MORGAN AUDIC

UN MOTIV BUN PENTRU A MURI

Premiul publicului
Livre de Poche 2020

„O explorare năucitoare a tragediei de la Cernobîl și o analiză revelatoare a relațiilor dintre ruși și ucraineni."
Libération

CRIME SCENE PRESS

virtual-project.eu

MORGAN AUDIC

UN MOTIV BUN PENTRU A MURI

Original: *De bonnes raisons de mourir* (2019)

Traducere din limba franceză:
HORIA NICOLA URSU

virtual-project.eu

CRIME SCENE PRESS

— 2023 —

Morgan Audic este un scriitor francez, autor de romane de suspans, născut la Saint-Malo în 30 ianuarie 1980. A copilărit la Cancale, iar din 2010 a locuit la Rennes, unde a predat istoria şi geografia la liceu. A scris trei thrillere: *Trop de morts au pays des merveilles* (2016), *Un motiv bun pentru a muri* (2019) şi *Personne ne meurt à Longyearbyen* (2023). Pentru romanul de faţă a câştigat, în 2020, Premiul Publicului Le Livre de Poche.

Mamei mele, tatălui meu, fratelui meu.

ORAŞUL TĂCERII

1

— E cu adevărat cel mai cumplit loc în care să dai colţu', exclamă ofiţerul Galina Novak.

Spre nord, către graniţa cu Belarus, norii negri se învolburau la orizont, vărsându-şi aversele reci peste pădurile Polesiei. Novak scoase un pachet de ţigări din buzunar şi îl lovi repetat de genunchi, cu un gest nervos.

— Credeţi că a fost o crimă?

Surprins de întrebare, căpitanul Joseph Melnik îşi desprinse pentru o clipă privirea de la drum şi se întoarse înspre pasagera sa. Cu părul blond adunat cu grijă într-o coadă sobră, cu faţa ei adolescentină şi uniforma nou-nouţă care părea parcă desprinsă din filmele americane, tânăra abia ieşită de pe băncile academiei de poliţie nu se potrivea deloc cu decorul maşinii sale de serviciu, o Lada amărâtă, cu tapiţeria mâncată de molii.

— Credeţi că tipul ăsta a fost ucis? insistă ea.

Melnik ridică din umeri.

— N-are rost să facem din ţânţar armăsar. Aş putea să pun pariu că e vorba de un turist care-a făcut o criză cardiacă sau de vreun beţiv bătrân căzut de la balcon. O să rezolvăm tot în cel mult două ceasuri, aşa că n-are rost să ne gândim la ce-i mai rău.

Deloc convinsă, Novak se cuibări pe locul ei şi, cu un gest aproape reflex, îşi potrivi între buzele ţuguiate o ţigară ieftină, marca Belomorkanal.

— Oricum, tot e-un loc nasol în care să-ţi sfârşeşti zilele, mormăi ea printre dinţi.

În maşină coborî apoi o tăcere încordată, întreruptă la intervale regulate de scârţâitul ştergătoarelor de parbriz. Novak era moartă de frică, nu-ţi trebuia cine ştie ce intuiţie pentru a-ţi da seama de asta. Azi urma să vadă primul ei cadavru „adevărat", nu dintre cele de la morga din Kiev care le erau arătate recruţilor pe parcursul procesului de instruire. Un mort care avea undeva în lumea asta o familie. În plus, cadavrul se afla la Pripiat, oraşul-fantomă ce fusese părăsit în 1986 din pricina exploziei centralei nucleare de la Cernobîl. Era un motiv cât se poate de întemeiat pentru a fuma nu doar o ţigară, ci un pachet întreg din mizeriile alea de Belomorkanal.

Desişuri de pini şi plopi răzleţi alternau de-o parte şi de cealaltă a drumului cu câmpuri întinse cu iarbă înaltă, care odinioară fuseseră ogoare fertile. La o intersecţie, Melnik fu nevoit să încetinească din pricina unui grup de cai Przewalski sălbatici care se plimbau agale pe şosea, păscând iarba ce mărginea asfaltul fisurat. La sfârşitul anilor ’90, vreo treizeci de cai sălbatici fuseseră capturaţi în rezervaţia naturală Askania-Nova, din sudul Ucrainei, şi aduşi aici. Autorităţile vremii sperau să rezolve astfel două probleme dintr-o lovitură: să ajute o specie aflată în pragul dispariţiei să prospere departe de oameni şi, pe de altă parte, să controleze proliferarea vegetaţiei din zona Cernobîl, care ameninţa să se dezvolte haotic. Ecologiştii erau de părere că fusese o idee proastă aducerea unei specii protejate într-un loc atât de periculos. Lui Melnik însă îi plăcea să vadă caii alergând liberi pe fostele ogoare, căci îi dădeau senzaţia că, la treizeci de ani după accidentul nuclear, viaţa îşi reintra în drepturi în zona pustiită.

Maşina de teren trecu de o cruce mare înălţată pe marginea drumului şi, dintr-odată, dozimetrul lui Novak începu să pârâie isteric. Cadranul afişa o doză de radiaţii echivalentă cu cantitatea înregistrată pe parcursul unui an la Moscova sau Kiev. Înfipt chiar lângă cruce, un panou triunghiular roşu cu galben indica prezenţa unei zone puternic contaminate, un cuptor radioactiv saturat cu cesiu, stronţiu sau plutoniu.

— Opreşte mizeria aia de maşinărie, porunci Melnik.

Detesta din adâncul sufletului pârâitul sinistru râgâit de dozimetre. De ani de zile, aparatul său zăcea, închis, în torpedoul maşinii. E una să lucrezi într-un loc infestat de radiaţii şi cu totul alta să auzi fără încetare o maşinărie care îţi reaminteşte acest lucru. Oricum, ştia pe de rost zonele cele mai periculoase, care trebuiau evitate cu orice preţ. În rest, nu avea de ales: prin forţa lucrurilor, era nevoit să păşească prin ţărâna contaminată şi să respire aerul în care pluteau, din vreme în vreme, particule radioactive.

Novak execută fără pic de entuziasm ordinul primit şi vârî aparatul în buzunarul interior al pufoaicei. Melnik se întrebă din nou ce trăsnaie comisese oare la academie, încât să se trezească paraşutată taman la Cernobîl încă de la prima repartiţie. La douăzeci şi ceva de ani, nu-i visul nimănui să se îngroape într-un comisariat care răspunde de o zonă cu o rază de treizeci de kilometri ce cuprinde doar ogoare pustiite şi ruine

iradiate. Toţi tinerii speră să ajungă la Kiev sau pe coasta însorită a Mării Negre. Cu şapte ani în urmă, nici el nu-şi imaginase că avea să lucreze vreodată aici, până într-o bună zi, când superiorul său îl convocase pentru a-i oferi doar două alternative: fie demisiona, fie accepta să fie mutat la Cernobîl.

Şapte ani… Se privi în treacăt în oglinda retrovizoare, care atârna pieziş: un trup îndesat, păr des şi stufos, ochi de-un albastru spălăcit şi o barbă blondă presărată cu fire albe. De când lucra în zonă se preschimbase într-un om al pădurii.

— Aveţi să-mi daţi vreun sfat în privinţa… radiaţiilor? întrebă Novak, pe un ton care-i trăda îngrijorarea.

El observă că fata nu-şi aprinsese încă ţigara; se mulţumea să mestece între dinţi filtrul de carton.

— Există vreo metodă de protecţie împotriva radiaţiilor? stărui ea.

Melnik afişă o expresie preocupată, îşi încruntă sprâncenele şi zise, pe un ton grav:

— Acum câţiva ani, când am ajuns eu însumi aici, am pus exact aceeaşi întrebare. Mi s-a răspuns aşa: „Dacă vrei să poţi avea copii, înfăşoară-ţi coaiele în folie de aluminiu.”

Novak îşi privi superiorul cu ochii mari de uimire.

— Folie de aluminiu? Şi chiar… funcţionează?

— Dacă funcţionează? Întreabă-i pe băieţii din brigadă. Toţi fac asta.

— Dumneavoastră nu?

— Eu am deja trei copii. Folia de aluminiu e pentru cei tineri.

Melnik îşi stăpâni cu greu un zâmbet. Veteranii făceau mereu această farsă noilor veniţi, care, invariabil, dădeau buzna în magazinele prost aprovizionate din zona Cernobîlului, făcându-şi stocuri de folie de aluminiu cu care să-şi pună podoabele masculine la adăpost de efectele radiaţiilor. De data asta, poanta nu avea desigur acelaşi efect hilar, având în vedere că Novak era femeie.

Câţiva kilometri mai încolo, blocurile-turn decrepite din Pripiat se iviră de dincolo de coroanele arborilor. La capătul străzii Lenin, Melnik zări un microbuz Toyota. Emblemele autocolante lipite pe lateralele acestuia lăudau de zor meritele uneia dintre agenţiile de turism specializate în vizitele organizate în Zona Interzisă. Opri Lada pe marginea drumului şi, coborând din maşină, înjură în gând. Burniţa de mai devreme se

preschimbase într-o ploaie măruntă şi deasă ce i se strecura pe sub gulerul mantalei, trimiţându-i fiori de gheaţă în ceafă. Ploaia avea un singur aspect pozitiv: picăturile de ploaie ţintuiau la sol pulberea radioactivă de care erau pline străzile, diminuându-i astfel toxicitatea.

O duzină de turişti coborî fără grabă din microbuz. Cu toţii purtau la încheietura mâinii brăţara galbenă care dovedea că achitaseră asigurarea obligatorie înainte de-a pătrunde în zonă. Doar Dumnezeu putea şti ce fel de companie era dispusă să-şi asume asigurarea unui astfel de risc.

Un individ masiv, purtând o vestă de camuflaj, se desprinse din grup şi i se adresă căpitanului în ucraineană. Era ghidul oficial al grupului de turişti.

— Ei, aşteptăm de-o oră aici!

— A fost aglomeraţie în trafic, îi răspunse Melnik, pe un ton cât se poate de serios. Dumneata ne-ai chemat? Unde-i cadavrul?

— Cel mai bine ar fi să mergem cu maşina. Corpul e…

Ghidul nu apucă să termine ce avea de spus, când unul dintre turişti se apropie de Melnik şi-i spuse, într-o rusă stâlcită:

— Când plecăm noi? Nu mai vrem rămânem.

Melnik îl măsură din priviri şi îi răspunse, vădit iritat:

— Plecaţi atunci când voi decide eu că puteţi pleca.

— Aici periculos, nu rămânem, plecăm repede vrem!

Rusa lui aproximativă era marcată de un puternic accent american. Un motiv în plus pentru a-l trimite înapoi la origini.

— Păi nu v-aţi dorit o experienţă ieşită din comun? O mare aventură? Ei bine, profitaţi de această ocazie! Va fi o poveste numai bună de spus oncologului vostru.

— Ce înseamnă „oncolog”?

— Un specialist în cancer, îi răspunse Melnik.

Tenul bărbatului căpătă brusc o nuanţă verzuie. Ceilalţi turişti, percepând tensiunea dialogului, se uitară înspre ghid, aşteptând o explicaţie. Acesta mormăi câteva cuvinte în engleză, apoi îl întrebă pe Melnik:

— Ar putea măcar să aştepte în microbuz?

— Sigur că da, de îndată ce-i vor prezenta colegei mele actele de identitate.

Ghidul transmise informaţia grupului de turişti, iar paşapoartele acestora, americane, britanice şi baltice, ieşiră imediat la vedere. Melnik

se aplecă înspre Novak şi-i şopti în ucraineană:

— Le notezi numele şi le înregistrezi depoziţia. Eu am să mă duc să văd cadavrul. Nu te grăbi, fierbe-i în suc propriu, adăugă el. Şleahta asta de hoitari o merită din plin. Au venit să ia o doză de adrenalină? Foarte bine, de adrenalină vor avea parte!

Apoi îi făcu semn ghidului să-l urmeze înspre Lada. Trecând pe lângă microbuz, remarcă pentru prima oară sloganul înscris cu litere mari pe lateralele vehiculului: „Călătoria pentru care vă vor invidia toţi prietenii!”

— Ce adunătură de imbecili! mormăi el în barbă.

Cu un an în urmă, treizeci de mii de vizitatori fuseseră dornici să descopere zona iradiată. Pentru a avea acces aici era de-ajuns să ai optsprezece ani, să nu fii însărcinată şi să păşeşti într-una dintre nenumăratele agenţii de turism specializate în tururi ale Cernobîlului care împânzeau Kievul. Din acel moment, în schimbul câtorva sute de dolari puteai să obţii toate autorizaţiile necesare, purtând ştampila administraţiei ucrainene.

Ultimul răcnet în materie de astfel de excursii erau balurile burlacilor desfăşurate la Cernobîl. Săriturile cu paraşuta şi beţiile condimentate cu stripteuze erau de domeniul trecutului: de câteva luni, pe străzile abandonate ale Pripiatului se auzeau tot mai des răgetele găştilor de imbecili abţiguiţi. Melnik mai că ajunsese să regrete epoca în care turiştii ruşi erau dominanţi. Aceştia se răriseră drastic după anexarea Crimeii de către Rusia şi izbucnirea războiului civil în Donbas, în estul Ucrainei.

— Aşadar, unde-i blestematul ăla de cadavru? întrebă el, aşezându-se la volan.

— Nu-mi păreţi deloc afectat de moartea unui om, se miră ghidul pe un ton de reproş.

— Ce mă „afectează” pe moment e posibilitatea de-a găsi cadavrul după ce câinii sălbatici se-apucă să-l sfâşie.

O umbră de zâmbet trist se ivi pentru o clipă pe chipul ghidului.

— În privinţa asta nu trebuie să vă faceţi griji. Nu riscă nimic, având în vedere unde se află.

— Cum aşa? E în interiorul unei clădiri?

— Nu e în interior, ci *pe* o clădire.

Ghidul arătă spre o clădire înaltă aflată la capătul străzii Kurceatova. Frontispiciul acesteia era împodobit cu stema Republicii Sovietice

Socialiste a Ucrainei, secera şi ciocanul fiind aşezate într-un contur din spice de grâu stilizate, deasupra cărora trona steaua roşie. La penultimul etaj al clădirii, atârnat cu braţele în cruce între două ferestre, se afla, într-adevăr, un cadavru.

Melnik îşi simţi stomacul făcându-i-se ghem.

— *Blyad!* înjură el, şocat.

Porni maşina şi o conduse înspre capătul străzii, făcând slalom printre rădăcinile arborilor din jur, care răzbătuseră la suprafaţă prin stratul de asfalt. Între timp, mintea îi funcţiona la o viteză superioară, enumerând etapele procesului pe care avea să îl pună în mişcare: chemarea de întăriri de la comisariat, un telefon dat procurorului, apoi echipei de la morgă, pentru a-i preveni despre iminenta aducere a unui cadavru posibil radioactiv… Ajungând în dreptul clădirii, ridică privirea înspre cadavru şi, din nou, fu zguduit de spectacolul morbid ce se desfăşura sub ochii săi. Cabluri metalice erau înfăşurate în jurul încheieturilor, urcând apoi în diagonale spre interiorul clădirii, unde fuseseră probabil ancorate. De departe, culoarea cablului se pierdea în fondul cenuşiu al faţadei.

Vreme de-o fracţiune de secundă i se păru că victima îşi mişcase un picior. Să fi fost de vină vântul, sau propria-i imaginaţie? Sau…

— Aţi intrat în clădire pentru a vă asigura că e mort de-a binelea? întrebă el.

Ghidul îşi desfăcu braţele, cu palmele întoarse spre cer, şi ridică din umeri.

— Păi… mie-mi pare destul de limpede că-i mort, nu?

— Pentru dumneata aşa pare, pentru mine nu.

Melnik privi din nou cadavrul. Balansul uşor pe care i se păruse că îl întrevede la prima privire încetase. Cu siguranţă, motivul mişcării fusese doar vântul, dar ideea că individul ar fi putut fi încă în viaţă îi îngheţase sângele-n vine. Se gândi la scările delabrate care duceau la etajele superioare, la praful radioactiv de pe pardoseala de beton, la clădirea din colţul străzii, care se prăbuşise parţial în iarna anterioară. După o scurtă ezitare, se hotărî să urce şi să vadă mai de-aproape cadavrul.

— Am să urc. Aşteaptă-mă aici.

— N-am de gând să mă mişc, îi răspunse ghidul, răsuflând uşurat că nu avea să fie nevoit să intre în bloc.

Melnik înaintă cu paşi hotărâţi spre intrarea în vechiul imobil sovietic.

Primul etaj era ocupat de-o bibliotecă publică, ale cărei cărţi se spulberaseră demult în cele patru vânturi. Uneori, prin crengile copacilor de pe marginea drumului puteau fi găsite bucăţi de hârtie având tipărite versuri din poezia rusă.

Nu avu nicio dificultate în a se orienta în interiorul clădirii. Blocul era aproape identic cu cel în care locuia, împreună cu soţia sa, la Kiev. Pe timpul Uniunii Sovietice, întreaga ţară se umpluse de aceste excrescenţe din beton ieftin, de la Berlin la Vladivostok. Arhitectura lor era atât de stereotipă, încât ar fi putut parcurge culoarele celei în care se afla chiar şi cu ochii închişi.

Ajuns la etajul cinci se opri puţin. Răsufla greu: prea puţin sport, prea multe ţigări. În timp ce-şi trăgea răsuflarea, ascultă atent zgomotele din blocul abandonat: şuieratul vântului prin ferestrele sparte, scârţâitul obloanelor care se trânteau de perete uneori… Brusc, identifică un sunet regulat, un soi de clinchet repetat.

Erau ghearele unui câine ce păşea pe pardoseala de beton.

Îşi scoase pistolul şi-l păstră la şold, pregătit. De multă vreme, câinii din Pripiat încetaseră să îi mai respecte pe oameni. Cei care supravieţuiseră vânătorilor organizate după evacuarea oraşului sfârşiseră prin a se aduna în haite ce se adăposteau în clădirile părăsite, de unde ieşeau doar ca să vâneze. Unii dintre ei, slabi şi cu boturile lungi, ajunseseră să semene mai mult cu lupii.

Îşi continuă ascensiunea. La etajul şapte, aerul era saturat de o duhoare animală. Auzi un mârâit surd şi înţelese că vizuina animalului se afla undeva pe-aici. Timp de câteva clipe se gândi să urce încă un etaj şi să tragă un foc într-un geam, astfel încât zgomotul împuşcăturii să sperie animalul, determinându-l să fugă înspre parter. Apoi îi trecu prin minte că nu avea de unde să ştie dacă cel care-l crucificase pe bărbatul acela pe faţada blocului plecase sau nu. Încordat, îşi continuă ascensiunea, ţinând arma ridicată.

Ajungând la penultimul etaj se îndreptă spre apartamentul unde fusese suspendat cadavrul. În faţa uşii sparte încremeni, pândind orice zgomot suspect: scrâşnetul cioburilor sub paşii cuiva, foşnetul unei haine, orice sunet care ar fi putut trăda o posibilă prezenţă ostilă. Aşteptă un minut, apoi se hotărî să intre. Holul de intrare era gol, aşa că pătrunse în salon. Surpriza fu atât de mare încât rată trăgaciul armei.

În încăpere se aflau zeci de animale. Cincisprezece, douăzeci, poate chiar treizeci. Vulpi, lupi, râşi, mistreţi. O haită stranie, care nu-l băga în seamă. Cu mare greutate sfârşi prin a-şi da seama că avea de-a face cu fiare împăiate. Aşteptă nemişcat până când bătăile nebuneşti ale inimii se astâmpărară, apoi traversă încăperea şi se aplecă în afară pe fereastră, pentru a examina mai îndeaproape cadavrul suspendat. Corpul gol al bărbatului era plin de urmele torturii: arsuri, tăieturi, vânătăi. Mai rău: buzele şi pleoapele îi fuseseră cusute. Întinse mâna spre gâtul cenuşiu, dar nu detectă nicio urmă de puls. Într-adevăr, vântul fusese cel care mişcase cadavrul mai devreme.

Într-un colţ al camerei erau aruncate grămadă nişte haine. În buzunarul pantalonilor, Melnik găsi un paşaport rusesc pe numele de Leonid Vektorovici Sokolov. Fotografia de identificare corespundea victimei: individul avea o pată roşiatică din naştere la marginea scalpului, ceea ce permitea o identificare fără echivoc, în ciuda pleoapelor cusute.

Tot în buzunarul pantalonilor găsi şi un portofel. Deschizându-l, Melnik găsi o sumă frumuşică, în ruble şi grivne deopotrivă: o mică avere, echivalentul a patru sau cinci salarii de-ale sale. Cochetă vreme de-o clipă cu ideea de a-şi însuşi măcar câteva bancnote. Numai Dumnezeu ştia câtă nevoie ar fi avut, ca să-i poată cumpăra o vestă antiglonţ fiului său Nikolai, care lupta în Donbas. Cu toate acestea, lăsă banii la locul lor. Trăise până atunci o viaţă cinstită, în măsura în care acest lucru fusese posibil; nu se cădea să se-apuce de jefuit cadavre, la vârsta sa. Îşi scoase telefonul şi formă numărul de la comisariat. Îi răspunse unul dintre colegii săi.

— Ei, care-i treaba cu cadavrul ăla?

— E un rahat uriaş. A fost o crimă. Am nevoie de întăriri şi de unelte. Tipul e suspendat pe faţada unui bloc.

— E… vreun localnic?

— Nu, e un rus, un anume Leonid Vektorovici Sokolov. Află-mi tot ce poţi despre el şi sună-mă când ştii mai multe.

Coborî înapoi la parter. La etajul şapte, mârâitul animalului încetă. În praful care acoperea pardoseala holului, urmele bocancilor săi se amestecau acum cu cele ale labelor câinelui.

Afară, ghidul nu se clintise din loc.

— L-ai mai văzut vreodată pe tipul ăsta?

Melnik îi întinse cartea de identitate a răposatului. Ghidul o examină

atent, dar figura bărbatului nu-i spunea nimic.

— Gândeşte-te bine: poate l-ai întâlnit ieri sau alaltăieri? E posibil să fi făcut parte dintr-un alt grup de vizitatori?

— Îmi pare rău, dar nu l-am mai văzut niciodată, răspunse ghidul, pe un ton categoric.

Urcară în maşină. Pe drumul de întoarcere înspre piaţa centrală, Melnik îşi spuse în sinea sa că era nevoie de o doză serioasă de ură pentru a da gata un tip ca acesta şi a-i expune cadavrul. Ajungând lângă microbuz, coborî împreună cu ghidul şi se apropie de Novak, luând-o deoparte:

— Avem de-a face cu un 115, rosti el, cu voce scăzută.

În Codul penal ucrainean, articolul 115 era cel referitor la omorul cu premeditare. Preferase să evite cuvântul „crimă", pentru a nu-i speria şi mai mult pe turişti, în cazul în care ar fi fost auzit.

Poliţista făcu ochii mari.

— Ce anume a provocat moartea?

— Greu de spus până nu-l vom dezlega.

— Să-l… dezlegăm?

— E suspendat cu ajutorul unor cabluri pe faţada unei clădiri.

Novak amuţi o vreme, apoi începu să debiteze repezit prevederile codului de procedură:

— Nu putem lăsa locul faptei nesupravegheat… trebuie să organizăm un perimetru de siguranţă în jurul cadavrului…

— Calmează-te, o temperă Melnik. Suntem în pustietate. Cine să vină să se plimbe în cea mai radioactivă scenă a crimei din lume?

— Dar asta-i procedura…

— La Kiev, poate. Nu şi aici. Ce-ai aflat de la turişti?

Novak îşi scoase carneţelul şi începu să citească notiţele, cu o voce tremurată:

— Cu toţii şi-au rezervat excursia asta ieri, la Kiev, după ce au vizitat Muzeul Naţional al Cernobîlului. Microbuzul i-a preluat azi-dimineaţă la şapte, din faţa restaurantului McDonald's din Piaţa Maidan. Au făcut apoi aproximativ două ore pe drum, au trecut de punctul de control din Ditiatki în jurul orei zece şi au parcurs etapele obişnuite ale unei astfel de vizite: mai întâi un tur al oraşului Cernobîl, o oprire la monumentul închinat celor 8 care au intervenit după accidentul nuclear, au trecut prin satele părăsite şi pe lângă reactor şi au ajuns, în sfârşit, aici la Pripiat. Au petrecut zece

minute la faţa locului, până când unul dintre ei, un francez pe nume… Gallois, a observat cadavrul. Credeţi că e posibil ca vreunul dintre ei să fie ucigaşul?

Melnik respinse ideea fără echivoc:

— Nu. Numai suspendarea cadavrului trebuie să fi durat ore.

Telefonul său începu să sune. Era colegul de la comisariat căruia îi încredinţase sarcina de a face cercetări în privinţa lui Leonid Sokolov.

— Ce-ai aflat despre clientul meu?

— Despre el nu mare lucru, dar am descoperit o chestie despre familia lui care o să te dea pe spate.

Vocea colegului său oscila între surescitare şi nervozitate:

— Mama lui se numea Olga Sokolov. A fost asasinată aici, în zonă. Nebunie curată! Multiple lovituri de cuţit, mutilări… o grozăvie! Cadavrul ei şi al unei alte femei au fost găsite într-o casă din satul Zalisia.

Zalisia era la o azvârlitură de băţ de Cernobîl şi, cu toate astea, Melnik nu auzise niciodată vorbindu-se despre acest caz.

— Nu-mi spune nimic povestea asta. Când s-a întâmplat?

— Aici e nebunia cea mare. A fost în 1986. Pe 26 aprilie.

Melnik simţi un nod în stomac.

— Eşti sigur în privinţa datei?

— Sigur, răspunse celălalt poliţist.

Melnik încheie convorbirea, înfiorat. 26 aprilie 1986… Toţi ucrainenii, mai bătrâni sau mai tineri, cunoşteau această dată. Era ziua în care explodase centrala de la Cernobîl.

LIMBA PRIVIGHETORILOR

2

Scârţâituri metalice. Respiraţii şuierătoare.

Se trezi într-o penumbră îngrijorătoare, prin care răzbăteau sclipiri verzi şi albastre de fiecare dată când îşi deschidea pleoapele. Atmosfera era grea, îmbâcsită de o duhoare acră de corpuri nespălate ce se amesteca cu mirosul de antiseptice şi spirt.

Unde mă aflu?

Ochii i se obişnuiră într-un târziu cu semiîntunericul încăperii şi reuşi să distingă un rând de paturi înşirate de-a lungul peretelui opus. Erau ocupate de fiinţe informe care gemeau şi-şi mişcau membrele lent, ca nişte cărăbuşi striviţi pe jumătate, ce-şi mişcă pentru ultima oară picioarele înainte de a-şi da duhul.

Mişcă-te!

Un impuls venit din străfundurile minţii îi striga să fugă. Încercă să se ridice, dar mâinile şi călcâiele refuzau să se desprindă de saltea. Realiză cu groază că îi erau legate cu nişte curele de marginile patului. Trase din răsputeri, încercând să se smulgă din strânsoarea lor, dar efortul îl ameţi, aducându-l în pragul leşinului. Descumpănit, cu întreg trupul scăldat într-o sudoare rece, greţoasă, încercă să-şi amintească cum ajunsese aici.

Avea limba încărcată, îl durea capul şi-n fundul gâtului simţea un gust persistent de alcool răsuflat: în mod evident, băuse prea mult. De fiecare dată când ritmul bătăilor inimii i se accelera, avea senzaţia că toate clopotele catedralei Sfântul Vasile începeau să-i bată simultan sub ţeastă. Din când în când simţea străfulgerări dureroase în coaste, saliva i se părea că are un gust metalic pe buzele crăpate şi buricele degetelor îl ardeau: se pare că nu doar băuse, ci se şi bătuse. Secvenţe din noaptea precedentă îi reveniră în memorie. Cu o zi înainte Zenit Sankt Petersburg jucase contra echipei Spartak Moscova. Fusese într-un bar frecventat de suporteri şi-i numise pe cei din Sankt Petersburg violatori de capre sau cam aşa ceva. Sau poate că se întâmplase exact pe dos, insultase echipa adversă, Spartak, ceea ce ar fi fost curat sacrilegiu. În orice caz, consecinţele nu întârziară să apară. La ieşire îl aşteptau trei haidamaci furioşi. Ultraşii erau raşi în cap şi purtau ecusoane în negru, alb şi auriu, culorile steagului Rusiei imperiale, cusute pe jachetele kaki. Erau genul de indivizi care

tăbăceau în haită ceceni, daghestanezi şi, în general, pe toţi cei care aveau pielea mai închisă la culoare decât a lor.

Datorită trăsăturilor sale de metis, era prada ideală, un „cur negru", după cum spuneau ei. Cei trei ultraşi credeau că au dat peste o pradă uşoară, dar se înşelau amarnic. Ei înşişi erau prada. Lovituri de cot în arcade, călcâie înfipte în coaste, izbituri cu genunchii sau cu capul, nu îşi scutise adversarii de niciuna dintre acestea. Într-un acces de mândrie alcoolic-euforică, îşi spuse că, în mod sigur, agresorii săi erau cu siguranţă într-o stare mai de plâns decât era el însuşi în acest moment.

Pe culoar se auzi zgomot de paşi.

O uşă se deschise, scârţâind, apoi tuburile de neon din tavan revărsară un potop de lumină orbitoare, într-un concert de clinchete acute. Orbit, închise ochii, în vreme ce o voce masculină, vorbind ruseşte cu un puternic accent siberian, îi invadă auzul precum bubuitul unei petarde aruncate în fundul unei peşteri:

— Care dintre voi e Alexandr Ribalko?

Lumina orbitoare a neoanelor ameninţa să-i prăjească creierii. Se aplecă într-o rână şi miji ochii. Prin deschizătura subţire dintre pleoape, îl studie pe nou-venit. Era tânăr şi purta ochelari şi o bluză albă.

— Alexandr Ribalko? repetă bărbatul.

Vocea lui tună, din nou, ca o explozie în craniul său muncit de mahmureală. Scoase un mormăit, iar medicul se apropie de el.

— Eşti Alexandr Ribalko? Înţelegi ce spun? Vorbeşti ruseşte?

— Mai… încet, reuşi să îngaime, cu mare greutate.

Fiecare cuvânt îi solicita un efort imens. Îşi simţea limba amorţită, împleticită. Sunetele propriei voci îi transmiteau vibraţii în oasele craniului. Chiar şi simpla acţiune de-a gândi îi provoca durere.

— Unde… sunt?

— La spital. Sunteţi american? European?

— Sunt rus, *mudak*.

O expresie de vădită uimire se întipări pe chipul tânărului medic. Ribalko se întrebă dacă surpriza se datora descoperirii faptului că un metis era capabil să vorbească limba rusă, sau mai degrabă fiindcă fusese insultat de acesta în limba sa maternă.

— De ce… sunt aici? reuşi el să articuleze, cu mare greutate.

Medicul îşi recăpătă rapid expresia profesională, un amestec savant de

aroganţă şi resemnare obosită.

— Poliţia v-a cules de lângă gară, azi-noapte, explică el pe un ton înţepat. Zăceaţi pe stradă, beat criţă.

Ribalko îşi înălţă uşor capul şi privi în jur. Celelalte paturi din salon erau ocupate de alte exemplare jalnice ale tagmei beţivilor, indivizi hirsuţi, roşii la faţă, cu nasuri vineţii şi unghii murdare: bestii umane. Spera că arăta ceva mai bine decât ei, dar nu-şi făcea prea multe iluzii.

Observă că era singurul imobilizat.

— De ce sunt… legat?

— De vină a fost comportamentul dumneavoastră în timp ce eraţi dezbrăcat. Aţi încercat să îl muşcaţi pe unul dintre infirmieri.

În mintea lui îşi făcu loc o altă amintire: era pe culoar, târât cu forţa de trei tipi care încercau să-i stăpânească cei o sută optzeci de centimetri şi cele optzeci de kilograme, care se agitau haotic, încercând să le scape. Dureri în braţe, răceala pardoselii pe obraz: îi răsuciseră mâna la spate pentru a-l obliga să se calmeze. Urlase: „N-am timp de pierdut, la dracu'! N-am timp de pierdut!" Fusese dezbrăcat, îl lăsaseră doar în chiloţi. Răcnise o vreme, apoi adormise.

Medicul apucă una dintre curelele care îl imobilizau şi se apucă să o dezlege.

— Înainte de a vă da permisiunea de a ieşi, vom face o mică examinare, ca să ne asigurăm că totul e în regulă. De acord, domnule Ribalko?

Se supuse. Nu se grăbea nicăieri. Simţea dureri în muşchi şi mişcările îi erau neîndemânatice. Medicul îi puse o mulţime de întrebări, la care răspunse sec, monosilabic. Vi se întâmplă des să beţi aşa de mult? Nu. Beţi în mod regulat? Nu. Vă amintiţi de cele întâmplate noaptea trecută? Nu. Dar de cea dinainte? Nu. Vă doare capul? Da. Pe o scară de la unu la zece, la ce nivel aţi situa această durere de cap? Unsprezece. Dureri de stomac? Da. Care a fost evenimentul care a declanşat excesul de alcool?

Ribalko îl privi lung pe medic.

— Am ucis pe cineva.

Medicul încremeni, ca o statuie de sare.

— Aţi ucis pe cineva? Cum? Când?

Nu se grăbi să-i răspundă, iar când o făcu, afişa un rânjet ironic:

— Un medic. Punea prea multe întrebări.

Jignit, medicul deschise o borsetă şi-i strânse fără pic de menajamente

garoul unui tensiometru în jurul braţului.

— N-ar trebui să glumiţi cu asemenea lucruri. Luna trecută, un tip aflat în aceeaşi stare de ebrietate ca dumneavoastră a adormit taman pe linia de tramvai. Vatmanul n-a mai avut timp să frâneze, iar omul a murit pe loc. Aţi fi putut fi dumneavoastră în locul lui. Avem un grup de sprijin pentru persoanele cu probleme de alcool care se întâlneşte de două ori pe săptămână, marţea şi joia. Vă sfătuiesc să vă înscrieţi şi dumneavoastră.

— Nu-s beţiv, mormăi Ribalko.

Ignorându-i protestele, medicul se apucă să-i recite predica obişnuită privind efectele nefaste ale consumului excesiv de alcool, cu fervoarea cu care un credincios ar fi încercat să convertească un păgân. Din fericire, restul examinării se desfăşură în tăcere. În cele din urmă tânărul doctor îl anunţă că putea să părăsească spitalul. De îndată ce acesta ieşi din salon, Ribalko închise ochii şi adormi. Urmară douăzeci sau treizeci de minute de somn agitat, până când o infirmieră îl scutură blând, ca să-l trezească. Îi adusese ţoalele şifonate pe care le purtase în ultimele trei zile. Încercă să se ridice ca să se îmbrace, dar fu cuprins de ameţeală şi se văzu silit să se aşeze la loc.

— Sunteţi bine? Vreţi să vă aduc un scaun cu rotile? întrebă infirmiera, foarte amabilă.

Nu-s vreun blestemat de neputincios! se gândi, rănit în amorul propriu.

— E-n regulă, se mulţumi să îi răspundă femeii, având în vedere că fiecare cuvânt pe care-l rostea îi solicita eforturi uriaşe, iar enervarea doar i-ar fi sporit durerea de cap.

Sub privirile amuzate ale celorlalţi beţivi, cu gesturi exagerate şi lente, reuşi să-şi îmbrace mai întâi pantalonii, apoi şosetele, pantofii umezi, tricoul, un pulover ce mirosea a bere stătută şi, în sfârşit, pufoaica cu mâneci zdrenţuite. Infirmiera îi oferi nişte pastile, pe care le dădu pe gât cu un pahar cu apă atât de rece încât simţi că-i crăpau dinţii. Apoi, femeia ieşi din salon, iar el o urmă târşâindu-şi paşii pe culoarele pardosite cu gresie ce miroseau puternic a tinctură de iod. La fiecare intersecţie de culoare, ea aştepta câteva secunde pentru ca el să o ajungă din urmă. Ribalko avea senzaţia că femeia înainta pe marginea unei piscine, în vreme ce el încerca să ţină pasul, mergând pe fundul apei, îmbrăcat în scafandru.

Cât de penibil!

— Sunteţi sigur că nu vreţi să vă aduc un scaun cu rotile? insistă ea.

El se abţinu cu greu să dea glas unei înjurături. Zece metri mai încolo, ajunseră în sfârşit în holul de intrare în spital. Infirmiera îl părăsi în faţa unui ghişeu, unde o angajată plictisită îi înmână haina şi un sac de plastic negru în care se aflau posesiunile sale. Încercă să desfacă nodul sacului, dar degetele îi erau amorţite de alcool. Sfârşi prin a-l sfâşia cu un gest agasat, iar conţinutul se revărsă pe masă: un portofel, cheile maşinii, o mulţime de bilete de metrou şi… un revolver MP-443.

Angajata de la ghişeu privi lung la armă, cu gura căscată a surpriză. Ribalko ştia exact ce gânduri îi treceau acum prin minte: un individ cu ten închis la culoare, o armă.

— E arma de serviciu, rosti el, înainte ca femeia să înceapă să ţipe.

Aceeaşi privire neîncrezătoare pe care i-o adresase şi tânărul medic. Culese din grămada de lucruri de pe masă legitimaţia de poliţist şi o întinse ostentativ femeii de la ghişeu.

— Aţi văzut, da? Poliţia din Moscova.

Femeia cercetă legitimaţia cu aceeaşi atitudine circumspectă pe care o adoptă casierele de la supermarket când li se oferă o bancnotă de cinci mii de ruble. Între timp, îşi vârî revolverul la centură şi îl acoperi cu tricoul. În cele din urmă, angajata de la ghişeu se lămuri că legitimaţia era autentică şi îi întinse un teanc de documente, conţinând factura, o serie de acte administrative şi, strecurat cu viclenie între pagini, un prospect care lăuda meritele grupului de discuţii pentru alcoolici. Vârî hârtiile în buzunarul pufoaicei şi achită costurile de spitalizare fără să comenteze.

Înainte de a pleca, intră la toaletă şi-şi spălă faţa cu apă rece. Fu cât pe ce să nu se recunoască atunci când privirea-i întâlni oglinda de deasupra chiuvetei. Obrajii îi fuseseră invadaţi de o barbă nerasă de trei zile, pielea cafenie îi căpătase o nuanţă pământie, iar ochii albaştri îi erau injectaţi. Auzi din nou în gând cuvintele medicului: „Luna trecută, un tip aflat în aceeaşi stare de ebrietate ca dumneavoastră a adormit taman pe linia de tramvai. Vatmanul n-a mai avut timp să frâneze, iar omul a murit pe loc. Aţi fi putut fi dumneavoastră în locul lui.”

Ar fi putut fi el… Să adoarmă pe şine, să fie tăiat de primul tramvai fără să fi apucat să-şi dea seama ce i se întâmpla. *Poate-ar fi fost mai bine pentru toată lumea*, îşi spuse, ridicându-şi gulerul hainei.

Se şterse pe faţă şi părăsi spitalul. Afară fu întâmpinat de aerul rece şi

de lumina ştearsă a unui soare cu dinţi. În faţa intrării era parcat neregulamentar un taxi alb. Avea să urce în maşină, apoi avea să-i arate şoferului legitimaţia, cerându-i să-l ducă acasă. Apoi observă poliţistul aflat de cealaltă parte a străzii. Stătea rezemat de maşina sa de serviciu; avea părul negru tuns scurt, nasul borcănat şi dimensiunile unui culturist un pic prea bine hrănit. Haina de piele părea cam strâmtă. Şi el avea cearcăne, iar obrajii îi erau umbriţi de o barbă în curs de-a se naşte.

Era Vasili Cehov, partenerul său.

3

Maşina lui Cehov, o Lada Priora, era parcată pe unul dintre locurile rezervate ambulanţelor. În interior domnea o căldură plăcută. Îşi puse centura, iar Cehov demară, cotind la prima intersecţie înspre bulevardele aglomerate ale centrului Moscovei. În ciuda orei matinale, străzile erau ticsite de maşini, în parcări, pe trotuare, pe străzile laterale şi pe bulevardele largi cu şase benzi deopotrivă, ceea ce făcea ca înaintarea să fie lentă şi sacadată.

— Te caut de două zile. Pe unde naiba ai fost?

Vocea gravă a partenerului său îi trimise ecouri dureroase în craniu.

— Vorbeşte mai încet, se rugă el.

— Unde-ai fost? insistă Cehov.

— Pe ici, pe colo, pe nicăieri… Ce zi e azi?

— Ce zi?! E miercuri, în paştele mă-sii de treabă!

Deja miercuri! se gândi Ribalko, masându-şi tâmplele.

— Nimeni n-a mai ştiut nimic de tine de vineri. Ce-ai făcut în tot acest timp?

— *Zapoi*, răspunse sec Ribalko.

Limba rusă dăduse naştere unui cuvânt simplu care desemna băutul cale de mai multe zile, până la pierderea cunoştinţei. Prin urmare, era momentul potrivit pentru a-l folosi.

— Ai tras un *zapoi?* Tu vorbeşti serios?

Lui Cehov nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Te căutăm de-atâtea zile şi, în tot acest timp, tu trăgeai la măsea? La dracu', nu pot să cred! Un *zapoi…* repetă el, claxonând violent o maşină care nu-i acordase prioritate. Şi nu ţi-a trecut prin minte să mă anunţi? Sau măcar să fi sunat la slujbă să-i anunţi că eşti bolnav sau cine ştie ce altă tâmpenie ar fi putut să creadă! De ce n-ai vorbit cu nimeni?

— N-am avut chef să vorbesc cu nimeni.

— N-ai avut chef să… Paştele ei de treabă, tu chiar îţi baţi joc de mine!

— Ia-o mai uşor, Tolia, spuse Ribalko, folosindu-i diminutivul pentru a-l mai îmblânzi. Hai, că n-a murit nimeni.

— Chiar aşa, Alex? Eşti sigur de asta?

Atingând crosa armei de serviciu, Cehov îşi vârî mâna în buzunarul

interior al hainei şi scoase de-acolo un carneţel cu spirală, pe care i-l aruncă pe genunchi. Pe ultima pagină erau o serie de coordonate, adrese şi numere de telefon, pe care le recunoscu imediat: apartamentul său, cel al fostei sale soţii, câteva baruri, sala de sport pe care o frecventa, domiciliile unor prieteni apropiaţi. Fiecare rând al listei fusese barat cu o linie trasată la nervi. Mai erau acolo şi câteva notiţe: stare de ebrietate în public, ultraj la adresa unui funcţionar public, loviri cauzatoare de răni, ameninţări cu moartea, tulburarea liniştii publice, distrugerea mobilierului urban…

— Având în vedere câte tâmpenii ai reuşit să faci pe parcursul beţiei, n-aş fi fost deloc surprins să găsim un cadavru plutind pe apa Moscovei, având numele tău gravat cu cuţitul pe frunte. Dacă n-aş fi ajuns eu mai devreme, ai fi sfârşit într-una dintre dubele alea.

Cehov arătă cu degetul înspre sinistrele furgonete ale poliţiei, care se deplasau în şir spre piaţa Maisakovskaia, unde se desfăşura o manifestaţie anticorupţie.

— Pankowski e furios, era cât pe ce să semneze un mandat de arestare cu numele tău pe el.

Ribalko ridică din umeri, nepăsător. Nu nutrea câtuşi de puţin respect pentru comisarul Pankowski, şeful lor. Era un birocrat care nu ieşea deloc în evidenţă nici prin curaj, nici prin carismă. Exact genul de ins dispus să-şi sacrifice proprii oameni dacă îi era pusă în pericol cariera.

— Dacă ne-apucăm de băgat la puşcărie în Moscova toţi poliţiştii care beau prea mult, va trebui să deschidem o grămadă de puşcării noi, spuse Ribalko, căscând a plictiseală.

Cehov era pe punctul de a se sufoca de furie:

— Aşa, dă-i bătaie, distrează-te! Dacă nu ştiai, până şi amicul tău Kaşin a început să o ia razna din pricina dispariţiei tale.

— Kita?

— Da, Kita. S-a înfiinţat la mine acasă duminică seara. Îţi dai seama cât de încântat am fost să mă trezesc cu un traficant pe post de oaspete! Voia să te vadă cu orice preţ.

— De ce?

— N-am nici cea mai mică idee, n-ai decât să-l întrebi personal. Probabil e ceva destul de important, căci mi-a dat un purcoi de bani ca să îţi dau de urmă.

Ribalko se forţă să zâmbească.

— Şi eu, care credeam c-ai venit fiindcă erai îngrijorat pentru sănătatea mea…

— Te-am sunat de cel puţin zece ori înainte să mă trezesc cu el la mine, protestă Cehov.

— De-ar fi să dispari într-o bună zi, eu n-am să aştept să fiu plătit ca să vin să te caut.

Iritat, Cehov plescăi din buze.

— Nu mă lua cu d-astea, Alex. Nu eu am căcat steagul, ci tu. Ce te-a apucat să te pui în cap? E din cauza Marinei?

Auzind numele fostei sale soţii, Ribalko strânse din dinţi, iar asta îi retrezi durerea de cap, care abia apucase să se mai potolească.

— Ai vorbit cu ea?

— Nimeni n-a ştiut să-mi spună unde eşti, aşa că am trecut şi pe la ea. Mi-a spus că urmează să se recăsătorească în curând. De la asta a pornit tot?

— N-am chef să vorbesc despre asta.

Telefonul lui Cehov începu să sune exact la momentul potrivit, iar acesta se văzu nevoit să răspundă. Prima rundă se încheiase: interogatoriul avea să continue, cu siguranţă, mai târziu. Ribalko privi pe geam defilarea străzilor Moscovei până când pleoapele i se închiseră şi alunecă pe nesimţite în somn. Când se trezi, se aflau în faţa imobilului în care locuia, o clădire burgheză construită înaintea Primului Război Mondial.

— Hai, trezirea! îl îndemnă Cehov, scuturându-i uşor umărul.

Ribalko se întinse, căscând, apoi coborî din maşină. Intrară în holul clădirii şi urcară la apartamentul lui. În timp ce-şi scotocea buzunarele în căutarea cheilor, Cehov remarcă surprins cele cinci butoane de sonerie aflate în dreptul uşii.

— Locuieşti într-o *kommunalka*?

Ribalko încuviinţă din cap. După divorţ, închiriase o cameră într-un apartament comunitar, un soi de anomalie temporală moştenită din vremurile dureroase ale începuturilor Uniunii Sovietice, când autorităţile încercaseră să rezolve penuria locativă confiscând apartamentele celor bogaţi şi împărţindu-le după numărul de camere. Cinci locatari împărţeau aşadar această *kommunalka* şi, pe cale de consecinţă, în părţile comune

totul era în cinci exemplare. Cinci săpunuri în baie (de fapt, doar patru, căci Ribalko uitase să-şi cumpere altul), cinci plite cu gaz în bucătărie, cinci prosoape lângă chiuvetă, cinci maşini de spălat şi, bineînţeles, cinci contoare electrice menite să măsoare consumul celor cinci moscoviţi faliţi care locuiau aici.

— Du-te şi fă un duş, îi spuse Cehov. Între timp eu am să-l sun pe Pankowski. Şi, câtă vreme te săpuneşti, încearcă să-ţi dai seama ce vrea Kaşin de la tine, adăugă el, în timp ce Ribalko pornise deja pe culoarul care ducea la baie.

Cum toţi locatarii se cam codeau să cheltuie pentru întreţinerea spaţiilor comune, baia apartamentului comunitar era într-o stare jalnică. Din robinetul ruginit al chiuvetei picura un firicel de apă, fundul căzii era ros de pete negre, iar faianţa verde cu galben de pe pereţi era desprinsă din loc în loc, lăsând să se vadă pereţii de beton cenuşiu. Pentru a evita desprinderea altor plăci de faianţă, peretele de lângă cadă, expus umezelii în permanenţă, fusese acoperit cu o folie de plastic prinsă cu scotch.

Zăbovi îndelung sub jetul de apă călduţă, apoi se frecă temeinic cu un săpun de damă mirosind a caise şi vanilie ce aparţinea unuia dintre colocatarii săi. Fundul căzii era alunecos, iar gesturile sale şovăitoare. Incapabil să îşi păstreze echilibrul în acest mediu ostil, îşi rezemă fruntea de perete în timp ce-şi spăla, pe rând, picioarele.

Ieşind de sub duş, simţi că mintea îi era ceva mai limpede, dar tot nu reuşea să-şi dea seama de ce voia Kaşin să-l întâlnească. Să fi avut legătură cu ceva ce făcuse în weekend? Aruncă o privire spre hainele aruncate într-un colţ. Pantalonii, o pereche de blugi albastru-închis, erau întăriţi din pricina fluidelor absorbite: alcool, sudoare şi, mai ales, sânge. În timp ce se concentra asupra petelor maronii, o amintire îşi făcu loc în gândurile sale, ca o bulă de aer ce explodează la suprafaţa şampaniei dintr-o cupă.

Soldaţi, revenind de pe front, laolaltă cu camarazii vârâţi în saci mortuari. Prizonierii legaţi, azvârliţi în bena unui camion, cu cămăşile năclăite de sângele pe care-l scuipaseră. Nişte bărbaţi legaţi de scaune, loviţi cu bastoanele de cauciuc. Imaginea unui blindat stând de strajă într-o intersecţie, într-un oraş de culoarea cenuşii, stăruia de parcă ar fi avut-o aievea în faţa ochilor. Se afla departe de-aici, într-o ţară unde oamenii îngenuncheau pentru a se ruga. Nu, nu era altă ţară, era în ţara sa, în

munţii Caucazului, în Cecenia, cu ani în urmă. O ţară în trei culori dominante: cenuşiul betonului, kaki-ul uniformelor de camuflaj şi roşul sângelui.

Îşi luă capul în mâini. Nu era în stare să-şi amintească nimic din cele petrecute recent, când în mintea sa se aglomerau atâtea amintiri neinventariate. Avea nevoie de nişte obiecte asupra cărora să se concentreze. Goli din buzunare lucrurile ce-i fuseseră restituite la plecarea din spital. *Încearcă să-ţi aminteşti ce ai făcut în ultimele zile*, îşi impuse el, în timp ce le trecea în revistă.

Suspect: Alexandr Ribalko, născut în 1978 în URSS, Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste, o ţară moartă în 1991. Cetăţean al Federaţiei Ruse. Optsprezece ani petrecuţi în cadrul forţelor de poliţie. Divorţat de aproape doi ani de soţia sa, Marina. Nefumător, de la naşterea fiicei lor încoace…

Prima eroare.

Privirea-i ţintui pachetul de ţigări pe care-l ţinea în mână, în vreme ce-l încerca un amestec de surprindere şi dezamăgire. Nevoia de a-şi aprinde o ţigară îl copleşi, imperioasă, iar el cedă tentaţiei, deschizând geamul băii pentru a ieşi fumul. Rezistase eroic atâţia ani de zile, iar acum se lăsase din nou pradă dependenţei.

Îşi termină ţigara şi-şi reluă ancheta asupra propriei persoane. Legătura de chei de care era ataşată o păpuşă Matrioşka nu-i oferi prea multe informaţii. Avea acolo cheia de la maşină. La baza păpuşii, caligrafiase atent, ca un elev conştiincios, un cuvânt: Tassia. Brelocul îi fusese oferit de fiica sa, Anastasia, cu mult timp în urmă. Vopseaua se decolorase şi se cojea pe alocuri, deşi avea grijă să lăcuiască din când în când păpuşa, ca să nu se deterioreze.

Zăbovi mai mult în timp ce-şi cerceta portofelul. Era ticsit de bancnote, banii scoşi din contul său bancar, din ceea ce pusese deoparte pentru vremurile grele. Între două cărţi de vizită găsi nişte bonuri de casă pentru mai multe rânduri de vodcă. Unul dintre ele fusese emis în barul pentru suporteri în care se luase la bătaie cu capetele rase. Nu intrase la întâmplare în barul acela; sperase că avea să găsească acolo nişte tipi destul de proşti sau de beţi pentru a se lua la bătaie cu el, astfel încât să poată elimina frustrarea şi furia pe care le acumulase în ultimele zile. Capetele rase fuseseră candidaţii perfecţi. O luaseră pe coajă serios, dar

îşi amintea că-i lăsase în viaţă atunci când fuseseră despărţiţi. Erau rezemaţi de-un perete şi scuipau sânge printre dinţii dislocaţi, dar erau vii.

Trecu aşadar la următorul corp delict, o fiolă minusculă pe care o recunoscu imediat. Spre ruşinea sa, era vorba de o sticluţă de o sută de mililitri de Boyarychnik, un preparat pe bază de păducel, folosit în mod normal ca ulei de baie. În Rusia însă toată lumea ştia că uleiul de păducel era echivalentul roţii de rezervă pentru toţi beţivii: chiar şi atunci când magazinele şi barurile erau închise, uleiul de păducel se găsea şi la automatele de vânzări de pe stradă. Preparatul avea trei avantaje majore: conţinea până la 90% alcool, se găsea pe toate drumurile fiindcă nu făcea obiectul restricţiilor aplicate băuturilor spirtoase, iar preţul era derizoriu, doar câteva ruble. În plus, nu era la fel de greţos ca apa de colonie şi mai puţin periculos decât antigelul. Şi totuşi… Cu un an în urmă, câteva zeci de persoane muriseră într-un oraş uitat de lume din Siberia după ce băuseră Boyarychnik contrafăcut. Fabricantul local al uleiului de baie înlocuise etanolul cu metanol, o otravă fatală pentru organism.

Trăim într-o lume minunată, se gândi el în timp ce azvârlea sticluţa în coşul de gunoi de lângă chiuvetă.

Ultimul obiect din portofel: o bucată de hârtie asemănătoare cu o chitanţă, atât de subţire încât era aproape transparentă. Era un bilet pentru *electrichka*, un tren suburban. Îl cumpărase la Lioubertsy, oraşul-satelit în care locuise împreună cu soţia sa înainte de divorţ. Marina păstrase chiria apartamentului cu trei camere şi locuia acum acolo împreună cu tipul ei cel nou. Se pregătea să-i facă o vizită. Aşa începuse totul. Ca să-şi facă curaj, băuse. Şi băuse prea mult. În cele din urmă, se clătinase până în faţa clădirii, urcase scările şi, înainte de-a bate la uşă, îi pierise curajul. Dincolo de uşă auzise râsetele Marinei şi Anastasiei. Şi vocea *celuilalt*. În acea clipă îşi dăduse seama că nu era capabil să le vorbească. Se întorsese şi dispăruse în noapte, pentru a se trezi câteva zile mai târziu în salonul cu mahmuri al unui spital.

Ieşi din baie cu un prosop înfăşurat în jurul mijlocului. Din bucătărie răzbătea un miros plăcut de cafea; acolo se afla însă Cehov, cu telefonul la ureche, în plină dispută cu Pankowski. Ribalko coti, prin urmare, înspre camera sa. Era o încăpere mobilată auster: un pat, un dulap, un fotoliu şi o măsuţă scundă plină de doze de bere Jigoulevskoie, lângă un album cu fotografii. Albumul era deschis, cu faţa în sus, la o pagină cu fotografii

făcute cu un deceniu în urmă, cu un aparat cu film: amintiri din vremurile fericite, cu Tassia şi Marina.

Luă un pulover cu coatele lustruite de uzură din dulapul în care îşi ţinea cele câteva haine pe care le scosese din cutii după mutare. Îl îmbrăcă peste unul dintre tricourile contrafăcute pe care le deţinea, cel cu portretul lui Kurt Cobain şi numele trupei *Nirvana* ortografiat greşit. Cea mai mare parte a garderobei sale zăcea şi acum undeva într-un depozit de la periferia Moscovei. Aici n-ar fi încăput toate, asta era sigur. Şi-apoi, a se muta cu toate cele ar fi însemnat că totul se terminase între el şi Marina.

Durerea de cap se făcu din nou simţită. Luă din dulap o cutie albă de plastic cu o cruce verde pe capac. Era plină ochi cu medicamente, din pricina unei vechi obişnuinţe, în mod sigur, una dintre sechelele sovietice, dintr-o epocă în care nu puteai fi niciodată sigur dacă magazinele erau sau nu aprovizionate.

— Pankowski vrea să te prezinţi imediat la sediu, îl anunţă o voce răguşită.

Se întoarse. Cehov stătea în pragul uşii.

— Ce i-ai răspuns?

— I-am spus că încă eşti bolnav, abia te ţii pe picioare. Am vrut să avem timp să trecem pe la Kaşin. Vrea să te vadă cât mai curând posibil.

Ribalko luă două pastile şi le înghiţi, sub privirea îngrijorată a colegului său.

— Alex, ce ţi s-a întâmplat de-ai ajuns să te faci praf în halul ăsta? Te cunosc de îndeajuns de multă vreme şi ştiu că eşti departe de-a fi un înger, dar e prima oară când bei patru sau cinci zile la rând şi nici nu mai dai pe la slujbă.

Ribalko dădu din mână a lehamite, evitând să răspundă.

— Las-o moartă, Tolia. Du-mă la Kaşin.

4

Nikita Kaşin avea o afacere la periferia sudică a Moscovei, un abator dublat de o măcelărie care producea cei mai buni cârnaţi din regiune. Legendele urbane susţineau că toată afacerea era doar o acoperire creată pentru a face să dispară discret cadavrele celor care i se împotriveau, dar era numai un zvon răspândit de gurile rele. Cel puţin, aşa spera Ribalko: pleca adesea de la întâlnirile cu Kaşin cu un kilogram sau două de carne proaspăt tocată.

Angajatul aflat la tejghea în măcelărie îi conduse în partea din spate a magazinului, iar de acolo în abator. Kaşin muncea alături de angajaţii săi. Slab şi încovoiat, precum lama de oţel a unui şiş, acesta era ocupat să decupeze cu băgare de seamă un sfert de porc, cu gesturi precise şi seci, aproape chirurgicale. Chiar dacă majoritatea averii lui Kaşin provenea din activităţile sale ilegale, lui Kaşin îi făcea plăcere să-şi petreacă timpul în abator, muncind la porţionarea cărnii. Oricât ar părea de bizar, era activitatea care îl destindea.

De parcă ar fi simţit o schimbare în aer, Kaşin se întoarse brusc atunci când ceilalţi doi mai aveau încă vreo şase sau şapte metri până să ajungă la el.

— Alex! exclamă mafiotul văzându-l pe Ribalko.

Îşi înfipse cuţitul în halca de carne la care lucra şi îşi scoase mănuşile.

— Te caut de zile întregi. Noroc că prietenul tău e un copoi pe cinste.

Un dinte de metal îi sclipi în colţul zâmbetului, în timp ce-l bătea prieteneşte pe umăr pe Cehov. Îi şopti acestuia la ureche:

— Să treci pe la casierie să-ţi iei banii. Şi ia şi o bucată bună de carne, pentru friptura de duminică. Cadou din partea casei.

Cehov aruncă o privire şovăitoare spre partenerul său, părând a se simţi cu musca pe căciulă.

— Te aştept afară?

— N-are rost, îi răspunse Ribalko. Kita şi cu mine nu ne-am văzut de tare demult, aşa că probabil va dura o bună bucată de vreme. O să iau un taxi când terminăm.

Cehov încuviinţă din cap, apoi dispăru, fără alte întrebări. Kaşin îşi scoase şorţul şi-l atârnă de un cârlig de oţel inoxidabil.

— Hai sus, o să putem povesti liniştiţi acolo, rosti el, arătând înspre o scară metalică ce ducea în biroul său.

Acesta fusese amenajat astfel încât Kaşin să poată avea sub ochi munca oamenilor săi. Interiorul biroului era spaţios şi lipsit de orice fel de decoraţiuni. Nicio fotografie, nicio amintire, niciun tablou. Absolut nimic personal. De-a lungul pereţilor albi erau înşirate fişete metalice, iar într-un colţ zumzăia un frigider antic.

Atunci când Kaşin închise uşa în urma sa, Ribalko observă că în jurul clanţei suprafaţa acesteia avea o culoare maroniu-murdară, de parcă ar fost atinsă de mâini însângerate. Câteva pete de aceeaşi culoare se zăreau şi pe covor. Prin minte îi trecu o amintire: mafiotul lovind un om. Era un civil cecen care refuza să spună unde-şi ascunsese banii. Ribalko îşi aprinse o ţigară şi inspiră adânc, sperând să trimită astfel imaginea obsedantă înapoi în străfundurile tenebroase ale memoriei sale. Prin peretele de sticlă putea să vadă, jos în hală, cuţitul de dezosare înfipt în carcasa de porc.

— O bere? îi propuse Kaşin.

Ribalko se strâmbă. Ideea de a mai bea fie şi doar un pahar de alcool îi întorcea stomacul pe dos, mai ales în combinaţie cu duhoarea de sânge şi viscere ce răzbătea până aici printr-o gură de aerisire deschisă.

— Nu mi-e sete. De ce l-ai plătit pe Cehov ca să îmi dea de urmă?

— Deşi nu pare, amicul tău e foarte eficace. Pe unde ai umblat?

— Treci la subiect, Kita. N-am timp de pierdut.

Kachin oftă:

— Veşnic grăbit, nu-i aşa? E-n regulă, hai să intrăm direct în subiect. Am nevoie de un poliţist sigur pe sine, care să vorbească limba privighetorilor. Aşa că m-am gândit la tine.

„Limba privighetorilor” e metafora folosită de ucraineni pentru a-şi descrie limba, datorită muzicalităţii acesteia. Contrar credinţei general răspândite, ucraineana şi rusa sunt două limbi foarte diferite, diferenţa dintre ele fiind similară cu cea dintre spaniolă şi franceză.

— Îl cunoşti pe Vektor Sokolov? întrebă Kaşin în ucraineană.

— Numele mi-e vag cunoscut, dar n-aş putea să-ţi spun exact de unde anume.

— A fost ministrul Energiei, pe vremea lui Boris Burete.

Boris Elţîn fusese primul preşedinte al Rusiei, imediat după

destrămarea Uniunii Sovietice. În plus, deţinea un record absolut: era singurul şef de stat capabil să-şi conducă ţara cu 3 grame de alcool în sânge. De-aici, porecla cu care-l pomenise Kaşin.

— Ia stai, Sokolov al tău nu-i tipul care-a fondat PetroRus? întrebă Ribalko.

Kaşin încuviinţă.

— El însuşi.

Pe parcursul privatizării sălbatice a bunurilor statului rus, la jumătatea anilor ’90, Sokolov se folosise din plin de poziţia sa în cadrul Ministerului Energiei pentru a pune mâna pe o parte din vastele resurse de aur negru din Siberia. La scurt timp după aceea, fondase PetroRus, una dintre cele mai puternice companii petroliere ale ţării.

— De curând, familia lui Sokolov a avut parte de un doliu neaşteptat, urmă Kaşin. O poveste urâtă. Fiul lui Sokolov a fost ucis în Ucraina.

— În ultima vreme o mulţime de oameni crapă în Ucraina.

— Aşa e, însă în acest caz a fost vorba de o crimă, comisă într-un oraş pe care-l cunoşti bine.

— Kiev?

— Nu. Pripiat.

Ribalko se gândi că nu putea fi decât o glumă proastă.

— Pripiat? E imposibil. Pripiatul nu mai e locuit de treizeci de ani. Zona e închisă şi păzită de armată.

— Nu chiar. De câţiva ani încoace se organizează vizite turistice în zonă.

— Vizite? Ce e de vizitat acolo?

— Vestigiile lumii comuniste. Din câte am auzit, Pripiatul e ca un muzeu sub cerul liber.

— Ce tâmpenie!

— Bineînţeles că e o tâmpenie. Ca să revin însă la povestea noastră: Vektor Sokolov suspectează autorităţile ucrainene că urmăresc să închidă ancheta judiciară. M-a însărcinat să găsesc pe cineva capabil să ducă până la capăt ancheta privind moartea fiului său.

— Ia stai niţel… Tu chiar vorbeşti serios? Îmi propui să merg acolo, la Pripiat? Tu chiar crezi că aş accepta să mă întorc în oraşul ăla de căcat, Kita?

— Ştiu, ştiu. N-am uitat ce mi-ai povestit în vremea când eram în Cecenia. Moartea părinţilor tăi, exilul… Ai avut de încasat, nu glumă. Dar

Vektor Sokolov e pregătit să aloce o sumă consistentă pentru…

— Nu mă interesează. Şi apoi, de unde îl cunoşti tu pe Sokolov?

— Avem nişte prieteni comuni care ne-au pus în legătură. Toată lumea ştie că am o influenţă considerabilă la ucrainenii din Moscova.

În pofida activităţilor sale ilegale, Kaşin trecea drept un binefăcător al diasporei ucrainene. Finanţa generos felurite organizaţii de caritate, între care centrul cultural şi biblioteca ucraineană din Moscova. Întreaga comunitate apela la el pentru a rezolva problemele mai mari sau mai mici care necesitau discreţie şi o lipsă totală de scrupule.

— Ştiu că ţi-ai jurat să nu te mai întorci niciodată acolo. Dar ceea ce-ţi propun e o afacere de neratat, Alex. Tipul ăsta e dispus să-ţi plătească o avere. Şi, crede-mă, nu exagerez deloc când spun asta. E vorba de bani mulţi. Destul cât să finanţeze operaţia fiicei tale.

Ribalko se încordă.

— E vorba de milioane de ruble, obiectă el.

— Ţi-am spus, tipul e gata să plătească oricât pentru a-l găsi pe ucigaşul fiului său.

Kaşin scoase dintr-un sertar o carte de vizită purtând numele lui Sokolov, o aşeză pe masă şi, cu vârful degetelor sale pătate de sânge, o împinse spre poliţist.

— Sună-l. Măcar ca să afli cât e dispus să-ţi ofere pentru treaba asta. Fără obligaţii.

Ribalko ţintui cu privirea vreme îndelungată dreptunghiul de carton satinat. Pe de o parte, puţin îi păsa de Sokolov; pe de altă parte, era tentat să accepte, de dragul Tassiei.

— Dar tu? Ce ai de câştigat din toată afacerea? întrebă el.

— Sokolov intenţionează să investească în Crimeea. Dacă-l găseşti pe ucigaşul fiului lui, va accepta să mă ia drept asociat, şi-atunci gata cu cenuşiul Moscovei! M-aşteaptă plajele cu nisip fin. Ar urma să mă ocup de siguranţa afacerilor lui de acolo.

— Adică le-ai păzi de cei ca tine?

Un rânjet de hienă lumină chipul uscăţiv al mafiotului şi un dinte de metal sclipi discret în colţul gurii sale.

— Te-ai prins, Alex. Ei? O să vorbeşti cu el? Da sau nu?

Ribalko se ridică, vârând în buzunar cartea de vizită.

— Am să văd. Te ţin la curent.

5

Ieşind de la întâlnirea cu Kaşin, Ribalko luă un taxi înspre sud-estul Moscovei, în direcţia Lioubertsy. În anii nouăzeci, oraşul-satelit fusese un soi de Chicago rusesc. Bande, reglări de conturi, taxe de protecţie… Odată cu prăbuşirea regimului comunist, străzile oraşului fuseseră locul de naştere al unei generaţii cvasi-spontane de delincvenţi tineri şi musculoşi. Sărăcirea generalizată a populaţiei, noile tentaţii generate de expansiunea capitalismului sălbatic şi disoluţia ordinii morale sovietice fuseseră principalele cauze ale fenomenului. Exponenţii săi erau golani cu înfăţişări paradoxale, purtând pantaloni în carouri, caschete de baseball, jachete de piele şi cravate ultraelegante. Raza lor de acţiune se extindea până în inima capitalei. În prezent, oraşul era mai liniştit, iar blocurile-turn decrepite de la periferie erau populate de tinere cupluri ce beneficiaseră de programul locativ „Tânăra familie”.

Îşi regăsi maşina parcată pe trotuarul unde o abandonase. Era o Volga M24 de culoare gri-asfalt, un model din anii şaptezeci cu o grilă de radiator din lamele cromate. Podeaua maşinii era plină de sticle goale de vodcă, de jumătate de litru, alături de resturile unui *ceburek* înfăşurat într-un ambalaj de hârtie murdar de grăsime. Mâncarea învechită împuţise habitaclul cu mirosul de prăjeală şi bulion.

Aruncă toate mizeriile într-un tomberon. La capătul străzii, putea să vadă balconul apartamentului pe care îl împărţise odinioară cu Marina. Se întrebă din nou, pentru a mia oară, ce anume dusese la destrămarea căsniciei lor. Să fi fost de vină oare doar trecerea timpului? Sau munca sa era cea care purta mare parte a vinei? Vreme de ani de zile, Marina îi suportase absenţele, în vreme ce el se cufunda cu trup şi suflet în munca de poliţist. Apoi, dintr-odată, totul se năruise. Ea se săturase să se teamă că avea să fie sunată pentru a fi anunţată că el fusese împuşcat în timpul unei intervenţii. Nu mai voia să împartă patul cu o fantomă. Voia un bărbat care să îi fie alături.

Ori poate că înţelesese în sfârşit că n-avea să reuşească să-l „repare” niciodată. Tuturor femeilor le place să creadă că îi vor putea schimba pe bărbaţii ce le sunt aproape, că îi pot face mai buni. El însuşi era un exemplar perfect al speciei bărbatului făcut bucăţi. Moartea tatălui său,

expulzarea de la Cernobîl, războiul din Cecenia erau tot atâtea răni ce se cereau a fi pansate şi îngrijite. Ea îşi imaginase că un cămin stabil avea să-i fie de-ajuns pentru a trece peste toate relele care i se întâmplaseră. El însă simţea nevoia să dea piept cu răul pentru a putea merge înainte. Bântuia vintrele întunecate ale Moscovei pentru a extirpa celulele canceroase, băgând la zdup ucigaşi şi violatori, încercând să stârpească măcar într-o anumită măsură suma perversiunilor pe care îi fusese dat să o cunoască în Cecenia şi care, încetul cu încetul, invada capitala, ca o cangrenă.

Pentru el, violenţa nu luase sfârşit odată cu încheierea războiului. Doar câmpul de bătălie se schimbase. Toţi cei ce învăţaseră să ucidă, ba chiar să le placă să o facă, fuseseră de-acum lăsaţi să umble liberi. Într-o zi îşi arestase un fost tovarăş de regiment într-o periferie din nord. Pe front i se spunea Popovici, după clovnul Oleg Popov, căci avea mereu o glumă la îndemână, indiferent de context. Găsiseră la el acasă două cadavre în descompunere, aparţinând unor prostituate.

Când Ribalko îl întrebase de ce le ucisese, acesta îi răspunsese că în Cecenia nu i-ar fi pus nimeni o asemenea întrebare; acolo putea face aşa ceva fără ca nimeni să considere că era anormal. În aceste condiţii, cum să fi părăsit Ribalko forţele de poliţie, când astfel de nebuni umblau liberi în acelaşi oraş în care trăia fiica sa, Anastasia?

Tassia… Poate că din cauza ei se despărţiseră. Marina era violonistă la Conservatorul „Ceaikovski” din Moscova, cea mai prestigioasă şcoală de muzică a Rusiei. Descoperirea faptului că fiica lor era aproape surdă îi frânsese inima. Era convins că ea îi atribuia lui această vină, lui personal, căci genele îi fuseseră alterate de radiaţii. De altfel, relaţia lor începuse să şchioapete în momentul în care descoperiseră problemele Tassiei cu auzul. Nu era o întâmplare, ci o dovadă, după judecata sa de poliţist. Marina nu-i spusese niciodată aşa ceva prin viu grai, dar el era convins că soţia sa considera că doar el era de vină că Tassia nu era „normală”.

Aşezat în maşină, se gândi îndelung la propunerea pe care i-o făcuse Kaşin. Între timp, privi spectacolul de zi cu zi al străzii, defilarea drogaţilor cu braţe exagerat de slabe, ca nişte schelete ambulante tânjind după heroină, mamele singure ce împingeau cărucioarele spre un parc prăfuit, paşii târşâiţi ai băbuţelor cu veşnicele lor basmale colorate, ce se întorceau de la piaţă cu câteva legume amărâte în plase.

Un peisaj deprimant.

Asta îşi dorea oare pentru Tassia? O viaţă mediocră, într-un cartier mediocru, cu o slujbă mediocră şi un soţ veşnic absent ori poate mort? Demară, îndreptându-se spre şcoala fiicei sale. Ajunse chiar înainte de sunetul clopoţelului care anunţa pauza de prânz. De cum acesta se făcu auzit, curtea fu invadată de copii care ţipau şi alergau. O clipă mai târziu, o învăţătoare veni să deschidă poarta părinţilor veniţi să-şi aştepte progeniturile, iar el porni în căutarea Tassiei.

De jur-împrejur, copiii se agitau ca un vârtej, un amestec haotic de ţipete vesele, codiţe blonde şi ochi albaştri. După un timp, reuşi să repereze undeva înspre mijlocul curţii silueta fiicei sale. Tassia purta o jachetă roz-bombon ce contrasta cu zidurile cenuşii ale şcolii şi cu cerul de culoarea oţelului. De la spate, protezele dizgraţioase agăţate de urechi abia dacă se observau, acele orori din plastic maro pe care Tassia era nevoită să le poarte pentru a evita să rămână izolată în tăcere.

Brusc, ea se întoarse şi chipul i se lumină.

— Tati! Tati! strigă şi îi sări în braţe. Ce cauţi aici?

— Am venit să te iau, mâncăm în oraş, la McDonald's.

— Mergem la Mac! exclamă ea, ţopăind de bucurie.

— Va fi un fel de petrecere-surpriză, doar pentru noi doi, îi explică el.

Fiica sa făcu ochii mari.

— Va fi cu un cadou, ca la o aniversare adevărată?

— Da. Vom trece pe la GUM să îl alegem.

Îi cuprinse mâna micuţă într-a sa. Tassia avea vârfurile degetelor murdare de vopsea roşie şi albastră. Pe drum, în timp ce se îndreptau spre o parcare din apropierea Pieţei Manejului, ea îi povesti că, în acea dimineaţă, primiseră vizita unei artiste şi avuseseră o serie de activităţi interesante cu aceasta. Aici, în apropierea Kremlinului, era un restaurant McDonald's la care nu mai fuseseră niciodată. Îşi dorea un loc de care să nu-i mai lege alte amintiri, astfel încât cele de azi să aibă propriul loc aparte în memorie.

Stând la coadă pentru a comanda, Ribalko îşi aminti de prima oară când mâncase un Big Mac. Era în 1990, în Piaţa Puşkin. URSS-ul încă mai exista, dar Cortina de Fier care o despărţea de restul lumii era ferfeniţă. Primul restaurant *fast-food* din Rusia tocmai îşi deschisese porţile. Era cel mai mare din lume. Fusese acolo de ziua lui, împreună cu mătuşa sa. Era un

lux: o porţie costa şase ruble, în vreme ce salariul mediu al unui rus era abia de două sute pe lună.

Tassia alese un meniu pentru copii, cu o jucărie destinată fetiţelor şi îşi devoră repede mâncarea. El, în schimb, nu se grăbi deloc: fiecare moment petrecut în preajma fetiţei i se părea nepreţuit, chiar şi cele de-o banalitate vădită, cum ar fi cele în care îşi şterge colţul gurii cu un şerveţel, sau când o priveşte zbenguindu-se în zona de joacă.

Îi propuse să meargă în Parcul Gorki, pentru a se da pe rotile.

— În parc, acuma? Dar e timpul să ne întoarcem la şcoală.

— Gata cu şcoala pentru azi. După-amiaza asta e numai a noastră.

— Super! exclamă ea, apoi îşi înghiţi ultima linguriţă de îngheţată cu vanilie.

Pe drum, Tassia îi povesti despre toate câte i se întâmplau în viaţă. Despre colegi şi colege, despre hainele la modă, despre jucăriile pe care şi le dorea de Crăciun. Îi spuse c-ar vrea să se facă pictoriţă. Cu o săptămână în urmă voia să participe la competiţii de surf. Pe vremea când el avea vârsta Tassiei, toţi băieţii voiau să fie cosmonauţi şi toate fetele voiau să ajungă gimnaste precum Nadia Comăneci. Tot ce-i povestea fiica sa i se părea fascinant, de-a dreptul miraculos. De ce nu stătuse până acum să o asculte? Fusese prea grăbit. Avea prea multe altele de făcut. Acum, când era prea târziu, îşi dădea seama că acestea erau, de fapt, momentele cele mai importante ale vieţii.

Iminenţa morţii te obligă să-ţi reconsideri priorităţile.

Cu câteva zile mai devreme, într-o sală de consultaţii ce miroase a alcool dezinfectant. E aşezat pe masa de consultaţie. Medicul tocmai l-a examinat. Se cunosc bine. Bătrânul doctor i-a urmărit evoluţia încă de la prima sa vizită la centrul medical al Direcţiei Principale a Miliţiei Moscovite, la sfârşitul anilor nouăzeci. Îi pune cea mai importantă întrebare din întreaga sa viaţă:

— Se poate opera?

Doctorul aşază o serie de clişee medicale pe un negatoscop fixat pe perete. Aparatul se luminează şi o strălucire rece inundă conturul unei secţiuni transversale, în alb şi negru, a creierului său. Medicul indică o aglomerare întunecată în mijlocul cutiei craniene. Sălaşul bestiei.

— Aici e tumoarea, anunţă el.

Ribalko strânge pumnii şi înghite cu greu.

— Poate fi scoasă?

Doctorul stinge panoul luminos.

— În stadiul în care e acum, nu mai poate fi operată. Îmi pare rău.

Ajunşi în parcul Gorki, închiriară câte o pereche de patine cu rotile. În timp ce îşi legau şireturile, Ribalko îi explică Tassiei că, în vremea sovieticilor, parcul acesta era unul dintre puţinele locuri unde te puteai relaxa fără griji, în ciuda megafoanelor care revărsau toată ziua discursurile conducătorilor comunişti. Tassia îl întrebă dacă o adusese la plimbare pe aici atunci când era mică. El îi spuse că pe atunci parcul devenise un loc periculos, pentru o vreme. După căderea Uniunii Sovietice, parcul fusese luat în stăpânire de golani şi de drogaţi. Tassia dădu glas nedumeririi sale: pentru copiii de vârsta ei, parcul acesta era al fetelor de pe plaja Moscova, care se bronzau cu sânii goi vara, jucătorilor pasionaţi de ping-pong, adolescenţilor care-şi fumau aici primele ţigări şi bonelor care-şi plimbau bebeluşii-n cărucioare.

Întâlniră un grup de copii, iar Tassia îşi atinse cu un gest nervos protezele auditive masive atârnate de urechi. Când ieşeau în public, obişnuia să şi le ascundă sub o bonetă sau cu ajutorul codiţelor. Tot mai adesea însă, atunci când nu putea să le disimuleze, prefera să le scoată pur şi simplu. Îşi dorea să pară normală în ochii celorlalţi.

Pe negatoscop defilează diverse clişee, în succesiune rapidă. Ficatul, plămânii, stomacul. Doctorul indică cu vârful degetului aglomerările întunecate pe fiecare dintre radiografii. Răul e pretutindeni în el.

— Anumite tipuri de cancer se dezvoltă foarte rapid, spune medicul. În cazul de faţă, a câştigat teren neaşteptat de repede, astfel că majoritatea organelor importante au metastaze.

Îşi simte gâtul uscat, blocat de un nod. I se pare că nu mai poate să respire. Cu doar trei luni în urmă a făcut o serie de analize şi a fost examinat de medic, care n-a găsit nimic suspect. Nu se poate să fie bolnav, e imposibil. Cu atât mai puţin, nu e cu putinţă să fie pe moarte…

Întreabă, cu o voce gâtuită, inexpresivă:

— Eram la Pripiat atunci când s-a produs explozia la centrală. Aveam opt ani. Credeţi că ar putea fi asta cauza…?

Îşi lasă fraza neterminată. Medicul încuviinţează din cap.

— Ar putea fi o explicaţie a rapidităţii cu care s-a propagat. Mulţi dintre cei expuşi catastrofei au sfârşit prin a dezvolta diverse tipuri de cancer. E limpede că sistemul imunitar v-a fost slăbit de expunerea la radiaţii.

Trecură prin faţa spaţiului unde iarna se instala uriaşul patinoar. Avea să se deschidă abia după jumătatea lui noiembrie. Păcat. I-ar fi plăcut să patineze acolo împreună cu Tassia. Pe patine cu rotile, mult mai greoaie, mişcările fetei sunt sacadate, dar pe gheaţă fiica sa parcă pluteşte, ca o zânişoară care zboară. A moştenit graţia mamei sale; el însuşi patinează de parcă ar da cu barda.

Vocea medicului îi răsună în urechi de parcă ar veni de undeva din adâncul unei peşteri. De fapt, nici măcar nu-l mai ascultă. Amintirea exploziei, reprimată de atâta timp, i se revarsă în minte.

E ora şase dimineaţa în Pripiat. În apartament e linişte. Deşteptătorul începe să sune. E sâmbătă. A dormit prost. Mama pregăteşte micul dejun. Pare a fi nervoasă şi priveşte întruna afară, pe geam. Pentru el e o zi ca oricare alta.

Dar timpul a început să se bâlbâie.

E sâmbătă, zi de şcoală. Ce s-a întâmplat oare? Mama se încurcă şi trebuie să-i refacă de mai multe ori nodul de la şireturi. La şcoală, cei din clasele mai mari şuşotesc tot soiul de zvonuri. Pe la ora nouă, nişte femei cu mutre încruntate intră în clasă şi împart tuturor copiilor nişte pilule care arată ciudat, iar ei trebuie să le înghită cu câte un pahar cu apă. Nu li se spune, dar e vorba de pastile de iod, care ar trebui, pare-se, să-i protejeze de efectele radiaţiilor. Apoi sunt trimişi cu toţii acasă. Pe drum, simte cum îi încolţeşte frica în suflet. Oamenii mari se comportă ciudat, iar copiii sunt cu toţii serioşi ca nişte pensionari. Se petrece ceva grav, dar nimeni nu ştie ce anume.

Apoi, odată cu venirea serii, infernul se dezlănţuie. Tata nu s-a mai întors de la centrală. Mama nu mai scoate o vorbă. Aşteaptă răbdătoare lângă telefon. Aşteaptă şi el. Rupt de oboseală, adoarme pe la unu noaptea. Atunci când îl trezeşte, mama are ochii roşii şi e trasă la faţă din pricina lipsei de somn. E duminică, 27 aprilie. S-a ordonat evacuarea oraşului. O întreabă pe mama despre tata, iar ea îi răspunde că acesta se luptă cu balaurul.

În adâncurile parcului, zgomotul maşinilor se estompă. Erau multe familii la plimbare şi o grămadă de bebeluşi în cărucioare. Cumpără o punguţă de grăunţe de la un distribuitor automat, pentru ca Tassia să le împartă veveriţelor şi păsărilor. Fetiţa îşi petrecu o bună bucată de timp încercând să se apropie de un pui de veveriţă roşcat, cu coada albă.

Balaurul din pădurea roşie.

Pe când avea patru sau cinci ani, mama îi explicase că tata stingea incendiile provocate de balaurul închis în inima centralei. Balaurul fusese capturat de savanţii ruşi care-l obligaseră să se supună voinţei lor. Răsuflarea lui încălzea casele şi producea electricitatea care alimenta felinarele de pe stradă şi chiar şi televizorul de la ei de-acasă. Fiara dormea acum, liniştită, dar tatăl său stătea de veghe pentru a stinge focul, în eventualitatea în care balaurul s-ar fi trezit şi-ar fi început să împroaşte în jur cu răsuflarea lui de foc. Sigur, era un basm, o minciună jalnică. Dar el era doar un ţânc, ce-ar fi putut el să înţeleagă despre atomi, despre fuziunea nucleară, despre radioactivitate? Nimic, desigur.

E o roată mare în Parcul Gorki. Deşi îi era niţel frică, Tassia se arătă dornică să încerce, câtă vreme îl avea pe tata alături. Atunci când nacela în care urcaseră atinse punctul cel mai înalt, se lipi de el. Ribalko se gândea la o altă roată, cea din Pripiat, la care visase pe când era copil. Parcul de distracţii urma să fie inaugurat în 1 Mai. Oraşul fusese însă evacuat înaintea sărbătorii, aşa că nu mai apucase să meargă acolo cu tatăl său, aşa cum îi promisese acesta. Fără să vrea, o lacrimă i se prelinse din colţul ochiului.

— Plângi, tata?

— Nu, vântul e de vină. Mi-a intrat un firicel de praf în ochi.

După evacuare, s-au mutat la Vadik, bunicul său din partea tatei, un colonel în rezervă care luptase împotriva naziştilor. Era un comunist convins, solid ca un tanc. Nu-i era teamă de nimic. Într-o seară, cineva de la Partid a venit în vizită. După plecarea acestuia, Vadik s-a prăbuşit într-un fotoliu şi a izbucnit în hohote de plâns. Micul Alexandr a fost şocat: nu-şi văzuse niciodată bunicul vărsând măcar o lacrimă. Abia atunci a înţeles:

tatăl său nu avea să se mai întoarcă niciodată. Balaurul îl învinsese.

Tata a fost înmormântat la Moscova, în cimitirul Mitino, alături de ceilalţi colegi pompieri iradiaţi în primele ore ale catastrofei. A fost învelit într-o folie de plastic, apoi aşezat într-un sicriu de lemn care, la rândul său, a fost vârât în alt sicriu, de zinc. Totul a fost apoi îngropat la câţiva metri sub pământ şi deasupra s-a turnat beton, ca şi cum ar fi fost un deşeu radioactiv. Pe piatra cenuşie a mormântului i-au gravat chipul, încremenit pentru vecie în tinereţe.

Mama sa a participat la înmormântare. La revenirea acasă, au fost convocaţi de medicii de la spitalul regional. Radiografii, recoltare de sânge, scanări de tot felul. Nişte aparate care pârâiau întruna le-au fost plimbate în jurul corpului. Acele indicatoare dansau pe cadranele dozimetrelor. O sută, două sute, cinci sute de microroentgeni. Nu se ştie ce însemna asta. Au dedus doar atât: cu cât numărul era mai mare, cu atât era mai grav. Medicii i-au obligat să facă baie din nouăzeci în nouăzeci de minute şi să înghită o groază de pastile cu vitamine. Asta era tot ceea ce putea să facă măreaţa Uniune Sovietică pentru a-şi salva eroicii proletari. El însă era doar un ţânc şi îşi imagina că avea să fie de ajuns.

Şi, până acum, chiar fusese.

După-amiaza se apropia de sfârşit. Porniră înspre GUM, fostul „magazin universal principal", acum reconvertit într-o galerie comercială de lux. Intrară într-un magazin de bijuterii, ca să aleagă un colier, darul pentru viitoarea aniversare a Tassiei. Ribalko îşi dorea să îi ofere un dar care să dăinuiască. Ceru să fie ambalată bijuteria şi-i spuse fiicei sale că avea să o primească doar de ziua ei. Tassia însă era nerăbdătoare, nu voia să aştepte încă trei luni.

Medicul scrie o reţetă. Alege acest moment pentru a-i pune cumplita întrebare:

— Cât timp mai am la dispoziţie?

Medicul ridică ochii dintre hârtii şi îl privi lung, de parcă ar fi vrut să citească între ridurile de pe fruntea sa numărul exact de secunde care-i mai rămăseseră de trăit.

— Câteva luni. Trei, patru… poate chiar şase. Dar nu mai mult.

Un strigăt mut îi rămâne agăţat în gâtlej. Balaurul de la Cernobîl a

sfârşit prin a-l prinde, acest monstru care i-a distrus copilăria şi i-a ucis pe toţi cei ce-i erau dragi. Tatăl său, ars de un foc invizibil. Mama sa, răpusă de o leucemie. În noaptea în care reactorul 4 scuipa flăcări şi aşchii de grafit, ea încercase să ajungă la centrală, ca să afle ce se întâmplase cu soţul ei. Fusese oprită la un punct de control, dar răul era deja făcut: încasase o doză mare de radiaţii.

Îşi aminteşte de biata de ea, cu capul pleşuv din pricina tratamentelor. Îşi aminteşte de smocurile de păr care-i cădeau. Avusese un păr atât de frumos mama, era atât de mândră de el!

Telefonul începu să îi sune. Era Marina.

— Alexandr? Tocmai m-au sunat de la şcoală. Anastasia nu e în clasă. Mi-au spus că a venit un bărbat şi a luat-o în pauza de prânz. Tu ai fost?

— Da, eu am fost… am uitat să-ţi telefonez. Îmi pare rău, eu…

Ea îl întrerupe, înnebunită de furie:

— Tu îţi baţi joc de mine? Mi-am făcut atâtea griji… era cât pe-aci să sun la poliţie! Ce te-a apucat?

Ar fi momentul potrivit pentru a-i spune. Sau nu? Ideea de a-şi anunţa moartea iminentă la telefon i se păru de prost-gust, aşa că hotărî să mai amâne puţin.

— O să-ţi explic.

— Eşti total inconştient… Adu-o acasă numaidecât!

Închise telefonul. Tassia se dădea în balansoar, râzând. Mai adună câteva amintiri frumoase cu ea, întipărindu-şi-o în minte, apoi îi spuse că venise vremea să meargă acasă.

Consultaţia s-a încheiat. Medicul se ridică pentru a-l însoţi până la ieşire.

Pune o ultimă întrebare:

— Dacă aţi fi în locul meu, ce-aţi face cu timpul ce v-a mai rămas?

Medicul nu se gândeşte prea mult înainte de a-i răspunde; se pare că are un răspuns gata pregătit pentru astfel de situaţii.

— Mi-aş rezolva toate treburile şi aş încerca să mă bucur de familie.

Exact asta intenţiona să facă atunci când ieşise din cabinetul medicului. Avea să-i spună Marinei despre boala sa. Apoi însă, în faţa uşii

apartamentului ei, ezitase. Se simţise atât de mizerabil, încât preferase să se întoarcă din drum şi să-şi satisfacă toate capriciile care-i trecuseră prin minte. Droguri. Femei. Violenţă gratuită. Viteză. Alcool. Avusese parte de toate acestea, pentru ultima dată.

— Anul ăsta ai să vii la aniversarea mea? îl întrebă Tassia, pe când intrau în Lioubertsy.

— Am să încerc.

Avea să mai fie oare în viaţă peste trei luni? Ajunseră în faţa blocului Marinei. În faţa porţii, fosta sa soţie îi aştepta cu braţele încrucişate şi o mină încruntată. O îmbrăţişă pe Tassia şi-i spuse să urce. După plecarea fetei, dădu frâu liber furiei:

— Eşti de-a dreptul bolnav, Alex! Îţi dai seama în ce hal de îngrijorare m-ai putut aduce?

Ştia că, pentru a o potoli, ar fi fost de-ajuns să pronunţe trei cuvinte: *Sunt pe moarte*. Însă nu reuşea să le dea glas.

— Am vrut să petrec un pic de timp cu fata mea.

— „Un pic de timp”? Eşti culmea! Ai avut la dispoziţie nouă ani pentru a-ţi petrece timpul cu ea, dar tu aveai mereu altceva mai bun de făcut! Ţi-ai petrecut mai mult timp în compania unor traficanţi sau criminali decât cu ea… sau cu mine.

Tăcu câteva clipe, gata să izbucnească în lacrimi.

— Te previn, Alex, data viitoare am să depun plângere împotriva ta. Nici nu poate fi vorba s-o iei pe Tassia oricând ţi se năzare ţie.

— Nu va exista o dată viitoare.

Ea se încruntă.

— Ştiu prea bine ce înseamnă promisiunile tale, Alex, aşa că ascultă-mă bine…

— Ăsta-i adevărul, Marina. Eu… eu…

— Tu… ce?

Pe neaşteptate, avu parte de o viziune. Anastasia, la douăzeci de ani. Studentă la medicină. Aşezată în primul rând, îşi aranjează după ureche, cu un gest reflex, şuviţele de păr rebele. A uitat de contactul dezagreabil cu pielea al aparatului auditiv care, în copilărie, îi permitea să audă. E amiază, e începutul toamnei. Îşi atinge cu vârfurile degetelor colierul de aur pe care l-au ales împreună la GUM. Poate că-şi aminteşte de plimbarea pe care au făcut-o prin parcul Gorki.

N-ar vrea ca Anastasia cea din viziunea lui să-şi aducă aminte de mama sa, plângând în bucătărioara apartamentului lor.

— Hai spune-mi, Alex, care îţi va fi scuza de data asta?

El inspiră adânc.

— Voi pleca.

Nu erau cuvintele pe care îşi propusese să le rostească, dar erau cele pe care trebuia să le spună.

— Pleci? se miră Marina. În concediu? Sau… te muţi?

— Nu. E vorba de o misiune specială. Voi fi departe de Moscova o vreme, aşa că voiam s-o văd pe Tassia. În cazul în care mi s-ar întâmpla ceva acolo.

Marina îl măsură din priviri, îndelung. El îi cunoştea această privire: încerca să-şi dea seama dacă fusese sincer sau o minţea.

— Şi în ultimele zile pe unde-ai umblat?

— Am stat deoparte.

— Într-o cârciumă? îl luă peste picior Marina. Te-am văzut beat de destule ori încât să-mi pot da seama când ai băut.

— Un coleg şi-a sărbătorit pensionarea aseară.

Ea nu-l crezu. Avea dreptate.

— Nu mai e treaba mea pe unde-ţi pierzi nopţile. Dar îţi repet: nu poţi trece s-o iei pe Tassia când ai tu chef. A existat o sentinţă şi eşti obligat să o respecţi.

El încuviinţă din cap, apoi scoase din buzunar cutia ce conţinea colierul.

— Nu ştiu cât voi lipsi. Pot să te rog să i-l dai tu, dacă n-am să pot fi aici de ziua ei?

Marina privi circumspectă cutia, de parcă s-ar fi uitat la un colet-capcană.

— E exact aşa cum am spus mai devreme, făcu ea, luând cutia, cu un gest de lehamite. Pe primul loc eşti tu cu munca ta, iar apoi, ce-o mai da Domnul…

— Marina…

— Mai bine nu mai spune nimic. Am ascultat destule scuze. Am să-i spun fiicei tale că eşti plecat să arestezi nişte oameni răi. Ca de fiecare dată. Măcar încearcă să o suni în ziua corectă, de data asta. Şi să fii treaz când ai s-o suni.

Îi întoarse spatele şi intră în holul blocului. El o privi îndepărtându-se,

cu o strângere de inimă. Era posibil să fi fost ultima oară când o vedea, şi totuşi nu reuşise să o împace.

6

Convorbirea telefonică cu Vektor Sokolov fu scurtă şi concisă. Se prezentă, îi spuse că primise cartea sa de vizită de la Kaşin şi, imediat, fostul ministru îl invită să se prezinte la vila sa, pe Rubliovka, cea mai prestigioasă arteră a Moscovei. Colegii săi de la comisariat porecliseră cartierul acesta Zabor-City, Oraşul palisadelor, căci toate vilele de-aici erau protejate de ziduri groase, de jur-împrejur. Primele dintre acestea fuseseră construite încă din anii treizeci, pe vremea lui Stalin, pentru a ţine la adăpost de privirile indiscrete vilele nomenclaturii, elita partidului. De-atunci încoace, vilele de sute de milioane de ruble ale oligarhilor putred de bogaţi le înlocuiseră pe cele ale prinţilor roşii, iar palisadele se înălţaseră precum ciupercile după ploaie. Cartierul acesta era sanctuarul puternicilor oraşului: oameni politici, mari industriaşi, mafioţi, o mică lume incestuoasă baricadată de bună-voie în incinte supravegheate video, mai impenetrabile decât însuşi Kremlinul.

O santinelă ocupa ghereta care străjuia intrarea în cartier; era un fost poliţist, care-i aruncă o privire dispreţuitoare. Dincolo de barieră, singurele persoane cu pielea mai întunecată ce puteau fi întâlnite erau fie bonele filipineze, fie muncitorii din Caucaz care trudeau la fundaţiile unor noi vile. Aceştia din urmă fuseseră recrutaţi pentru mai puţin de o sută de ruble dintre zecile de muncitori care soseau zilnic în capitală, pentru a-şi încerca norocul. Veneau din toate republicile ce alcătuiau odinioară Uniunea Sovietică: tadjici, uzbeci, turcmeni sau kirghizi.

Accesul în vila lui Sokolov era protejat de o poartă metalică înaltă, deasupra căreia fuseseră montate nu mai puţin de trei camere de supraveghere. Doi bodyguarzi veniră să îl preia pe Ribalko şi acesta se văzu nevoit să le predea arma. Dincolo de poartă se întindea o grădină mare cât un teren de golf, străbătută de o alee pavată. Urmând o cărare marcată de pietre de ardezie ce se iveau din iarbă, se ajungea la peretele de sticlă al unui salon uriaş, plin de decoraţiuni sofisticate. Tablouri semnate de artişti contemporani, fără îndoială foarte scumpe, se alăturau candelabrelor de cristal. Un televizor cu ecran plat cât o masă de biliard trona în faţa unui batalion de fotolii din piele atât de groasă, încât păreau capabile să înfrunte un pluton de execuţie.

O tânără blondă traversă salonul, o apariţie diafană purtând o rochie *haute couture* cu un imprimeu ce relua motivele unui tablou al lui Mondrian. În picioare purta pantofi Louboutin cu tocul de doisprezece centimetri, bijuteriile îi erau de la Cartier, iar poşeta de la Hermes… Se pare că în casa Sokolov moda franceză era la mare cinste. Fata îi adresă un zâmbet fermecător, apoi îmbrăcă haina lungă de zibelină pe care i-o întinse un valet apărut nu se ştie de unde. Ieşi după aceea pe alee, unde o aştepta torcând surd o limuzină Bentley masivă, dotată cu propriul şofer.

— Fiica patronului vostru nu pare prea afectată de moartea fratelui său, le spuse Ribalko bodyguarzilor.

Cei doi malaci schimbară o privire amuzată.

— E soţia domnului Sokolov, nu fiica sa.

— Ah, ce frumos, o căsătorie din dragoste, replică Ribalko, ironic.

Pe treptele de marmură care duceau la etaj se auziră paşi şi, foarte curând, Vektor Sokolov îşi făcu apariţia. Era trecut de cincizeci de ani, dar arăta bine pentru vârsta lui. Fostul ministru purta o vestă de la costum, cambrată în talie. Avea o figură banală, care atrăgea atenţia doar datorită strălucirii părului său blond. Compensa lipsa carismei cu un ceas scump, Rolex Cosmograph Daytona, inele de aur pe degetele umflate şi butoni cu diamante la manşetele cămăşii.

— Ah, Alexandr Ribalko! exclamă el. Sunt încântat să ne vedem, în sfârşit!

Îşi strânseră mâna, viguros.

— Condoleanţele mele pentru fiul dumneavoastră, spuse Ribalko, sobru.

Privirea lui Sokolov se întunecă.

— Vă mulţumesc. Sunteţi şi dumneavoastră părinte, vă daţi seama cât de greu poate fi.

— Îmi pot imagina, răspunse el, cu gândul la Tassia.

— Să mergem în fumoar, acolo vom putea sta de vorbă mai în tihnă.

Sokolov le făcu semn bodyguarzilor că erau liberi să plece, apoi îl conduse în fumoar. Era o încăpere minusculă în comparaţie cu uriaşul salon, având drept mobilier două fotolii masive de piele, o măsuţă pe care se afla o cutie cu trabucuri şi un băruleţ cu băuturi alcoolice şi ape minerale cu denumiri exotice. Unul dintre pereţi, zugrăvit în albastru-închis, era acoperit de trofee de vânătoare. Erau acolo capete de cerbi,

lupi şi urşi. Toate fiarele fuseseră doborâte de Sokolov pe parcursul partidelor de vânătoare din Siberia.

Pe măsuţă se mai aflau un exemplar al cotidianului economic *Kommersant* şi o altă revistă, deschisă la un articol despre alegerea diamantelor. Câteva pagini mai încolo, un alt articol oferea o explicaţie pentru reuşita financiară a lui Vektor Sokolov, notând cu un dram de ironie că prenumele său putea fi citit ca un acronim pentru *VElikii Kommunizm TORjestvuiet*, „triumful măreţ al comunismului".

Sokolov îşi turnă un pahar de coniac franţuzesc şi-i oferi unul şi lui Ribalko. Acesta refuză politicos, spunând că ar fi preferat doar un pahar de apă. Fostul ministru desfăcu o sticlă de apă minerală, explicându-i că aceasta fusese adusă din Norvegia şi că, fără îndoială, era cea mai pură apă din lume. Îi vorbi apoi despre proiectul unei uzine electrice, la care lucra acolo, după care sorbi din coniacul lui nepreţuit şi, în sfârşit, trecu la subiect, abordând un ton grav:

— A trecut mai bine de o lună de când fiul meu a fost ucis şi încă nu ştiu absolut nimic despre ce i s-a întâmplat cu adevărat. Cum Leonid a murit în Ucraina, nu îmi pot folosi relaţiile pentru a pune presiune asupra anchetatorilor.

— Care e stadiul anchetei de acolo?

— Ah, chiar aşa, să vorbim despre anchetă! exclamă Sokolov, amărât. E o parodie! M-am folosit de relaţiile mele la ambasada Rusiei şi am reuşit să aflu că ticăloşii nici măcar n-au solicitat o autopsie, sub pretextul că trupul lui Leonid ar fi fost prea iradiat.

Furia îi umfla venele de la gât şi îi înăsprea trăsăturile feţei.

— Ştiu prea bine ce vor gunoaiele astea: să se răzbune pe Rusia prin intermediul meu, fiindcă am fost ministru! Dar n-o să iasă cum vor ei. Dacă îşi imaginează că eu voi sta cu braţele încrucişate, se înşală amarnic, ticăloşii! Da, se înşală!

Furia fierbea în Sokolov. Muşchii maxilarelor se încordau, un tic nervos îi agita o pleoapă, pieptul i se ridica şi cobora în ritmul unei respiraţii sacadate. Şi totuşi, chiar în momentul în care mânia părea că urma să-i explodeze într-o furtună de înjurături, figura îi deveni brusc calmă, iar el reluă conversaţia pe un ton rece, de profesionist al negocierilor.

Pentru Ribalko, întreaga transformare fu asemenea unui spectacol uimitor şi, în egală măsură, neliniştitor.

— Când am înţeles, în sfârşit, că n-am să pot conta pe forţele de ordine ucrainene pentru a afla adevărul, am început să caut un detectiv care să accepte să ancheteze în zona Cernobîlului. După câteva rateuri, am stat de vorbă cu nişte vechi prieteni, care m-au pus în legătură cu Nikita. Când acesta mi-a spus că sunteţi născut la Pripiat, am ştiut că eraţi candidatul ideal.

Pe micul băruleţ cu băuturi era aşezată o tavă de argint care probabil era folosită pentru servirea produselor de patiserie preparate de bucătarul francez al lui Sokolov. Acum însă, fostul ministru aşezase pe tavă două dosare.

— Aici veţi găsi informaţiile pe care am reuşit să le adun până acum; ar trebui să vă uşureze munca, pentru început, rosti el, întinzându-i primul teanc de documente. Nu e mare lucru, din păcate; sunt extrase de cont, lista apelurilor efectuate de pe mobilul fiului meu şi, desigur, cele câteva fotografii pe care am reuşit să le obţin. Sunt făcute de omul meu din zonă.

Ribalko răsfoi în grabă dosarul, oprindu-se la o poză a lui Leonid, ce o reproducea pe cea de pe cartea de identitate. O faţă masivă, un zâmbet artificial; semăna mult cu tatăl său, cu o singură excepţie: în vreme ce ochii lui Sokolov erau albaştri, cei ai fiului său erau negri, precum cerneala. În alte fotografii, făcute post-mortem, privirea întunecată a lui Leonid era ascunsă de pleoapele cusute cu fir de undiţă transparent.

— Dar dacă tot aveţi pe cineva acolo, de ce vreţi să mă trimiteţi şi pe mine?

— Persoana în cauză nu are deloc experienţă în domeniul criminalisticii, iar eu am nevoie de un profesionist. În plus, vreau să fie cineva de-aici, sublinie Sokolov, accentuând fiecare silabă. Vreau să ştiu exact cu cine am de-a face şi vreau să stau de vorbă cu respectivul între patru ochi.

Luă cel de-al doilea teanc de documente. De data asta nu i-l mai întinse, ci se mulţumi să îl răsfoiască.

— Am avut ocazia să-mi procur o copie a dosarului dumneavoastră, Alexandr. Am observat anumite amănunte, detalii infime, care capătă însă semnificaţie atunci când sunt asociate: avansări întârziate, concedii acordate doar toamna, în cel mai nepotrivit moment al anului, mustrări scrise… Am tras de aici o concluzie: nu sunteţi foarte pe placul superiorilor ierarhici. Presupun că sunteţi mai degrabă independent şi aveţi o

atitudine rebelă în raport cu autoritatea, nu-i aşa?

Ribalko îi răspunse cu tupeu:

— Sunt exact aşa cum aţi spus, aşa cum dumneavoastră sunteţi egocentric, carierist şi obişnuit ca toată lumea să vă dea ascultare.

Departe de-a reacţiona în vreun fel la obrăznicia interlocutorului, Sokolov încuviinţă din cap ca un şahist care apreciază o mutare curajoasă a adversarului său.

— Nikita Kaşin m-a avertizat că obişnuiţi să fiţi… direct. Mie-mi convine de minune, deoarece pentru această misiune am nevoie de cineva care să nu aibă timp de pierdut învârtindu-se în jurul cozii.

— Cineva care să nu aibă timp de pierdut… repetă Ribalko, gânditor.

Tulburat de implicaţiile acestei expresii, trecu din nou în revistă fotografiile, ca să dea impresia că era preocupat de caz.

— Se pare că există un interes foarte mare pentru vizitarea Pripiatului. Tot felul de curioşi, foşti exilaţi care vor să revadă oraşul tinereţii lor, descendenţii acestora care vor să-şi cunoască rădăcinile, amatori de senzaţii tari… În care categorie se încadra fiul dumneavoastră?

Sokolov zăbovi pe gânduri câteva secunde înainte de-a răspunde:

— Cred că s-a dus acolo datorită legăturii care există între familia noastră şi Pripiat.

Se întunecă la faţă.

— Şi eu sunt din Pripiat. Am fost prim-secretarul *Gorkom*[1]-ului.

Adică cel mai puternic ştab local, nici mai mult, nici mai puţin! Figura lui Sokolov nu-i trezea însă nicio amintire aparte. Fără îndoială, fusese prea mic la vremea aceea ca să-şi mai amintească acum de un om politic obscur din anii ’80.

— Aşadar, Leonid a vrut să revadă oraşul unde s-a născut, reluă Ribalko.

— Nu cred c-a fost vorba de aşa ceva… Mai degrabă, aş spune că a mers acolo pentru a-şi face propria anchetă. Soţia mea…

Brusc, Sokolov îi păru dintr-odată foarte obosit şi bătrân. Pălise. Se aşeză, greoi, într-unul dintre fotoliile de piele.

— Prima mea soţie, Olga… Mama lui Leonid… A fost asasinată în ziua exploziei centralei.

[1] Gorkom = Abreviere pentru gorodskoi komitet, consiliul local (orășenesc, comunal etc.).

Intrigat, Ribalko se aplecă în faţă.

— Credeţi aşadar că fiul dumneavoastră a mers la Pripiat încercând să afle mai multe despre uciderea ei?

— Nu ştiu. Pot doar să presupun că aşa a fost, chiar dacă n-ar fi avut niciun sens. În momentul în care a explodat centrala, eram într-o poziţie foarte influentă. Dacă eu, cu toată puterea de care dispuneam la acea vreme, n-am reuşit să-l găsesc pe ucigaşul Olgăi, cum ar fi putut el să reuşească, treizeci de ani mai târziu?

— Fiul dumneavoastră nu v-a pomenit despre intenţia sa de a se întoarce în regiunea Cernobîlului?

— Nu. Mi-a dat de înţeles că urma să plece în Dubai, de aceea am fost surprins cu atât mai mult de vestea morţii lui.

— Aşadar, e cea de-a doua tragedie care v-a afectat familia şi amândouă s-au petrecut la Pripiat.

Mişcându-şi abia perceptibil mâna, Sokolov începu să se joace cu paharul de coniac. Alcoolul din pahar formă un mic vârtej uleios, asupra căruia fostul ministru îşi aţinti privirea.

— Ştiu ce vreţi să spuneţi. Uciderea soţiei mele, moartea lui Leonid… coincidenţele-s prea multe ca să fie vorba de o simplă întâmplare. Cu siguranţă există o legătură.

— Pe vremea când eraţi la Pripiat aveaţi duşmani?

Sokolov râse scurt.

— Care om politic nu are duşmani? Pe când conduceam Gorkom-ul, toţi subalternii mei voiau să-mi ia locul. Cât despre superiorii mei, pe de altă parte, aceştia se temeau că aş putea să îi înlocuiesc.

— Aţi fost ameninţat înaintea morţii fiului dumneavoastră?

— Nu.

— Aveţi duşmani aici, la Moscova, care ar fi putut să pună la cale asasinarea lui?

Sokolov se aplecă înainte şi rosti aproape în şoaptă, pe un ton confidenţial:

— Alexandr, nimeni nu poate ajunge în poziţia mea fără să-şi facă o mulţime de duşmani. Dacă, în drum spre casă, aţi poposi la fiecare persoană pe care a deranjat-o ascensiunea mea în carieră, n-aţi ajunge la Moscova mai devreme de Crăciun. Iar aceştia ar fi doar duşmanii pe care i-am adunat în politică. Dacă îi adăugăm şi pe cei din lumea afacerilor… n-

aţi ajunge nici măcar până în Roubliovka!

— Cine credeţi că şi-a dorit moartea soţiei dumneavoastră?

Sokolov îşi îndreptă privirea sumbră spre trofeele de pe pereţi.

— N-am idee. Miliţia a făcut tot ce se putea pentru a-l găsi pe ucigaş, dar, din păcate, a fost ucisă în cel mai nepotrivit moment. Toate serviciile de forţă erau suprasolicitate. Trebuiau evacuaţi civilii, zonele de risc aveau nevoie de o supraveghere continuă, ogoarele contaminate trebuiau să fie răscolite, iar casele prea iradiate dărâmate…

Cuvintele lui Sokolov îi treziră amintirile despre evacuare. Ribalko se văzu din nou în ultimul rând de scaune al unui autobuz, aşezat lângă mama sa. Puştii din jur erau surescitaţi, încântaţi de ideea de-a pleca pentru câteva zile, ca într-o tabără. El însă nu era deloc dispus să se bucure. Tatăl său nu se mai întorsese de la centrală.

Îşi aprinse o ţigară şi-l ascultă distrat pe fostul ministru.

— …S-au făcut investigaţii… nu era omeneşte posibil… toată lumea era prinsă în lupta pentru contracararea efectelor exploziei… Mi-aş fi dorit să nu mai trebuiască să-mi amintesc niciodată de anii aceia… Dar ar fi o prostie să cred că uciderea Olgăi şi moartea lui Leonid nu au legătură… autopsia e programată să aibă loc la Doneţk…

Ribalko se trezi la realitate.

— Doneţk? Dar asta e în Donbas, la sute de kilometri spre est de Cernobîl! Ce caută acolo corpul fiului dumneavoastră?

Sokolov inspiră adânc înainte de a răspunde:

— Autorităţile ucrainene nu au vrut să mi-l dea pe Leonid, pretextând că exista un potenţial risc de iradiere pe parcursul transferului său către Rusia. Am plătit anumiţi oameni pentru a permite ca fiul meu să „evadeze” de la morgă.

— Am înţeles. Dar cum aveţi de gând să-l scoateţi din ţară fără a avea toate hârtiile necesare, conform legislaţiei?

— Cunosc oamenii potriviţi în Republica Doneţk, ei se vor ocupa de tot ce va fi nevoie.

Ribalko auzise câte ceva despre această republică Doneţk, numele dat de separatişti teritoriului pe care îl controlau în Donbas, în jurul celui mai mare oraş din estul Ucrainei.

— Am aranjat cu aceştia ca sicriul lui Leonid să treacă graniţa fără niciun fel de probleme. Îl vor aşeza într-unul dintre camioanele care

transportă cadavrele soldaţilor ruşi căzuţi pe front.

— Credeam că forţele Rusiei nu sunt implicate în conflictul intern al Ucrainei, spuse Ribalko, vădit ironic.

Sokolov îi răspunse cu un rânjet batjocoritor. Rusia susţinuse mereu că nu era implicată în conflictul din Donbas, deşi era mereu acuzată că oferea sprijin militar separatiştilor.

— Nu putem să-i împiedicăm pe vitejii noştri concetăţeni să meargă să lupte împotriva fasciştilor de la Kiev, nu-i aşa? Oricum, ca să revenim la fiul meu, am găsit un medic legist care e dispus să facă autopsia la morga din Donеţk. Nu vă aşteaptă decât pe dumneavoastră.

Ribalko îşi încrucişă braţele, neîncrezător.

— Aşadar, pe scurt: vreţi să traversez o ţară aflată în plin război şi să anchetez într-o zonă plină de deşeuri nucleare aflate sub cerul liber, pentru a găsi un ucigaş nebun?

Sokolov nu renunţă la zâmbetul său.

— Sunt perfect conştient de pericolele la care vă veţi expune acceptând această misiune. Tocmai de aceea sunt dispus să vă plătesc cincizeci de milioane de ruble dacă veţi accepta să o duceţi la bun sfârşit.

Luat prin surprindere, Ribalko amuţi. Cincizeci de milioane de ruble! N-ar fi fost în stare să strângă o asemenea sumă nici în două sau trei vieţi. Cu banii ăştia, Tassia ar fi putut să beneficieze de operaţia de care avea nevoie, ar fi putut să studieze oriunde dorea şi n-ar mai fi dus niciodată lipsă de nimic…

— Cum vor fi plătiţi aceşti bani?

— Vor fi viraţi într-un cont din Elveţia, la finalul îndeplinirii misiunii.

Ribalko îşi simţi gâtul uscat. Luă paharul şi sorbi câteva înghiţituri de apă minerală norvegiană.

— Dar dacă… Dacă am să mor pe parcursul anchetei?

— Vă înţeleg îngrijorarea. E o misiune riscantă. Dacă vi s-ar întâmpla ceva, vă pot garanta că un sfert din suma promisă va fi transferat văduvei dumneavoastră sau, mă rog, persoanei pe care mi-o veţi indica.

Tot ar fi un câştig, se gândi el.

— În schimb, aştept din partea dumneavoastră o discreţie deplină, continuă Sokolov. Nimeni nu trebuie să afle că eu v-am trimis în Ucraina. Numele meu nu va fi pomenit niciodată, în nicio împrejurare, iar dumneavoastră nu veţi avea voie să vorbiţi cu nimeni despre înţelegerea

noastră. Aceasta va fi una dintre clauzele menţionate explicit în contractul pe care îl vom semna amândoi.

Îşi goli paharul de coniac, apoi mai adăugă:

— O ultimă precizare: banii nu vă vor fi transferaţi decât cu o singură condiţie, care însă nu va fi înscrisă în contract.

— Şi care ar fi aceea?

— După ce îl veţi găsi pe ucigaşul fiului meu, vreau ca acesta *să crape*.

Sokolov îl privi ţintă, de parcă ar fi vrut să se strecoare în mintea sa, apoi întrebă:

— Această clauză vă ridică cumva o problemă morală? Dacă aveţi nevoie de puţin timp de gândire pentru a reflecta la propunerea mea cu mintea odihnită, vă pot lăsa o zi, să decideţi.

O zi de reflecţie. Douăzeci şi patru de ore. O mie patru sute patruzeci de minute. Optzeci şi şase de mii patru sute de secunde. Era un lux pe care Ribalko nu şi-l mai putea permite.

— Ar fi inutil, rosti el, ridicându-se. Am să-l găsesc pe cel pe care-l căutaţi şi am să-l ucid.

RÂNDUNELELE DIN CERNOBÎL

7

Atunci când ajunse la comisariatul din Cernobîl, căpitanul Melnik descoperi pe biroul său o cutie de carton lipită cu bandă adezivă maro. Cineva desenase pe ea cu cariocă neagră, cu litere mari, un mesaj: „Pentru căpitanul Melnik. Atenţie, fragil!”

Cutia era uşoară ca un fulg, iar din interior se auzi un sunet catifelat atunci când o scutură, încercând să ghicească ce anume conţinea. Erau o mulţime de timbre lipite pe cutie, dar la o privire mai atentă, Melnik observă că niciunul nu purta ştampila poştei. De altfel, cutia nu avea inscripţionată adresa expeditorului şi nici pe cea a comisariatului.

Aşeză cutia pe masă şi sună la recepţie. Colegul aflat în serviciul de permanenţă ridică imediat.

— Am găsit un colet în birou. De unde a apărut?

— Eu l-am dus acolo… De ce? E vreo problemă?

— Coletul nu are înscrisă adresa expeditorului, iar eu nu aşteptam niciun fel de livrare azi. Poştaşul ţi-a dat cumva să semnezi vreo hârtie atunci când ţi l-a dat?

— Păi… nu. Am găsit coletul sub cutia poştală.

— Purtai mănuşi atunci când l-ai ridicat?

— Ăăăă… nu. De ce să-mi fi pus mănuşi?

— Las-o moartă, spuse Melnik, apoi închise.

Privi atent coletul, de parcă ar fi fost un suspect care refuza să vorbească. Scoase o pereche de mănuşi de cauciuc dintr-un sertar al biroului, le trase pe mâini, apoi luă din buzunar un briceag şi, fără grabă, deschise lama şi tăie cu vârful pe mijlocul benzii adezive. Apoi, cu precauţie, deschise cutia. În interior se aflau fulgi de polistiren, care păreau că-l invită să-şi vâre mâna în îmbrăţişarea lor catifelată. Degetele-i întâlniră un obiect îngropat în fulgi. La atingere, părea că are o suprafaţă netedă, mătăsoasă, şi nu era deloc greu. Melnik dădu la o parte fulgii de polistiren şi descoperi vârful obiectului: o formă rotundă, de un albastru electric. Continuă să sape şi forma respectivă se preschimbă în capul unei păsări, care i se revelă curând după aceea. Era o rândunică împăiată, încremenită într-o postură atât de realistă încât părea deranjant de vie.

Deşi era răcoare în birou, Melnik simţi cum pe frunte i se adunau

broboane de sudoare. Un animal împăiat… Ultima oară, văzuse aşa ceva în apartamentul din Pripiat în care fusese suspendat cadavrul lui Leonid Sokolov. Privi pasărea din toate unghiurile posibile, apoi verifică dacă nu cumva în cutie se mai afla şi altceva, sub stratul de fulgi menit să protejeze pasărea. După ce se convinse că nu ratase vreun eventual mesaj, îşi îndreptă atenţia asupra timbrelor lipite pe cutie. Toate datau din epoca comunistă şi erau atât de vechi încât o parte dintre ele fuseseră fixate cu scotch transparent, căci lipiciul de pe dos li se uscase. Timbrele fuseseră emise în cinstea celei de-a nouăzecea aniversări a Jocurilor Olimpice moderne. După o scurtă cercetare, Melnik află că acea primă Olimpiadă avusese loc în 1896. Prin urmare, timbrele datau din 1986.

Aşadar, timbrele fuseseră emise în anul morţii Olgăi Sokolov, mama lui Leonid. Nu încăpea nici urmă de îndoială. Cel care-i trimisese coletul era însuşi ucigaşul. Era oare un avertisment? O provocare? Voia să anunţe comiterea unei noi crime?

Melnik se ridică şi scoase o sticlă de vodcă din fişetul metalic în care-şi păstra arma automată. Îşi umplu un pahar. Alcoolul îi pârjoli gâtul, apoi o căldură plăcută i se răspândi în piept, alungând în bună măsură nodul pe care-l simţise în stomac.

De la bun început, totul fusese alandala în acest caz. Autopsia fusese anulată fiindcă, potrivit legiştilor, cadavrul lui Leonid era prea radioactiv. Fusese nevoit să se mulţumească cu o examinare externă rapidă, care nu-i furnizase niciun fel de indicii. De la această primă abatere de la regulă, piedicile întâlnite de căpitan şi echipa sa se înmulţiseră. Nu exista niciun martor al crimei. Dovezile prelevate de la locul faptei erau aproape în totalitate inutilizabile, cu excepţia câtorva urme de paşi ale cuiva care purta 47 la pantofi şi a stropilor de sânge care, după cum se dovedise, aparţineau victimei.

Mai rău chiar: se pare că Leonid Sokolov însuşi se străduise să lase cât mai puţine urme ale trecerii sale prin părţile acestea. Se ştia că rusul urcase în avion la Moscova şi aterizase la Kiev cu o săptămână înaintea morţii sale. Se ştia, de asemenea, că trei zile mai târziu trecuse pe la punctul de control din Ditiatki, într-un grup de turişti. Plătise cu bani lichizi o excursie organizată, sub genericul „Fiori”, care presupunea petrecerea a două zile în zonă, dintre care o noapte la Cernobîl. Ulterior, rezervase în avans patru nopţi la unicul hotel din Slavutich, de unde plecase într-o

dimineaţă cu un rucsac în spate şi încălţat cu bocanci de drumeţie. Ulterior dispăruse, până în ziua când fusese găsit suspendat pe faţada unei clădiri din Pripiat.

Melnik avea convingerea că moartea lui Leonid avea legătură cu cea a mamei sale, petrecută cu treizeci de ani în urmă, dar nu reuşise deocamdată să dea o formă concretă acestei teorii. Prin urmare, după ce-şi umplu din nou paharul cu vodcă, se apucă să examineze din nou arhiva privitoare la dubla crimă din 1986.

Probele sigilate dispăruseră demult, fie rătăcite din neglijenţă, fie abandonate pur şi simplu în comisariatul iradiat din Pripiat. O parte din documentele de procedură erau încă disponibile, adunate într-un dosar de carton. Existenţa lor era în sine un miracol: din considerente de buget redus, digitalizarea documentelor din epoca sovietică era amânată în fiecare an, astfel că majoritatea dosarelor dinainte de 1991 putrezeau fără ca nimănui să-i pese, fie roase de şoareci, fie deteriorate de umezeală.

Cu băgare de seamă, extrase din mapa de carton filele dactilografiate îngălbenite şi le etală pe birou. Îşi puse ochelarii şi parcurse primele constatări raportate de miliţieni după descoperirea cadavrelor Olgăi Sokolov şi Larissei Leonski, cealaltă victimă din 1986.

Cadavrul Larissei fusese găsit la etajul vilei, în patul conjugal. Purta doar lenjerie de marcă provenind din Occident, teoretic imposibil de găsit în URSS în acea vreme. Doar pe piaţa neagră se putea achiziţiona aşa ceva, sau prin mijlocirea unor diplomaţi aflaţi la posturi în ţările occidentale. Piotr Leonski, soţul Larissei, era de serviciu la centrală în seara comiterii dublei crime. Acesta afirmase că nu avea cunoştinţă de provenienţa lenjeriei soţiei sale. Minţea oare, de teamă că ar fi putut fi acuzat de contrabandă? De asemenea, respingea posibilitatea ca soţia sa să fi avut vreun amant, care să fi fost împreună cu ea, la vila în care locuia. În această privinţă însă, raportul medicului legist părea să-l contrazică: acesta concluzionase că Larissa avusese un raport sexual cu puţin timp înainte de a fi fost ucisă.

În schimb, Olga fusese descoperită îmbrăcată. Cadavrul ei se afla la parter, în apropierea uşii de intrare, care fusese găsită larg deschisă. Avea în buzunar o lanternă, ceea ce sugera posibilitatea ca ea să fi venit pe întuneric la casa familiei Leonski.

În minte, Melnik şi-o imagină pe Olga în *dacea* familiei sale, cu câteva

ore înaintea asasinatului.

Doarme. În dormitor, căldura e înăbuşitoare, deşi ferestrele sunt deschise. Somnul îi e profund: Olga e învăţătoare, iar pregătirile pentru serbarea de 1 Mai sunt în toi la şcoală. E epuizată. Brusc, în miez de noapte, ceva o trezeşte. Se poate să fie explozia centralei, la unu şi douăzeci şi trei de minute. Sau poate c-au fost strigătele unei femei? Se trezeşte, aprinde lampa de veghe de pe noptieră şi se uită la ceas. E târziu. Aruncă o privire afară, pe geam. La cincizeci de metri distanţă se află vila familiei Leonski, singura din vecinătate care era locuită în acea seară. Olga se hotărăşte să meargă până acolo, ca să se asigure că prietena sa, Larissa, e bine. Ia o lanternă şi porneşte în grabă, păşind pe iarba uscată, înspre clădirea de alături. Olga e o femeie curajoasă: dosarul anchetei precizează că a fost infirmieră pe front, în Afganistan, înainte de a se muta la Pripiat împreună cu soţul ei.

E o noapte întunecată. Arborii din jur dansează în ritmul vântului, iar murmurul frunzişului şi pârâitul ramurilor însoţesc paşii Olgăi. Ezită oare, în faţa porţii vilei familiei Leonski? Împinge oare uşa cu mâna tremurând?

Intră. Salonul e pustiu. Dezordinea din încăpere o nelinişteşte. Pe canapea sunt aruncate la întâmplare haine. O sticlă de vin a lăsat urme bordo pe o măsuţă scundă. Ceara unor lumânări se prelinge pe suprafaţa şlefuită, deschisă la culoare, a unor poliţe de lemn. Şi-a dat oare seama Olga că prietena ei e împreună cu un bărbat care nu e soţul ei?

În aer pluteşte un miros ce-i pare cunoscut. La etaj, în baie, anchetatorii de la miliţie vor găsi un flacon spart în contact cu pardoseala. *Moscova roşie* e numele parfumului ce umple nările Olgăi în timp ce urcă scările. Brusc, ajunsă pe palierul de la etaj, se opreşte. Ceva nu e în regulă. Un alt miros s-a amestecat cu parfumul. E duhoarea morţii.

Ce-a făcut Olga mai departe? Se poate presupune că şi-a continuat drumul. Miliţia a găsit amprentele ei pe cadrul uşii ce dă în dormitor. Melnik îşi imaginează şocul trăit de Olga în momentul în care a descoperit cadavrul scăldat în sânge al prietenei sale. În raportul preliminar se pomeneşte în repetate rânduri despre cantitatea de sânge răspândită în întreaga încăpere: pe mobile, pe pereţi şi mai ales pe pat. Cadavrul Larissei purta urmele a nu mai puţin de douăzeci şi patru de lovituri de cuţit. Salteaua de sub ea era, la propriu, îmbibată de sânge şi fusese sfâşiată pe alocuri cu cuţitul. Melnik îşi poate imagina ucigaşul, aşezat pe

victimă în dreptul bazinului acesteia, lovind cu sete în torsul acesteia, în gât, în faţă, cu asemenea furie încât, din vreme în vreme, loviturile sale ratau ţinta, înfigându-se în saltea sau sfâşiind cearşaful. Majoritatea loviturilor erau consemnate la nivelul pieptului, dar ucigaşul îi străpunsese şi ochii şi-i tăiase faţa. Pe antebraţele Larissei puteau fi văzute patru tăieturi, produse probabil în vreme ce încerca să se apere de agresor. Arma crimei fusese descoperită în gardul viu din jurul proprietăţii: era un cuţit „împrumutat" din bucătăria familiei Leonski.

Olga, în schimb, fusese înjunghiată o singură dată, o lovitură în zona inimii, care-i fusese fatală. De ce doar o singură lovitură, când Larissa fusese ucisă cu atâta sălbăticie? Miliţienii aveau o explicaţie: prima crimă fusese una pasională, cea de-a doua una circumstanţială, comisă de asasin pentru a-şi acoperi fapta. Sub impulsul nebuniei, ucigaşul îi curmase viaţa Larissei; Olga îl surprinsese, încercase să fugă, dar el o ajunsese din urmă înainte ca ea să fi apucat să părăsească vila şi o executase cu sânge rece.

Oricât citea şi recitea documentele din 1986, nimic din dosarul alcătuit de miliţie nu făcea în vreun fel referire la rândunele. Ca să fie dezastrul complet, fotografiile de la locul faptei lipseau. În schimb, un detaliu anume părea să lege uciderea Olgăi de cea a fiului ei: Leonid avea pleoapele cusute, iar Olgăi, la fel ca Larissei, de altfel, îi fuseseră străpunşi cu cuţitul globii oculari, post-mortem.

Să fi fost ucigaşul stăpânit de ruşine, astfel încât refuza să întâlnească privirea victimelor sale? Miliţianul care întocmise raportul percepuse în aceste mutilări influenţa unei vechi legende ruseşti conform căreia imaginea ucigaşului rămânea întipărită în ochii celor ucişi. Melnik nu putea să ignore această ipoteză. În ţinutul Polesiei apetenţa pentru superstiţii era mare, astfel că această legendă era cunoscută tuturor.

Observând o semnătură indescifrabilă în partea inferioară a unui document, îi veni o idee. Miliţienii care lucraseră la dubla crimă din 1986 se pensionaseră demult, dar nu era exclus ca vreunul dintre aceştia să trăiască încă, pe undeva prin împrejurimi. Şi poate că avea să afle de la acesta de unde provenea obsesia ucigaşului pentru animalele împăiate.

Merita să încerce. Melnik căută numele celui care condusese ancheta în 1986: era un anume Arseni Agopian. O simplă căutare pe internet îl informă că fostul miliţian avea acum un magazin pentru pescari la Strakholissya, un sat de la marginea zonei de excludere.

Formă imediat numărul magazinului.

— Momelile lui Arseni, ce putem face pentru dumneavoastră?

Vocea îi păru niţel cam tânără pentru un fost miliţian pensionar.

— Sunt căpitanul Melnik de la comisariatul din Cernobîl. Sunteţi Arseni Agopian?

Bărbatul de la celălalt capăt al firului îi confirmă bănuiala.

— Eu sunt Ruslan. Arseni e tata. Sunteţi un fost coleg de-al lui?

— Nu. Încerc să îl contactez cu privire la un caz de-al său, de când lucra în miliţie. Aţi putea să mi-l daţi la telefon?

— Îmi pare rău, dar după-amiaza nu-l veţi putea găsi la magazin.

— E acasă?

— Da şi nu. E pe barcă. Într-un fel, acolo e a doua lui casă.

— Poate fi contactat?

— Nu are telefon mobil. Nu se dă în vânt după dispozitivele electronice.

— Şi când se întoarce?

— Peste o oră, cel mult două. Vreţi să-i transmit un mesaj?

Era vineri, iar Melnik urma să se întoarcă la Kiev chiar în seara aceea. Putea să facă un mic ocol pe la Strakholissya. Se uită la ceas: era aproape ora cinci după-amiază.

— Am să dau o fugă până la dumneavoastră, la magazin. Dacă tatăl dumneavoastră soseşte înaintea mea, rugaţi-l să mă aştepte.

8

Riviera nucleară, aşa fusese poreclită Strakholissya.

Atunci când autorităţile sovietice delimitaseră perimetrul care trebuia evacuat după accidentul de la centrală, orăşelul scăpase ca prin urechile acului de la distrugere. Gardurile de sârmă ghimpată instalate de armată se opriseră la două sute de metri de periferie, spre uşurarea localnicilor. Strakholissya devenise astfel o aşezare „curată", deşi imediat după marginea oraşului culesul ciupercilor, merelor şi căpşunilor era interzisă, din pricina radiaţiilor.

Melnik avu o senzaţie stranie în timp ce traversa oraşul. Deşi aflat la o aruncătură de băţ de satele abandonate din Zonă, Strakholissya nu avea absolut nimic în comun cu acestea. Străzile sale lungi erau bine întreţinute, curţile vilelor erau pline de flori parfumate, grădinile de legume prosperau şi, în general, localnicii păreau fericiţi. Pretutindeni erau şantiere de construcţii zumzăind de activitate, înălţând noi *dacea* ultramoderne. La Strakholissya, ca o dovadă a geniului uman ce se pricepe de minune să preschimbe rahatul în aur, diverşi dezvoltatori cumpăraseră pe bani de nimic terenurile aflate pe malurile aşa-numitei „mări a Kievului", un lac artificial lung de o sută zece kilometri format de barajul hidrocentralei de la Vychhorod, cu scopul de a construi locuinţe de vacanţă pentru locuitorii înstăriţi ai capitalei. Având în vedere că lacul se întindea până la Pripiat, ar fi fost de aşteptat ca nimeni să nu vrea să se instaleze pe malurile sale. Cu toate acestea, erau cu zecile cei care plăteau preţuri astronomice pentru a deţine propriul segment din Riviera Cernobîlului.

Probabil că diavolul se strica de râs văzând toate acestea.

Melnik îşi parcă Lada Riva în faţa prăvăliei lui Arseni Agopian. Aceasta era situată în vecinătatea unui ponton la care erau amarate canoe şi bărci cu motor. Ceva mai încolo, de-a lungul malurilor năpădite de iarbă grasă, se legănau la ancoră iahturi mai mari. Magazinul oferea doritorilor undiţe, momeală şi un întreg arsenal de cârlige, linguri, nade şi plute. La intrare, pe un panou de plută, erau fixate cu piuneze foi fotocopiate care indicau preţurile de închiriere a velierelor şi cele ale excursiilor de pescuit în larg, cu ghid însoţitor. Sumele erau precizate în grivne, ruble şi dolari. De câţiva

ani încoace, pescari din toată lumea năpădiseră marea Kievului, sperând să agaţe peşti cum nu se mai găseau nicăieri altundeva. Având în vedere că fauna locală fusese cruţată în ultimii treizeci de ani din pricina radiaţiilor, peştii se înmulţiseră în voie şi atingeau dimensiuni impresionante. Câteva fotografii agăţate deasupra panoului de plută înfăţişau turişti ce-şi arătau capturile, peşti-pisică atât de mari încât trebuiau să-i ţină cu ambele mâini, ca pe nişte saci de făină. În fiecare fotografie, în planul secund apărea un bătrân, zâmbind mândru, de parcă el însuşi ar fi prins peştii aceia. Melnik ar fi putut să parieze că bătrânul era Arseni Agopian.

Fiul fostului miliţian era la tejghea, meşterind la mulineta unei undiţe. Era un grăsan sănătos, de peste o sută de kilograme, cu tatuaje albăstrii pe antebraţe. Purta un tricou verde-măsliniu a cărui inscripţie proclama prezenţa monstrului din Loch Ness în marea Kievului.

Melnik îşi scoase legitimaţia.

— Sunt căpitanul Melnik. V-am sunat acum aproximativ o oră.

— Sunteţi poliţistul de la Cernobîl, încuviinţă din cap fiul lui Arseni.

— Tatăl dumneavoastră s-a întors de la pescuit?

— Da, lucrează în baraca lui. N-aveţi cum să vă rătăciţi: e prima clădire la stânga, la vreo treizeci de metri distanţă.

Melnik îi urmă indicaţiile şi ajunse în curând în faţa unei clădiri care merita mai degrabă denumirea de hangar, nu de baracă. În interior mirosea a parâme ude şi a rumeguş. Bună parte din spaţiu era ocupat de un velier tras pe uscat.

— Sunteţi colegul din Zonă?

Melnik tresări. Nu-l observase pe bătrânul aflat lângă un banc de lucru. Ca un cameleon ce-şi schimbă culoarea, imitând-o pe cea a mediului înconjurător, Agopian avea pielea arsă de soare şi ridată, purta haine maro închis şi o caschetă de piele, ceea ce făcea ca silueta lui să fie aproape invizibilă în colţul barăcii sale întunecate.

— Domnul comandant Agopian.

— Arseni e suficient, rosti bătrânul, aşezând pe bancul de lucru rindeaua pe care o ţinea în mână.

Se apropie de căpitan cu paşi măsuraţi, fără grabă.

— Aţi venit singur? Pe vremea mea, miliţienii umblau mereu câte doi.

— Unul ştia să scrie, iar celălalt să citească, îi dădu Melnik replica,

amintindu-şi de vechea glumă care circula în epoca sovietică.

Agopian râse politicos şi-i strânse mâna.

— Fiul meu mi-a spus cum vă numiţi, dar am uitat.

— Joseph Melnik.

— Melnik, repetă Arseni. Am auzit vorbindu-se despre dumneavoastră.

— Cum aşa?

— Aveţi colegi care vin să pescuiască pe-aici. Şi ştiţi ce se întâmplă atunci când doi poliţişti petrec un timp împreună la pescuit: îşi spun unul altuia poveşti poliţiste. Dar spuneţi-mi mai bine ce v-a adus aici, domnule căpitan.

— E o poveste veche. O crimă dublă pe care aţi anchetat-o în 1986.

— Olga şi Larissa, mormăi Arseni. De ce vă interesează cazul?

— Cred că acel caz e legat de unul mai recent, la care lucrez acum.

— Tipul găsit mort la Pripiat?

— Exact. Era fiul Olgăi Sokolov.

Arseni se încruntă.

— Vreţi să sugeraţi că ar exista o legătură cu moartea mamei sale?

— Da, aşa cred, şi de aceea am venit să vă văd.

Fostul poliţist îşi întoarse privirea, scrutând suprafaţa lacului, care sclipea în lumina soarelui ce se apropia de apus.

— Am putea discuta pe barcă? Tocmai mă pregăteam să ies puţin în larg. Asta e, probabil, una dintre ultimele zile frumoase ale anului.

— Sunt aşteptat la cină la Kiev.

— În acest caz, ne vom întoarce repede.

Erau mulţi oameni pe mal, profitând de vremea frumoasă. Melnik înţelese că fostul miliţian prefera să-i vorbească la adăpost de eventualele urechi indiscrete.

— Fie, accept o ieşire scurtă. Dar va trebui să îmi promiteţi că mă veţi readuce pe uscat în mai puţin de-o oră.

— Ne-am înţeles.

Arseni Agopian se îndreptă spre ponton şi dezlegă parâma bărcii sale. Era un soi de şalupă mare, cu motoare japoneze puternice, care valora probabil o avere.

— Grozavă barcă! Nu ştiu prea mulţi foşti miliţieni care să-şi poată permite aşa ceva.

Arseni zâmbi.

— Am făcut câteva afaceri tare bune la sfârşitul anilor nouăzeci, când a început vânzarea parcelelor din domeniul public. Am cumpărat terenul unde-s acum vilele de colo.

Arătă înspre un şir de case de vacanţă ale căror grădini sfârşeau în lacul de acumulare.

— Pe-atunci, locurile astea erau ieftine ca braga. Mi-am păstrat o parcelă unde să-mi construiesc o casă şi-am revândut tot restul terenului pentru o mică avere.

Arseni învârti de volan şi barca descrise un cerc larg, evitând un grup de tineri îmbrăcaţi în costume impermeabile care se străduiau să se ţină în picioare pe nişte *paddle-board*-uri.

— Şi magazinul pentru pescari?

— Ăla e micul meu capriciu de pensionar. Abia îşi scoate banii, dar măcar pot să-i dau de lucru fiului meu şi am şi eu ceva de făcut. Aveţi copii?

— Doi băieţi şi o fată, îi răspunse Melnik.

— Locuiesc prin împrejurimi?

— Cei doi mai mari stau la Kiev. Fiul cel mic s-a înrolat, e pe frontul de est.

— În armată?

— Nu, într-o brigadă de voluntari.

Arseni încuviinţă din cap.

— Din câte-am auzit, o duc greu acolo, pe front.

— Aşa e. Am încercat să-l mai ajutăm, dar încă n-a reuşit să-şi facă rost de o vestă anti-glonţ.

— Războiul e o porcărie, decretă Arseni.

Fostul miliţian acceleră, iar barca se îndepărtă de plajele mărginite de şiruri de vile luxoase.

— Cum se face că n-aţi plecat de aici, având în vedere cât de rentabile v-au fost investiţiile?

— Să plec? Unde?

— Pe coastă. În Crimeea, de pildă.

— Ah, soţia mea şi-ar fi dorit asta, sora ei e acolo. Dar eu mi-am petrecut toată viaţa aici. Ce să caut la Marea Neagră? Eu sunt pescar de apă dulce, glumi Arseni.

— Mai toţi cei care locuiesc aici au rămas fiindcă-s prea săraci ca să se

mute.

— Nu şi localnicii.

Arseni acceleră. Zgomotul motorului deveni atât de puternic încât conversaţia nu mai era posibilă. În loc să strige pentru a încerca să se facă auzit, Melnik decise să aştepte până când aveau să ajungă la destinaţie, o insuliţă pierdută în mijlocul lacului. Fostul poliţist scoase o undiţă şi i-o întinse.

— Pescuiţi?

Melnik luă undiţa şi lansă cu o mişcare uşoară din încheietură.

— Uneori. Dar niciodată n-am pescuit aşa de aproape de Zonă. Prefer peştii fără garnitură de radiaţii.

Toată lumea ştia că pe fundul mării Kievului rămăseseră sedimente radioactive, iar peştii pescuiţi aici erau contaminaţi peste limitele admise.

Arseni schiţă un zâmbet ironic.

— În acest caz, sper că nu cumpăraţi peşte din pieţele Kievului. Localnicii nu-şi etichetează marfa atunci când o vând pescăriilor din capitală.

Luă el însuşi o undiţă, îşi aruncă momeala, după care începu să vorbească, în sfârşit, despre ancheta sa din urmă cu treizeci de ani.

— Totul a început când soţul Olgăi, Vektor Sokolov, m-a convocat la Gorkom. Nu-şi vedea capul de treabă din pricina evacuării. Legăturile telefonice erau întrerupte şi era îngrijorat, căci nu mai ştia nimic despre soţia lui. Ne-a explicat că ea îşi petrecea weekend-ul la casa de vacanţă a familiei, în apropiere de Pripiat.

— La Zalisia.

— Exact. Sokolov ar fi trebuit să i se alăture, dar odată cu explozia de la centrală se trezise blocat în oraş, responsabil cu gestionarea crizei. Ne-a cerut să mergem s-o luăm şi să o evacuăm de urgenţă. Bineînţeles, noi aveam altele mult mai importante de făcut, dar Sokolov era mare şi tare în ierarhia partidului, aşa că i-am ascultat ordinul.

Firul undiţei lui Arseni tresări. Acesta învârti la mulinetă şi scoase un peştişor argintiu, lucitor ca o lingură lustruită.

— Unu la zero, căpitane.

— Calitatea, iar nu cantitatea contează, îi replică Melnik, stoic. Ce s-a întâmplat când aţi ajuns la vila lui Sokolov?

Arseni smulse fără menajamente cârligul care însângerase maxilarul

peştişorului şi îşi aruncă prada într-o găleată plină cu apă.

— Am descoperit poarta vilei deschisă, iar înăuntru nu era nimeni. Maşina nu se clintise din loc. Ca să fim cu conştiinţa împăcată, am decis să verificăm şi vilele alăturate, ca nu cumva Olga să fie, poate, la un ceai cu vecinii. Poarta vilei familiei Leonski era deschisă, iar pe terasă am descoperit o urmă însângerată. Cel care o lăsase purta un număr foarte mare, cel puţin 47. Am intrat şi am descoperit cadavrul Olgăi la parter şi pe cel al Larissei la etaj, în dormitor. Dar presupun că asta ştiaţi deja.

— După părerea dumneavoastră, de ce n-a încercat ucigaşul să ascundă cadavrele?

— Gândiţi ca un poliţist de-acum. Pe-atunci trăiam în URSS. Oamenii nu aveau acces la reportaje despre crime sau la seriale poliţiste, ca acum. Un ucigaş nu putea fi identificat decât pe baza amprentelor digitale. Analiza ADN nu exista. Majoritatea criminalilor din cazurile pe care le-am anchetat se mulţumeau să-şi arunce victimele în natură sau să le abandoneze acolo unde le uciseseră. Desigur, e posibil ca asasinul Olgăi şi al Larissei să fi fost întrerupt din ceea ce făcea.

— De către cine? Potrivit raportului dumneavoastră, vilele din jur erau pustii şi locul e izolat, în mijlocul pădurii.

— Nu m-am făcut înţeles. N-am spus că ucigaşul ar fi fost întrerupt de *cineva*, ci de *ceva*.

— Explozia de la centrală?

— Exact.

E logic, se gândi Melnik. După accident, incendiul de la reactorul nr. 4 putea fi văzut de la kilometri distanţă. Văzând cum cerul era cuprins de flăcări, ucigaşul ar fi putut prefera să se îndepărteze cât mai repede de centrală, în loc să piardă timp îngropându-şi victimele.

Undiţa îi vibră. Învârti mulineta rapid, scoţând la suprafaţă o grămadă de alge, pe care le aruncă înapoi în apă, înjurând printre dinţi. Aproape imediat, Arseni scoase încă un peşte. Fostul miliţian îi povesti una sau două anecdote pescăreşti, apoi reveniră la anchetă.

— Raportul preliminar dă de înţeles că Larissa ar fi avut musafiri în noaptea în care a fost asasinată, începu Melnik.

— Aşa e. O sticlă de vin bun, lenjerie luxoasă, lumânări… Se pregătise să-şi petreacă seara cu un alt bărbat decât soţul ei.

— L-aţi identificat?

— Nu. N-am reuşit să aflăm cine era. Ce-i drept, nici n-am săpat prea mult în direcţia asta. Ne-am concentrat asupra lui Piotr Leonski.

— Soţul Larissei? Credeam că în noaptea accidentului era de serviciu la centrală.

— A plecat de la post imediat după explozie. A fost oprit de militari la un baraj rutier şi adus la comisariatul din Pripiat. Când s-a aflat că soţia lui a fost ucisă, a fost interogat. Bineînţeles, şi-a susţinut nevinovăţia şi-a spus că a plecat de la centrală înspre Kiev, ca să se pună la adăpost. Aveam însă câteva elemente care ne-au determinat să-l considerăm un posibil suspect în uciderea Larissei.

— Urma de pantof cu numărul 47 găsită pe terasă?

— Exact. Aceasta corespundea unei perechi de bocanci care-i aparţineau lui Leonski şi care-a fost găsită în interiorul vilei. Leonski a spus că ucigaşul i-a folosit pentru a îndrepta suspiciunile înspre el.

— Am găsit informaţia aceasta în dosar, dar n-am văzut niciun fel de fotografii de la locul faptei.

— Nu mă mir㠄. Multe s-au rătăcit în decursul evacuării.

Indolenţa fostului miliţian îl irită un pic pe Melnik. Se hotărî să abordeze un alt detaliu care nu-i dădea pace.

— Am citit în raportul legistului că Larissa ar fi avut relaţii sexuale cu puţin timp înaintea morţii sale, dar că n-au fost găsite urme de spermă. Nu v-a mirat acest amănunt, la vremea aceea?

— De ce-ar fi trebuit să ne mire?

— În anii ’80, unei femei îi era aproape imposibil să cumpere prezervative. Cel mai răspândit mijloc de contracepţie era atunci avortul.

— Poate că amantul ei a avut prezervative. Sau poate că asasinul a utilizat un obiect pentru a simula penetrarea.

— De fapt, nu absenţa prezervativului mă pune pe gânduri. Ancheta a început în 26 aprilie şi ultima piesă din dosar e datată 30 aprilie. Având în vedere acest lucru şi luând în considerare şi piesele absente de la dosar, aş spune că acest caz a fost anchetat de mântuială.

Miliţianul îi aruncă o privire vădit iritată.

— Aţi bătut atâta drum ca să mă acuzaţi că nu mi-am făcut bine treaba?

Melnik îi percepu furia abia stăpânită şi adoptă un ton împăciuitor:

— Nu vreau să vă acuz de nimic, ştiu că a fost un moment foarte dificil.

— Puţin spus. A fost mai rău ca în război. Trebuia să coordonăm evacuarea a mii de persoane, să prevenim jaful, să instalăm posturi de control pe căile de acces, să patrulăm în satele părăsite… A fost o nebunie, dormeam pe furiș. Dar mi-am făcut treaba, căpitane. Dacă nu am reuşit să-l prind pe criminal, a fost doar fiindcă nu mi s-a acordat timpul necesar.

— N-aţi fost lăsat să vă terminaţi investigaţiile?

— Nu, cazul mi-a fost retras.

— Cine a preluat cercetările?

— KGB-ul.

Surprins, Melnik repetă, bâlbâindu-se:

— KGB-ul?! De ce… de ce a fost încredinţată Serviciilor secrete o anchetă care era de competenţa miliţiei?

— Nu mi s-au dat explicaţii, iar eu n-am pus întrebări. Dar, dacă vreţi părerea mea, eu cred că oamenii KGB-ului au vrut să verifice că nu era vreun substrat ascuns pentru aceste două crime.

— Ce fel de substrat ascuns?

— De pildă, sabotarea reactorului numărul 4.

Melnik îl privi, perplex, apoi se întoarse spre cupola de la Cernobîl, care se întrevedea în depărtare, dincolo de coroanele copacilor.

— Olga era soţia şefului Gorkom din Pripiat, urmă Arseni. Larissa era soţia unui inginer de la centrală. Existau motive pentru a se pune anumite întrebări.

— Dar cum ar fi putut două femei să saboteze un reactor nuclear?

— Oferind informaţii unei puteri străine.

— Adică americanilor? E ridicol!

— Nu zău?! Într-adevăr, nimeni n-a mai auzit vreodată ca americanii să conspire pentru destabilizarea unei ţări, rosti Arseni, ironic. Aţi auzit vorbindu-se despre Pamir?

— E numele unui lanţ muntos din Asia Centrală.

— Tot acesta era şi numele de cod al unui proiect strict secret care ar fi oferit Uniunii Sovietice un avantaj hotărâtor în faţa Statelor Unite în cursa înarmărilor, dacă ar fi fost dus la bun sfârşit. În anii ’70, cercetătorii sovietici au început să lucreze la proiectul unei centrale nucleare mobile.

O centrală nucleară care să se deplaseze? Lui Melnik nu-i venea să-şi creadă urechilor. Cum şi-ar putea cineva închipui că o asemenea năzdrăvănie ar putea fi un proiect viabil?

— Americanii, cu reţeaua lor de sateliţi, pot ţinti extrem de precis silozurile noastre nucleare. Scopul proiectului Pamir era de a furniza suficientă energie pentru a alimenta platformele de lansare a rachetelor nucleare montate pe camioane. În felul acesta, armele americane n-ar mai fi putut să neutralizeze armele sovietice. Centrala de la Cernobîl a sărit în aer la treizeci de zile după asamblarea primului reactor mobil. Cum spuneam, existau motive pentru suspiciuni. Larissa avea acces la centrală, iar Olga la informaţii sensibile, prin mijlocirea soţilor lor. Amândouă au murit chiar în noaptea exploziei. A naibii coincidenţă, nu-i aşa?

— Dar, dacă ele furnizau informaţii clasificate americanilor, de ce-ar fi fost ucise?

— Nu fiţi naiv! Ce să fi făcut cu ele? Să le ducă la Washington? Au preferat să se debaraseze de martorii incomozi.

Melnik era de-a dreptul şocat. Pe de o parte, îşi spunea că, dacă ar fi găsit KGB-ul dovezi cât de mici ale unui sabotaj, ar fi acuzat fără întârziere Statele Unite. Pe de altă parte, era foarte posibil ca autorităţile sovietice să fi decis să muşamalizeze tot. Denunţarea unor potenţiale acţiuni ale Statelor Unite ar fi echivalat cu recunoaşterea slăbiciunii securităţii centralelor atomice ruseşti şi a incompetenţei KGB-ului. Ca să nu mai vorbim de consecinţele militare: un sabotaj ar fi însemnat un act de război, iar URSS-ul ar fi trebuit să răspundă în consecinţă, lansând rachete nucleare.

— Ştiţi cum se numea ofiţerul de la KGB care a preluat ancheta?

— S-a întâmplat acum treizeci de ani. Cum vreţi să-mi mai aduc aminte genul ăsta de detalii?

— Nu se întâmplă în fiecare zi să investighezi o crimă dublă. Mă gândeam că detaliile de-atunci v-au marcat, poate.

— V-am mai spus: după explozie a fost o nebunie. Atunci când mi-a fost luat cazul, mi-am văzut de treburi, căci aveam destule.

— N-aţi încercat să aflaţi ce se întâmplase? N-aţi fost tentat să vă continuaţi ancheta?

— De ce să fi făcut una ca asta?

— Unii poliţişti rămân obsedaţi toată viaţa de cazurile pe care n-au izbutit să le rezolve.

— Nu fac parte din categoria aceea. Am renunţat la slujba asta de mai bine de zece ani şi cred că a fost cea mai bună decizie pe care am luat-o

vreodată. N-am rămas cu sechele de atunci. Nu visez crime odioase, nu mă trezesc noaptea scăldat în sudoare. Dorm ca un prunc şi nu ţin să-mi amintesc de nimic din vremea aceea. Nu m-am mai gândit de ani de zile la dubla crimă din 1986 şi, dacă n-aţi fi venit dumneavoastră, nu m-aş mai fi gândit la ea până la moarte.

Scoase din nou un peşte şi, de astă dată, luă un cuţit şi, cu un gest sigur şi rapid, îi despică burta şi-i aruncă în lac măruntaiele. Păsările ce se învârteau deasupra lor se repeziră să se certe pentru ele, ţipând. Arseni Agopian repetă operaţiunea cu ceilalţi doi peşti din găleată.

— Am impresia că nu-i ziua dumneavoastră, domnule căpitan, spuse el, arătând spre găleata goală de lângă Melnik.

Acesta nu prinsese nimic, cu excepţia grămezii de alge de mai devreme.

— Mă declar învins, spuse el, strângându-şi undiţa.

O puse deoparte, iar Arseni se aşeză la motoare.

— Am putea încerca în altă zonă.

— Nu, mulţumesc. A cam venit timpul să plec spre casă. După părerea dumneavoastră, ce s-a ales de dosarul de anchetă al KGB-ului?

— N-am idee. Probabil zace prin vreo arhivă, la Moscova.

Arseni porni motoarele şi se îndreptară spre mal. Ajunşi la ponton, Melnik îl întrebă pe bătrânul miliţian:

— Ce credeţi dumneavoastră? Pe Larissa Leonski cine a ucis-o? Soţul ei sau amantul?

Arseni îl privi drept în ochi.

— Jumătate dintre crimele cu care am avut de-a face de-a lungul carierei mele au implicat consumul de alcool şi violenţele conjugale cronice. Cealaltă jumătate au fost crime motivate de porniri primare, mai ales din lăcomie. Larissa era o femeie foarte frumoasă, iar gura lumii spunea c-ar fi avut mai mulţi amanţi. După părerea mea, s-a întâmplat ca soţul ei să afle că-l înşela. A aşteptat plecarea amantului ei, a intrat în vilă şi a ucis-o. Credea că nu e nimeni prin preajmă, dar Olga Sokolov a auzit ţipetele, iar el a trebuit să o ucidă şi pe ea, ca să nu-l dea în vileag.

O crimă pasională născută de o dezamăgire în dragoste. Era o ipoteză valabilă, care explica, între altele, şi numărul mare de lovituri de cuţit în cazul Larissei. Doar o furie sau o ură imensă poate avea un astfel de deznodământ.

— O ultimă întrebare aş mai avea. Aţi găsit o pasăre la locul faptei?

— O pasăre? După explozia centralei, n-a mai rămas picior de vietate în zonă.

— Mă gândeam mai degrabă la un animal împăiat. O rândunică, mai exact.

Gânditor, Arseni îşi îndreptă privirea spre un grup de cormorani care-şi uscau aripile la soare.

— Ciudat cum anumite amănunte se încăpăţânează să rămână în memorie. N-aş putea să vă mai spun ce culoare avea părul Larissei sau dacă vinul din salon era roşu sau şampanie sovietică… Şi totuşi, mi-aduc aminte de blestemata aia de pasăre împăiată. Aşa-i.

Luă găleata şi vărsă peştii într-o ladă frigorifică.

— Aşa cum spuneam, după explozie n-a mai rămas nicio pasăre la Cernobîl. Cădeau din cer sau se izbeau de ziduri, de parcă ar fi vrut să se sinucidă. De vină erau mizeriile radioactive de care era îmbâcsit aerul. În timp ce ne îndreptam spre vila lui Leonski, un stol întreg ne-a căzut pe maşină. Mi-aduc aminte perfect de zgomotul pe care-l făceau izbind capota. *Tac-tac-tac-tac…* De parcă cineva ar fi mitraliat caroseria cu gloanţe de cauciuc. Una dintre ele a căzut chiar pe parbriz, lăsând o pată mare de sânge, care s-a întins atunci când am dat drumul ştergătoarelor.

Vocea îi tremura uşor. Arseni nu era chiar atât de detaşat precum voia să pară.

— În dormitorul Larisei era o comodă, iar deasupra acesteia era aşezată o pasăre. E unul dintre puţinele lucruri pe care mi le amintesc foarte limpede. Am intrat în încăperea aceea, am văzut cadavrul şi tot sângele şi, imediat după aceea, am văzut pasărea, care părea că are ochii aţintiţi asupra mea. Părea atât de… vie. Îţi venea să umbli în vârful picioarelor, ca să n-o sperii şi să-şi ia zborul.

— Era o rândunică?

Arseni încuviinţă.

— Exact. O rândunică albastră, cu aripile stropite de sânge.

9

Melnik se despărţi de bătrânul miliţian şi porni spre casă. În drum spre Kiev, mintea îi fu ocupată de cele aflate. Ajungând acasă, fu întâmpinat de voci care se auzeau din sufragerie. Apucă să-şi scoată pufoaica şi să şi-o atârne în cuier când soţia sa se ivi în hol.

— Te aşteptăm de-o oră! Viitoarea ta noră e aici!

Aproape că uitase. În seara asta, Nikolai urma să vină la cină. Era prima oară când avea să fie însoţit de noua sa prietenă. Cum o chema oare?

— Nadia? încercă el.

— Nu. Oksana.

— Pe ultima a chemat-o Nadia.

— Poate. Dar pe asta vrea să o ia de nevastă.

Melnik fusese luat prin surprindere de anunţul fiului său: urma să se căsătorească. În schimb, soţia sa explodase de bucurie! În sfârşit, o veste bună! După ce Nikolai renunţase la studii pentru a pleca pe frontul din est, nu mai avusese prea multe ocazii să se bucure.

— Pe unde ai umblat? şuieră ea. Trebuia să ajungi la şapte!

Părea că ezită între două atitudini contradictorii: să strige la el fiindcă întârziase sau să provoace cât mai puţin scandal cu putinţă, ca nu cumva să îi audă viitoarea noră.

— A trebuit să mă abat pe la Strakholissya pentru o treabă legată de un caz la care lucrez acum.

Se aplecă să o sărute, dar ea se retrase.

— Mai întâi faci un duş, Joseph.

El oftă. Acesta era de fiecare dată ritualul la întoarcerea acasă. Tatiana avea o teamă exagerată de radiaţii. Nu accepta ca el să o atingă până când nu petrecea cel puţin zece minute sub duş.

Îşi plecă privirea şi îi văzu bocancii.

— Nu ţi-ai lăsat încălţările la intrare?

Regula era să-şi lase întotdeauna pantofii pe palier. Ea se temea ca nu cumva pe tălpi să fi rămas particule radioactive.

— Îi scot acum.

— Poţi scoate şi ştergătorul pe palier, oricum voiam să-l arunc, e uzat. Şi, vezi, nu-ţi lăsa haina lângă celelalte.

Melnik încuviinţă fără să crâcnească. Se certaseră deja de destule ori din pricina măsurilor de carantină pe care ea i le impunea, iar acum n-avea niciun chef să le mai conteste. Locuia singur la Cernobîl o bună parte din an, într-o locuinţă de serviciu pusă la dispoziţie de stat, aşa că n-avea niciun rost să irosească puţinul timp pe care-l aveau împreună certându-se.

Ea scoase din debaraua de la intrare un sac mare de plastic, de felul celor utilizate pe şantiere pentru adunarea molozului, şi i-l întinse.

— Vino în sufragerie după ce termini cu duşul, îi spuse ea. Ţi-am pregătit haine curate în baie.

— Iubito, poate să mă vadă şi aşa. Oare, măcar de data asta, n-am putea să…

— Nici nu poate fi vorba! E de-ajuns o singură dată pentru a ne contamina cu toţii.

Discuţia era încheiată. Ea făcu stânga-împrejur şi se întoarse în sufragerie. El rămase locului o clipă, descumpănit. Apoi, în grabă, ruşinat, se dezbrăcă acolo, în hol, îşi vârî toate lucrurile în sac şi se îndreptă tiptil spre baie.

Tatiana fusese mereu îngrozită de tot ce avea legătură cu radiaţiile. Atunci când începuse să lucreze în Zonă, fuseseră pe punctul de-a divorţa din cauza asta. Refuza să-l atingă şi chiar îi interzicea să mai vină acasă. Ritualul pe care-l stabiliseră de comun acord fusese calea găsită pentru a evita ruptura. El sperase că avea să fie ceva provizoriu. Iată însă că, şapte ani mai târziu, ritualul rămăsese o regulă, aproape neschimbată. Se obişnuise în cele din urmă, dar nu-i plăcea ideea că alţii, ca de exemplu viitoarea sa noră, ar fi putut afla că el trebuia să se dezbrace în pielea goală pentru a putea intra în propria casă.

După ce se schimbă, se alătură soţiei sale, în sufragerie. Aceasta tocmai îi arăta Oksanei albumul de familie, iar aceasta zâmbea larg la pozele cu iubitul ei bebeluş, în vechile poze alb-negru. Lui Melnik îi plăcu fata din prima clipă. Era mult mai discretă decât fetele cu înfăţişare stridentă pe care obişnuia să le frecventeze Nikolai. N-avea piercinguri, tatuaje sau părul vopsit în culori bizare. Nici înaltă, nici scundă, avea forme generoase şi purta ochelari de vedere eleganţi, care-i dădeau un aer de seriozitate.

— Mă bucur să vă cunosc, domnule Melnik.

— Spune-mi Joseph, îi spuse el, strângându-i mâna. Nikolai n-a venit cu

tine?

— Trenul lui a întârziat, se pare c-a fost o pană de curent. Ar trebui să ajungă din clipă-n clipă.

— Bărbaţii din familia Melnik nu-s faimoşi pentru punctualitatea lor, comentă Tatiana, făcându-i cu ochiul viitoarei sale nurori.

Cel puţin în aparenţă, relaţia dintre cele două pornise sub bune auspicii. Joseph se instală pe canapea şi începu să ronţăie sărăţelele calde încă, coapte de soţia sa.

— Vorbeam de postul Oksanei de la Universitate, anunţă ea.

Oksana era istoric. Ea şi Nikolai se întâlniseră în timpul Maidanului, în 2014. După fuga preşedintelui Viktor Ianukovici se găsiseră o mulţime de documente rupte în bucăţi de reprezentanţii vechii puteri. Zeci de ucraineni se oferiseră voluntari pentru a reconstitui aceste aşa-numite „arhive ale corupţiei". În calitatea sa de istoric, Oksana fusese însărcinată să îndrume munca voluntarilor. Nikolai făcuse parte din grupul celor pe care îi supraveghease. După spusele lui, fusese dragoste la prima vedere.

— Oksana scrie o lucrare despre moda din perioada comunistă, urmă Tatiana. I-am arătat rochiile mele din tinereţe. Le-a fotografiat şi urmează să includă pozele în teza ei!

Conversaţia se învârti o vreme în jurul studiilor tinerei femei. Aceasta le explică faptul că îşi începuse teza cu prezentarea de modă făcută de casa Dior la Moscova în 1959, fiindcă înaintea respectivei date în URSS erau interzise astfel de manifestări, iar femeile care purtau ţinute la modă erau persecutate. Apoi Tatiana şi Oksana începură să vorbească despre moda anilor '70, iar Melnik se trezi niţel deconectat de conversaţie, mulţumindu-se prin urmare să dea din cap, din politeţe. Se pare că Oksana îi percepu lipsa de interes, fiindcă schimbă subiectul şi începu să-i pună întrebări legate de munca sa. Fu interesată mai ales să afle dacă trebuia să spună despre viitorul ei socru că era miliţian sau poliţist. Recent, guvernul hotărâse să înlocuiască cuvântul „miliţie" prin altul, mai modern: „poliţie". Nu era doar o decizie strict cosmetică. Foştii miliţieni, cum era şi Melnik, trebuiau să se supună unei proceduri de re-admitere în cadrul funcţiei publice, menită să le verifice deopotrivă competenţele şi probitatea. Se pregătea să-i explice aceste lucruri Oksanei, când se auzi soneria.

Era Nikolai. Mama sa îl primi cu efuziunile ei obişnuite, de parcă nu l-ar

fi văzut de cel puţin zece ani. După ce-l lăsă în sfârşit din braţe, îi privi lung, deznădăjduită, uniforma care-i era prea largă. Fiul lor slăbise cel puţin cinci sau şase kilograme, estimă Melnik.

— Cât stai acasă?

— Doar weekendul ăsta, mamă. Unitatea mea pleacă în Donbas la sfârşitul săptămânii viitoare.

— Doar două zile? se văită Tatiana, dându-şi seama că nu avea să aibă timp să-l îmbuibe îndeajuns pentru a-i reface obrăjorii bucălaţi din adolescenţă.

În sfârşit, Tatiana se desprinse de el, iar Nikolai şi Melnik se treziră faţă în faţă, despărţiţi de numai câţiva metri şi de acea stranie pudoare masculină care, dintotdeauna, îi ţinuse oarecum departe unul de celălalt.

— Salut, tată.

— Salut, fiule.

Fără îmbrăţişări. Fără măcar o strângere de mână. Cum era destul de târziu, se aşezară direct la masă. Tatiana pregătise cu mare grijă această cină. Meniul consta în vită Stroganoff şi, ca desert, *Kievski tort*, o specialitate multistratificată, cu creme pe bază de unt, vanilie şi nuci caju. Construcţia sa epică nu se potrivea cu improvizaţiile, ci necesita pregătiri de cel puţin trei zile. Altfel spus, un preparat pur sovietic. Doar prepararea cremei de vanilie dura treizeci şi şase de ore. Prin urmare, Melnik n-avea sub nicio formă dreptul să-i spună soţiei că vreunul dintre straturile cu cremă de unt conţinea prea mult coniac, sau că altul avea prea puţină cacao.

În timpul mesei, discutară pe îndelete despre căsătorie, de parcă războiul nici n-ar fi existat, iar discuţia aceea ar fi putut să-l exorcizeze. Nikolai anunţă că-şi dorea o nuntă în cadru restrâns, spre disperarea mamei sale. Stabiliră data la care aveau să se întâlnească cu părinţii Oksanei. Trebuiau să se grăbească, deoarece Nikolai insista ca ziua căsătoriei să fie stabilită cât mai curând. Apoi vorbiră despre rochie, despre petrecerea de nuntă, despre formaţia care avea să le cânte.

La sfârşitul cinei, femeile se mutară în bucătărie, iar bărbaţii pe balcon, la o ţigară. Melnik îi puse în sfârşit fiului său o întrebare la care se gândea de mult:

— Cum de te-ai hotărât să te căsătoreşti cu ea atât de repede?

Nikolai ridică din umeri.

— Şi tu te-ai căsătorit cu mama exact la vârsta noastră.

— Ştii bine la ce mă refer. O cunoşti pe Oksana doar de câteva luni. Eu şi mama ta ne ştiam de mai bine de doi ani.

— Ştiu că ea e alegerea cea bună. Şi ştiu că sunt pregătit.

Melnik îşi privi îndelung fiul. Cât de mult crescuse în doar câteva săptămâni de război! Ba nu, nu crescuse, ci se maturizase. Îşi păstrase aceeaşi mină copilăroasă, era la fel de stângaci, dar ceva din privirea lui dădea de înţeles că trecuse definitiv din adolescenţă în vârsta adultă.

Deodată, Nikolai întrebă:

— Ai tras vreodată cu arma asupra cuiva, tată?

Surprins, Melnik îi întoarse întrebarea:

— Dar tu, ai tras în inamic?

Nikolai îşi muşcă nervos interiorul obrazului, înainte de a răspunde:

— Da. Dar nu ştiu dacă…

Trase din ţigară, lăsându-şi fraza în suspans, agăţată de volutele albăstrii ale fumului de tutun.

— …Nu ştii dacă l-ai ucis? completă Melnik.

Tânărul îşi frecă tâmpla stângă, evitând măcar vremelnic privirea tatălui său.

— Eram de gardă la punctul de control, ca de obicei. Se însera. Dintr-odată, s-a tras asupra noastră dintr-o clădire aflată în celălalt capăt al străzii. Rafale lungi, un potop de gloanţe. Ne-am adăpostit după blocurile de beton, aşteptând ca rafalele să înceteze, apoi am ripostat. Am tras cu mitraliera în ferestre, până când s-a făcut linişte. S-a tras dintr-o veche clădire administrativă pe care o ştiam închisă de multă vreme. În mod normal, nimeni n-ar fi avut ce să caute acolo.

Privirea îi era aţintită asupra blocului de vizavi, de parcă de-acolo s-ar fi tras asupra lui.

— Am aşteptat un sfert de oră, apoi s-a hotărât să trimitem o patrulă să inspecteze clădirea. M-am oferit voluntar. Am înaintat lent, ne gândeam că ar fi putut fi o capcană şi ar fi putut fi vreun lunetist ascuns pe undeva. Se mai întâmplă şi de-astea: separatiştii se prefac că se retrag şi, când scoatem capul, trag în noi. De data asta n-a fost cazul.

Melnik expiră lung fumul. Gustul tutunului îi părea acru, de parcă ar fi fost praf de puşcă.

— Erau morţi cu toţii. Doi bărbaţi şi o femeie. Se ascunseseră într-o sală

cu pereţii acoperiţi de fresce. Ştii genul, picturile alea comuniste, cu oameni defilând… era sânge pretutindeni: pe drapele, pe uniforme, pe şorţurile personajelor, de parcă acestea coborâseră din pictură pentru a-i masacra pe cei trei. Dar feţele celor de pe perete erau la fel de zâmbitoare. Asta mi s-a părut înfiorător.

Melnik se gândi la toate picturile murale pe care le văzuse de-a lungul vieţii. Mulţimi de cosmonauţi, de copii, de vârstnici, cu toţii în marş spre progres, atât de fericiţi încât păreau de-a dreptul suspecţi. Era convins că imaginea, în contrast cu nişte cadavre sfârtecate de gloanţe, era greu de uitat.

— Morţii erau de vârsta mea. Erau ucraineni, ca noi. Iar unul dintre ei avea în buzunar un bilet de tren pentru Kiev.

Nikolai tăcu o clipă, împingând deoparte un muc de ţigară care scăpase vigilenţei maniace a mamei sale.

— M-am gândit că şi el avea familie la Kiev. Că poate chiar am trecut unul pe lângă celălalt pe stradă. Poate c-am fost la aceeaşi şcoală sau am locuit în acelaşi cartier, fără să ne fi întâlnit. Poate c-am iubit aceeaşi fată sau am băut o bere în acelaşi bar.

Zâmbi trist.

— Ştii ce e mai rău? Nici măcar n-am de unde să ştiu dacă eu l-am ucis. Da, am tras în direcţia aceea, am tras toţi. Nici măcar nu ştiu dacă trebuie să mă simt vinovat de moartea lui. Oare el s-ar fi simţit vinovat, dacă ar fi fost în locul meu?

Scoase din buzunar o punguţă de plastic în care se aflau câteva obiecte mărunte: un ceas, un portofel, un medalion, o verighetă…

— Avea câteva lucruri personale asupra lui. Le-am luat pe toate. Nu ştiu de ce am făcut asta. Ceilalţi şi-au împărţit banii, armele şi echipamentul care merita păstrat. Eu n-am vrut decât astea. Mă gândesc să… Aş vrea să le înapoiez familiei lui. Nu vreau să vorbesc cu ai lui, doar să pun toate astea în cutia lor poştală, cu un bilet în care să le spun cum a murit fiul lor. Nu ştiu de ce simt nevoia să fac asta. Mi-aş dori să se procedeze aşa şi în cazul meu, dacă vreodată…

Nikolai tăcu. Amândoi ştiau că nimeni de la minister nu avea să îi sune familia dacă i s-ar fi întâmplat ceva rău. Putea conta doar pe camarazii săi de arme pentru această sarcină ingrată. Tânărul nu făcea parte din armată. Batalionul lui nu exista oficial, erau doar nişte tipi oarecare ce

puseseră mâna pe arme pentru a-şi apăra ţara, nu militari de carieră.

— Ai putea, pur şi simplu, să laşi totul baltă. De ce nu vrei să te opreşti? întrebă Melnik.

Fiul său îi întoarse o privire pătrunzătoare, cu un zâmbet în colţul gurii, de parcă ar fi anticipat această întrebare de cum începuseră discuţia, de cum ajunsese acasă, ba chiar din ziua când se hotărâse să plece la luptă în Donbas.

— Dar tu, de ce nu îţi dai demisia din poliţie? îi replică el.

— Ştii foarte bine că avem nevoie de salariul meu pentru a ne descurca, mama ta şi cu mine.

— Ai putea să îţi găseşti altă slujbă.

— E criză. Cine să angajeze un fost poliţist de vârsta mea?

— Ăsta e singurul motiv pentru care nu renunţi? Nu crezi în ceea ce faci?

— Ba da, dar…

Nu ştia ce să-i răspundă, ce argument să mai aducă. A recunoaşte că-şi iubea meseria, că simţea că munca sa ca poliţist contează, ar fi însemnat să recunoască faptul că acelaşi lucru putea fi spus şi despre implicarea fiului său în apărarea ţării. Dacă ar fi pretins contrariul, ar fi însemnat că minţea, iar Nikolai ştia asta.

— Când eram mic şi ceilalţi îşi băteau joc de mine, le spuneam că tata e miliţian, reluă tânărul. De regulă, asta era de-ajuns ca să-i sperie. Mă gândeam că aveau reacţia asta fiindcă tu urmăreai răufăcători şi aveai o armă. Când am crescut mi-am dat seama că toată lumea se temea de poliţişti, fiindcă poliţiştii puteau să te aresteze sau să-ţi dea amenzi ori chiar să te bată, fără ca tu să fi făcut ceva rău şi fără să poţi riposta. Din momentul ăla nu le-am mai spus prietenilor cu ce te ocupi.

— N-am fost niciodată genul acela de poliţist.

— Ştiu. Tu eşti convins că, pentru a schimba un sistem, trebuie să faci parte din el şi să acţionezi, nu doar să protestezi. Şi eu vreau acelaşi lucru: să acţionez. Nu pot să stau doar şi să mă plâng că nimic nu merge bine în Ucraina. Vreau să schimb ţara asta. De-aia am fost pe Maidan. Am participat la revoluţie şi la alegeri. Acum, când ţara mea e atacată, când vor să o sfâşie, vreau să acţionez. Nu pot să stau cu mâinile în sân şi să sper că o vor face alţii şi în locul meu, fiii şi fiicele altora. Trebuie să-mi asum partea mea de riscuri.

Se pare că Nikolai reflectase îndelung la aceste lucruri.

— Dacă ţi-aş cere să-ţi reiei viaţa normală, cea de dinainte, m-ai refuza? întrebă Melnik.

— Da.

— Oksana a făcut-o? Ţi-a cerut asta?

— Ea crede în raţiunile pentru care lupt. Dar a încercat să mă convingă să rămân, bineînţeles.

— Dar mama?

Nikolai păru că se simte şi mai stânjenit.

— N-o aduce pe mama în discuţia asta.

— Dacă ai fi ucis cumva pe front, asta ar ucide-o. La propriu. Ai fost mereu puiul ei, micuţul Niko. Eşti ultimul ei copil, cel cu care şi-a încheiat cariera de mamă. Fratele şi sora ta n-au copii încă…

— Eu şi Oksana plănuim să facem un copil.

Nikolai rostise această propoziţie ca un avion ce-şi lansează bomba.

— Când?

— Cât de curând. Lucrăm deja la asta.

Ştia că ar fi trebuit să se bucure, dar Melnik îşi privi trist fiul. O căsătorie în pripă, un copil. Avea impresia că Nikolai făcea totul pe repede înainte fiindcă se temea că avea să moară înainte de-a apuca să ducă o viaţă normală.

Femeile reveniră în sufragerie. Plecară şi ei din balcon. Venise timpul să-şi ia rămas-bun. Tatiana îi îmbrăţişă călduros pe Nikolai şi Oksana. Melnik făcu la fel cu viitoarea sa noră, apoi îl salută pe Nikolai cu aceeaşi rezervă virilă care-i reţinea de la a se strânge în braţe, deşi amândoi se temeau că aceasta ar fi putut fi ultima oară când se despărţeau.

După plecarea tânărului cuplu, apartamentul redeveni sumbru şi tăcut. Tatiana se apucă să spele vasele, iar Melnik se trânti în vechiul său fotoliu, căzut pe gânduri. Avea în minte discuţia purtată cu fiul său. Apoi gândul îi zbură la Vadim Mutko.

Mutko fusese un interlop oarecare, pe care Melnik îl arestase de mai multe ori, pentru infracţiuni de tot felul, nu foarte grave. Într-o zi, în timp ce se pregătea să-i pună cătuşele, Mutko scosese cuţitul şi încercase să-l folosească. Poliţistul avea şi acum o cicatrice la nivelul coastelor, în locul unde cuţitul alunecase pe os. Reuşise să scoată arma şi-l împuşcase pe agresor. Un singur glonţ, care nimerise într-un plămân, deşi ţintise braţul.

Mutko murise câteva ore mai târziu la spital. Fusese un gunoi, un ticălos care-şi bătea nevasta, violase trei sau patru adolescente şi-şi abandonase copiii în grija autorităţii de asistenţă publică. Cu toate acestea, fără să vrea, Melnik îl visa uneori şi se simţea vinovat că îl omorâse. Asta ar fi trebuit să-i spună lui Nikolai: că fantomele celor morţi sub fresca murală aveau să-l bântuie din când în când, chiar dacă avea să returneze posesiunile acestora părinţilor îndoliaţi.

— Vor avea un copil, îi strigă Tatiana din bucătărie.

— Ei, da? făcu el, prefăcându-se că nu ştia nimic.

— Oksana spune c-a renunţat la contraceptive de câteva săptămâni. Simte că în curând o să ne dea vestea cea bună.

— Şi cum rămâne cu teza ei de doctorat? Va fi destul de complicat să se descurce, cu un copil mic şi cu Nikolai plecat pe front.

— O să o ajutăm noi.

Tatiana părea în al nouălea cer.

— Pari tare încântată c-o să fii bunică.

— Bineînţeles! Doar va fi primul nostru nepot.

— Ştii deja că o să fie băiat?

— Aşa am visat.

— Ah, ok, nu ştiam că ai dovezi ştiinţifice.

— Nu mă lua peste picior, Joseph. Ştii bine c-am visat că vom avea doi băieţi şi-o fată şi chiar aşa a fost.

— Să m-anunţi te rog când visezi numerele de la loto.

— Tâmpitule! râse ea din bucătărie.

Mai târziu, când se vârî în aşternut, se gândi îndelung la întâlnirea sa cu Arseni Agopian, cel care coordonase ancheta asupra dublei crime din 1986. Dacă, aşa cum spusese acesta, KGB-ul preluase cazul, atunci exista cu siguranţă un dosar pe undeva. Dar unde? Secţia ucraineană a KGB-ului fusese dizolvată la scurt timp după prăbuşirea URSS şi declararea independenţei ţării. Nu avea idee unde sfârşiseră documentele serviciilor secrete sovietice.

Dintr-odată avu o revelaţie: Oksana era istoric de profesie! Trebuia să o întrebe despre asta. Se întoarse spre ceasul deşteptător; era unsprezece şi jumătate noaptea. Era prea târziu ca să o mai sune acum. Probabil că ea şi Nikolai încercau să „recupereze timpul pierdut”. Privirea i se îndreptă spre comoda de vizavi de pat. Era acolo un suport pentru bijuterii, din lemn, de

forma unui copac. De crengile sale erau atârnate inele şi lănţişoare. Tatiana era la baie, se spăla pe dinţi. Când reveni de-acolo, o întrebă:

— Ce s-a întâmplat cu inelul de la bunica ta?

Ea se întinse pe pat lângă el, păstrând o distanţă rezonabilă.

— L-am dus la bijutier, diamantul era pe cale să se desprindă.

Era un ineluş subţire de aur, cu o piatră minusculă.

— Eşti cea mai nepricepută mincinoasă din câte-am cunoscut, afirmă Melnik.

Ea se rezemă în cot şi se ridică puţin, pentru a-l putea privi în ochi. Îi înfruntă privirea, fără să clipească.

— Am vândut inelul, spuse ea, într-un târziu.

— L-ai vândut? De ce?

— Fiindcă fiul nostru luptă în război îmbrăcat în tricou, Joseph. N-aş mai putea să trăiesc dacă aş afla c-a fost ucis de-un glonţ tras în piept.

Ea îi întoarse spatele. El îi privi spinarea; îi cunoştea fiecare curbă şi fiecare roşeaţă.

— Au fost de-ajuns banii?

— Ai idee cât poate să coste o vestă antiglonţ adevărată? mormăi ea.

Habar nu avea. Ea nu aşteptă însă ca el să-i răspundă.

— Mult mai mult decât un inel vechi, îl lămuri ea, prost-dispusă.

— Am putea să împrumutăm nişte bani.

— De la cine? Suntem deja datori la bancă.

— De la mama ta… sau poate de la copii.

— Şi ei abia se descurcă, ştii asta.

Ea oftă adânc:

— Măcar dacă n-ai fi fost detaşat la Cernobîl… Acum ai fi fost deja şef de serviciu, în loc să vegetezi acolo.

— Iubito… Am mai vorbit despre asta. Crezi că-mi place la nebunie să mă despoi ca să pot intra în propria casă? Crezi că mă amuză să îţi citesc spaima din ochi vineri seara, când mă întorc? Crezi că-i o plăcere să mă frec până la sânge sub duş, fiindcă altfel tu ai să refuzi să mă atingi?

Se simţi brusc obosit. De câte ori purtaseră oare această discuţie?

— Vina e numai a ta. Dacă ai fi fost dispus măcar o singură dată să-ţi încalci principiile, n-am fi ajuns aici.

Cu şapte ani în urmă, Melnik depusese mărturie împotriva superiorului său ierarhic implicat într-un caz de corupţie. Şeful său percepea taxe de

protecţie de la o parte dintre sălile de jocuri din capitală. Cum Melnik fusese singurul dispus să depună mărturie, ancheta sfârşise în coadă de peşte, iar cel sancţionat fusese el însuşi: îl exilaseră la Cernobîl.

— Dacă ţi-ai fi păstrat postul de la Kiev, am fi putut fi împreună toată săptămâna, iar fiul tău nu s-ar mai fi oferit voluntar ca să apere valorile pe care tu le consideri mai presus de orice.

— Aşadar, din cauza mea s-a înrolat?

Ea se întoarse brusc cu faţa spre el. Ochii îi erau înroşiţi şi plini de lacrimi.

— Dacă ai fi fost aici în perioada Maidanului… Dacă i-ai fi cerut să nu se înroleze în blestemata aia de unitate… dacă n-ai fi mereu departe atunci când e nevoie de tine…

— Eşti nedreaptă. Eu n-am nicio vină în tot ce spui.

Ea îşi curmă litania de reproşuri.

— Ştiu. E nedrept. Dar nu era de-ajuns să-mi fac griji pentru tine, ştiindu-te în Zonă… Acum Nikolai e pe front… Mi-e teamă, nu vreau să vă pierd.

Melnik se apropie şi o strânse la piept. O înţelegea. Nu exista însă nicio procedură care să te apere de moartea celor apropiaţi. Lui Nikolai nu-i putea scoate bocancii pe palier, să-i strângă hainele într-un sac şi să-l oblige să facă un duş pentru a-şi exorciza teama că într-o zi avea să primească un telefon care avea să o anunţe că fiul ei era mort.

— N-o să păţească nimic, o asigură el.

— De unde ştii asta?

— De-acolo de unde ştii şi tu că vei avea un nepot.

Ea nu-i răspunse. Rămaseră lipiţi unul de altul o vreme, până când răsuflarea ei se linişti, devenind regulată. În sfârşit, adormise. Lui îi veni însă mult mai greu somnul. Stătu pe întuneric, urmărind acele ceasului deşteptător ce numărau minut după minut. Se gândi la cele spuse de soţia sa despre principiile lui şi la banii găsiţi în portofelul lui Leonid Sokolov. Dacă şi-ar fi încălcat codul moral pe care şi-l impusese ar fi fost destui cât să-i poată cumpăra fiului său o vestă antiglonţ.

Mult după miezul nopţii, căzu într-un somn agitat. În aceleaşi momente, undeva în Rusia, un poliţist rus pe care nu-l cunoştea îşi făcea bagajele, pregătindu-se să vină să moară în Ucraina.

RĂZBOI CIVIL

10

Sâmbătă dimineaţa, zborul dintre Moscova şi Rostov.

Gânditor, Alexandr Ribalko privea prin hublou nesfârşirea stepei, întreruptă din loc în loc de mlaştini năpădite de trestii. Iarba proaspătă, deasă şi înaltă care creştea pe versanţii domoli ai dealurilor şi râpelor, aroma fadă a pământului negru, vântul ce răspândea parfum de violete şi lalele… Prin minte i se perindau pasaje din *Donul liniştit* al lui Mihail Şolohov. În adolescenţă, devorase romanul laureatului rus al Premiului Nobel. I se părea straniu că tinereţea sa aparţinea unei alte ere, unui alt secol, altei ţări, deşi în amintirea sa totul părea atât de proaspăt. Peisajele erau aceleaşi, oamenii aproape identici, dar Uniunea Sovietică a copilăriei sale explodase în numeroase aşchii numite Rusia, Ucraina, Belarus şi atâtea alte nume de ţări care nu existaseră atunci.

Stepa lăsă loc câmpurilor cu hotare drepte, o privelişte monotonă şi raţională precum un circuit imprimat de un computer. Curând Rostov pe Don se ivi la orizont.

O uşoară zgâlţâire la aterizare, apoi toţi pasagerii coborâră din avion.

Odată ajuns în aeroport, nu fu nevoit să aştepte în dreptul benzii care aducea valizele pasagerilor. Nu-şi luase cu sine absolut nimic. Avea să-şi cumpere haine la faţa locului şi, dacă avea să se mai întoarcă în Rusia, urma să se debaraseze de ele înainte de plecare, căci nu intenţiona să care cu sine îmbrăcămintea potenţial contaminată.

Nu avu de aşteptat prea mult în faţa terminalului până la sosirea omului angajat de Sokolov pentru a-l duce la Doneţk. Acesta îşi făcu apariţia îndeajuns de punctual. Era trecut de cincizeci de ani, avea faţa şi antebraţele bronzate şi împodobite cu câteva tatuaje. Se prezentă drept Joseph, dar îl îndemnă să-i spună, ca toată lumea, Ossip.

Conducea o Lada Niva fără vârstă, cu vopseaua bej-crem pişcată pe alocuri de rugină. Bancheta din spate şi portbagajul maşinii de teren erau ticsite de cutii de carton, iar pe portbagajul de pe capotă erau o mulţime de bidoane, învelite cu o prelată kaki. Vehiculul depăşea cu mult masa maximă autorizată, iar când Ribalko se aşeză lângă şofer suspensiile gemură îngrijorător.

Pe parcursul călătoriei până la punctul de trecere a frontierei, Ossip îi

povesti cum, de mai multe ori pe săptămână, trecea graniţa în Ucraina pentru a vinde produse care erau ieftine în Rusia, între care şi carburanţi, ceea ce explica mirosul de benzină care răzbătea din când în când dinspre prelata care acoperea portbagajul de pe capota maşinii. Acolo erau două sute de litri de benzină în canistre metalice, dar asta nu-l împiedica pe bătrânul contrabandist să fumeze ţigară de la ţigară. La întoarcere avea să-şi încarce maşina cu vodcă ucraineană, care era la jumătate de preţ faţă de cea rusească. Ossip se jură însă pe toţi sfinţii ortodocşi că niciodată nu făcuse şi nu avea să facă trafic de arme. Benzină, ţigări, alcool, da; arme, niciodată. Nu voia să aibă pe conştiinţă moartea vreunei rude: pe-aici, toată lumea, inclusiv el însuşi, avea familie şi-n Rusia, şi-n Ucraina.

Ajunseră la graniţă înspre amiază. Postul de frontieră era ca un soi de hangar deschis, cu acoperişul de un albastru pastelat, pe sub care treceau mai multe rânduri de vehicule. Coada dinspre Rusia era scurtă; în schimb, dinspre Ucraina, rândul părea să se întindă până la Kiev. Mai erau şi pietoni, localnici care traversau frontiera pe jos, împingând sau trăgând după ei cărucioare: mergeau în Rusia ca să cumpere tot ce nu găseau acasă, în Ucraina. După spusele lui Ossip, în punctul de maxim al crizei până la patru mii de oameni treceau graniţa în fiecare zi.

Ribalko remarcă un drapel pe care nu-l cunoştea, cocoţat în vârful unei antene radio înalte. Era compus din trei benzi orizontale, în negru, albastru şi roşu, cu o stemă ce reprezenta un vultur cu două capete având în centru un arhanghel.

— E steagul Republicii Doneţk, îi explică Ossip. Rebelii au cucerit postul de frontieră şi, de-atunci, ei sunt cei care fac pe grănicerii şi vameşii, în aşteptarea momentului alipirii la Rusia, ca în Crimeea.

Ribalko îşi aminti cum, imediat după Maidan, în Crimeea îşi făcuseră apariţia bărbaţi în uniforme de camuflaj, înarmaţi până în dinţi, care alungaseră firavele forţe ucrainene din cazărmile lor păduchioase. Luptători pentru independenţă, spunea Moscova; Kievul susţinea însă că era vorba de militari ruşi. După ce se văzuseră stăpâni pe întreaga regiune, separatiştii organizaseră un referendum, propunând alipirea acesteia la Mama Rusia. Răspunsul afirmativ nu fusese o surpriză. Ceva mai târziu, întreg estul Ucrainei luase foc. În Donbas, mai cu seamă la Doneţk şi Luhansk, o parte a populaţiei refuza recunoaşterea legitimităţii autorităţilor provenite din revoluţie. Curând, formaţiuni proruse atacaseră

clădirile oficiale şi declaraseră independenţa întregii regiuni. De atunci începuse războiul.

— Tu ce părere ai? îl întrebă Ribalko pe şoferul său. Eşti pentru alipirea Donbasului la Rusia?

Bătrânul traficant căzu o clipă pe gânduri, de parcă nu şi-ar fi pus niciodată această întrebare.

— Eu sunt pentru sfârşitul războiului, spuse el în cele din urmă. Atât.

— Dar sfârşitul războiului ţi-ar strica afacerile.

— S-ar găsi altceva de făcut. Prin părţile astea s-a făcut mereu trafic! exclamă vesel Ossip.

Ribalko nu prea ştia ce să creadă despre toate astea. Când era copil, pe-aici nu treceau decât linii imaginare. În stânga era Ucraina, în dreapta Rusia, dar nu exista o materializare concretă a frontierei. După prăbuşirea Uniunii Sovietice, liniile căpătaseră formă, ca un coşmar ce se preschimbă în realitate. De-o parte şi de alta a frontierei, oamenii s-au culcat sovietici şi s-au trezit ucraineni sau ruşi. Cultura şi limba le erau însă aceleaşi. Majoritatea locuitorilor din această zonă erau rusofoni sau foloseau dialectul surjik, un amalgam între limba rusă şi cea ucraineană, format după decenii de destin comun.

După ce trecură de punctul de control de la frontieră, începu traversarea unei întinderi de kilometri de stepă jupuită de minele de antracit, de oraşele-dormitor şi de uzinele metalurgice, care pătau cu negru şi cenuşiu întreaga suprafaţă a Donbasului. Din când în când, piramida întunecată a unei halde de steril provenit din extracţia cărbunelui se înălţa în depărtare. Cu excepţia acestor coline artificiale, Donbasul era plat ca în palmă, lipsa oricărui relief nelăsând loc imaginaţiei sau vreunei surprize. În zonele industriale, treceau pe lângă uzine amuţite, tăcute ca nişte catedrale, hangare ruginite acoperite de praf negru de cărbune şi blocuri abandonate. Regiunea era bântuită de spectrul şomajului şi, de altfel, aici trebuia căutată una dintre raţiunile primordiale ale conflictului. Pe vremea comuniştilor, minerii şi muncitorii din Donbas erau eroii propagandei de stat. Patria îi răsplătea cu medalii, cu apartamente confortabile şi cu sejururi la tratamente termale sub soarele Crimeii. Ce le mai rămăsese acum din toate acestea? Nimic, în afara nostalgiei după lumea de dinainte. Pentru a supravieţui de la o zi la alta, unii se apucaseră să sape mine clandestine. Preţiosul cărbune era

pretutindeni aici, la un pas de suprafaţă, atât de aproape încât groparii din cimitire plecau acasă cu câte-un coş de cărbune după fiecare înmormântare. Acestea erau însă doar expediente. Donbasul putrezea în sucul propriu sovietic de treizeci de ani. Kievul era departe şi părea neputincios în ceea ce privea problemele regiunii. Moscovei îi fusese de-ajuns să sufle-n jăratec pentru ca vâlvătaia să cuprindă patria cărbunelui.

Cu toate acestea, nu tot Donbasul se alăturase separatiştilor. În vreme ce în unele oraşe graffiti-urile proruse cu inscripţia *Stavai Donbas*, adică „Ridică-te, Donbas!", înfloreau pe toţi pereţii, deasupra altora flutura steagul galben-albastru al Ucrainei.

— Războiul înseamnă aici că un frate trage în alt frate, sau în cel mai bun caz într-un văr, argumentă Ossip. Chiar şi atunci când iei la ţintă un rus, nu poţi fi sigur că n-ai să-ţi nimereşti vreo rudă îndepărtată. Blestematul ăsta de război de rahat! Are ceva din… cum naiba-i zice? Fii-mea e psiholoagă şi mi-a spus povestea grecului ăstuia din Antichitate, care s-a culcat cu mă-sa fără să ştie şi l-a ucis pe taică-său. Ştii la ce mă refer?

— Oedip, spuse Ribalko.

— Ăla e! M-am gândit bine şi, pentru mine, războiul ăsta seamănă cu povestea lui Oedip. Trupele de la Kiev vor să-l ucidă pe tătucul rus, iar rebelii proruşi se bat ca să intre din nou în mama Rusia. Iar ca să-şi atingă scopul, se căsăpesc cu entuziasm în familie.

Arătă înspre o piramidă neagră ce se înălţa în apropierea unui puţ de mină deasupra căruia era suspendată o stea roşie.

— Nevastă-mea e de prin părţile astea, a locuit aici înainte să vină la Rostov. Îmi povestea că, pe când era copilă, urca acolo în vârful haldei ca să privească focurile de artificii de 1 Mai. Copiii de-acuma se caţără acolo ca să vadă rachetele Grad care cad peste oraşul vecin. Ce viitor ar mai putea să aibă puştanii ăştia?

Ribalko încuviinţă din cap. Ştia ce înseamnă să aparţii unei generaţii de sacrificiu. Avea douăzeci de ani la începutul anilor nouăzeci, când se prăbuşise Uniunea Sovietică, un cataclism pe care doar cei care-l trăiseră nemijlocit puteau să îl înţeleagă. Toate iluziile pierdute, şomajul, decăderea ţării din rangul de superputere mondială la acela de putere secundară, metropolele invadate de bandiţi şi capitalişti veroşi, schimburile de focuri cotidiene, nimicirea reperelor, drogurile…

Maturizarea în lumea postcomunistă echivalase cu un lung şir de umilinţe şi sacrificii.

Călătoria dura parcă de o veşnicie. Din sfert în sfert de oră, Ossip îşi scotea telefonul şi intra pe Twitter sau pe VKontakte, echivalentul rusesc al Facebook. Aici se anunţau în timp real progresele realizate de trupe şi felul în care se schimbau drapelele la punctele de control din intersecţiile strategice. Uneori, din depărtare se auzeau împuşcături. Ossip avea însă grijă să se menţină departe de front, în curtea din spate a războiului, locul unde moartea părea că-şi aşteaptă răbdătoare tributul.

Bineînţeles, nu erau întru totul la adăpost de pericole. Oricând, un obuz rătăcit putea să cadă exact deasupra lor. Sau ar fi putut fi obligaţi să oprească, somaţi de către o adunătură de bandiţi care să ceară o răscumpărare în schimbul lor sau să-i omoare în bătaie. Cu toate acestea, Ribalko era relaxat. Trăia această traversare a Donbasului cu detaşare, de parcă bancheta obosită din Lada lui Ossip ar fi fost o canapea confortabilă, iar parbrizul ecranul unui televizor. Avea senzaţia că nimic nu-l putea atinge, că întâlnirea sa cu moartea fusese deja fixată şi nimic n-ar fi putut să o devanseze.

În sfârşit, Doneţkul se ivi la orizontul întunecat. Periferia oraşului avea înfăţişarea neliniştitoare a hotarului unui câmp de bătălie. Cartierele mărginaşe, aflate mai aproape de locul unde se duceau lupte, erau alcătuite din blocuri turn ce arătau ca nişte genunchi juliţi. Exploziile făcuseră ţăndări o parte din placajul extern metalic care le acoperea, lăsând la iveală betonul cenuşiu, brăzdat de nervurile roşiatice ale cărămizilor. La poalele lor fumegau încă maşinile eviscerate de obuze. Peste tot puteau fi văzute grămezi de saci cu nisip sparţi. Pe şosea, din loc în loc, se putea zări sclipirea aşchiilor de sticlă: să fi fost căldura incendiilor atât de puternică, încât vitrificase nisipul răspândit pe asfalt? Pe măsură ce înaintau spre centrul oraşului, stigmatele războiului deveneau mai discrete. Pe geamuri erau lipite benzi adezive maro, încrucişate, astfel încât să reducă amplitudinea vibraţiilor cauzate de explozia obuzelor, care altminteri ar fi pulverizat ferestrele din întregul cartier. Străzile erau pustii, iar asfaltul străpuns de aşchii de şrapnel.

Ajunseră la spitalul Kalinina către ora şaptesprezece. Ossip îşi debarcă pasagerul în faţa unei clădiri anexe ornată cu o pseudocolonadă în stil grecesc ce aducea cu templul unui zeu antic. Cei care intrau îşi acopereau

nasul cu o batistă, iar cei ce ieşeau erau palizi. De fiecare dată când uşa masivă se deschidea, strada era invadată de o duhoare feroce şi neliniştitoare, de hoit. Nu încăpea îndoială, aici era morga. Venise timpul să afle tot ceea ce cadavrul lui Leonid Sokolov era dispus să-i dezvăluie.

11

În holul de intrare de la morgă puţea a praf de puşcă şi a sânge uscat. Pe pardoseală erau stivuite mai multe cadavre îmbrăcate în uniforme de camuflaj, unele peste altele, ca într-o grămadă de lemne. Ceva mai încolo, pe un culoar care ducea spre sălile de autopsie, puteau fi văzute cadavrele unor bătrâni şi copii; zăceau pe brancarde însângerate, înfăşurate în cearşafuri de o oribilă banalitate, cu floricele albe sau păsărele albastre.

Un medic legist îşi făcu apariţie în hol, pe o uşă laterală. Era trecut de treizeci de ani şi purta un şorţ alb pătat cu sânge. Ribalko îl abordă înainte ca acesta să se îndrepte spre sălile de autopsie.

— Am o întâlnire cu doctorul Cerep. Ştiţi cumva unde l-aş putea găsi?

Legistul îl măsură din cap până-n picioare.

— Aţi venit pentru cadavrul radioactiv?

— Da, eu sunt. Unde-l pot găsi pe Cerep?

— Cerep e mort, anunţă legistul, fără pic de emoţie în glas.

— Mort? Când s-a întâmplat?

— Azi-dimineaţă. Casa i-a fost lovită de un obuz.

Tonul medicului era rece şi tăios ca un bisturiu. Se pare că nu-şi prea avusese la suflet confratele.

— Cine va face autopsia în locul lui?

— Nimeni. Cerep mai avea doar câteva luni până la pensionare şi suferea de un cancer la gât. Prin urmare, nu-i păsa că individul fusese iradiat. Aici însă n-o să găsiţi pe nimeni dispus să-şi vâre mâinile într-un cadavru ca acesta.

— S-au plătit bani serioşi pentru această autopsie, argumentă Ribalko.

— Plângeţi-vă de asta văduvei lui Cerep, ea a încasat banii.

Se auziră hohote de plâns. Într-un colţ, un asistent îi cerea unei mame să îşi identifice fiul. Acesta era întins sub alte două cadavre. Pentru a descoperi faţa puştiului de optsprezece ani, fu nevoie să fie date la o parte picioarele mortului de deasupra.

— N-aţi putea aduce pe altcineva, din alt spital?, insistă Ribalko. De la Luhansk, de pildă.

Legistul replică, iritat:

— Ascultă-mă, domnule, am acoperit toate mişmaşurile lui Cerep, dar

n-am de gând să-i fac şi treburile murdare. Am de autopsiat douăzeci de cadavre, iar echipa mea e mai mică cu un membru, deşi eram oricum prea puţini. Fiecare cu aia a mă-sii, da? Tot ce pot eu să fac e să-ţi bag amicul înapoi în coşciugul de plumb şi să mă rog să vină careva să mi-l ia de pe cap. Cu cât va pleca mai repede din morga mea, cu atât mai bine.

Ribalko privi în jur, la stivele de corpuri, analizând situaţia. Găsirea unui alt legist sau transportarea cadavrului la o altă morgă ar fi durat zile întregi. Singurul lucru de care avea nevoie era un raport de autopsie. Dar dacă ar fi putut să examineze măcar el însuşi cadavrul, ar fi însemnat că nu venise degeaba până-n Doneţk.

— Am venit de departe anume pentru această autopsie, spuse el. Aş putea măcar să arunc o privire la cadavru?

— Cadavrul e foarte iradiat, nu cred că…

Ribalko scoase din buzunar un teanc de bancnote de cinci mii de ruble.

— Sunt convins că ne putem înţelege, declară el, numărând zece bancnote. Aveţi nevoie de bani pentru plata facturilor, pentru materiale, pentru reparaţii… În acelaşi timp, eu am nevoie să văd cadavrul. N-am timp de pierdut, mă înţelegeţi?

Îi întinse banii legistului, care ezită câteva clipe, apoi acceptă momeala câştigului uşor obţinut.

— În definitiv, mie mi-e totuna, spuse acesta, vârând banii în buzunarul halatului.

Porniră împreună pe culoarul care ducea la sălile de autopsie. Neavând ferestre, era luminat doar de becurile chioare a căror licărire se reflecta, gălbuie, pe pereţi. Trecând pe lângă brancarde, Ribalko atinse din greşeală degetele unui mort şi se înfioră.

Legistul deschise o uşă. Încăperea de dincolo de aceasta arăta precum un abator sau poate o uzină de ecarisaj dintr-o ţară subdezvoltată. Cadavre, de jur-împrejur. Cadavre rigide, umflate, groteşti. Corpuri străvezii, cu coastele la vedere. Cadavre incomplete. Trupuri al căror cap era doar o masă amorfă de creieri, oase şi păr. Cadavre ale unor copii, cu feţe înnegrite. Morţi goi, morţi în uniforme de camuflaj, morţi în chiloţi, morţi întinşi pe brancarde janghinoase, cu roţile ruginite. Morţi întinşi pe mesele de disecţie sau stivuiţi pe sol, direct pe pardoseala albastră ori sub folii transparente, câte trei, câte patru, câte cinci. Mulţi dintre ei aveau ochii închişi, dar se întâmpla să întâlnească priviri inerte, aţintite asupra sa

fără să-l vadă. Ideea că în curând avea să fie el însuşi unul dintre ei îi îngheţă sângele în vine.

— Ăsta e rezultatul bombardamentelor de ieri, explică legistul.

— Cerep. E aici şi el?

Legistul arătă spre fereastră cu degetul murdar de sânge uscat. Aceasta dădea spre o curte în care erau parcate camioane frigorifice. Pe unul dintre ele, cineva înscrisese cu vopsea neagră un număr: 200. Ribalko deduse că acolo se aflau combatanţii ruşi: în Cecenia, Grüz 200 era numele de cod pe care armata îl utiliza pentru a desemna cadavrele soldaţilor aduşi de pe front. Un alt camion avea o inscripţie în limba franceză, o limbă pe care Ribalko o stăpânea rudimentar; cu un efort, îşi traduse sloganul publicitar: „Produse proaspete, pentru a vă servi aşa cum se cuvine."

— A trebuit să-l depunem acolo şi pe Cerep, spuse legistul. Din cauza penelor de electricitate, camerele noastre frigorifice au devenit inutilizabile.

Oftă.

— În perioada de vârf a luptelor, primeam între douăzeci şi treizeci de cadavre în fiecare zi. A trebuit să găsim o cale de a le conserva până când avea să le vină rândul la examinare. Eram efectiv supraaglomeraţi, a trebuit să chemăm nişte colegi din Slaviansk să ne ajute şi nici măcar atunci n-am putut să facem toate autopsiile. Erau aşa de multe cadavre încât am fost obligaţi să le stocăm în depozitul frigorific al unei fabrici de îngheţată. Când acesta a fost bombardat, am început să înhumăm cadavrele fără să le mai examinăm şi fără sicrie, căci la atâţia morţi în oraş, nu se mai găsea nici măcar un sicriu. Cadavrele neidentificate erau duse într-o groapă comună, fără a se mai elibera certificate de deces. De câte ori e vreun armistiţiu, mai dezgropăm câteva pentru a le autopsia. Sunt foarte mulţi localnici care nu mai ştiu nimic despre cineva apropiat care a dispărut, aşa că facem tot posibilul pentru a identifica fiecare cadavru. Prin urmare, cred că înţelegeţi de ce rusul dumneavoastră radioactiv nu e prioritatea mea numărul unu.

Se îndreptă spre o uşă pe care fusese lipit cu bandă adezivă un panou triunghiular galben cu portocaliu. Două mesaje, în rusă şi ucraineană deopotrivă, avertizau posibilii vizitatori despre riscul de contaminare radioactivă.

— Cadavrul a fost puternic iradiat, aşa că vă sfătuiesc să nu îl atingeţi şi să nu staţi în apropierea lui mai mult de două minute.

Deschise uşa. În centrul micii încăperi se afla o masă de examinare înconjurată de prelate transparente care atârnau din tavan. Dincolo de acestea putea fi văzut cadavrul mutilat al lui Leonid Sokolov.

— Când l-am scos din sicriu, dozimetrele au început să cânte Ceaikovski, urmă medicul. Şi nu, n-are rost să mă întrebaţi, nu avem salopete antiradiaţii.

Ribalko scoase trei bancnote de cinci mii de ruble.

— Aş vrea să mă lăsaţi singur câteva minute.

Legistul îl privi uimit.

— Ce-aveţi de gând să faceţi?

— Vreau să-l examinez sumar.

— N-aţi auzit ce v-am spus mai devreme? Cadavrul e radioactiv. Ra-dio-ac-tiv.

Ribalko mai adăugă două bancnote de cinci mii. Legistul le culese cu vârful degetelor.

— În definitiv, e viaţa dumneavoastră. N-aveţi decât s-o irosiţi după cum vă convine. Cerep a instalat un duş de decontaminare provizoriu în camera de alături. Spălaţi-vă înainte de plecare şi descotorosiţi-vă de haine. Am să-i cer unui asistent să vă aducă un rând de haine de schimb.

Legistul părăsi încăperea, lăsându-l singur cu cadavrul. Ribalko trecu dincolo de prelata transparentă fragilă, menită să delimiteze un soi de perimetru de siguranţă în jurul cadavrului. În interior, pe sol şi pe tavan, prelata fusese lipită cu folie transparentă fixată cu bandă adezivă, fără îndoială pentru a evita contaminarea încăperii în cazul în care fragmente de materie organică radioactivă ar fi fost proiectate spre exterior.

Duhoarea cadavrului aflat în descompunere îi umplu nările. Stăpânindu-şi senzaţia de greaţă, aprinse un reflector vechi aflat deasupra mesei. Lumina albă inundă rămăşiţele pământeşti ale lui Leonid Sokolov, scoţând în evidenţă rănile care-i brăzdau trupul.

Ribalko îşi aprinse o ţigară, în încercarea de a se obişnui cu duhoarea şi cu prezenţa acestui corp palid şi rece. Deşi cadavrul era plin de nenumărate tăieturi, arsuri şi contuzii, criminalul îi cruţase în bună măsură mâinile şi faţa. Pleoapele şi buzele îi fuseseră cusute, dar ucigaşul se folosise în acest scop de un fir subţire şi lucrase cu atenţie şi delicateţe.

Cusăturile acestea se deosebeau radical de sutura grosolană de pe pântece, pentru care se folosise un fir gros, fără pic de atenţie pentru aspectul estetic. Scopul acestor mutilări nu fusese acela de a-l desfigura pe Leonid. Era limpede că ucigaşul îşi dorise ca anchetatorii să-l identifice fără posibilitatea unei erori, cu ajutorul amprentelor digitale şi al înfăţişării.

De ce îşi dorea atât de aprig să te recunoaştem? se întrebă Ribalko, cercetând pata roşiatică din susul frunţii cadavrului.

Lângă cadavru, pe o măsuţă de inox cu rotile, se aflau un casetofon vechi şi un aparat foto polaroid, laolaltă cu diverse instrumente chirurgicale de mâna a doua: fierăstrău, bisturie, pense, toate erau desperecheate şi purtau patina folosirii îndelungate. Oricum, aceste instrumente ar fi urmat să fie aruncate după autopsierea cadavrului iradiat; n-avea rost să strice nişte instrumente noi.

Luă aparatul foto şi trase câteva clişee de ansamblu ale cadavrului, începând de la faţă şi coborând spre picioare. La nivelul zonei genitale, focaliză cât de cât aparatul şi întoarse capul, astfel că fotografiile ieşiră oarecum descentrate. Nu era o chestiune de pudoare: văzuse destui bărbaţi goi în vestiarul clubului sportiv unde se antrena împreună cu colegii de la comisariat. Era mai degrabă o reacţie de dezgust: criminalul îşi castrase victima, iar vederea cărnii sfâşiate şi însângerate din locul unde ar fi trebuit să se afle testiculele îi întorcea stomacul pe dos.

Încercă să-şi sistematizeze în gând informaţiile pe care i le furniza corpul lui Leonid Sokolov, pentru a înţelege ce se întâmplase cu acesta în ultimele sale ore de viaţă. O parte dintre unghii îi erau rupte, dar acest lucru nu părea a fi datorat torturii. Mai degrabă, se gândi Ribalko, tânărul părea a fi scormonit undeva, cu disperare. Sub unghiile intacte se găsea o materie neagră. Să fi fost oare pământ? O analiză de laborator i-ar fi putut spune mai multe, dacă mostrele prelevate ar fi fost studiate; n-avea idee în ce măsură eventualele probe prelevate ar fi fost modificate de radiaţii. În orice caz, ucigaşul nu se ostenise nici să taie, nici să cureţe unghiile victimei. Fie nu se temea că acolo s-ar fi putut găsi urme din ADN-ul său, fie nu-i păsa.

În afara urmelor lăsate de cablurile cu care fusese suspendat, Ribalko observă dâre circulare la încheieturile mâinilor, ceea ce îi sugera că victima fusese legată pe când era încă în viaţă. Erau urme de abraziune şi

pe tors şi abdomen, de parcă pielea ar fi fost frecată îndelung. Punând cap la cap aceste elemente, concluzionă că victima fusese întinsă pe spate şi imobilizată cu nişte curele sau frânghii. În felul acesta, ucigaşul se asigurase că era întru totul în puterea sa, spre a-l putea tortura după bunul său plac.

Pe măsură ce studia cadavrul, dispreţul şi dezgustul faţă de cel care fusese în stare de aşa ceva îi sporeau. Să ucizi e una, să demolezi astfel o fiinţă vie e însă profund inuman. Îşi notă în minte toate detaliile pe care le observase şi vârî în buzunar toate clişeele realizate cu camera polaroid. Nu mai avea mare lucru de văzut sau făcut, în absenţa unui legist calificat. Doar dacă nu cumva…

Nu.

Iniţial, respinse categoric ideea ce-i venise. N-avea de gând să desfacă suturile pentru a vedea ce fel de orori se ascundeau sub lunga cicatrice cusută cu fire negre, ce şerpuia ca o omidă monstruoasă pe burta lui Leonid Sokolov. Cât despre ochi…

Nu. Cu siguranţă nu avea să facă aşa ceva.

Şi totuşi, n-avea de ales, trebuia să o facă. Îşi aprinse încă o ţigară şi o fumă pe îndelete, cântărind argumentele pro şi contra. Radiaţiile nu se numărau printre grijile sale. În definitiv, se ştia deja mort: de ce să-şi facă griji pentru ceva care ar fi urmat să-i provoace un cancer peste zece ani, când el mai avea încă şase luni de trăit? Auzea angajaţii de la morgă agitându-se în încăperea de alături, dar era convins că nu avea să fie deranjat: niciunul dintre ei nu avea chef să intre într-o incintă care conţinea un cadavru puternic iradiat. Singura problemă era dacă nu cumva risca să distrugă indiciile deschizând suturile.

Decizia fu luată în răgazul unei clipe. Cu mâna tremurând apucă unul dintre bisturie.

Capul sau abdomenul mai întâi?

Suturile de pe faţă erau cele care i se păreau mai fragile, în vreme ce, la cea de pe abdomen se putea aştepta la ceva mai greţos. Leonid Sokolov era mort de mai bine de o lună şi, chiar dacă fusese conservat în frig, avea toate şansele ca viscerele să fie putrede.

Optă prin urmare pentru faţă.

Simţi greaţa urcându-i din stomac atunci când îi atinse ochiul drept. Pielea pleoapei era rece, uşor lipicioasă. Trase de pleoapa superioară şi

cea inferioară şi, practicând mici incizii, desfăcu sutura. Ochiul lui Leonid deveni vizibil. Irisul îi era de-un albastru fără pată. Ribalko se simţi invadat de o senzaţie nelalocul ei. Ceva nu era în regulă, o simţea, dar n-ar fi putut spune ce anume. Îşi impuse să atingă suprafaţa ochiului cu vârful degetului. Era rece, tare şi alunecoasă. Consistenţa îi era ciudată, îi lipsea elasticitatea la care se aşteptase. Împinse ochiul, iar acesta se învârti fără oprelişti. Globul ocular se roti complet, până când irisul dispăru înspre tâmplă. Îngrozit, Ribalko se dădu un pas înapoi. Vektor Sokolov avea ochi albaştri. Cei ai fiului său erau negri. Asta nu era în regulă.

Lui Leonid îi fuseseră scoşi ochii, apoi îi fuseseră înlocuiţi cu alţii, protetici.

Stăpânindu-şi dezgustul, Ribalko îşi strecură vârful bisturiului între piele şi globul ocular, pentru a-l scoate din orbită. Ochiul de sticlă era greu, neted şi unsuros, iar dedesubtul lui, în amalgamul de ţesuturi care înconjura nervul optic secţionat se afla un obiect metalic. Îl recuperă cu ajutorul unei pense chirurgicale şi constată că era o monedă.

— O copeică, mormăi el.

Un pocnet se făcu brusc auzit, undeva în spatele lui. Simţi cum i se strângea stomacul, iar inima începu să-i bată cu putere. Făcu stânga-mprejur şi se trezi faţă în faţă cu prelata de plastic. Era singur. Avu nevoie de câteva secunde pentru a-şi da seama că zgomotul provenea de la vechitura de reportofon aşezat pe măsuţa metalică de alături.

— Mizeria dracului, mormăi el.

Reportofonul era reglat să se declanşeze la auzul unei voci. Cu siguranţă, atunci când discutase cu legistul, distanţa faţă de aparat fusese prea mare pentru ca aparatul să fi pornit.

Opri reportofonul, apoi se concentră asupra celuilalt ochi. După ce îl ejectă din orbită, descoperi din nou o copeică. Moneda părea că se lipise pe fundul orbitei, aşa că se văzu nevoit să-şi vâre degetul în orificiul cleios pentru a o recupera. Curăţă cele două piese metalice şi constată că erau îndeajuns de vechi: una era din 1986, cealaltă fusese emisă în 1957.

Puse deoparte bănuţii şi atacă sutura buzelor. În interiorul gurii, ucigaşul aşezase testiculele secţionate. Dedesubt, vârâse o bucată de ţesătură, pentru ca acestea să nu alunece în esofag. Scrâşnind din dinţi dezgustat, Ribalko scoase organele şi apoi bucata de stofă, pentru a o examina. Albă, cu un motiv floral, părea uzată, de parcă ar fi fost foarte

veche. O fotografie, apoi o vârî înapoi în gura mortului.

Acum urma să scotocească în măruntaiele lui Leonid Sokolov. Zăbovi îndelung, cu privirea aţintită asupra uriaşei cicatrici, a cărei sutură semăna cu cusătura unei mingi de baseball. Degetele îi amorţiseră. Era oare de vină stresul, boala din el sau radiaţiile? Strânse şi-şi desfăcu în mod repetat mâna dreaptă, încercând să risipească amorţeala. Atunci când îşi aşeză palma pe abdomenul lui Leonid Sokolov, sprijinindu-se pentru a putea tăia firele de sutură, avu senzaţia ciudată că atingea o pernă. Apăsă ceva mai tare, iar burta se afundă într-un fel care nu i se păru a fi deloc natural.

Oare ce oroare avea să găsească acolo, înăuntru?

În sfârşit, se hotărî să înceapă. Operaţiunea în sine fu îndeajuns de laborioasă: cicatricea era lungă şi firul de sutură gros. Sfârşi cu această primă parte a operaţiunii şi apucă pielea de pe o latură şi alta a rănii adânci, îşi ţinu răsuflarea şi trase de cele două margini, deschizând plaga. Pântecele se întredeschise, scoţând la iveală viscerele lui Leonid Sokolov, grăsimea gălbuie, într-un strat nu foarte gros, muşchii rozalii şi o masă întunecată care îl îngrozi.

În locul stomacului şi intestinelor, cavitatea abdominală era umplută de un amestec de fân şi paie, iar în mijlocul grămezii respective zăcea un ghem de pene. Îl extirpă cu băgare de seamă şi nu-i veni să-şi creadă ochilor: ţinea în mână o pasăre întreagă, un şoim, pe care îl aşeză cu grijă pe pieptul alb al mortului.

12

Soarele urcase în înaltul cerului atunci când Ribalko ieşi din morgă, livid. Se îndreptă spre cel mai apropiat bar, comandă o vodcă şi o bău în tăcere. Observă o picătură de sânge pe marginea paharului. Îşi privi unghiile şi constată că se frecase cu atâta asprime în duşul de decontaminare, încât îi sângerau. Mai ceru o vodcă şi dădu paharul peste cap ca să se calmeze, apoi îi telefonă lui Vektor Sokolov.

— Alexandr? S-a terminat deja autopsia? se miră fostul ministru.

— Nu. De fapt, a fost anulată. Legistul a murit într-un bombardament.

Sokolov tăcu o vreme, apoi anunţă, pe un ton hotărât:

— Am să-mi sun oamenii din Doneţk. Vom găsi un înlocuitor în mai puţin de o săptămână.

— Şi ce aţi vrea să fac eu în timpul ăsta?

— Să aştepţi.

Ribalko respinse pe loc propunerea:

— E inutil să mai aştept. Am examinat rapid corpul, nu e nevoie să fiu prezent pentru autopsia completă. Îmi veţi trimite şi mie raportul atunci când îl veţi primi.

— Ai văzut corpul fiului meu? Cum… În ce stare era?

— Legistul o să poată explica mai bine decât aş putea eu să o fac.

— Vreau să ştiu acum, insistă Sokolov, autoritar.

Imaginile ce i se întipăriseră în minte îi defilară prin faţa ochilor ca un şir de clişee ale vechiului aparat Polaroid cu care fotografiase cadavrul chinuit al lui Leonid.

— Nu-i tocmai o idee bună. Corpul fiului dumneavoastră are urme multiple de tortură şi a fost grav mutilat.

— Ce fel de… mutilări?

— Pe bune, sunt convins că legistul ar putea mai bine să…

— Vreau să ştiu! îşi ieşi din fire Sokolov. Ce i-a făcut ticălosul ăla fiului meu?

Răsuflarea grea a fostului ministru răsuna ameninţător. În cele din urmă Ribalko capitulă. În definitiv, era dreptul lui să afle adevărul.

— I-au fost scoşi ochii şi a fost castrat. Testiculele i-au fost vârâte în gură, iar în orbite i-au fost puse proteze oculare.

Tăcere la celălalt capăt al firului. Răsuflarea lui Sokolov deveni şi mai sonoră, răguşită, precum mârâitul unei fiare. Apoi se auzi o explozie de zgomote: lemn crăpat, sticlă spărgându-se, înjurături. Revărsarea de furie se prelungi, părând a distruge întreg salonul de la Moscova înainte de a se domoli în cele din urmă.

Sokolov vorbi, pe un ton înspăimântător de calm:

— Care a fost cauza morţii?

— N-am putut să o determin. Nu existau urme evidente ale unei lovituri cauzatoare de moarte, nici semne ale unei strangulări sau vreun orificiu produs de pătrunderea unui proiectil.

Sokolov îl întrerupse brusc:

— Pentru numele lui Dumnezeu, pentru ce naiba te plătesc, dacă nu eşti în stare să-mi spui de ce-a murit fiul meu?

Urmă un interval de tăcere înveninată, care se prelungi.

— Nu sunt legist.

— Am înţeles asta, ştiu că nu eşti legist. Blestematul de legist care trebuia să facă blestemata de autopsie a murit în războiul ăsta de căcat!

Urmă apoi o litanie de înjurături, în rusă şi ucraineană deopotrivă, după care Sokolov îşi reluă tonul calm şi neutru, dar nu mai puţin sinistru.

— Îmi cer scuze. Mă-nţelegi, deja e prea mult. Eşti tată. Imaginează-ţi cum te-ai simţi dacă cineva i-ar face toate astea fiicei tale… Ce altceva îmi poţi spune? Care-ţi sunt primele concluzii?

— Deocamdată pot doar să emit nişte simple ipoteze, începu Ribalko, prudent. Avem de-a face cu un ucigaş care preferă să rămână în umbră, dar nu-şi ascunde crima. Ba dimpotrivă, ţine să o expună, de parcă ar fi un soi de… un soi de operă de artă. Înainte de a ne întreba ce l-a determinat să îl ucidă tocmai pe fiul dumneavoastră şi nu pe altcineva, cea mai importantă întrebare pe care trebuie să ne-o punem e alta: la ce serveşte toată punerea asta în scenă?

— Şi ai un răspuns la întrebarea asta?

— V-am spus, e prea devreme pentru a trage nişte concluzii definitive. Va trebui să văd cu ochii mei locul faptei şi să găsesc şi alte posibile indicii. Dar, din câte am putut observa până acum, acţiunile criminalului au o încărcătură simbolică. Protezele cu care a înlocuit ochii lui Leonid erau de un albastru palid, ca ochii dumneavoastră. În orbite afundase două monede. O copeică din 1957 şi alta din 1986. Datele astea au vreo

semnificaţie pentru dumneavoastră?

Sokolov rosti, bâlbâindu-se:

— 1957? Eu… soţia mea… era anul de naştere al Olgăi… Iar 1986…

— Anul în care a fost ucisă, completă Ribalko.

Îşi notă în gând această informaţie. Monedele erau un indiciu clar că moartea lui Leonid Sokolov avea legătură cu dispariţia mamei sale. Se întrebă dacă nu cumva cârpa pe care i-o găsise în gură avea, la rândul său, o semnificaţie.

— Ce purta soţia dumneavoastră în seara în care a fost ucisă?

— O rochie.

— Ce culoare avea?

— Albă, cred.

Ribalko scoase instantaneele Polaroid pe care le făcuse în timp ce examina cadavrul şi le înşiră în faţa sa.

— Ucigaşul a înfundat gâtul fiului dumneavoastră cu o bucată de ţesătură. A făcut asta ca nu cumva… Mă rog, nu asta e important. Ţesătura cu pricina era albă cu motive florale.

— Da, îmi amintesc… Purta o rochie cu flori în ziua aceea… Crezi că s-ar putea…

Vocea fostului ministru, până atunci fermă, devenise tremurată. Ribalko se gândi la Marina şi la fiica sa. Cum ar fi putut să suporte aşa ceva, dacă ar fi fost în locul lui Sokolov?

Formulă el însuşi propoziţia pe care interlocutorul său nu îndrăznise să o pronunţe:

— Cred că există o probabilitate foarte mare ca ucigaşul fiului dumneavoastră şi cel care a ucis-o pe soţia dumneavoastră în 1986 să fie una şi aceeaşi persoană.

Urmă un nou moment de tăcere, dar era o altfel de tăcere decât mai devreme, asemănătoare cu zgomotul alb al pădurii de după prăbuşirea unui copac secular.

— Dumnezeule, îngăimă într-un târziu Sokolov. Cum e posibil, după atâţia ani… Cum… La ce bun toată mascarada asta?

Ribalko îşi alese cu grijă cuvintele:

— Ucigaşul încearcă să vă transmită un mesaj, prin intermediul cadavrului fiului dumneavoastră.

— Dar de ce acum, la mai bine de treizeci de ani de la moartea soţiei

mele?

— Nu cunosc răspunsul la această întrebare. Pot doar să fac presupuneri în privinţa sensului acestui mesaj. În interiorul abdomenului fiului dumneavoastră am găsit o pasăre. Un şoim, mai exact.

Îi oferi lui Sokolov răgazul necesar pentru a percepe ironia macabră a ucigaşului: *sokol* e cuvântul rusesc pentru şoim.

— Dacă Leonid încerca să afle mai multe despre moartea mamei sale, mesajul ar putea fi un avertisment ce vă e adresat: *Nu te implica sau vei fi şi tu ucis!*

Sokolov explodă:

— Cine se crede nebunul ăsta? Îşi imaginează că mă poate ameninţa? Crede că poate să-mi ucidă fiul şi să scape? Nu mi-e teamă de el!

Uşor de zis, când te afli la sute de kilometri distanţă, într-o vilă ultrasupravegheată şi eşti înconjurat de bodyguarzi, rosti în gând Ribalko. El era cel care avea să fie nevoit să înfrunte acea ameninţare. El era cel ce risca să sfârşească la fel ca Leonid Sokolov, cu ochii scoşi şi coaiele-n gât.

— Porneşte mai departe de îndată ce poţi, îi ordonă Sokolov. Între timp, eu am să mă ocup de organizarea unei autopsii, cât mai curând cu putinţă.

Închise. Ribalko îşi vârî telefonul înapoi în buzunar şi mai comandă un pahar de vodcă. Atunci când îl termină, mâinile nu-i mai tremurau.

CIOCĂNITOAREA RUSEASCĂ

13

Căpitanul Joseph Melnik fu trezit din somn de sunetul familiar al unei sonerii. Căută cu vârful degetelor butonul de oprire al deşteptătorului, apoi îşi dădu seama că în ajun nu programase alarma. Melodia care se auzea înfundat venea din bucătărie, unde-şi lăsase telefonul mobil. Era prea departe şi prea devreme: închise ochii, sperând ca cel sau cea care-l sunase să renunţe. Degeaba: soneria tăcu o clipă, apoi începu din nou să sune. Soţia sa mârâi în somn. Se hotărî să se ridice şi să răspundă.

— Melnik sunt, ascult, rosti el, năuc de somn.

— Domnule căpitan? Sper că nu v-am trezit.

Novak. Spre deosebire de el, aceasta rămăsese de serviciu la comisariat peste weekend. Melnik deschise frigiderul şi luă farfuria cu ce mai rămăsese din *Kievski tort*.

— Ce s-a întâmplat? mormăi el, în timp ce-şi tăia o bucată.

— Paznicul de la intrarea la Duga a sunat adineauri la comisariat.

— Lasă-mă să ghicesc: cineva a pătruns acolo pe şest.

Novak încuviinţă. Melnik nu era deloc surprins. Duga era o fostă bază militară care adăpostea un radar antibalistic gigantic, o relicvă a Războiului Rece. Era unul dintre locurile predilecte de manifestare a preferinţelor extreme ale turiştilor, care se strecurau ilegal în zonă pentru a vizita ruinele epocii sovietice.

— L-a arestat pe individ?

— Nu, însă a găsit locul unde a campat acesta.

Melnik porni cafetiera. Măcar avea să-şi ia micul dejun complet, căci de culcat la loc nici nu mai putea fi vorba.

— Şi ce-ai vrea să fac eu? Sunt la Kiev tot weekendul.

— Ştiam asta, dar cred că există o legătură cu uciderea lui Leonid Sokolov.

Tatiana intră în bucătărie.

— Cine sună aşa de devreme? Totul e în regulă?

— Da, iubito, e…

Preferă să îi ascundă că era vorba de o chestiune de serviciu, căci se temea că ar putea redeschide disputa din seara anterioară. Primul nume care-i veni în minte fu cel al unuia dintre verii săi:

— E Nikodim.

Plecă din bucătărie, refugiindu-se pe balcon. Novak vru să afle cu cine vorbea.

— Cu nevastă-mea. A trezit-o soneria telefonului.

— Îmi pare rău.

— Ce te face să crezi că vizitatorul de la Duga ar putea avea o legătură cu moartea lui Leonid Sokolov?

— Se pare că a lăsat în urma lui o pasăre împăiată.

Melnik îşi simţi pulsul accelerându-se.

— O pasăre? Ce fel de pasăre? Cumva o rândunică?

— Paznicul n-a precizat nimic în sensul ăsta. Vreţi să merg la faţa locului, să aflu exact?

Melnik se uită la ceasul de perete din sufragerie. Avea nevoie de două ore pentru a ajunge la Cernobîl, cel puţin încă două ore pentru a se lămuri la faţa locului, plus întoarcerea… Dacă se hotăra să plece în Zonă, nu avea cum să revină decât pe la jumătatea după-amiezii, poate chiar spre seară.

— Domnule căpitan?

— Aşteaptă-mă la comisariat. Vin în două ore.

Închise, preocupat. În dimineaţa aceasta intenţionase să o caute pe Oksana, pentru a afla unde se aflau acum arhivele KGB-ului ucrainean. Avea să fie nevoit însă să mai amâne şi, de asemenea, să găsească o scuză plauzibilă pentru soţia sa. I-ar fi căzut tare rău dacă-i spunea adevărul, că voia să se întoarcă în Zonă chiar şi în ziua sa liberă.

Aşezată la masa din sufragerie, Tatiana îşi bea cafeaua, urmărind ştirile de dimineaţă la vechiul lor televizor.

— Au reînceput bombardamentele în regiunea Doneţkului, spuse ea. Noroc că Nikolai e încă la Kiev.

Crainica anunţă că numărul morţilor de la începutul conflictului ajunsese la zece mii, iar peste un milion şi jumătate de oameni fuseseră izgoniţi de război de la casele lor. Se întrebă: când oare aveau să aibă parte ucrainenii de o viaţă normală? O viaţă normală… În anumite zile, Melnik îşi punea întrebarea altfel: putea oare Ucraina să ofere cuiva o astfel de viaţă? Războaiele revoluţionare de la începutul secolului XX, marea foamete provocată de Stalin, masacrele comise de naziști, explozia de la Cernobîl, criza economică, şomajul. Ce ar fi însemnat oare normalitatea pentru un ucrainean?

— Nikodim are o problemă cu maşina, i-am promis c-am să trec să-i dau o mână de ajutor, i se adresă el Tatianei.

Îi venea greu să mintă, dar era de preferat pentru toţi cei implicaţi ca ea să îl creadă la periferia Kievului, meşterind la bătrânul Jiguli al vărului său.

— Adu-i aminte că încă nu ţi-a dat înapoi uneltele pe care i le-ai împrumutat astă-vară, îi replică ea, fără să-şi ia ochii de la ecranul televizorului.

— O să încerc să-mi aduc aminte să-i spun. Nu mă aştepta cu masa la prânz, probabil va dura ceva mai mult.

— Cum vrei tu.

Fu surprins că ea nu protestase, ba chiar un pic dezamăgit. Trecuseră două săptămâni de când nu se văzuseră, din cauza serviciului său în Zonă. Ar fi trebuit ca ea să fie deranjată că nu-şi petreceau ziua împreună. Cu toate astea, nici vorbă de aşa ceva; Tatiana era preocupată să schimbe între canalele de informaţii ruseşti şi cele ucrainene, încercând să afle cât mai multe despre cele ce se întâmplau în Donbas.

— Vrei să cumpăr ceva pentru cină?

— Avem o grămadă de mâncare rămasă de ieri, la frigider. Şi apoi, nu uita, trebuie să facem economii.

Sentimentul de culpabilitate ieşi din nou la iveală. Vesta antiglonţ… Trebuia neapărat să facă rost de o vestă pentru fiul său, înainte ca acesta să se întoarcă pe front. Dar de unde să facă rost de bani?

Avea să se gândească mai târziu la asta. Acum era important să i se alăture lui Novak. Cazul ucigaşului cu rândunica putea fi biletul său pentru a scăpa din Zonă, definitiv. Dacă reuşea să-l prindă rapid pe acest monstru, avea să aibă parte cu siguranţă de o avansare, poate chiar şi o primă. Putea să împuşte două păsări dintr-un singur foc: să-l prindă pe ucigaşul lui Leonid Sokolov şi să-i facă rost fiului său de vesta anti-glonţ.

Înghiţi la repezeală ce-i mai rămăsese din felia de *Kievski tort* şi coborî în parcare, urcând în bătrâna sa Lada Riva.

Având în vedere ora destul de matinală, traficul prin Kiev se dovedi destul de lejer. Deşi grăbit, respectă restricţiile de viteză. Benzina era îngrozitor de scumpă şi nu putea conta pe stat să-i deconteze deplasările, chiar dacă el era dispus să-şi piardă zilele libere pentru ca ancheta să avanseze.

Ajungând la comisariat, o luă cu el pe Novak şi, împreună, urcară într-o maşină de patrulare şi porniră spre Duga. Baza militară nu era departe de Cernobîl. Pentru a ajunge acolo, trebuia să o apuce pe un drum secundar imediat după ieşirea din oraş. Construită din plăci de beton armat, şoseaua îngustă traversa o pădure de pini perfect aliniaţi, ceea ce-i trezi mirarea lui Novak.

— E o pădure artificială, îi explică Melnik. A fost plantată în perioada construcţiei radarului, cu scopul de a camufla baza militară.

La capătul drumului, silueta masivă a radarului ocupa întregul orizont. Erau două structuri imense, dreptunghiulare. Cea mai mică, destinată captării frecvenţelor înalte, se înălţa până la o sută de metri de sol. Cealaltă, menită să pândească frecvenţele joase, era cu cincizeci de metri mai înaltă. De departe, cele două ziduri de metal păreau nişte schele înălţate pentru a vopsi în albastru cerul cenuşiu.

— La ce servea drăcovenia asta?

— E ceea ce se numeşte un „radar dincolo de orizont”. Teoretic, era capabil să detecteze lansarea unei rachete nucleare din Statele Unite.

Accesul la instalaţiile militare era blocat de o poartă mare, vopsită în verde şi decorată cu o stea uriaşă, argintată. Alături, o casă de cărămidă văruită în alb slujea drept post de pază. Auzind zgomotul maşinii de poliţie, din clădire se ivi un bărbat îmbrăcat în pantaloni de camuflaj şi un veston militar gros. Pe chipul lui palid se zugrăvi de îndată uimirea atunci când Novak coborî din maşină. Erau puţine femei în zona Cernobîlului, şi cu atât mai puţine în poliţie.

— Ei, şefule, ai avut vizitatori? îi aruncă Melnik, vesel.

— Da.

— L-ai putut identifica pe intrus?

— Nu. Nici măcar nu l-am văzut.

— Şi a lăsat în urmă o pasăre împăiată?

— Da, şi alte câteva chestii.

— Ce fel de chestii?

— Un sac de dormit, nişte conserve…

— Crezi c-a stat mai multe zile p-aici?

— Da.

— Şi, în tot timpul ăsta, matale n-ai văzut nimic?

Omul ridică din umeri.

— E mare zona…

— Şi-atunci, cum de eşti convins c-a stat mai multe zile?

— Omul a apucat să se instaleze comod. Hai să vedeţi.

Nu-i prea vorbăreţ individul, se gândi Melnik. Ce-i drept, arta conversaţiei nu intra în fişa postului unui paznic al instalaţiilor de la Duga. Radarul nu era integrat în circuitele turistice, astfel încât treceau zile de-a rândul până când se ivea vreun vizitator la poartă. Paznicului îi ţinea companie doar o haită de câini pe jumătate sălbăticiţi, care veneau să cerşească mâncare pe la ora prânzului.

Bărbatul deschise portiţa adiacentă porţii celei mari şi verzi. Melnik îi făcu semn lui Novak să îi urmeze. Tânăra ezită. De îndată ce coborâse din maşină, îşi scosese contorul Geiger. În sinea sa, Melnik se întreba cât avea să mai reziste până să-şi dea demisia. O săptămână? Două săptămâni? La comisariat, cursa pariurilor era în toi. Cei mai mulţi colegi erau de părere că Novak n-avea să încheie anul aici. Aflaseră că ea prefera să facă naveta zilnic de la Kiev pentru a veni la lucru, în loc să fi închiriat un apartament la Slavutici sau Cernobîl. Era unul dintre semnele clare că n-avea să reziste prea mult şi, mai devreme sau mai târziu, urma să cedeze.

Când trecu de portiţă, contorul Geiger pârâi discret.

— Vezi, locul ăsta nu-i mai radioactiv decât comisariatul nostru, spuse Melnik, încercând să relativizeze pericolul.

Remarca lui nu avu efectul scontat: Novak deveni şi mai încordată. Cu toate acestea, îşi puse deoparte contorul şi înaintară cu toţii în tăcere spre uriaşa instalaţie.

Melnik încercă să o mai destindă, povestindu-i ceea ce ştia despre istoria locului.

— Pe vremea Uniunii Sovietice, baza de la Duga era clasificată drept strict secretă. Cum cei care lucrau aici trebuiau să locuiască undeva, autorităţile au construit un oraş la doi paşi de-aici. Era o aşezare complet autonomă: existau acolo un stadion, magazine, un teatru şi chiar şi un teren de hochei. Trăiau aici mai bine de o mie cinci sute de persoane: oameni de ştiinţă, militari, tehnicieni, plus familiile acestora. Cu toate acestea, orăşelul nu figura pe nicio hartă şi nu apărea în statisticile oficiale. Nici măcar nu avea un nume. Ca toate oraşele secrete de pe teritoriul URSS, era desemnat printr-un cod poştal compus pornind de la numele oraşului cel mai apropiat. În cazul de faţă, denumirea era

Cernobîl-2.

Novak ridică din sprâncene.

Toate aceste secrete nu erau de prea mare folos. În definitiv, radarul e vizibil de la kilometri distanţă. Probabil că oamenii îşi puneau întrebări privind amplasarea instalaţiei acesteia în mijlocul pădurii.

— Uiţi un lucru: pe vremea aceea, să pui întrebările nepotrivite îţi putea atrage o grămadă de neplăceri. KGB-ul era vigilent şi avea grijă ca nimeni să nu dea în vileag secretul de la Duga. Pe hărţile sovietice, aici era marcată amplasarea unei tabere pioniereşti.

— Pionierii, cercetaşii sovietici… Tata a făcut parte din organizaţia asta. Bănuiesc că şi dumneavoastră.

— Nu, n-am avut norocul ăsta.

— Credeam că toată lumea a trecut prin etapa asta, pe vremea Uniunii Sovietice. Cu excepţia…

Novak se opri fără să-şi sfârşească propoziţia. Era prea târziu, căci Melnik ştia ce intenţionase să spună.

— Cu excepţia loazelor, a golanilor şi a duşmanilor poporului, nu?

Tânăra poliţistă îşi plecă privirea.

— Îmi pare rău, n-am vrut să fiu indiscretă.

După câteva minute de înaintare în tăcere, ajunseră la picioarele radarului. Ultima dată când fusese la Duga, Melnik venise pentru a recupera cadavrul unui turist care căzuse în timp ce escalada una dintre antenele gigantice. Căderea îi fusese fatală. Cu fiecare an care trecea, ascensiunea era tot mai periculoasă. Scările se şubreziseră, în absenţa întreţinerii, iar coroziunea făcuse ca balustradele să fie alunecoase. Câtă vreme radarul avea să rămână în picioare, orice alte viitoare accidente erau mai mult decât posibile, chiar probabile. Prin urmare, din când în când, cineva propunea demolarea instalaţiei. Însă demolarea unei structuri de dimensiunile a zece stadioane de fotbal, care cântărea peste paisprezece mii de tone, nu e lipsită de riscuri, în zona afectată de catastrofa de la Cernobîl. Prăbuşirea risca să dea naştere unui microseism şi să ridice un nor de particule radioactive. Cei de la Kiev nici nu voiau să audă de aşa ceva.

Paznicul îi conduse înspre o clădire masivă, cu un aspect auster.

— Aici era centrul de comandă al radarului, anunţă el, trecând pragul clădirii.

Înăuntru domnea întunericul. La lumina lanternelor, traversară săli pline de rasteluri din care fuseseră eliminate echipamentele electronice. Pe jos, un strat de praf grunjos acoperea pardoseala pe care erau răspândite scheme electronice, cartele perforate destinate unor calculatoare antice şi o mulţime de cabluri smulse din lăcaşurile lor. Melnik se gândi că, existând aici atâtea echipamente metalice, dezordinea care domnea pretutindeni era puţin probabil să fi fost rezultatul trecerii pe-aici a unei bande de hoţi. Mai probabil era ca armata să fi distrus tot echipamentul, de teamă ca nu cumva preţioasa tehnologie de aici să fie furată. La momentul exploziei centralei, radarul de la Duga avea unul dintre cele mai performante sisteme informatice din lume.

Intrară într-o sală care reproducea în miniatură sala de comandă a radarului. Panouri colorate prezentau diversele tipuri de rachete americane cu care s-ar fi putut confrunta operatorii. Pe jos, pe un strat de cărămizi, era întinsă o uşă desprinsă din balamale. Pe aceasta erau aşezate un sac de dormit şi o saltea de spumă uzată.

— S-ar zice că vizitatorul nostru a plecat în grabă, rosti Melnik.

— Prin părţile astea mai bântuie uneori haite de câini şi lupi. Probabil mirosul i-a atras încoace.

Pe o etajeră era aşezată o conservă deschisă. Melnik îşi puse o pereche de mănuşi şi o luă. Mâncarea dinăuntru începuse să prindă mucegai. Asta însemna că fusese deschisă în urmă cu mai multe zile; prin urmare, cel care o deschisese putea fi, de-acum, absolut oriunde.

— Şi pasărea? întrebă Melnik. Unde ai găsit-o?

— În fosta cantină.

Cosmonauţi, staţii orbitale, sateliţi: zidurile fostei popote a ofiţerilor de la bază erau împodobite cu fresce colorate ce înfăţişau minunatul viitor în spaţiu al Uniunii Sovietice. În mijlocul încăperii, printre carcase de calculatoare şi deşeuri metalice de tot felul, descoperiră o pasăre micuţă împăiată şi aşezată pe un taburet. Nu era o rândunică: aceasta avea penajul verde cu cenuşiu.

Novak îi făcu o poză cu telefonul mobil.

— Aveţi idee ce specie e?

— Habar n-am, recunoscu Melnik.

Vocea paznicului se făcu auzită din spatele lor.

— Aş putea să pun pariu că e vorba de o ciocănitoare.

Se întoarseră la unison, luaţi prin surprindere. Paznicul zâmbea, vădit încântat de efectul spuselor sale.

— Vă pricepeţi la păsări? întrebă Novak.

— Nu. Mă pricep la radare.

Melnik înţelese aluzia. Pe vremea când radarul de la Duga era activ, acesta emitea un semnal radioelectric ce perturba serios legăturile radio. Rapid şi regulat, semnalul emis îşi atrăsese mai multe porecle fistichii, precum „mitraliera cu caviar" sau „ciocănitoarea rusească".

Îi explică toate acestea lui Novak.

— De ce a lăsat pasărea asta aici?

— Poate că e un soi de operă de artă, fu de părere călăuza lor. Într-o altă încăpere, tipul a lăsat un desen.

— Arată-ne! îi ceru Melnik.

Paznicul îi conduse într-o sală ce fusese odinioară destinată cursurilor de învăţământ politic. Pe unul dintre pereţi era fixat un fotomontaj în alb-negru înfăţişând soldaţi americani ce terorizau nişte civili dezarmaţi şi un individ purtând o pălărie de cowboy şi, pe inelarul mâinii drepte un inel gros de aur. Pe peretele de vizavi, cineva desenase recent un chip îngrozit, cu gura deschisă într-un ţipăt mut. O lucrare în stilul lui Edward Munch, menită să dea fiori privitorului. La baza picturii erau mai multe sprayuri de vopsea golite. Melnik observă că artistul nu omisese să-şi semneze opera.

Artiom.

— *Blyad*! înjură el.

Apoi adăugă, adresându-i-se lui Novak:

— Fă câteva fotografii şi o luăm din loc. Ştiu unde putem să-l găsim pe omul nostru.

14

Ultima oară când îl văzuse pe Artiom, pe numele său de botez Egor, acesta era un puştan de şaisprezece ani, obraznic şi nestatornic. Escapadele sale în zonă erau pentru el o modalitate de-a evada din existenţa de zi cu zi: de cursurile plictisitoare, de weekendurile goale de întâmplări şi de vacanţele petrecute muncind la ferma părinţilor săi. În total fusese prins în zonă de patru sau cinci ori, dar Melnik bănuia că petrecuse mult mai mult timp prin părţile locului.

— Credeţi că e posibil ca el să-l fi ucis pe Leonid Sokolov? îl întrebă Novak, atunci când urcară în maşină.

— Nu cred. Era un puşti dificil, dar în niciun caz nu l-aş eticheta drept ucigaş.

Melnik aruncă o privire în oglinda retrovizoare centrală, la ciocănitoarea împăiată aşezată pe bancheta din spate. Artiom era un copilandru rătăcit pe vremea când îşi pierdea nopţi în şir la comisariat, aşteptând ca tatăl său să-i plătească amenda primită pentru pătrunderea ilegală în Zonă. Când nu bântuia Zona Interzisă în căutare de aventuri, îşi petrecea bună parte a zilei fumând, jucând diverse jocuri video violente sau trăgând mâţa de coadă la clubul tineretului sau pe terenul de fotbal al liceului din sat. Dar poate că, de la ultima lor întâlnire, Artiom se schimbase. Se amplificase oare dorinţa sa de senzaţii tari?

Pentru a afla mai multe, Melnik se hotărî să îi facă o vizită tatălui acestuia. Omul avea o fermă la Bazar, un orăşel din vestul Zonei. Teoretic, Bazar era în perimetrul contaminat de catastrofa de la Cernobîl, dar aici nu existau garduri de sârmă ghimpată sau posturi de pază. În 1986, autorităţile sovietice ceruseră populaţiei să se izoleze în case. Se pomenise câte ceva şi despre evacuare, dar nu se mai întâmplase nimic vreme de ani de zile, de parcă ar fi fost uitaţi. Iar apoi, într-o bună zi din 1993, celor două mii şase sute de locuitori li se ordonase să părăsească oraşul. Majoritatea fuseseră strămutaţi, dar câteva sute de încăpăţânaţi rămăseseră pe loc, în ciuda insistenţelor poliţiei şi militarilor.

— Sunt foarte mulţi tineri aici, constată cu uimire Novak, atunci când ajunseră în centrul oraşului.

Câţiva adolescenţi cu chipuri inexpresive îşi măcinau plictiseala în faţa

clubului tineretului. Erau vreo zece, iar apariţia maşinii părea a fi punctul de maxim interes al zilei pentru ei.

— Există un liceu în Bazar. E singurul din regiune, îi răspunse Melnik.

Spre deosebire de majoritatea aşezărilor ce mărgineau Zona, populaţia din Bazar creştea constant de câţiva ani încoace. Pentru a atrage noi locuitori, primarul repartiza aproape pe gratis casele vechi din centrul oraşului. În schimb, cei ce le primeau se angajau să le repare şi să plătească o sută cincizeci de grivne pe an, adică de douăzeci sau treizeci de ori mai puţin decât chiria percepută oriunde altundeva în Ucraina. Ca urmare, Bazar crescuse de la două sute treizeci de locuitori în 2005 la mai bine de cinci sute în 2010.

— De ce se numeşte Bazar? întrebă Novak.

— În Evul Mediu, pe timpurile dominaţiei mongole, aici se desfăşura cel mai mare târg de sclavi din regiune.

— Fermecător, oftă tânăra.

Strada principală a orăşelului era o succesiune de movile şi gropi. Trecură de parc, cu inevitabilul monument închinat victimelor celui de-Al Doilea Război Mondial. De-a lungul drumului, între case cu ferestre sparte şi grădini invadate de buruieni, se ivea din loc în loc câte-o clădire renovată recent. Melnik observă că numărul acestora crescuse de la ultima sa vizită aici. Din câte auzise, după izbucnirea conflictului din Donbas, un nou contingent de colonişti, de cu totul altă natură, venise să se instaleze la Bazar. Erau familii întregi pro-ucrainene, alungate de separatişti, care sperau să-şi construiască aici o nouă viaţă, departe de focul luptelor.

Pe măsură ce se îndepărtau de centru, supremaţia omului asupra naturii se estompa. Ca pretutindeni în Zonă, natura devora tot, lent şi irevocabil. Vechile garduri se prăbuşeau pe tăcute, iar iedera cucerea ruinele caselor prăbuşite. Pe o bancă din parc dormea o vulpe. Nu se putea şti cui aparţineau locurile acestea, oamenilor sau sălbăticiunilor.

Trecură pe lângă câteva tarlale cultivate, cu cereale sau legume, iar Novak făcu ochii mari.

— Se poate practica agricultura pe-aici? Pământul nu e contaminat?

— Se pare că anumite locuri din zonă sunt exploatabile. Poluarea radioactivă e răspândită ca petele pe blana unui leopard. Sunt zeci de kilometri de pământ curat, care înconjoară câte-un petec de zeci de metri

pătraţi puternic radioactivi.

Ferma tatălui lui Artiom se găsea la mai puţin de cinci minute de centrul Bazarului. În schimbul unei sume derizorii, acesta recuperase nişte clădiri vechi, de pe vremea Uniunii Sovietice, pe care le reparase şi le transformase în saivane pentru oi. Mai cultiva, de asemenea, câteva zeci de hectare împrăştiate în jurul oraşului. Văzându-i pe cei doi poliţişti intrând în ograda saivanelor, fermierul înţelese imediat motivul vizitei acestora. Lăsă pe mâinile angajaţilor săi mielul pe care îl examina şi le ieşi în întâmpinare.

Înainte de a-i saluta, fermierul îşi scutură cu dosul palmei câteva paie care i se agăţaseră de vesta matlasată. Gestul păru forţat, oarecum rigid, iar Melnik îşi aminti că omul se rănise grav la umăr în urmă cu câţiva ani. Pe atunci, tatăl lui Artiom avea o fermă în regiunea Doneţkului. La începutul tulburărilor din Donbas, furnizase provizii de hrană forţelor loiale Ucrainei, iar separatiştii îl „răsplătiseră" printr-o bătaie cruntă. Pentru a evita alte represalii, omul preferase să se mute la Bazar.

— Domnule căpitan Melnik… A trecut ceva timp de când nu v-am văzut. Să fiu sincer, speram să nu ne mai vedem deloc. Egor a pătruns din nou în Zonă, nu-i aşa?

— Exact. Am găsit un graffiti în apropierea radarului de la Duga.

— Blestemata aia de fierătanie… Ce naiba a căutat pe-acolo? Presupun că va trebui să merg din nou la tribunal ca să plătesc o amendă, nu-i aşa?

— Mă tem că, de data asta, e vorba de ceva mai grav.

— Cum… Ce vreţi să spuneţi? Puşcărie?

— Posibil. Va trebui să stau de vorbă cu fiul dumneavoastră, ca să ne lămurim. E aici, la fermă?

Descumpănit, fermierul îşi trecu mâna prin părul încărunţit.

— Da, da… La sfârşit de săptămână se întoarce de la Kiev, studiază acolo.

— În ce domeniu?

— Arte. S-a înscris la o şcoală privată.

Melnik nu fu deloc surprins de alegerea tânărului. Artiom desena graffitiuri în Zonă pe vremea când o vizita asiduu, cu trei ani în urmă.

— Costă o avere şi nu ştiu dacă o să-i folosească vreodată la ceva, spuse tatăl, disperat. Mă rog, poate că până la urmă o să-şi găsească totuşi o slujbă adevărată.

Ieşiră dintre saivane şi se îndreptară spre casa ce se înălţa lângă o tarla mare, proaspăt arată.

— Acolo va fi grâul de toamnă, spuse fermierul, arătând cu un gest larg înspre ogor. Cultură bio, zero pesticide.

— Bio de Cernobîl, oftă Novak, ironic. Şi găsiţi cumpărători pentru astea?

— Bineînţeles. Recolta noastră e mai curată decât mai tot ce-aţi putea găsi prin pieţele capitalei. Exportăm şi în străinătate.

Un câine-lup uriaş dormea pe treptele casei. În hol, podelele miroseau a putregai şi niciuna dintre uşile care se deschideau spre camere nu era dreaptă. Ca toate celelalte clădiri ale fermei, şi casa fusese lăsată în paragină vreme de decenii, până când fermierul şi familia lui veniseră să se instaleze aici.

— Egor ar trebui să fie în camera lui, spuse tatăl, îndreptându-se spre scări.

— Care e camera?

— La etaj, ultima de la capătul culoarului.

— Rămâneţi aici. O să urcăm noi.

— Dar…

Fără să-i lase tatălui răgazul să protesteze, Melnik porni pe scări în sus, urmat imediat de Novak. Cu puţin înainte de a ajunge în faţa uşii, tânăra poliţistă îşi descheie haina şi apucă patul armei. După ce coborâse din maşina de teren, îşi îmbrăcase şi vesta anti-glonţ. Melnik şi-o pusese, la rândul său, deşi nu mai purtase aşa ceva din vremea când lucra la Kiev, la criminalistică.

Îşi scoase arma din toc şi împinse uşa. Se trezi faţă în faţă cu dezordinea specifică încăperii unui adolescent: haine aruncate grămadă la picioarele patului, o chitară cu câteva corzi rupte, un ghiozdan din care se revărsaseră nişte mape, postere cu trupe la modă pe pereţi, patul desfăcut. În încăpere plutea un miros închis, amestec de sudoare şi ketchup, punctate de o notă de cannabis.

Artiom nu-i auzise intrând. Aşezat în faţa calculatorului, juca un joc video şi purta o cască cu microfon, în care îşi rostea când şi când ordinele; era vorba de blocarea trecerii adversarului şi de declanşarea unei bombe înaintea scurgerii timpului alocat.

Melnik rosti pe un ton ridicat:

— Artiom!

Băiatul tresări şi se întoarse. Dând ochii cu cei doi poliţişti, păli atât de tare încât Melnik se temu c-avea să leşine.

— Domnule căpitan… domnule căpitan Melnik… eu… ce căutaţi aici?

Privirea i se plimba de la cei doi poliţişti la narghileaua aşezată pe comodă.

— Opreşte-ţi calculatorul şi vino jos. Trebuie să stăm de vorbă.

Artiom se grăbi să execute ordinul. Băiatul durduliu pe care căpitanul îl arestase de atâtea ori în Zonă se preschimbase într-un tânăr longilin de nouăsprezece ani care plutea în tricoul rupt şi blugii prea mari. Chipul i se maturizase şi nu prea: avea aceiaşi obraji de copil bine hrănit. În timp ce se aşezau cu toţii în jurul mesei din sufragerie, Melnik se gândi că ar fi fost greu de crezut că faţa aceea era a unui ucigaş fără milă.

— Tu i-ai chemat? îi aruncă Artiom tatălui său.

— Îţi jur că nu.

— Sigur că da! Şi-atunci cum de ştiau? Vin aici doar la sfârşit de săptămână. De unde ştiau că fumez? Ei?

— Nu pentru asta am venit, spuse Melnik. Ştim că ai fost din nou în Zonă.

Puştiul se răsti din nou la tatăl său:

— De ce i-ai lăsat să urce? Uite c-am intrat în rahat din cauza ta! La dracu', dacă ajung la puşcărie din cauza ta, cum o să te simţi?

— Ai grijă cum vorbeşti cu tatăl tău! îl avertiză Melnik. Repet: n-am venit aici din cauza ierbii tale. Vrem să ştim ce ai căutat la Duga.

Artiom se trânti cu spatele pe spătarul scaunului şi-şi încrucişă braţele.

— N-am fost în Zonă.

— Lasă minciunile! Ţi-am găsit sacul de dormit şi ţi-am văzut graffiti-ul făcut într-una dintre clădirile de lângă radar.

— Şi ce-i cu asta? Am făcut o mulţime de graffitiuri în ultimii ani.

— Aici vopseaua era proaspătă.

— Puteţi dovedi asta?

— Am o grămadă de dovezi în camera ta, dacă vreau. Ţin să-ţi amintesc că deţinerea de canabis se pedepseşte cu până la trei ani de închisoare.

— Aţi spus că…

— Da, ţi-am spus că n-am venit aici pentru asta. Dar dacă te încăpăţânezi să te prosteşti, strângem tot şi te luăm cu noi la comisariat.

Artiom se încruntă.

— Ar fi o percheziţie ilegală.

— Mai nou eşti expert în drept? Nu uita, suntem aici în casa tatălui tău şi el ne-a permis să intrăm.

— Mda, mulţumesc, tată. Eşti de căcat…

Melnik izbi cu pumnul în masă.

— Nu mai vorbi aşa cu taică-tău, dacă vrei să nu-ţi ard una! Ar trebui să-i mulţumeşti, în loc să faci pe deşteptul. A câta oară vine poliţia aici din cauza ta? Ştiu destui taţi care le-ar fi închis uşa în nas progeniturilor lor şi pentru mult mai puţin de-atât.

Artiom îi înfruntă câteva clipe privirea, apoi se întoarse spre tatăl său.

— Nu mai am nimic de spus. Vreau un avocat.

— Un avocat?! izbucni Melnik.

Înjură de câteva ori şi-l ameninţă cu cele mai grave sancţiuni dacă se încăpăţâna să-i irosească timpul, dar Artiom rămase tăcut.

— Te rog, spune-le ce-ai făcut acolo! se rugă tatăl său.

— N-am nimic de zis.

— Ascultă, sunt gata să se facă că n-au văzut niciun fel de droguri…

— Nu aveau ce să caute în camera mea. Nu mă au la mână cu absolut nimic.

Melnik simţea că fierbe de furie. Era gata să-l apuce de guler pe mucos, când vocea calmă a lui Novak îi temperă elanul.

— Porecla ta, Artiom, e inspirată de *Metro 2033*, nu-i aşa?

Băiatul întoarse privirea spre ea, intrigat. La fel făcu şi Melnik.

— E un roman de anticipaţie, explică Novak. Se întâmplă în Rusia, la douăzeci de ani după o apocalipsă nucleară. Eroul cărţii se numeşte Artiom. Acum câţiva ani s-a făcut şi un joc video inspirat de carte. L-ai jucat?

Artiom încuviinţă.

— Da, nu era rău. Dar în materie de FPS[2]-uri, prefer de departe *Stalker*.

— FPS? întrebă Melnik.

— *First Person Shooter*, traduse tânăra poliţistă. Un soi de joc de tir din perspectivă subiectivă, de parcă jucătorul ar fi cel înarmat. *Stalker* îşi

[2] FPS: acronim pentru *first person shooter*, joc video în care jucătorul își asumă identitatea unui personaj care e nevoit să înfrunte, cu arma în mână, diverse pericole (n. trad.).

desfăşoară acţiunea în Cernobîl, în zona contaminată. Ai jucat cumva şi *Call of Duty*? Misiunea cu lunetistul? îl întrebă ea pe băiat.

— Da, da. Dar ce importanţă are?

După ce efectul de surpriză trecuse, puştiul îşi regăsea tupeul anterior. Melnik îl puse din nou la punct.

— Ai grijă cum vorbeşti cu doamna, dacă nu vrei să terminăm discuţia asta la comisariat.

— Jocurile astea video te-au făcut să-ţi doreşti să fii tu însuţi un *stalker?* continuă Novak, netulburată.

Cei care se aventurau în Zonă pentru a vizita sau a fura erau adesea numiţi *stalkeri*. Era o referinţă la romanul fraţilor Arkadi şi Boris Strugaţki, *Picnic la marginea drumului*, care fusese ecranizat în 1979 de Andrei Tarkovski sub titlul *Stalker*. Termenul îi desemna pe ghizii clandestini care călăuzeau oamenii într-o zonă periculoasă, păzită de poliţie. În inima respectivei zone s-ar fi aflat, se spunea, un loc unde toate dorinţele se puteau împlini.

— Jocurile video împing tineretul să facă prostii? exclamă Artiom. Vă rog, nu mă luaţi cu clişeele astea de rahat… Ştiţi ce înseamnă să trăieşti aici? Să fii tânăr aici înseamnă să putrezeşti în locul ăsta! Nu e nimic de făcut! Nici distracţie, nici locuri de muncă, niciun viitor… La dracu', când eram la Doneţk aveam o viaţă. A trebuit să renunţ la tot, de pe o zi pe alta. La prietena mea, la gaşca mea… Singurul lucru interesant aici e Zona. De-aia îmi plăcea să merg acolo când eram în liceu.

— Acum însă eşti la Kiev. Ce te-a determinat să te întorci acolo?

— Mi-era dor să revăd locurile acelea. Poate să pară de neînţeles pentru cei ce nu ştiu nimic despre Zonă, dar e un loc magic. Odată ce ai gustat din experienţa asta, îţi doreşti să te întorci. Nu poţi niciodată să spui c-ai văzut tot. Aşa e. Mereu mai e ceva de văzut.

— Ca de exemplu Ciocănitoarea Rusească, interveni Novak.

Artiom ezită să îi răspundă.

— Repet: sunt gata să dăm totul uitării, dacă ne povesteşti ce-ai făcut acolo, îi spuse Melnik.

Băiatul se mai relaxă.

— E-n regulă. Da, e adevărat: am fost acolo săptămâna trecută.

— Când anume?

— De luni până duminică.

— Credeam că eşti la Kiev, la şcoală! se revoltă tatăl său.

— Ei bine, n-am fost la Kiev. Am luat un maxi taxi până aici, iar apoi am luat-o pe jos până la marginea Zonei şi am început să bântui p-acolo.

— De ce te-ai dus la Duga? întrebă Novak.

— Fiindcă e un loc grozav pentru fotografii.

— Şi pentru a picta, se pare, adăugă Melnik.

— Da, şi pentru asta.

— Am găsit o pasăre împăiată în clădirea în care ai stat. Ne poţi explica ce e cu ea?

Artiom zâmbi.

— Ciocănitoarea? A fost un noroc chior. Nu m-am dus degeaba în zonă, doar ca să-mi omor timpul. Lucrez la ceva pentru sfârşitul anului, un proiect de expoziţie. Încă de la început mi-am dorit să fac ceva legat de Zonă. Aşa că am făcut fotografii, fresce… Voiam să arăt toate aspectele acestui loc. Melancolia, tristeţea, spaima, frumuseţea şi urâţenia.

— Pasărea, îi reaminti Melnik. Spune-ne care-i treaba cu pasărea! Cum a ajuns la tine?

— Cum spuneam, a fost pur şi simplu un noroc chior. Am căutat o grămadă de vreme nişte locuri bune pentru fotografii şi, la un moment dat, am găsit o cocioabă plină cu animale împăiate.

Novak mai că sări de pe scaun, iar Melnik avu o reacţie aproape identică.

— Ce fel de animale?

— Tot soiul de vietăţi din pădure.

— Erau şi păsări?

— Da, da, chiar multe… Cel mai bine ar fi, cred, să vă arăt fotografiile pe care le-am făcut acolo. Le-am transferat pe laptop, e sus.

— Adă-l încoace, îi ordonă Melnik.

Tânărul se supuse şi, câteva clipe mai târziu, coborî treptele cu laptopul sub braţ.

— Porneşte ceva mai lent, se scuză el, bătând darabana pe butonul mouse-ului pe care îl conectase la laptop.

Deschise un fişier, iar pe ecran se afişară o mulţime de clişee în miniatură. Tânărul le parcurse rapid, apoi deschise una dintre fotografii.

— De-aici încep pozele respective.

Imaginile defilară pe ecran: instantanee cu o serie de animale împăiate.

— Sunt la fel cu cele de la Pripiat, constată Novak.

— Da, dar nu-s la fel de bine păstrate, îi răspunse Melnik. Majoritatea animalelor erau într-o stare jalnică: aripi răsucite, dinţi lipsă, blănuri năpârlite… Oare de aceea se hotărâse ucigaşul să le abandoneze acolo?

— Unde ai făcut pozele astea? întrebă Melnik.

— Într-o baracă, nu departe de gara din Yaniv.

Artiom aduse pe ecran fotografia unei clădiri pe care desenase cu spray un porumbel alb.

— Casa era chiar cea de lângă asta.

Melnik cercetă atent fotografia, apoi se ridică.

— Ai să treci mâine pe la comisariat, împreună cu tatăl tău, îi spuse el. Ofiţerul Novak îţi va înregistra depoziţia. Dacă ce ne-ai spus e adevărat, o să ne prefacem că nu ştim de infracţiunile tale mărunte. Dar dacă te mai prind prin Zonă, ajungi la zdup. E clar?

— Dacă mă mai prindeţi, rânji Artiom.

Tatăl său le mulţumi poliţiştilor pentru indulgenţă şi se oferi să le aducă nişte porţii dintr-o oaie abia tăiată. Melnik îl refuză din principiu, iar Novak fiindcă se temea de radiaţii. Urcară în maşina de patrulare, iar căpitanul îşi anunţă colegii de la comisariat, cerându-le să se îndrepte spre Yaniv şi să caute o clădire care avea un graffiti alb cu un porumbel pe faţadă.

— N-ar fi fost mai uşor să-l luăm cu noi pe Artiom, ca să ne arate el drumul?

— Şi să ne petrecem două ore pe drum în compania lui? Nu, mulţumesc.

Se făcuse deja după-amiază atunci când ajunseră la gara dezafectată din Yaniv. Era situată la doi paşi de Pripiat, chiar lângă drumul care ducea în centrul oraşului. Şoseaua de acces era impracticabilă de decenii, fiind barată de o movilă de pământ pe care crescuseră copaci. Era vestigiul unei bariere înălţate în 1986 pentru a împiedica hoţii să intre cu maşinile în oraş.

De cum coborî din maşină, Melnik avu un presentiment de rău augur. Mirosul de ars îl acoperea pe cel al acelor uscate de pin. Provenea de la resturile carbonizate ale unei căsuţe ale cărei ferestre dădeau spre porumbelul alb desenat de Artiom. Acoperişul se prăbuşise parţial, dar Melnik riscă totuşi să pătrundă în interior. În ceea ce fusese odinioară sufrageria casei, printre resturile înnegrite care umpleau pardoseala, se

vedeau capete de oase de un alb strălucitor. Melnik reveni afară în căutarea unei crengi, de care se folosi pentru a mătura deoparte cenuşa rece. O serie de schelete de animale, ţinute laolaltă cu sârmă, se iviră din pulberea neagră.

Azvârli cât colo creanga şi înjură urât de tot.

Ucigaşul cu rândunica îşi şterse urmele.

VEŞTI DE LA SFÂRŞITUL LUMII

15

La vederea primelor blocuri de la periferia Kievului, Alexandr Ribalko se întinse, căscând cu patimă. Călătoria din Doneţk până aici durase întreaga noapte. El şi Ossip conduseseră pe rând, câte trei ore, dar, spre deosebire de bătrânul contrabandist, Ribalko nu dormise mai deloc. Prea mult stres, prea multe întrebări şi prea multă cofeină. Măcar avusese destul timp să reflecteze la cele aflate pe parcursul autopsiei sumare.

Prima concluzie, evidentă: uciderea lui Leonid Sokolov fusese minuţios planificată. Ucigaşul nu acţionase în urma unui impuls de moment. Îi întinsese o capcană victimei şi pregătise atent cadavrul pentru a-i putea transmite un mesaj tatălui. Era nevoie de stăpânire de sine, dar şi de o convingere puternică pentru a face aşa ceva. De altfel, a vârî în burta cadavrului o pasăre de pradă necesita o anumită logistică. Poate că acesta era cel mai interesant unghi de atac pentru ancheta sa: cum poate cineva să îşi procure hoitul unui şoim? Răspuns: fie ucigaşul îl vânase el însuşi, fie îl cumpărase de la un braconier, căci era vorba de o specie protejată.

Era convins că ucigaşul avusese la dispoziţie un loc unde se ocupase de victima sa fără ca zgomotul să atragă vreun curios. *Poţi oare tortura pe cineva fără ca ţipetele victimei să alerteze pe oricine s-ar fi aflat prin preajmă?* Răspunsul la această întrebare i se păru de la sine înţeles: în Zona Interzisă, acest lucru era posibil. Era un spaţiu nelocuit enorm, existau sute de clădiri abandonate, nu era ţipenie de om prin preajmă, iar patrulele de poliţie nu prea aveau cum să acopere toată regiunea. Era convins: tragedia se petrecuse acolo, în Zonă.

O zonă izolată, în natură, o pasăre moartă: era oare ucigaşul un vânător?

Potrivit înţelegerii, Ossip îl lăsă pe Ribalko în apropierea Pieţei Maidan, la cafeneaua unde urma să se întâlnească cu omul lui Sokolov care avea să-l ducă la Cernobîl. Despărţirea de bătrân fu scurtă, dar călduroasă. Ossip îi ură succes şi viaţă lungă, ceea ce aproape că reuşi să-l facă pe Ribalko să zâmbească.

Se aşeză la o masă şi ceru o cafea, apoi intră la toaletă, pentru a-şi stropi faţa cu puţină apă rece. Îşi întâlni privirea obosită în oglinda de deasupra chiuvetei. Cu tenul său palid şi cearcănele groase, arăta ca unul

dintre cadavrele stivuite grămadă de la morga din Doneţk. Îşi dădu seama în acel moment că hainele pe care i le oferise legistul la ieşirea de la duşul de decontaminare aparţinuseră cu siguranţă unuia dintre răposaţi.

Cafeneaua deveni tot mai animată, pe măsură ce tot mai mulţi clienţi se aşezau la mese: tineri corporatişti veniţi să bea o cafea înainte de a ajunge la muncă, studenţi năuci de somn după o noapte de chef… Afară, Piaţa Maidan era liniştită. Era greu de imaginat că în toiul revoluţiei din 2014 locul acesta fusese plin de zgomot şi furie, de ceaţa risipită de fumigene, de baricade, de exploziile unor grenade şi de împuşcături, când forţele speciale ucrainene se confruntaseră vreme de săptămâni cu insurgenţii pro-europeni care doreau răsturnarea puterii corupte din jurul preşedintelui Ianukovici.

Timpul se scurgea lent. Cel cu care trebuia să se întâlnească întârzia şi, singur în mijlocul mulţimii care umpluse cafeneaua, Ribalko simţi acut lipsa lui Ossip. Contrabandistul turuia fără încetare, umplând fiecare moment de linişte cu o anecdotă sau o întrebare, o atitudine care, cu doar o săptămână în urmă, l-ar fi exasperat, dar care acum prezenta avantajul că l-ar fi împiedicat să se gândească la ce îl aştepta la finalul misiunii sale.

Moartea.

Către ora zece, o maşină parcă neregulamentar, dublând şirul de lângă trotuarul de vizavi. Din ea coborî o femeie cu părul blond-cernit. Nas mic şi cârn, sprâncene arcuite, o ţigară înfiptă între buzele cărnoase, femeia înainta cu paşi hotărâţi, plini de energie. Atitudinea ei i-o amintea pe Aleksandra Şevcenko, una dintre fondatoarele Femen, gruparea ultrafeministelor ucrainene.

Femeia intră în bar şi îşi roti ochii albaştri ca lacul Baikal, parcurgând din priviri întreaga încăpere. Când privirile li se întâlniră, Ribalko simţi cum bătăile inimii îi deveniră mai puternice. Schimbul lor de priviri păru a dura o veşnicie, apoi femeia se apropie şi se proţăpi în faţa lui.

— Eşti Alexandr?

Sokolov îi trimisese probabil fotografia sa. Dar, la ce mutră pleoştită avea, oare mai semăna cu cel din poză?

— Eu sunt. Spune-mi Alex.

Observă că avea o cicatrice uşor rozalie la nivelul gâtului. Părea o crăpătură fină în albul de porţelan al pielii ei.

— Eu sunt Ninel.

— Ninel şi mai cum?

— Ninel şi-atât, îi răspunse ea, sec. Am parcat aiurea, să mergem la maşină.

Ribalko lăsă o bancnotă sub farfurioară şi o urmă afară din bar. Se îndreptară spre maşina ei care, deloc surprinzător, era o Lada de teren. Pe lunetă şi portbagaj avea lipite o mulţime de abţibilduri: un soare portocaliu pe fond galben, cu inscripţia „Fără arme nucleare!", o bulină cu numele unei asociaţii care susţinea un dispensar pentru copii din zonă, un dreptunghi roz care promova Muzeul Genului din Harkov, un pătrat verde cu un mistreţ tăiat de o dungă diagonală ce denunţa braconajul din pădurile Belarusului… Înainte de a se aşeza pe locul de lângă şofer, Ribalko fu nevoit să înlăture o cutie plină cu afişe care anunţau o reuniune pentru protecţia faunei de la Cernobîl.

— Te aşteptam mai devreme, îi spuse Ninel.

— Am fost reţinut la Doneţk mai mult decât era prevăzut, din cauza bombardamentelor.

Ea scoase din poşetă un suport pe care îl instală pe bord, fixând apoi o micro-cameră video îndreptată spre şosea. Ribalko era familiarizat cu această practică răspândită repede în toată Rusia: înregistrările de pe cameră erau menite să dovedească nevinovăţia şoferului în cazul unui accident. În aparenţă cel puţin, nici partenerii de trafic, nici asigurătorii şi, mai ales, poliţia nu erau de încredere în Rusia şi Ucraina deopotrivă.

Ninel demară, înscriindu-se în fluxul traficului aglomerat al dimineţii.

— Aşadar, tu eşti cea care mă va ajuta să pătrund în Zona Interzisă, spuse Ribalko, încercând să pornească o conversaţie.

— Aşa se pare, răspunse ea, fără să scape din ochi şoseaua. Dacă nu pierdem timpul pe drum, vom ajunge la Pripiat în acelaşi timp cu ghidul care a descoperit cadavrul lui Leonid Sokolov. În felul ăsta, îl vei putea interoga înainte de-a merge să vedem clădirea unde a fost atârnat.

Eficientă, se gândi el. Ninel nu-şi pierdea timpul, iar asta era pe deplin pe placul său.

— Cum ai de gând să procedezi pentru a mă introduce în Zonă?

— Sunt angajata unui ONG numit 1986 pe care l-am întemeiat la Cernobîl. O parte din activitatea organizaţiei constă în măsurarea impactului radiaţiilor asupra faunei şi florei, aşa că avem permise de liberă trecere pentru a efectua prelevări de mostre în Zonă.

— Eşti biolog?

— Ornitolog.

— Ai studiat la Moscova? Mi se pare că ai un uşor accent rusesc.

Ninel îi aruncă o privire stranie.

— Prefer să spun treaba asta din capul locului: discuţiile despre viaţa mea privată nu fac parte din serviciile pentru care am fost plătită.

Nu se aşteptase la o asemenea răceală. Ridică din umeri şi-şi scoase pachetul de ţigări.

— În maşina mea nu se fumează.

Ce acritură! gândi el, în timp ce-şi punea cuminte pachetul înapoi în buzunar.

— În cât timp vom ajunge?

— Puţin sub două ore.

— O să treacă cam greu timpul, dacă evităm întrebările personale.

— Nimic nu te împiedică să-mi vorbeşti despre tine, dacă vrei. Eşti însurat? întrebă ea, pe un ton indiferent.

— Asta e o întrebare personală.

— Nu eşti obligat să răspunzi.

— Divorţat.

— Recent?

— Abia de doi ani. Soţia mea urmează să se recăsătorească în curând.

— Dar tu?

— Crezi că aş merge să anchetez într-o zonă radioactivă dacă aş avea pe cineva? îi replică el.

Ninel îşi încleştă mâinile pe volan şi, vreme de-o clipă, privirea i se întunecă. Ribalko observă că nu purta verighetă şi intui că nici ea nu-şi împărţea viaţa cu nimeni.

— Eşti celibatară, declară el.

— Ţi-am spus: nu răspund la întrebările privind viaţa mea privată.

— Nu era o întrebare.

Ea se încruntă.

— Sper că vei fi la fel de perspicace şi în anchetă.

Apoi schimbă subiectul:

— Ai fost în Donbas. Ce părere ai despre ce se petrece acolo?

Era genul de întrebare-capcană. Încercă să dea un răspuns diplomatic.

— Nu ştiu ce să zic. M-am născut în Uniunea Sovietică. Rusia e ţara

mea, dar la fel e şi Ucraina. Dacă ar fi să aleg una dintre ele, ar fi de parcă ar trebui să aleg între mama şi tatăl meu.

— Tatăl tău o bătea pe mama ta? Fiindcă, din câte se poate vedea, Ucraina e cea învineţită.

Cu un gest nervos, Ninel îşi trecu după ureche o şuviţă rebelă care-i căzuse pe frunte. Furia îi deforma trăsăturile delicate.

— Mi se pare că nu ţi-e prea dragă Rusia.

— Nu iubesc Rusia? Ei bine, n-o iubesc, o ador! Şi Rusia, şi pe ruşi! Vorbesc rusa. Mănânc mâncare rusească. Mi-s dragi autorii ruşi: Tolstoi, Gogol, Dostoievsky… Mi-e drag de sufletul rusesc. Iubesc câmpiile alea blestemat de nesfârşite şi Moscova sub zăpadă. Fumez ţigări ruseşti şi beau vodcă rusească. Mă încălzesc cu gaz de la ruşi, atunci când nu-i apucă să ne taie aprovizionarea. M-am futut cu ruşi.

Urmă o tăcere prelungită, întreruptă doar de mici pocnituri. În faţa lor se afla un camion care transporta grâu, sau, mai bine zis, îl împrăştia pe şosea. Boabele scăpau de sub prelata menită să ferească de vânt încărcătura, iar grăunţele veneau să se ciocnească de parbrizul lor, în ritmul unei rafale de mitralieră.

— Problema nu e Rusia, reluă Ninel. Şi nici ruşii. Problema e cu puterea. Toţi generalii, politicienii şi oamenii de afaceri care vor mereu mai multă putere şi mai mult pământ pe care să-l stăpânească. Ei sunt cei care distrug tot, pretutindeni. Estul e o ruină, dar uită-te şi la vest: suntem pe cale să facem totul praf noi înşine, ucrainenii între noi. Ai auzit vorbindu-se de minele de chihlimbar clandestine?

— Pietrele acelea maro, din care se fac bijuterii?

— Nu-s pietre, e răşină fosilizată. În triunghiul chihlimbarului, adică între Jitomir, Rivne şi Volynie, se află al doilea cel mai mare zăcământ de chihlimbar din lume. Preţul a crescut de patru ori în ultimii ani, aşa că prospectorii clandestini au dat năvală, din întreaga ţară, pentru a jefui zăcământul. Au distrus sute de hectare din natură pentru a căuta chihlimbarul din subsol. Încep prin a tăia toţi copacii, smulg rădăcinile şi injectează apă sub presiune în sol. Cum chihlimbarul e mai uşor decât nisipul sau pământul, acesta urcă la suprafaţă, iar ei îl recoltează cu minciogul. Când îşi termină treaba, pământul rămâne de neexploatat, iar arborii nu mai pot creşte acolo. E un peisaj selenar. Şi ştii ce-i mai grav?

El nu-i răspunse, dar ea nici nu se aşteptase ca el să-i dea vreo replică.

— Răscolind pământul, aduc la suprafaţă pulberea radioactivă împrăştiată de explozia de la Cernobîl. Imbecilii ăştia, pentru nişte bijuterii de rahat, au distrus deja două sute cincizeci de kilometri pătraţi de pădure şi au pus în pericol viaţa a sute de oameni. Jaful ăsta a luat o asemenea amploare, încât autorităţile au trimis Garda naţională. Dar asta nu va rezolva nimic. Un locuitor din zece din regiunea respectivă trăieşte de pe urma chihlimbarului. Mafia a reglementat traficul pe piaţa neagră, iar politicienii iau mită din plin pentru a închide ochii.

Furia îi săpa un rid adânc între sprâncene.

— Îi urăsc pe toţi ticăloşii ăştia care distrug totul de dragul bogăţiei şi al banilor. Îi urăsc.

— Şi totuşi, ai acceptat să lucrezi pentru Sokolov. Nu cred că îl întrece cineva la capitolul lăcomie.

Ea îi aruncă o privire sălbatică.

— Aş prefera să mă pot lipsi de astfel de compromisuri. Dar ONG-ul meu are nevoie de finanţare. Banii pe care-i primesc de la Sokolov pentru a te ajuta îmi vor permite să funcţionez vreme de luni de zile. Nu-mi îngădui luxul de a avea scrupule, chiar dacă-l detest pe cel pentru care lucrezi şi tu.

Măcar acum aflase de unde venea ostilitatea latentă a tinerei femei. Pentru a pune capăt discuţiei, ea introduse un disc al trupei Kino în sistemul audio. Vocea lui Viktor Tsoi, care cânta „Vreau schimbare”, se făcu auzită în boxe, iar Ninel nu mai scoase o vorbă vreme de aproape o oră, până când o barieră le blocă drumul, la câteva zeci de kilometri de Cernobîl.

— Am ajuns la punctul de control din Ditiatki. Va trebui să coborâm şi să ne prezentăm autorizaţiile de intrare în Zonă.

În faţa punctului de control se formase o coadă alcătuită în principal din maşini de teren şi microbuze care transportau turişti.

Ninel parcă în dreptul panoului sinistru care anunţa, în engleză şi cu litere chirilice deopotrivă, că acesta era punctul din care începea zona afectată de emisiile radioactive ale accidentului de la centrala nucleară din Cernobîl.

— O să dureze vreun sfert de oră până vom trece. Dacă vrei să fumezi o ţigară, acum e momentul.

Ninel înaintă cu paşi hotărâţi până la un soi de pergolă ce proteja o

statuie a Fecioarei Maria şi schiţă o cruce în maniera ortodoxă, atingându-şi mai întâi umărul drept şi apoi stângul, invers decât o făceau catolicii. În timp ce ea murmura o rugăciune abia şoptită, Ribalko îşi fumă ţigara, observând-o atent. Citise undeva că statuia Fecioarei fusese înălţată în memoria victimelor Zonei. Avusese Ninel pe cineva din familie printre martirii atomului?

După ce-şi sfârşi rugăciunea, se aşezară la coadă în faţa gheretei de pază care controla accesul în Zonă. Pe un ton didactic, ea îi explică lui Ribalko regulamentul de funcţionare al locului:

— Zona de excludere are două părţi. Aici vom intra în aşa numita Zonă 2. Ea se întinde pe un perimetru de treizeci de kilometri în jurul centralei. Pentru a intra, e absolut obligatoriu să deţii un permis eliberat de autorităţile statului. Ceva mai încolo vom trece de un alt punct de control, cel de intrare în Zona 1, care cuprinde locurile cele mai sensibile, pe o rază de zece kilometri. Teoretic, controalele sunt mai stricte acolo. Dar noi avem toate hârtiile în regulă, nu trebuie să îţi faci griji.

În sfârşit, le veni rândul să îşi prezinte permisele paznicului de la postul de gardă. Gras, îmbrăcat în uniformă de camuflaj, militarul strivea sub povara kilogramelor sale un scaun cu umplutura tapiţeriei la vedere. După ce cercetă îndelung documentele oficiale, îi înapoie lui Ninel permisele, iar ei îşi putură continua drumul spre centrală.

Nimic, sau aproape nimic nu indica faptul că pătrunseseră pe un teritoriu otrăvit. Traversară aceleaşi drumuri de ţară ca mai devreme, înaintea punctului de control, doar că, din loc în loc, printre crengile copacilor se zărea câte un gard prăbuşit, o casă ruinată, ferme abandonate şi stâlpi de electricitate fără firele conductoare.

O pasăre îşi luă zborul de pe ramura unui plop, traversând câmpul lor vizual.

— O becaţă, anunţă reflex Ninel.

Amintindu-şi că tovarăşa sa de drum era de formaţie ornitolog, Ribalko scoase din buzunar fotografiile pe care le făcuse pe parcursul tentativei sale de autopsie şi le trecu rapid în revistă, ajungând la cea cu şoimul.

— Genul ăsta de pasăre răpitoare trăieşte aici, în Zonă?

Ea păli, văzând imaginea păsării însângerate.

— Ce-a păţit? întrebă ea, vădit dezgustată. Unde ai găsit-o?

— Crede-mă, e mai bine să nu ştii. Deci…?

— E un şoim păsărar.

— E o specie locală?

— Nu e o specie endemică, dacă la asta te referi. Păsărarii trăiesc peste tot în Europa şi Asia. Şi da, pot fi văzuţi inclusiv în preajma centralei.

— Ar fi posibil să aflăm dacă exemplarul ăsta a fost capturat în regiunea asta?

Ea mai aruncă o privire dezgustată la fotografie.

— Nu poartă inel. Aşadar, e imposibil de aflat de unde provine. Cel mult ar putea fi autopsiat, dacă proveniența lui e într-adevăr importantă pentru ancheta ta.

— O autopsie? La ce ar folosi?

Ea făcu un gest larg, arătând în jur.

— Vezi tot ce ne înconjoară? Toate astea sunt otrăvite. Solul, copacii, plantele. Ai impresia că natura şi-a reintrat în drepturi fiindcă vezi cai, lupi şi mistreţi. Însă aceştia prosperă fiindcă vânătoarea e interzisă aici de treizeci de ani şi circulaţia e practic inexistentă, deci zero riscuri de coliziuni.

Ribalko îmbrăţişă cu privirea peisajul din jur. Pinii îşi înălţau vârfurile spre cerul de un albastru cobalt, unde păsările dansau în cercuri largi. Într-un luminiş înierbat ieşiseră câţiva cerbi. Pădurea, iazurile, pâraiele care şerpuiau clipocind vesel, casele invadate de iederă sălbatică şi de viţă… Cine şi-ar fi putut oare închipui că locul acesta era de-a dreptul veninos?

— Între 1986 şi 1996, reluă Ninel, s-au făcut studii pe rozătoare pentru a măsura impactul radiaţiilor asupra organismului lor. Au fost examinate douăzeci şi două de generaţii. Între a zecea şi a cincisprezecea generaţie, numărul sarcinilor moarte *in utero* a urcat vertiginos, apoi s-a stabilizat către a douăzecea generaţie. Genomul rozătoarelor s-a deteriorat însă spectaculos.

Îl privi pe Ribalko cu o intensitate aparte în ochi.

— Ştii cam cât ar reprezenta, pentru oameni, douăzeci de generaţii? Trei până la cinci secole. Iar solul aici va rămâne otrăvit mult mai multă vreme. Mii de ani. Plutoniul 239, de pildă, va rămâne periculos încă aproximativ douăzeci şi patru de mii de ani.

Plopii şi pinii din jur îi părură brusc mult mai trişti. Douăzeci şi patru de mii de ani… Până atunci, Marele Zid Chinezesc se va fi transformat în pulberea unui drum pietruit, iar marea piramidă din Gizeh avea să fie doar

o grămăjoară de pietre roase de vânt.

— Cum rămâne cu şoimul? îi reaminti el.

— Printr-o autopsie ar putea fi descoperite anumite elemente care, corelate, ar permite stabilirea provenienţei din Cernobîl a păsării. De exemplu, prin studierea rândunelelor din zonă s-a descoperit că penajul acestora e mai tern şi multe suferă de albinism parţial. Aproximativ 15% dintre ele au o pată albă pe cap. Sunt mult mai frecvente tumorile şi numărul rândunelelor care au un creier mai mic decât media e mai crescut în această regiune. Iar femelele…

Făcu o scurtă pauză, apoi continuă:

— Multe dintre femele sunt sterile. În perioada de reproducere, un sfert dintre ele nu au aşa-numita placă de incubaţie. E o zonă de pe abdomen care îşi pierde penajul cu câteva zile înaintea sezonului de clocire. Scopul e de a permite o mai bună circulaţie a căldurii de la mamă spre ouă.

Urmă un nou răgaz, apoi continuă:

— Dacă un specialist ar examina atent carcasa păsării, ar putea găsi acest gen de indicii. Sigur, ar fi doar câteva elemente, nu un răspuns de o certitudine absolută.

Clădirile abandonate din Pripiat se iviră pe neaşteptate, răsărind dintre coroanele copacilor. Era o privelişte tulburătoare: oraşul-model în care văzuse lumina zilei se preschimbase într-un Disneyland decrepit în care singura atracţie încă funcţională era trenul-fantomă. Cu toate acestea, la originile sale, Pripiatul fusese un oraş minunat, în care era o plăcere să trăieşti. Magazinele erau corect aprovizionate, oamenii câştigau bine, toate erau noi şi bine întreţinute. În copilărie, Ribalko era convins că toţi sovieticii locuiau în oraşe ca acesta. De-abia atunci când fusese nevoit să plece împreună cu mama sa şi să se instaleze într-o periferie păduchioasă a Kievului, înţelesese că Pripiatul era o excepţie. Toţi ruşii cunoşteau legenda potrivit căreia, în secolul al XVIII-lea, ministrul Grigori Potemkin construise în satele din Crimeea faţade luxoase din carton, pentru a o convinge pe Împărăteasa Ecaterina a II-a că totul era minunat în Rusia. Asta fusese Pripiatul, în cele din urmă: un sat al unui Potemkin modern, menit să ascundă mizeria vieţii în URSS, care era arătat cu mândrie demnitarilor străini veniţi în vizită în regiune. O vitrină comercială a industriei nucleare sovietice, care ascundea o prăvălie jegoasă.

Înaintară încet pe bulevardul Lenin, artera centrală, care ducea în inima oraşului. Asfaltul drumului era într-o stare deplorabilă: era plin de gropi şi, ici-colo, câte-un lăstar străpunsese bitumul prin crăpături şi se înălţa spre cer. Faţadele clădirilor erau sinistre. Toate geamurile se spărseseră demult, iar obloanele de lemn, bătute de vânturi, dezvăluiau interiorul apartamentelor devastate de intemperii.

Una dintre clădiri îi păru familiară.

— Aici am locuit, îngăimă el, surprins.

Nu recunoscuse dintru început cartierul, districtul nr. 1, din pricina arborilor crescuţi anarhic şi a autobuzelor-epave care erau parcate pe trotuare; Ikarusurile ungureşti fuseseră folosite la evacuarea oraşului. Cu toate acestea, acum ştia: aici locuise în copilărie, la etajul trei al blocului 28. Trei sute de metri mai încolo era Şcoala nr. 3 (Micul Soare), unde fusese înscris atunci. Vreme de-o clipă, se jucă cu gândul de a o ruga pe Ninel să tragă pe dreapta, ca să poată arunca o privire la apartamentul în care crescuse. Apoi simţi un nod în stomac, la ideea de a vedea locul devastat.

Dacă s-ar fi întors, ar fi distrus amintirile frumoase din vremea în care părinţii săi erau tineri şi în puteri, înainte ca explozia de la centrală să le fi distrus viaţa. Era mai bine să nu se oprească.

Ninel îşi întoarse privirea de un albastru profund spre el.

— Nu ştiam că ai locuit aici.

— Tata era pompier. Era de serviciu în noaptea accidentului.

Chipul tinerei femei păru a-şi pierde din asprime.

— Catastrofa a fost limitată datorită oamenilor ca tatăl tău. De n-ar fi fost sacrificiul lor, noi n-am mai fi fost azi aici.

Acesta era adevărul, dar cine îl cunoştea? Cu amărăciune, Ribalko se gândi că lumea îşi amintea de dictatori, de jucătorii de fotbal brazilieni şi de artiştii care pictau pătrate albe pe fond alb, dar nimeni n-ar fi ştiut să spună măcar un singur nume al celor care salvaseră Europa de la un cataclism nuclear fără precedent. Cine îi cunoştea pe Alexei Ananenko, Valeri Bespalov sau Boris Baranov? Cine ştia că aceştia se oferiseră voluntari pentru a coborî în bazinul inundat de sub reactorul 4, pentru a porni pompele de golire, înainte ca miezul topit al reactorului să ia contact cu apa? Cine mai ştia oare că dacă magma de uraniu şi grafit ar fi fost deversată în bazin, ar fi avut loc o explozie nucleară de mai multe

megatone, care ar fi făcut ca o bună parte a Europei să devină de nelocuit?

Cine ştia toate astea?

16

Cerul se acoperise de nori albi. Coborârăm din maşină. Pe una dintre clădirile ce mărgineau piaţa centrală putea fi citită o lozincă de propagandă scrisă cu litere uriaşe pe care Ribalko şi-o amintea:

„Călăuziţi de partidul lui Lenin, ne îndreptăm spre triumful comunismului!”

Grupuri de turişti fotografiau cu sârg clădirile emblematice din centrul oraşului. Ninel scrută mulţimea, în căutarea ghidului care descoperise cadavrul lui Leonid Sokolov.

— Uite-l! spuse ea, arătând spre un bărbat aflat în faţa Casei de cultură Energetik.

Purta o pufoaică bej, iar pe cap o şapcă gri căptuşită cu blană. În jurul lui, un grup de turişti japonezi asculta cu religiozitate explicaţiile sale, de parcă ar fi asistat la o lecţie importantă. Unii dintre aceştia purtau salopete albe care aminteau de ţinuta tehnicienilor legişti din filmele poliţiste americane.

Ninel făcu cale întoarsă înspre maşină.

— Ne vedem aici când termini, îi aruncă ea lui Ribalko peste umăr, în timp ce se îndepărta.

Când ajunse în dreptul turiştilor japonezi, ghidul tocmai le povestea despre viaţa localnicilor dinaintea catastrofei. În primăvara lui 1986, în ajunul exploziei, oamenii trăiau fără niciun fel de griji aici în oraş. Se plimbau pe străzi, făceau picnicuri în pădure, savurau o bere la terasa Pripiat, se bronzau pe malul râului sau se scăldau, făceau dragoste… Japonezii chicotiră. Ghidul adăugă faptul că media de vârstă a populaţiei era la vremea aceea de douăzeci şi şase de ani, iar în oraş erau nu mai puţin de cincisprezece grădiniţe, menite să facă faţă natalităţii care creştea în ritm galopant. Oraşul avea atunci un teatru unde erau reprezentate piese din repertoriul clasic sovietic, o sală modernă de cinema, piscine publice… Urmau să se construiască două mari centre comerciale, un palat al artelor şi două complexe sportive. Viitorul părea luminos.

Dar toate au un preţ, iar oraşele construite la poalele unui vulcan sunt o anticameră a morţii. Le povesti despre erupţia reactorului 4 de parcă ar

fi povestit un episod din *Vechiul Testament*: flăcările negre ce izbucneau din reactorul sfărâmat, aerul care căpătase un gust metalic, sacrificiul pompierilor care stăviliseră extinderea incendiului, exodul fără întoarcere al locuitorilor din Pripiat, oraşul căzut pe vecie sub blestemul atomului. Absorbiţi de povestea prăbuşirii oraşului, turiştii japonezi priveau în tăcere nacelele galbene ale uriaşei roţi panoramice care ar fi trebuit să fie inaugurată la 1 mai 1986. La ce se gândeau oare, privind-o? Poate la centrala de la Fukushima, Cernobîlul lor naţional, ale cărei trei reactoare intraseră în fuziune în 2011, după ce un tsunami scosese din funcţiune sistemul principal de răcire.

Vocea ghidului renunţă brusc la tonul plin de lirism şi anunţă pe un ton profesionist:

— Puteţi să vă plimbaţi pe unde doriţi, dar nu ieşiţi de pe drum. Câtă vreme rămâneţi pe asfalt, nu riscaţi nimic. Dacă ieşiţi e ca şi cum aţi părăsi cărarea pe un traseu greu de munte, iarna. Atâta doar că, aici, avalanşa te ucide cu o întârziere de zece ani.

Japonezii încuviinţară cuminţi, apoi se despărţiră în grupuri de trei-patru şi se îndreptară spre roata panoramică sau spre hotelul Polissya. Ghidul îşi scoase un pachet de Marlboro şi-şi aprinse o ţigară, protejând în palmă flacăra brichetei.

Ribalko se apropie de el.

— Aveţi un minut?

Ghidul îşi ridică palma deschisă, contrariat.

— Dacă nu faceţi parte din grupul meu, nu răspund la nicio întrebare.

— M-am născut aici, îi replică Ribalko. Prin urmare, ştiu probabil mai multe decât dumneavoastră despre Pripiat.

Ghidul se încruntă.

— Şi-atunci, ce vreţi?

— Mi s-a spus că eraţi de faţă când a fost găsit cadavrul lui Leonid Sokolov.

— Rusul? De ce vă interesează?

— Familia defunctului m-a angajat pentru a lămuri circumstanţele morţii acestuia. Cred că mi-aţi putea fi de ajutor.

Ghidul expiră îndelung fumul.

— Nu văd cum v-aş putea ajuta.

Ribalko scoase câteva bancnote.

— Aţi putea începe prin a-mi spune unde vă aflaţi când aţi zărit cadavrul.

Ghidul vârî discret în buzunar banii, apoi arătă înspre locul unde erau parcate microbuzele turiştilor.

— Eram acolo, la colţul bulevardului Lenin cu strada Kurceatova. Tocmai coborâsem din microbuz când unul dintre turişti a scos un ţipăt. Am crezut că se rănise. Se mai întâmplă ca vreun năuc să fie atât de preocupat să facă poze încât să-şi sucească glezna călcând într-o groapă. Apoi am văzut că toţi priveau în aceeaşi direcţie.

Se întoarse spre una dintre clădirile ce mărgineau Piaţa Lenin, cea care avea stema ruginită a Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene pe acoperiş.

— Turnul Voshod, constată Ribalko. Ghizii parchează întotdeauna în acelaşi loc? întrebă el.

— De cele mai multe ori, da.

Detaliul acesta îşi avea importanţa lui. Cu cele şaisprezece etaje ale sale, Turnul Voshod era unul dintre blocurile de locuit cele mai înalte din oraş. Nu aveai cum să nu-l vezi, din locul unde erau parcate microbuzele. Ucigaşul fusese pe deplin conştient că suspendând cadavrul pe faţada acestuia avea să atragă atenţia turiştilor, mai devreme sau mai târziu. Asta însemna că el cunoştea bine obiceiurile ghizilor. Poate chiar era el însuşi unul dintre ei?

— Eraţi singurul grup aflat în oraş în momentul găsirii cadavrului?

— Da.

— Mai fuseseră şi alţii înainte?

— Nu, am fost primul grup din ziua respectivă.

— Ce-aţi făcut după descoperirea cadavrului?

— L-am chemat pe paznicul de la punctul de control de la intrarea în oraş.

— El a urcat să examineze cadavrul?

— Nu. A sunat la poliţie.

— Ce-aţi făcut până la sosirea poliţiştilor?

— Am aşteptat în microbuz.

— N-a urcat nimeni să vadă dacă tipul mai era în viaţă?

— Toată lumea era moartă de frică. Ba chiar una dintre cliente a făcut o criză de nervi, aşa că am avut altele de făcut decât să merg să verific. Şi-

apoi, era treaba poliţiei.

— Ce s-a întâmplat după sosirea poliţiştilor?

Un contor Geiger începu să sune puternic, undeva înspre parcul de distracţii. La baza roţii panoramice se afla un ring ruginit, cu maşinuţe electrice deteriorate de trecerea timpului. Ghidul puse mâna pe portavoce şi răcni la un turist care avea de gând să se aşeze într-o maşinuţă.

— Nu urcaţi acolo, banchetele sunt contaminate! La naiba, oamenii nu-s în stare să respecte o nenorocită de recomandare… Ce ziceaţi?

— Aţi putea să-mi spuneţi ceva despre poliţiştii veniţi să cerceteze?

— Erau doi poliţişti de la Cernobîl. Primul se numeşte Melnik, e un tip morocănos, cu barbă şi plete, o moacă de tăietor de lemne. Cred că nu i-a picat prea bine descoperirea asta. Cea care era cu el, o poliţistă, era a naibii de tânără, probabil abia ieşită de la Academia de Poliţie. Melnik ăsta m-a întrebat unde-i cadavrul şi l-am însoţit până la baza clădirii. Apoi el a urcat să vadă de-aproape şi a coborât după numai câteva minute. Nu părea deloc încântat de ce văzuse. Ne-am întors la microbuz, iar el şi-a chemat colegii. Apoi am mers la comisariat, pentru depoziţii.

Ribalko îşi notă toate aceste informaţii în carneţel.

— Aţi mai observat ceva neobişnuit în ziua respectivă?

— Erau destule lucruri neobişnuite, dar nu mai ieşite din comun decât sunt de obicei lucrurile pe-aici, dacă mă-nţelegeţi.

— Chiar n-am înţeles nimic. Puteţi fi mai precis?

Ghidul se scărpină la ceafă.

— Ei bine, prin partea locului se mai mişcă lucrurile din loc, de parcă pe-aici ar umbla o fantomă. Când am vizitat şcoala săptămâna trecută, de pildă, era o păpuşă aşezată pe-o bancă. O săptămână mai târziu, în acelaşi loc era o carte, iar păpuşa dispăruse. Azi am observat că s-au mişcat maşinuţele din ring. Sunt genul de amănunte pe care le observă doar cei care vin regulat aici.

— Aşadar, ar fi cineva care bântuie prin Pripiat? se miră Ribalko.

În mintea lui, Pripiatul era ca un soi de fortăreaţă în inima Zonei Interzise. Înconjurată de un gard înalt cu sârmă ghimpată, aşezarea era accesibilă doar pe un drum supravegheat de un post de gardă. Gardul fusese ridicat în urmă cu treizeci de ani, când se trezise interesul hoţilor pentru bunurile abandonate. Cum celor evacuaţi nu li se permisese să ia

cu ei decât câte o valiză cu lucruri pentru câteva zile, apartamentele din oraş erau pline de frigidere, televizoare, aparate de radio, telefoane şi mobilier; toate acestea ajunseseră în scurtă vreme prin pieţele din Kiev, expunându-i pe cumpărătorii amatori de chilipiruri la iradieri cu urmări tragice.

— N-ar fi cineva anume, răspunse ghidul. Dar uneori mai pătrund *stalkerii* în oraş.

Cuvântul îi readuse în minte o carte pe care o citise în tinereţe.

— Termenul ăsta, *stalker*, e o referire la romanul fraţilor Strugaţki?

— Exact. L-aţi citit?

— Acum tare multă vreme. Credeţi că ucigaşul ar putea fi unul dintre aceşti *stalkeri?*

Ghidul contemplă îndelung roata panoramică, încremenită precum arătătoarele unui orologiu stricat.

— Să fiu sincer, m-ar mira. Indivizii ăştia sunt în general inofensivi. Rataţi, studenţi în căutare de senzaţii tari, romantici care au impresia că vor trăi o experienţă unică. Dacă aş fi în locul dumneavoastră, aş căuta mai degrabă un criminal sau un traficant care se ascunde. Sunt destui indivizi care-şi caută refugiu prin satele abandonate. Poliţia şi armata nu au, nici pe departe, posibilitatea să controleze tot. Zona e imensă, iar ei n-au mijloacele necesare. Uite un exemplu: au un elicopter care ar trebui să vegheze să nu existe tăieri ilegale de copaci, dar au benzină doar pentru un singur survol complet al Zonei pe lună.

— Dar oraşul în sine, Pripiatul, e mai bine păzit, nu? Am văzut o baracă lângă punctul de control, deci sunt convins că şoseaua de intrare e păzită zi şi noapte.

Ghidul zâmbi larg, de parcă tocmai ar fi auzit o poantă bună.

— Plantonul, să supravegheze drumul? I-ar putea trece pe sub nas o divizie întreagă de tancuri ruseşti şi tot n-ar băga de seamă.

— După părerea dumneavoastră, ucigaşul ar fi putut să oprească maşina, să apese pe contragreutatea barierei şi să intre în oraş, fără ca paznicul să mişte un deget?

Din nou, ghidul zâmbi.

— Pe hârtie, Pripiatul e la fel de bine păzit precum e Kremlinul. Asta e teoria; în practică însă, cred că e mai greu să intri fără bilet la Disneyland decât să te plimbi clandestin pe-aici. Punctul de control nu e singurul cu

probleme: gardul cu sârmă ghimpată ce înconjoară oraşul are mai multe găuri decât şvaiţerul.

Ribalko se strâmbă a îndoială.

— Totuşi, după ce a trecut de sârma ghimpată, ucigaşul risca în orice clipă să fie surprins de o patrulă.

De data asta, ghidul izbucni de-a dreptul în râs.

— Patrulă, aici? Asta-i chiar bună! Dumneavoastră aţi fi dispus să ieşiţi în beznă pentru a vă asigura că nu bântuie nimeni ruinele astea radioactive, dacă aţi fi în locul plantonului? O patrulă… Nu vă faceţi iluzii: tipii care-s de gardă aici îşi petrec noaptea la căldurică, uitându-se la televizor şi dormind.

Halal potrivire! Între lipsa de mijloace a forţelor de securitate locale şi indolenţa lor, ucigaşul beneficiase de condiţiile ideale pentru a-şi pune în aplicare sordidul plan. Nemaiavând alte întrebări, Ribalko scoase din buzunar încă vreo câteva bancnote şi i le întinse ghidului şi îşi notă numărul de telefon al acestuia, în cazul în care i-ar mai fi trecut prin minte vreo întrebare.

— Bineînţeles, noi doi n-am stat de vorbă niciodată, îi spuse, în timp ce-i strângea mâna.

— Despre ce să fi vorbit? spuse ghidul, făcându-i cu ochiul, înainte de a se alătura japonezilor săi.

Ribalko se întoarse la maşina lui Ninel. Ornitoloaga îmbrăcase o ţinută albă de protecţie.

— Poftim, îmbracă asta, îi spuse ea, întinzându-i o salopetă potrivită măsurilor sale.

— N-am nevoie. N-o să-mi fie de niciun folos la locul faptei, a fost deja contaminat.

— Se presupune că eşti un ornitolog aflat aici într-o misiune. Prin urmare, îmbracă-te!

Ce pisăloagă! gândi el, îmbrăcând fără nicio tragere de inimă salopeta, înainte de a urca în maşina de teren.

— Cadavrul lui Leonid era suspendat la ultimul etaj al turnului Voshod, spuse ea, în timp ce se îndreptau spre clădire.

— Ştiu. Vektor Sokolov mi-a arătat nişte fotografii. Tu le-ai făcut, cumva?

— Nu. Sveta s-a ocupat de asta.

— Sveta?

— Cofondatoarea ONG-ului 1986. Ai s-o întâlneşti în curând. Lucrează la sediul nostru permanent din Cernobîl.

Ajunseră lângă clădire, iar ea opri maşina pe marginea străzii.

— Vin să te iau peste patruzeci de minute.

— Nu vii?

— Să urc acolo? Categoric nu. Merg să strâng nişte mostre, ca să am ce arăta dacă ne-ntreabă paznicul la punctul de control.

— Din câte-am auzit, paznicii de pe-aici sunt departe de-a fi foarte conştiincioşi.

— Prudenţa e mama siguranţei. Apropo, dacă te-ntreabă un ghid sau vreun paznic ce căutai acolo sus, spune că eşti în căutarea unor cuiburi de răpitoare.

Ribalko privi vreme de câteva clipe ferestrele sparte ale turnului Voshod, apoi se îndreptă spre casa scărilor.

Apartamentul din care fusese suspendat cadavrul lui Leonid Sokolov era într-o stare avansată de degradare. Tapetul se desprinsese în bună parte de pe pereţi şi atârna în fâşii înnegrite, iar tavanul era plin de pete de mucegai. Tot ce avea o oarecare valoare fusese furat, inclusiv caloriferele. Pe perete, în locul unde acestea se aflaseră odinioară, se vedeau dungi paralele, rectilinii, de parcă umbra vechilor calorifere ar fi decis să rămână pentru a le ţine locul.

Cea mai surprinzătoare privelişte era oferită de fosta sufragerie, care fusese invadată de fiare împăiate: lupi, vulpi, râşi, toate sălbăticiunile de pradă ce puteau fi găsite în zonă. Animalele fuseseră atât de bine împăiate încât păreau gata să se repeadă la orice intrus le-ar fi tulburat liniştea. Trecu de ele şi examină peretele de lângă fereastră. Aici fusese înfipt un piron cu expansiune, de care atârna un scripete. Ribalko înţelese că de această instalaţie se folosise ucigaşul pentru a înălţa cadavrul de-a lungul faţadei clădirii. Betonul peretelui exterior era înroşit acolo unde se frecase spinarea zdrelită a lui Leonid. Asta explica şi pielea jupuită de pe spate pe care o descoperise pe parcursul tentativei sale de autopsie.

Ribalko se întoarse din nou spre haita alcătuită din vreo treizeci de fiare care-l ţintuiau cu privirea. Minuţiozitatea cu care acestea fuseseră poziţionate îi aminti de acei pasionaţi de istorie care reconstituie câmpuri de bătălie în miniatură, având grijă ca până şi tresele soldaţilor să fie atent

colorate. Era convins de-acum că ucigaşul lui Leonid era pasionat de taxidermie, această artă obscură ce-şi propunea să redea aparenţa vieţii cadavrelor de animale. Asta se potrivea cu suturile practicate asupra cadavrului şi cu incizia de la nivelul abdomenului. Ucigaşul era obişnuit cu această practică, să secţioneze pielea şi să o coasă la loc.

Ribalko atinse blana aspră a unui lup şi un praf cenuşiu i se lipi de palmă. Bătu din palme pentru a-l scutura şi praful se răspândi în atmosferă. Privi firicelele de praf dansând în bătaia unei raze de soare şi se gândi că, fără îndoială, riscul de contaminare îi determinase pe poliţiştii ucraineni să nu ridice de la faţa locului animalele împăiate. Se temuseră că ar fi putut avea blana plină de particule radioactive.

Amintindu-şi de pasărea cuibărită în pântecele lui Leonid, căută din priviri în încăpere un şoim împăiat. Nu găsi nici urmă de vreo pasăre răpitoare, dar îi atrase atenţia o rândunică amplasată deasupra unui dulap stricat. În chip uimitor, penajul acesteia era strălucitor, în vreme ce toate celelalte animale aveau blana ternă, din pricina trecerii anilor. În plus, rândunica fusese aşezată astfel încât să stea chiar faţă în faţă cu locul unde fusese suspendat cadavrul lui Leonid. Indubitabil, rândunica avea o semnificaţie în morbida scenografie imaginată de ucigaş. Prin urmare, Ribalko se hotărî să introducă rândunica într-o pungă de plastic, cu gândul să o examineze mai atent ulterior.

O scurtă privire la ceas îi indică faptul că mai avea la dispoziţie vreo douăzeci de minute până la întoarcerea lui Ninel. Trebuia să se grăbească cu inspectarea apartamentului. Începu prin a face câteva fotografii, insistând asupra dulapului pe care fusese amplasată rândunica. Apoi făcu câteva fotografii ale sufrageriei. Poză conştiincios fiecare metru pătrat de pardoseală, chiar dacă nu-şi făcea prea multe speranţe în ceea ce privea detectarea urmelor lăsate de ucigaş. Poliţiştii locali lucraseră cu sensibilitatea unor mistreţi: urmele încălţărilor lor pline de noroi erau pretutindeni.

Coborî la ora stabilită. Ninel îl aştepta la volanul maşinii ei de teren.

— Ce-i aia? întrebă ea, arătând spre punga de plastic.

— O rândunică împăiată. Am găsit-o la locul faptei.

— De ce ai luat-o?

Ribalko ezită. Trebuia oare să îi dezvăluie că şoimul a cărui fotografie i-o arătase fusese găsit în pântecele lui Leonid Sokolov? Era oare cazul să o

informeze că ucigaşul avea o obsesie morbidă pentru animalele împăiate?

Alese un răspuns evaziv:

— Am eu o bănuială. Am impresia că pasărea asta avea o semnificaţie aparte pentru ucigaş.

Aşeză punga cu rândunica în portbagaj, printre lucrurile lui Ninel.

— Să legi bine punga, îi aruncă ea, de la volan. N-am niciun chef ca grozăvia aia să-mi contamineze mostrele.

17

Ieşiră din Pripiat, îndreptându-se spre Cernobîl. La scurt timp după intrarea în oraş, trecură pe lângă monumentul dedicat „celor care au salvat lumea”, sutele de mii de tehnicieni care trudiseră la curăţarea zonei şi la construirea sarcofagului de beton menit să izoleze particulele radioactive în interiorul reactorului numărul 4.

— Iar acum? Unde vrei să mergi? îl întrebă Ninel, în timp ce se apropiau de centrul oraşului.

El ezită. Trebuia să reconstituie felul în care îşi petrecuse Leonid Sokolov ultimele zile de viaţă, să stea de vorbă cu cei pe care acesta îi întâlnise, să găsească locul unde se petrecuse crima… În urma vizitei în apartamentul cu animale împăiate aflase un lucru important: nu acolo fusese ucis rusul. Nu erau deloc urme de sânge pe pardoseală şi nici vreun indiciu că acolo ar fi fost masa şi legăturile care fuseseră utilizate pentru a-l imobiliza pe parcursul torturii la care fusese supus.

— Aş vrea să văd locul unde a locuit Leonid Sokolov, se hotărî el, într-un târziu.

— A stat la hotelul din Slavutici. Ţi-am rezervat o cameră acolo. M-am gândit că asta îţi va oferi ocazia de a discuta cu administratorul hotelului, dacă vei vrea cumva să-i pui nişte întrebări.

Nu-i rea ideea. Încă o dată, Ninel îl ajuta să câştige timp preţios.

— Aş mai vrea, dacă se poate, să mă pui în legătură cu un taxidermist.

— Din cauza rândunicii pe care ai găsit-o? Mă îndoiesc că-ţi va folosi la ceva.

— Posibil, dar vreau să văd unde m-ar putea duce indiciul ăsta.

La capătul străzii Kirova, Ninel viră la stânga înspre centrul Cernobîlului.

— Ştiu pe cineva de la Muzeul de Istorie Naturală din Kiev. Ei au o colecţie de animale împăiate. Am să-l rog să mă pună în legătură cu persoana însărcinată cu conservarea specimenelor de-acolo.

— Aş vrea, dacă se poate, să mă întâlnesc cât mai curând cu persoana în cauză. Cu fiecare zi ce trece, şansele de a-l găsi pe ucigaşul lui Leonid Sokolov scad şi…

— Ticăloşii!

Ninel răcnise atât de tare, încât lui Ribalko îi ţiuiră urechile. Obrajii

tovarăşei sale de drum se înroşiseră brusc, iar privirea ei furibundă rămăsese aţintită asupra faţadei unei clădiri pe care cineva inscripţionase, cu vopsea, cuvântul *prostitutka*, alături de o svastică mare şi numerele 14 şi 88.

— În plină zi. În centrul oraşului. Ticăloşii!

Ribalko înţelese că era vorba de sediul ONG-ului ei, Asociaţia 1986. Înainte ca el să fi apucat să scoată vreun cuvânt, Ninel trase frâna de mână şi se repezi înspre clădire. O urmă şi intră. Înăuntru, tot ce se aflase pe birouri fusese trântit pe pardoseală, iar pereţii fuseseră împânziţi de insulte. De dincolo de o uşă aflată în capătul îndepărtat al încăperii se auzeau hohote de plâns. Ninel ocoli obiectele împrăştiate pe jos şi se îndreptă spre uşă.

— Sveta? Tu eşti acolo?

Plânsul de dincolo de uşă încetă.

— Ninel? întrebă o voce în care se simţea teama.

— Eu sunt, Sveta! Deschide-mi!

Se auzi clinchetul unei broaşte care se deschidea, apoi o femeie de vreo treizeci de ani îşi făcu apariţia în cadrul uşii. Părul negru îi era zburlit, iar machiajul i se prelinsese pe obrajii palizi din pricina şiroaielor de lacrimi.

Ninel o cuprinse în braţe.

— Ce s-a întâmplat, Sveta? Cine-a făcut asta?

— Au fost ticăloşii de la Pravyi Sektor…

Sectorul Dreapta… De la insurecţia din Donbas, posturile publice de radio ruseşti produseseră o sumedenie de reportaje despre această organizaţie de extremă dreaptă. La început fusese doar o organizaţie paramilitară care lupta împotriva preşedintelui Ianukovici în timpul Maidanului. Ulterior, organizaţia se preschimbase în partid politic şi încerca să ajungă la putere. Îşi recrutau membrii din rândul ultraşilor din galeriile cluburilor de fotbal, dintre veteranii din armată şi tinerii şomeri. Membrii săi visau la stabilirea unei „noi ordini ucrainene” şi la eliminarea din ţară a oricărei influenţe ruseşti. Dar rusofonii şi rusofilii nu erau singura lor ţintă: cu un an înainte, membrii Pravyi Sektor se autoinvitaseră la parada Gay Pride din Kiev şi tăbăciseră o duzină de participanţi paşnici.

— Au venit cu o maşină mare de teren, neagră, urmă Sveta. Abia am avut timp să mă închid în laborator şi…

Tânăra femeie se desprinse din braţele lui Ninel. Tocmai observase că nu erau singure.

Ninel făcu prezentările:

— El e Alexandr Ribalko, ornitologul de la Kiev despre care ţi-am vorbit. Alexandr, ţi-o prezint pe Sveta, specialista noastră în rozătoare. Şi un soldat pe cinste, nu-i aşa? adăugă ea, atingându-i creştetul zburlit.

— Au!

Sveta îşi frecă scalpul, la limita de deasupra frunţii.

— Te-ai rănit? se îngrijoră Ninel.

— Am dat cu capul când m-am ascuns sub birou, în laborator.

Prietena sa o apucă de cap cu ambele mâini şi îi examină scalpul.

— E un cucui, dar nu-i niciun fel de rană deschisă. O să punem un unguent antiinflamator şi se va dezumfla.

Ninel dispăru în laborator pentru câteva clipe şi reveni cu o trusă medicală. Scoase un tub cu unguent antiinflamator şi, după ce-şi puse o pereche de mănuşi de nitril, aplică pomada pe locul loviturii.

— Nu apăsa aşa de tare, protestă tânăra femeie, retrăgându-şi fruntea.

— Stai cuminte, pomada trebuie să intre în piele.

— Le-aţi văzut feţele indivizilor care v-au atacat? întrebă Ribalko.

— Nu, aveau cagule trase pe feţe.

Ochii i se umplură de lacrimi.

— Am crezut că o să mă omoare, rosti ea, printre hohote de plâns.

— Haide, haide, murmură Ninel. Mai ţii minte Maidanul, când poliţiştii au început să tragă în noi? N-a lipsit mult să ne lăsăm oasele acolo. Doar n-o să plângi din pricina a doi nazişti de rahat? Haide, eşti tare!

Ribalko observă cu cât calm, câtă blândeţe şi câtă căldură vorbea Ninel. Era un contrast uimitor cu răceala cu care îl tratase tot drumul între Kiev şi Pripiat.

— De ce v-ar putea dori răul o organizaţie de extremă dreaptă? întrebă el.

— Fiindcă sunt rusofobi şi unele dintre sponsorizările noastre vin din Rusia, îi răspunse Sveta.

— Nu te mai mişca atâta, îi porunci Ninel, care continua să se ocupe de cucuiul ei. Şi nu mai vorbi bălării: adevărul e c-am deranjat multe afaceri din zonă. Noi anunţăm prin presă ceea ce descoperim pe-aici, iar asta deranjează. De aceea ne ameninţă. Cineva i-a plătit pe penibilii ăştia să

vină de la Kiev ca să ne sperie. Asta-i tot. Continuă să maseze cucuiul încă un minut, apoi îşi scoase mănuşile unsuroase cu un gest sec.

— E cineva anume pe care l-aţi deranjat? întrebă Ribalko.

— Altfel ar trebui pusă întrebarea: există cineva pe care nu l-am deranjat?! exclamă Ninel. De la cei care organizează vânători ilegale pe frontiera cu Belarus, la cei care cultivă legume în Zonă şi le vând în pieţele capitalei şi la culegătorii de ciuperci care le recoltează din adâncul pădurilor iradiate… E o întreagă economie neagră în Zonă. Iar faptul că noi o denunţăm, ne-a transformat în ţinte.

Ninel îi anunţă că avea să sune la poliţie şi că, între timp, încăperea devastată ar trebui fotografiată, pentru ca atacul să poată fi adus la cunoştinţa opiniei publice, printr-o postare pe internet. Sveta încuviinţă şi se apucă să fotografieze fiecare colţişor al sediului cu telefonul mobil.

Pentru a nu apărea în aceste fotografii, Ribalko se retrase în laborator. Încăperea cu pereţii acoperiţi de faianţă ar fi putut oferi spaţiu de lucru pentru patru sau cinci cercetători concomitent. Erau aici mai multe microscoape, o mulţime de maşinării noi despre a căror utilitate habar n-avea, un calculator de ultimă generaţie, două frigidere pentru păstrarea la rece a probelor şi o mulţime de alte piese de mobilier. Cei ce susţineau financiar ONG-ul lui Ninel, fie ei ruşi sau ucraineni, fuseseră foarte generoşi.

Un popândău era întins pe o scândură aşezată pe o rogojină. Pântecele îi era străbătut de o linie roşie, iar alături se afla un bisturiu însângerat. Agresorii o surprinseseră pe Sveta la muncă, îşi spuse Ribalko. Un liliac răstignit pe o placă de polistiren îi atrase atenţia. Aripile micului mamifer fuseseră străpunse cu ace de gămălie pentru a-l fixa. Întreaga scenă părea o elaborată reconstituire a unei torturi medievale. Specimenul purta o etichetă pe care era înscris numele muzeului de la Texas Tech University.

— Colaborăm cu cercetători din întreaga lume.

Ribalko tresări şi se întoarse auzind vocea Svetei, lovind cu cotul o cutie de plastic, care căzu pe podea, se deschise, iar din ea se revărsă un pumn de pământ negricios.

— Îmi pare rău, spuse el, încercând să adune tot humusul înapoi în cutie. Nu v-am auzit intrând. Sper că n-am stricat ceva.

— Nu vă faceţi griji. În cutia aceea se află balegă de cerb sau poate de elan. Pe teren e greu de făcut diferenţa.

Ribalko îşi privi palmele murdare de excrementele unei cervide.

— Pot folosi vreuna dintre chiuvete ca să mă spăl?

— Bineînţeles.

Îşi clăti îndelung mâinile şi se săpuni cu un săpun antibacterian. *Ce idee ciudată: să aduni excremente din cea mai poluată regiune a lumii!* îşi spuse el, în timp ce se spăla meticulos.

— Şi ce faceţi cu… rahatul ăsta?

— E subiectul de cercetare al unui toxicolog francez. Se foloseşte de biologia moleculară pentru a studia regimul alimentar al animalelor din Zonă, pentru a înţelege transferul de radionucleide între floră şi faună.

— Un francez… Oare de ce nu mă miră?

Din punctul său de vedere, francezii erau poporul care-şi petrecea jumătate din timp întrebându-se ce să mănânce; i se păru aşadar oarecum logic ca unul dintre savanţii lor să studieze alimentaţia cerbilor sau elanilor examinându-le dejecţiile. Se şterse pe mâini cu un prosop ponosit, în vreme ce Sveta punea la adăpost de eventualele lui gesturi neîndemânatice o colecţie de cranii de rozătoare păstrate în alveolele de plastic ale unei cutii de bomboane de ciocolată. Sveta era o femeie frumoasă, cu forme puţin prea voluptuoase, fără îndoială din pricina unui apetit sănătos. Părul negru îi era buclat, absolut magnific, în contrast cu părul blond al lui Ninel. Nu putea avea mai mult de treizeci, poate treizeci şi doi de ani.

— Ninel mi-a spus că sunteţi ornitolog, i se adresă ea.

— Aşa e, încuviinţă el.

Sveta schiţă un zâmbet ironic.

— E ciudat. Nu arătaţi a ornitolog.

— Şi cum ar trebui, în opinia dumneavoastră, să arate un ornitolog?

Ninel îşi băgă capul pe uşă.

— A venit poliţia.

— N-a durat mult, se miră Ribalko.

— Comisariatul nu-i foarte departe.

Doi poliţişti intrară în sediu. Cel dintâi era o femeie foarte tânără, care purta uniforma cea nouă, în stil american, a nou-înfiinţatei poliţii ucrainene. Cel de-al doilea era un soi de tăietor de lemne, încrucişat cu un urs. Avea părul des şi cam lung, o barbă blondă, stufoasă, şi cerceta harababura dimprejur cu o mină ce exprima deopotrivă resemnare

blazată şi iritare.

— Ce s-a întâmplat aici? întrebă acesta.

— Sectorul Dreapta a trecut la atac. Ce aveţi de gând să faceţi? întrebă Ninel, cu mâinile înfipte în şolduri, de parcă ar fi vrut să-l provoace să acţioneze.

— Vom începe prin a preleva amprentele, îi răspunse tânăra poliţistă, conştiincioasă ca o premiantă ce-şi recită lecţia în faţa clasei.

— Sigur că da, mormăi tăietorul de lemne. De parcă indivizii de teapa ăstora n-ar lucra cu mănuşi…

Ninel se întoarse spre Sveta.

— Aveau mănuşi? o întrebă ea.

— Cred că da.

Tânăra poliţistă examină inscripţia de pe geamul-vitrină.

— 88… Am mai văzut alăturarea asta de cifre, pe Maidan, în timpul revoluţiei. H e a opta literă a alfabetului latin…

— …Iar doi de H înseamnă *Heil Hitler!* completă colegul ei. Dar ce înseamnă 14?

— Ăăăăă…

— E o aluzie la o frază de paisprezece cuvinte a unui suprematist alb american, interveni Ribalko.

Cei doi poliţişti se întoarseră spre el.

— *We must secure the existence of our people and a future for white children*, recită el. Adică albii trebuie să-şi apere existenţa rasei şi să asigure un viitor copiilor lor.

— Iar dumneata eşti…? întrebă tăietorul de lemne.

El deschise gura pentru a răspunde, dar Ninel i-o luă înainte:

— Profesorul Ribalko a venit de la Kiev ca să ne dea o mână de ajutor cu analizele.

— Ribalko, da?

Tăietorul de lemne îl măsură din cap până-n picioare.

— Sunt căpitanul Melnik, se prezentă el, întinzându-i mâna.

Ribalko avu impresia că strângea laba unui urs, într-atât îi era de aspră mâna şi puternică strânsoarea.

— Colega mea, ofiţer Novak.

Tânăra poliţistă înclină din cap.

— Adu trusa de prelevare şi vezi ce poţi face, i se adresă Melnik

coechipierei sale.

Ea încuviinţă şi ieşi din sediu. Melnik se întoarse din nou spre Ribalko:

— Spuneţi-mi, domnule profesor, care e domeniul dumneavoastră de predilecţie?

— Şoimii, răspunse el, în doi peri.

Poliţistul înălţă din sprâncene şi, cu coada ochiului, Ribalko văzu că Ninel pălise.

— Amuzantă coincidenţă, spuse Melnik, fără însă a schiţa măcar un zâmbet. De curând am avut multe probleme din pricina unui şoim.

— Ce fel de probleme?

— Am găsit unul mort, pe faţada unei clădiri.

— Fără îndoială, fusese dezorientat din pricina radiaţiilor.

— Fără îndoială, aşa e.

Cei doi bărbaţi se măsurară din priviri o vreme. Apoi Melnik se întoarse spre geamul-vitrină mâzgălit cu graffiti.

— Sectorul Dreapta… De parcă n-am fi avut şi aşa destule probleme. Am să consult lista persoanelor care au intrat în Zonă în ultimele zile ca să îi găsim pe cei care-au acţionat aici. Până când îi vom identifica şi-i vom băga la răcoare, vă sfătuiesc să ţineţi sediul închis.

— Nici nu poate fi vorba de asta, îi replică Ninel pe un ton categoric. N-o să ne lăsăm intimidate de naziştii ăştia de rahat. Aici e casa noastră.

Novak reveni în sediu, afişând o expresie spăsită.

— Portbagajul e încuiat.

— Şi nu cunoşti protocolul în astfel de situaţii? o întrebă Melnik.

— Eu… nu.

— Când se blochează, îi tragi una.

— N-aş vrea să deteriorez o maşină de serviciu…

— Ce să mai deteriorezi la o rablă ca asta? Eventual te „deteriorează” ea. Mizeria asta mă chinuie de ani de zile. Haide, o să-ţi arăt cum se face.

Melnik ieşi însoţit de mai tânăra sa colegă. Ninel se întoarse spre Sveta:

— Du-te şi întreabă-i cât va dura prelevarea amprentelor.

— Dacă vrei, răspunse Sveta, oarecum descumpănită. Dar nu văd ce…

— Du-te! Acum.

Sveta se supuse. De-abia ieşise din sediu, când Ribalko simţi o lovitură de pumn furioasă în umăr.

— Specialist în şoimi? rosti Ninel, furioasă. Tu chiar eşti complet idiot?

Al naibii pumn, pentru o fată de categoria muscă, gândi el, în timp ce-şi masa umărul.

— Am improvizat după cum m-am priceput. Mi-am zis că, dacă avea să-mi pună vreo întrebare, puteam să-i recit ceea ce mi-ai spus despre şoimii păsărari.

Ea îl fulgeră din privire.

— Strălucită idee! Acum, Melnik s-ar putea să fi intrat la idei în privinţa ta. Iar asta riscă să-ţi îngreuneze cercetările.

— Nu-i cazul să te enervezi. Va fi bine, ai să vezi.

— Sper. Nu de alta, dar asociaţia şi-ar putea pierde acreditarea dacă se află cine eşti cu adevărat.

El îşi plecă privirea. Nu realizase că putea pune în pericol existenţa ONG-ului.

— Îmi pare rău. Trebuia să mă gândesc mai bine.

— Chiar aşa, replică ea, rece.

Îi întinse un teanc de documente şi o legătură de chei.

— Ai aici autorizaţiile pe care va trebui să le prezinţi la punctele de control, cheia de-aici, de la sediu, şi cea a maşinii asociaţiei. E parcată alături, are sigla asociaţiei desenată pe capotă, n-ai cum să o ratezi. Eu şi Sveta o să ne descurcăm cu maşinile personale.

— Nu mă vei însoţi la Slavutici?

— Nu, am să rămân aici, să facem ordine. Oricum, nu ţi-aş fi de niciun folos acolo.

Scoase dintr-un sertar un GPS.

— Ţi-am salvat în memorie câteva repere, ca să te-ajute să circuli mai uşor prin Zonă. Găseşti acolo adresa hotelului din Slavutici şi cea a apartamentului meu de la Kiev. Sună-mă dacă ai nevoie de ceva. Ah, era să uit…

Luă de pe un raft un manual gros de ornitologie.

— Pune-te cu burta pe cartea asta. În felul ăsta, n-ai să vorbeşti tâmpenii dacă te ia careva la întrebări despre păsările răpitoare.

18

Maşina asociaţiei era parcată vizavi de sediu, pe trotuar. Era o camionetă albă uzată, decorată cu o siglă ce înfăţişa o pasăre albastră care îmbrăţişa cu aripile inscripţia „1986”. Ribalko urcă la bord, porni GPS-ul şi se îndreptă spre Slavutici.

Oraşul era situat la mai puţin de cincizeci de kilometri vest de Pripiat. Autorităţile sovietice ordonaseră construcţia acestuia la scurtă vreme după explozia reactorului 4, cu scopul de a înlocui oraşul iradiat, devenit de nelocuit. Angajaţii centralei şi familiile acestora aveau nevoie de locuinţe. Oricât de nebunească ar fi putut părea oricui ideea, celelalte trei reactoare ale centralei funcţionaseră până în 2000.

Atmosfera în oraş era apăsătoare, peisajul era monoton şi lehamitea părea a se fi înstăpânit pretutindeni: străzile erau aproape la fel de pustii precum cele din Cernobîl. Şiruri de blocuri anoste, pieţe lipsite de viaţă şi un cimitir plin de morţi care nu împliniseră încă patruzeci de ani. Un sfert dintre cei douăzeci de mii de locuitori aveau sub optsprezece ani şi se plictiseau de moarte. Prin urmare, tineretul dansa, se droga, şi-o trăgea sau bea peste măsură. *No future*: de la oprirea centralei, şomajul pusese stăpânire pe întreaga regiune.

Singurul hotel din oraş, printr-o decizie plină de imaginaţie a administratorului său, purta numele de Slavutici. Clădirea în sine era recentă, decoraţiunile din holul de intrare erau banale, dar locul părea curat şi bine întreţinut. La recepţie se afla un bărbat care transpira plictiseală prin toţi porii; în aşteptarea eventualilor clienţi, rezolva cuvinte încrucişate. Avea un ten gălbui, bolnăvicios, iar puloverul lui uzat părea că datează dintr-o epocă în care simplul fapt de-a asculta o melodie de-a Beatleşilor echivala cu o condamnare la închisoare.

— Am o rezervare pe numele de Ribalko, rosti el.

Bărbatul răsfoi leneş registrul.

— Ribalko aţi spus? N-am nimic pe numele ăsta, îmi pare rău.

— Încercaţi să căutaţi dacă e ceva pe numele Ninel.

— Ninel şi mai cum?

— Ninel şi-atât.

O nouă răsfoire plictisită a registrului.

— Ninel… Am o rezervare pentru o săptămână, cameră single, la primul etaj. Dacă doriţi să mă urmaţi…

Se ridică de pe scaun de parc-ar fi fost împovărat de un secol.

— Aşteptaţi puţin. Aş vrea mai întâi să vă pun câteva întrebări despre un fost client al hotelului.

Recepţionerul se aşează la loc, la fel de lipsit de entuziasm.

— Daţi-mi voie să ghicesc: vreţi să stăm de vorbă despre tipul care-a murit. Sunteţi poliţist, nu-i aşa?

— Detectiv. Lucrez pentru familia defunctului.

Individul dădu din mână a lehamite.

— Am spus deja poliţiei tot ce ştiam.

Ribalko scoase un teanc de bancnote şi alinie patru dintre ele pe tejghea. Un licăr lacom se aprinse în ochii până atunci inexpresivi ai recepţionerului.

— Ce anume aţi spus poliţiei, mai exact?

— Nu mare lucru, răspunse recepţionerul, fără să scape banii din ochi. Rusul şi-a făcut apariţia acum mai bine de-o lună şi a rezervat o cameră.

— Nu era însoţit?

— Eh… Camera a rezervat-o pentru o singură persoană. După aia, nimic nu l-a împiedicat să-şi aducă o tipă în cameră, dacă aşa a dorit.

— S-a întâmplat aşa ceva?

— Nu ştiu ce să zic… L-am văzut într-o zi cu o fată în parcare, pe când soseam la serviciu.

— Aţi putea să mi-o descrieţi?

— Păi… Aş zice că era drăguţă.

— Atât? Cât era de înaltă, ce culoare aveau ochii, genul ăsta de detalii m-ar interesa.

— Parcă era blondă.

— Nimic mai concret?

— Nu ştiu, am văzut-o doar de departe.

Ribalko retrase una dintre bancnotele înşirate pe tejghea.

— Hei! Ce faceţi?

— Îmi oferiţi informaţii care nu-mi sunt de folos. Va trebui să fiţi mai la obiect dacă vreţi să vă plătesc. Leonid Sokolov v-a vorbit cumva despre motivele sejurului său aici?

Recepţionerul se scărpină-n creştet.

— Nu. Dar nici eu nu i-am pus astfel de întrebări… Schimburile noastre de amabilităţi s-au limitat la a ne da bună ziua şi bună seara.

Ribalko se prefăcu a întinde mâna după altă bancnotă.

— Staţi! Într-o seară m-a întrebat cum putea s-ajungă la Poliske. Voia să viziteze pe cineva aflat acolo.

— La Poliske? Credeam că toate satele din Zonă au fost evacuate.

— Aşa e. Dar în anumite sate oamenii s-au întors după un timp, ca de exemplu la Lubianke sau Ilintsakh. Oamenii aceia sunt numiţi *samosely*.

— Şi poliţia i-a lăsat să revină?

— Cei mai mulţi sunt bătrâni inofensivi care s-au întors să trăiască în casa în care s-au născut. La început, sticleţii îi alungau, dar ăştia se întorceau mereu, aşa că până la urmă au preferat să închidă ochii.

— Aşadar, Leonid voia să ajungă la Poliske?

— Da. I-am spus c-ar putea să-şi rezerve un loc într-o excursie cu una dintre agenţii, dar el nu voia să fie supravegheat de un ghid. I-am explicat că era imposibil, dar el a insistat, aşa că i-am spus că avea să fie nevoit să se descurce singur pentru a trece de gardul cu sârmă ghimpată, iar apoi să se orienteze aşa cum putea în Zonă, sau să găsească un *stalker* pe post de călăuză.

Ribalko oftă. Autobuze cu turişti, călăuze care hălăduiau prin zona rurală, locuitori care ocupau nişte sate care ar fi trebuit să fie evacuate, traficanţi, neonazişti… era limpede, Zona era mult mai populată decât se aşteptase, iar asta avea să-i complice al naibii de tare ancheta.

— Ştiţi cumva numele persoanei pe care voia să o viziteze la Poliske?

— Ăăăă… Kazimira… Kazimira şi nu mai ştiu cum. M-a întrebat dacă o cunoşteam cumva. Se pare că, înainte de a se întoarce în zonă, locuise aici, la Slavutici. I-am răspuns că numele nu-mi spunea nimic, dar că la Poliske nu avea să-i fie greu să dea de ea, având în vedere că doar o mână de oameni mai locuiesc acolo acum.

— Aţi pomenit şi poliţiei despre această Kazimira?

— Nu, abia acum mi-am amintit.

— Ei bine, în cazul ăsta, am să vă rog să uitaţi din nou acest prenume.

Ribalko împinse bancnotele spre recepţioner, care se grăbi să le apuce şi să le vâre în buzunar.

— Camera în care-a stat Leonid Sokolov e liberă acum?

— Ăăăă… da…

— Am să o iau eu, dacă nu vă deranjează.

Bărbatul caută cheia în rastel şi o aşează pe tejghea. Ribalko o luă şi urcă în cameră. Ca să aibă conştiinţa împăcată, făcu o percheziţie sumară, dar nu găsi nimic ce-ar fi putut să fie uitat acolo de Leonid Sokolov. Apoi îşi petrecu o bună bucată de timp studiind pasărea împăiată pe care o adusese de la Pripiat. Era, într-adevăr, opera unui artist într-ale taxidermiei, în măsura în care să jupoi de piele un hoit şi să-l eviscerezi pentru a-l transforma într-un obiect inanimat putea fi numită artă. Iluzia vieţii era perfectă în cazul rândunicii: avea impresia că, de şi-ar fi luat mâna de pe ea, de pe penele ei, şi-ar fi luat zborul. Vie pe dinafară, moartă pe dinăuntru… la fel ca el însuşi, până la urmă. Se gândi la Marina şi Tassia. Era ora prânzului. Şi le imagină în faţa unui platou cu *pelmeni*, acei colţunaşi pe care Marina ştia să-i gătească perfect.

Doamne, cât îi lipseau!

Se mulţumi doar cu un sandvici cumpărat de la un supermagazin de cartier: o *bouterbrodik* cu pateu, apoi scoase dosarele ce-i fuseseră încredinţate de bătrânul Sokolov: a se cufunda în muncă era o metodă perfectă pentru a nu se mai gândi la viitor. Când, în sfârşit, îşi ridică privirea din hârţoage, soarele apusese şi o noapte adâncă pusese stăpânire pe Slavutici. Pe faţadele clădirilor se mai vedea doar ici şi colo câte un dreptunghi luminos: ferestrele unor apartamente care, în curând, aveau să se cufunde la rândul lor în beznă. În Slavutici, energia electrică era un bun preţios, ceea ce era destul de ironic, având în vedere că sute de locuitori ai oraşului se trezeau în fiecare dimineaţă pentru a merge la muncă într-o centrală nucleară. Îngerul Alb, uriaşa statuie înălţată în centrul oraşului sovietic, era unul dintre puţinele obiective luminate. Silueta sa fantomatică se dezvăluia privirii la lumina proiectoarelor palide dispuse de jur-împrejurul soclului. Ribalko auzise că, pentru a finanţa construcţia statuii, municipalitatea făcuse economii forţate la gaze şi, vreme de o lună întreagă, tot oraşul se spălase cu apă rece. Oare simţeau locuitorii barem un dram de mândrie, privind statuia de la ferestrele lor cu lumini stinse?

În sfârşit, se prăbuşi pe pat. Deşi era obosit, somnul întârzie să apară. Salteaua scârţâia de fiecare dată când se mişca. În minte, întrebările se învolburau. De ce fusese Leonid Sokolov hotărât să ajungă la Poliske, chiar dacă asta însemna să încalce legea? Cine era această Kazimira pe care voia

să o întâlnească acolo?

Cu ochii larg deschişi în semi-întuneric, Ribalko se gândi îndelung la felul în care ucigaşul regizase moartea victimei sale. Vizualiză în gând ascensiunea lentă a cadavrului, apoi mişcarea braţelor acestuia, desfăcute larg pentru ultima oară, întinse la extrem cu ajutorul firelor metalice subţiri înfăşurate în jurul încheieturilor, precum aripile unei păsări ce-şi ia zborul. Toate începură să se lege în acea clipă în mintea sa: ascensiunea, abdomenul golit de viscere al victimei şi înlocuirea măruntaielor cu rumeguş, şoimul cel mort…

Aprinse veioza de pe noptieră şi-şi luă carneţelul în care nota tot ce avea legătură cu ancheta. Răsfoi până la pagina unde-şi notase în grabă impresia că scena crimei semăna cu cea a unei crucificări. Trase o linie peste acel cuvânt şi scrise altul: „Zbor”.

Ucigaşul nu înscenase o crucificare, ci o înălţare. Un zbor încremenit, cu braţele întinse ca nişte aripi.

Un soi de împăiere, deopotrivă grandioasă şi monstruoasă.

19

Se trezi greu.

A doua zi dimineaţă, Ribalko îşi contemplă îndelung figura reflectată în oglinda din baie, mai ales barba care-i luase cu asalt obrajii şi partea superioară a gâtului. Înainte de-a afla că-i mai rămăseseră doar câteva luni de trăit, obişnuia să se radă în fiecare dimineaţă, un ritual pe care-l adoptase încă din vremea serviciului militar. Una dintre consecinţele iminenţei morţii sale fusese schimbarea priorităţilor, ceea ce făcuse ca o mulţime de lucruri care înainte îi mâncau din timp să devină inutile. Spălarea maşinii? Un moft. Bărbieritul zilnic? Deloc necesar. Călcarea hainelor? La ce bun? Planurile de viitor? Inutile.

Înainte de a porni spre Zona Interzisă, poposi la o cafenea-restaurant din cartierul estonian, Staryi Tallinn, şi-şi comandă un mic-dejun consistent, cu friptură de porc, brânză şi pâine proaspătă. Mâncă în tăcere, ascultând distrat pălăvrăgeala celor din jur. Subiectele erau dintre cele care puteau fi abordate cu vecinul din tren, la clasa a II-a în Transsiberian: despre cât de greu e la sfârşitul lunii, înainte de salariu, despre preţul gazului sau al vodcii, despre rezultatele ultimului meci sau despre matrapazlâcurile politicienilor… Uneori se mai pomenea şi de războiul din Est, iar conversaţiile scădeau atunci în intensitate. Fiul lui cutare se înrolase şi plecase pe front, fiica altuia era infirmieră benevolă acolo… În cele din urmă, se lăsa tăcerea, după care toţi se grăbeau să schimbe subiectul.

După ce-şi potoli foamea, porni spre Zona Interzisă, având ca ţintă Poliske. De-a lungul drumului, pădurile liniştite alternau cu ogoarele pustii. Din loc în loc, câte un panou triunghiular avertiza asupra unui teren puternic contaminat, triste sperietori care nu-i înspăimântau deloc pe corbii ce vânau şoareci de câmp în iarba înaltă. Conduse vreme de aproape două ceasuri până când, pe neaşteptate, clădirile din Poliske se iviră, dincolo de un crâng, după o cotitură. Părăsit şi tăcut, orăşelul părea că-şi ţinea răsuflarea. Greu de crezut, dar înaintea accidentului nuclear, Poliske fusese cea de-a doua localitate a ţinutului, cu o populaţie de peste douăsprezece mii de locuitori.

Neavând habar unde locuia această Kazimira pentru care venise până

aici, Ribalko înaintă încet pe străzile oraşului, în căutarea unor semne de viaţă: lumina de la fereastra chioară a unei clădiri, o grădiniţă de legume lângă o izbă arhaică, câte-o pisică sau vreun câine domestic.

Pe zidul fostului magazin universal, un graffiti proclama că toţi locuitorii din Poliske erau nişte Iude, că ţinutul natal nu se uită niciodată, că florile creşteau şi fără ei şi că, din morminte, părinţii n-aveau să-i ierte că fugiseră din oraş. Un cântec patriotic dinaintea căderii comuniştilor începu să răsune, obsesiv, în mintea lui Ribalko:

Adresa mea nu e o casă anume şi nici vreo stradă,
Adresa mea e Uniunea Sovietică.

Aici, la fel ca la Pripiat, Uniunea Sovietică încă mai fiinţa, decrepită, putredă, crepusculară. De-a lungul străzii se succedau casele în ruină. În câte-o grădină, un panou fixat pe-un stâlp anunţa că proprietarul era încă acolo, dar nimeni nu răspundea eventualelor chemări, iar izbele rămâneau tăcute. Un copac crescuse prin acoperişul unui astfel de sălaş, sfărâmând cu crengile-i răsucite ferestrele de la parter. Era un proces invers împăierii, se gândi Ribalko: cele neînsufleţite căpătau viaţă.

În apropierea bisericii dădu peste o bătrână aşezată pe-o bancă. Nu era Kazimira, dar îi explică în ce fel putea să ajungă la casa acesteia. Continuă aşadar, până când ajunse în dreptul unei izbe de lemn, cu obloane albastre. În grădină, dincolo de straturile de legume înconjurate de-un gărduleţ care văzuse vremuri mai bune, zări pe-o sfoară, întinse la uscat, veşminte femeieşti.

— Alo! E cineva aici?

Aşteptă câteva clipe, dădu o raită prin grădină şi, când se întoarse la poartă, văzu venind pe drum o bătrânică ce trăgea cu mare greutate un cărucior plin cu lemne de foc.

— Ziua bună, bunicuţă, îi spuse Ribalko.

Chipul bătrânei se lumină cu un zâmbet ştirb, precum gardul ce-i înconjura casa.

— American? Jurnalist? întrebă ea, pronunţând şi articulând exagerat, pe silabe, cu gând să se facă înţeleasă.

— Sovietic. M-am născut aici, pe-aproape. Sunteţi Kazimira?

— Da, eu sunt.

— Aş vrea să vă pun câteva întrebări despre un bărbat care e posibil să vă fi vizitat. Numele Leonid Sokolov vă spune ceva?

— Fiul Olgăi? A trecut pe-aici acum o lună şi ceva.

— Olga? Aţi cunoscut-o pe mama lui? se miră el.

— Bineînţeles, am fost colege. Înainte de catastrofă am lucrat la aceeaşi şcoală din Pripiat.

Bătrâna miji ochi, privindu-l cu atenţie.

— Ia stai, acuma ştiu cine eşti! Eşti fiul poetei! Micul Puşkin! exclamă ea.

Un nod de emoţii i se opri în gât. Nu se aşteptase să fie recunoscut de vreun localnic, şi cu atât mai puţin ca vreunul dintre ei să-şi amintească de Puşkin – porecla pe care i-o dăduse mama sa… Îl botezase Alexandr în onoarea celebrului scriitor rus, Alexandr Sergheievici Puşkin, care fusese el însuşi metis. Mama lui Ribalko fusese singura femeie de culoare din oraş. Era cubaneză de origine, lucra la Palatul Culturii şi compunea poezii în rusă, pe care le recita cu accentul ei delicios.

— Hai, intră, îl îndemnă babuşka. Hai să-ţi fac un ceai!

Deşi era grăbit, nu-l lăsă inima să o refuze. Se oferi să o ajute să care lemnele, dar ea îl refuză şi continuă să tragă cu mare greutate căruciorul până în curte. În interior, izba arăta ca o prăvălie rurală. Etajerele erau pline de borcane cu de toate: castraveciori muraţi, roşii uscate la soare, căpşuni, ciuperci. Erau acolo şi o mulţime de conserve de *tuşonka*, carne de vită, provizii pentru săptămâni întregi. Cele mai multe dintre produsele conservate proveneau, cel mai probabil, din propria grădiniţă sau din pădurea din apropiere, cum era cazul mănunchiurilor de ierburi aromatice, mentă şi cimbru, atârnate de grindă, la uscat. În curticica din spatele casei se vedea o grămadă de lemne de foc; printre butuci se puteau identifica diverse obiecte recuperate din casele abandonate: picioare de scaun, sertare de comodă sau balustrade tăiate bucăţi. Nimeni nu mai avea nevoie de ele, prin urmare aveau să-şi dovedească utilitatea încălzind casa bătrânei.

— Locuiţi de mult aici? vru să afle Ribalko.

— De câţiva ani, veni răspunsul evaziv. Viaţa la Slavutici nu-mi era deloc uşoară. Locuiam într-un apartament de bloc şi abia mă descurcam de la o lună la alta cu cheltuielile. Aici am grădina mea, am pădurea aproape, care-mi oferă mai tot ce am nevoie: lemne de foc şi, în celelalte

anotimpuri, câte ceva care să-mi îmbunătăţească mesele: frunze, rădăcini şi ierburi.

Apa pentru ceai era caldă. Kazimira îl servi. În timp ce ducea ceaşca la gură, Ribalko zări dincolo de fereastră fântâna din grădină şi-şi dădu seama că apa pe care avea să o înghită provenea de acolo. Se gândi la parcursul apei de ploaie prin straturile de sol contaminate, apoi la drumul ce avea să fie parcurs de lichidul iradiat, coborând pe gât în esofag, stagnând în stomac şi răspândindu-şi de acolo radiaţiile în tot corpul.

Îşi îndepărtă ceaşca de buze.

— E vreo problemă? întrebă Kazimira.

Bătrâna îşi savura liniştită ceaiul, în vreme ce el parcă încremenise. Deveni brusc conştient de ridicolul situaţiei. De fapt, de ce îi era teamă? Mai avea de trăit cel mult şase luni. Să refuze să bea apa de-aici deşi îi era sete era la fel de inutil precum avertismentele de pe pachetele de ţigări conform cărora fumatul îi expunea pe cei care-l practicau la o moarte lentă şi dureroasă.

— E-n regulă, răspunse el, apoi îşi înmuie buzele în lichidul fierbinte. Ceaiul e foarte bun.

Povestiră vreme de aproape o oră despre traiul în regiune. Află astfel că în satele abandonate trăiau, practic, numai femei. Majoritatea bărbaţilor muriseră demult, răpuşi de depresie, de alcool şi de radiaţii.

Ochii bătrânei se umeziră şi îşi aţinti privirile asupra unei bucăţi de ţesătură lată de vreo patruzeci de centimetri, atârnată pe unul dintre pereţii bucătăriei. Ţesătura de un alb imaculat era acoperită de broderii delicate în roşu şi negru. Studiind motivele brodate, Ribalko înţelese că bucata de ţesătura era *ruşnik*-ul pe care bătrâna îl confecţionase cu propriile mâini înaintea cununiei. Atunci când se căsătorise cu Marina, în timpul ceremoniei de la biserică, mâinile împreunate le fuseseră legate cu o astfel de năframă.

În partea inferioară a pătratului de ţesătură de in erau brodate două păsări, faţă în faţă. Ribalko ştia că fiecare broderie de pe un *ruşnik* avea o anumită semnificaţie. Îi veni o idee şi îi puse întrebarea Kazimirei:

— Ce reprezintă păsările acestea?

— Turturelele? Sunt simbolul armoniei şi iubirii dintre cei doi însurăţei.

— Se întâmplă vreodată să fie brodate şi rândunele pe un *ruşnik?*

Bătrâna se gândi câteva clipe.

— Păuni da, am mai văzut şi cocoşi, dar rândunele niciodată.

— Dar şoimi?

— Şoimi… da, am mai văzut. Îmi aduc aminte foarte bine că nu era voie să brodezi privighetori, căci acestea aminteau de fustangii, care atrag tinerele fete cu cuvinte frumoase, la fel cum pasărea îşi atrage partenerul cu cântecul ei. La fel, nu era voie să brodezi cuci, ăştia erau simbolul văduviei.

Un şoim, o rândunică… Dar dacă ucigaşul folosea simbolistica vechilor ritualuri slave? Ribalko înregistră această idee într-un cotlon al minţii sale, apoi decise că venise vremea să o întrebe pe bătrână despre vizita fiului lui Vektor Sokolov:

— De ce-a vrut Leonid să vă întâlnească?

— Voia să stăm de vorbă despre mama lui. Am lucrat împreună mulţi ani.

— Şi ce voia să afle, mai exact?

Bătrâna începu să se joace cu cana de ceai, învârtind-o între degetele deformate de artroză.

— De ce te interesează asta, Alexandr?

— Tatăl lui Leonid mi-a cerut să fac cercetări. Leonid a fost asasinat.

Bătrâna dădu din cap, tristă.

— Ştiam că îşi asumă o mulţime de riscuri venind aici. Mi-a spus că încerca să afle adevărul despre moartea mamei sale. Avea motive întemeiate să creadă că ucigaşul ei e încă în viaţă şi că locuieşte aici, în zonă.

— Ce anume-l făcea să fie aşa de sigur?

— Avea dovezi. Un medalion care-i aparţinuse Olgăi, cu fotografia ei în interior.

— Vi l-a arătat?

— Da. Mi-a spus că ea îl purta în ziua morţii. Mi-a povestit că l-a dus la un laborator pentru analize şi că se descoperiseră urme din ADN-ul a două persoane: cel al mamei sale şi cel al unui bărbat care nu era tatăl său. De aceea revenise aici, în regiune. Voia să-l găsească pe cel căruia îi aparţinea acel ADN.

— Căuta acul în carul cu fân.

— Se pare că se gândea la un suspect anume.

— Cine?

— Cred că-l bănuia pe Piotr Leonski.

— Soţul femeii care a fost ucisă deodată cu Olga?

— Da. Larissa Leonski. Era colega noastră, a mea şi a Olgăi, la şcoală. Iar Leonid m-a întrebat…

Se opri. Ezita să continue. Ribalko o încurajă din priviri.

— M-a întrebat dacă eu credeam c-ar fi fost posibil ca ea să îşi înşele soţul.

— Şi? Aşa era?

Kazimira părea că se codeşte să comenteze moravurile Larissei.

— Era o femeie destul de… libertină. Nu ştiu însă dacă era doar un comportament de faţadă sau dacă, într-adevăr, avea relaţii cu alţi bărbaţi decât soţul ei. Se zvoneau diverse lucruri, dar Olga spunea că-s doar minciuni. Era normal ca Olga să îi ia apărarea. Fetele lor se jucau împreună, făceau parte din aceleaşi cluburi, se vedeau mereu la cină…

— Staţi puţin! Fetele lor? Olga şi Vektor Sokolov au avut o fiică? se miră Ribalko.

Acasă la Sokolov văzuse doar fotografii cu Leonid şi se gândise că acesta fusese singur la părinţi.

— Bineînţeles. Vine uneori să mă vadă, când are de lucru prin părţile astea. Poate că o cunoşti. O cheamă Ninel.

20

O jumătate de oră mai târziu, ieşea din mintea plină de întrebări. Faptul că Ninel era fiica lui Sokolov îl lăsase cu gura căscată. De ce nu-i spusese acest lucru încă din primele momente după prima lor întâlnire? De ce îi ascunsese legăturile ei cu Leonid?

Afară, camioneta Asociaţiei 1986 era înclinată ciudat, într-o parte. Ajungând în dreptul ei, constată că, pe partea aceea, ambele pneuri erau dezumflate. Din fericire, sub prelata care acoperea bena camionetei se aflau două roţi de rezervă. Probabil că în Zona Interzisă, cu atâtea drumuri neîntreţinute, penele de cauciuc erau destul de frecvente, îşi spuse el, suflecându-şi mânecile puloverului.

Tocmai se îndeletnicea cu schimbarea primei roţi când o maşină de teren neagră îşi făcu apariţia în intersecţie şi apoi înaintă încet de-a lungul străzii, oprindu-se în dreptul său. Geamul de pe partea pasagerului lunecă în jos şi un individ cu trăsături aspre îl măsură din cap până-n picioare.

— Eşti nou pe-aici, nu-i aşa? îi aruncă individul.

Avea părul tuns foarte scurt şi atitudinea lui avea ceva marţial, de fost militar.

— Lucrez cu Asociaţia 1986, răspunse Ribalko, arătând spre sigla de pe capotă.

— Aha, lucrezi cu cele două paraşute.

Tipul îşi sprijini cotul pe portieră. Pe antebraţ avea tatuat un vultur, precum cel de pe emblema celui de-Al Treilea Reich. Ribalko se încordă, dându-şi seama că-l avea în faţă pe unul dintre cei ce vandalizaseră sediul asociaţiei.

— N-ar trebui să te mai plimbi aşa, aiurea, prin Zona Interzisă, continuă tatuatul, în timp ce-şi aprindea o ţigară. E un loc periculos. Colegele tale nu ţi-au spus nimic despre asta?

Ribalko simţi un val de adrenalină în vene. Se afla în mijlocul pustietăţii, era neînarmat şi nu avea pe cine să cheme în ajutor. Privirea i se îndreptă scurt spre manivela de demontare a pneurilor pe care o lăsase în bena camionetei. Avea să aibă timp să ajungă la ea, în cazul în care situaţia escalada?

— Sigur, aici sunt radiaţii, reluă tatuatul. Dar nu astea-s cel mai mare

pericol, să ştii. Se pot întâmpla o mulţime de alte lucruri rele. Ai auzit de rusnacul găsit mort la Pripiat? Era unul exact ca tine, care n-avea nicio treabă în zonă şi nu ştia nimic despre locurile astea. Iar asta i-a cam stat în gât, vezi tu? Dacă aş fi în locul tău, aş întinde-o repede şi nu m-aş mai uita înapoi. Nu-i locul cel mai prielnic pentru rusnaci şi pentru negrotei…

Ribalko simţi cum furia urcă în el, dar nu lăsă să se vadă nimic.

— Pe-aici, curioşii n-au viaţă lungă. Unii-s împuşcaţi şi, uneori, cadavrele nu li se mai găsesc niciodată. Sunt aruncaţi într-o pivniţă, iar cocioabei de deasupra i se dă foc. Având în vedere că totul e iradiat, nimeni nu e curios să vadă ce s-a aflat dedesubt, în beci. Aşa că am pentru tine un sfat: cară-te, negroteiule!

Tatuatul îşi azvârli mucul de ţigară la picioarele lui Ribalko, iar maşina de teren demară în trombă, lăsându-l singur, doar în compania roţilor sale sparte. Examinându-le mai îndeaproape, constată că fiecare fusese străpunsă deliberat, cu câte-o lovitură de pumnal.

VIAŢA ALTUIA

21

După dezamăgirea de la Ciocănitoarea rusească, căpitanul Melnik se hotărî să se concentreze asupra urmăririi pistei KGB-ului. Mulţumită Oksanei, aflase că arhivele Serviciului de spionaj sovietic erau păstrate la Kiev, într-o clădire ce aparţinea de SBU, Serviciul de spionaj care luase locul KGB-ului după declararea independenţei ţării. Cireaşa de pe tort era că, potrivit unei legi votate după Maidan, aceste arhive erau accesibile oricărui cetăţean ucrainean, ceea ce avea să se dovedească o preţioasă economie de timp, scutindu-l de angaralele birocratice.

În schimb, accesul propriu-zis la sala de lectură a arhivelor se dovedi aproape la fel de complicat. Cum acea clădire adăpostea anumite servicii active ale SBU, accesul era foarte strict reglementat. De la telefonul cu cadran rotativ aflat la recepţie, fu apelat un arhivist, pe care trebui să îl aştepte să coboare din biroul său, pentru a-l însoţi la un portal de siguranţă supravegheat de un ofiţer de serviciu care filtra vizitatorii care voiau să acceadă în zonele sensibile ale clădirii. După controlul identităţii, i se dădu permisiunea de a intra în sala de lectură, o încăpere austeră şi relativ mică în care îşi vedeau de treabă mai mulţi oameni, istorici ori poate simpli cetăţeni care voiau să ştie ce se întâmplase cu membrii familiilor lor în timpul dictaturii comuniste. În sală încăpeau şase persoane, poate opt dacă se înghesuiau puţin. Toate locurile fiind ocupate, cei prezenţi fură nevoiţi să se mai înghesuie, spre iritarea lor, pentru a-i face loc pe un colţ de masă noului venit.

Arhivistul îl rugă pe Melnik să aştepte un minut, apoi se întoarse cu o cutie de carton cenuşiu şi cu o pereche de căşti uriaşe, din soiul celor purtate de piloţii de avion.

— Sunt şi câteva casete audio, în plus faţă de dosarul pe hârtie, explică funcţionarul de la SBU.

— Mai pot fi ascultate, după treizeci de ani?

— Asta va trebui să-mi spuneţi dumneavoastră. V-am găsit şi un casetofon vechi.

Arhivistul îi indică, aşezat pe colţul de masă ce-i fusese repartizat, un cărămidoi de plastic negru pe care Melnik îl recunoscu de îndată, zâmbind. Era o veritabilă piesă de muzeu, un casetofon Legenda-404. La

jumătatea anilor ’80 ai secolului trecut, posesia unui astfel de aparat era rezervată doar privilegiaţilor.

— Nu credeam că mai avem pe-aici un *sovok* de-ăsta. N-am să vă întreb dacă ştiţi să-l folosiţi, probabil aţi avut aşa ceva în tinereţe, adăugă arhivistul, amuzat.

Melnik îl privi lung, fără să-i răspundă. În argoul rusesc, cuvântul „*sovok*” se putea traduce prin „rablă sovietică”. Acelaşi cuvânt era utilizat pentru a desemna un făraş. Arhivistul era abia trecut de douăzeci de ani. Aparţinea generaţiei Coca-Cola, iPhone şi internet, care privea cu dispreţ vestigiile lumii de odinioară. Bătrânele rable Lada? *Sovok! Homo sovieticus? Sovok!* Probabil că Melnik însuşi era un *sovok* pentru tânărul ucrainean.

Arhivistul îi oferi căştile şi dosarul, apoi i-l indică pe supraveghetorul sălii.

— Dacă aveţi nevoie de ceva, adresaţi-vă colegului meu. Puteţi fotocopia pagini sau să le fotografiaţi cu telefonul, dar e interzisă scoaterea oricărui document din această încăpere. În ce priveşte casetele, mi-e teamă că nu avem posibilitatea transferului pe alt suport, aşa că vă sfătuiesc să le transcrieţi manual, dacă va fi nevoie.

— O să dureze cam mult, în cazul acesta.

— Aveţi timp destul până la ora închiderii.

Din câte îşi amintea, casetele din anii ’80 aveau o oră sau chiar două ca durată de înregistrare. Având în vedere ora, era foarte probabil să nu termine de transcris în acea zi. În plus, mai trebuia şi să fotocopieze întreg dosarul.

— Sunt aici în cadrul unei anchete privind o crimă, nu ca să aflu de ce mi-a ucis Stalin bunicul. N-aş putea să iau cu mine casetele?

— Regulamentul e regulament. Cu toate acestea, dacă nu veţi termina azi, putem să vă punem deoparte documentele şi înregistrările pentru câteva zile.

Melnik renunţă să mai insiste. Se instală la colţul său de masă şi deschise cutia cu documente. Conţinea un raport de anchetă, ditamai cărămida de trei sute de pagini. Paginile aveau mirosul specific al arhivelor sovietice, un amestec de mucegai şi peşte uscat. Puse deoparte raportul şi îşi îndreptă atenţia asupra casetei audio. O inseră în casetofon şi-şi puse căştile pe urechi. Înainte de a apăsa butonul de redare, se rugă în gând ca

banda să mai poată fi ascultată.

Mai întâi auzi doar un zgomot de fond care-l readuse cu treizeci de ani în urmă, când asculta muzică pe la prietenii îndeajuns de avuţi încât să posede un casetofon. El era nevoit să se mulţumească cu vechiul pick-up al părinţilor săi şi cu discurile piratate manufacturate cu ajutorul unor maşini de gravat la cald. Până după 1960, regimul comunist cenzurase tot ce însemna muzică occidentală, aşa că fiecare se descurca să-şi procure noutăţile la modă dincolo de Cortina de Fier. Inventivi, cei ce piratau muzică furau radiografii din spitale, le tăiau în forma unui disc, făceau o gaură în mijlocul acestuia cu ajutorul unui muc incandescent de ţigară, apoi gravau la cald muzica. Aşa se făcea că Melnik se trezise în adolescenţă stăpân peste strania colecţie de discuri a tatălui său, vreo douăzeci de albume de muzică americană înregistrate pe radiografiile unor cutii toracice.

Doar că, de astă dată, în căşti nu răsună muzică americană, ci vocea gravă a unui agent al KGB-ului:

— Interogatoriul lui Piotr Leonski, datat 15 iulie 1986. Tovarăşe, vă rog să vă prezentaţi.

Era o voce autoritară, sonoră, o voce obişnuită să ordone, nu să roage. Glasul lui Leonski era, prin comparaţie, slab şi ezitant:

— Mă numesc Piotr Mihailovici Leonski. Am douăzeci şi şase de ani şi m-am născut la Kiev. Tata a fost muncitor într-o uzină metalurgică iar mama a fost şoferiţă pe autobuz. Dar am mai spus toate acestea, chiar e necesar să repet…

— Eu sunt cel care decide ce este necesar şi ce nu. Vom repeta de câte ori voi considera de cuviinţă, tovarăşe Leonski. E limpede?

— Da, tovarăşe colonel.

— Pentru început, vorbiţi-mi despre dumneavoastră.

— Despre… despre mine? Ce aţi vrea să vă spun?

— Tot.

— Nu înţeleg.

— Vreau să-mi povestiţi viaţa dumneavoastră, de la naştere şi până azi, tovarăşe.

— Dar de ce…?

— Faceţi ce v-am cerut.

Urmă o poveste lungă, întreruptă de întrebări intime sau de-a dreptul

stânjenitoare: pe cine iubea mai mult, pe mama sau pe tata? I-ar fi raportat dacă aceştia ar fi avut activităţi antisovietice? Prima sa iubită practica religia ortodoxă în secret, era conştient de acest lucru? Ce părere avea despre faptul că aceasta fusese deportată în gulag, în Siberia?

— Vorbeaţi cu soţia dumneavoastră despre activitatea de la centrală?

— Prea puţin. Adică, de fapt, deloc.

— „Prea puţin" şi „deloc" înseamnă două lucruri foarte diferite, tovarăşe Leonski.

— Vreau să spun că nu vorbeam despre munca propriu-zisă, ci doar generalităţi. De genul: „Am avut multă treabă azi şi sunt obosit" sau" Azi la cantină cutare a zis un banc grozav de amuzant, ne-am distrat pe cinste".

— Povestiţi-mi şi mie bancul în cauză.

— P… poftim?

— Aţi auzit bine. Spuneţi-mi bancul.

— E despre un grup de muncitori care trece prin faţa unei şcoli. Şi e o fereastră deschisă, iar profesorul îl pune pe unul dintre elevi să recite tabla înmulţirii şi…

— Continuaţi.

— Profesorul întreabă: „Cât fac şase ori şase?" şi elevul răspunde foarte repede: „Treizeci şi şapte"

— Şase ori şase egal treizeci şi şase, pronunţă pe un ton glacial anchetatorul.

— Ştiu, dar tocmai asta-i amuzant, fiindcă unul dintre muncitori se întoarce spre tovarăşii lui şi exclamă: „Treizeci şi şapte! Categoric, toate au crescut de când e Andrei Gromîko la putere!"

O tăcere tulburată doar de pârâitul zgomotului de fond însoţi poanta finală.

— Puneţi la îndoială politica conducerii noastre, tovarăşe Leonski?

— Nu, bineînţeles că nu!

— Şi totuşi, exact asta aţi făcut adineauri.

— Era doar un banc!

— Vă stă în obicei să răspândiţi bancuri antipatriotice?

— Nu, nu… N-am spus eu bancul, l-am auzit de la un coleg.

— Cum se numeşte?

— Nu… Nu mai ştiu cine anume l-a spus.

— Haideţi, tovarăşe, sigur vă amintiţi cine-a spus bancul ăsta! Sau poate aţi prefera să vă asumaţi dumneavoastră responsabilitatea?

Piotr Leonski îşi recăpătă subit memoria.

— Anton Winograd. El e glumeţul nostru.

— Mulţumesc, tovarăşe. Vom face o pauză, cât să transmit mai departe aceste informaţii.

Se instală apoi o tăcere stânjenitoare. Melnik privi în jur, la ceilalţi cercetători, absorbiţi de lectura dosarelor. Cu căştile pe urechi, se simţea ca un poliţist de la Stasi care spiona o discuţie între doi cetăţeni est-germani. Răsfoi dosarul, în căutarea numelui ofiţerului KGB, dar nu găsi decât un număr matricol, pe care şi-l notă în carneţel.

— Reluarea interogatoriului tovarăşului Leonski. În ultima vreme, soţia dumneavoastră a adus vorba mai des despre munca dumneavoastră la centrală?

— Anton o să aibă probleme?

— Dumneavoastră riscaţi să aveţi probleme mult mai mari decât el, în această speţă. Răspundeţi-mi la întrebare.

— Nu. Ea ştia că nu trebuie să pună întrebări despre acest subiect.

— Sunteţi sigur că aşa stau lucrurile?

— Da. De ce?

— Vrem să eliminăm în mod edificator o posibilitate care îi îngrijorează mult pe superiorii mei, tovarăşe Leonski. Soţia dumneavoastră avea acces, prin intermediul dumneavoastră, la informaţii strategice despre funcţionarea centralei…

— Dar noi nu vorbeam despre…

— Nu mă întrerupeţi, tovarăşe! Spuneam aşa: soţia dumneavoastră avea acces la date precise despre centrală, prin mijlocirea dumneavoastră. Pe de altă parte, şi soţia tovarăşului Sokolov avea, la rândul ei, acces la informaţii sensibile, prin intermediul soţului ei. Înţelegeţi unde bat?

— Credeţi că soţia mea ar fi participat la un soi de complot?

Ofiţerul KGB răspunse mecanic:

— La ora actuală studiem temeinic toate ipotezele ce ar putea explica motivele pentru care reactorul numărul patru al centralei Vladimir Ilici Lenin a explodat. Una dintre ipotezele acestea implică o intervenţie exterioară. Iar când spun „exterioară”, mă refer la statele capitaliste, în particular la Statele Unite. Dacă americanii au pus la cale explozia,

înseamnă că aveau acces la informaţii precise care să le permită să pregătească acest sabotaj. Aveau nevoie de persoane de contact bine plasate care să le ofere pe tavă secretele noastre nucleare. Ceea ce mă duce cu gândul la faptul că soţia dumneavoastră avea rude la Berlin. O parte din ele în Est, celelalte în Berlinul de Vest.

— Nu mai păstra legătura cu acestea de foarte mult timp. Cu cele din Vest, adică.

— Ştiaţi că fratele ei e sub supravegherea Stasi?

Leonski să cadă din nori la auzul veştii că al său cumnat era în colimatorul Ministerului Securităţii de Stat est-germane.

— Dar… de ce? Cu ce-a greşit?

— Asta nu vă priveşte. E de-ajuns să aflaţi că tovarăşii noştri est-germani au motive întemeiate să creadă că acesta e implicat în activităţi antisovietice. Iar dacă noi suntem la curent, americanii ştiu, la rândul lor. Ar fi putut să-i propună soţiei dumneavoastră să-l scoată din Berlin în schimbul unor informaţii.

— Dar… e o nebunie! Ea nu i-ar ajuta niciodată pe duşmanii ţării!

— Sunteţi sigur de asta? Vă petreceaţi mult timp la centrală. Ar fi putut face asta fără să aflaţi.

— Aş fi ştiut. N-ar fi putut să-mi ascundă ceva atât de grav.

— Aşadar, nimic din comportamentul ei din ultima vreme nu vi s-a părut suspect?

Banda casetei se derulă în tăcere o vreme destul de îndelungată. În cele din urmă ofiţerul KGB îşi pierdu răbdarea:

— Deci…?

— Era mai distantă în ultimul timp, dar nimic mai mult. Însă nu înţeleg unde vreţi să ajungeţi: dacă le-ar fi oferit informaţii americanilor în vederea sabotării centralei, de ce ar fi ucis-o, câtă vreme ea îi servise?

— Fiindcă aşa funcţionează capitaliştii. După comiterea fărădelegii, s-au debarasat de agentul lor. Numărul mare de lovituri de cuţit ar putea fi doar o stratagemă pentru a ne îndrepta pe o pistă greşită, pentru a ne face să credem c-a fost o crimă pasională.

Melnik se gândi la conversaţia avută cu Arseni pe barca acestuia, la Strakholissya. Era oare posibil ca femeile găsite moarte în 1986 să fi avut într-adevăr un amestec în accidentul de la Cernobîl?

— Nu i-am vorbit niciodată Larissei despre ceea ce făceam la centrală…

— În schimb, îi spuneaţi bancurile aflate de la amicul dumneavoastră, Anton.

— Da, dar asta a fost tot, vă jur!

— Bine. Să sperăm că fratele soţiei dumneavoastră vă va confirma certitudinile. Tovarăşii de la Stasi îl interoghează chiar în aceste momente. Dacă sora lui i-a vorbit despre un târg încheiat cu americanii, vom afla. Aveţi încredere în colegii noştri germani. Ştiu să fie foarte convingători.

Melnik se înfioră, fără să vrea.

— Să trecem la un alt subiect, tovarăşe Leonski. Cum aţi caracteriza relaţia pe care o aveaţi cu soţia dumneavoastră?

— Era iubirea vieţii mele, era lumina ochilor mei, era…

— Vă certaţi?

— Bineînţeles, ca în toate cuplurile, au existat şi la noi…

— Vă băteaţi soţia?

Din nou, Leonski întârzie să răspundă, de parcă ar fi cântărit ce era cazul să spună şi ce nu.

— Ei, tovarăşe?

— Nu.

— Îmi păreţi oarecum nehotărât. Sunteţi sigur că ăsta vă e răspunsul?

— S-ar putea să fi scăpat o palmă sau două, dar n-a fost nimic grav.

Melnik se gândi că în URSS, la fel ca în Ucraina contemporană, autorităţile aveau o toleranţă vinovată faţă de violenţele conjugale. Leonski nu risca mare lucru dacă recunoştea că-şi „scuturase" niţel nevasta, din când în când. Era, din nefericire, o atitudine adânc ancorată în tradiţie.

— Cine şi-ar fi putut dori dispariţia soţiei dumneavoastră?

— Nimeni! Era apreciată de toată lumea!

Ofiţerul îi ceru apoi să repete ce făcea în momentul în care Larissa fusese asasinată. Leonski explică faptul că se afla la centrală, în tura de noapte. Lucra la un alt reactor decât cel care explodase. Mai povesti că, după accident, se hotărâse să fugă şi să-şi pună familia la adăpost. Gemenele petreceau noaptea la vecini, după o petrecere de aniversare. Soţia sa era la vila familiei.

— Soţia dumneavoastră a avut un raport sexual înainte de a fi ucisă.

— Ucigaşul a violat-o.

— Am găsit o sticlă de alcool şi două pahare în chiuveta din bucătărie.

Soţia dumneavoastră purta lenjerie luxoasă. Şi-a petrecut seara cu amantul ei.

— Eu… Larissa nu avea de-a face cu alţi bărbaţi.

— Cum de sunteţi aşa de convins că astfel stau lucrurile? Petreceaţi mult timp la centrală. Poate că ea n-a fost singură în vilă. Iată un scenariu perfect posibil: ea s-a întâlnit cu amantul ei, dumneavoastră i-aţi surprins atunci când aţi venit s-o salvaţi şi aţi ucis-o. Olga Sokolov a auzit zgomote nefireşti, a venit să bată la uşă, pe care a găsit-o deschisă. V-a văzut cu cuţitul în mână, aşa că aţi ucis-o şi pe ea, cu o singură lovitură, drept în inimă.

— Dar asta ar fi însemnat să fiu plin de sânge!

— Eraţi acasă. Era de-ajuns să vă schimbaţi şi să îngropaţi hainele pline de sânge.

— E o idee nebunească! Şi, de-ar fi aşa, ce s-a întâmplat cu amantul?

— Poate c-aţi aşteptat până după plecarea lui. Ca un laş. Sau poate că nu l-aţi văzut, dar i-aţi simţit prezenţa. Un anumit miros pe pielea soţiei, o sticlă de alcool şi două pahare… Concluzia v-ar fi sărit în ochi.

— E o nebunie ce-mi spuneţi!

Ofiţerul KGB continuă, netulburat:

— Dacă lăsăm la o parte ipoteza unei crime pasionale şi cea a unui complot pus la cale de imperialişti, nu ne rămâne decât o singură posibilitate şi nu sunt sigur că o să o apreciaţi. Aţi auzit vorbindu-se despre ucigaşul din lessopolossa*?*

Lessopolossa… Melnik îşi notă cuvântul şi-l sublinie apăsat, de două ori. Aşa-numitele *lessopolossa* erau terenuri împădurite aparţinând domeniului public, dar pe care autorităţile sovietice le lăsaseră la dispoziţia populaţiei. Oricine era liber să profite de resursele acestor terenuri sau să se plimbe pe-acolo în voie, deşi, în majoritatea cazurilor, acestea erau folosite drept gropi de gunoi ad-hoc. Cât despre expresia „ucigaşul din *lessopolossa*", aceasta i se părea vag cunoscută.

— Acum patru ani, lângă Donskoi, un orăşel modest de pe malul Donului, la aproximativ o sută de kilometri de frontieră, a fost găsit cadavrul unei fete de treisprezece ani. Corpul era ascuns într-o fâşie împădurită, între un lan de porumb şi un drum care duce la Zaplavskaia, un sătuc de unde o fată de aceeaşi vârstă fusese dată dispărută cu câteva zile mai devreme. Bănuiesc că toate acestea nu vă spun nimic, nu-i aşa?

Crima cu pricina avusese loc înainte de începuturile *glasnost*-ului, politica libertăţii de expresie introdusă începând din 1986 în URSS. Pe-atunci, ziarele vorbeau foarte rar despre crime, iar ştirile erau cenzurate în bună măsură.

— Cadavrul fetei era foarte deteriorat. Era în plină vară, iar zilele erau fierbinţi, astfel încât descompunerea era foarte avansată. Fata era goală şi avea picioarele depărtate. Mâinile îi erau ridicate, semn că încercase să se apere de agresor. Legistul a numărat douăzeci şi două de lovituri de cuţit, unele la nivelul organelor genitale, altele la nivelul ochilor, care-i fuseseră smulşi din orbite.

Melnik simţi un val de greaţă urcându-i din stomac, amintindu-şi de pleoapele cusute ale lui Leonid Sokolov.

— Ce grozăvie! Cum ar putea cineva să comită asemenea orori în ţara noastră?

Naivitatea lui Leonski aproape că-i aduse un zâmbet pe buze. La jumătatea anilor ’80, propaganda comunistă reuşise să vâre în creierele cetăţenilor sovietici ideea că în URSS crimele erau rarisime, spre deosebire de ceea ce se petrecea în statele capitaliste. În realitate însă, cei de la criminalistică erau departe de-a fi şomeri. Violurile şi devierile sexuale erau, potrivit propagandei, inexistente. De fapt, tot ceea ce avea legătură cu sexualitatea era un subiect tabu.

— Foarte curând s-au descoperit şi alte cadavre în fâşiile împădurite din regiune, continuă ofiţerul KGB. *Tot femei, cu urme de înjunghieri la nivelul ochilor şi al părţilor genitale. În total, în momentul în care vă vorbesc, se poate vorbi de vreo zece crime ce ar putea fi legate între ele.*

Un ucigaş în serie, se gândi Melnik. În perioada respectivă, ţările occidentale şi îndeosebi Statele Unite începuseră să înţeleagă dinamica aparte a acestui soi de criminali. Forţele de ordine sovietice nu erau însă la fel de avansate. Pentru miliţie, obişnuită să gestioneze crime cu scopuri materiale, omucideri comise sub imperiul alcoolului ori violenţe conjugale extreme, ideea de a fi confruntat cu un criminal care ucidea de plăcere, urmând un ritual precis, era de neconceput.

Dar dacă ucigaşul Olgăi Sokolov şi al Larissei Leonski nu era la primele sale victime? Existau similitudini între victimele faimosului ucigaşul din *lessopolossa* şi felul în care fuseseră ucise cele două femei din Pripiat. Larissa fusese înjunghiată de multe ori, iar unele dintre loviturile de cuţit îi

vizaseră faţa, desfigurând-o. La fel ca Olga, avusese ochii străpunşi de cuţit. Pe de altă parte, cadavrul lui Leonid Sokolov avusese pleoapele cusute. Poate că, sub acestea, şi ochii săi fuseseră străpunşi, ori poate chiar smulşi din orbite.

— Din câte ştiu, aveţi rude în estul Ucrainei, nu-i aşa, tovarăşe Leonski? Le vizitaţi des?

— Cel mult de două sau trei ori pe an. Totuşi, doar nu credeţi că…

— Că aţi fi îndeajuns de nebun încât să fi ucis toate acele femei din regiunea Rostov? Habar nu am. Dar n-aş ezita nicio clipă să vă pun în cârcă această acuzaţie, dacă nu îmi veţi mărturisi că le-aţi ucis pe Olga Sokolov şi pe soţia dumneavoastră. Iar în acest caz, consecinţele ar fi cu totul altele. Un judecător mai îngăduitor ar putea manifesta clemenţă pentru un om care şi-a ucis soţia care îl înşela, şi care a mai lichidat apoi un martor al crimei. Probabil aţi scăpa cu o condamnare la închisoare pe viaţă. Dar, pentru cele zece crime sordide, vă aşteaptă pedeapsa cu moartea.

Se auzi un răcnet de fiară rănită, apoi hohote de plâns. Leonski cedase nervos. Ceva mai târziu, după un răgaz, glasul lui tremurător se făcu din nou auzit:

— Sunt nevinovat! Ce spuneţi dumneavoastră n-are niciun sens! Nu mi-am ucis soţia şi nu am ucis-o pe Olga Sokolov! N-am să mărturisesc niciodată că le-aş fi ucis fiindcă nu-i adevărat.

— Cum doriţi. În acest caz, la finalul acestui interogatoriu, vă vom trimite înapoi în celulă până când adevărul va ieşi la iveală.

— De ce o să mă acuzaţi? Nu aveţi nicio dovadă împotriva mea!

— Aţi părăsit centrala în timpul unui incident nuclear major.

— Am făcut-o ca să-mi salvez familia!

— Aţi făcut-o ca să vă scăpaţi propria piele, îl corectă ofiţerul KGB. *Vom face o pauză, ca să vă ofer un răgaz să vă reconsideraţi situaţia. Între timp, eu am să sun la miliţia din Rostov-pe-Don, ca să le spun că s-ar putea să îl avem în custodie pe ucigaşul pe care-l caută de ani de zile.*

Sfârşitul înregistrării.

22

Melnik îşi scoase căştile şi răsfoi dosarul anchetei, fără să afle însă mare lucru în plus. Atunci când realiză că mai rămăsese aproape o oră până la închiderea programului cu publicul, se apucă să fotocopieze integral dosarul, pentru a putea să-l cerceteze pe îndelete acasă. Astfel constată că din dosar lipseau anumite pagini care fuseseră decupate cu grijă, fie cu foarfeca, fie cu o lamă foarte ascuţită.

Îi ceru supraveghetorului să îl cheme pe arhivistul care îi adusese documentele. Câteva minute mai târziu, acesta îşi făcu apariţia, contrariat.

— Am nevoie de o listă a tuturor celor care au consultat această arhivă, i se adresă Melnik, cu voce scăzută.

— Pentru ce vă trebuie?

— Lipsesc vreo douăzeci de pagini din dosar. Cineva le-a decupat, pur şi simplu.

— Vorbiţi serios?

Neîncrezător, arhivistul deschise cutia cenuşie şi răsfoi dosarul.

— E de necrezut! Documentele nu părăsesc niciun moment această încăpere şi e întotdeauna cineva aici care să supravegheze ce se întâmplă!

Melnik aruncă o privire spre supraveghetor, care citea liniştit ziarul.

— N-aş zice că supravegherea e tocmai strictă.

— Există şi o cameră de luat vederi, preciză arhivistul, vrând parcă să-şi dezvinovăţească colegul.

— Oricum ar fi, un lucru e sigur: cineva a dorit ca aceste pagini să dispară.

Nu exista pic de intimitate în această sală. Ar fi fost dificil să decupezi o pagină fără să fii văzut de către vecinul de masă. Melnik emise ipoteza unei posibile complicităţi interne, ceea ce îi displăcu foarte tare arhivistului.

— Aici suntem la SBU. Nici eu şi nici colegii mei nu vindem documente din arhivă ca pe covoarele de la marginea drumului.

— Nu asta am vrut să insinuez…

Arhivistul îşi flutură mâna, excedat.

— Vă asigur că va avea loc o anchetă internă foarte serioasă.

— Şi lista persoanelor care au…

— Nu sunt îndreptăţit să vă furnizez această informaţie. Dar aş putea transmite pe cale ierarhică cererea dumneavoastră. Va dura două, cel mult trei zile până când veţi primi un răspuns.

Melnik se aplecă şi-i şopti la ureche:

— Într-o anchetă privitoare la o crimă, două-trei zile înseamnă o veşnicie. E vorba doar de câteva nume. V-ar lua numai zece secunde să le aflaţi.

— Nu aceasta e procedura.

— Imaginaţi-vă că am să descopăr că ucigaşul a fost, într-adevăr, cel care a subtilizat o parte din arhivă. Dacă superiorii dumneavoastră vor afla că m-aţi făcut să aştept trei zile până să-mi daţi numele celor care au consultat acest dosar înaintea mea, s-ar putea să aveţi de dat nişte explicaţii, nu-i aşa?

Percepu o urmă de ezitare în atitudinea arhivistului. Oscila între a se conforma regulamentului şi a-l încălca, nu foarte grav, pentru a se pune la adăpost în cazul izbucnirii unui scandal. În cele din urmă, funcţionarul optă pentru soluţia care risca să-i afecteze cel mai puţin cariera.

— Voi face o cerere oficială, care sper că va primi un răspuns pozitiv, declară el, pe un ton ceva mai ridicat.

Melnik oftă.

— Cum doriţi. Însă va trebui să vă asumaţi consecinţele.

Arhivistul ieşi, luând cu sine cutia cenuşie. Reveni după câteva clipe, pentru a-l escorta pe căpitan până la ieşire. Pe culoar, înainte de a ajunge la portalul păzit de la ieşirea din clădire, arhivistul o coti spre toaletă.

— Vă recomand să vă spălaţi bine pe mâini după ce aţi consultat aceste dosare vechi, rosti el apăsat, făcându-i semn din cap lui Melnik să îl urmeze.

Odată ajunşi în interiorul băii, arhivistul se asigură că erau singuri, apoi scoase din buzunar un bileţel pe care-l despături.

— Arhiva a fost consultată doar de două persoane. Memoraţi numele, nu vă notaţi nimic.

Melnik luă bileţelul pe care i-l întindea arhivistul.

— Dumneavoastră aţi decupat paginile acelea?

— Bineînţeles că nu! exclamă arhivistul, vădit ultragiat.

Indignarea sa părea a fi sinceră.

— Dacă vă trece prin gând să pronunţaţi astfel de acuzaţii contra mea, mai gândiţi-vă o dată. Iar dacă veţi spune cuiva că v-am furnizat această informaţie, vă promit că veţi avea neplăceri.

— N-am niciun motiv să bat toba. Încă ceva: am observat că numele ofiţerului KGB care s-a ocupat de dosar nu este specificat nicăieri. Toate sunt semnate doar cu un număr matricol.

— Şi, bineînţeles, vreţi numele respectivului individ, completă arhivistul. E-n regulă: am să vă trimit un SMS de îndată ce voi reuşi să îl aflu.

Mulţumit, Melnik îşi plecă privirea şi citi cele două nume înscrise pe bucata de hârtie. Cel dintâi îi era cât se poate de familiar: Leonid Sokolov.

În schimb, cel de-al doilea îl luă prin surprindere în cel mai înalt grad: ofiţer Galina Novak.

23

Melnik părăsi clădirea arhivelor înjurând. Cum naiba reuşise Novak, o puştoaică repartizată doar de câteva săptămâni la comisariatul său, să-l tragă pe sfoară, conducându-şi pe ascuns propria anchetă, pe la spatele său? Sări în maşină şi se hotărî să meargă direct la ea. Conducea cu viteză excesivă şi, la un moment dat, auzi urletul unei sirene în urma sa. În retrovizor se iviră sclipirile albastre ale unui girofar, dublate de semnalizarea cu farurile din partea celui aflat în maşina de poliţie. Îl soma să se oprească. Atunci îşi dădu seama că era urmărit de o maşină de la poliţia rutieră.

— *Blyad,* şuieră el printre dinţi.

Trase pe dreapta, imitat de îndată de maşina de patrulare. Din aceasta coborî un poliţist tânăr, purtând uniforma nouă în stil american, la fel ca Novak. Se aplecă la geamul maşinii sale şi-i ceru să prezinte actele.

Melnik îi arătă legitimaţia de serviciu.

— Suntem colegi.

— Miliţian, da? spuse tânărul poliţist, inspectând legitimaţia învechită, cu colţuri îndoite. Am să vă rog să-mi prezentaţi, totuşi, şi actele maşinii, domnule căpitan. Şi asigurarea obligatorie.

Melnik oftă şi se aplecă să caute în torpedou. Scoase actele cerute şi, după ce poliţistul le examină, se dădu un pas în spate şi privi roata din faţă.

— Maşina asta ar cam avea nevoie de nişte pneuri noi.

Ultima oară când se uitase la ele, roţile maşinii erau la limita maxim acceptată de uzură. Întârziase cel puţin o lună schimbarea lor.

— De îndată ce statul o să-mi crească leafa, promit să le schimb, răspunse Melnik, străduindu-se să zâmbească.

Tânărul poliţist îşi scoase cotorul cu formularele pentru contravenţii.

— Îmi pare rău, domnule căpitan, dar va trebui să vă amendez.

— Îţi baţi joc de mine?!

Tonul îi fu mai răstit decât intenţionase, aşa că încercă să o dreagă:

— Ascultă-mă, prietene, mă întorc de la arhivele SBU, sunt în miezul unei anchete privind o crimă.

— Conduceţi un vehicul privat, nu o maşină de serviciu. Îmi pare rău,

dar nu am de ales, răspunse poliţistul, cam înţepat. Asta e noua politică: zero toleranţă!

Melnik aruncă o privire în oglinda retrovizoare. Maşina de patrulare era o Toyota Prius nou-nouţă, o maşină hibridă care funcţiona deopotrivă cu benzină şi cu electricitate. „Vehicule curate pentru poliţişti curaţi" era sloganul declamat de unul dintre responsabilii cu comunicarea de la guvern. Ce tâmpenie! Oare şi în Donbas aveau de gând să trimită tancuri electrice? Se gândi din nou la fiul său, a cărui unitate staţionată lângă Doneţk ducea o lipsă acută de orice mijloace şi se folosea de nişte blindate sovietice cârpite, ca vai de ele. În timpul ăsta, la Kiev, nişte puştani şcoliţi pe lângă cowboy americani conduceau bolizi japonezi. Iar el, care lucra în Zona Interzisă, conducea zi de zi o rablă care ar fi trebuit casată demult.

Câtă ipocrizie!

Buricele degetelor încleştate pe volan i se albiseră, într-atât de tare îl strângea ca să se abţină să nu explodeze. Se înfuriase. Era furios pe soţia sa, pe Novak, pe stat, pe separatiştii din Donbas, pe politicieni şi pe mucosul ăsta care se pregătea să-i trântească o amendă pe care nu o merita. Da, era perfect de acord cu ideea de fond, eradicarea corupţiei care făcea ravagii în poliţie şi eliminarea favoritismelor, a arestărilor arbitrare şi a bancnotelor strecurate în carnetul de conducere pentru a-i „mulţumi" pe poliţişti. Dar, dacă acelaşi guvern i-ar fi dat un salariu decent, plătit la timp, dacă armata ar fi putut să-i ofere fiului său un echipament militar conform standardelor, dacă n-ar fi fost obligat să ancheteze o crimă folosindu-se de maşina personală fiindcă toate maşinile de la comisariat erau fie ocupate, fie pe butuci, atunci n-ar fi avut pneurile prea uzate. Asta-l făcea să vadă negru în faţa ochilor.

— Unde lucraţi? îl întrebă tânărul poliţist, sperând să mai detensioneze atmosfera.

— În Zonă, mormăi Melnik.

— În cartierele din nord? La care comisariat?

— Lucrez la Cernobîl, nu la Kiev.

— Aha…

Ofiţerul făcu un pas înapoi şi continuă să completeze procesul verbal. Pe chip i se zugrăvise expresia pietonului care tocmai a evitat să calce într-un rahat aburind pe un trotuar alunecos. Era mai mult decât putu Melnik

să suporte.

— Aşa se face un control rutier de rutină? izbucni el.

— Poftim? făcu tânărul agent.

Melnik sări din maşină.

— Vă rog să urcaţi înapoi în maşină, domnule căpitan…

— Va trebui să abordezi mult mai serios un control rutier. Nu te-au învăţat la şcoala voastră cea nouă, de superpoliţişti? Trebuie să faci o percheziţie completă a vehiculului, să cauţi posibile produse ilicite.

Se îndreptă spre portbagaj şi îl deschise.

— Poftim, uită-te! Nu mă opun percheziţionării.

— E-n regulă, domnule căpitan, ştiu că nu e nimic în neregulă acolo, faceţi parte din miliţie şi…

— Aha, deci acum contează şi asta?

Tânărul poliţist se încruntă, dar nu reuşi să găsească replica potrivită.

— Dar motorul? Nu-l verifici?

Melnik deschise capota.

— Haide, pune mâna, să te convingi că totul e în ordine.

Tânărul poliţist încremenise, era incapabil să facă măcar un pas.

— Ei, de ce ai reţineri? Nu-ţi face griji, nu-i chiar aşa de radioactivă maşina mea.

— Nu e deloc amuzant, domnule căpitan.

— Prietene, crede-mă că nici mie nu-mi vine să râd. Doar că nu-mi plac oamenii care-şi fac treaba doar pe jumătate. Aşa că fie te-apuci şi verifici maşina aşa cum se cuvine, fie îl sun pe superiorul tău şi-i spun că n-ai fost în stare să duci la bun sfârşit un simplu control de rutină.

Tânărul poliţist ezită.

— Hai, mai cu vlagă: munca mea nu înseamnă doar să-mi enervez colegii, eu chiar anchetez un caz de crimă.

Cu gesturi lente, tânărul agent îşi puse cotorul de amenzi înapoi în buzunar.

— E-n regulă, circulaţi. Dar nu uitaţi de pneuri, vă puneţi viaţa în pericol conducând aşa.

Ironia involuntară a observaţiei îi aduse un zâmbet pe buze lui Melnik. În fiecare zi, acolo în Zonă, îşi asuma de zece ori mai multe riscuri doar respirând.

— Ţi-am spus, am să le schimb de îndată ce statul o să-mi crească leafa,

repetă el, urcând în maşină.

Demară în trombă. Ar fi trebuit să se simtă uşurat. În schimb, întâlnirea asta nu reuşise decât să-i sporească iritarea. Poate fiindcă poliţistul de la rutieră, cu uniforma lui cea nouă, îi amintea de Novak.

Ajunse în faţa blocului ei vreo zece minute mai târziu. Bătu la uşă, iar Novak deschise imediat.

— Domnule căpitan? se miră tânăra.

Chipul ei exprima o uimire sinceră, care se preschimbă însă imediat în teamă atunci când Melnik o împinse, intrând în apartament.

— De-a ce te joci, puştoaico? De ce anchetezi pe-ascuns crima dublă din ’86?

— Dubla crimă… despre ce vorbiţi?

— Nu-ţi bate joc de mine! Am fost la arhive. Ştiu c-ai consultat dosarul KGB.

Novak se făcuse albă ca varul. Deodată, din celălalt capăt al apartamentului se făcu auzită o voce:

— Iubito, ce-i cu zgomotul ăsta?

Melnik făcu un pas înapoi. O clipă mai târziu, un tânăr îşi făcu apariţia în hol. Era brunet, cu ochi căprui şi purta un costum cenuşiu şi pantofi lustruiţi impecabil.

— E vreo problemă? întrebă el.

Venindu-şi în fire, Novak se grăbi să facă prezentările:

— Vassili, dânsul e căpitanul Melnik, superiorul meu la comisariat. Domnule căpitan, vi-l prezint pe soţul meu, Vassili.

Luat pe nepregătite, Melnik se mulţumi să încline din cap.

— Galina, nu-i frumos să-l ţii pe căpitan aici în hol. Haideţi, intraţi! Beţi o cafea?

— Sunt sigură că domnul căpitan se grăbeşte şi…

— O cafea ar fi perfectă, răspunse Melnik.

Novak păli şi mai tare.

— Excelent! se entuziasmă soţul ei. Pun de trei cafele!

Dispăru în bucătărie. Melnik îşi scoase haina şi i-o vârî în mâini Galinei.

— Nu se poate să rămâneţi, vă rog, şopti ea.

— Ei bine, am să mă deranjez şi-am să rămân.

În bucătărie se auzi bâzâitul espressorului şi o aromă de cafea caldă invadă apartamentul.

— Să nu pomeniţi de Cernobîl, vă implor, îi şopti ea, în timp ce traversau holul.

Sufrageria cuplului Galina şi Vassili Novak vădea faptul că se bucurau de un grad destul de ridicat de confort financiar. Un computer, un televizor cu diagonală mare, mobilier nou. Având în vedere care era salariul Galinei, era limpede că soţul ei era cel care câştiga îndeajuns de bine încât să le asigure acest nivel de trai.

Stânjenită, Galina îşi plecă privirea în timp ce Vassili aşeza pe masă tava de argint cu cele trei ceşti de cafea aburinde.

— Domnule căpitan, ce mai e nou pe la comisariat? întrebă Vassili. Aveţi vreo anchetă palpitantă în curs? Galina nu vrea să-mi povestească niciodată nimic.

— Aşa-i ea, mai secretoasă, rosti Melnik, aruncându-i Galinei o privire cu subînţeles.

Ea începu să roşească.

— De fapt, lucrăm împreună la un caz de crimă, urmă el, pe un ton îndeajuns de neutru încât Vassili să nu-i perceapă ironia. E o poveste mai veche, cu rădăcini în 1986.

— Aha, un *cold case!* Iar crima datează din anul exploziei centralei? Ce pasionant! Iar tu nu mi-ai spus nimic? i se adresă el soţiei sale, ciupind-o în joacă de umăr.

— E o poveste veche şi nu foarte interesantă, răspunse ea. Am început ancheta asta fiindcă nu avem nimic mai palpitant de făcut în momentul ăsta.

— Într-un fel, era de aşteptat. Probabil că poliţia nu are prea multe de făcut într-un orăşel cum e Ivankiv.

— Ivankiv? se miră Melnik.

Ivankiv era situat la cincizeci de kilometri de Cernobîl, departe de Zona Interzisă. Melnik se întoarse spre Novak. Privirea tinerei părea că-l imploră: *Vă implor, nu spuneţi nimic!*

— E-adevărat că nu mă aşteptam la un loc atât de liniştit când am fost repartizată *acolo*, spuse ea, accentuând ultimul cuvânt. Iubitule, n-ai vrea să aduci şi un pic de lapte?

— Bineînţeles.

Ea îşi urmări soţul din priviri, până când acesta intră în bucătărie. Auzind uşa cămării scârţâind, se aplecă spre superiorul ei şi şopti,

precipitată:

— Nu ştie că lucrez la Cernobîl.

— L-ai minţit?

— Nu vreau să afle. Din cauza radiaţiilor.

Se ridică brusc, căci Vassili revenise în sufragerie.

— Ce şuşotiţi acolo? întrebă el, aşezând o carafă cu lapte pe masă. Sper că nu mă bârfeaţi, domnule căpitan?

Galina îi aruncă o privire imploratoare, de câine bătut.

— Discutam despre anchetă.

Ea-şi stăpâni cu greu un suspin de uşurare.

— Presupun că-i vorba de un secret profesional. Lucraţi de mult timp la Ivankiv, domnule căpitan?

— Spune-mi Joseph. De vreo şapte ani.

— Locuiţi acolo? Cu familia?

— Nu. Soţia mea a preferat să stăm la Kiev.

Vassili îşi aşează mâna peste cea a soţiei sale.

— Nu ştiu dacă v-a spus, dar Lina face naveta în fiecare zi. În curând, însă, va trebui să se oprească.

Se întoarse spre ea.

— I-ai spus, iubito?

— Eu… nu. Intenţionam să-i spun cât de curând. Dar aş prefera să fim siguri mai întâi…

— Păi suntem siguri, scumpa mea…

Melnik înţelese numaidecât:

— Aşteptaţi un copil?

— Sunt însărcinată în două luni, rosti Galina, plecându-şi din nou privirea.

— Suntem tare fericiţi. Va fi primul nostru copil. Aveţi copii, domnule căpitan?

— Trei, răspunse Melnik. Doi băieţi şi o fată.

De ce îi ascunsese că era însărcinată? Cantitatea de radiaţii înregistrată în jurul comisariatului nu era foarte mare, dar nu era deloc recomandabil pentru o femeie în situaţia ei să lucreze într-o astfel de zonă.

— Cu ce se ocupă? întrebă Vassili.

— Poftim?

— Copiii dumneavoastră… Cu ce se ocupă?

Enumerarea studiilor şi ocupaţiilor copiilor săi îi luă ceva vreme. În tot acest răstimp, Galina îi ocoli privirea, până când Melnik pomeni de Nikolai şi de războiul din Donbas.

— Războiul de-acolo e din vina guvernului, interveni ea. N-ar fi trebuit să-şi bată joc de limba rusă. Ăsta a fost factorul declanşator în est.

După Maidan, una dintre primele măsuri luate de pro-europenii ajunşi la putere fusese aceea de a retrage limbii ruse statutul de limbă oficială a statului. În numeroase regiuni ale Ucrainei, dar mai cu seamă în est, populaţia vorbea doar această limbă. Urmaseră demonstraţii uriaşe în anumite oraşe din ţară, precum Harkov şi Doneţk, dar mai ales în Crimeea.

— Dacă ruşii nu s-ar fi amestecat, n-ar fi fost niciun război, îi replică Vassili.

— Ba da. Cei de-acolo n-au vrut să accepte să le fie călcate în picioare istoria şi cultura.

— Nu le-a interzis nimeni să vorbească ruseşte, o temperă soţul ei.

— Nu asta e adevărata problemă. De ani, ba nu, de decenii încoace, Vestul a dispreţuit Estul. Impunerea limbii ucrainene a fost doar picătura care a umplut paharul.

Melnik asistă o vreme în tăcere la discuţia lor în contradictoriu, până când soţul Galinei capitulă.

— Familia ei e originară din Donbas, domnule căpitan, explică el cu un zâmbet stânjenit pe chip. E un subiect delicat. Acum însă am să vă rog să mă scuzaţi, dar va trebui să mă întorc la lucru.

Se ridică şi-i strânse mâna lui Melnik.

— Mă bucur că v-am cunoscut, Joseph. Va trebui să veniţi într-o seară la cină, împreună cu doamna.

— Am notat invitaţia.

Vassili Novak îşi sărută soţia pe frunte, luă o geantă de piele aflată la piciorul mesei şi părăsi apartamentul.

— Sunteţi căsătoriţi de mult timp? întrebă Melnik.

— De doi ani. Dar suntem împreună de mai bine de cinci ani.

— Şi încă nu i-ai spus că lucrezi la Cernobîl?

Ea plecă din nou ochii.

— Nu. Dacă i-aş fi spus, s-ar fi speriat şi mi-ar fi cerut să-mi dau demisia.

— Ce prostii ai făcut pe la Academie, de te-au repartizat taman la

Cernobîl?

Ea zâmbi discret.

— Ştiţi pe ce loc am terminat Academia?

— Având în vedere că ai fost trimisă într-unul dintre cele mai de rahat posturi din ţara asta, aş spune că n-a fost un loc fruntaş.

— Am fost şefă de promoţie.

— Prima?

Ea încuviinţă din cap.

— Tata e din Donbas, vă mai amintiţi?

— Nu cred că ăsta a fost vreodată un impediment în cariera cuiva.

— Tata a făcut parte din unităţile anti-revoltă care au fost desfăşurate pe Maidan. S-a aflat acest lucru şi la Academie şi, din acest motiv, m-au pedepsit exilându-mă la Cernobîl.

Melnik nu se miră prea mult. Forţele speciale anti-revolte, aşa numita unitate Berkut, după numele ucrainean al acvilei regale, fuseseră vârful de lance al reprimării manifestanţilor în timpul revoluţiei din 2014. Detestate de o bună parte din populaţie, forţele Berkut fuseseră desfiinţate după accederea la putere a opoziţiei.

— Cum n-am de gând să rămân la Cernobîl, îmi făcusem planul să rezolv cazul uciderii lui Leonid Sokolov, cu scopul de a obţine apoi o detaşare în afara zonei, continuă ea.

Se ridică şi începu să se plimbe prin sufragerie.

— Nu vreau să îmi dau demisia, dar n-aş vrea nici să-mi pun în pericol viitorul copil. Am plătit un doctor ca să-mi furnizeze nişte certificate medicale, astfel încât să nu fiu nevoită să merg în fiecare zi la muncă. M-am folosit de timpul liber astfel obţinut pentru a cerceta împrejurările în care a murit Leonid Sokolov. Mi-am spus că, dacă rezolvam misterul, presa ar fi scris despre mine şi superiorii s-ar fi văzut obligaţi să mă mute la Kiev.

Se opri din du-te-vino. Părea că se simţea uşurată fiindcă mărturisise adevărul, în sfârşit.

— O să am probleme din cauza asta? întrebă ea.

Melnik îşi netezi barba stufoasă.

— Am pierdut timp preţios din pricina ambiţiei tale de-a te juca de-a călăreţul singuratic. Ar trebui să-ţi fac un raport, dar…

Furia i se risipise. În definitiv, la fel ca el însuşi, Novak încerca doar să

scape din Cernobîl. Cum să o condamne pentru asta?

— …Dar am să trec cu vederea, de data asta, fiindcă ştiu prin ce treci. Soţia mea îmi detestă meseria. Îmi cere în fiecare săptămână să demisionez. N-o spune direct, dar ştie să-mi dea de înţeles că asta ar trebui să fac. Aşa că pot înţelege situaţia ta. Dar, de-acum înainte, va trebui să dai cărţile pe faţă.

Ea se aşeză, uşurată.

— Cum de-ai făcut legătura cu KGB-ul? întrebă Melnik.

— Am început prin a parcurge dosarul întocmit de Miliţie. Ceea ce m-a surprins a fost că investigaţiile făcute de organele de miliţie s-au oprit după numai câteva zile. Nu era logic: una dintre victime era căsătorită cu un înalt demnitar al Partidului. Am făcut cercetări, căutând articole de presă privind cazul şi-am dat de numele unui jurnalist de la *Radianska Jitomirşcina,* un cotidian din Jitomir. L-am vizitat, iar el mi-a dezvăluit că ancheta fusese preluată de KGB. Urmarea o cunoaşteţi.

Deşteaptă abordare, se gândi Melnik.

— Dar dumneavoastră? Cum aţi ajuns la arhiva KGB-ului?

— L-am căutat pe cel care a condus ancheta Miliţiei la vremea aceea, un tip pe nume Arseni Agopian. N-a fost deloc încântat că ne interesează acest caz.

— De ce?

— Cred că se teme ca nu cumva să fie declarat responsabil de eşecul anchetei. E un reflex sovietic tipic: omul ştie că la noi se găseşte mereu un ţap ispăşitor, iar adevăraţii vinovaţi scapă nepedepsiţi. La fel ca în cazul incidentului de la Cernobîl.

Cum o idee îi sugerase alta, se gândi să o întrebe:

— Ce crezi despre povestea cu sabotarea reactorului de către CIA? Arseni Agopian mi-a pomenit despre asta, iar anchetatorul de la KGB a făcut aluzie la această ipoteză în timpul interogării lui Leonski.

— Sunt aberaţii.

Novak se ridică şi scoase un teanc de documente dintr-un sertar.

— În urma exploziei reactorului a avut loc un proces. Ca urmare a acestuia, directorul centralei, adjunctul acestuia, inginerul-şef responsabil de reactorul 4, şeful atelierului adiacent reactorului şi şeful de tură au fost condamnaţi. A fost însă doar o mascaradă.

Ridică un teanc de hârtii prinse laolaltă cu o agrafă.

— Am citit tot ce-am putut găsi despre acest subiect. Acesta e un raport oficial care analizează problemele structurale ale reactoarelor RMBK, acelaşi model care a funcţionat defectuos la Cernobîl. Nucleul reactoarelor RMBK devine instabil atunci când reactorul funcţionează la putere scăzută. Reactorul devine astfel mai greu de controlat şi riscul unui accident creşte exponenţial. Asta s-a petrecut în seara exploziei. Dar autorităţile fuseseră avertizate asupra acestor probleme cu mult înainte de catastrofă. La aceasta s-a adăugat un şir de erori umane comise de un personal insuficient pregătit, astfel încât au fost întrunite toate condiţiile pentru un cataclism nuclear. Teza sabotajului e doar o fantasmagorie.

— Deci n-a fost sabotaj, iar Olga şi Larissa n-au fost ucise de americani.

— Chiar aţi luat în serios ipoteza asta?

Melnik ridică din umeri, uşor iritat.

— De ce nu? Era în plin Război Rece, iar cele două tabere erau gata de orice pentru a se destabiliza reciproc.

— Să arunci în aer o centrală nucleară e mult mai complicat decât să deraiezi un tren. Teoria ucigaşului în serie mi se pare mult mai interesantă.

— E o pistă falsă, replică el, vădit satisfăcut.

— De unde ştiţi? În înregistrare, ofiţerul KGB spunea că scotea ochii victimelor şi…

— Ucigaşul din *lessopolossa* e Căpcăunul din Rostov.

Pe chipul lui Novak, surprinderea luă locul descumpănirii.

— Tipul care ucidea femei şi le mânca…

— Da. Ăla e.

Îşi amintise de el pe drum, după ce fusese oprit de poliţistul de la Rutieră. Căpcăunul din Rostov fusese un ucigaş în serie canibal, care ucisese douăzeci şi unu de băieţi cu vârste între opt şi şaisprezece ani, paisprezece fetiţe şi şaptesprezece femei în regiunea Rostov-pe-Don. După proces, fusese condamnat şi executat cu un glonte în ceafă. Asta se întâmplase în 1994. Aşadar, era imposibil ca el să fi fost ucigaşul lui Leonid Sokolov.

— Dar ar fi putut să le ucidă pe Olga şi Larissa în 1986, obiectă Novak.

— Micuţo, la vremea aia lumea nu se deplasa prin ţară la fel de uşor ca azi. Şi mă îndoiesc că acest Căpcăun a călătorit taman la Cernobîl pentru a ucide două femei, exact în seara în care centrala a explodat.

— În acest caz, mai rămân doar două posibile ipoteze, afirmă ea. Fie le-a ucis soţul Larissei Leonski, fie amantul acesteia.

— Şi care dintre ipotezele astea îţi pare mai plauzibilă?

— Amândouă mi se par la fel de credibile. Dar am să aştept să mă întâlnesc mai întâi cu ofiţerul care l-a interogat pe Leonski, înainte de a mă concentra asupra uneia dintre ele.

— Tipul de pe casetă? Dar numele lui nu figurează în dosar, e doar un număr matricol.

— Ştiu. Dar am reuşit să-l identific comparând şi alte documente din arhivă.

Se ridică şi îşi aduse laptopul. Era deschis la pagina de pe Vkontakte a unui deputat din Blocul Opoziţiei, o formaţiune politică prorusă. Tipul avea undeva spre patruzeci de ani, un rânjet de carnasier şi o frunte netezită ca prin farmec de programele de prelucrare grafică.

— E prea tânăr, spuse Melnik, în timp ce-i studia poza de profil. Cel pe care-l căutăm trebuie să fie trecut de cincizeci de ani.

— Ştiu. Ofiţerul KGB e şeful securităţii deputatului. Îl cheamă Petro Lazarenko, e cel din planul secund al pozei.

Îi indică un tip de vreo şaizeci de ani, pleşuv şi îmbrăcat într-un costum discret, pierzându-se în mulţimea ce-l înconjura pe deputat. Trebuia să fii foarte atent ca să remarci că individul purta o cască în ureche, la fel ca restul bodyguarzilor.

— L-ai contactat deja? vru să afle Melnik.

— Nu, nu încă. Aveam de gând să îl abordez în timpul uneia dintre apariţiile publice ale deputatului. Are o agendă încărcată săptămâna asta. De exemplu…

Novak arătă spre cea mai recentă postare de pe pagina de Vkontakte a politicianului.

— În seara asta urmează să asiste la un vernisaj la Arsenal. Cu siguranţă, şi şeful securităţii lui va fi acolo.

— Şi cum ai de gând să intri la un eveniment privat ca acesta şi să-l abordezi pe Lazarenko?

— Cu ajutorul legitimaţiei de poliţist. De ce?

Melnik zâmbi, amuzat de naivitatea tinerei.

— Dacă e ceva ce displace oricărui politician, ei bine, e o vizită a unui poliţist la una dintre sindrofiile la care participă, mai ales dacă poliţistul în

cauză vrea să pună nişte întrebări legate de un caz de crimă.

— Mă-ntreb cum ar putea să mă împiedice să intru; sunt poliţistă şi…

— …şi asta nu înseamnă absolut nimic pentru unul ca el. Tipul pe care vrei să îl interoghezi a lucrat la KGB. Cu siguranţă, oamenii săi provin tot de-acolo. Chiar crezi că te-ar lăsa să intri doar fiindcă le-ai flutura o legitimaţie în faţă?

— Nimeni nu e mai presus de lege.

— Ba da. Nu fi naivă. Vrei să ştii cum s-ar desfăşura planul tău? Te-ai înfiinţa la Arsenal cu gura mare, ţi s-ar cere să aştepţi, spunându-ţi-se că Lazarenko urmează să vină să discutaţi. Apoi, în loc să apară acesta, ar veni la tine un individ care ţi-ar înmâna un telefon mobil, iar la celălalt capăt al firului ar fi vreun procuror sau cineva din minister, care ţi-ar spune pe cel mai diplomatic ton cu putinţă să îţi bagi întrebările în cur şi să-l laşi în pace pe Lazarenko. Dar hai să admitem că ai reuşi să-l întâlneşti. Ce crezi că ţi-ar spune? Ai ascultat caseta cu interogatoriul lui Leonski? Crezi că ai să poţi scoate vreo informaţie de la un tip ca ăsta? A fost ofiţer KGB. Ka-ghe-be! Tipul ăsta e un blestemat de tiranozaur! Te-ar hali cu fulgi cu tot!

Simţindu-se jignită, Galina se îmbufnă.

— Şi credeţi că v-aţi putea descurca mai bine?

— La fel ca Lazarenko, am trăit într-o epocă pe care tu nu ai apucat să o cunoşti. Ştiu cum funcţionează genul ăsta de oameni. Iar asta înseamnă că am şanse mai mari de a extrage de la el informaţii utile.

— Şi eu ce-ar trebui să fac, câtă vreme îl veţi lua la întrebări?

Tânăra se dovedise eficientă în investigaţiile ei, aşa că o colaborare nu putea fi decât benefică.

— Află tot ce poţi despre Piotr Leonski.

Ea încuviinţă, fericită că nu avea să fie obligată să stea deoparte.

— Încă ceva… Ai observat ceva ciudat la dosarul din arhivă?

— Primul lucru care mi-a sărit în ochi a fost lipsa unui număr de pagini din dosar.

— Câte?

— Vreo douăzeci. Dar sunt convinsă că aţi remarcat şi dumneavoastră asta.

Apoi, Novak înţelese de ce o întrebase.

— Credeţi că eu le-am subtilizat?

— Doar două persoane au consultat arhiva. Tu şi Leonid Sokolov.

— N-am fost eu. De ce aş fi făcut una ca asta?

— Ca să obţii un avantaj, dacă altcuiva i-ar fi venit ideea de a răscoli arhivele KGB-ului cu scopul de a-l găsi pe ucigaşul lui Leonid Sokolov.

— Aveţi o opinie proastă despre mine.

— Ai păstrat doar pentru tine nişte informaţii care m-ar fi ajutat să câştig timp preţios. Aşa că nu, nu pot avea deplină încredere în tine.

Iritată, ea se ridică şi aduse din birou copia pe care o făcuse dosarului de la KGB.

— Poftim, verificaţi, rosti ea, întinzându-i teancul de foi fotocopiate.

Melnik aruncă o privire. Lipseau exact aceleaşi pagini ca din original.

— Ai avut timp să citeşti întregul dosar?

— Da.

— După părerea ta, oare ce ar fi putut să conţină acele pagini?

Novak îşi încrucişă braţele.

— N-am nici cea mai vagă idee.

Melnik îi înapoie dosarul.

— Să lăsăm deoparte, cel puţin deocamdată, această chestiune. Faptul că s-a temut cineva că informaţia conţinută în paginile lipsă ar fi putut ieşi la iveală e un indiciu în sine. Asta înseamnă că încearcă cineva să ne ascundă adevărul despre aceste crime.

24

Melnik îşi petrecu restul după-amiezii în sala de lectură a unei biblioteci publice din Kiev. Se hotărâse să-l abordeze pe Lazarenko la vernisaj, aşa că, aşteptând ora potrivită, studie atent dosarul KGB, în speranţa că avea să găsească vreun element care să îl ajute în anchetă.

La opt seara, după ce mâncase în grabă un sandvici, dădu fuga la Arsenal. Înconjurată de biserici cu turle şi cupole verzi şi aurii, fosta clădire militară construită în secolul nouăsprezece fusese transformată într-un muzeu de artă contemporană în anii 2000. Deasupra intrării, o banderolă roşie inscripţionată cu auriu anunţa genericul expoziţiei principale a momentului: „Back în USSR", o referinţă la o celebră piesă a Beatleşilor. În apropierea intrării, paznicii verificau invitaţiile, filtrând participanţii la vernisaj. Melnik se postă în faţa unuia dintre ei, prezentându-şi legitimaţia de poliţist.

— Îmi pare rău, domnule, dar e un eveniment caritabil privat.

— Am o întâlnire cu domnul Petro Lazarenko, şeful securităţii domnului deputat. Spuneţi-i că vin din partea Olgăi Sokolov.

Paznicul dispăru pentru câteva clipe. Când reveni, îl invită să intre, cerându-şi scuze.

— Domnul Lazarenko vă aşteaptă în aripa de vest a clădirii. O seară bună, domnule.

— Mulţumesc.

Expoziţia începea într-o sală cufundată în întuneric unde, pe etajere metalice, erau aşezate o mulţime de televizoare. Vechi sau noi, cu ecrane bombate sau plate, acestea transmiteau în buclă imagini disparate: discursuri ale lui Stalin, soldaţi germani în campania din Ucraina, Fidel Castro fumând un trabuc, modulul de coborâre al lui Gagarin, primul om care ajunsese în spaţiu, cacofonia unui concert de rock sovietic, defilările coregrafiate la milimetru ale soldaţilor din Piaţa Roşie, ogive nucleare aţintite spre cer, o secvenţă dintr-un film al lui Tarkovski şi o mulţime de alte lucruri care pulsau în ritmul bătăilor de inimă ale URSS-ului.

Dincolo de sala întunecată se intra pe culoarele calme ale Arsenalului, unde coloane albe uriaşe susţineau bolta impresionantă a plafonului. Vizitatorul s-ar fi putut crede într-o mănăstire gigantică, dacă n-ar fi fost

tablouri pe pereţi şi sculpturi aşezate pe socluri transparente. Artistul care expunea în această aripă a Arsenalului nu nutrea un respect deosebit faţă de istoria ţării. Acesta alesese să expună busturile unor demnitari sovietici, unele dintre ele vopsite astfel încât să semene cu starurile muzicii rock din anii nouăzeci, iar altele cu gene false exagerat de lungi şi ruj pe buze sau câte-un nas stacojiu, de clown. Pe o masă din plastic transparent zăceau bucăţi dintr-o statuie a lui Lenin, precum nişte hălci de carne pe tejgheaua unui măcelar: un braţ, un picior şi capul. Exista oare un mesaj în toate acestea? Era o metaforă a destrămării URSS-ului? O încurajare întru distrugerea urmelor trecutului comunist? Nu existau etichete explicative: artistul îi lăsa pe spectatori să decidă.

Dincolo de una dintre coloanele uriaşe, Melnik îl zări pe deputat. Era înconjurat de curtenii săi: câţiva artişti, dar şi o mulţime de pişcotari care pălăvrăgeau despre arta realistă rusă. De la o oarecare distanţă, Lazarenko nu-şi scăpa din ochi angajatorul.

Atunci când încercă să se apropie de acesta, un bărbat îi tăie calea.

— Sper că petreceţi o seară plăcută, domnule…?

— Sunt căpitanul Melnik. Trebuie să discut cu…

— Domnul deputat este ocupat.

— Nu cu el, ci cu şeful dumitale vreau să stau de vorbă.

— Despre ce anume, domnule?

— Sunt chestiuni care privesc poliţia.

— În acest caz, va trebui să luaţi legătura cu avocaţii domnului deputat.

Pluralul sugera existenţa unei mulţimi de avocaţi, asemenea unei armate pornite la război.

— Spune-i şefului dumitale că îl caut din partea Olgăi Sokolov.

— Olga şi mai cum?

— Sokolov. Soţia fostului ministru rus al Energiei, ucisă în 1986. Ştiu că şeful dumitale a condus ancheta în privinţa morţii acesteia, acum treizeci de ani. Transmite-i asta.

Bodyguardul îi făcu semn să rămână pe loc şi se îndepărtă, pentru a-şi aborda discret şeful. O clipă mai târziu, Melnik obţinea ceea ce-şi dorise: o întâlnire faţă în faţă cu Lazarenko.

— Domnul Lazarenko vi se va alătura în cinci minute în faţa frescei cu supereroi.

— Ce mai e şi asta?

— E o operă expusă acolo, spuse gorila, arătând înspre o piesă amplasată mai izolat, într-o săliţă laterală.

Faimoasa frescă era de fapt o fotografie la scară reală a unei sculpturi ce glorifica eroismul Armatei Roşii. Un artist bulgar îi pervertise sensul, pictând personajele astfel încât să semene cu eroii benzilor desenate americane. Exista acolo un Superman înarmat cu un pistol, un Captain America, Joker, dar şi un Moş Crăciun şi chiar un Ronald McDonald. Un mesaj inscripţionat cu vopsea spray îi îndemna pe privitori să trăiască în prezent, nu în trecut.

— Acum treizeci de ani, pe „artistul" ăsta l-ar fi trimis direct în gulag, mormăi o voce plină de acreală.

Melnik se întoarse. Lazarenko tocmai intrase în micuţa sală. În ciuda vârstei înaintate, prezenţa sa inspira un pericol nelămurit. De vină pentru această impresie era, în bună măsură, arma care-i bomba pieptarul sacoului.

— Aţi vrut să spuneţi „L-aş fi trimis direct în gulag", îl corectă Melnik.

Fostul agent secret încuviinţă din cap.

— Aveţi dreptate. Mi-ar fi făcut de-a dreptul plăcere să-l expediez în Siberia.

— Cel pe care-l păziţi nu cred că apreciază cu mult mai mult genul ăsta de artă. Ce l-a determinat să participe la vernisaj?

— Vrea să demonstreze că, dacă va ajunge la putere, nu va pune în pericol libertatea de creaţie şi toate celelalte tâmpenii asociate cu asta: democraţia, libertatea cuvântului, drepturile poponarilor şi-ale coloraţilor.

Iată un tip cu-adevărat fermecător, se gândi Melnik.

— Mi s-a spus că aţi redeschis ancheta privind dubla crimă din 1986, domnule…

— Melnik. Căpitan Melnik.

— Melnik, repetă bătrânul ofiţer. Presupun că aţi răscolit prin vechile arhive ale KGB-ului. Legea asta cu libera consultare a arhivelor e o pacoste. Anumite lucruri e mai bine să rămână ascunse. Sunt douăzeci de ani de când am plecat din KGB şi lucrez pentru binele acestei ţări. N-aş fi crezut vreodată că propriile-mi fapte îmi vor fi aruncate înapoi în faţă la un moment dat, ca un bumerang.

— Aveţi ceva anume să vă reproşaţi?

Lazarenko îi aruncă o privire plină de dispreţ.

— Oricine are anumite lucruri să-şi reproşeze.

— În cazul ăsta, cum se face că n-aţi avut grijă să dispară dosarele care vă privesc? Sunt convins că încă mai aveţi anumite contacte în servicii, nu-i aşa?

Lazarenko se apropie, ameninţător.

— Ai venit aici ca să mă şantajezi, căpitane Melnik?

— Ce vă face să credeţi una ca asta?

— Nu face pe prostul! Ştiu că fiul Olgăi Sokolov a fost găsit mort în urmă cu puţină vreme. Mi se va reproşa că nu l-am arestat pe ucigaşul mamei acestuia.

— Şi ce dacă? Cazul e vechi de treizeci de ani. Nu riscaţi să păţiţi mare lucru.

— Eu nu, într-adevăr. El însă, da.

Lazarenko arătă spre deputat cu o mişcare abia perceptibilă a capului.

— Suntem în plină campanie electorală. Dacă numele meu ar apărea într-o anchetă privind un criminal în serie pe care, s-ar putea spune, l-aş fi lăsat să scape, ar putea fi un dezastru pentru el. N-ar fi prima mârşăvie a pro-europenilor. Oricum, n-am niciun chef să devină public trecutul meu în aparatul represiv sovietic, având în vedere climatul anti-rusesc care e dominant la Kiev în acest moment. Aşadar, am să-mi repet întrebarea: ai venit ca să mă şantajezi? Căci, dacă ăsta este cazul, te previn: dacă informaţia asta va ajunge în presă, vei avea mari probleme.

Deşi se crezuse imun la asemenea ameninţări, Melnik simţi cum i se făcu pielea de găină atunci când Lazarenko îl ţintui cu privirea. Nu era genul de individ care să lanseze o ameninţare gratuită.

— Deci?… Ce vrei de la mine, căpitane Melnik?

— Am venit aici pentru a obţine răspunsuri la întrebări.

— Doar răspunsuri? Nimic altceva?

— Doar atât.

— Dacă îţi spun ceea ce te interesează, numele meu va apărea în raportul de anchetă?

— Voi avea grijă să nu se întâmple asta.

Lazarenko se adânci preţ de câteva clipe în contemplarea frescei.

— Haide, întreabă-mă, rosti el într-un târziu.

— Am ascultat caseta anexată la dosar. De ce v-aţi concentrat ancheta asupra lui Piotr Leonski?

— Fuga sa de la centrală l-a transformat în suspectul ideal, din punctul de vedere al superiorilor mei ierarhici. În plus, ştiam că el e ucigaşul. La vremea aceea avusesem deja de-a face cu destui delincvenţi şi ucigaşi, de-a lungul carierei mele. L-am simţit că era în stare să facă aşa ceva. Avea răul în fiinţa lui. Stofă de ucigaş. Discutând cu prietenii cuplului şi cu rudele lor, am aflat că Leonski era de-o gelozie bolnăvicioasă. Am mai aflat că bătuse, mai să-l omoare, un individ care-i dădea târcoale iubitei lui, când era mai tânăr. La asta s-au adăugat şi probele găsite la locul faptei: urma unui pantof numărul 47, într-o baltă de sânge. Nu se întâlneşte o asemenea măsură la pantofi chiar în fiecare zi.

— Dubla crimă a avut loc în vila lui. Oricine ar fi putut să ia un bocanc de-al lui Leonski şi să îl înmoaie în sânge, pentru ca el să fie acuzat.

— Aşa s-a apărat şi el, să ştii. A susţinut că o pereche de bocanci îi dispăruse.

— Şi n-a renunţat la această declaraţie nici după ce l-aţi torturat.

Lazarenko nu fu prea încântat de formularea acestei observaţii.

— Nu mai face pe mironosiţa, Melnik. Ştim amândoi cum mergeau lucrurile la vremea aceea. De altfel, nu s-au prea schimbat multe, nu-i aşa?

— Eu nu bat suspecţii.

— Probabil de-aia sunt pline străzile de delincvenţi. Ştiu că poliţia e o adunătură de blegi.

— Aşadar, l-aţi torturat?

— Am început prin a-l priva de somn, de apă şi de mâncare. Cum n-a fost de-ajuns, am fost nevoiţi să exercităm şi presiuni fizice.

Frumos eufemism! KGB-ul, la fel ca miliţia sovietică, de altfel, poseda o oarecare experienţă în a provoca maximum de durere fizică lăsând doar un minimum de urme. De pildă, una dintre metode consta în a aşeza persoana anchetată cu capul pe o masă, de a aduna un teanc de dosare pe capul acesteia, izbind apoi teancul cu nişte haltere grele. O alta consta în izbirea zonei rinichilor cu săculeţi de fetru plini cu pietre. Partea tristă era că, în anumite comisariate, metodele astea încă mai erau folosite şi în prezent.

— N-a vrut să recunoască faptele, nici măcar pentru o clipă. Nici măcar după ce l-am trimis la Lukyanivska, printre deţinuţii de drept comun. N-am avut dovezile necesare pentru a-l inculpa pentru cele două crime, dar

rămăsese acuzaţia de fugă de la centrală.

Melnik cunoştea vechile metode sovietice. La fel se proceda şi la miliţie, pe vremea când el era încă la şcoala de ofiţeri, la Kiev. După arestarea preventivă, procurorul de caz avea la dispoziţie două alternative: fie îi dădea drumul suspectului, fie îl inculpa. În lipsa unei mărturisiri sau a unei dovezi de necontestat, era obligat să-l lase liber pe suspect. Ori, pentru un miliţian, a da drumul unui individ care petrecuse deja zece zile la arest echivala cu recunoaşterea unei greşeli. Greşelile fiind intolerabile în Uniunea Sovietică, se găsea mereu câte o chichiţă pentru a reţine suspectul în închisoare, la îndemâna braţului legii. De regulă, acesta era pus în celulă cu un *stukatch*, un turnător plătit de miliţie, care avea sarcina să se împrietenească cu suspectul şi să-i dezlege limba.

— L-aţi ţinut sub supraveghere în celulă? întrebă Melnik.

— Bineînţeles. Dar n-am obţinut niciun rezultat.

— Şi ce s-a întâmplat mai departe?

— L-am trecut pe regim special: fără ieşiri la aer, fără vizite. Dar nici aşa n-a spus nimic.

Mărturisirea unei crime: aceasta era una dintre obsesiile sistemului represiv sovietic, la toate nivelurile. Fiecare criminal trebuia să-şi mărturisească crima, la fel ca Raskolnikov în *Crimă şi pedeapsă*, la fel ca acuzaţii din marile procese staliniste. O mărturisire era încununarea unei anchete de succes. Prin comparaţie, dovezile erau aproape inutile. Oricum, acestea puteau fi fabricate şi ulterior.

— Chiar şi după ce puşcăria a devenit un infern pentru el, Leonski a continuat să-şi susţină nevinovăţia. S-a răspândit zvonul că fusese implicat în explozia centralei. Pe-atunci, informaţiile nu circulau la fel de repede ca acum. Presa avea botniţă, iar internetul şi telefoanele mobile nu existau, ba foarte adesea chiar şi telefoanele cu fir erau o raritate. Cu toate acestea, deţinuţii erau la curent cu catastrofa. Mulţi dintre ei aveau familii în zonele afectate. Aşa că, atunci când li s-a servit pe tavă un inginer care fusese responsabil de accident… n-ai idee la ce l-au supus. L-au tratat mai rău ca pe-o fiară turbată.

— Ce-aţi făcut cu Leonski până la urmă, neavând nici dovezi, nicio mărturisire?

— Când şi-a terminat de ispăşit pedeapsa pentru dezertarea de la locul

de muncă, a fost eliberat.

— I s-a dat drumul, deşi era suspectul principal? De unde această neaşteptată clemenţă?

Bătrânul KGB-ist pufni, excedat.

— Trebuie să te pui în locul celor de-atunci. După ce responsabilii de la centrală au fost judecaţi, partidul a dorit să încheie cât mai repede povestea incidentului de la Cernobîl. Un inginer acuzat de crimă nu lipsea deloc în peisaj. Cel vinovat trebuia să nu aibă nimic de-a face cu centrala. Cum nu s-a găsit niciun alt potenţial suspect, totul a fost pus în cârca unui rătăcit care ucisese trei fete în regiunea Kievului.

— Şi aţi servit minciuna asta familiilor victimelor?

— Nu. Ancheta a fost secretă. Nimic n-a fost făcut public.

— Acum însă, arhivele KGB-ului pot fi consultate de oricine. De-aceea lipsesc pagini din dosar. Dumneavoastră le-aţi smuls, fiindcă în acele pagini apărea numele tipului care a fost condamnat pentru nişte crime de care nu se făcea vinovat.

— Un individ care a comis un triplu asasinat nu e tocmai nevinovat.

— Fie. Dar, în tot acest timp, adevăratul ucigaş a rămas liber. Cum aţi mai putut să vă priviţi în oglindă, după aceea?

— Trăiam alte vremuri atunci.

Halal scuză! se gândi Melnik.

— Vreau paginile pe care le-aţi rupt din dosar.

— Imposibil. Le-am distrus acum mai bine de-o lună.

— După moartea lui Leonid Sokolov?

— Cu puţin timp înainte.

— De ce?

— La fel ca şi tine, a consultat arhiva. Mi-a găsit numele şi-a venit să mă vadă. Acela a fost momentul în care am decis că era mai bine să mă descotorosesc de părţile stânjenitoare din dosar. Mi-am zis că n-o să bage nimeni de seamă şi că, eventual, avea să se considere că vreun personaj important al vremii decisese să fie cenzurate anumite informaţii.

— Despre ce aţi discutat cu Leonid Sokolov?

— Despre anchetă şi, îndeosebi, despre Leonski. Îşi băgase în cap că acesta ar fi putut fi ucigaşul mamei sale.

— Ce i-aţi spus?

— Că se înşela şi că vinovatul fusese executat.

— V-a crezut?

— Categoric nu. La despărţire, mi-a spus că avea să-l găsească pe Leonski şi să dovedească faptul că mă înşelasem în 1986.

Melnik se gândi că Leonid ajunsese probabil la propriile concluzii pe baza vreunui element din dosar. Dar care anume?

— Ce s-a întâmplat cu Leonski după ce a ieşit din închisoare?

— Mi se pare c-a mai lucrat o vreme la centrală.

— A fost reprimit, deşi fugise în timpul catastrofei?

— Cred că-ţi dai seama că nu se-nghesuiau voluntarii la porţile centralei în momentele acelea.

— Credeţi că Leonid Sokolov a dat de urma lui Leonski şi acesta l-a ucis?

— E posibil.

— Dacă aţi fi făcut o altă alegere acum treizeci de ani, Leonid Sokolov ar fi şi acum în viaţă, sunteţi conştient de asta?

— N-ai cum să înţelegi ce s-a întâmplat atunci. Ordinele au venit de sus: vinovatul nu trebuia să aibă nicio legătură cu centrala. Dacă n-am fi ascultat ordinul, ne asumam un risc enorm.

— Am crescut aici, aşa că înţeleg prea bine. Doar că eu eram dintre cei torturaţi şi băgaţi în puşcării. Tatăl meu a fost omorât de un individ ca dumneavoastră, care, la fel, nu făcea decât să asculte un ordin. Cei ca dumneavoastră, ticăloşii care fug de răspundere şi pretind că doar ascultă ordinele primite, au existat dintotdeauna şi o să existe mereu.

— Ascultă, nu-ţi permit…

— Ce-aţi câştigat, refuzând să faceţi dreptate pentru Olga Sokolov şi Larissa Leonski? O promovare? O medalie strălucitoare? O cutie de caviar? O bătaie pe umăr?

— Ai grijă cum vorbeşti, şuieră Lazarenko, printre dinţi. Tot ce-am făcut, am făcut în interesul ţării mele.

— Bineînţeles, domnule colonel. Bineînţeles.

Îi întoarse spatele lui Lazarenko şi plecă fără să-l mai salute.

Fosilă comunistă! N-are decât să crape, cu toate convingerile lui cu tot!

NATURĂ MOARTĂ

25

Ribalko era prost-dispus. Ninel nu era de găsit la Cernobîl şi nu răspundea nici la telefon. La sediul Asociaţiei 1986, Sveta îi spuse că aceasta se întorsese la Kiev. Porni de îndată spre capitală, cu gând să obţină un răspuns la întrebarea care nu-i ieşea din minte de când o întâlnise pe Kazimira.

De ce îi ascunsese faptul că Leonid Sokolov era fratele ei?

Apartamentul lui Ninel se afla într-o clădire în care arhitectura Art Nouveau se întâlnise cu ideologia sovietică, având intrarea străjuită de sculpturile unor muncitori musculoşi şi ţărănci planturoase. În holul de intrare, o frescă plină de snopi de grâu, secere, ciocane şi mitraliere se întindea până la ascensorul care data, cel mai probabil, din epoca lui Stalin. Pe butoanele acestuia, apăsarea miilor de degete ştersese cifrele etajelor.

Ajuns la etajul trei, bătu de patru ori la uşa apartamentului. Ninel îi deschise prompt.

— Alexandr? Ce cauţi aici?

Ţinea uşa întredeschisă, prudentă.

— Trebuie să stăm de vorbă. Pot intra?

Ea ezită. Ca toată lumea, era conştientă că o discuţie care începea cu „Trebuie să stăm de vorbă" nu promitea nimic bun. Cu toate acestea, se dădu la o parte şi-l invită să intre în sufragerie. Din difuzoarele unei combine muzicale răsuna în surdină *Electrichka*, un hit al trupei Kino din anii '80. Ninel părea să fie o fană a acesteia.

M-am culcat târziu aseară şi n-am dormit mai deloc.
Azi în zori aveam o programare la medic
Dar acum trenul mă duce unde n-aş fi vrut să ajung
Trenul mă duce unde n-aş vrea s-ajung niciodată.

Pe etajerele din lemn de plop de Karelia erau înşirate o mulţime de CD-uri, având inscripţionate pe cotoarele din plastic transparent numele unor trupe underground din aceiaşi ani '80: DDT, Auktyon, Nautilus Pompilius sau Zoopark, toată elita clasicilor muzicii rock sovietice. Restul încăperii

era mobilat auster: un birou cu un computer, o canapea şi o măsuţă scundă. Întreg ansamblul dădea o senzaţie de goliciune, de parcă din cameră ar fi lipsit anumite piese de mobilier. Pereţii erau decoraţi cu fotografiile înrămate ale unor animale: păsări pe ramurile unui pin, cai alergând prin zăpadă, un lup cu privirea aţintită înspre obiectiv… Singura excepţie era o fotografie în care Ninel şi Sveta pozau în mijlocul unei pieţe pline de manifestanţi, cu o banderolă care proclama cu litere de-o şchioapă: „Astraviets, crimă nucleară!" În spatele lor putea fi văzut un preot purtând icoana Fecioarei Maria de la Cernobîl.

Ninel observă atenţia cu care el privea fotografia şi simţi nevoia să explice:

— Poza e făcută la Minsk, în timpul unei manifestaţii de protest. În fiecare an, în 26 aprilie, se comemorează catastrofa de la Cernobîl.

— Ce e Astraviets?

— Un oraş din Belarus unde guvernul a decis să construiască prima centrală nucleară din ţară. De parcă energia atomică n-ar fi făcut destul rău! Aproape un sfert din pământul Belarusului a fost contaminat de reziduurile de la Cernobîl.

Ea oftă, exasperată, ca de fiecare dată când ţinea o predică ecologică.

— Ceva de băut? propuse ea.

El încuviinţă din cap. Ea scoase două pahare din maşina de spălat vase, apoi se întinse să ia o sticlă de vodcă dintr-un dulap de bucătărie suspendat prea sus pentru ea. În timp ce se ridica pe vârfurile picioarelor desculţe ca să ajungă la sticlă, el nu se putu împiedica să-i admire curbura armonioasă a şoldurilor. Îşi plecă privirea înainte ca ea să se fi întors.

— Ai făcut vreun progres cu cercetările? întrebă ea, în timp ce umplea paharele.

— Am aflat că Leonid Sokolov a fost fratele tău.

Urmă o tăcere încordată. Ea astupă sticla cu privirea plecată în jos, spre blatul bucătăriei.

— Cum ai aflat?

— N-are importanţă. Mai important mi se pare faptul că n-am aflat de la tine.

— De ce ar schimba asta ceva?

Luă unul dintre paharele de vodcă şi îl goli pe jumătate.

— Ce anume se schimbă? Anchetez o crimă. Caut indicii, martori. De ce

nu mi-ai spus nimic?

— Am povestit absolut tot ce ştiam despre Leonid lui Vektor.

Leonid şi Ninel… Ribalko înţelese brusc legătura dintre cele două prenume. Leonid fusese şi prenumele lui Brejnev, care fusese preşedintele URSS în momentul naşterii fiului lui Vektor. Cât despre Ninel…

— Ninel e Lenin scris invers, mormăi Ribalko.

Ea îi răsplăti intuiţia cu un zâmbet ironic.

— Tatăl meu a acordat dintotdeauna o importanţă enormă numelui copiilor săi, care trebuiau să fie pe măsura aspiraţiilor sale înalte şi, totodată, să fie măgulitoare la adresa puterii. Dacă ar avea un fiu acum, aş băga mâna-n foc că l-ar boteza Vladimir, ca un omagiu adus lui Putin.

— De ce nu mi-ai spus că eşti fiica lui Vektor atunci când ne-am întâlnit?

— E parte din înţelegerea pe care o am cu el. Îl ajut în ceea ce priveşte anchetarea morţii lui Leo, fac rost de autorizaţiile necesare pentru ca oamenii lui să poată intra în ţară, dar aceştia nu trebuie să ştie că sunt fiica lui.

— „Oamenii lui”?

— Eşti cel de-al treilea pe care-l angajează. Primul s-a speriat de radiaţii şi a anulat înţelegerea. Cel de-al doilea a încasat o bătaie soră cu moartea de la nişte tipi mascaţi. E în spital la Kiev. În comă.

Aşadar, ăsta era motivul pentru care Sokolov a pus atâţia bani la bătaie, se gândi el.

— De ce vrei să ascunzi faptul că Vektor e tatăl tău?

— Fiindcă e un gunoi.

Buzele îi erau încordate, iar vocea îi tremura uşor.

— Vektor e un monstru arogant şi brutal. Un putregai corupt şi egoist. Am plecat de-acasă în ziua în care am împlinit optsprezece ani, pentru că nu mai suportam să-i fiu în preajmă. De-atunci nu am mai vorbit.

— Cu toate astea, el îţi finanţează ONG-ul.

— Da. O face ca să mă ţină departe de viaţa sa de respectabil om de afaceri moscovit şi de noua lui soţie, care mi-ar putea fi soră. Departe de toţi cei care i se gudură la picioare. Îi e mult prea teamă că aş putea apărea într-o zi la una dintre galele lui de binefacere, ca să dau pe goarnă tot ce ştiu despre el. Toată lumea cade-n fund de admiraţie în faţa lui, nimeni nu vrea să vadă că e un ticălos.

În ochii ei albaştri, ura ardea ca un foc de gheaţă.

— Am ajuns la un soi de echilibru: el îmi finanţează ONG-ul, iar eu îl las în pace.

— Aşadar, îţi plăteşte un soi de rentă.

Ea îl fulgeră din priviri.

— Nu păstrez nimic pentru mine, întreaga sumă merge în contul asociaţiei.

— Dar Leonid? Ai păstrat legătura cu el, după ce ai plecat din casa tatălui tău?

În ochii ei albaştri îşi făcu loc o lucire melancolică.

— Leo era un puşti formidabil pe vremea când locuiam la Pripiat. Din păcate, după moartea mamei, Vektor i-a devenit unicul model şi a sfârşit prin a-i semăna. Am rupt legătura şi cu el. Nu-l mai văzusem de zece ani, până când Vektor m-a rugat să…

O lacrimă se ivi în colţul ochiului şi i se prelinse pe obraz. O şterse cu dosul palmei.

— Eu a trebuit să identific cadavrul, spuse ea, cu o voce lipsită de orice fel de intonaţie.

Deschise un sertar şi scoase o batistă, ca să-şi şteargă nasul.

— Fratele tău n-a încercat să te contacteze cât timp s-a aflat aici?

— Nu. Probabil ştia că l-aş fi trimis la plimbare.

— Tatăl tău e convins că Leonid încerca să afle cum a murit mama voastră. L-ai fi putut ajuta mult. Cunoşti bine regiunea.

— Ţi-am spus: n-a luat legătura cu mine. Dacă aş fi ştiut că investiga moartea mamei, poate că aş fi… cu siguranţă, aş fi…

Ochii i se umplură de lacrimi. Luă celălalt pahar de vodcă şi-l dădu pe gât dintr-o înghiţitură.

— Poate că i-aş fi putut fi de ajutor. Dar ce rost mai are să mă gândesc acum la asta? E mort. Tot ce putem să facem e să-l găsim pe cel care l-a ucis.

— Dacă ucigaşul lui Leonid e implicat într-adevăr şi în moartea mamei voastre, te expui unui pericol enorm rămânând aici. Ai putea deveni tu însăţi o ţintă.

— În afară de tine, nimeni nu ştie că sunt fiica lui Vektor. Dacă tu îţi ţii gura, nu mi se poate întâmpla nimic.

— Totuşi, poate că ar fi mai bine să stai departe de Cernobîl o vreme.

Până când am să-i dau de urmă ucigaşului.

— Nu mi-e teamă de el.

— Ar trebui să îţi fie. Ai văzut cum arăta cadavrul fratelui tău. Ştii de ce e în stare acest individ.

Ea păli, iar el îşi regretă brutalitatea.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să spun asta.

Mândria ei de ucraineancă ieşi la iveală.

— E-n regulă. Nu sunt o fetiţă. Am mai fost la un pas de moarte, rosti ea, iar în glas i se simţi un dram de ferocitate. Eram în Maidan atunci când au atacat forţele speciale. Am auzit gloanţele şuierându-mi pe la urechi. Am fost lovită. Am văzut oameni murind în jurul meu. Aşa că nu, nu mi-e teamă de individul ăsta.

Sub înfăţişarea angelică a lui Ninel se ascundea o fiinţă mai puternică decât majoritatea bărbaţilor pe care-i fusese dat să îi cunoască.

— Ai putea să pleci în Rusia, insistă el.

— Nici nu poate fi vorba. N-am de gând să mă ascund din pricina unui psihopat.

— Înţeleg că relaţia cu tatăl tău s-a răcit, dar el are o armată de bodyguarzi, iar vila lui e foarte bine păzită. Ar putea fi ocazia potrivită pentru a vă repara relaţia.

— Eu? Să merg acasă la Vektor? Glumeşti? N-am să mai pun piciorul în casa lui cât trăiesc!

Vektor în sus, Vektor în jos… Ninel vorbea despre tatăl său ca despre o cunoştinţă oarecare. Ribalko se gândi că, în mod sigur, ceea ce se petrecuse între ei era ceva foarte grav.

— Dar ce-a făcut tatăl tău care să te determine să-l urăşti atât de tare?

— Nu te priveşte.

— Dimpotrivă: ar putea avea legătură cu ancheta mea.

— Mi-ai invadat destul viaţa privată în seara asta. De altfel, dacă nu te deranjează, aş prefera să pleci acum.

Ea îşi încrucişă braţele pe piept şi-l privi în ochi. Furioasă, părea chiar mai frumoasă.

Brusc, îl invadă un impuls animalic. Simţi nevoia acută de a se repezi asupra ei, de a-i sfâşia hainele, de a face amor cu ea acolo, pe blatul bucătăriei. Să se înfrupte din tot ce-i era la îndemână, atât cât mai era în viaţă. Dorinţa îi curgea în vine, ca un carburant puternic. Fu nevoit să-şi

muşte buzele ca să se abţină să păşească peste linia roşie. Cu un efort supraomenesc, făcu stânga-mprejur şi porni spre uşă. În clipa în care punea mâna pe clanţă, ea i se adresă:

— Am găsit un expert în animale împăiate. Te poate primi mâine.

— Unde locuieşte?

— În centrul Kievului, în apropiere de rampa Sfântul Andrei. V-am fixat o întâlnire mâine la ora zece.

— Am să trec să te iau mâine dimineaţă.

— Prefer să ne întâlnim direct acolo.

— Cum doreşti.

După o scurtă ezitare, se întoarse:

— Condoleanţe pentru pierderea fratelui tău.

— Poţi să-ţi păstrezi condoleanţele, îi răspunse ea cu răceală în glas.

Deschise uşa şi ieşi în casa scărilor. Cinci minute mai târziu se afla în maşină. După alte zece minute, intra în cartierele rău-famate ale Kievului. La un colţ de stradă zări o fată. Înaltă, blondă, cu ochii albaştri ca apele Baikalului. Cu câteva sute de ruble putea fi a lui pentru o partidă. Îi promise însă c-avea să o plătească destul încât să rămână cu el toată noaptea.

26

O altă zi.

Dis-de-dimineaţă bifă încă un pătrăţel din micul calendar pe care-l avea tot timpul asupra lui. Începuse să practice acest ritual din ziua în care doctorul îl înştiinţase despre boala sa. Încerca să se convingă în acest fel că rutina asta avea să-l ajute să îşi gestioneze mai bine timpul şi să îi amintească faptul că fiecare zi era o cursă contracronometru.

Fata pe care o agăţase în seara precedentă dormea încă. Puse banii pe noptieră şi intră în baie, sperând că la întoarcerea în cameră ea n-avea să mai fie acolo. N-avea niciun chef să facă conversaţie şi nici să-i înfrunte privirea.

Făcu un duş lung. Nemişcat, cu ochii închişi, lăsă apa să i se scurgă pe trup îndelung, atent la senzaţiile pe care i le transmitea epiderma. Percepu scurgerea şi fierbinţeala apei. Apoi coborî temperatura, până când muşchii începură să-i tresară, înfiorându-se, luptând pentru a menţine căldura trupului său sub jetul de gheaţă. Tremurând astfel, se simţea mai viu ca niciodată, asemenea pelerinilor care în timpul sărbătorii Teofaniei săpau cruci uriaşe în crusta groasă a unui lac siberian îngheţat şi se aruncau în apă pentru a-şi dovedi credinţa.

Reveni în cameră. Fata plecase, luând cu ea banii de pe noptieră şi punguţa cu iarbă pe care o cumpărase în seara dinainte de la un traficant. Asta era bine: măcar n-avea să mai fie tentat să fumeze; trebuia să-şi păstreze mintea limpede.

În timp ce-şi lua micul dejun, înghiţi medicamentele pe care i le prescrisese medicul înainte de a părăsi Moscova. Era un pumn de pilule, menite să-i întărească organismul. Deocamdată, semnele bolii erau discrete. O uşoară durere de cap, când şi când senzaţii de greaţă şi tahicardii ocazionale. Dar toate astea puteau fi cauzate deopotrivă de radiaţii, sau de o infecţie benignă. Încă din copilărie, după expunerea cauzată de explozia centralei, se îmbolnăvea uşor şi îi lua mai mult decât media obişnuită să se vindece, chiar şi în cazul unei simple răceli.

Mai erau şi insomniile. Nu dormise decât trei ore în noaptea trecută, chiar mai puţin decât în noaptea dinainte. Neliniştea de a vedea încă o zi trecând îl împiedica să-şi închidă pleoapele. Încă îi venea greu să creadă că

în doar câteva luni avea să fie mort. Nu suferea deloc, nu vomita. Dar ştia că această stare stabilă n-avea să dureze. Bătrânul medic îl prevenise: corpul său avea să funcţioneze o vreme absolut normal, apoi starea sa avea să se altereze rapid şi urma să sfârşească ţintuit într-un pat de spital. Până atunci însă, simptomele n-aveau să se facă simţite: boala avea să-l consume încet, la foc mic, centimetru cu centimetru, precum o ţigară uitată în scrumieră.

După un mic dejun copios, porni spre centrul Kievului. Conducea repede, fără să-i pese de limitările de viteză. Pe unul dintre bulevarde trecu pe lângă un convoi straniu: o semi-remorcă transporta o statuie masivă a lui Lenin. Cum aceasta era prea masivă pentru a fi transportată în picioare, fusese culcată pe-o parte şi legată cu chingi puternice, astfel încât uriaşul de bronz părea un Gulliver luat prizonier de liliputani. În toate satele şi oraşele prin care trecuse după ce părăsise Donbasul, statuile lui Lenin fuseseră doborâte, ca nişte stejari seculari bolnavi. Doar soclurile de marmură mai stăruiau în pieţele pustii. Contrastul era izbitor între Vest, ţinutul uriaşilor doborâţi, şi Est, unde statuile verticale priveau nestrămutate spre orizontul comunist, de parcă Uniunea Sovietică nu s-ar fi destrămat.

Gândul îi fugi la Ninel. Se gândi că numele ei nu era comod de purtat într-o Ucrainã care se descotorosea de toate simbolurile răposatei Uniuni Sovietice. Nu era de mirare că asociaţia ei devenise ţinta neonaziştilor. Apoi îi veniră în minte gura ei, sânii şi ochii. Faptul că se culcase cu o prostituată culeasă din stradă nu-i astâmpărase câtuşi de puţin dorinţa. Şi totuşi, era o idioţenie să se gândească la aşa ceva. În curând avea să fie mort. Nu era momentul potrivit să se lanseze într-o relaţie condamnată dinainte de-a fi început. Şi, la urma urmei, Ninel era din cale-afară de enervantă.

O aşteptă o jumătate de oră la punctul de întâlnire convenit, pe rampa Sfântul Andrei. Sosi cu întârziere, prost-dispusă.

— A trebuit să iau autobuzul. Cineva mi-a tăiat toate pneurile de la maşină.

— O nouă acţiune a Sectorului Dreapta?

— Cu siguranţă. Taxidermistul locuieşte acolo, spuse ea, indicându-i o clădire cochetă, cu faţada zugrăvită în galben şi crem. Se numeşte Lukas Romanenko. Spune-i că vii din partea lui Ernest. Aşa se numeşte prietenul

de la Muzeul de Istorie Naturală despre care ţi-am spus.

— Nu urci cu mine?

— Ţi-am mai spus: nu-mi plac animalele împăiate. Câtă vreme ai să stai de vorbă cu el, eu am să iau camioneta şi-am să merg să-mi cumpăr pneuri de schimb.

Întinse mâna. După o scurtă ezitare, depuse în palma ei cheia camionetei pe care i-o împrumutase. I-ar fi plăcut ca ea să îl însoţească, pentru a avea şi opinia ei de ornitolog.

— Să nu uiţi să iei cu tine chestia aia, mai spuse ea, indicându-i cutia de carton de pe bancheta din spate a camionetei.

O luă cu grijă: înăuntru se afla rândunica împăiată pe care o adusese de la Pripiat.

Ninel demară forţând motorul, de parcă ar fi vrut să-şi manifeste astfel, încă o dată, furia. Ribalko se îndreptă spre clădirea indicată şi sună la interfon. Cu o voce calmă, Romanenko îl anunţă că locuia la etajul trei, al doilea apartament pe dreapta la ieşirea din lift. Taxidermistul se dovedi un sexagenar elegant, cu plete albe care îi dădeau un aspect leonin.

Apartamentul cu trei camere mici în care locuia acesta mirosea a sodă caustică şi a piele. Taxidermistul pregătise un ceai, pe care îl băură discutând despre pasiunea acestuia pentru animalele împăiate. De altfel, câteva îi împodobeau apartamentul: un fazan poposise pe o comodă, ceva mai încolo se afla un dihor încremenit într-o poziţie de fugă…

— Am lucrat la mai multe muzee, în Rusia şi Ucraina. Restauram obiectele deteriorate din colecţii. Mă rog, asta se întâmpla pe vremea când se obişnuia să fie expuse. În ultima vreme, animalele împăiate sunt mai degrabă ascunse prin depozite.

Vorbea rusa cu un accent tipic de Kiev, cu vocalele mai deschise, cu G-uri mai moi şi presărându-şi din când în când frazele cu câte un cuvânt în ucraineană. Era pensionar şi-şi împărţea timpul între pasiunea sa pentru taxidermie şi cursul de istoria artei pe care îl preda la universitate. Nu o cunoştea pe Ninel, dar Ernest, prietenul acesteia care lucra la Muzeul de Istorie Naturală, îl rugase să le dea o mână de ajutor, ceea ce el acceptase cu mare plăcere.

— Mi s-a spus că vreţi să îmi arătaţi o piesă mai aparte. O rândunică, dacă am înţeles eu bine?

Ribalko scoase pasărea împăiată din cutia de carton.

— Frumos specimen, comentă taxidermistul. Unde l-aţi găsit?

— Într-un apartament vechi, răspunse Ribalko, evaziv.

Prefera să nu-i spună lui Romanenko că pasărea provenea de la Pripiat, de teamă ca acesta să nu refuze să o examineze.

— Şi cum anume vă pot eu ajuta, mai concret, Alexandr?

Ribalko scoase fotografiile pe care le făcuse animalelor împăiate din apartamentul din care fusese suspendat Leonid Sokolov.

— M-am gândit că, dacă aţi examina atent această pasăre şi fotografiile astea, aţi putea, poate, să-mi spuneţi numele celui care le-a realizat. Probabil că nu sunt chiar mii de pasionaţi de taxidermie în regiune.

Bătrânul aşează cu un gest delicat cana de porţelan pe masă şi îşi puse ochelarii.

— Piesele din fotografii sunt foarte deteriorate, spuse el, în timp ce le trecea în revistă. N-au nimic de-a face cu rândunica. La aceasta, penajul e impecabil, cusăturile sunt extrem de fine, iar postura foarte realistă… O lucrare excelentă. Nu cunosc mulţi, aici în zonă, care să poată obţine un atare rezultat. Cu totul, patru sau cinci pasionaţi de taxidermie. Dar, cu riscul de a vă dezamăgi, am să vă spun că nu pot să vă precizez exact cine este cel care a dus la bun sfârşit împăierea. Există în taxidermie anumite elemente de stil, ca în orice activitate artistică, dar de aici şi până la a recunoaşte „mâna” cuiva doar printr-o examinare vizuală a unei piese…

— Gândiţi-vă, vă rog. E singurul indiciu de care dispun pentru a putea opri un criminal periculos.

Taxidermistul îşi încruntă sprâncenele.

— Ernest nu mi-a pomenit nimic despre aşa ceva.

Ribalko îi explică în câteva fraze că un criminal abandonase pasărea la locul faptei şi că el se gândea că ar fi putut fi un soi de mesaj pe care voia să îl transmită. Taxidermistul păstră tăcerea o vreme, apoi mormăi:

— Ar fi o barbarie, dar dacă e vorba de o crimă… poate că… e cu adevărat detestabil, dar dacă e important…

Luă cu delicateţe rândunica de pe masă şi se ridică.

— Vă rog să mă urmaţi. Ar fi o modalitate prin care să aflăm mai multe despre pasărea asta.

Trecură din sufragerie în încăperea alăturată, care aducea cu chilia unui pustnic. Aici aerul era uscat, iar jaluzelele erau coborâte, lăsând să răzbată doar o lumină slabă, estompată şi de draperiile grele, trase pe jumătate.

În cameră domnea un miros acru, amestecat cu o aromă moscată, ca în vizuina unei sălbăticiuni.

— Acesta e atelierul meu, explică bătrânul. Aici păstrez pieile la adăpost de lumina soarelui, pentru a evita deteriorarea prematură.

Aprinse plafoniera, iar Ribalko se înfioră atunci când lumina scoase la iveală o adevărată grădină zoologică, populată de animale fără suflare. Erau peste tot. Etajerele de pe pereţi erau pline de păsări de tot soiul: bufniţe, cucuvele şi alte zeci de specii. Şerpi mumificaţi, sub globuri de sticlă. Veveriţe ce păreau gata s-o ia la fugă. Capete de ciute şi de capre sălbatice, pe cale să fie transformate în trofee de vânătoare. Piei de elan, crăpate de trecerea timpului, pregătite pentru a suferi un proces de reîntinerire. Fluturi ucişi cu cianură în flacoane de sticlă, ca să nu li se strice aripile. Tot soiul de cadavre ale unor păsări exotice, cu penaj în toate culorile, de-o frumuseţe fascinantă şi crudă în acelaşi timp.

Taxidermistul se aşeză pe un taburet, în faţa unei mese de lucru. Lumina plafonierei se reflecta în suprafeţele metalice ale mulţimii de unelte: bisturie, pensete, pile, fierăstraie, ace şi cârlige. În mijlocul bancului de lucru, un papagal roşu zăcea neînsufleţit pe o pagină de ziar. Pielea îi era întoarsă pe dos, ca o şosetă, dezvăluind intimitatea măruntaielor păsării.

Bătrânul împinse deoparte pasărea tropicală şi aşeză rândunica împăiată în centrul mesei.

— A insufla aparenţa vieţii unui trup neînsufleţit e o artă, începu el, pe un ton didactic. A împăia un animal înseamnă a da glas pielii acestuia, iar fiecare taxidermist interpretează în felul său acest glas. Nu veţi găsi niciodată doi pianişti care să-l interpreteze pe Mozart exact la fel. Prin analogie, fiecare taxidermist îşi are trucurile proprii pentru a da iluzia vieţii.

Ribalko se înfioră din nou. Ceea ce auzea i se părea din cale-afară de macabru.

— Rândunica asta are o doză mare de dinamism. Privind-o, ai impresia că persoana care a împăiat-o a căutat să surprindă momentul ce precede mişcarea. Înţelegeţi ce vreau să spun? E clipa aceea în care totul e în suspans: păsărea încă nu s-a desprins de la sol, dar energia motrice e pe cale să se răspândească în tot corpul ei.

O lampă cu halogen puternică atârna deasupra bancului de lucru.

Romanenko o aprinse şi îi îndreptă fasciculul de lumină asupra rândunicii.

— Stilul în care a fost realizată această lucrare mi-e cunoscut. Poate că, aruncând o privire în interiorul acestei rândunici, am să înţeleg mai bine modul de lucru al celui care a împăiat-o. Însă mă doare sufletul să stric munca unui coleg. Exponatul acesta şi-ar fi avut locul său într-o colecţie privată sau chiar într-un muzeu.

Ba nu, nicidecum, se gândi Ribalko. Măsurase radioactivitatea păsării. Rândunica împăiată nu prezenta pericol la o simplă manipulare, dar era îndeajuns de contaminată pentru ca o expunere regulată şi prelungită să afecteze sănătatea proprietarului ei. Avea de gând ca, la finalizarea anchetei, să o îngroape undeva în Zona Interzisă.

Taxidermistul îşi puse o pereche de mănuşi şi luă un bisturiu minuscul, pentru a practica o incizie pe abdomenul păsării. Rândunica părea vie în asemenea măsură încât Ribalko fu surprins că din incizie ieşiră paie şi nu sânge.

— E o muncă făcută după metodele cele vechi, observă taxidermistul. Lipseşte miezul de polistiren, desigur… e umplută cu paie şi rumeguş.

— Miez? se miră Ribalko.

— Miezul e o formă decupată care serveşte drept suport pielii animalului. De câteva zeci de ani sunt folosite materiale uşoare, precum spuma de poliuretan sau polistirenul expandat. Cum aceste materiale sunt foarte uşor de sculptat, forma muşchilor poate fi reprodusă foarte precis.

Arătă spre viscerele lipsă ale păsării.

— În cazul acestei rândunici s-a lucrat cu tehnica tradiţională. Realizatorul montajului a confecţionat o armătură metalică, care să fixeze pasărea în postura dorită.

Apucă una dintre aripi şi o dezgoli.

— Aici a strecurat firul metalic de-a lungul aripilor pentru a le menţine desfăcute. Există fire metalice şi la nivelul picioarelor, pentru a le rigidiza. A fost munca unui profesionist. Pielea a fost pusă la loc cu foarte mare grijă, iar montajul arată că artistul posedă cunoştinţe temeinice de anatomie. În plus, cusăturile sunt foarte minuţios executate.

Bătrânul mângâie penajul cu latura boantă a bisturiului.

— Ce mă uimeşte cel mai tare e grija cu care a fost abordat penajul. Împăierea unei păsări necesită mai puţine etape decât a altor animale, dar obţinerea unei bune aparenţe a vieţii e dificilă. Aş spune că diferenţa se

vede în felul în care sunt prelucrate aripile. Capul îşi are importanţa lui, dar cel mai important e să nu ratezi aripile.

Se aplecă din nou asupra păsării.

— Ochii sunt perfecţi. Priviţi: oriunde ne-am afla în încăpere, avem impresia că ochii păsării sunt aţintiţi asupra noastră. Munca asupra ochilor e esenţială ca să obţii o ipoteză medicală. Pur şi simplu, trebuie să ai senzaţia că pasărea nu te scapă din ochi.

Se folosi de o pensetă pentru a extrage unul dintre ochi, care se dovedi a fi o bilă de sticlă prinsă pe un ac metalic.

— Uimitor! Punctul de contact la lipire dintre sticlă şi ac sugerează, din nou, o muncă artizanală. Sticla a fost decupată, apoi şlefuită până la obţinerea efectului scontat.

Taxidermistul miji ochii.

— Ia staţi… dar nu e sticlă! E altceva…

Luă de pe masă o lupă enormă, pentru a putea examina ochiul păsării.

— E fascinant! Câtă minuţie… Ochii au fost sculptaţi în chihlimbar, iar asta a necesitat o precizie enormă.

— Se utilizează des chihlimbarul pentru confecţionarea ochilor?

— Dimpotrivă, niciodată. Am văzut aşa ceva o singură dată în viaţă.

Taxidermistul luă de pe un raft un album gros de fotografii. Conţinea o mulţime de poze cu animale împăiate şi câteva cu el însuşi, primind medalii sau diplome la diverse concursuri de taxidermie. Răsfoi în tăcere albumul. Ribalko se simţea nelalocul lui, pândit parcă de fiarele moarte care-l priveau cu ochii lor negri, galbeni sau portocalii.

— Iată, exclamă taxidermistul, ciocănind cu degetul o fotografie ce înfăţişa o pasăre albă, înaltă, de un alb imaculat. S-a întâmplat la un concurs organizat de o asociaţie a vânătorilor. Unul dintre concurenţi a câştigat detaşat cu egreta asta. Avea ochii extraordinar de aproape de realitate. L-am întrebat cum de reuşise să confere aparenţa vieţii în asemenea măsură, dar n-a vrut să-mi dezvăluie secretul. Niciun expert nu-şi va dezvălui trucurile, nici măcar colegilor de branşă. E la fel ca în cazul numerelor de magie. Şmecheria trebuie să rămână secretă, căci altfel, magia se destramă.

— Şi totuşi, aţi aflat că ochii erau de chihlimbar.

Bătrânul taxidermist zâmbi.

— Îl cunoşteam pe cel care organizase concursul. Mi-a dat voie să

examinez pasărea, înainte de a o înapoia proprietarului. Studiind-o cu lupa, am observat că existau anumite inserţii tipice, care dovedeau că ochii fuseseră şlefuiţi din bucăţi de chihlimbar.

— Vă mai amintiţi numele individului?

— Din păcate, s-a întâmplat demult, aşa că am uitat cum se numea.

— Era din Kiev?

— N-am idee. Dar am notat cu siguranţă data la care am făcut poza.

Scoase fotografia din plicul de plastic protector. Pe verso era scris „1984”.

— A fost înaintea exploziei de la centrală, mormăi Ribalko.

— Poftim?

— Nimic. Gândeam cu voce tare.

Acum avea confirmarea faptului că omul care împăiase rândunica se aflase în regiunea Kievului în anii optzeci. Cu puţin noroc, poate că avea să-i afle numele, studiind presa din regiune a acelei vremi, având în vedere că fusese câştigătorul acelui concurs.

— Aţi putea să-mi spuneţi câte ceva despre ce presupune munca de împăiere a unei păsări? M-ar putea ajuta să înţeleg cum gândeşte ucigaşul.

Bătrânul puse la loc fotografia şi închise albumul.

— Bineînţeles. Ce aţi vrea să ştiţi?

Observând că taxidermistul manipulase rândunica numai după ce-şi pusese mănuşi, Ribalko vru să afle motivul.

— Pentru a evita ca pielea sau penele să fie deteriorate de contactul cu mâinile mele transpirate, dar şi pentru a limita riscul de contaminare. În procesul de împăiere se folosesc uneori substanţe toxice.

— Ce fel de substanţe?

— Mercur, azbest… La împăierea păsărilor se foloseşte adesea un tip de săpun care conţine arsenic.

— Dar arsenicul e o otravă!

— Dozele folosite nu sunt îndeajuns de puternice pentru a ucide un om, dar sunt suficiente pentru a împiedica paraziţii să devoreze pielea păsării împăiate. La păsări se foloseşte adesea arsenicul sau boraxul, fiindcă pielea acestora nu poate fi tăbăcită. Deocamdată, în cazul conservării păsărilor, nu s-a inventat vreo metodă mai sigură. Nu vă faceţi griji însă, sunt întotdeauna atent în astfel de cazuri. N-am de gând să

sfârşesc otrăvit, ca doamna Bovary.

— Doamna aceasta… practica taxidermia?

Gazda începu să râdă în hohote.

— Doamna Bovary e o eroină de roman. Gustave Flaubert? Autor francez? N-aţi auzit de el?

Iritat, Ribalko ocoli întrebarea:

— Aţi putea să-mi descrieţi procesul de împăiere de la început şi până la sfârşit?

— Bineînţeles. Dar va dura destul de mult.

Taxidermistul aprinse din nou lampa cu halogen, îndreptând fasciculul de lumină asupra papagalului roşu la care lucrase anterior. Pe un ton didactic, începu prin a explica originea cuvântului „taxidermie", compus din *taxis*, care însemna „ordine" în greaca veche, şi *derma*, cuvântul grecesc pentru „piele". Cel ce practica taxidermia trebuia să stăpânească arta de a aranja cât mai bine corpul unui animal pentru a oferi iluzia realităţii.

În timp ce bătrânul se apucă să îi descrie tehnicile de jupuire a pielii unui animal, Ribalko şi-l imagină pe ucigaş într-un atelier de taxidermie. Mirosuri acre de piei tăbăcite şi produse chimice. Animale încremenite pentru vecie. Cadavre decongelate. Individul e cufundat într-o lume a tăcerii şi preciziei. Îşi petrece zilele prelungind existenţa într-o formă cvasi-minerală, încercând să scoată la iveală viaţa secretă încifrată în pielea animalului, pentru a putea să recreeze mişcarea. Îşi vânează oare el însuşi prada? Simte vreo plăcere de pe urma acestor execuţii? Ucigaşii în serie îşi încep adesea cariera criminală ucigând sau torturând animale mici. De-acolo au provenit oare primele sale emoţii de ucigaş? Ce simţea atunci când îşi scufunda mâinile în măruntaiele reci, când ştergea sângele negru? Vecinătatea îndelungată a cărnii neînsufleţite l-a desensibilizat, iar moartea a devenit pentru el o banalitate. Scoaterea viscerelor din cavitatea abdominală. Desprinderea oaselor. Răzuirea pielii, pentru a îndepărta orice urmă de ţesut muscular sau grăsime. Gătea oare folosind carnea animalelor sacrificate? Adulmeca mirosul din atelier, înconjurat fiind de animalele-obiecte?

Gesturile îi sunt meticuloase. Suturile pe care le practică sunt fine şi precise, la fel ca în cazul pleoapelor lui Leonid Sokolov. E delicat atunci când prelucrează penajul. Nu e un om agitat, ci mai degrabă calm. Pune

capcane în pădure pentru a prinde animalele pe care le împăiază. Într-un fel sau altul, l-a atras într-o capcană şi pe Leonid.

Răbdarea e una dintre calităţile sale. Lucrează cu o lentoare meticuloasă. Nu s-a grăbit atunci când a suspendat cadavrul lui Leonid, după ce a găsit cel mai potrivit amplasament pentru a-şi expune „lucrarea": o clădire cu faţada îndreptată spre piaţa centrală, într-un loc aflat pe traseul turiştilor din Zona Interzisă.

Acum nu mai are nicio îndoială: cel care l-a ucis pe Leonid Sokolov e acelaşi individ care a împăiat rândunica. Dar de ce a ţinut să expună cadavrul de parcă ar fi fost unul dintre animalele sale împăiate?

Brusc, îi veni o idee:

— Ar putea fi aplicate tehnicile de taxidermie asupra unei fiinţe umane?

O grimasă de dezgust se zugrăvi pe faţa liniştită a bătrânului taxidermist.

— Ar fi culmea abjecţiei! Dar s-a întâmplat. La urma urmei, şi omul e un animal: pielea noastră poate fi tăbăcită. Pielea umană a fost utilizată în legătoria de cărţi, mai ales pentru copertele unor tratate de medicină. Şi, bineînţeles, au fost şi ororile naziste. Se pare că în lagărul de la Buchenwald s-a găsit un abajur de lampă făcut din piele umană. Asta, între alte grozăvii.

— Dar oameni împăiaţi? Au existat cazuri?

— Dacă nu punem la socoteală mumificarea ca pe o formă de taxidermie, n-am auzit de vreun caz pe bătrânul continent. Însă indigenii Shuar din Peru şi Ecuador, cei pe care spaniolii îi numeau *jivaros*, practicau micşorarea craniilor, după tehnici similare cu cele din taxidermie.

Ribalko înghiţi în sec, în timp ce Romanenko îi explica în detaliu despre amerindienii care păstrau capetele inamicilor ucişi. Scârbit, preferă să schimbe subiectul, aducând discuţia pe un făgaş mai puţin morbid:

— Există specii de care să faci rost mai greu? Un şoim, de pildă?

— Nu foarte greu. E de-ajuns să cunoşti un vânător sau un pădurar. Sau să-ţi împuşti tu însuţi pasărea. E o specie care se găseşte destul de uşor prin împrejurimi.

— Dar dumneavoastră cum procedaţi? Vânaţi?

— Eu? Nu. Cadavrele îmi sunt aduse acasă, sau alteori mă deplasez eu însumi la faţa locului, după moartea unui animal, la grădina zoologică din

Kiev, de pildă. Iar eu… n-aş putea să trag într-un animal.

Făcu o pauză.

— Am fost vânător odinioară. Un bun vânător. Însă, după Cernobîl…

Vocea îi deveni şovăitoare.

— După catastrofă, am fost convocat de preşedintele asociaţiei vânătorilor şi pescarilor din regiunea mea. Acesta primise ordinul de a ucide toate animalele domestice din Zona Interzisă şi căuta oameni pentru a-i duce la bun sfârşit sarcina sordidă. Autorităţile se temeau că animalele părăsite după evacuare ar fi putut răspândi boli sau ar fi purtat particule radioactive în blana lor. Eu însă nu prea aveam chef să fiu părtaş la aşa ceva. Îmi erau dragi animalele. Dar îmi iubeam şi ţara, iar aceasta avea nevoie de mine. În plus, se plătea o primă de treizeci de ruble, iar ăştia erau bani buni la vremea aceea. Aşa că am acceptat. Lucram în brigăzi, formate din vreo douăzeci de vânători, însoţiţi de un veterinar şi de cineva de la centrul de epidemiologie. Mergeam în satele abandonate, cu un tractor ce remorca o benă de gunoi şi începeam sacrificarea.

Buzele taxidermistului tremurau uşor, iar privirea-i devenise tulbure.

— Primii care mureau erau câinii. După zile întregi petrecute în absenţa stăpânilor lor, se bucurau când vedeau oameni. Îi ucideam de-aproape, cu un glonte în cap. Apoi îi transportam până la bena de gunoi, care urma să fie golită într-o groapă mare. Când groapa se umplea, era acoperită cu pământ. În momentul respectiv se mai întâmpla ca vreun animal ce fusese doar rănit să încerce să iasă de sub cadavre pentru a scăpa din groapă. Dacă mai aveam gloanţe, le dădeam lovitura de graţie. Alteori însă nu mai aveam muniţie, iar atunci animalele acelea erau îngropate de vii. După plecarea noastră, stratul de pământ continua să se mişte zile întregi, din pricina animalelor rănite care încercau să îşi croiască drum până la suprafaţă.

Taxidermistul se opri. Ribalko păstră tăcerea, simţind că bătrânul nu-şi încheiase încă spovedania.

— O să-mi aduc aminte toată viaţa de primul câine pe care l-am ucis. Era un ciobănesc german, rămas de pază la vila părăsită a stăpânilor lui. Poarta proprietăţii fusese dată de pământ de hoţii care jefuiseră aproape tot ce găsiseră în casă. Câinele încercase probabil să apere avutul stăpânilor, căci avea o rană urâtă la una dintre labele din spate. Când s-a apropiat de mine, şchiopăta cu greu. Mi-a lins mâna. Era sfârşit de puteri

şi înfometat. I-am pus în gamelă gustarea pe care mi-o pregătise soţia, un sandviş mare cu carne. Primisem prima, aşa că aveam bani, ne puteam permite să cumpărăm carne. Aveam puşca în mâini, dar nu mă puteam hotărî să trag. Şi totuşi, ştiam că va trebui să o fac, mai devreme sau mai târziu, sau altul avea să o facă în locul meu. Prima oară e întotdeauna cel mai greu. După aceea ajunsesem să fim nişte automate. Datorită primelor, aveam destui bani pentru a ne cumpăra vodcă şi totul devenea atunci mai simplu. O căţea şi puii pe care-i alăpta: şase gloanţe. Un caniş, pitit într-o cameră de copil: un singur glonte. O pisică… cu astea trebuia să ai grijă cum ţinteai. Pisicile se ascundeau sub mobile, se strecurau pretutindeni. Dacă nu ţinteai corect, trebuia să le dai lovitura fatală cu bocancul sau cu patul puştii, ca să nu iroseşti muniţia. Câinele ăsta era însă primul, pentru mine. Nu ştiam toate astea. Voiam să fac totul cum trebuia. Mai întâi mi-am spus c-am să aştept să termine de mâncat. Apoi m-am gândit că, dacă aşteptam, aveam să fiu nevoit să-l privesc în ochi înainte de a-l ucide. Am făcut un pas înapoi, mi-am dus puşca la umăr şi i-am tras un glonte în ceafă. Capul i-a explodat. Liniştea de după împuşcătură a fost… oribilă. Erau bucăţi de oase şi creier amestecate cu hrana din gamelă. Şi sânge. Enorm de mult sânge. Din ziua aia n-am mai fost în stare să mănânc carne.

27

După ce ieşi din apartamentul taxidermistului, Ribalko regăsi animaţia străzii cu un sentiment de uşurare. Păsările ciripeau, înşirate pe firele electrice, iar câinii în lesă trăgeau de stăpânii lor, nerăbdători să adulmece mirosurile oraşului. Iar toate aceste fiinţe aveau „miezul" de carne, nu din polistiren expandat. Avea senzaţia că se întorsese printre cei vii, după ce dăduse o raită prin regatul morţii.

Aşteptând întoarcerea lui Ninel, îl sună pe Sokolov pentru a-i da raportul asupra stadiului investigaţiei sale.

— Cum merge ancheta?

— Progresează. Aţi reuşit să aranjaţi o nouă autopsie pentru fiul dumneavoastră?

— Legistul a terminat examinarea şi îţi va trimite în curând un raport, prin e-mail.

— Asta-i bine. A stabilit cauza morţii?

— Da. A fost vorba de otrăvire.

Otrăvire?! Vestea asta era cel puţin surprinzătoare, având în vedere cât de hărtănit fusese cadavrul lui Leonid.

— Ce substanţă a fost folosită?

— Arsenic.

— La fel ca pentru păsări, mormăi Ribalko, mai mult pentru sine.

— Păsări?

— Tocmai am ieşit din atelierul unui taxidermist. Am fost să îi arăt o pasăre împăiată pe care am găsit-o la locul crimei. Mi-a explicat, între altele, că arsenicul se foloseşte uneori pentru tratarea pielii păsărilor în procesul de împăiere, pentru a împiedica acţiunea paraziţilor.

— Crezi că ucigaşul fiului meu e un taxidermist?

— Mi se pare destul de probabil.

Sokolov tăcu, îngrozit. Viscere îndepărtate, ochii scoşi, abdomenul umplut cu rumeguş. Tocmai realizase că fiul său fusese tratat ca un animal ce urmează să fie împăiat.

— Ai o listă de suspecţi? îngăimă el.

— Deocamdată nu. Taxidermistul a recunoscut că ar putea fi vorba de opera unuia dintre colegii săi de breaslă, dar n-a putut să-mi dea un

nume. Ştiu doar că folosea chihlimbar pentru a modela ochii animalelor şi că a participat la un concurs de taxidermie în 1984.

— Piotr Leonski! izbucni brusc Sokolov.

Continuă apoi, cu o voce încărcată de ură:

— Numai el poate fi! Miliţia l-a considerat suspect o vreme, apoi i-a dat drumul. Avea un atelier lângă vila lui şi în care împăia blestematele acelea de păsări. El e cel care l-a ucis pe Leonid, aş putea să bag mâna-n foc! Gunoi ordinar! După atâţia ani, mi-a ucis fiul… De ce?

— Leonid a mers la Poliske pentru a se întâlni cu Kazimira, una dintre fostele colege ale Olgăi. Potrivit spuselor acesteia, bănuia că Leonski ar fi fost cel care-a ucis-o pe soţia dumneavoastră. E posibil ca Leonid să-i fi dat de urmă şi întâlnirea să se fi sfârşit rău.

Se gândi la Kazimira şi îi veni în minte Ninel.

— De ce nu mi-aţi spus despre fiica dumneavoastră? întrebă el.

Fostul ministru mimă surprinderea:

— Despre ce vorbeşti?

— Despre Ninel. Ştiu că e fiica dumneavoastră.

Sokolov pufni, iritat.

— A fost ideea ei. Preferă să păstrez tăcerea asupra acestui subiect.

— Din câte mi-am dat seama, nu vă prea are la suflet.

— Relaţia dintre noi s-a complicat după moartea mamei sale. A afectat-o foarte mult. Apoi a fost operaţia de tiroidă, care n-a fost deloc de ajutor. Are foarte adesea schimbări bruşte de atitudine. Se pare că de-acolo i se trage. În adolescenţă, părea că e-n război cu lumea întreagă, dar mai ales cu mine. Cred că mă condamna fiindcă am reuşit să-mi continui viaţa după moartea Olgăi. Am avut legături cu alte femei. Leonid a reuşit să accepte acest lucru, dar nu şi Ninel. Le-a făcut viaţa un iad tuturor partenerelor mele.

— Cum a reacţionat la moartea lui Leonid?

— Deşi erau fraţi, nu erau foarte apropiaţi. Mă rog, ruptura s-a produs după ce ne-am mutat la Moscova. Ea îi reproşa mereu că e de partea mea. Dar… totuşi, aceste informaţii nu cred că îţi vor fi de folos în anchetă, nu?

— Nu, într-adevăr. Aveţi idee unde s-ar putea afla Leonski?

— Nu. Când am părăsit Ucraina era încă în puşcărie, ispăşea o pedeapsă pentru părăsirea locului de muncă de la centrală.

— N-a încercat niciodată să ia legătura cu dumneavoastră? Vreun

telefon sau o scrisoare de amenințare?

— Nimic. Nu l-am mai revăzut după ce-am plecat din Pripiat.

Ribalko zări camioneta Asociației 1986, care tocmai își făcuse apariția la colțul străzii, în intersecție.

— Vă las. Am să vă contactez de îndată ce aflu noutăți.

— Găsește-l pe Leonski, porunci Sokolov. Și, imediat ce l-ai găsit, ucide-l, așa cum ne-am înțeles.

— Cel mai bine ar fi, totuși, să ne convingem că…

— Ucide-l, el a fost.

— Dar…

Sokolov începu să urle, spulberând spoiala de civilizație pe care se străduia să o afișeze în mod obișnuit:

— Tu chiar ești idiot, Ribalko? Ce anume nu pricepi? Vreau să crape! E simplu! Așa că ori îl cureți pe ticălos, ori poți să-ți iei adio de la bani! Îți permiți să renunți la cincizeci de milioane de ruble?

Înfuriindu-se la rândul său, Ribalko strânse în pumn telefonul, atât de tare încât se temu că avea să-l sfărâme. Indiferent cât de bine era plătit, nu-i plăcea deloc tonul pe care i se adresase fostul ministru.

— Deci…? Pot conta pe tine sau nu?

— Puteți, replică el sec.

— E-n regulă. Găsește-l pe Leonski. Ucide-l. Nu vreau să scape nepedepsit și a doua oară.

Sokolov întrerupse convorbirea.

Ninel oprise neregulamentar, în dreptul altei mașini parcate. Ribalko urcă pe scaunul de lângă șofer și trânti zgomotos portiera.

— Ei, ai aflat ceva interesant? întrebă ea.

— În afară de faptul că tatăl tău e un nemernic?

— Asta e departe de-a fi o noutate, replică ea, aproape zâmbind.

— Tatăl tău e convins că soțul Larissei Leonski e ucigașul.

— Dar tu? Tu ce crezi?

— Cred că s-au acumulat prea multe coincidențe ca să fi fost altcineva. Potrivit tatălui tău, Leonski ar fi fost unul dintre cei suspectați de miliție la vremea respectivă, dar a fost eliberat în cele din urmă. Mi-a mai spus că ar fi avut un atelier lângă vila sa și că era pasionat de taxidermie.

…Iar asta se potrivea și cu felul în care fusese mutilat cadavrul lui Leonid, dar, din respect pentru Ninel, se abținu să mai precizeze asta.

— Trebuie să-l găsesc pe acest individ. Aş avea nevoie de ajutorul cuiva ca să îl localizez. Un funcţionar de la poliţie sau, şi mai bine, cineva de la fisc. Ăştia sunt cei mai pricepuţi în a găsi adresa oricui. Apropo, a ajuns coletul pe care mi l-a trimis amicul meu Kaşin pe adresa ta?

Ninel părea să nu îi fi auzit întrebarea. Privea ţintă înainte, spre axul drumului.

— Ninel?

Ea trase pe dreapta.

— E vreo problemă?

— Am deschis coletul. Conţinea un pistol. Tatăl meu ţi-a cerut să-l ucizi pe Piotr Leonski, nu-i aşa?

El se prefăcu surprins:

— De ce să-mi ceară aşa ceva?

— Fiindcă e singurul mod în care el se pricepe să-şi regleze afacerile: prin violenţă, intimidare sau şantaj. Spune-mi: ţi-a cerut să îl ucizi?

Îşi aţinti privirea de un albastru infinit în ochii săi. Era imposibil să o mintă. Ochii ei pătrunzători ar fi detectat imediat neadevărul.

— Da. Vrea să-l ucid.

Ea încuviinţă din cap.

— Ai de gând s-o faci?

— Te-ar deranja dacă l-aş ucide pe cel care l-a asasinat pe fratele tău?

— Iar nu-mi răspunzi la întrebare.

— Nici tu.

— Aş prefera să-l văd la puşcărie. Legea talionului, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte… asta ne distruge ţara. Şi-acum răspunde-mi: ai de gând să îl ucizi?

— Voi face ceea ce trebuie să fac.

— Atunci eşti tu însuţi un ucigaş.

Îi aruncă o privire dezgustată, ceea ce îl irită la culme.

— Nu eşti obligată să mă ajuţi, dacă ceea ce fac îţi pune probleme de morală, se ambală el. Sună-ţi tatăl şi spune-i să-mi găsească un alt ghid. Mă tem însă că rişti să-ţi taie accesul la generoasele lui fonduri. Nu te-ai întrebat niciodată de unde vin banii aceia? Cine îţi garantează că nu sunt pătaţi de sânge?

— Dar nu sunt pentru mine, sunt pentru…

— …Pentru asociaţia ta? Asta mi se pare culmea ipocriziei! Nu tot din

banii aceia îţi plăteşti chiria, hainele şi mâncarea?

— Eu, cel puţin, nu mă voi îmbogăţi din nenorocirea altcuiva.

— N-ai dreptul să mă judeci. Nu ştii nimic despre mine. Ţie ţi-e uşor să faci pe eroina. Dacă ai intra vreodată în vreun bucluc, tata ar fi mereu dispus să te ajute să o iei de la capăt.

— Eu nu sunt o ucigaşă. Nu omor oameni.

— Fiindcă n-ai fost niciodată nevoită să faci asta. Ai avut totul servit pe tavă, încă de la naştere. Cine ţi-a plătit studiile? A trebuit oare să lucrezi ca să te întreţii în timp ce-ţi făceai studiile de ornitologie? Tăticul nu-ţi trimite cumva un cec gras la fiecare aniversare?

Se înfruntară din priviri. Ninel cedă cea dintâi, plecându-şi ochii spre schimbătorul de viteză. Demară, cu gesturi sacadate, vădit furioasă.

— Hotelul meu nu e în direcţia aia, spuse Ribalko, în timp ce ea făcea cale întoarsă pe stradă.

— Ştiu.

— Unde mergem?

— Ai să vezi.

— Ai de gând să mă răpeşti?

— Da' taci odată naibii din gură, pentru numele lui Dumnezeu!

Vârî discul trupei Kino în CD-player, iar vocea lui Viktor Tsoi puse capăt conversaţiei. Parcurseră vreo douăzeci de kilometri, spre nord-vestul Kievului. După ce intrară în cartierul Puşcia-Vodiţa, Ninel se îndreptă spre o clădire cu aspect de spital, aşezată în mijlocul unei zone împădurite.

La intrare se afla un panou.

— „Dispensarul ucrainean pentru protecţia radiologică a populaţiei", citi Ribalko. Ce căutăm aici?

— Ai să vezi.

Ninel parcă în faţa intrării. Sări din maşină, iar tocurile ei răsunară a furie în contact cu asfaltul aleii ce ducea la intrarea în spital. La recepţie, o infirmieră o salută.

— Maria e aici? întrebă Ninel.

— Doamna doctor e în biroul ei.

Ninel se îndreptă spre scările ce duceau la etaj.

— Cine-i această Maria? întrebă Ribalko.

— Maria cunoaşte o grămadă de lume şi are o mulţime de contacte în administraţie. Ea o să găsească, cu siguranţă, pe cineva capabil să-ţi

procure adresa lui Leonski.

Urcară la etaj, iar ea îl lăsă în urmă în faţa unei uşi decorate cu desenele unor copii.

— Aşteaptă-mă înăuntru, vin în cinci minute, îi spuse, apoi dispăru.

Enervat, Ribalko preferă să iasă să fumeze. Coborî treptele şi ieşi în faţa clădirii, apoi îşi aprinse o ţigară. Până la urmă, drept cine îl luase Ninel? Cu înfumurarea ei, cu convingerile ei ferme şi discursul ecologist, cât oare ştia ea despre viaţă, la urma urmei? Nu fusese nevoită să se lupte pentru a supravieţui, ca el. Nu luase castane-n cap la ieşirea de la şcoală, fiindcă micuţii ruşi albi nu suportau ca un „cur de negru" să se descurce mai bine decât ei în limba lui Puşkin. Nu fusese nevoită să renunţe la integritate pentru a putea să o ducă până la următorul salariu. Nu trebuise să-şi plece spinarea în faţa unor superiori incompetenţi, rasişti şi corupţi.

Un angajat al dispensarului mătura frunzele moarte din faţa intrării. Era un tip bizar, la vreo cincizeci de ani, care-l privi zâmbind. Era complet spân, până şi sprâncenele-i lipseau.

— Aţi avut o zi proastă, nu-i aşa?, îl întrebă individul, măturând pe făraş mucul de ţigară pe care Ribalko tocmai îl strivise pe asfaltul aleii.

— Cam aşa ceva, îi răspunse Ribalko, evitând să-i întâlnească privirea.

Un cântec melodios se făcu auzit de la una dintre ferestrele clădirii.

— Cântă copiii, spuse tipul. Corul îngeraşilor din Cernobîl. Cum poate Dumnezeu să le împartă atâta suferinţă, când ei cântă atât de frumos?

Bărbatul avea în privire o lumină care-l înfioră pe Ribalko. Făcu cale întoarsă, intră în clădire şi urcă în încăperea unde-i ceruse Ninel să o aştepte. Era un soi de spaţiu de joacă, populat de vreo cincisprezece copii. Încăperea largă era împărţită în două de o draperie verde, astfel încât nu i se putea vedea capătul opus. La început nu observă nimic ieşit din comun. Apoi, încetul cu încetul, se simţi cuprins de o senzaţie neplăcută, pe măsură ce începu să remarce anumite detalii stranii. Unuia dintre copii îi curgea sânge din nas, dar ceilalţi copii nu păreau să îl bage în seamă. Ribalko îl urmări, în timp ce puştiul îşi dădu capul pe spate şi se prinse de nas. Curând, încă un băiat începu să sângereze şi i se alătură celui dintâi pe o băncuţă.

Observă apoi că niciunul dintre copii nu alerga prea multă vreme. Cei care jucau fotbal se opreau din când în când, la intervale regulate, gâfâind sonor, ca nişte bătrâni care ar fi urcat două etaje. Intrigat, păşi înainte şi

trecu dincolo de draperia verde. Dincolo de ea, îi fu dat să vadă alţi copii. Unii erau în scaune cu rotile, semi-paralizaţi, cu braţele şi picioarele chircite nefiresc. Văzu apoi un copil fără picioare şi un altul al cărui unic membru era un braţ atrofiat. În fundul încăperii se aflau alţi copii, care mâncau aşezaţi pe podea, căci nu puteau să umble, şi alţii care se agitau, cu ochii holbaţi, de parcă unica emoţie pe care puteau să o resimtă ar fi fost spaima.

Se dădu înapoi şi primul gând îi fu să fugă de-acolo. I se părea de nesuportat. Putea să privească un cadavru, era gata să-şi pună propria viaţă în pericol, dar simţea că nu mai suporta să stea nici măcar o clipă între aceşti copii mutilaţi, era peste puterile lui. Se întoarse, hotărât să evadeze din acel coşmar, dar dădu ochi în ochi cu Ninel, care-i bloca drumul, observându-l cu ochii în flăcări şi interzicându-i orice mişcare.

— Vezi? Aici sfârşesc o parte din banii de la tatăl meu. Ţi se pare o cheltuială inutilă? Crezi că-i doar un capriciu de puştoaică răsfăţată?

— Dă-mi voie să ies.

— Uită-te la ei, rosti ea, arătând înspre copii. Chiar nu crezi că merită să accept chiar şi bani murdari pentru a-i ajuta? Uită-te la Oleg, ale cărui picioare seamănă cu nişte rădăcini de copac. Sistemul lui limfatic e practic inexistent, iar asta înseamnă că nu poate elimina toxinele pe care le produce corpul lui. Uită-te la Viktor, băieţelul fără mâini. După accidentul de la Cernobîl, numărul malformaţiilor apărute la copii a explodat, la fel cel al cazurilor de cancer de toate tipurile, la fel în cazul leucemiilor. Avem nou-născuţi diabetici. Avem o grămadă de copii cărora a trebuit să le fie amputate membrele. Vezi? Asta înseamnă Cernobîlul. Asta e moştenirea nucleară. Nu monştri mutanţi sau animale fosforescente. Ci doar oameni şi animale bolnave. Uită-te la ei!

El o împinse şi se năpusti afară din încăpere. Ajungând pe scări, îşi aprinse o ţigară, ignorând panourile ce interziceau fumatul în interior. Ninel îl urmări:

— Dar tu? La ce ai de gând să foloseşti banii tatălui meu?

Furios, el aruncă ţigara şi urcă înapoi scările, apropiindu-se de ea până când doar câţiva centimetri le mai despărţeau feţele.

— Ce-ai de gând să faci? Vrei să mă loveşti? îl înfruntă Ninel.

În ochi i se ivise o sclipire rece, tăioasă.

— Am o fiică, începu el. Nu poate auzi decât cu ajutorul unor proteze.

Am acceptat oferta tatălui tău ca să-i pot plăti operaţia care-i va permite să audă normal.

— Ştie că tatăl ei va ucide pe cineva ca să îi plătească operaţia?

De data asta, chiar simţi impulsul de-a o pălmui.

— Nu. Nu ştie. Aşa cum nu ştie nici că tatăl ei va fi mort peste şase luni.

Îi întoarse spatele şi coborî treptele în grabă. Ajuns afară, îşi aprinse altă ţigară şi porni pe aleile parcului, încercând să se calmeze. Când reveni în faţa spitalului, Ninel îl aştepta în dreptul intrării.

— Îmi pare rău. N-ar fi trebuit să-ţi spun toate astea.

— E-n regulă, rosti el printre dinţi, abia descleştându-şi maxilarele.

— Ce anume… de ce suferi?

— Un soi de cancer. Fără îndoială, din pricina Cernobîlului.

— N-ar fi trebuit să mă folosesc de copii pentru a te culpabiliza. Nu ştiu de ce am făcut-o. Nu-mi stă în fire, eu…

Ochii i se umeziră.

— Las-o baltă, îi spuse el.

O femeie purtând un halat de medic ieşi din clădire şi se apropie de ei. Ninel se şterse repede la ochi.

— Ea e Maria. E membră de onoare a asociaţiei noastre.

Era o femeie înaltă şi subţire, cu tenul palid şi ochi încercănaţi de oboseală. Nu purta deloc machiaj, iar părul blond îi era prins într-o codiţă neglijentă.

— Ninel v-a prezentat spitalul? îl întrebă ea pe Ribalko, după ce îi strânse mâna.

Avea o voce blândă, care exprima însă siguranţă de sine şi, în mod cert, era de natură să le câştige încrederea micilor pacienţi atunci când îi examina.

— În fugă, da, răspunse el. Am văzut spaţiul de joacă şi i-am auzit pe copiii din cor cântând. Nu… Nu mi-am putut imagina că mai sunt încă atât de multe probleme cauzate de radiaţii.

Maria încuviinţă, întristată.

— Iar aceştia nu sunt decât o mică parte dintre copiii care-au fost victimele catastrofei nucleare, spuse ea. Oamenii ar vrea să creadă că Cernobîlul aparţine trecutului. Din păcate, multe dintre victimele catastrofei abia urmează să se nască.

Îi explică faptul că, de mai mulţi ani, statul încerca să inducă populaţiei

o convingere contrară, afirmând că creşterea patologiilor grave din regiunile afectate de catastrofă se datora unei aşa-numite „radiofobii”. Potrivit experţilor guvernamentali, oamenii se îmbolnăveau din pricina stresului generat de zvonurile care circulau despre iradiere. Potrivit acestora, consecinţele erau îmbătrânirea prematură, diverse forme de cancer sau chiar leucemii.

— Nici nu ştii dacă e cazul să râzi sau să plângi, ascultându-i. Dar, dacă am înţeles eu bine, n-aţi venit aici ca să vorbim despre asta. Căutaţi să aflaţi adresa cuiva.

— Da. E vorba de un individ care lucra la centrala din Cernobîl în momentul exploziei.

— Amănuntul acesta ne-ar putea uşura căutarea. Dacă mai este încă în viaţă, desigur. Anumiţi angajaţi ai centralei au beneficiat de o pensie din partea statului sau au fost luaţi în evidenţele medicale după accident. Cunosc destui oameni care lucrează la Ministerul Sănătăţii. Dacă a beneficiat de orice fel de sprijin, aş putea să aflu destul de uşor unde locuieşte.

— Dacă într-adevăr a beneficiat de ajutor, de cât timp veţi avea nevoie pentru a-i afla adresa?

— Cu siguranţă, voi obţine informaţia după-amiază sau cel mai târziu spre seară.

— E perfect, răspunse Ribalko.

Asta însemna că a doua zi, cel mai târziu, Piotr Leonski avea să fie mort, iar misiunea sa urma să fie îndeplinită.

28

A doua zi dimineaţă, Ribalko se trezi singur, într-un pat rece.

În seara precedentă luase preventiv un pumn de somnifere şi se cufundase într-un somn indus chimic, bântuit de viziunile oribile ale unor cadavre cu ochii scoşi şi ale unor păsări mutilate. Într-unul dintre coşmaruri se afla la Pripiat, în 1986. Un soare portocaliu pârjolea orizontul. Era cald, primăvară. Pe străzi flutura o sumedenie de drapele roşii ca sângele. Copiii mâncau îngheţată, care se topea şi li se scurgea pe bărbie. Muncitorii lucrau la bustul gol, asudaţi. În locul obişnuitelor discursuri, din megafoane răsuna *Space Oddity* a lui David Bowie. Alături de el mergea un cosmonaut. Dincolo de viziera de un albastru profund, nu-i putea distinge faţa. În chip ciudat, nimeni nu părea să îi bage în seamă, toţi erau preocupaţi să se bucure de frumoasa zi de aprilie. Îl urmă pe cosmonaut până pe malul râului. Călătorul spaţial îşi ridică mâna înmănuşată, arătându-i ceva la orizont. În depărtare se zărea turnul roşu cu alb al centralei de la Cernobîl. Brusc, reactorul începu să arunce spre cer o limbă de foc atomic. Încercă să fugă, dar cosmonautul îl apucă de mână, refuzând să-i dea drumul. Dincolo de vizieră, acesta nu avea chip, doar un craniu rânjind, cu orbitele goale.

Porcăriile astea de somnifere!

După ce făcu un duş şi-şi aranjă un pic părul ciufulit, reglă trepiedul camerei pe care o cumpărase în ajun şi se aşeză pe marginea patului. Inspiră adânc, apoi porni înregistrarea, cu ajutorul unei telecomenzi minuscule.

— Bună, Tassia. Sunt tatăl tău, Alexandr. I-am cerut mamei tale să îţi dea această înregistrare atunci când vei fi împlinit optsprezece ani, ca să afli… ca să afli…

Se opri, incapabil să mai continue. În seara dinainte încercase prima oară, fără să reuşească însă să găsească cuvintele potrivite. Mai mult decât o simplă explicaţie, voia să-i lase fiicei sale o amintire de la el, pe care ea să poată să o păstreze multă vreme după moartea sa. Lui nu-i rămăsese nimic de la tatăl său. Toate lucrurile lui fuseseră aruncate atunci când fusese transferat la spitalul din Moscova, pentru a-i fi tratată boala cauzată de radiaţii. Hainele, ceasul, verigheta. Restul rămăsese în

apartamentul din Pripiat, de unde Ribalko nu reuşise să recupereze nici măcar puţinele fotografii cu el. Era de parcă tatăl său nici n-ar fi existat vreodată, iar el nu voia ca Tassia să păţească la fel.

Reporni camera.

— Scumpa mea, sunt eu, tata. Am rugat-o pe mama ta să-ţi dea această înregistrare când vei împlini optsprezece ani.

Tăcu o clipă şi i se puse un nod în gât, imaginându-şi fiica privind înregistrarea.

— Am făcut multe lucruri pe care le regret, de-a lungul vieţii. Am luat cu bună ştiinţă decizii greşite. Am ales adesea să fac rău, în loc să aleg să fac bine. Mi-am pus pe primul plan propriile dorinţe, mai presus de orice altceva. Am fost egoist.

Era mulţumit, de data asta. Era bine să înceapă cu această mărturisire. Aşa era drept.

— Mereu m-am gândit că am să mor tânăr. Aşa că n-am vrut să ratez nimic. Am profitat din plin de tot ce îmi era permis şi am abuzat de ceea ce era interzis. Am crezut că avea să fie de-ajuns ca să mă facă fericit şi că, la moarte, n-aveam să regret nimic, fiindcă am muşcat din toate fructele pe care mi le-a oferit viaţa.

Făcu din nou o pauză, voită de astă dată. În ajun repetase felul în care avea să rostească ceea ce urma, şi spera că nu avea să sune deloc artificial:

— Acum, când a venit momentul în care trebuie să privesc moartea în faţă, ceea ce-mi lipseşte cu adevărat e ceea ce n-am făcut. Nu paharele pe care nu le-am băut, nu femeile pe care nu le-am sărutat sau drogurile pe care nu le-am încercat. Până la urmă, toate astea n-au fost decât o pierdere de timp. Ceea ce regret e că n-am petrecut mai mult timp cu tine şi cu mama ta. Şi că v-am făcut să suferiţi. Ştiu că n-am fost un tată bun şi că nu mai am cum să răscumpăr asta. Dar vreau să ştii că aceste ultime zile din existenţa mea ţi-au fost dedicate doar ţie.

Simţi că i se umezeau ochii. Emoţiile îl copleşeau şi avea senzaţia că un şir de valuri îi izbeau pieptul. Încercă să-şi stăpânească răsuflarea întretăiată şi să-şi recapete stăpânirea de sine. Trebuia să se ţină tare, până la capăt.

— Sper c-am să mă pot întoarce din Ucraina înainte să fiu prea bolnav, astfel încât să pot profita de ultimele clipe alături de tine. Dacă însă va fi

să mor aici…

Se gândi cum el însuşi, în copilărie, îşi reproşase prosteşte faptul că trăia, iar tatăl său era mort. De parcă ar fi putut el, un copil, să schimbe ceva.

— Mai presus de orice, să nu te simţi vinovată. Dacă am ales să duc la bun sfârşit această ultimă anchetă, e fiindcă am vrut să-ţi asigur viitorul. Vreau să poţi duce o viaţă normală… Ba nu, vreau să ai o existenţă frumoasă. Şi vreau, măcar o dată în viaţă, să fac un lucru bun. Tatăl meu, bunicul tău, s-a sacrificat pentru ca toţi ucrainenii, toţi ruşii, toţi europenii să poată duce mai departe o viaţă normală. Fără sacrificiul lui, eu n-aş fi fost azi aici şi nici tu n-ai fi existat. El a fost adevăratul erou.

Nodul din gât îl sufoca, aproape că nu mai putea să respire. Trebuia să încheie.

— Te iubesc, Tassia. Tu eşti cel mai bun lucru pe care l-am făcut în viaţa asta.

Opri înregistrarea şi se ridică. Intră în baie şi îşi vârî capul sub jetul de apă rece ca gheaţa al robinetului. Şocul termic îi trimise un fior electric în tot corpul. Încordarea din gât şi din pântece îi dispăru. Îşi şterse ţeasta cu un prosop, apoi luă din seiful camerei pistolul pe care Sokolov i-l trimisese prin mijlocirea lui Kaşin. Cele trei încărcătoare livrate odată cu acesta erau umplute cu gloanţe cu cap scobit. În momentul în care aveau să ajungă în corpul lui Leonski, aveau să se deschidă ca nişte flori, extinzându-se astfel încât să provoace maximum de pagube în ţesuturi. Fostul ministru nu voia ca asasinul fiului său să aibă nici cea mai mică şansă de a supravieţui.

Mulţumită cunoştinţelor Mariei din administraţie, avea acum adresa lui Piotr Leonski. Acesta locuia la periferia Kievului, într-unul dintre cartierele în care fuseseră strămutaţi locuitorii satelor din Zona Interzisă. El însuşi locuise acolo la sfârşitul anilor ’80, împreună cu mama sa. Nu-i rămăseseră de-atunci decât amintiri urâte: sănătatea tot mai şubredă a mamei sale, dricurile care aveau drum cel puţin o dată pe săptămână prin cartier, prietenii care nu mai veneau să se joace cu mingea fiindcă nu mai aveau putere, toţi acei copii care crăpau fiindcă nu se găseau bani pentru tratament… Păreau atât de firavi pe patul de moarte, în pijamalele rămase prea mari, căci slăbeau atât de mult până când se stingeau, ca nişte lumânări suflate de vântul nopţii.

Erau atât de mulţi bolnavi între cei strămutaţi, încât grupul de blocuri în care locuiau aceştia fusese supranumit Pavilionul Canceroşilor de către locuitorii din cvartalele vecine, care evitau cu mare grijă să se amestece printre nou-veniţi. Procentul sinuciderilor urca vertiginos aici. Bărbaţii, mai ales, se sinucideau lent, înecându-se în alcool atunci când nu decideau să o sfârşească brusc, aruncându-se de la ferestre. Doar femeile mai rămâneau, vădit mai puternice în astfel de situaţii.

Ajungând la faţa locului, Ribalko constată că nu se schimbase mare lucru în cartier, rămas la fel de neglijat şi de cenuşiu. Această zonă de periferie era ocupată de clădiri sovietice standard, identice cu cele din Moscova, Sankt-Petersburg sau Vladivostok, vechi blocuri-turn leproase care le dădeau senzaţia celor născuţi pe vremea Uniunii Sovietice că întreaga viaţă se învârtiseră într-un cerc fără scăpare.

O camionetă parcată lângă trotuar adunase în jur o puzderie de toxicomani descărnaţi, cu privirile rătăcite în ceaţa albă a drogurilor. Din interior, voluntarii programului Snijenie Vreda (Reducerea riscurilor) distribuiau prezervative şi seringi de unică folosinţă noi, cu scopul de a preveni propagarea SIDA în rândul dependenţilor. În holul blocului în care locuia Leonski, una dintre broşurile organizaţiei promitea ace şi seringi noi la schimb cu cele folosite. Deasupra broşurii fusese prinsă cu pioneze o listă a datornicilor la facturile de apă şi electricitate. Ceva mai încolo, scris cu litere groase şi negre, un alt afiş etala un mesaj de-o banalitate cruntă: „Cumpăr păr natural, nevopsit, cu lungimea minimă de patruzeci de centimetri”, urmat de coordonatele de contact ale unui salon de coafură. Era genul de afiş care putea fi văzut peste tot, pe stâlpii de electricitate şi pe gardurile cartierelor sărace ale Kievului. Ribalko se întrebă dacă persoana care cumpăra părul ştia că aici locuiau oameni afectaţi grav de radiaţii şi dacă americancele sau franţuzoaicele care aveau să-şi pună extensii capilare urma să aibă probleme de sănătate din cauza meşelor cumpărate la un preţ mai bun.

Deloc surprinzător, liftul nu funcţiona. Era un ascensor Mogilev, fabricat în Belarus, ca mai toate lifturile din blocurile Uniunii Sovietice. Obligat să urce pe jos, Ribalko ajunse pe palierul de la etajul şase leoarcă de sudoare. Descoperi cu uimire o coadă formată din bărbaţi şi femei care-şi scărpinau antebraţele sau îşi trăgeau zgomotos nasul. Erau aceiaşi oameni-umbră pe care-i văzuse în jurul camionetei programului sanitar.

Ajungând în dreptul cozii, îşi dădu seama că uşa de metal în faţa căreia aşteptau era cea a lui Leonski. Intrigat, se amestecă printre cei de la coadă, dornic să vadă ce se întâmpla aici. Foarte curând, uşa se deschise şi îşi făcu apariţia un bărbat. Cu muşchii înghesuiţi într-un tricou vădit prea strâmt, arăta ca un bodyguard de la un club de noapte. Individul împinse afară din apartament o femeie între două vârste, cu plete murdare, care porni pe culoar cu capul plecat, năucită de drog. Bodyguardul aruncă o privire înspre individul aflat în capul cozii şi, fără vreun cuvânt, acesta îi întinse un teanc de bancnote murdare, umede şi şifonate, de parcă ar fi fost uitate în buzunarul unei perechi de pantaloni scoasă de la spălat. Bărbatul vârî banii în buzunar şi îi făcu semn din cap drogatului să intre, apoi închise uşa în urma lui.

Ceva nu era în regulă. Se presupunea că aici locuia un inginer atomist, nu un traficant de droguri. Era oare cu putinţă să se fi înşelat? Ribalko îşi făcu loc printre scheletele ambulante. Se alese cu un „Stai la coadă!" şi un „Fiecare la rândul lui, poponarule!", dar drogaţii îşi plecară imediat privirile atunci când o întâlniră pe a lui. Bătu la uşă.

Bodyguardul deschise şi se postă în faţa lui cu braţele încrucişate.

— E ocupat. Aşteaptă-ţi rândul.

— Vreau să vorbesc cu Piotr.

Gorila se încruntă şi un rid adânc se săpă pe fruntea lui masivă ca o faleză de calcar.

— Care Piotr?

— Piotr Leonski. Proprietarul.

— Nu-i niciun Leonski aici. Da', în primul rând, tu cine eşti?

Ribalko scoase din buzunar un teanc de bancnote.

— Sunt un client serios. Mi s-a spus să-l caut pe Piotr Leonski. Nu-i aici?

Bodyguardul îl măsură din priviri.

— Nu te-am mai văzut p-aici. Iar indivizii pe care nu-i cunosc nu-mi inspiră încredere.

— Stau în Pavilionul Canceroşilor.

Gorila păru a fi luată prin surprindere.

— Din ce sat eşti?

— Din Pripiat.

Tipul clătină din cap.

— Şi totuşi, nu te-am mai văzut p-aici. Iar un tip cu mutra ta… sigur mi-

aş fi adus aminte.

— Părinţii mei au murit la începutul anilor ’90. A trebuit să mă mut la Ivankiv. Acolo fac afaceri cu marfă din zonă, improviză Ribalko.

— Ce fel de afaceri?

— Import-export. Cu Belarusul. Hai, frate, spune-mi: Leonski locuieşte aici sau trebuie să caut pe altcineva pentru nişte marfă?

Malacul aruncă o privire spre drogaţii de la coadă, căzând pe gânduri.

— Scoate cinci mii de ruble, spuse el până la urmă.

— De ce?

Un pliculeţ de plastic cu o pulbere albă îşi făcu apariţia în palma bodyguardului. Dincolo de Ribalko, ochii tuturor toxicomanilor prinseră a luci. Era cocaină, o ştiau cu toţii, fără ca acest cuvânt să fi fost pronunţat. Un drog pentru bogaţi, nu una dintre mizeriile ieftine pe care şi le băgau ei în vene.

— N-am venit aici ca să mă droghez, vreau să fac o afacere serioasă.

— Nu intri până nu tragi asta. Poliţiştii nu trag pe nas. Vreau să mă asigur că nu eşti dintre ei.

Ribalko începu să râdă în hohote:

— Se vede treaba că n-ai prea avut de-a face cu poliţiştii. Hai, dă rahatul ăla încoace.

Îi oferi o mână de bancnote. Individul luă banii şi-i întinse pliculeţul.

— Ai cumva vreo chestie pe care să pot face nişte liniuţe?

Malacul dispăru o clipă în apartament şi reveni cu o oglindă şi o carte de joc din plastic. Ribalko turnă praful din pliculeţ pe suprafaţa oglinzii, apoi, cu ajutorul cărţii de joc, formă o linie de pulbere albă. Cartea de joc era un valet de treflă, observă el. Cocaina era fin măcinată, precum făina. Îi lăsă în nas un miros de petrol, iar în gât un gust amar.

— O mizerie. Sper că Piotr are şi ceva marfă mai bună pe stoc. Ei, unde e?

— Aşteaptă aici.

Bodyguardul închise uşa şi lipsi câteva minute, lăsându-l singur cu drogaţii. Praful inhalat începea să-şi facă efectul. Se simţea mai lucid şi foarte concentrat. Ceea ce avea să urmeze i se înfăţişă limpede în minte. Gorila urma să-l invite înăuntru, apoi să-l percheziţioneze. Avea să-i dea arma, apoi să discute cu Leonski, negociind o falsă afacere, apoi avea să îşi recupereze arma, moment în care avea să-l doboare mai întâi pe

bodyguard, apoi să-l împuşte pe Leonski. Mulţumită cocainei, se simţea în stare să facă toate astea fără probleme.

Individul reapăru la uşă.

— E-n regulă, intră.

Pătrunse în apartament. Spre surprinderea sa, bodyguardul nu-l percheziţionă, mulţumindu-se să-l conducă de-a curmezişul sufrageriei, transformată în pistă de decolare pentru toxicomani. Pe mocheta sintetică erau întinse o duzină de saltele murdare, ocupate de drogaţi cu braţele pline de cicatrice albastre, galbene şi roşii. Pardoseala era plină de seringi folosite, abandonate ca nişte motoare de rachetă rămase fără combustibil.

Ribalko îşi spuse că zombi ăştia n-aveau să-i facă probleme: după împuşcături, cei mai în formă aveau să o şteargă care încotro, iar ceilalţi aveau să rămână tolăniţi pe saltelele lor. Până când poliţia avea să-i tragă de limbă, el însuşi urma să fie departe, în avionul spre Moscova.

Se simţea încrezător în şansele sale.

Bodyguardul îl introduse în altă încăpere şi închise uşa în urma lui. Ribalko se trezi într-o cămăruţă în care domnea o duhoare amestecată de carne stricată, sudoare şi fum de ţigară. Toate aceste mirosuri păreau a proveni de la traficantul întins pe un pat strâmt. Era un bărbat de vreo cincizeci de ani, cu tenul uşor gălbui care trădează o boală de ficat. Trăsăturile îi erau marcate de consumul de droguri, pometii îi erau proeminenţi. Purta un tricou negru ce contrasta cu pielea palidă, iar partea de jos a corpului îi era acoperită cu o pătură groasă.

Individul fuma o ţigară Marlboro, pe care o aşeză pe marginea unei scrumiere aflate pe noptieră, a cărei suprafaţă era plină de arsuri de ţigară, grupate laolaltă, de parcă ar fi fost o ţintă dintr-un poligon de tir.

— Omul meu zice că stai în Pavilionul Canceroşilor şi faci afaceri în Zonă, enunţă traficantul, pe un ton plictisit.

— Piotr Leonski? rosti Ribalko, drept singur răspuns.

— El însuşi, în carne şi oase.

Ca la un semnal sonor, Ribalko îşi duse mâna la spate, apucă pistolul şi-l îndreptă asupra lui Leonski. În ciuda adrenalinei, ezită o clipă înainte de-a apăsa pe trăgaci. Leonski nu schiţase niciun gest de retragere. Nu părea deloc înspăimântat. Privirea lui de reptilă, aţintită asupra pistolului, nu trăda nicio urmă de emoţie. Descumpănit, Ribalko îl privi mai atent pe

bărbatul în vârstă şi-şi dădu seama că nu era în regulă ceva. Pătura umedă de sudoare i se lipise de corp, dar acolo unde ar fi trebuit să se afle piciorul stâng nu era nimic. Lângă pat, o pereche de cârje era sprijinită de zid.

— Ce mai aştepţi? întrebă traficantul, sec.

Ribalko îşi înghiţi cu greu saliva. Îşi simţea gâtul anesteziat. Cu siguranţă, cocaina fusese îndoită cu lidocaină sau vreun alt medicament de acelaşi gen.

— Chiar eşti Piotr Leonski?

— Eu sunt, ţi-am spus.

Simţi palmele umezindu-i-se. Nimic nu se potrivea. Individul ăsta nu putea fi ucigaşul lui Leonid. Cum ar fi putut să urce cadavrul până în vârful clădirii, având doar un picior?

Îşi trecu vârful limbii peste buze şi întrebă:

— Numele Sokolov îţi spune ceva?

— Nu cunosc pe nimeni cu numele ăsta. El te plăteşte ca să mă omori? Dacă da, transmite-i mulţumirile mele. Hai, trage!

— Cum se numea soţia ta?

— De când sunt ucigaşii aşa de curioşi? Fă-ţi dracului treaba pentru care ai venit! se enervă traficantul.

— Spune-mi numele soţiei!

— Nadejda, da' ce treabă ai tu cu ea?

— Vreau numele primei tale soţii. Cea care-a fost ucisă la Pripiat.

Citi în ochii ologului nedumerirea şi îşi dădu seama că, într-adevăr, greşise ţinta.

— Nu eşti Piotr Leonski, rosti el, coborând puţin ţeava armei.

Brusc, bătrânul se aruncă într-o parte şi încercă să deschidă sertarul noptierei. Ribalko ridică imediat pistolul, îndreptându-l spre fruntea individului. Traficantul scoase din sertar un obiect metalic şi-l aţinti înspre el. Ribalko fu cât pe ce să apese pe trăgaci, apoi îşi dădu seama că obiectul cu pricina era doar un toc de ochelari.

Coborî din nou arma.

— Paştele şi grijania!… înjură bătrânul. Eşti un ageamiu. Dacă ar fi fost un pistol, acum ai fi mort.

Dezamăgit, azvârli tocul de ochelari de perete. Şocul făcu o etajeră suspendată să se cutremure, iar un bibelou de porţelan căzu şi se sparse

în contact cu podeaua. Zgomotul îi atrase atenţia bodyguardului, care bătu cu putere în uşă.

— E totul în regulă, şefu'?

— E-n regulă, răspunse bătrânul. Dă-ne pace!

Îşi aprinse altă ţigară. Cea dinainte se rostogolise din scrumieră atunci când trăsese de sertarul noptierei.

— De ce nu i-ai spus că te ameninţ cu arma? întrebă Ribalko.

— La ce bun? Nu pari deloc hotărât să o foloseşti.

Expiră fumul, apoi continuă:

— Cred c-am avut ghinionul să dau peste cel mai idiot purtător de pistol. Ce fel de ucigaş plătit de căcat mai eşti şi tu, dacă refuzi să tragi într-un om care te roagă să o faci?

— Nu eşti omul pe care-l căutam. De ce vrei să mori?

Bătrânul trase deoparte pătura care-i acoperea picioarele. Cel stâng îi era amputat de la nivelul coapsei. Smulse pansamentul de pe rană, care era plină de puroi. Ribalko îşi întoarse privirea.

— Aşadar, n-ai curajul nici să priveşti moartea în faţă, labagiule…

Ribalko simţi împunsătura furiei în stomac, dar nu se lăsă înşelat: individul voia să-l provoace, ca să-l ucidă.

— Am un soi de cangrenă. Putrezesc dinspre interior, puţin câte puţin. Nu-mi doresc decât să plec din lumea asta, repede, cât ai bate din palme. Dar Pavel, bodyguardul meu, refuză să mă împuşte. Se teme că soţia mea ar pune preţ pe capul lui dacă ar afla. Ea încă mai speră că aş putea să mă vindec. Încearcă să mă convingă să-i las să-mi ciopârţească şi celălalt picior. Crede că asta m-ar scăpa definitiv de probleme. Crede-n minuni, imbecila. Dar eu ştiu ce se întâmplă în corpul meu. O să crăp, e sigur. Dar tu, de ce-l cauţi pe Leonski?

— A ucis pe cineva.

— Iar tu eşti plătit ca să îl ucizi. De către acel Sokolov, pot să pun pariu.

El ignoră spusele celuilalt.

— Apartamentul e pe numele lui Leonski. Te dai drept el, nu-i aşa?

Ologul rânji, dezvăluindu-şi dinţii cenuşiu-maronii, măcinaţi de tutun.

— Răspunde-mi: de cât timp ţi-ai asumat identitatea lui Leonski?

— Şi dacă refuz să-ţi răspund, ce-ai să faci, durule?

— Nu te costă nimic să-mi spui.

— Da, dar nici n-am nimic de câştigat. Dacă vrei să vorbesc, va trebui

să-mi dai ceva în schimb.

Bolnavul îşi aşează ţigara în scrumieră şi se ridică în capul oaselor.

— Dau pe goarnă tot ce ştiu, dar cu o singură condiţie: să mă împuşti când vei fi obţinut ceea ce vrei.

Era un târg sinistru. Cu toate acestea, Ribalko se auzi răspunzând cu o voce lipsită de orice sentiment:

— De acord.

Falsul Leonski rânji din nou.

— Foarte bine. N-aş fi crezut niciodată că am să fiu aşa de fericit că un tip acceptă să-mi facă felul. Hai, zi ce vrei să ştii, Albă-ca-Zăpada!

— Cum te cheamă, în primul rând.

— Spune-mi Fiodor.

— Cum ai ajuns să pui mâna pe apartamentul lui Leonski, Fiodor?

Ologul se strâmbă.

— S-a întâmplat acum aproape douăzeci de ani, eram într-un moment tare dificil pentru mine. Mă rog, nu era chiar aşa de nasol ca acum, dar eram într-un rahat de zile mari. De unde să încep?

Fiodor povesti îndelung, de parcă şi-ar fi dorit să profite la maximum de ultimele clipe de viaţă, pierzându-se în lungi digresiuni. Vorbi despre cariera sa sportivă, despre alcoolul consumat până în pragul comei, despre prohibiţia de pe vremea lui Gorbaciov, despre felul cum nevoia de băutură îl aruncase în braţele drogurilor… Explică, de asemenea, sordida măreţie a afacerii pe care o conducea. Toxicomanii veneau la el acasă să-şi ia doza fiindcă aici seringile erau curate şi drogul relativ pur. Drogaţii ştiau că aici găseau tot soiul de materiale utile, precum seringile mari, de zece mililitri, foarte apreciate de cei obişnuiţi cu doze de cal, care n-aveau de gând să se-nţepe de trei ori pentru a-şi lua porţia, sau acele fine utilizate de diabetici pentru a-şi injecta insulina, care le permiteau celor care nu mai aveau vene bune şi vizibile să atingă vase mai mici de sânge, situate mai adânc sub piele. Mulţi dintre cei care veneau aici se încadrau în această ultimă categorie. Cireaşa de pe tort era că Pavel le făcea el însuşi injecţiile şi avea grijă să nu tragă aer, să nu şteargă acul cu degetele şi să nu le rateze venele, căci nu-i tremurau mâinile.

— Nu mi-ai spus cum ai ajuns în acest apartament, interveni Ribalko, cu gândul să-l readucă la subiect.

— Pe vremea când am găsit apartamentul eram *fartsovşcik*: făceam pe

intermediarul între cei care voiau să-şi cumpere haine occidentale şi cei care furnizau aşa ceva. Uneori, cumpăram chiar eu marfa. Îmi făceam veacul în barurile hotelurilor administrate de Inturist, organismul de stat care se ocupa de turiştii străini. Cumpăram blugii cu treizeci sau patruzeci de ruble de la cetăţenii occidentali şi-i vindeam mai departe dublând sau triplând preţul. Cumpăram haine şi pantofi de firmă de la soţiile diplomaţilor. De-acolo se câştiga chiar mai bine, dar era o afacere riscantă. Neplăcerile au început atunci când un sticlete de la BHSS s-a interesat mai îndeaproape de afacerea mea.

Ribalko ştia prea bine ce însemna BHSS-ul, Serviciul de luptă împotriva atentatelor la proprietatea socialistă. Lucrase la Moscova cu poliţişti care înainte făcuseră parte din această ramură a Miliţiei, până să fi fost desfiinţată în anii ’90. Erau, de departe, cei mai corupţi ofiţeri de poliţie pe care-i fusese dat să îi întâlnească.

— Sticletele ăsta a debarcat la mine acasă. Din fericire nu eram acolo. O vreme am stat pe la prieteni, ca să nu fiu prins. Dar nu putea să dureze la nesfârşit. Într-o zi, un amic mi-a spus că existau apartamente nelocuite în Micul Cernobîl, cum îi spuneam noi cartierului ăstuia. Auzise că unii dintre bătrânii strămutaţi îşi abandonau apartamentele şi se întorceau să trăiască în cocioabele lor împuţite de la ţară. I-am strecurat o mică şpagă portarului şi am aflat că ăsta era nelocuit de cel puţin şase luni.

— Apartamentul figurează încă pe numele lui Leonski. Asta înseamnă că ţi-ai însuşit identitatea lui.

— Din când în când, găseam câte-un cec în cutia poştală. Indemnizaţiile pentru munca de tehnician însărcinat cu înlăturarea efectelor nucleare. Nu era cine ştie ce, dar nu eram prost să renunţ la bani. Mai rotunjeam niţel tainul zilnic. Înainte de-a mă apuca de vândut marfă, consumam destul de mult. La început, drogurile erau uşor de procurat. Nu erau chiar aşa de mulţi toxicomani în Uniunea Sovietică şi drogurile nu deveniseră o problemă a comunităţii. Erau medici care-şi anesteziau pacienţii cu cocaină, poţi să crezi una ca asta? Frate, ce vremuri…

Traficant, mincinos, hoţ de pensie de invaliditate: Fiodor avea un curriculum vitae de ticălos pe cinste. Nimeni, cu excepţia neveste-sii, n-avea să-i simtă lipsa, se gândi Ribalko.

— Leonski nu s-a mai întors niciodată?

— O singură dată. Tocmai asta-i partea cea mai incredibilă: s-a afişat

aici pe neaşteptate şi a declarat că voia să-şi ia nişte lucruri care îi aparţineau. Am scos cuţitul la el şi i-am spus să se care. Tipul mi-a tras un pumn de m-a întins pe jos. Credeam că o să mă arunce în stradă. Când colo, mi-a zis că vrea să-şi ia doar două-trei lucruri şi că n-avea să se mai întoarcă, aşa că n-aveam decât să rămân în apartament. Frate, nu-mi venea să cred! Statul îi dăduse un apartament după Cernobîl, iar el îl lăsa baltă, uite-aşa!

— Ţi-a explicat de ce făcea asta?

— Mi-a spus că se întorcea acasă.

— N-a spus unde anume?

— Nu. Şi-a luat lucrurile şi s-a cărat. Nu l-am mai văzut niciodată.

— Ce anume a luat cu el?

— Chestii personale. Ceva fotografii, nişte haine. Nimic special.

— Păsări împăiate?

Fiodor clipi des.

— Nu, deşi erau o grămadă aici în apartament când m-am mutat. M-am descotorosit imediat de mizeriile alea. M-apuca tremuratul când le vedeam. Aveam impresia că se uitau la mine.

Un toxicoman care se simte cu musca pe căciulă, gândi Ribalko. Privirea animalelor moarte îl umplea de ruşine fiindcă ajunsese să se drogheze.

— Ştii care-i culmea ironiei? spuse Fiodor. La început, mi-am zis că apartamentul ăsta e mană cerească. Totul se aranja de minune. Cum aici locuiesc doar iradiaţi, poliţia nu vine niciodată, se tem să nu se îmbolnăvească. Drogaţilor puţin le pasă, se bucură că găsesc marfă ieftină. Până la urmă, s-a dovedit a fi un dar otrăvit.

Îşi scărpină piciorul amputat.

— Din cauza blestemaţilor de iradiaţi m-am îmbolnăvit. Ei înşişi sunt radioactivi, răsuflarea le e plină de radiaţii. Din cauza lor m-am pricopsit cu nenorocita asta de infecţie, care mă roade pe dinăuntru. E clar că asta a fost. E SIDA de Cernobîl.

Ce ironie! Individul ăsta uzurpase identitatea uneia dintre victimele de la Cernobîl, iar azi era la fel de bolnav ca acele victime. În toate astea, Ribalko vedea un soi de justiţie care-i convenea de minune.

— Asta-i tot? întrebă traficantul. Nu mai ai alte întrebări? Putem să îi punem capăt?

Ribalko se crispă. Într-adevăr, nu mai avea nicio altă întrebare. Se

concentră, încercând să mai găsească ceva, ca să mai amâne, fie şi numai pentru câteva clipe, ingrata sarcină pe care şi-o asumase, acceptând târgul propus de Fiodor.

— Eşti sigur că asta vrei?

— Absolut sigur.

— Ai putea lua un pumn de medicamente şi s-o sfârşeşti liniştit. Sau poate droguri…

— Pavel m-ar împiedica să fac asta. M-ar readuce la viaţă şi ar chema salvarea. N-am niciun chef să mă trezesc la spital, într-o stare chiar mai naşpa decât cea de acum. Vreau să crăp repede şi curat.

Ribalko se gândi la propria-i situaţie. În şase luni, avea să se afle el însuşi în situaţia acestui cvasi-necunoscut care putrezea de viu în patul lui. Avea să fie singur. Doar că el urma să aibă la îndemână un pistol, ca să poată să pună oricând capăt suferinţei. Dar avea să aibă oare curajul să apese pe trăgaci?

Sosise momentul adevărului. Apucă o pernă şi se apropie de pat. Fără niciun cuvânt, puse perna pe faţa traficantului. Fiodor nu se opuse. Răsuflarea răguşită, înăbuşită acum de pernă, se acceleră. Ribalko apăsă ţeava pistolului în dreptul frunţii traficantului. Siguranţa pistolului scârţâi atunci când o deblocă, lent. Trecură câteva secunde, lungi cât minutele. Fiodor se sufoca şi totuşi nu împingea deoparte perna: era hotărât să moară. Ribalko, în schimb, nu se putea hotărî să îl ucidă. Trase deoparte perna.

— De ce te-ai oprit, animalule? protestă Fiodor, recăpătându-şi suflul.

Fără vreun cuvânt, Ribalko ieşi din încăpere şi traversă camera alăturată, plină de drogaţi tolăniţi pe podea. În urma lui, traficantul urla:

— Ticălos de cur de negru! Poponarule!

Pavel, gorila, se năpusti în încăpere. Ribalko îşi aţinti arma asupra lui.

— Mâinile sus, cu faţa la perete, ordonă el.

Celălalt se supuse. Îl izbi cu patul pistolului în ceafă, iar Pavel se prăvăli la pământ.

Urletele traficantului reîncepuseră, de data asta mai de-aproape. Ribalko se întoarse: ologul se ridicase din pat şi şchiopăta înspre el, clătinându-se între cârje. Saliva i se prelingea pe bărbie, în timp ce-şi profera fără încetare insultele. Îngrozit, Ribalko ieşi în goană pe culoar, în timp ce în apartament răsuna ultimul blestem al traficantului:

— Ticălosule! Sper c-ai să mori ca un câine!

29

Ajungând în stradă, urcă în maşină şi se îndepărtă cât putu de repede de blocul blestemat. Era asaltat de simţăminte contradictorii. Cocaina încă îşi producea efectul, ascuţindu-i simţurile, dar încrederea în sine primise o lovitură serioasă. În încercarea de a-şi veni în fire, trase pe dreapta şi inhală ceea ce mai rămăsese în pliculeţ. Avu parte de câteva minute de euforie trecătoare, care însă se stinse curând. Fiodor era un ticălos, iar marfa lui de tot rahatul.

Îi rămăsese însă bucuria vinovată de-a fi rămas în viaţă, fie şi vremelnic, pe credit. Scoase din portofel o fotografie a fostei sale soţii împreună cu fiica sa. Spera să-şi revină mai uşor dacă le vedea. În schimb, imaginea avu exact efectul contrar. Îi veniră în minte toate orele pierdute. Refugiul în muncă. Plăcerile deşarte, care-l îndepărtaseră de ceea ce era esenţial. La început, refuzase să aibă un copil, căci se temea că Marina avea să dea naştere unui monstru. Pe când locuia în Pavilionul Canceroşilor, auzise o grămadă de poveşti despre copiii născuţi cu malformaţii sau morţi la naştere. Însă, mai mult decât atât, nu voia să contribuie la aducerea pe lume a unui alt orfan. Nu voia ca odrasla lui să crească fără tată, ca el.

Apoi se născuse Tassia. Fusese o paranteză minunată în viaţa sa. Luase toate deciziile responsabile: gata cu drogurile, gata cu curvele, gata cu şpăgile. Timp de trei ani, reuşise să rămână pe calea cea dreaptă. Apoi, vechii săi demoni îl luaseră din nou în stăpânire. Violenţa. Setea de câştiguri rapide. Plăcerile obţinute cu uşurinţă. Armonia în cuplu începuse să se clatine. Ca să nu se mai gândească la asta, se afundase în muncă. Ambiţia sa, în acele momente, era de a-i lăsa fiicei sale moştenire o lume mai curată. Voia să cureţe străzile de cei mai periculoşi criminali. Era o cruciadă derizorie, care îi oferise un scop în viaţă, măcar pentru un timp. Dar acum, privind în urmă, ce concluzii putea să tragă din tot ce făcuse în viaţă?

Căsătoria sa? Un eşec. Cariera sa? Eşuată într-un punct mort. Visurile sale? Moarte. Dar avusese vreodată cu adevărat vreun vis? Ce avea să rămână în urma lui? Nimic semnificativ.

Din fericire, exista Tassia. Trebuia să meargă înainte, pentru ea.

Încercă să îşi rezume în gând cele aflate. Leonski îi spusese traficantului

că voia să se întoarcă „acasă”. Asta putea să însemne o mulţime de lucruri, dar cel mai probabil era ca el să se fi întors în Zonă. Trebuia să verifice această pistă. Porni spre Cernobîl şi, în mai puţin de două ore, ajunse la primul punct de control. Nimeri la capătul unei cozi anormal de lungi de vehicule oprite. Şoferii şi ghizii, adunaţi în apropierea postului de gardă, nu păreau deloc încântaţi de situaţie.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă el pe unul dintre cei ce aşteptau la coadă.

— N-am idee, îi răspunse acesta. Paznicul refuză să ne lase să trecem. Aşteptăm degeaba de cel puţin o jumătate de oră.

Ribalko aşteptă la rândul său vreo zece minute, până când funcţionarul de la punctul de control ieşi din ghereta lui, aducând veşti proaste.

— Zona rămâne închisă, băieţi. Întoarceţi-vă la casele voastre.

— Pentru cât timp? întrebă unul dintre şoferi.

— Până la noi ordine.

— Dar de ce?

— Interdicţia se datorează nevoilor unei anchete. Tocmai m-au sunat de la poliţia din Cernobîl: a avut loc un nou asasinat la Pripiat.

CĂDEREA DIN CUIB

30

În Pripiat domnea o liniște îndoliată. Girofarul unei mașini de poliție risipea luciri albastre pe pereții scorojiți de beton ai piscinei Lazurny, de pe strada Sportivnaya. Doar vocea căpitanului Melnik răsuna în oceanul de tăcere. Vorbea la telefon cu procurorul delegat pentru cazul ucigașului cu rândunica.

— Cum adică, o nouă crimă, căpitane Melnik? exclamă procurorul, contrariat.

Melnik se rezumă la faptele cunoscute:

— În piscina Lazurny a fost găsit un cadavru.

— Victima e ucraineană?

— Deocamdată nu știu.

— Dumnezeule… deja e prea mult! Am să sun la Kiev și am să le cer să trimită întăriri de la criminalistică.

— Îmi retrageți coordonarea anchetei?

— Ascultă-mă, Melnik… Te-am lăsat să te ocupi de uciderea rusului fiindcă nimănui nu îi păsa de moartea individului respectiv. Procurorul general al Ucrainei a luptat în Donbas și nu-i are deloc la inimă pe ruși. Aici e vorba de altceva. Dacă noua victimă e ucraineană, se vor face valuri.

— Nu mă puteți scoate pe tușă chiar acum, când sunt pe cale să ajung la un rezultat. Am un suspect.

— Cine?

— Un individ pe nume Piotr Leonski. Soția lui a fost ucisă în 1986, în același timp cu Olga Sokolov, mama primei victime din cazul nostru. Eu cred că e posibil ca el să le fi ucis pe amândouă.

— E o pistă solidă? Ești sigur de asta?

— Sigur. În aceste momente, oamenii mei caută să afle unde locuiește Leonski.

Procurorul nu păru deloc entuziasmat, dar acceptă să îl mențină la conducerea anchetei.

— Deocamdată rămâi la comandă. Dar am să îți trimit totuși niște ajutoare de la Kiev. Situația prezentă necesită implicarea tuturor mijloacelor de care dispunem. Am un presentiment că afacerea asta va face multă zarvă.

Procurorul avea dreptate. Oraşul Pripiat era cunoscut în întreaga lume din pricina accidentului de la Cernobîl. Prima crimă trecuse neobservată, dar odată cu cea de-a doua, la care se adăuga confirmarea faptului că în zonă bântuia un ucigaş în serie, erau şanse serioase ca televiziunile de ştiri din toată lumea să-şi trimită corespondenţii la faţa locului. Acesta era, de altfel, unul dintre motivele pentru care Melnik închisese accesul prin toate punctele de control, pentru a ţine curioşii la distanţă şi, în egală măsură, pentru a-l bloca pe ucigaş în interiorul zonei interzise.

— Să nu mă dezamăgeşti, îi ceru procurorul. Amândoi am avea enorm de pierdut în cazul unui eşec.

— Nu vă faceţi griji, nu intenţionez să dau greş.

— Bun. Şi încă ceva: încearcă să nu-l împuşti pe ucigaş pe parcursul arestării. Vreau un proces. Ne-am înţeles? Ştiu că îţi doreşti să fii transferat la Kiev. Dacă mi-l bagi la zdup pe acest individ, am să sprijin cererea ta. Dar nu pierde deloc timpul. Se fac presiuni asupra mea, superiorii mei vor rezultate, cât mai repede. Amândoi avem de câştigat, căpitane: tu închizi cât mai rapid cazul, iar eu mă angajez să-ţi găsesc rapid un post la Kiev, aproape de familie.

— Am înţeles.

Închise. Intrarea la piscina municipală era supravegheată de o santinelă. Melnik salută şi trecu pe sub banda roşu cu alb care interzicea accesul la locul faptei. Bineînţeles, nu exista riscul ca vreun curios să se strecoare înăuntru, dar Melnik anticipase intenţia procurorului de a apela la întăriri din exterior. Măsurile de siguranţă, inutile, fuseseră impuse doar pentru a le arăta poliţiştilor din Kiev, care aveau să sosească în mai puţin de-o oră, că poliţia din Cernobîl respecta procedurile la literă.

La vremea ei, piscina Lazurny fusese un edificiu măreţ. Încăpătoare şi modernă, găzduia deopotrivă campionatele regionale de natataţie şi lecţiile de înot ale elevilor din oraş. Pe-atunci, bazinul nu era niciodată golit complet. Acum însă era gol, plin de moloz, iar pereţii de sticlă care-l împrejmuiau se spărseseră demult.

Novak îl aştepta pe marginea piscinei. Purta o mască de protecţie care-i acoperea gura şi nasul. În mâna stângă ţinea un minifelinar cu gaz ce crea în jurul ei o aureolă de lumină ce se reflecta slab în faianţa albă a bazinului gol. Era de serviciu atunci când un ghid turistic sunase la comisariat pentru a anunţa descoperirea cadavrului în piscină. Deşi Melnik o scutise de

misiunile de patrulare în zonele iradiate din afara comisariatului, ea se alăturase echipei plecate de urgenţă la faţa locului şi le interzisese colegilor ei să se atingă de orice până la sosirea superiorului.

— Unde e cadavrul? întrebă Melnik.

— Chiar la fund, răspunse ea, arătând cu un gest vag înspre capătul opus al piscinei, în direcţia trambulinelor ce se înălţau deasupra părţii celei mai adânci a bazinului, un hău întunecat unde lumina slabă a felinarului nu ajungea.

Melnik observă un colac de frânghie la picioarele lui Novak.

— Sper că n-ai coborât să vezi cadavrul.

— Nu, am aruncat doar o privire de la margine. Am preferat să aştept sosirea dumneavoastră spuse ea, împingând colacul de sfoară în bazin.

Novak se ghemui şi-şi aşeză felinarul pe sol. Pe latura aceasta, bazinul avea o adâncime de un metru şi ceva. Novak sări înăuntru, stârnind un norişor de praf pe fundul placat cu faianţă. Melnik i se alătură şi îşi aprinse lanterna, baleind suprafaţa pe care aterizaseră. Fundul bazinului era plin de moloz căzut din plafon şi de plăci sparte de faianţă. Pe stratul de praf se puteau vedea limpede urme de paşi. Unele se îndreptau spre capătul adânc al bazinului, iar altele reveneau din direcţia respectivă. Melnik lumină urma lăsată de proprii bocanci. Amprenta lăsată de tălpile sale părea minusculă pe lângă cele ale necunoscutului Neil Armstrong care îi precedase pe această întindere selenară.

— Sunt urmele lui Leonski, afirmă el.

Având grijă să evite urmele de paşi, porniră de-a lungul vechilor culoare de înot, delimitate de rânduri de faianţă neagră. Melnik se întrebă dacă bazinul fusese golit în 1986, în momentul evacuării, sau apa se evaporase în timp.

— Cine a fost primul care a văzut cadavrul? vru să afle Melnik.

— Un ghid.

— Acelaşi ca data trecută?

— Nu, altul. L-am trimis la comisariat împreună cu turiştii pe care îi însoţea, să li se înregistreze depoziţiile.

Novak se descurca bine. Fata asta era o gură de aer proaspăt în raport cu ceilalţi subordonaţi ai săi, mai experimentaţi, dar şi plini de lehamite. În plus, era trează, ceea ce nu se putea spune mereu despre colegii ei: nu o dată i se întâmplase lui Melnik să-l ridice din pat pe câte unul dintre ei şi

să-l vâre cu forţa cu capul sub robinetul cu apă rece, pentru a-l trezi din beţie şi a-l pune la treabă.

— Cine e victima? întrebă el. E tot un bărbat?

— Nu, e o femeie. Tânără.

Începând de la jumătatea bazinului, culoarele de înot începeau să coboare, într-o pantă destul de accentuată. Novak agăţă de bara unei scări metalice un capăt al sforii pe care o adusese şi începură să coboare cu băgare de seamă spre capătul cel mai adânc. Aici, pe fundul placat cu faianţă albă, zăcea o tânără. Ochii albaştri îi erau aţintiţi spre tavan, purta o rochie albă şi avea picioarele goale. Pe fruntea mărginită de şuviţe blonde fusese aşezată o cunună de flori de câmp. Melnik se ghemui lângă cadavru şi apucă o petală. O strivi între degete şi un miros vag îi gâdilă nările.

— Florile-s proaspete, constată el.

Novak încuviinţă din cap, cu o expresie sobră pe chip.

— Va trebui să studiem dispariţiile recente din toată regiunea, spuse ea.

Torsul tinerei femei era plin de tăieturi adânci. Melnik îşi puse o pereche de mănuşi şi îşi plimbă degetul de-a lungul uneia dintre răni.

— Par a fi lovituri de cuţit. La fel ca în cazul uciderii Olgăi şi Larissei.

Observă că petele de sânge de pe rochie erau destul de puţine, în ciuda numeroaselor răni, de parcă victima ar fi fost deja moartă atunci când fusese lovită.

— Ce anume ar fi putut să motiveze alegerea acestei noi victime, după părerea dumneavoastră? întrebă Novak.

Îi venea destul de greu să răspundă cu certitudine. Totuşi, încercă o explicaţie:

— Larissa avea douăzeci şi şase de ani atunci când a ucis-o Leonski. Fata asta pare să aibă cam tot atâta. Poate că de aceea a ales-o.

— Dar de ce să ucidă acum o femeie, după atâţia ani de inactivitate?

— Poate că asasinarea lui Leonid Sokolov i-a trezit din nou pofta de a ucide.

Argumentul nu păru a o convinge pe Novak. De fapt, nici Melnik nu prea credea în ceea ce spusese. Un ucigaş rămâne un ucigaş. Cineva care omoară de plăcere nu se poate abţine atât de mult timp fără să recidiveze.

— Alta e adevărata întrebare: ce anume îl determină să expună astfel cadavrele, rosti el.

— Nici acum treizeci de ani nu a încercat să ascundă cadavrul soţiei sale şi al Olgăi Sokolov, replică Novak.

— Da, dar atunci circumstanţele erau altele. Atunci a acţionat sub imperiul urgenţei. Centrala explodase, iar el voia să dispară cât mai curând din zona afectată.

— Poate că, în logica lui bolnavă, vede cadavrele ca pe nişte trofee care merită să fie expuse?

Melnik observă privirea lui Novak, aţintită asupra picioarelor femeii. Părea preocupată.

— E ceva în neregulă?

— Credeţi că a… mă rog, ştiţi ce vreau să spun…

Avea impresia că-i poate citi gândurile: un bărbat căruia îi place să redea viaţă animalelor moarte… care simte plăcere manipulându-le… ce emoţii îi trezea oare o femeie moartă? Îl excita, oare? Se folosise de cadavrul victimei sale pentru a-şi satisface nevoile sexuale monstruoase? Sau o ucisese abia după ce abuzase de ea?

— Vom vedea după autopsie, îi răspunse Melnik.

Plimbă fasciculul lanternei de-a lungul şi de-a latul piscinei.

— Lipseşte ceva. Unde e rândunica?

Novak privi în jur, la rândul ei.

— Poate că şi-a schimbat ritualul? N-a scos ochii victimei, cum a făcut-o în cazul Larissei şi al Olgăi.

Deodată, Melnik observă un detaliu: când se apleca deasupra tinerei femei, simţea un miros vag de migdale amare. O întrebă pe Novak dacă îl simte şi ea. Ea îşi scoase masca şi adulmecă aerul.

— Migdale amare, da… E miros de cianură, şuieră tânăra poliţistă.

Se retrase un pas, ferindu-şi nasul.

— De unde ştii? o întrebă Melnik.

— La academie am avut nişte profesori din Statele Unite. Oamenii ăia erau o adevărată comoară de cunoştinţe. Unul dintre ei ne-a predat un curs de toxicologie.

Melnik se gândi că, pe vremea sa, la şcoala de miliţie nu se învăţau astfel de lucruri.

— Dacă Leonski se ocupă de împăierea animalelor, ar putea avea

cianură în atelier, reluă Novak. Din câte-mi amintesc, se foloseşte la omorârea fluturilor de aşa manieră încât aripile să rămână intacte.

— Tot de la americanul ăla ai învăţat asta?

— Nu. Am studiat nişte cărţi despre taxidermie după ce mi-aţi pomenit de rândunica împăiată. M-am gândit că ne-ar putea fi de ajutor.

Fata asta chiar are stofă de şefă de promoţie, gândi el.

— În orice caz, dacă până acum am fi avut îndoieli, acum putem fi siguri că ucigaşul este într-adevăr Leonski. Avem aici urmele unor pantofi cu măsură mare, avem toată povestea cu taxidermia şi loviturile de cuţit numeroase.

— Sunt şi elemente noi faţă de omorurile din 1986. Cununa de flori, de pildă.

— Încă o dată, să ne amintim că în 1986 Leonski a acţionat în regim de urgenţă. Poate că atunci n-a reuşit să-şi ducă la bun sfârşit fantasma.

În timp ce studia cununa, Melnik observă ceva straniu la urechea stângă a victimei. O îndoi şi descoperi numeroase cicatrici vechi.

— I-a fost recusută urechea? întrebă Novak.

Melnik se îndoia că asta se întâmplase. Structura însăşi a urechii era ciudată.

— Aş paria mai degrabă pe un caz de chirurgie reconstructivă. Am mai văzut copii născuţi fără pavilioanele urechilor, după Cernobîl.

— Aşadar, fata ar putea fi din partea locului?

— Posibil.

Novak arătă înspre ochii victimei:

— De ce nu i-a scos ochii?

— N-am idee.

Privi mai atent ochii de păpuşă ai moartei, irişii albastru-azurii şi albul imaculat, asemenea porţelanului. Albi ca porţelanul… azuriu şi porţelan… porţelan…

Îl apucă o senzaţie de greaţă, îşi duse mâna la gură şi se ridică, clătinându-se.

— Domnule căpitan?

— O clipă… am nevoie de o clipă…

Inspiră şi expiră profund, de câteva ori la rând, apoi îngenunche din nou lângă cadavru.

— Ce anume nu e în regulă?

— Ochii… Cred că nu-i aparţin.

Novak păli. Melnik scoase un creion din buzunar şi îl apropie de un ochi. Înainte cu câţiva milimetri de a atinge organul, şovăi. Apoi, adunându-şi curajul, ciocăni cu vârful creionului suprafaţa corneei. Se auzi un zgomot sec, precum al unei unghii lovind într-un geam.

— Un ochi de sticlă, exclamă el.

Îngheţat de privirea fixă care nu-i aparţinea tinerei femei, Melnik încercă să îi închidă pleoapele. Degetul îi alunecă însă şi atinse protezele îndeajuns de apăsat pentru ca globii oculari să se răsucească de-o manieră oribilă, formând astfel imaginea unei priviri imposibile, de parcă moartea ar fi vrut să-şi contemple interiorul propriului craniu. Dezgustat, Melnik reuşi, până la urmă, să-i închidă pleoapele.

— E bolnav, murmură Novak, cu o voce lipsită de vlagă. O va lua de la capăt. Dacă nu îl oprim, o va lua de la capăt, precum Căpcăunul din Rostov.

Vocea începu să-i tremure.

— E vina mea. Dacă nu m-aş fi apucat de cercetări pe cont propriu, am fi reuşit poate să împiedicăm să se întâmple aşa ceva. Poate că…

— Nu s-ar fi schimbat nimic, i-o reteză Melnik. N-are rost să te mai gândeşti la asta. Contează ce faci acum, aşa că fă bine şi concentrează-te asupra locului faptei. Peste o jumătate de oră vor sosi întăririle de la Kiev şi procurorul. Dacă vrem să ne păstrăm cazul, trebuie să le demonstrăm că suntem capabili să-l arestăm pe individul ăsta, da?

Novak înghiţi în sec.

— Aveţi… aveţi dreptate. Am să încerc să-mi revin.

— Bun. Apropie felinarul, vreau să verific ceva. Luminează corpul la nivelul abdomenului.

Novak ridică felinarul deasupra cadavrului. Lumina dansa uşor în ritmul tremurului nervos al mâinii ei.

— Ce faceţi? întrebă ea, în timp ce el îşi strecura degetele sub rochia albă a fetei, de parcă ar fi vrut să-i netezească pliurile.

— Aici!

Melnik îşi opri mişcarea mâinii în dreptul buricului tinerei femei. Simţise o denivelare sub ţesătura albă. Lipind rochia de piele, pipăi prin ţesătură o cicatrice cusută cu fir negru.

— Leonid Sokolov avea o cicatrice similară pe burtă. Cum în cazul lui n-

a avut loc o autopsie, n-am putut să aflăm de unde provenea. De data asta, cu sau fără radiaţii, cei de la Morga din Kiev vor trebui să facă o autopsie ca la carte.

Se ridică, iar genunchii îi pocniră dureros.

— Nu ne rămâne decât să găsim rândunica, spuse el, scoţându-şi din buzunar lanterna.

Plimbă fasciculul de lumină pe sol. Nici urmă de o pasăre împăiată. De ce lipsea rândunica de data asta?

— Trambulinele! exclamă el.

Cel mai înalt nivel al trambulinei, situat la câţiva metri deasupra nivelului piscinei, era cufundat în întuneric. Melnik îşi îndreptă lanterna în sus şi observă un contur nelămurit care depăşea marginea de beton a trambulinei.

— Parcă ar fi… o aripă? se miră Novak.

— Hai să urcăm, să vedem.

Urcară cu destulă greutate panta care separa cele două părţi ale bazinului. Pardoseala era alunecoasă, dar din fericire existau destule plăci de faianţă lipsă, iar cimentul de dedesubt le oferea puncte de sprijin sigure.

La capătul piscinei se aflau două trambuline, inegale ca înălţime. Cea mai scundă avea vreo doi metri înălţime, poate doi cincizeci, în vreme ce platforma celei mari se afla la cinci metri de nivelul maxim al apei din bazin. Acolo văzuseră ceea ce părea a fi o aripă.

Melnik observă un detaliu care nu-i sărise în ochi înainte de a fi coborât în piscină. Între cele două platforme exista o scară, dar, cu ani în urmă, ca o măsură de precauţie, pentru a evita ca vreun troglodit să se caţere acolo pentru a face fotografii de sus, scara care ducea la platforma mai scundă fusese demontată.

— Am putea cere o scară de la pompierii din centrală, propuse Novak.

— N-avem atâta timp la dispoziţie, îi replică Melnik.

După socotelile sale, timpul pe care-l aveau la dispoziţie era scurt. Voia să recupereze pasărea înaintea sosirii întăririlor de la Kiev. Nu putea fi sigur că procurorul n-avea să se răzgândească şi să-i retragă coordonarea anchetei. La fel ca pentru Novak, cazul acesta putea deveni un bilet de plecare din Zona Interzisă. Era singura şansă de a pleca de aici.

Cele două platforme erau aşezate în vârful unor braţe de beton armat

care se uneau la nivelul solului, formând un soi de V. Acolo se căţără Melnik, iar apoi, întinzându-se, reuşi să urce pe platforma de jos, ţinându-se de balustrada metalică ce o înconjura.

Novak îşi ridică felinarul cu gaz deasupra capului, îngrijorată.

— Aveţi grijă! spuse ea. Structurile astea sunt vechi de mai bine de treizeci de ani, ar putea să cedeze sub greutatea dumneavoastră.

De parcă ar fi vrut să-i întărească spusele, structura metalică a scării ce unea cele două platforme se clătină scârţâind atunci când căpitanul puse piciorul pe prima treaptă, testându-i soliditatea. Ezită. În praful de pe trepte se vedeau urme de paşi. Altcineva urcase pe acolo înaintea lui, aşa că n-avea de ce să se teamă.

Urcă prima treaptă, apoi a doua.

— Hai, bătrâne, e o nimica toată, mormăi el, pentru sine.

Încă un pas, din nou un scârţâit sinistru.

— Ar trebui să vă întoarceţi, îi strigă Novak.

Picioarele începură să-i tremure, iar vibraţiile se transmiseră imediat în structura scării metalice, care începu să se încline uşor, în tăcerea neliniştitoare a piscinei abandonate. Melnik închise ochii şi încercă să gândească raţional. *Ai făcut deja jumătate din drum*, îşi repeta el în gând.

— E-n regulă? îl întrebă Novak, aflată la câţiva metri sub el.

El nu-i răspunse, de parcă pronunţarea fie şi a unui singur cuvânt ar fi riscat să-i distrugă echilibrul fragil. Era la doar câţiva paşi de a doua platformă. Ridică piciorul şi-l aşeză pe treapta care urma. Metalul protestă zgomotos.

— Putem trimite pompierii mai târziu! Întoarceţi-vă!

Surd la sfaturile lui Novak, mai urcă o treaptă. De ce făcea asta? Hotărâre? Un orgoliu inutil? Mândrie masculină? Indiferent de ce, refuza să dea înapoi de faţă cu subordonata sa. Mai urcă o treaptă şi putu în sfârşit să vadă pasărea aşezată în mijlocul platformei trambulinei. Era o rândunică.

Se auzi un pocnet sec.

Apoi, scârţâitul metalului torsionat.

Unul dintre punctele în care scara era ataşată de platforma superioară începuse să cedeze. Melnik simţi cum scara se înclina într-o parte şi văzu golul de dedesubt apropiindu-se, ca într-un vis derulat cu încetinitorul.

Apoi, alunecarea lentă a scării se opri.

Jos, Novak amuţise, paralizată de spaimă. În lipsa uneia dintre ancore, scara începu să se răsucească spre dreapta. Melnik îşi mută încet, cu băgare de seamă, greutatea pe partea stângă. Trebuia să evite cu orice preţ mişcările bruşte, ca nu cumva şi cea de-a doua ancoră să cedeze, la rândul ei. Evaluă rapid situaţia. Ajunsese aproape în vârful scării. Fie încerca să termine ascensiunea, fie dădea înapoi.

Varianta coborârii era cea logică. Baza scării era bine fixată. Din doar câţiva paşi avea să ajungă în siguranţă.

Lanterna pe care încă o ţinea în mână lumină hăul de dedesubt. O parte din praful acumulat pe trepte se risipise în aer în momentul în care scara se răsucise, iar aerul era încărcat de particule în suspensie. Melnik îşi mută încet greutatea pe piciorul stâng şi îşi întinse piciorul drept în jos. Scara oscilă periculos. Pipăi în gol cu vârful piciorului, apoi intră în contact cu treapta de mai jos şi se sprijini pe aceasta. Întreg corpul îi era încordat.

Răsună un pârâit sinistru.

Scara se prăbuşi brusc. Dintr-un reflex, împinse cu picioarele, sperând să capete astfel destul avânt pentru a cădea pe platforma inferioară, nu până la sol, cu trei metri mai jos.

Căderea păru că durează o veşnicie.

Se lovi cu spatele de suprafaţa de beton, cu un zgomot surd.

Simţi un soi de furnicături în tot corpul. Nu reuşi să-şi mişte nici buzele, nici membrele. Clipi des.

Apoi se făcu întuneric.

31

Lumină.

Aşa arăta oare faimosul tunel prin care se ajungea pe lumea cealaltă? Dar oare există plafoniere pe tavanul paradisului?

Melnik se trezi pe un pat de spital. Avea o migrenă teribilă. Îşi pipăi ceafa şi constată că era bandajată. Îşi aminti căderea, un zgomot de sirene şi nişte chipuri aplecate deasupra lui. Straniu, îşi amintea şi de un moment în care plutise prin aer. Probabil folosiseră un soi de nacelă pentru a-l coborî de pe platformă.

— Ne-aţi tras o spaimă serioasă, domnule căpitan.

Vocea venea dintr-un colţ al încăperii. Se întoarse în acea direcţie.

— Novak?

Tânăra poliţistă era aşezată într-un fotoliu. Avea ochii încercănaţi.

— Aţi dormit bine? întrebă ea.

Melnik se ridică în capul oaselor, cu mare greutate. Spinarea îl durea, la fel şi fesele. Simţea o furnicătură dezagreabilă în braţ şi îşi dădu seama că era conectat la o perfuzie. Vru să-şi aranjeze părul de deasupra bandajului şi îşi atinse direct scalpul.

Era chel.

— *Blyad…*

— A fost necesar să vă radă tot părul şi barba.

— *Blyad!* repetă el, pipăindu-şi bărbia.

— N-au avut de ales, din cauza particulelor radioactive. Acestea se ataşează de firele de păr. Eraţi plin de praf după cădere, aşa că au preferat să înlăture tot când aţi ajuns la Urgenţe. Aţi căzut de pe scară pe trambulina mică. Vă mai amintiţi?

Melnik aruncă o privire spre fereastră. Cerul era acoperit, era imposibil să îşi dea seama dacă era dimineaţă sau după-amiază. Ridică mâna să se uite la ceas, dar acesta îi fusese luat.

— Unde îmi sunt lucrurile?

— Le-au aruncat pe toate după ce v-au spălat. Nu vă mai amintiţi?

Îi explică faptul că pompierii de la centrală instalaseră în grabă un duş de decontaminare în apropierea piscinei, îi tăiaseră hainele şi apoi îl despuiaseră înainte de a-l spăla.

— Ce oră e? întrebă el.

— E nouă.

Socoti şi îşi dădu seama că fusese inconştient mai bine de zece ore. Căderea îl zguduise straşnic.

— Cadavrul a fost autopsiat?

— Autopsia e în curs, au pregătit un bloc operator anume pentru asta.

Melnik apucă acul perfuziei şi-l smulse din antebraţ. Novak rămase cu gura căscată.

— Ce faceţi?!

— N-am de gând să stau aici cu mâinile-n sân în timp ce alţii îmi rezolvă cazul.

Când se ridică, o durere acută îi fulgeră spinarea şi ceafa, smulgându-i un icnet.

— Medicul a spus că va trebui să staţi restul săptămânii la pat, ca să vă refaceţi, spuse Novak, îngrijorată.

— N-am nimic.

— Vor să vă ţină sub observaţie cel puţin patruzeci şi opt de ore…

— N-am nimic, repetă Melnik.

În dulap, găsi un schimb de haine care-i aparţineau.

— De unde le-ai adus pe astea?

— Am trecut pe la dumneavoastră ca să iau hainele.

— Acasă la Cernobîl sau la Kiev?

— La Cernobîl.

— Ai sunat-o pe soţia mea?

— Da, am vrut să o liniştesc. I-am spus că viaţa nu vă este în pericol şi că măsurătorile de radiometrie au ieşit bine. Mă rog, au fost negative. În fine, că n-aţi păţit nimic.

Melnik înjură. După o astfel de păţanie, Tatiana n-avea să-l lase să doarmă acasă. Poate chiar avea să-l părăsească de tot, de astă dată.

Fără să se sinchisească de Novak, îşi scoase bluza de spital şi îşi îmbrăcă hainele curate.

— Ar trebui să rămâneţi în pat, insistă Novak. Era cât pe ce să vă fracturaţi craniul.

— N-avem timp de pierdut, Novak! Vrei să scapi din Zona Interzisă? Da sau nu? Dacă poliţiştii trimişi de la Kiev îl vor aresta pe ucigaş înaintea noastră, pe amândoi ne-aşteaptă încă zece ani de trudit aici!

Răscoli în dulap după o pereche de pantofi.

— Nu mi-ai adus bocancii de schimb?

— Nu, nu i-am găsit.

— Şi cum vrei să ies de-aici? Cu picioarele goale, ca un hipiot?

Tânăra poliţistă îşi dădu frâu liber exasperării:

— Se presupunea că n-o să vă ridicaţi din pat o săptămână! Şi, la urma urmei, aţi putea fi ceva mai amabil! Mi-am petrecut noaptea trecută la locul crimei şi în spital. N-am mai dormit de alaltăieri seară! Dacă tot nu vă pasă de propria sănătate, de ce n-aţi ieşi de-aici desculţ?

— Chiar asta am de gând să fac.

Melnik părăsi încăperea, urmat de Novak.

— Mi-au aruncat şi telefonul?

— Bineînţeles.

— *Blyad…* Trebuie să o sun pe nevastă-mea.

— Vă pot împrumuta telefonul meu, îi răspunse ea cu răceală.

— Nu, e-n regulă. Am s-o sun mai târziu.

Coborâră până în parcare. Având în vedere că era desculţ, o lăsă pe Novak să urce la volan.

— Victima a fost deja identificată?

— Nu.

— În ce priveşte rândunica avem vreun rezultat?

— Deocamdată nimic. E la laborator, în curs de a fi examinată.

— Dar Leonski? Ai descoperit unde locuieşte?

— Da. Stă la Kiev. Am vorbit cu colegii din capitală să-i facă o vizită.

— În sfârşit, o veste bună. Deşi mă îndoiesc c-au să-i dea de urmă.

— De ce?

— Individul îşi semnează, practic, fiecare crimă. Probabil se aşteaptă ca într-o bună zi să se trezească cu poliţia la uşă. Bag mâna-n foc c-a şters-o deja de-acolo.

Novak îl conduse până la clădirea din Cernobîl în care locuiau poliţiştii din oraş în perioadele de serviciu, apoi îl însoţi până la uşa apartamentului.

— Întoarce-te la comisariat şi concentrează-te pe identificarea victimei.

— Dumneavoastră ce veţi face acum?

— Am să merg la Kiev, să discut cu legistul.

Şi cu nevastă-mea, continuă el, în gând.

— Am trimis deja pe cineva acolo…

— Prefer să discut eu însumi cu el.

Novak nu insistă. Urcă în maşină şi plecă la comisariat, în timp ce Melnik intră direct în baie. Sub duş, se săpuni îndelung, încercând să scape de mirosul chimicalelor pe care duşul de decontaminare i-l lăsase pe piele. Îşi găsi bocancii de schimb sub pat (ce naiba-l apucase să-i ascundă tocmai acolo?), se încălţă şi coborî în parcare, la Lada Riva pe care o conducea.

Chiar alături era parcată o maşină masivă de teren, neagră. Şoferul coborâse geamul fumuriu şi îşi lăsase braţul tatuat cu un vultur să atârne în afară, peste portieră.

32

Pomeţi înalţi care aruncau umbre pe obrajii supţi, ochi negri, o barbă nerasă de trei zile, cu fire cărunte: era imposibil să se înşele. Chipul celui de la volan îi era prea bine cunoscut.

— Serghei Kamenev, rosti Melnik, ducându-şi mâinile la armă şi la cătuşele de la centură.

Kamenev era mâna dreaptă a unui individ imposibil de prins, care era implicat în toate afacerile murdare din Zonă. Se spunea că patronul său era unul dintre „baronii fărădelegii", unul dintre bătrânii bandiţi tatuaţi care domneau în lumea subterană a universului carceral din vremea Uniunii Sovietice. Nimeni nu-l văzuse însă vreodată prin părţile astea: fără îndoială, prefera să rămână la Kiev, departe de „moşia" sa radioactivă.

— Era să nu te recunosc, căpitane. Pe unde ţi-ai lăsat barba şi părul?

— Le-o fi vândut, glumi individul aşezat alături.

Purta o pufoaică de culoare kaki cu căptuşeală portocalie, avea părul ras la tâmple, iar în creştet o şuviţă lungă de păr negru, pieptănată în faţă, aşa cum se tundeau odinioară cazacii.

— Văd că ţi-ai adus un prieten din Sectorul Dreapta, spuse Melnik. E cumva unul dintre cei care-au devastat sediul Asociaţiei 1986?

— N-am auzit vorbindu-se despre aşa ceva, răspunse Kamenev.

Se întoarse către tovarăşul său:

— Ai făcut vreo ilegalitate la Cernobîl?

Individul se jură că nu, hlizindu-se. Melnik îi fulgeră din privire.

— Sectorul Dreapta n-are ce căuta în zona mea, Kamenev. Dacă naziştii tăi se încăpăţânează să-i hărţuiască pe cei de la Asociaţia 1986, nu voi avea de ales şi îi voi băga la răcoare. E ultimul avertisment.

— Cine te crezi, fosilă?! izbucni Cazacul.

Kamenev îl reduse la tăcere cu un gest.

— Las-o mai moale, Melnik. Oamenii ăştia sunt patrioţi şi-atât. Luptă împotriva trupelor Moscovei. Exact ca fiul tău.

Erau destui membri ai Sectorului Dreapta printre voluntarii de pe frontul de est. Pe Melnik îl îmbolnăvea gândul că Nikolai trebuia să-şi frece coatele în fiecare zi de indivizi de teapa aceasta.

— Am auzit c-ar fi în Donbas, pe undeva pe lângă Doneţk, urmă

Kamenev.

Lui Melnik îi sări mustarul.

— De unde ştii?

— Zona e o lume mică, răspunse interlopul, cu un rânjet răutăcios. Câţi locuitori are Cernobîlul, câteva sute? Veştile circulă repede.

Îşi scoase telefonul mobil şi-i arătă fotografia unui grup de indivizi în uniformă, pozând în faţa unui tanc din vremea Războiului Rece. Niciunul dintre ei nu avea acelaşi fel de echipament.

— Şi fiu-meu s-a înrolat. Mi-a trimis poze cu unitatea lui. E un haos total. O armată de ţărani. Statul nu dă mai nimic: ceva mâncare, muniţie şi gata. Noroc că eu pot să îl ajut.

Kamenev se aplecă şi deschise torpedoul. Melnik apucă să vadă înăuntru mânerul unui revolver. Vreme de câteva clipe, se gândi c-ar fi putut să-l aresteze pentru port ilegal de armă, dar n-ar fi servit la nimic. Kamenev avea proptele solide în poliţie şi ar fi fost cu siguranţă eliberat înainte de-a ajunge în faţa unui judecător. Şi aşa circula după bunul său plac în Zona Interzisă, deşi aceasta fusese, chipurile, închisă. Cei mai mulţi dintre paznicii de la punctele de control primeau de la el o *viziatka* consistentă, o şpagă recurentă, aşa încât îl lăsau să se deplaseze pe oriunde voia.

Traficantul scoase o revistă hărtănită din torpedou.

— I-am cumpărat arma asta, spuse el, arătându-i lui Melnik o puşcă cu lunetă exorbitant de scumpă. Şi o lunetă cu amplificare de imagine, aşa că sunt liniştit că nu va ajunge niciodată în prima linie a frontului. Puştiul tău cum o duce, e bine echipat?

Melnik se gândi la inelul vândut de soţia sa pentru a mai face rost de nişte bani.

— De ce te interesează asta pe tine, Kamenev?

— Am auzit că n-are vestă anti-glonţ. Aş putea să-ţi fac rost de echipament de bună calitate pentru el.

Iată-ne ajunşi acolo unde voia, se gândi Melnik. Acum începea tentativa de corupere.

— Şi ce-ai vrea în schimb?

Traficantul zâmbi.

— Toată zarva asta din Zonă nu-i deloc prielnică pentru afaceri. Poliţişti de la Kiev, jurnalişti, ornitologia E prea multă lume pe-aici în ultima

vreme. Dar cel mai greu de suportat e închiderea punctelor de control. Asta trebuie să înceteze cât mai curând. Ne strică afacerile, pricepi?

— Ce fel de afaceri, Kamenev?

— Nişte afaceri care au nevoie de linişte. Sunt prea mulţi străini pe-aici în ultimul timp, repetă traficantul.

— Străini ca Leonid Sokolov?

— Nu eu l-am omorât pe rus, dacă asta vrei să insinuezi.

— Nu insinuez nimic. Prefer întrebările directe. Eşti implicat în moartea lui Leonid Sokolov?

— Crezi că, dacă aş fi fost, ţi-aş fi spus?

— Cred că m-ai minţi fără să clipeşti, privindu-mă în ochi.

— Nu l-am omorât pe individul ăla.

— Ţi-ai pus vreunul dintre oameni s-o facă?

— De ce le-aş fi cerut să-l omoare pe amărâtul ăla?

— Fiindcă îşi băga nasul peste tot.

— Nu l-am omorât eu şi nu sunt implicat în niciun fel în moartea lui.

— Eşti dispus să vii la comisariat şi să dai o declaraţie în acest sens?

— Şi ce-o să faci dacă venim, bătrâne? rânji Cazacul. O să ne baţi cu cureaua ca să spunem tot?

— Nu ţi-ar strica o corecţie, imbecilule, îi replică Melnik.

Scos din sărite, individul se apucă să deschidă portiera ca să sară la bătaie. Kamenev îl apucă de braţ.

— Stai aici, deşteptule. Iar tu, Melnik, ştii prea bine că n-am să pun piciorul la tine în comisariat.

— Aş putea să te arestez.

— Sub ce motiv?

— Găsesc eu unul.

— Las-o moartă, oftă traficantul. Dacă ai reuşi cumva să-mi lipeşti vreo acuzaţie, un altul mi-ar lua locul peste nicio săptămână. Noi doi suntem la fel, Melnik: două piese ce pot fi înlocuite oricând, care fac parte dintr-un mecanism mult mai mare. Hai să nu pierdem timpul înfruntându-ne. Şi, până la urmă, chiar nu i-am făcut eu felul puştiului. Nu sunt barbar, sunt doar un om de faceri. Nu-mi stă în obicei să cos pleoapele şi buzele indivizilor pe care-i ucid.

— De unde ştii asta?

Kamenev îi întinse broşura publicitară a revistei de armament.

— Târgul rămâne valabil, Melnik. Ridică interdicţia de acces în zonă. Şi fă curăţenie. Sunt prea mulţi străini care-şi bagă nasul unde nu le fierbe oala. Mai ales negroteiul care-a apărut în zonă de curând.

— Ornitologul?

— Da, ăla. Ocupă-te de el, fă-l să dispară de-aici – el şi alţi curioşi. Redeschide punctele de control, iar puştiul tău va primi tot echipamentul de care are nevoie pe front.

Kamenev învârti cheia în contact, iar motorul autoturismului negru de teren porni cu un vuiet puternic. Se pregătea să bage în viteză când Melnik îşi aşeză mâna pe portieră.

— De unde ştii despre pleoapele cusute?

Kamenev ambală motorul.

— Ai face bine să te dai la o parte, Melnik. Un accident se poate întâmpla cât ai clipi.

— De unde ştii?

Kamenev trecu în viteza întâi, iar vehiculul ţâşni înainte, obligându-l pe Melnik să se retragă un pas. Monstrul motorizat se năpusti spre capătul străzii şi dispăru după colţ.

Pe jos, în urma lui, rămase broşura publicitară, rămasă deschisă la pagina cu vestele anti-glonţ.

33

La intrarea în Kiev, Melnik nimeri într-un ambuteiaj monstruos, ceea ce îl determină să renunţe la orice speranţă de a ajunge înainte de încheierea autopsiei tinerei ucise la piscină. Telefonă la Morgă şi ceru să vorbească cu legistul.

— Tocmai am încheiat autopsia, îi spuse acesta. N-am să vă pot trimite raportul decât mâine.

— Nu vreau decât primele impresii. Aţi putut determina cauza morţii?

— Cel mai probabil a fost vorba de o otrăvire. Cadavrul mirosea a migdale şi am detectat arsuri alcaline pe tractul gastro-intestinal, o reacţie tipică la ingestia sărurilor de cianură. Bineînţeles, vom avea nevoie de o confirmare de la laborator.

Novak avusese dreptate, se gândi Melnik.

— Ce altceva îmi mai puteţi spune?

— Ei bine… Tânăra a suferit intervenţii de chirurgie plastică. Avea o aplazie importantă care a necesitat reconstrucţia urechii interne stângi, fără îndoială folosindu-se cartilaj provenit de la propriile coaste.

— E o operaţie frecventă?

— Dimpotrivă, e rară, deşi, după Cernobîl, am văzut mai multe cazuri.

Melnik îşi notă în gând acest detaliu; avea să folosească, poate, la identificarea tinerei femei.

— Am remarcat nişte suturi la nivelul abdomenului, continuă Melnik.

— Ah, acelea…

Legistul avea un ton din cale-afară de dezgustat.

— În treizeci de ani de medicină legală şi de autopsii n-am întâlnit ceva mai greţos. Ucigaşul a înlăturat viscerele şi, în locul acestora, a introdus o pasăre moartă. Individul ăsta e grav bolnav.

— Ce specie de pasăre a folosit? O rândunică?

— Nu, a fost o pasăre de pradă. Aş zice că e un soi de şoim, dar nu sunt expert.

— *Sokol*, murmură Melnik.

— Poftim?

— Prima victimă se numea Sokolov.

— Un *sokol* într-un Sokolov… Ucigaşul ăsta are un simţ al umorului

foarte straniu.

— Ce altceva aţi mai remarcat?

— Am detectat o serie de fracturi *post mortem*, cauzate de un şoc foarte violent, de parcă trupul ar fi avut de suferit în urma unei căderi. Mai mult ca sigur, ucigaşul a aruncat cadavrul pe fundul piscinei, ca să nu fie nevoit să-l târască dintr-un capăt în altul al bazinului.

Melnik se întrebă dacă Leonski procedase aşa fiindcă era mai simplu, sau exista şi o altă explicaţie a gestului său. Căderea deteriorase cadavrul, iar Melnik era convins că în mintea ucigaşului, cadavrele pe care le abandona erau, într-un fel, un soi de opere de artă. A târî corpul unei fete care cântărea cel mult cincizeci de kilograme nu era ceva imposibil de făcut pentru un bărbat trecut de cincizeci de ani. Însemna asta oare că era bolnav sau rănit, deci slăbit de puteri?

— Dar ochii?

— Proteze. În spatele acestora se aflau copeici.

— Monede?

— Exact asta am spus. Una a fost emisă în 1960, iar cealaltă în 1986.

1986… Larissa şi Olga muriseră în acel an, centrala explodase, Leonski fusese trimis la puşcărie… O mulţime de evenimente puteau să corespundă acestei date. În schimb, nu ştia care era explicaţia pentru 1960. Se gândi că era posibil să fi existat monede şi în interiorul orbitelor lui Leonid Sokolov. Păcat că nu se făcuse o autopsie.

Îşi luă rămas bun de la legist şi continuă să înainteze în ritmul de melc impus de ora de vârf a după-amiezii. Se gândi la soţia sa şi la reacţia pe care ea avea s-o aibă atunci când avea să apară la uşă, pleşuv şi fără barbă. Îşi repetă în gând ceea ce intenţiona să îi spună. *Au verificat tot, n-am nimic. În privinţa părului şi bărbii, a fost doar o măsură de precauţie.* Avea să-i ceară, de-acum înainte, să se radă în fiecare zi? Ce ghinion…

Ajuns acasă, găsi uşa încuiată şi nu reuşi să o deschidă deoarece cheia rămăsese pe interior.

— Iubito, eu sunt, rosti el, ciocănind în uşă.

— Joseph? răspunse Tatiana, cu un glas pierit. Nu eşti la spital?

— Mi-au dat drumul, sunt bine.

Ceafa şi spinarea sa spuneau exact contrariul, mai ales după cele trei ore pe care le petrecuse pe drum, dar durerea nu era îndeajuns de puternică încât să îl handicapeze vizibil.

— Vrei să-mi deschizi?

Tăcere.

— Iubito?

— Dezbracă-te înainte să intri.

— Ei, doar n-o să mă dezbrac pe palier…

Vorbea în şoaptă. Pereţii interiori ai clădirii erau atât de subţiri încât noaptea îi putea auzi pe vecini sforăind. Şi-i imagină acum cu ochii lipiţi de vizoare, stricându-se de râs fiindcă poliţistul de la patru trebuia să se dezbrace în pielea goală ca să intre în propria casă. Nu era el din cale-afară de pudic, dar asta era o umilinţă pe care nu era dispus să o accepte.

— Deschide. Am haine curate şi-am trecut printr-o decontaminare.

— Nu te las să intri cu hainele astea. Şi ce s-a întâmplat cu părul tău?

— Mi l-au ras, ca o măsură de siguranţă.

— De ce?

— Ăsta e protocolul. Ascultă, e ridicol să ne vorbim aşa, prin uşă. Deschide-mi şi o să îţi povestesc tot.

— Din câte am înţeles, ai căzut într-o grămadă de praf radioactiv. De-aceea te-au ras?

O blestemă în gând pe Novak. De ce trebuise oare să-i spună toate detaliile?

— Da, aşa a fost. Dar asta înseamnă că nu mai pot fi purtător de particule radioactive, înţelegi?

— Eu… nu ştiu ce să zic, Joseph. Poate c-ar trebui să nu intri.

El nu-i răspunse. Nu era sigur că înţelesese corect.

— Adică nu mă vrei în casă?

— Aş vrea să stai departe până când vom fi siguri că nu e niciun pericol.

— Să fim siguri? Pentru numele lui Dumnezeu…

— Nu vorbi aşa de faţă cu mine, Joseph!

— Nu-s de faţă cu tine, între noi e blestemata asta de uşă şi tocmai asta mă scoate din pepeni. La dracu', Tatiana, nu sunt radioactiv!

La dracu' cu toţi vecinii! Simţea nevoia să verse tot ce-avea de spus:

— Îţi dai seama prin ce mă obligi să trec de când lucrez la Cernobîl? Să mă schimb pe preşul de la intrare, să mă săpunesc câte-o jumătate de oră, să n-am voie să te ating fiindcă ţi-e teamă c-am să te contaminez… Îţi dai seama ce am de suportat?

— Dar tu, Joseph, crezi că mie mi-e uşor? Îţi dai seama în ce măsură mă

sacrific? Îmi petrec toată săptămâna fără tine. Nu ne mai vedem cu prietenii. Dacă-i invit cumva la cină, mă-ntreabă dacă vei fi acasă. Se tem de tine. Se tem că i-ai putea contamina.

— Dar ţie? Şi ţie ţi-e frică de mine?

Tăcere.

— Nu sunt un blestemat de deşeu nuclear!

I se păru că aude hohote de plâns dincolo de uşă.

— Deschide-mi, Tatiana!

Niciun răspuns. Aşteptă vreo două minute.

— Prea bine. Trecusem pe acasă doar ca să te liniştesc şi să te strâng în braţe. Iată, acuma ştii că-s în viaţă. Şi, având în vedere că nu vrei să-mi deschizi, o să mă întorc la Cernobîl.

Se întoarse. Vocea Tatianei se făcu auzită din apartament:

— Ştii că te iubesc, Joseph, dar nu mai putem continua aşa. *Eu* nu mai pot continua aşa.

El oftă.

— Ştiu. Va trebui să stăm de vorbă, când voi termina ancheta. Până atunci, ai dreptate, e mai bine să nu mai vin pe-acasă o vreme.

Din nou tăcere. Făcu un semn cu mâna. Ştia că ea îl priveşte prin vizor, dar tot i se păru bizar să salute o uşă.

— Te iubesc, mai spuse înainte de-a pleca.

— Ai grijă, îi răspunse uşa.

34

A doua zi începu cu o durere de cap cumplită. Melnik înghiţi câteva pastile analgezice şi sări peste micul dejun. Se simţea groaznic. În ajun, ca să reuşească să adoarmă şi să uite de cearta cu soţia sa, băuse câteva pahare la birou, în timp ce studia dosarele cu persoanele dispărute din regiune şi semnalmentele acestora. Cum alcoolul şi medicamentele nu fac niciodată casă bună, se trezise mahmur în încăperea de la comisariat unde-şi instalase patul de campanie.

Chiar înainte de ora zece, în timp ce citea un teanc de mesaje trimise de poliţia din Belarus, Novak intră în birou, cu o foaie de hârtie în mână.

— Gata, am numele victimei!

Tânăra poliţistă îi întinse hârtia, apoi îşi încrucişă braţele, mulţumită. Era o copie color a unei cărţi de identitate. Melnik îşi puse ochelarii şi recunoscu în fotografie chipul fetei din piscină. Îl încercă o senzaţie neplăcută atunci când constată că fata avea ochi căprui, nu albaştri cum erau protezele oculare pe care ucigaşul i le vârâse în orbite.

— Natalia Winograd, născută la Kiev în 1987, citi el. Într-adevăr, fata s-a născut după catastrofă, ceea ce explică reconstrucţia urechii. Are familie?

— O soră la Kiev. Mama i-a murit în anii ’90, doar tatăl mai trăieşte. Şi ia ghiciţi unde locuia familia acum treizeci de ani?

— La Pripiat?

— Exact. Acum tatăl trăieşte la Slavutici.

— L-ai contactat?

— Nu. Am preferat să stăm mai întâi de vorbă.

— Cum ai reuşit să afli identitatea fetei?

Novak îi povesti cum telefonase pe rând la toate comisariatele din regiune pentru a întreba dacă aveau persoane cu semnalmentele fetei dispărute în condiţii suspecte. Dăduse lovitura la Slavutici. Tatăl Nataliei Winograd raportase dispariţia fiicei sale în ajun.

Melnik se ridică şi îşi luă haina din cuier. Afară, cerul se acoperise de un strat de nori cenuşii. Ceva mai devreme, când ieşise să fumeze o ţigară, îl luase cu frig.

— Îi vom face o vizită acestui domn pentru a-i da vestea morţii fiicei

sale, anunţă el. Du-te şi fă rost de o maşină. Între timp eu am să dau un telefon.

Formă numărul procurorului de caz, în timp ce Novak ieşea din birou. De-abia ce ridicase telefonul că omul legii începu să răcnească, iritat: toate informaţiile pe care i le dăduse despre Leonski se dovediseră a nu fi de niciun folos.

— Cum adică, „de niciun folos”? replică Melnik, indignat.

— Suspectul tău, Leonski, a murit alaltăieri!

— Dar… cum…

— S-a sinucis. Şi-a tăiat venele cu o lamă de ras, în apartamentul lui, care slujea drept loc de întâlnire pentru o adunătură de drogaţi. Şi, ia ghici?! Leonski al tău era neputincios! Îi lipsea un picior şi era ţintuit la pat de câteva săptămâni.

— Imposibil, murmură Melnik.

Nu-i venea să-şi creadă urechilor. Şi totuşi, toate se potriveau. Leonski fusese suspectat de uciderea Larissei şi Olgăi… Exista o rândunică împăiată în casa lui de vacanţă.

— Legistul mi-a spus cât se poate de limpede, insistă procurorul. Având în vedere starea în care era, Leonski n-ar fi fost capabil să ridice un cadavru şi să-l suspende pe faţada unei clădiri.

— Cu siguranţă e vorba de o eroare.

— Eroarea a fost din partea mea, atunci când ţi-am încredinţat această anchetă. N-ar fi trebuit să te ascult!

— Dar am situaţia sub control…

— Chiar aşa? Primesc nonstop telefoane de la diverse persoane suspuse care-mi cer să redeschid punctele de control închise de tine!

— Deocamdată, e mai bine ca Zona să rămână închisă. Dacă ucigaşul se află în interiorul acesteia, e blocat, nu poate fugi.

— Dar Zona e ciuruită ca un caşcaval elveţian! Singurii blocaţi sunt turiştii, adică exact cei care ţin regiunea asta în viaţă din punct de vedere economic. Trebuie să deschizi accesul în Zonă!

— Refuz. Suntem pe cale să progresăm. Dacă ridicăm acum blocada, îi oferim ucigaşului şansa de a pleca din Zonă fără să rişte nimic.

— Mai trebuie oare să-ţi amintesc, căpitane, că în momentul ăsta poziţia ta e extrem de precară, ca fost miliţian? Din câte ştiu, statutul tău de membru al poliţiei e încă temporar. Ai efectuat stagiile de recalificare?

Ţi s-a validat trecerea în noua poliţie a Ucrainei?

Melnik îşi încleştă pumnii. Procurorul ştia prea bine că răspunsul la toate întrebările acestea era negativ.

— E vorba doar de nişte formalităţi politice, răspunse Melnik, pe un ton glacial.

— Ştiu. Dar, lăsându-ţi comanda anchetei îmi asum un risc enorm. Dacă mai are loc vreo crimă, Kievul îmi va cere mie socoteală. Iar dacă se întâmplă asta, tu vei fi cel care va zbura. Sper c-ai înţeles asta, da?

— Şi ce-aţi putea să-mi faceţi? M-aţi muta pe un post şi mai rău decât cel de la Cernobîl? Există aşa ceva?

Procurorul nu-i răspunse. Nu se aşteptase la această replică.

— Am nevoie doar de încă puţin timp, insistă Melnik. Simt că ne apropiem de capăt.

— Fie, spuse în cele din urmă procurorul. Ai răgaz până la sfârşitul săptămânii. Dacă până atunci nu sunt deschise punctele de control şi ancheta n-a făcut progrese semnificative, oprim tot şi cazul va fi preluat de cei de la criminalistică. Iar dacă dai greş, mă voi spăla pe mâini şi răspunderea unei noi crime îţi va aparţine în totalitate. Ne-am înţeles?

— Perfect.

— Bun. Acum vorbeşte-mi despre victimă.

Melnik îi raportă tot ce aflase despre aceasta.

— L-aţi contactat pe tată?

— Nu încă. Am să merg eu însumi să-l întâlnesc. Mi se pare mai corect să-i anunţăm moartea fiicei sale prin viu grai.

El ar fi preferat, cu siguranţă, să îi spună cineva faţă în faţă dacă Nikolai ar fi fost ucis pe front.

Fără îndoială, procurorul voia să se arate disponibil şi competent, dar Melnik nu se lăsa păcălit: voia să fie informat în timp real despre mersul anchetei pentru a se putea descotorosi cât mai repede de el în cazul în care apăreau probleme.

În drum spre garaj se întâlni cu Novak, care revenea de acolo.

— N-a mai rămas decât o singură maşină, care e în pană.

Melnik aruncă totuşi o privire la bătrâna Lada. Era dintre modelele dotate cu o trapă la nivelul inferior al caroseriei, destinată pescuitului la copcă pe timpul iernii, fără a fi necesară părăsirea vehiculului. Altfel spus, era o antichitate având aproximativ vârsta zidului Berlinului.

— *Blyad*! înjură el. Ce problemă are?

— Se pare că are cutia de viteze stricată.

— În cazul ăsta, vom merge să luăm trenul de la centrală, decretă el.

Urcară în maşina sa. La intersecţie, nu o apucă pe Kirova – strada care ducea la Cernobîl şi Pripiat. Novak se miră.

— Mai întâi vom cere o mână de ajutor, îi răspunse Melnik.

— Cui?

— Celui care conduce toată zona.

Străzile Cernobîlului erau şi mai pustii decât de obicei, din pricina absenţei turiştilor, izgoniţi de blocadă. Doar câţiva dintre angajaţii centralei stăteau aici. Oraşul era prea contaminat pentru a putea fi locuit ani la rând. Trecură pe lângă sediul pustiu al unei agenţii de turism, apoi pe lângă parcul comemorativ, cu aleea plină de panouri indicatoare ce purtau numele satelor dispărute.

— Mereu m-am întrebat ce e cu statuia asta, spuse Novak în timp ce depăşeau o sculptură imensă realizată din lungi bare metalice, care reprezenta un personaj înaripat ce se pregătea să sufle într-o trompetă.

— E cel de-al treilea înger al Apocalipsei, cel care anunţă sosirea stelei Absint.

Novak fu uimită: în ucraineană, *cernobîl* era numele unei varietăţi de absint.

— „Şi-a căzut din cer o stea care ardea ca o torţă; şi ea a căzut pe o treime din râuri şi peste izvoarele de apă", recită Melnik. Centrala era chiar lângă râu. A naibii coincidenţă, nu-i aşa?

Ajunseră în faţa unei bisericuţe zugrăvită în albastru, alb şi auriu. Melnik opri în faţa intrării şi coborî din maşină.

— „Cel care conduce toată zona", repetă Novak. Nu ştiam că sunteţi credincios.

— Nu sunt, intru doar cât să-mi iau ţigări. Vii?

— Nu, mulţumesc. Dacă Dumnezeu chiar există, de ce a îngăduit toate acestea? replică Novak, desfăcându-şi braţele pentru a arăta tot ce-i înconjura.

Melnik intră în biserica ce purta hramul Sfântului Ilie. Se rugă scurt pentru fiul său, pentru soţia sa şi pentru ca Dumnezeu să-l ajute să-l înfrângă pe diavolul pe care îl urmărea. Apoi îşi reluară drumul înspre centrală. Fură întâmpinaţi de o haită de câini de pripas, care alergau spre

cantina muncitorilor. În curând avea să fie ora prânzului, iar câinii veneau să cerşească de mâncare. Mai toţi câinii vagabonzi de-aici erau bolnavi, speranţa lor de viaţă depăşea rareori cinci sau şase ani.

Neliniştea lui Novak crescu exponenţial atunci când trecură pe lângă reactorul 4 şi pe lângă uriaşul dom aflat aproape de finalizarea construcţiei. Acesta urma să înlocuiască vechiul sarcofag de beton construit de urgenţă în 1986, cu scopul de a captura în interior elementele radioactive încă prezente în interiorul reactorului. Noul dom urma să ofere ucrainenilor un răgaz de o sută de ani, timp necesar pentru înlăturarea deşeurilor puternic radioactive care zăceau în subteran. Un pariu riscant, având în vedere ce se afla la interior: un lac de lavă infinit de radioactivă, format în urma topirii reactorului. I se spunea Laba de Elefant, din pricina formei sale. Potrivit specialiştilor, era de-ajuns să petreci două minute în preajma sa, pentru ca celulele organismului să înceapă să se descompună. Scenariul cel mai înspăimântător era însă altul: Laba de Elefant era încă activă, nimic nu excludea potenţialul acesteia de a produce o nouă catastrofă nucleară. Iar în cazul în care avea să intre în contact cu apele subterane, profeţia biblică despre steaua Absint avea să se împlinească.

Melnik evită să-i pomenească lui Novak despre toate astea.

La gară fură nevoiţi să treacă prin rândul de cabine albastre dotate cu detectoare de radiaţii înainte de a li se permite să urce în vagoane. Albă ca varul, Novak îşi aşeză mâinile şi picioarele pe plăcile metalice dotate cu senzori ale maşinăriei, care o răsplăti cu o lumină verde, semn că totul era în regulă. Ea răsuflă uşurată şi fu rândul lui Melnik să intre în cabină. Din nou, lumina verde se aprinse. În spatele lui, un muncitor îşi aştepta plictisit rândul. Melnik se întrebă dacă maşinăria dispunea şi de un indicator cu lumină roşie, pentru cazurile în care se detecta o iradiere importantă, sau totul nu era decât praf în ochii populaţiei, spre a o linişti. Cunoscând înclinaţia statului către minciună când venea vorba de acest subiect, Melnik se gândi că, cel mai probabil, chiar şi în cazul unui individ cu o bombă nucleară în geantă, alarma n-ar fi sunat.

Îşi găsiră fără probleme două locuri faţă în faţă în vagon. Puţinii călători erau ingineri din schimbul de noapte de la centrală. În tren domnea atmosfera morocănos-somnoroasă din trenurile de navetă către suburbii. Unii dintre pasageri picoteau cu bărbia-n piept şi braţele încrucişate. Alţii

conversau cu voce scăzută. Nimeni nu se sinchisea de peisajul pe care îl traversau. Dincolo de geamuri nu se afla nimic ce aceşti oameni să nu fi văzut de mii de ori până acum: păduri întunecate, ferme părăsite, sate pustii. O panoramă la fel de deprimantă precum cerul căptuşit de nori cenuşii.

Legănat de clătinarea vagonului şi răpus de povara oboselii din ultimele săptămâni, Melnik adormi fără să-şi dea seama. Se trezi abia când trenul frână cu un scârţâit strident. Peroanele gării din Slavutici erau pustii. Melnik şi Novak porniră pe jos spre strada Cernihivska, aflată nu departe de gară, unde se afla blocul în care locuia tatăl Nataliei Winograd. Când, deschizând uşa, văzu doi poliţişti pe palier, bărbatul intui imediat motivul vizitei acestora. Melnik îi prezentă condoleanţe şi îl întrebă dacă se simţea în stare să le răspundă la câteva întrebări. Bărbatul acceptă.

Tatăl Nataliei Winograd se numea Anton. Avea o faţă masivă, brăzdată de riduri adânci. Pielea îi era cenuşie şi pătată de semnele îmbătrânirii. Cântărea cu vreo douăzeci de kilograme mai mult decât ar fi fost sănătos pentru cineva de vârsta lui şi respira cu greutate. În apartament mirosea aşa cum miroase în orice locuinţă neglijată de locatarii săi: a haine murdare, a vase nespălate şi a canalizare desfundată.

Anton Winograd se aşeză într-un fotoliu cu motive florale spălăcite. Pe măsuţa de alături, scrumiera era plină de mucuri de ţigară. Un telefon fix zăcea alături, năclăit într-o urmă cafenie de alcool. Fără îndoială, tatăl Nataliei stătuse de veghe toată noaptea, aşteptând fie întoarcerea fiicei sale, fie un apel de la comisariatul de poliţie din Slavutici.

— Cum a murit? întrebă el.

Melnik se aşeză pe un scaun şubred, care scârţâi sub greutatea sa. Novak preferă să rămână în picioare.

— A fost ucisă, îi răspunse Melnik.

— O crimă aici, în Slavutici?

Omorurile nu erau prea frecvente în acest oraş; viaţa localnicilor era prea scurtă ca să fie irosită în acest fel.

— Corpul fiicei dumneavoastră a fost găsit la Pripiat, nu aici, în Slavutici.

— Pripiat, murmură bărbatul.

Un văl de tristeţe părea să-i înceţoşeze privirea.

— Fiica dumneavoastră locuia la Kiev, nu-i aşa?

— Aşa e.

— Era căsătorită? Avea pe cineva?

— Fiica mea s-a născut fără organe genitale, din pricina radiaţiilor. Ar fi fost greu, în aceste condiţii, să aibă o viaţă sentimentală.

Novak se hotărî în sfârşit să se aşeze. Simţea că o lasă picioarele.

— Ce v-a determinat să sunaţi ieri la comisariatul din Slavutici?

— Natalia ar fi trebuit să treacă pe la mine ieri-seară. A fost aniversarea mea, urma să mergem la un restaurant, să sărbătorim.

— Cum venea de obicei încoace?

— Cu *marşrutka*, nu avea maşină.

Melnik se întoarse spre subalterna sa.

— Va trebui să stăm de vorbă cu toţi cei ce fac naveta între Kiev şi Slavutici.

Novak îşi scoase carneţelul şi îşi notă: „De interogat şoferii de maxi-taxi".

— Când v-aţi văzut ultima oară fiica? reluă Melnik.

— Acum trei luni, la Kiev. Nu ne vedeam foarte des, dar vorbeam regulat la telefon. Ultima oară a fost alaltăieri.

— Vi s-a părut a fi îngrijorată? Stresată de ceva?

Vocea de fumător a lui Winograd hârâi, de parcă plămânii i-ar fi fost o pereche de boxe vechi:

— Nu. Era ca de obicei, veselă. Era o luptătoare, să ştiţi. Ea n-ar fi trebuit să se nască. Medicul a sfătuit-o pe soţia mea să avorteze. Cu toate astea, ea a dus sarcina cu Natalia până la capăt. S-a născut prematur, era minusculă. Dar a supravieţuit. S-a luptat să trăiască. Fiecare zi a fost o victorie pentru ea.

Bătrânul îşi încleştă pumnii.

— Trebuie să-l prindeţi pe ticălosul care a făcut asta! Trebuie să crape în puşcărie pentru ce i-a făcut fetiţei mele!

— Îl vom băga după gratii, jură Novak.

Melnik se încruntă. Era genul de promisiune care nu trebuia niciodată făcută rudelor victimelor. Una dintre greşelile tipice ale poliţiştilor tineri.

— Fiica dumneavoastră obişnuia să se aventureze în Zona Interzisă? întrebă el. Ştiu că, în pofida riscurilor existente, mulţi dintre localnici fac asta.

— Fata mea avea o sănătate destul de şubredă. Obosea foarte repede.

Nu pot să mi-o imaginez făcând aşa ceva. Unde spuneaţi că aţi găsit-o la Pripiat?

— În piscina Lazurny.

Anton Winograd îşi cuprinse faţa în mâini pentru câteva clipe. Melnik se aştepta să îl vadă plângând, dar când acesta îşi ridică ochii, privirea îi era doar tristă, rătăcită.

— Sora ei mai mare a învăţat să înoate acolo. Acolo ar fi învăţat şi Natalia, dacă blestemata de explozie nu ne-ar fi furat tot viitorul.

Cei doi poliţişti schimbară o privire.

— Unde aţi locuit în Pripiat, domnule Winograd?

— În blocul Voshod.

Melnik se înfioră: era blocul-turn unde fusese suspendat cadavrul lui Leonid Sokolov.

— Aţi cunoscut un anume Piotr Leonski?

Întrebarea îl tulbură vădit pe bătrân.

— Leonski… da… Era vecinul nostru de palier.

Deodată, în mintea lui Melnik se făcu lumină. Winograd fusese angajatul de la centrală care făcea glume la cantină, cel pe care Leonski îl turnase la KGB.

— Aţi avut probleme cu KGB-ul în 1986-1987?

— Ăăăă. Ce legătură are asta cu moartea fiicei mele?

— Vă rog, răspundeţi-mi.

— Da, e adevărat, am avut probleme cu KGB-ul. M-au ameninţat cu arestarea pentru propagandă antisovietică sau ceva de genul ăsta, din pricina glumelor pe care, spuneau ei, le-aş fi răspândit. Dar Piotr era cel care spunea mereu bancuri, nu eu!

Cel puţin în aparenţă, protestul lui era sincer. Îl turnase oare Leonski doar ca să se acopere?

— Şi ce a urmat?

— Mi-au pus o sumedenie de întrebări despre Piotr. Din cauza morţii soţiei lui. Erau convinşi că el a fost cel care a ucis-o. Le-am repetat ceea ce le spusesem şi miliţienilor.

— O clipă: v-a interogat şi miliţia?

Nu era nimic de acest fel în dosarul pe care Melnik îl consultase la arhive.

— Bineînţeles. Eu şi soţia mea locuiam în apartamentul de lângă cel al

familiei Leonski, iar fetele lor erau în grija noastră în seara în care a avut loc crima, aşa că era de aşteptat să ni se pună şi nouă întrebări. Le-am spus tot ce observasem în seara aceea: că Piotr venise acasă la scurt timp după explozie, cu hainele pătate de sânge… Eu nu eram de serviciu în noaptea aceea. Încercasem să sun la centrală, dar legăturile telefonice erau întrerupte. Eram în bucătărie, încercam să prind vreo informaţie de la radio, când am auzit zgomot în apartamentul familiei Leonski. Ştiţi, pereţii dintre apartamente erau tare subţiri, aveam impresia că vecinii stăteau cu noi, iar noi cu ei. Se auzea absolut tot. Mi-am făcut griji, aşa că m-am dus să bat la uşa lor. Mi-a deschis Piotr. Nu mai ştiu exact ce ne-am spus, dar mi-aduc aminte c-am văzut o pată de sânge pe manşeta cămăşii lui. Am revenit în apartamentul nostru. Le-am trezit pe fete. El voia să le ia şi să plece cu ele la Kiev. Mai târziu am aflat că îşi părăsise postul de la centrală în timp ce era de serviciu. Era o figură, Piotr. Chiar dacă guvernul minimaliza riscurile accidentului nuclear, el înţelesese că întreaga zonă avea să fie grav iradiată şi că trebuia să plece cât mai repede de acolo.

— V-a reproşat că aţi depus mărturie împotriva lui?

— Nu ştiu… Nici măcar nu ştiu dacă era la curent că a trebuit să depun mărturie.

— Ar fi putut oare să afle?

— Posibil. Credeţi că el a ucis-o pe fiica mea?

— Aşa credeam, până să fi fost informat despre moartea lui. S-a sinucis.

— Leonski, să se sinucidă? Tare m-aş mira.

Anton Winograd părea foarte ferm în opinia lui.

— Era grav bolnav, interveni Novak.

— Ca noi toţi, spuse bătrânul, dezvelindu-şi cicatricea de pe gât, rămasă după extirparea tiroidei. Dar puteţi să mă credeţi: Piotr nu s-ar fi sinucis niciodată.

— Ce vă face să fiţi atât de convins de asta?

Anton Winograd arătă spre o icoană aşezată pe o etajeră prăfuită.

— Era ortodox practicant. Nu şi-ar fi pus niciodată singur capăt zilelor. Lua lucrurile astea foarte în serios.

Melnik se gândi că trebuia să verifice această informaţie cât mai curând. Se ridică brusc în picioare, luându-şi prin surprindere subalterna.

— Va trebui să vă lăsăm, domnule Winograd, dar am să vă rog să

treceţi pe la comisariat pentru a vă consemna depoziţia. De asemenea, va trebui să identificaţi corpul fiicei dumneavoastră, ca să ne asigurăm că nu e vorba de o greşeală.

Anton Winograd încuviinţă din cap, palid.

— Va trebui să facem o percheziţie acasă la ea, la Kiev. Aveţi cumva o dublură a cheilor ei?

— Nu. Dar sora ei locuieşte tot la Kiev şi ea are cu siguranţă cheile.

— Va trebui să o sunaţi şi să-i spuneţi să vină la Cernobîl, pentru depoziţie.

— Nu s-ar putea face altundeva treaba asta? Se teme teribil de radiaţii. Tocmai de-aceea nu vine niciodată la Slavutici.

— Cred că se va putea aranja, îi răspunse Melnik.

Îi lăsă bătrânului numărul său de telefon, apoi îi făcu semn lui Novak să îl însoţească afară din apartament.

— Ce s-a întâmplat?, întrebă ea, în timp ce parcurgeau culoarul spre casa scărilor.

— Winograd a spus că Leonski nu s-ar fi sinucis.

— Şi ce-i cu asta?

— Dacă are dreptate, iar poliţiştii din Kiev au comis o eroare de identificare, va trebui să îi avertizăm pe toţi cei implicaţi în arestarea lui Leonski.

— De ce?

— Fiindcă e limpede că e vorba de o răzbunare. Nu vezi? Mai întâi l-a ucis pe fiul lui Sokolov, apoi pe fiica lui Winograd, a cărui depoziţie a venit în sprijinul ipotezei KGB-ului privind vinovăţia sa. Dacă am dreptate, probabil că la ora asta se pregăteşte să-l ucidă pe fiul sau fiica altei persoane care, după părerea lui, i-a făcut rău.

— Dar de ce copiii? Ei nu au nicio vină pentru orice ar fi făcut părinţii lor.

Observaţia lui Novak îi dădu o idee. Sună la comisariatul din Cernobîl.

— Ivan? Du-te până în biroul meu… Da, chiar acuma, nu mâine… Vezi mapa albastră? O deschizi şi cauţi o foaie pe care figurează numele lui Leonski, subliniat… Ai găsit-o? Scrie acolo că fiica lui Leonski a murit în 1987, nu-i aşa? Ah, e-adevărat, a avut două fete… gemene? E-n regulă. Poţi să-mi spui de ce a murit?… Perfect, mulţumesc.

Închise.

— Leonski a avut două fete gemene. Una dintre ele a murit în 1987, răpusă de o leucemie. Avea nouă ani.

— Şi asta îl determină pe Leonski să ucidă? E o nebunie!

— Pentru noi, da. Dar poate că el vede crimele ca pe o răzbunare îndreptăţită. Cred că îi înţeleg raţionamentul. Dacă-ţi mai aminteşti, în seara exploziei, plănuia să părăsească Pripiatul împreună cu fetele sale. A fost însă oprit la un baraj al miliţiei, care l-a arestat pentru că-şi părăsise locul de muncă. Ce crezi c-au făcut cu cele două fete?

— Mama lor era moartă. Cu siguranţă au fost duse înapoi la Pripiat.

— Exact. Iar asta s-a întâmplat taman în momentul în care oraşul era cel mai afectat de radiaţii. Fără îndoială, de aceea îi ucide Leonski pe descendenţii celor pe care îi consideră vinovaţi de arestarea sa. Violenţele din închisoare, moartea fiicei sale, decăderea lui socială. Vrea ca aceia care l-au băgat la închisoare să plătească pentru tot ce-a avut de îndurat. Şi preţul plătit sunt vieţile copiilor lor.

— Dar de ce tocmai acum, după treizeci de ani?

— N-am idee. Avem însă ceva urgent de făcut: trebuie să-l împiedicăm să ucidă din nou. Prin urmare, trebuie să identificăm viitoarele-i ţinte.

— Arseni! exclamă Novak. Tipul care-a condus ancheta Miliţiei în 1986. Trebuie să-l prevenim!

— Nu are telefon mobil. Sună la prăvălia lui.

Îşi scoaseră amândoi telefoanele. Melnik formă numărul lui Vektor Sokolov. Era primul nume care-i venise în minte. Acesta îşi pierduse deja un copil, dar nimic nu-l împiedica pe Leonski să îi atace din nou familia.

Îi răspunse o secretară.

— Sunt căpitanul Melnik. Trebuie să vorbesc cu Vektor Sokolov.

— Domnul Sokolov e într-o şedinţă, nu vă poate răspunde.

— Spuneţi-i că am veşti despre ucigaşul fiului său şi că familia sa e în pericol.

— Am să… Am să-i transmit. O să vă sune.

Închise. Între timp, şi Novak sfârşise de vorbit.

— Ce-ai reuşit în privinţa lui Arseni Agopian?

— Am vorbit cu fiul lui, i-am spus să-şi prevină tatăl şi pe ceilalţi din familie. Dumneavoastră?

— I-am lăsat un mesaj lui Vektor Sokolov la…

Telefonul îi vibră în mână. Răspunse imediat.

— Căpitane Melnik? întrebă o voce autoritară.

Pe parcursul anchetei, discutase o singură dată cu Sokolov, dar vocea lui avea un timbru aparte, aşa că îl identifică numaidecât.

— Secretara mea mi-a spus că ar exista o ameninţare la adresa familiei mele. Ce înseamnă asta? Ce se întâmplă?

— Domnule Sokolov, potrivit progreselor recente ale anchetei noastre, avem bănuieli că ucigaşul fiului dumneavoastră ar putea fi Piotr Leonski. Cu siguranţă ştiţi c-a fost suspectat că a ucis-o pe soţia dumneavoastră, în 1986.

— Da. Mereu am fost convins că el e ucigaşul, dar i-au dat drumul. Imbecilii care anchetau atunci erau chiar mai puţin eficace decât tine.

Melnik simţi cum sângele începea să-i fiarbă, dar făcu un efort pentru a rămâne politicos.

— În 1986, ce anume v-a determinat să credeţi că Leonski ar fi putut să o ucidă pe soţia dumneavoastră?

— Casa lui de vacanţă era la o aruncătură de băţ de a mea, iar el a plecat de la centrală în seara crimei. Ce altă dovadă mai vrei?

— Aţi încercat să interveniţi în anchetă, la vremea aceea?

— Nu-mi place turnura discuţiei, căpitane.

— Daţi-mi voie să reformulez ceva mai explicit: aţi încercat să-i faceţi rău lui Leonski, în vreun fel sau altul, în 1986?

Sokolov tăcu o vreme.

— Mă bate gândul să închid şi să-ţi sun superiorii pentru a mă plânge de tine, căpitane. Insinuările astea sunt scandaloase.

Melnik nu se lăsă impresionat.

— Tocmai am ieşit de la Anton Winograd, urmă el. Numele acesta vă spune ceva?

— Absolut nimic. E un complice al lui Leonski?

— Nu. Ieri, fiica lui a fost găsită moartă. A fost mutilată exact la fel ca Leonid.

— Acum înţeleg. A fost nevoie să moară o ucraineancă ca să luaţi afacerea asta în serios, în sfârşit!

Melnik preferă să ignore observaţia răutăcioasă.

— Acum treizeci de ani, Winograd a depus mărturie împotriva lui Leonski, explică el. De aceea cred că acesta i-a ucis fiica. Îmi repet aşadar întrebarea: aţi încercat, în orice mod, să-i faceţi rău lui Piotr Leonski?

Sokolov ezită să-i răspundă.

— Indiferent ce aţi fi făcut, s-a prescris de multă vreme, îl încurajă Melnik. Şi chiar de n-ar fi aşa, mă îndoiesc că aţi fi extrădat de către Rusia, nu-i aşa?

Fostul ministru răspunse, în sfârşit, sec:

— Da.

— Da… ce?

— Da, am încercat să mă ocup de Leonski acum treizeci de ani. Nu-s genul de om care stă cu braţele încrucişate când cineva îndrăzneşte să se atingă de familie, căpitane. Am plătit nişte delincvenţi care erau închişi împreună cu Leonski ca să îi facă acestuia viaţa deosebit de grea în puşcărie. Voiam să sufere. Şi, mai ales, voiam să mărturisească.

Asta îi confirma lui Melnik justeţea ipotezei sale: Leonski încerca într-adevăr să se răzbune.

— Credeţi că a aflat?

— Habar n-am. Presupun că da. Poate că aceia care s-au ocupat de el i-au spus de ce o făceau.

— A fost o tâmpenie ceea ce aţi făcut. Aţi fi putut să pedepsiţi un om nevinovat.

— Dar n-a fost cazul, nu-i aşa? Leonski mi-a omorât soţia şi i-a ucis apoi pe Leonid şi pe fata asta.

Bătrânul ticălos n-are deloc remuşcări, se gândi Melnik.

— Mai aveţi şi alţi copii, domnule Sokolov?

— N-am avut decât un fiu. Şi încă aştept să îl arestezi pe cel care l-a ucis.

— La asta lucrez.

— Sper că e aşa. Anunţă-mă când l-ai prins.

— Ca să puteţi da ordin să fie bătut în închisoare?

Sokolov îşi stăpâni o înjurătură.

— Ai noroc că eşti poliţist în Ucraina, nu în Rusia, căpitane! rosti fostul ministru, ironic.

TERITORIUL LUPILOR

35

O ţigară. Apoi alta. Şi încă una.

Ribalko se plimba de colo-colo prin camera pe care o închiriase în centrul Kievului. Ar fi trebuit să se întoarcă la Slavutici, dar ce să facă acolo? Ninel, care avea informaţii din surse sigure de la Cernobîl, aflase că Zona Interzisă rămăsese închisă şi blocajul acesta risca să mai dureze câteva zile. Adică o veşnicie pentru cineva care-şi măsoară restul vieţii în luni, poate chiar în săptămâni.

Ancheta sa bătea pasul pe loc. Citise şi recitise toate documentele şi notele. Toate îi indicau un singur suspect: Leonski. Îşi folosise până la epuizare relaţiile, pe filiera lui Ninel şi cea a lui Sokolov deopotrivă, pentru a încerca să îl localizeze. Zadarnic. Leonski era de negăsit. În acest moment, Ribalko nici măcar n-ar fi putut afirma cu certitudine că acesta se afla în Ucraina sau părăsise ţara. Suspectul vorbea la perfecţie limba rusă. Ar fi putut pleca, după căderea regimului comunist, în Rusia, căci frontierele deveniseră atunci permeabile şi erau controlate de vameşi şi grăniceri corupţi. Era posibil chiar să-şi fi schimbat identitatea. Funcţionarii de la starea civilă erau la fel de uşor de cumpărat în anii ’90. Singura speranţă de care mai putea să se agaţe era ca Leonski să se fi întors în Zona Interzisă. Măcar acum, din pricina închiderii punctelor de control, avea să fie blocat acolo pe termen nedefinit.

Se întinse pe pat şi răsfoi broşura pe care o culesese dintr-o agenţie de voiaj din centrul Kievului în ajun. Intrase acolo ca să-şi mai împrospăteze gândurile, după ce trecuse în revistă pentru a nu ştiu câta oară elementele anchetei, de parcă ar fi verificat pe rând fiecare piesă dintr-un puzzle neterminat. Îi ceruse fetei de la agenţia de turism să-i prezinte diverse pachete de călătorie, inclusiv pentru Cuba. Se juca cu fantezia unei călătorii la Havana, unde ziua avea să lenevească pe plajă şi noaptea să danseze merengue şi salsa. De aproape douăzeci de ani îşi promitea că într-o bună zi avea să viziteze ţara celeilalte jumătăţi a strămoşilor săi, cei cu pielea întunecată. Avea să caute casa străbunicului său. Avea să îşi întâlnească verii îndepărtaţi, care urmau să fie surprinşi văzând un metis ce vorbea cu accent rusesc, abia coborât din avionul de la Moscova. Aveau să bea rom împreună şi să danseze. Băutură şi dans. Dans şi băutură. Ca să

uite. Şi-avea să moară acolo, la căldură, într-o ţară îndepărtată şi necunoscută.

Închise broşura. Era o idioţenie. El nu era de-acolo. Era la fel de rus precum o sticlă de vodcă sau o ţeavă de kalaşnikov. Avea să crape în miez de iarnă, în patria sa cu ochi albaştri. Călătoria în Cuba era o fantezie care n-avea să se împlinească niciodată.

Sau poate că da. Dar nu de unul singur. Cu Ninel, poate?

Cu toate certurile lor, fata nu-i ieşea din minte. Urma să se întâlnească cu ea la zece, pe strada Sfântul Andrei. Aveau să facă o recapitulare a modului cum avansase ancheta.

O găsi la terasa încălzită a unei cafenele. Fuma o ţigară subţire, cufundată în contemplarea unei păsări cu penaj în alb, brun şi galben, care ciugulea firimituri de pâine din crăpăturile caldarâmului.

— E o specie de canar, îi spuse ea. *Serinus serinus,* mai exact. În mod normal, ar fi trebuit să fie deja în drum spre Africa.

— Poate că încă n-a aflat că vara s-a sfârşit.

— Cel mai probabil e bolnav. Păsările acestea sunt solitare, dar odată cu venirea toamnei îşi regăsesc simţul gregar şi se adună pentru a migra spre sudul continentului, la Mediterana, sau chiar până în Africa.

— Dacă nu pleacă va muri?

— Posibil. Dar va sfârşi prin a pleca, e o instrucţiune din codul său genetic.

Îşi strivi ţigara în scrumieră.

— Ai mai aflat ceva despre Leonski?

— Nu. Sunt tot mai convins că trebuie să merg la fosta lui casă de vacanţă, cea în care şi-a ucis soţia, pentru a avea o şansă să-i dau de urmă.

— Da, dar Zona e închisă şi nimeni nu ştie cât va rămâne aşa.

— De aceea am vrut să ne vedem. Trebuie să găsesc o cale pentru a intra în Zonă.

— Vrei să intri ilegal în Zonă?

El încuviinţă. Întorsese problema pe toate feţele: asta era cea mai bună soluţie.

— E o nebunie, îi răspunse ea.

— Asta a făcut şi Leonid.

— Şi asta l-a şi ucis. E o idee cât se poate de proastă să mergi acolo de unul singur. Sunt locuri foarte radioactive şi, în marea lor majoritate, nu

sunt semnalizate ca atare. Dacă nu cunoşti locurile astea, poate fi periculos. Poţi chiar să mori.

— De-aceea am nevoie de un ghid.

— Niciunul dintre ghizii autorizaţi nu şi-ar risca licenţa pentru a ajuta pe cineva să treacă în Zonă ilegal, peste câmp.

— De fapt, mă gândeam la altceva.

Îşi scoase telefonul şi accesă un articol dintr-o publicaţie online, dedicat portretului unui *stalker*.

— Există indivizi care intră regulat în Zonă. Individul ăsta a făcut deja cincisprezece drumuri acolo, în deplină clandestinitate. De un ghid ca ăsta am nevoie.

— E periculos. Dacă ai fi prins…

— Nu-mi pot permite să pierd o săptămână aşteptând o ipotetică redeschidere a Zonei, o întrerupse Ribalko. Ai putea să-mi găseşti un *stalker?*

Ninel se gândi o vreme înainte de a-i răspunde:

— Nu ştiu pe nimeni. Dar Maria ar putea cu siguranţă să ne ajute. Ea ştie multă lume în regiune. Am să o sun la dispensar.

Se ridică şi se îndepărtă de terasă, pentru a telefona. O privi o vreme, apoi observă că-şi lăsase poşeta deschisă. În interior văzu o pană albastră. Mânat de curiozitate, o extrase discret, pe când Ninel era cu spatele. Extremitatea penei avea un vârf de mină de creion.

— Ce faci acolo? îl întrebă Ninel, întorcându-se pe terasă.

Prins cu mâna-n sac.

— Căutam ceva de scris. Voiam să notez ceva, improviză el, scoţându-şi carneţelul.

— Nu-mi place când mi se cotrobăie în lucruri.

— Nu cotrobăiam, căutam doar un creion.

Era limpede că ea nu credea o iotă, dar decise să o lase moartă.

— Am vorbit cu Maria. Cunoaşte într-adevăr un *stalker*. Tipul îşi spune Tomik. Lucrează la un restaurant lângă Maidan, a acceptat să ne întâlnim.

— Când?

— Azi, după încheierea turei de la amiază. Cel mai bine ar fi să mergem acolo să mâncăm, până-şi termină el tura.

— Bună idee.

Urcară în maşină şi se îndreptară spre centru. Restaurantul la care lucra

Tomik se numea Veterano Pizza. De cum trecură pragul, fură întâmpinaţi de aromele ademenitoare ale aluatului copt, sosului de roşii şi brânzei topite. Atmosfera caldă era completată de un zumzet de conversaţii. Cele mai multe mese erau ocupate. Se pare că Veterano avea vad bun.

Ribalko se miră atunci când văzu atârnată pe un perete o replică a unei puşti-mitralieră, încadrată de ecusoane ale unor unităţi militare ucrainene.

— Patronii sunt veterani ai războiului din Donbas, îi explică Ninel.

Îi arătă un perete din fundul sălii, aproape de casă. Era plin de ecusoane şi de desene de copii. Pe o etajeră, la baza acestuia, se aflau diverse mărunţişuri: brăţări albastre cu galben, păpuşi de cârpă, Moşi Crăciun din plastilină, figurine origami, cruci ortodoxe şi chiar o grenadă dezamorsată. *Talismane norocoase*, gândi Ribalko. Cunoscuse destui soldaţi care aveau aşa ceva asupra lor pe front.

Discret, într-un colţ al localului, un afiş în culorile drapelului naţional anunţa organizarea unui atelier în care copiii soldaţilor morţi pe front puteau învăţa să facă pizza. Un chelner îi instală la o masă situată chiar lângă acel afiş. Masa de lemn avea tăblia din sticlă groasă, securizată, sub care putea fi văzut un model alcătuit din tuburile unor gloanţe de mitralieră, aşezate circular, precum petalele unei flori.

— Aşadar, ai mai fost aici? întrebă Ribalko.

Ninel încuviinţă din cap şi se cufundă în lectura meniului, retezându-i speranţa unei conversaţii pe care el sperase să o înceapă. Începea să-l enerveze această permanentă evitare a contactului.

— De ce vorbeşti atât de puţin despre tine însăţi?

Ea ridică privirea, surprinsă.

— Ce-ai vrea să ştii?

— Cum sunt prietenii tăi, ce te pasionează…

— Şi în ce fel te-ar putea ajuta informaţiile astea în anchetă?

— Presupun că în niciun fel.

— Şi-atunci… de ce-am vorbi despre asta?

— Asta fac oamenii normali, nu? Conversează.

— Putem vorbi despre tine, dacă vrei. Mi-ai spus că eşti divorţat. Ea a fost cea care a plecat sau tu?

— Ea.

— Din ce motiv?

El se gândi puţin înainte de a răspunde.

— Fiindcă îmi petreceam prea mult timp la serviciu, fiindcă făceam tâmpenii şi fiindcă trecutul meu e de-ajuns de tulbure.

— În ce fel „tulbure”?

— Am fost în Cecenia. O parte din familia mea a murit din pricina accidentului de la Cernobîl. Tata şi mama. Genul ăsta de întâmplări te schimbă. Nu în bine.

— Înţeleg, spuse Ninel. Ştiu ce înseamnă să pierzi pe cineva pe care-l iubeşti.

Ochii ei mari, albaştri, se întunecară o clipă. Şi-i îndreptă din nou asupra meniului. Îl sfătui să comande aceeaşi pizza pe care avea să o comande ea, o pizza provensală. Asta era, de altfel, cea mai bine vândută pizza de la Veterano. Un aluat fin, napoletan, cu mozzarella, bucăţi de pui şi smântână, totul stropit cu o doză bună de muştar chiar înainte de servire. Ribalko se îndoia că în Franţa sau în Italia se servea o astfel de pizza, dar decise să urmeze sfatul lui Ninel. Aceasta făcu semn chelnerului şi îi dictă comanda:

— Adăugaţi şi două pizza suspendate şi două ape minerale.

Chelnerul îi mulţumi şi se îndreptă spre tejghea pentru a transmite mai departe comanda.

— Patru pizza? Da’ ştiu că ţi-e foame, se amuză Ribalko.

— Celelalte două nu-s pentru noi. Atunci când comanzi o pizza suspendată, aceasta e trimisă unui soldat rănit internat într-unul dintre spitalele din oraş. Alteori, patronii trimit pizza şi la gara centrală, pentru militarii care se întorc pe front. Proprietarii restaurantului sunt foarte implicaţi în ajutorarea soldaţilor. Toţi cei care lucrează aici au fost în armată. E un sprijin în scopul reintegrării lor în societatea civilă.

Ninel adăugă că în bucătărie lucrau veterani din trupele Marinei, Gărzii Naţionale, membri ai Forţelor Speciale… În acelaşi timp, Ribalko se gândea că acesta era, fără îndoială, cel mai nepotrivit loc din Kiev pentru a porni o bătaie.

— Oamenii ăştia rămân aici doar câteva luni, până când îşi pun la punct planurile de viitor şi încep o terapie cu un psiholog.

— Un psiholog? Se duc toţi la psiholog? se miră Ribalko.

În Ucraina, la fel ca în Rusia, a face terapie cu un psiholog era considerat un lucru ruşinos, un exerciţiu inutil, rezervat pederaştilor şi

nebunilor, după cum îi spusese un responsabil din armata rusă atunci când se plânsese că nu exista un plan pentru foştii combatanţi, atunci când se întorceau din Cecenia.

— Mulţi dintre cei trimişi pe front îşi regăsesc cu mare greutate locul în societate la finalul serviciului militar. Îşi pierd pofta de viaţă. Au văzut prea multe grozăvii şi nu mai pot să doarmă. Cei mai mulţi au plecat la război cu pieptul umflat de mândrie şi s-au întors frânţi.

— Ştiu cum e, încuviinţă Ribalko.

Chelnerul veni să le aducă comanda şi vârî bonul cu suma de plată sub una dintre sticle. Ribalko îl privi cu atenţie. Avea vreo douăzeci de ani şi o privire de om bătrân. De câte ori văzuse oare o astfel de privire? Mulţi dintre foştii săi camarazi de arme nu reuşiseră să se adapteze la viaţa normală după Cecenia. Înghiţiţi de vii de acel blestemat război, supravieţuiseră şi fuseseră scuipaţi într-o lume în care nu mai era nimeni care să le păzească spatele. Pentru cei mai mulţi dintre ei, la întoarcerea de pe front nu-i aşteptase decât o viaţă mizerabilă, într-un bloc mizer, fără vreun loc de muncă, căci veteranii provocau frică potenţialilor angajatori. Destinaţia finală era alcoolul. Sau drogurile. Sau şi una, şi alta. Vieţi ratate, mulţi sfârşind dependenţi de droguri sau sinucigându-se. Câţi oare găsise el însuşi, pe fundul Moscovei sau în troienele ce se topeau la venirea primăverii?

Deodată îi veni în minte o întrebare: *Oare unde-mi va fi găsit cadavrul?* Din nou, perspectiva apropiată a morţii îi strânse stomacul.

— Poftă bună, rosti Ninel, apoi îşi atacă pizza.

El mâncă lent, ca un condamnat la moarte ce-şi savurează ultimul prânz înaintea execuţiei, rumegându-şi gândurile sumbre. Dar dacă ar fi aflat de boală cu o lună mai devreme? Dacă exista totuşi o şansă, oricât de mică, de-a se vindeca? Aceleaşi îndoieli îi torturau întruna gândurile. Citise undeva că, atunci când suntem în doliu, parcurgem şase sau şapte etape. Mai întâi erau uimirea şi şocul provocate de aflarea veştii. În cazul lui, asta însemnase câteva ore după ce ieşise de la medic. Apoi venea etapa negării: voise să refacă analizele, să consulte un alt specialist, ca nu cumva să fi fost vorba de o eroare. Apoi urmase furia, însoţită de spaimă, depresie şi tristeţe. Acum se afla în etapa acceptării. Nu mai lupta împotriva inevitabilului. Ştia că avea să moară, se resemnase cu acest fapt. Ba chiar reuşise să dea un sens ultimelor sale zile de viaţă, ducând la

bun sfârşit ancheta ce avea să-i asigure fiicei sale un viitor.

Potrivit psihologilor, etapa finală a doliului era împăcarea. Se gândi că mai avea ceva drum de parcurs până să ajungă acolo. Încă mai era stăpânit de nemulţumire şi furie. Poate că, din momentul în care avea să-l împuşte pe ucigaşul lui Leonid Sokolov, avea să se simtă, în sfârşit, împăcat. Poate că urma să aibă sentimentul că părăsea viaţa lăsând totul în ordine în urma sa.

Chelnerul veni şi luă farfuriile. Ninel şi-o golise pe-a sa, a lui era încă pe jumătate plină. Comandară cafele. Când se pregăteau să le bea, un tip de vreo cincizeci de ani se apropie de masa lor. Avea o barbă cenuşie şi purta un fes negru cu capete de mort. Şorţul lui era în culorile prelatelor militare de camuflaj.

— Tomik, se prezentă el. Sunteţi prietena Mariei?

Ea se ridică şi-i strânse mâna.

— Mă numesc Ninel, iar acesta e Alexandr.

— El e cel care vrea să ajungă în Zonă, mormăi veteranul.

Tomik se aşeză faţă în faţă cu el şi-l ţintui îndelung cu privirea. Lui Ribalko nu-i plăcu deloc privirea acestuia. Ochii cenuşiu-albăstrii ai lui Tomik aveau ceva ciudat, insondabil, de parcă ar fi avut ascuns, dincolo de ei, un hău fără fund.

— Tomik cunoaşte foarte bine Zona, preciză Ninel. Din câte mi-a spus Maria, a fost de zeci de ori acolo.

Se întoarse spre *stalker* şi aşteptă ca el să vorbească, confirmându-i spusele, dar tipul rămase mut, continuând să înfrunte privirea lui Ribalko. Veteranul era pe cale de a-l evalua.

— *Afghanets*? întrebă Ribalko.

Era porecla dată foştilor soldaţi ai Armatei Roşii care luptaseră în Afganistan. Tomik încuviinţă lent din cap, apoi îşi vârî mâna la gulerul tricoului şi scoase de-acolo o mică medalie aurită. O întoarse între degete, pronunţând o frază de neînţeles, într-o limbă cu accente orientale.

— Cu mulţumirile poporului afgan, traduse el imediat, cu maxilarele încleştate.

Ribalko mai văzuse astfel de decoraţii. Mesajul era scris în rusă pe-o faţă şi în afgană pe verso. La vremea respectivă, propaganda oficială susţinea că Uniunea Sovietică îşi trimisese trupele acolo pentru a ajuta un popor-frate să lupte împotriva forţelor contrarevoluţionare. La sfârşitul

războiului, medalii ca aceasta fuseseră împărţite soldaţilor Armatei Roşii „în semn de mulţumire”.

— Ai fost în armată? întrebă Tomik.

— Am făcut Cecenia.

— Am auzit c-a fost naşpa.

— Nu mai rău ca-n Afganistan, mă gândesc.

— De ce vrei să mergi în Zapovednik?

Traducerea literală a acestui cuvânt rusesc era „interzis”. Ninel îi explicase că acesta era termenul pe care-l foloseau locuitorii de la frontieră pentru a desemna rezervaţia radio-ecologică naţională Polesia din Belarus şi Zona Interzisă de la Cernobîl, din partea ucraineană.

— Trebuie să ajung la Zalisia, răspunse Ribalko.

— Ştiu zona. Nivelul de radiaţii e tolerabil. În schimb, e un pod pe-aproape, iar asta nu-i bine. De ce tocmai acolo?

Tomik se exprima în fraze scurte, de parcă ar fi vorbit prin walkie-talkie cu o patrulă aflată în misiune de recunoaştere.

— Sunt în căutarea unei case de vacanţă unde a locuit cineva înainte de explozie.

Tomik îl studie din nou, cu atenţia sporită. Ochii lui aveau strălucirea dură, întunecată, a rocilor de lazurit extrase din valea Panjshir.

— De ce tocmai casa aceea? Ce anume cauţi?

Ribalko preferă să răspundă evaziv:

— Conduc o anchetă.

— Detectiv?

— Oarecum. Cercetez o dublă crimă ce a avut loc în 1986. Două femei au fost ucise în seara exploziei.

Tomik încuviinţă din cap.

— Traversarea Zonei e periculoasă. Ştii care-s riscurile?

— O doză serioasă de radiaţii, ştiu. Dar asta nu va fi o problemă.

Tomik izbucni în râs.

— Radiaţiile-s nimica toată. De-aia avem vodcă, nu?

Râsul lui scurt răsună ca o rafală de mitralieră, apoi privirea îi redeveni aspră şi serioasă.

— Nu mai e ca în 2000. Înainte, zona era ca un ciur. Miliţia se făcea că nu vede nimic. Acum însă, vizitele au devenit o afacere. Controalele sunt mai frecvente şi poţi întâlni persoane ostile. Unele sate sunt pustii, dar

altele-s locuite clandestin. Indivizi fără adăpost, bandiţi… În case, podelele-s putrede. Poţi oricând să cazi într-o pivniţă şi să mori acolo, căci nu trece nimeni care ar putea să te ajute. Mai sunt şi fiarele: lupi, mistreţi… Şi şerpi.

— Sunt pregătit să fac faţă la toate astea. Dar tu?

— Depinde de tariful la care ne înţelegem.

Ribalko îşi scoase carneţelul, scrise o sumă şi i-l întinse. Era o sumă consistentă: Tomik ridică din sprâncene.

— Data plecării? întrebă veteranul.

— Cât mai curând posibil. Mâine?

— Văd că eşti grăbit.

— Exact.

Tomik se scărpină la ceafă.

— Se poate face. Ne vedem în Maidan la ora zece. Un amic o să ne ducă până în apropiere de gardul de sârmă ghimpată, departe de punctele de control. E mai discret aşa. Vom avea de parcurs vreo douăzeci de kilometri, pe un teren dificil. Zalisia e chiar lângă Cernobîl şi are în apropiere un pod unde au loc frecvent controale. Va trebui să ajungem noaptea acolo, ca să reducem riscurile. E-n regulă aşa?

Ribalko încuviinţă. Veteranul îi spuse apoi, în amănunt, de ce echipament avea nevoie. Îl sfătui pe Ribalko să nu îşi ia prea multe bagaje şi să poarte încălţăminte confortabilă.

— Sunt tot soiul de prădători în zonă, mai spuse el, înainte de a se despărţi. Cei mai periculoşi sunt, cel mai adesea, cei bipezi.

Şi mai adăugă, după un râs scurt şi feroce:

— Dar vei fi în siguranţă cu bătrânul Tomik, tovarăşe. Nu-ţi face griji. Vei fi în siguranţă…

36

Când ieşiră din local, Ninel vru să ştie ce impresie îi făcuse Tomik.

— Pare că se pricepe.

— Mie mi s-a părut sinistru individul, replică ea.

— Aşa sunt mulţi dintre veterani.

Observaţia lui se voia liniştitoare, dar îi era limpede că Tomik nu avea chiar toate ţiglele pe casă. Cu toate astea, dată fiind situaţia în care se afla, Ribalko nu-şi putea permite să strâmbe din nas.

— Ce-ai de gând să faci acum?

— Am să fac nişte cumpărături: un rucsac şi nişte bocanci comozi, potriviţi pentru marş. Iar apoi aş vrea să ies în oraş.

— Ai face mai bine să te odihneşti. Ziua de mâine va fi cu siguranţă epuizantă.

— Ar putea fi şi cea de pe urmă pentru mine, dacă am să dau de urma lui Leonski şi el va fi mai iute decât mine.

Ea îi aruncă o privire contrariată.

— Cum poţi să faci faţă ideii că…

— …că am să mor curând? Nu fac faţă în niciun fel. Mă concentrez asupra prezentului şi a misiunii pe care mi-am asumat-o. De data asta însă, simt nevoia de o pauză să mă relaxez, înainte de-a pleca în Zona Interzisă.

Ribalko îi percepu tulburarea.

— Şi ce obişnuieşti să faci ca să-ţi schimbi dispoziţia? întrebă ea.

— O mulţime de lucruri. Fumez. Fut. Beau. Dansez.

— În ordinea asta?

El râse.

— Nu chiar.

— Ce fel de dans? vru să afle Ninel.

— Dacă-ţi răspund *country*, o să mă crezi?

Ea aproape că zâmbi.

— Nu mi te pot închipui cu o pălărie de cowboy.

— Îmi stă grozav, să ştii. Dar prefer dansurile latine.

— Tango?

— Mai degrabă salsa.

— Ştiu un local care ar trebui să-ţi placă. Buena Vista Social Bar. Mai merg şi eu uneori acolo, cu prietenele. Cocktailurile sunt bune, la fel şi muzica. Uneori mai vin trupe să cânte.

— Dacă vrei, am putea merge împreună, propuse el.

Ea îi aruncă o privire impenetrabilă, cu ochii ei de-un albastru profund.

— N-ar fi indicat. Mâine trebuie să fii în formă.

— Tu nu faci decât lucrurile care-s indicate? Eu nu.

Ea ciocăni cu degetul în volan.

— Am să mă gândesc, spuse ea, într-un târziu.

Tot era ceva. Îşi scoase o ţigară.

— Nu în maşină, îi aminti ea.

Îşi păstră ţigara între buze, ca să nu pară că se dădea bătut, dar îşi vârî bricheta înapoi în buzunar.

— De cât timp stai la Kiev?

— De patru ani.

— Doar atât? Şi înainte?

— Lucram la Moscova, la o universitate. Apoi, într-o bună zi, am cunoscut-o pe Sveta, la o manifestaţie. Mi-a vorbit despre Cernobîl şi mi-a propus să înfiinţăm o asociaţie acolo.

— Şi ai lăsat Moscova ca să vii aici?

— Sveta se pricepe să fie foarte convingătoare.

— Nu te-a speriat gândul de-a veni să locuieşti şi să lucrezi aici?

— Dacă respecţi protocoalele de securitate, viaţa de-aici nu e mai periculoasă decât cea a unui poliţist din Moscova. Totuşi, radioactivitatea nu mai e la fel de puternică precum era acum treizeci de ani.

— Să fiu sincer, mă gândeam la amintirile tale legate de mama ta.

Ninel se arătă mai deschisă decât de obicei:

— La început mi-a fost greu, într-adevăr. Dar am sfârşit prin a mă obişnui… Până când a murit Leo.

Tăcu. Ribalko o provocă din nou:

— N-ai fost niciodată tentată să faci ca el? Să încerci să afli mai multe despre moartea mamei?

— Mereu m-am gândit c-ar fi inutil. Tata era la vremea aceea preşedintele Gorkom-ului din Pripiat. Cu siguranţă, s-a folosit de toată influenţa de care dispunea pentru a-l găsi pe cel care o ucisese pe mama. Ce altceva aş fi putut eu să fac? Şi-apoi, au trecut treizeci de ani de atunci.

Am avut timp destul să mă obişnuiesc cu ideea că vinovatul nu avea să fie prins niciodată. Sau că poate era mort. Asta credeam, înainte ca el să fi ucis din nou.

Schimbă vitezele cu un gest nervos, făcând să scârţâie cutia manuală. Un sfert de oră mai târziu, oprea în faţa hotelului său. În depărtare se vedea un curcubeu, prin perdeaua de particule fine de ploaie care udau partea de vest a oraşului.

— La ce oră să trec să te iau? o întrebă, înainte ca ea să o ia din loc.

Ea îl privi nedumerită.

— Ai uitat? Salsa! Mi-ai spus că te mai gândeşti.

Ea ezită o vreme înainte de a-i răspunde.

— Ne întâlnim la ora nouă la Buena Vista, rosti ea, în timp ce ridica geamul portierei. Să fii punctual: n-am de gând să stăm până foarte târziu.

37

Viu.

În timp ce se rădea, îşi pieptăna părul negru, se parfuma discret şi îmbrăca o cămaşă curată, se simţi viu. Pentru prima oară de când îi fusese diagnosticată boala, se simţea entuziasmat de ceva. Şi, chiar dacă promisiunea unei morţi iminente îl pândea din fiecare oglindă, din ticăitul acelor de ceas, din prăbuşirea inexorabilă a soarelui înspre orizont, se simţea bine, invincibil, biruitor.

Telefonul îi vibră în buzunar. Era un mesaj de la Ninel:

Am să întârzii. Ne vedem la 9.30 acolo?

Se încruntă. Ea îi spusese, la despărţire, că nu voia să zăbovească foarte târziu. Avea să îi tragă clapa, în cele din urmă?

OK, îi răspunse el la mesaj, sec.

Conduse până la barul Buena Vista Social. Ca să-i mai treacă timpul, se hotărî să bea un pahar pe terasă. Era răcoare, dar asta nu-i împiedica pe dependenţii de nicotină să umple scaunele terasei. Îşi comandă un cocktail Black Russian. Vodcă şi lichior de cafea: un Rus Negru era exact ceea ce avea nevoie pentru a se înviora. Începea să simtă lipsa de somn. Deocamdată, preţul plătit nu era cine ştie ce: oarecare dificultăţi de concentrare, scurte perioade de absenţă, reflexe întârziate. Trebuia să îşi păstreze mintea cât mai limpede. O soluţie alternativă ar fi fost să se îndoape cu cocaină sau amfetamine. Dar era încă prea devreme pentru a recurge la astfel de expediente. Avea să aibă nevoie de ele în etapa sprintului final, când urma să mai aibă atât de puţin de trăit încât somnul avea să fie un lux pe care nu şi-l va mai putea permite.

Trecu o jumătate de oră. Telefonul începu să-i sune în buzunar. Se aştepta să fie Ninel, anunţându-l că nu mai putea să vină. Dar numele afişat pe ecran, deasupra numărului, era cel al fostei sale soţii, Marina.

— Alexandr? Cum te simţi?

Îi detectă imediat tulburarea din glas.

— Sunt în regulă. Ce s-a întâmplat?

— Am… ai primit o scrisoare. O scrisoare de la un medic…

La dracu'! Au trimis scrisoarea la vechea mea adresă, imbecilii!

— Marina, ascultă-mă, eu…

— De ce nu mi-ai spus nimic?

Reproşul ei ascundea îngrijorare.

— N-am vrut să te sperii.

— Să mă sperii? Dar o să mori! Chiar e un motiv să mă sperii, nu? Când aveai de gând să-mi spui?

— La întoarcerea din Ucraina.

— Dar ce faci acolo?

— E o anchetă.

— Poliţiştii ruşi nu anchetează în afara graniţelor.

— E o misiune încredinţată de o persoană particulară.

— Mai nou faci muncă de detectiv? Ce anume…

Se răzgândi.

— Ba nu, nu vreau să ştiu în ce încurcătură ai intrat. Nu mă interesează decât să aflu când ai să te întorci. Trebuie să vii acasă. Ca eu şi Tassia să putem să avem grijă de tine.

— I-ai spus? o întrerupse Ribalko.

— Nu încă.

— Foarte bine. Nu trebuie să-i pomeneşti despre asta. Nu acum.

— Dar când, Alex? Din câte am citit, mai ai de trăit de la trei până la şase luni. Acum chiar mai puţin…

— Voi termina treaba de-aici foarte curând.

— Dar…

— Marina, ascultă-mă: ceea ce fac în Ucraina e pentru a-i asigura fiicei noastre un viitor. E o treabă extrem de bine plătită. Dacă reuşesc să o duc la bun sfârşit, vom putea să-i oferim Tassiei operaţia de care are nevoie.

— Dar dacă mori acolo, fără ca ea să fi apucat să-şi ia rămas-bun de la tine? Te-ai gândit la asta? Nu poţi să o pedepseşti aşa!

Simţi un junghi în inimă. Nici el nu-şi putuse lua rămas-bun de la tatăl său. Ştia prea bine cum avea să se simtă Tassia dacă lui i se întâmpla ceva rău.

— Va trebui să-i explici, să-i spui ce am făcut pentru ea.

— Păi da. Va trebui să te prezint ca pe un erou, nu-i aşa? Ar fi de preferat, în loc să-i spun despre serile tale de beţie, despre fetele agăţate prin baruri, despre droguri şi bătăi, despre copcile puse la lumina plafonierei din bucătărie…

— Marina…

— Asta faci, Alex? Încerci să-ţi cumperi un loc în paradis? Îţi construieşti pe repede înainte o carieră de tătic model? Sunt aproape zece ani de când îţi neglijezi fata, de când mă neglijezi pe mine, iar acum te-ai dus să mori ca un erou la sute de kilometri de noi? Îţi asumi rolul pozitiv, iar eu ar trebui să te ajut?

— Nu ţi-am cerut să o minţi pe Tassia. N-am fost un tată bun, e adevărat. Cu atât mai puţin un soţ bun. Am trăit după bunul meu plac, am fost egoist şi infidel. Te-am tratat aşa cum n-ar fi trebuit să o fac niciodată.

Marina tăcu, uimită că el nu încerca să se justifice şi îşi recunoştea greşelile. Surprinsă, poate, să audă cuvintele pe care le aştepta de atâţia ani.

— Am dat-o-n bară într-o mulţime de privinţe, cu tine şi cu Tassia deopotrivă. Dar, o dată în viaţă, am şansa să fac ceva care să… nu, nu va şterge tot ce-am greşit, dar ar putea să vă demonstreze că v-am iubit. Că vă iubesc.

Dumnezeule, cât de greu îi venea să rostească toate astea cu glas tare! Îi era de-a dreptul ruşine. La capătul celălalt al firului se auziră hohote de plâns, iar el se simţi groaznic fiindcă nu era în stare să plângă, la rândul său.

— Eşti un ticălos, Alex.

— Ştiu asta, Marina. Ştiu.

O ascultă plângând o vreme, până când, brusc, se opri.

— Fă ce ai de făcut, rosti ea, sec. Dar fă-o repede. N-ai dreptul să mori fără să-ţi iei rămas-bun de la fiica ta.

Închise, fără să-i aştepte răspunsul. El reveni pe terasă. Ora întâlnirii cu Ninel trecuse. Poate că aceasta se răzgândise, într-adevăr. Cu atât mai rău: îi rămânea doar cocktailul Black Russian şi muzica. Intră în bar şi comandă încă un pahar.

Atunci îşi făcu Ninel apariţia. Căci da, era o adevărată apariţie: cu ochii ei albaştri şi genele lungi, negre, cu buzele cărnoase şi roşii, cu părul auriu în lumina spoturilor. Ea îl observă şi se apropie. Purta o rochie elegantă, de seară, şi tocuri înalte. Părea un manechin pe podium, la o prezentare de modă.

— Sper că nu te-am făcut să mă aştepţi prea mult?

Ce-ar fi putut să-i răspundă? Alese să nu spună nimic, ci doar să-i ofere un pahar. Conversară puţin. Amândoi aveau chef de dans. Orchestra cânta

o piesă salsa, aşa că se alăturară cuplurilor de-o seară care ocupau ringul.

Îi luă cu delicateţe mâna şi începu să o conducă. Câţiva paşi de bază, apoi, foarte curând, trecu la mişcări mai complexe. Ninel se ondula cu graţie. El o conducea, dar ea îi rezista, se revolta, se cambra, se îndepărta şi se apropia. Mai mult decât un dans, era o luptă lungă, epuizantă, hipnotică. O paradă amoroasă. Privirile lor nu se mai evitau. Lumea se redusese la o bulă care-i cuprindea doar pe ei, cu limitele marcate de mişcările braţelor lor şi de paşii pe ringul de dans. Trupurile li se lipiră, iar răsuflările li se împreunară.

— Nu mi-ai spus că ştii să dansezi, îi spuse el.

— Fiindcă nu m-ai întrebat, îi şopti ea, atingându-i urechea cu vârful buzelor.

Muzica se îmblânzi şi bătăile inimilor lor se mai liniştiră, dar nu şi arşiţa pe care o resimţeau. Se apropiară şi mai mult. Ritmul încetini, condamnându-le dorinţa la răbdare. Se mişcau cu paşi lenţi, târşâiţi. Simţeau atingerea pielii celuilalt ca pe un contact electric, ce le transmitea fiori în tot corpul. Celelalte cupluri din jur nu mai existau, parcă, iar orchestra cânta doar pentru ei. Mâinile lui Ribalko se aventurară pe teritorii pe care le credea interzise, fără să întâmpine rezistenţă. Ninel îşi aţinti privirea albastră în ochii lui, iar el o trase şi mai aproape de sine. Ea nu mai încercă să-i scape, acceptând să-i fie prizonieră.

Schimbară un sărut lung.

Apoi, fără de veste, ea îşi aşeză palmele pe pieptul lui, obligându-l să facă un pas înapoi. Se întoarse şi părăsi ringul de dans, îndreptându-se spre masa lor. El o urmă.

— S-a întâmplat ceva?

Ea îşi scoase o ţigară lungă şi subţire şi şi-o aprinse. Un picolo o admonestă: fumatul era interzis în interiorul localului. Bombănind, ea strivi ţigara.

— Ce s-a întâmplat? insistă Ribalko.

— Nimic. Sunt obosită. Am să plec.

Îşi luă poşeta. Descumpănit, o privi îndepărtându-se, apoi o ajunse din urmă.

— Am făcut sau am spus ceva care…

— Nu. E vina mea.

Afară, frigul se simţea pătrunzător. Rochia ei roşie dispăruse sub un

impermeabil. Tocurile înalte răsunară în contact cu asfaltul.

— Aşteaptă-mă…

O prinse de încheietură. Ea se eliberă cu un gest scurt.

— N-a fost o idee bună, da? Acum am să plec acasă.

El rămase locului, ţintuit pe trotuar, ca un prost. Ea dispăru după colţ, iar el nu alergă să o ajungă din urmă. Pasărea îşi luase zborul.

Se întoarse la hotel, frustrat. În stradă, prin faţa hotelului, mai multe prostituate încercau să-şi găsească clienţi. Una dintre ele era blondă şi scundă.

— Îmi plac mulatrii cu ochi albaştri, îi şopti ea pe când trecea prin dreptul ei. Dacă vrei, îţi fac o reducere.

— Te bag în mă-ta, târfă proastă, şuieră el către fată şi către toate Ninel din lume.

Rănită în amorul propriu, fata îi arătă degetul mijlociu, pe când el intra în holul hotelului. El nu observă gestul, aşa cum nu observase nici maşina de teren neagră parcată ceva mai încolo. Ajungând în cameră, deschise uşa de la balcon şi se rezemă de balustradă. Fumă o primă ţigară, apoi a doua. După cea de-a treia, se gândi că era vremea să se culce şi, până să adoarmă, se gândi la anchetă.

Încercă să şi-l imagineze pe ucigaş lucrând la una dintre păsările lui. Mirosurile de adeziv, de paie şi rumeguş, care se amestecă. Bucăţi de viaţă disparate care îl înconjoară: piei prinse cu ace de gămălie de scândurele din lemn de pin, viscere smulse macerându-se într-o găleată, cranii şi schelete albite. Materia moartă pare să capete viaţă sub degetele lui, sau măcar o iluzie a vieţii.

La un moment dat, mintea lui începu să o ia razna. Somniferele începeau să-şi facă efectul.

Se află într-o *dacea*, o casă de vacanţă. E o sticlă de vin acolo şi două pahare. De undeva de la etaj se aude muzică latino, în surdină. Urcă scările şi, la atingerea balustradei degetele lui intră în contact cu un lichid vâscos. Sânge. E sânge şi în camera de la etaj. Pretutindeni e sânge. Salteaua de pe pat e găurită în zeci de locuri, de împunsături de cuţit. O strigă pe Ninel, dar ea nu-i răspunde. Coboară în pivniţă. Sunt cuşti aici, iar în acestea se află femei-păsări. Se apropie de una dintre ele. Ea pare că vrea să strige, dar ochii şi gura îi sunt cusute laolaltă. Îi atinge pielea. E rece şi parcă ar fi fost tăbăcită. Nu mai sunt femei, ci sunt piese într-un

muzeu. Ucigaşul s-a comportat la fel ca în cazul păsărilor. Le-a ucis pe toate aceste femei pentru a le ţine aproape de el pentru totdeauna. Împăiate.

Un zgomot de sticlă spartă, un ţipăt ascuţit… Astea nu mai făceau parte din vis, ci era treaz de-a binelea: zarva se produsese undeva pe-aproape.

Din reflex, se rostogoli de pe pat şi ateriză dincolo de acesta, cu arma în mână. Geamul camerei era spart, cioburile fiind împrăştiate pe mocheta bej, minuscule aşchii strălucitoare. Ceva mai încolo, proiectilul responsabil de explozia geamului aterizase lângă piciorul unui scaun. Era o cărămidă, înfăşurată grosolan într-o bucată de hârtie. Cărămida se spărsese în cădere, iar fragmente de argilă roşie erau răspândite în jur.

Se apropie de fereastră. La intersecţie, o maşină de teren neagră tocmai cotea pe o străduţă laterală, într-un scârţâit de frâne. Ribalko îşi puse deoparte arma şi aprinse lumina, apoi ridică proiectilul şi desfăcu hârtia în care fusese înfăşurat acesta. Se rupsese în urma impactului, dar mesajul era perfect lizibil: „Cară-te din zonă, negrotei murdar!”

38

Se hotărî să închirieze o cameră la un alt hotel, fără să-l anunţe pe recepţioner despre geamul spart. N-avea niciun chef să se încurce cu hârţogăraie şi nici să-şi piardă timpul la postul de poliţie, dând declaraţii. Petrecu restul nopţii chinuindu-se să adoarmă şi se trezi la fel de epuizat precum fusese la culcare. După o cană mare de cafea tare, care-i mai risipi niţel din oboseală, plecă să se întâlnească cu Tomik într-o parcare de lângă Maidan. Veteranul era îmbrăcat într-o ţinută de camuflaj şi purta bocanci militărești cu pielea crăpată de-atâta folosire. Era însoţit de un tip tăcut, un bielorus care urma să-i ducă până la gardul de sârmă ghimpată care înconjura Zona Interzisă. Era un prieten vechi al lui Tomik, prin urmare nu exista riscul să-i toarne la poliţie, cum făceau uneori şoferii de autobuz sau maxi-taxi.

Tot drumul, Ribalko se gândi la Ninel. De ce îl respinsese în ajun? Din cauza a ceva ce făcuse? Ceva ce spusese? Ninel era un adevărat mister. Un mister pe cât de frustrant, pe-atât de atrăgător.

După două ore de drum într-o tăcere aproape deplină, bielorusul îi debarcă în apropierea unei porţiuni de gard din sârmă ghimpată aflată departe de căile de acces des frecventate. Ribalko trase în piept cu nesaţ aerul proaspăt. Vântul răcoros aducea dinspre Zonă miros de răşină de pin. Simţea un amestec straniu de euforie şi greaţă, precum un puşti ce se pregăteşte să sară noaptea gardul cimitirului pentru a-şi impresiona prietenii. Tomik trecu drumul fără să mai piardă timpul şi se îndreptă spre împletitura sinistră de sârmă ghimpată. Îşi aruncă rucsacul dincolo de gard, apoi se aşeză pe burtă şi începu să se târască pe dedesubtul firelor.

— Ce mai aştepţi? rosti el, văzând că Ribalko nu-l imitase încă.

Acesta îngenunche şi mătură cu mâna pelicula fină de zăpadă care acoperea pământul, de parcă ar fi mângâiat coama unui animal furios.

— N-ai de ce să te temi aici, mai spuse Tomik. Grăbeşte-te.

Îşi dădu jos rucsacul şi-l azvârli la rândul său peste gard, apoi se întinse pe burtă şi începu să înainteze târâş. Ajuns de cealaltă parte, se ridică în picioare, îşi scutură de zăpadă pufoaica şi-şi luă rucsacul în spinare, ţopăind pentru a-i aşeza mai bine încărcătura pe umeri. Fără să-l aştepte, Tomik se îndreptă ţintă spre pădure, de parcă s-ar fi grăbit să regăsească o

amantă neglijată de prea mult timp.

— Urmează-mă. Nu vorbi şi nu fuma, porunci el.

Abia apucă Ribalko să-şi lege rucsacul, că veteranul dispăruse deja în pădurea albă, aşa că fu nevoit să o ia pe urmele lăsate de acesta în stratul subţire de zăpadă. Vreme de o oră, înaintară într-un ritm atât de rapid, încât Ribalko avea senzaţia că se aflau într-o cursă contracronometru. Fostul militar era mereu cu vreo douăzeci de metri în faţa lui şi foarte adesea nu-i vedea decât rucsacul kaki şi bereta de paraşutist pe care acesta şi-o îndesase pe cap imediat ce trecuse de sârma ghimpată. Uneori, Tomik dispărea în desiş, iar Ribalko se întreba dacă nu cumva avea să-i piardă urma. De fiecare dată, îl regăsea pe fostul militar proţăpit lângă trunchiul unui mesteacăn, fie adulmecând aerul de parcă s-ar fi călăuzit după miros, fie privind în depărtare, spre linia albastră a orizontului, urmărind din priviri traiectoria soarelui ce cobora spre asfinţit.

Abia după două ore făcură o primă pauză.

— Vezi clădirea aia? Acolo o să ne oprim puţin, decretă Tomik.

Arăta cu degetul înspre rămăşiţele unei foste ferme de stat. Edificiul ridicat pe vremea Uniunii Sovietice, cu acoperişul său pe jumătate prăbuşit, nu-i păru foarte tentant lui Ribalko, dar nu protestă, căci simţea nevoia să se odihnească puţin. Intrară, iar Tomik găsi un scăunel care, la vremea lui, fusese probabil folosit de cel care mulgea vacile. Se aşeză şi scoase din rucsac un toc de plastic ce conţinea o brichetă şi un pachet de ţigări.

— Acum putem fuma liniştiţi. Paznicii nu trec niciodată pe aici, iar vântul nu bate chiar aşa de tare.

Luă o ţigară rulată de mână şi şi-o aprinse. Un miros puternic de haşiş se răspândi în jur.

— Marfă afgană. Vrei?

Ribalko privi circumspect spre ţigara răsucită de mână.

— Nu acum. Trebuie să-mi păstrez mintea limpede.

— Cum vrei tu.

Tomik trase în piept cu poftă, apoi expiră fumul pe nas, în volute albăstrii. Repetă operaţiunea până când din ţigară nu mai rămase decât un muc mărunt cu vârful incandescent care era cât pe ce să-i ardă buricele degetelor.

— Dacă n-aş fi avut asta în Afganistan, acolo mi-ar fi rămas oasele,

spuse el, strivind sub talpa bocancului mucul inutil. Tu cum ai reuşit să supravieţuieşti în Cecenia?

— Cu tovarăşii, cu vodca… Şi credinţa. Credeam sincer în ceea ce făceam acolo. Cel puţin la început.

Tomik izbucni în hohote de râs. Ribalko privi îngrijorat spre ferestrele sparte. Probabil că râsul veteranului putea fi auzit la sute de metri în jur. Dacă tocmai atunci o patrulă trecea pe acolo, în căutarea lui Leonski? Mai erau şi cei care-i spărseseră geamul de la hotel în noaptea trecută. Nu voia să dea nici de unii, nici de ceilalţi. Să fi fost marfa afgană motivul pentru care Tomik părea să fi renunţat la orice precauţie?

— Minciunile patriei-mamă, scuipă veteranul. Fie că e vorba de Uniunea Sovietică, de Rusia sau de Ucraina, minciunile-s mereu aceleaşi: *Fiţi bărbaţi! Apăraţi patria! Ucideţi-i pe fascişti! Ucideţi-i pe terorişti! Ucideţi-i pe fascişti, din nou!* Ce porcărie…

De când îl cunoscuse, Tomik nu rostise niciodată atâtea cuvinte dintr-o suflare. Până şi dicţia i se schimbase, iar în ochi i se citea un soi de febrilitate.

— De ce îţi petreci timpul aici, în Zonă? îl întrebă Ribalko.

Tomik îi oferi un rânjet plin de subînţelesuri.

— După război am fost praf. Presupun c-ai trecut şi tu prin asta, nu? De pe-o zi pe alta te întorci în civilie şi ai senzaţia că eşti defazat faţă de tot ce e în jur. Ţi se spune să te razi, să traversezi pe zebră, să porţi cravată, în vreme ce tu, cu doar câteva săptămâni în urmă aruncai în aer casa unei familii de afgani. Am trecut printr-o pasă proastă, multă vreme după ce m-am întors de acolo. M-am apucat de droguri. Îmi pierdeam vremea în Parcul Victoriei din Kiev, laolaltă cu alţi camarazi din Afganistan. Nu făceam nimic, toată ziua. Iar apoi, într-o bună zi, m-a apucat cheful să vin încoace. Nu ştiu de ce. A fost de parcă Zona m-ar fi chemat. Când am urcat pentru prima oară pe unul dintre blocurile din Pripiat, am ştiut că numai aici puteam să mă simt liber.

Fostul militar îl privi intens.

— Când vii în Zonă, e ca şi cum ai asista la o avanpremieră a Apocalipsei. Vezi lumea aşa cum va fi într-o bună zi, fără noi. Şi-apoi, e singurul loc bun pentru cei de teapa noastră. Aici suntem liberi, repetă el. Cu totul liberi.

Strălucirea din ochii lui albaştri păli o vreme, de parcă sufletul i-ar fi

părăsit vremelnic trupul, planând deasupra Kabulului. Ribalko nu îndrăzni să-l întrebe ce voia să spună când vorbea despre „cei de teapa noastră”, şi nici ce însemna pentru el „să fie liber”. Pentru el însuşi, Zona era doar un imens câmp cu ruine, un pustiu pe care trebuia întâmplător să-l traverseze, având o misiune şi un obiectiv precis: să-l găsească pe Leonski. Cu cât avea să petreacă mai puţin timp aici, cu atât mai bine. Pentru Tomik însă, era cu totul altceva. Un spaţiu al libertăţii infinite. Libertatea de-a face… ce anume?

Veteranul nu mai spuse nimic altceva. Se ridică de pe scăunel şi îi dădu de înţeles că venise vremea să o ia din loc.

Acum, după ce fumase, devenise mai vorbăreţ. Părea că ştie absolut tot despre Zonă. Pasărea de colo, de pe creangă? Un piţigoi cu creastă. Urmele de copite imprimate în noroiul de lângă o baltă înnămolită? Un mistreţ. Unii dintre ei puteau atinge până la trei sute de kilograme, dar nu din pricina radiaţiilor, ci fiindcă oamenii îi lăsau, de regulă, în pace, cu excepţia unor braconieri kamikaze. Stivele de lemne tăiate pe care le puteau vedea din loc în loc? Erau munca unor muncitori forestieri clandestini, care tăiaseră cu drujba copacii aflaţi suficient de departe de drumurile umblate de patrule. După ce era scos din zonă, lemnul de la Cernobîl era vândut fără a i se specifica proveniența. Era folosit pentru a fabrica mese sau scaune, care ajungeau să fie vândute la Kiev, dar şi în vreun magazin de mobilier suedez din Franţa. Tomik susţinea că nu era riscant, atâta vreme cât lemnul nu lua foc. Dar vara, la Cernobîl, atunci când mercurul termometrului urca, aveau loc uneori incendii de pădure, iar copacii saturaţi cu cesiu trimiteau în atmosferă radionucleide care erau apoi purtate de vânt înspre Rusia sau spre Europa.

Urmând cursul gândurilor sale dezordonate, Tomik începu apoi să-i vorbească despre centralele nucleare ucrainene. Îi explică faptul că, din pricina războiului din Donbas, cărbunele pentru alimentarea termocentralelor lipsea şi, în consecinţă, statul decisese să exploateze la maximum toate centralele nucleare aflate încă în funcţiune, pentru a evita penuria de energie electrică. Dar toate aceste centrale fuseseră construite în vremea Uniunii Sovietice. Jumătate dintre ele îşi depăşiseră deja data limită de exploatare stabilită în care fuseseră date în folosinţă.

— Şi toată lumea închide ochii. Sau, mai exact, se face că nu vede. Ştii de ce? Fiindcă problemele cotidiene sunt mai importante. Creşterea

preţului benzinei sau al pâinii. Penuria. Războiul. Şi fiindcă nu mai putem trăi fără această energie, URSS-ul ne-a obişnuit cu un drog numit energie atomică, iar noi suntem dependenţi de aceasta. Două treimi din energia pe care o folosim e de origine nucleară. Nu-i rău, pentru o ţară a cărei suprafaţă e grav contaminată de elemente puternic radioactive. Toate astea se întâmplă din vina politicienilor… aceiaşi care ne-au trimis să murim în Afganistan. Preşedinţii Uniunii Sovietice. Leonid Brejnev, Iuri Andropov, Konstantin Cernenko… Nişte măcelari, da! Sper că ard în iad, cu toţii.

După această ultimă tiradă, Tomik reveni la muţenia dinainte. Începuse să se întunece în pădure, iar prezenţa veteranului din Afganistan începu a-i fi semnalată doar de un pârâit de crenguţă, o tijă culcată la pământ, un smoc de iarbă călcat în picioare. Pe când Ribalko se gândea că fusese părăsit de călăuza sa, o luminiţă roşiatică se aprinse la câţiva paşi de el. Tomik îşi aprinsese lampa prinsă pe frunte. Când vorbi, îşi regăsise concizia militărească:

— Vom ajunge la podul peste râul Uj. Dincolo de el e un sat numit Cerevaci. E locul unde poliţia pune la cale adesea ambuscade. Va trebui să ne descurcăm fără lămpi acolo. Dar cerul e senin, luna-i aproape plină. Ar trebui să fie de-ajuns pentru a ne orienta.

Veteranul îşi ridică mâneca şi se uită la ceas. Acele fluorescente luceau slab, într-o nuanţă verzuie. Arătă spre un şir de mesteceni.

— Dincolo de copacii ăia e drumul care duce la Cernobîl. Va trebui să-l urmăm cale de vreo şapte sau opt kilometri pentru a ajunge la Zalisia. Dacă poliţia nu supraveghează podul, vom ajunge în mai puţin de două ore.

Îşi stinse lampa şi rămase locului o vreme, aşteptând ca ochii să i se obişnuiască cu întunericul. Apoi porniră din nou. Aşa cum prevăzuse Tomik, o fâşie de asfalt plină de crăpături trecea dincolo de mesteceni. Urmară drumul până la un pod, pe care-l traversară în grabă. După ce ajunseră în Cerevaci, satul abandonat, Tomik îi ceru tovarăşului său să rămână cu vreo zece metri în urma sa. El avea să deschidă drumul. Veteranul începu să se deplaseze în salturi, oprindu-se din vreme în vreme pentru a scruta penumbra înconjurătoare cu o privire ageră, ca de lup, pândind lucirea jarului unei ţigări în pădurea înconjurătoare sau reflexia lunii pe metalul unei caroserii, ori vreun alt semn cât de mic al prezenţei

unei maşini de patrulare aflată la pândă.

Brusc, pe când urmau să intre în pădurea ce mărginea satul, Tomik încremeni. Aproape imediat, o lumină puternică îl scăldă din cap până-n picioare, ca pe un actor aflat în prim-planul scenei, în lumina reflectoarelor. Ribalko, rămas în întuneric, în afara fasciculului luminos, se aruncă la pământ şi se târî cât putu de repede, adăpostindu-se în spatele unui trunchi de copac. Fostul militar făcu un pas înapoi. Răsună o împuşcătură, iar glontele ridică un pumn de pământ la câţiva metri de el. Tomik se opri şi-şi ridică mâinile. Un poliţist obez îşi făcu apariţia în lumina farurilor maşinii de patrulare. Îl obligă pe Tomik să îngenuncheze, apoi să se întindă cu faţa la pământ.

— Încotro te duci, prietene? răcni sticletele.

Din locul în care se afla, Ribalko putea să-i vadă faţa călăuzei. Cu o clipă înainte ca poliţistul să-i pună cătuşele, Tomik îi făcu scurt cu ochiul, dându-i de înţeles că nu intenţiona să-l trădeze.

— Mă duceam să-i fac o vizită nevesti-tii, răspunse el la întrebarea adresată mai devreme.

Poliţistul cel umflat îi repezi un pumn în şale, iar Tomik icni surd.

— Nu mai face pe deşteptul! Eşti singur? Mai eşti cu cineva?

— Ce-i drept, nevastă-ta a zis să mai aduc vreo trei prieteni, dar…

O nouă lovitură în şale, mai puternică de data asta. Tomik se strâmbă de durere.

— În picioare, îi porunci poliţistul, trăgând de lanţul cătuşelor pentru a-l forţa să se ridice mai repede şi împingându-l apoi spre maşina de patrulare oprită la marginea şoselei.

Cei doi dispărură din câmpul vizual al lui Ribalko. O clipă mai târziu, se auzi un motor, apoi pneurile maşinii patinară pe asfalt şi lumina farurilor trecu pentru o clipă peste locul unde se ascundea. Inima începu să-i bată cu putere, dar poliţistul era ocupat cu condusul. Curând, vehiculul porni înspre Cernobîl.

Ribalko se ridică şi privi în urma maşinii care se îndepărta prin pădure. Când luminile de poziţie dispărură, resimţi în egală măsură uşurare şi o însingurare acută. Tomik îl salvase făcând pe durul, dar de-acum nu mai putea conta pe călăuza sa pentru a ajunge în Zalisia. Porni înainte pe drum, pândind apariţia unor faruri în depărtare, temându-se ca veteranul, luat la bătaie de poliţişti, să nu sfârşească prin a mărturisi că nu venise

neînsoţit. La fiecare intersecţie de drumuri pierdea timp preţios examinând împrejurimile în căutarea unor indicii care să-i anunţe intrarea în Zalisia. Vreme îndelungată găsi doar hale şi locuinţe răzleţe abandonate, până când, în sfârşit, dădu peste un panou rutier ce indica drumul care ducea în satul unde Piotr Leonski avusese casa de vacanţă.

Zalisia era destul de departe de şoseaua principală încât să-şi poată lumina drumul fără a fi reperat. Aprinse lanterna şi o aşezare invadată de vegetaţie i se dezvălui în lumina tremurătoare. Casele erau încercuite de copaci ce le biciuiau zidurile cu crengile lor, iar acoperişurile prăbuşite fuseseră luate cu asalt de legiunile plantelor agăţătoare. În iarbă zăceau colaci de sârmă ghimpată, ca nişte buruieni de fier. Din loc în loc, caroseriile unor maşini rugineau, încremenite pe vecie. Toate fuseseră dezmembrate. Hoţii de metale luaseră cu ei tot ce se putea lua, lăsând în urmă doar carcasele goale. Ba chiar şi acestea purtau urmele vandalizării: unele dintre ele aveau aripile sau plafonul decupate cu lampa de sudură.

Scotoci mai multe case de vacanţă, demult golite. Tot ce putea fi furat de-acolo dispăruse. Rămăseseră doar amintirile ce nu puteau fi vândute: fotografii de familie, scrisori, un ziar vechi datând din preziua accidentului nuclear. Spre patru dimineaţa, sătul de căutări, Ribalko nimeri peste un lucru straniu. Se afla în curtea unei case, când lumina lanternei se reflectă în muchiile unui obiect metalic strălucitor. Era un lacăt nou-nouţ, care închidea uşa unei magazii ale cărei ferestre erau acoperite de obloane. Intrigat, se pregătea să spargă uşa acesteia, când, pe neaşteptate, în casă se aprinse lumina.

39

Instinctiv îşi stinse lanterna. Pitit în spatele magaziei, scrută casa în timp ce scotocea prin rucsac în căutarea armei. Se convinse că aceasta era încărcată şi o îndreptă apoi spre clădire, pândind pe tăcute orice mişcare.

Trecu un minut, apoi al doilea.

Se hotărî să se pună în mişcare. Cu paşi lenţi şi cu privirea aţintită asupra ferestrei luminate traversă curtea şi dădu ocol casei de vacanţă. Uşa era deschisă înspre coridorul de la intrare. Pe jos zăcea un sac de plastic. Prin folia transparentă se ghicea conţinutul: o pasăre mare, moartă.

Inima lui Ribalko începu să bată de să-i spargă pieptul. Piotr Leonski era aici.

Se strecură înainte, pe coridor. Un covor prăfuit acoperea podeaua veche, estompându-i scârţâitul. Drept înainte erau scările ce duceau la etaj. O lumină puternică răzbătea de-acolo. Puse piciorul pe prima treaptă, care gemu uşor sub greutatea sa, îndeajuns de tare însă pentru ca zgomotul să fi fost auzit la etaj. Se opri, ţinându-şi răsuflarea. Niciun zgomot. Mai făcu un pas şi…

O lovitură cumplită în creştetul capului. Explozie de stele verzi în faţa ochilor. Durerea i se răspândi din cutia craniană până la extremităţile fiecărui nerv din corp. Cu un efort supraomenesc, se întoarse şi văzu o siluetă ţâşnind afară pe uşa de intrare în casă. Ridică arma.

Bam! Bam!

Două împuşcături sfâşiară liniştea nopţii; gloanţele se înfipseră în cadrul de lemn al uşii. Cu mare greutate, se ridică şi se împletici la rândul său spre ieşire. Buimac în urma loviturii, se împiedică în covor şi se prăvăli lateral, lovindu-se violent de perete. Umărul său atinse o fotografie veche înrămată. Sticla protectoare se făcu ţăndări şi simţi cum aşchiile îi zgâriau mâna. Strânse din dinţi şi se precipită afară. Măturând bezna din jurul casei cu fasciculul de lumină al lanternei, zări la vreo treizeci de metri distanţă strania siluetă a celui care scăpase de gloanţele sale. Purta o ţinută de culoare verde, un soi de costum de scafandru antiradiaţii.

Distanţa dintre el şi pradă se reducea cu fiecare pas. O bucurie feroce puse stăpânire pe gândurile sale: având în vedere că scăpase cu viaţă, era

limpede că Leonski nu era înarmat. Ribalko îşi dublă eforturile pentru a mai câştiga câţiva metri. Înţelegând că n-avea să scape de el, Leonski o coti spre o clădire masivă cu pereţi de piatră şi se repezi în interior. Ribalko îşi frână avântul şi trecu la rândul său pragul, cu băgare de seamă, ca nu cumva bătrânul ucigaş să-i fi întins o nouă capcană, aşa cum procedase în propria casă de vacanţă.

Se trezi într-o sală mare, goală, cu tavanul împodobit cu decoraţiuni de ipsos. În fundul încăperii se zărea o scenă, deasupra căreia tronau lozinci închinate gloriei comunismului. Îşi dădu seama că intrase într-un cămin cultural. Printr-o fereastră îl zări pe Leonski, care tocmai se strecura într-o încăpere adiacentă celei în care se afla. Se avântă pe urmele lui, făcu trei paşi şi…

Podeaua se rupse brusc sub el. Căderea dură însă doar o fracţiune de secundă. Între podea şi fundaţia clădirii se afla un gol de numai un metru. Se trezi aşadar blocat la nivelul taliei între scândurile podelei, scuipând şi tuşind din pricina norului de praf ridicat de prăbuşire, în care pluteau particule aparţinând întregului spectru de metale grele radioactive din tabelul periodic al lui Mendeleev. Scăpase lanterna, care se rostogolise cât colo şi care acum îi lumina faţa. Realiză cu groază că-şi pierduse şi arma. Prizonier al scândurilor putrezite, pipăi disperat în jur în căutarea ei. Lumina lanternei se ridică deodată în aer: Leonski pusese mâna pe ea. Mijindu-şi ochii, Ribalko zări arma căzută pe podea, apoi mâna înmănuşată a ucigaşului, care se aplecase să o ridice. Leonski înălţă arma, aţintind-o asupra sa. Răsufla greu. Orbit de lumina lanternei, Ribalko nu-i putea distinge chipul, dar reuşi să distingă masca cu filtru care-i îngreuna respiraţia călăului său.

Se sfârşise. Închise ochii. Într-un fel, se simţea uşurat. Nu avea să mai fie nevoit să îşi tragă un glonte în cap, avea s-o facă altcineva în locul său. Iar apoi, Tassia avea să primească un sfert din suma promisă de Sokolov. Tot era mai mult decât nimic.

I se păru că aştepta de-o veşnicie. Împuşcătura nu veni. Deschise ochii. Arma era în continuare aţintită asupra sa, la fel şi lanterna.

— Ce naiba faci, ticălosule? se răsti el la ucigaş.

Nu primi răspuns. Apoi Leonski îşi ridică piciorul drept şi-l izbi violent cu călcâiul în gură. Ameţit, Ribalko scuipă sânge. O a doua lovitură îl atinse în tâmplă. Nu mai apucă să se întrebe de-a ce se juca ucigaşul, căci o a treia

lovitură de picior îi atinse bărbia, trimiţându-l în beznă.

ÎN MIEZUL TĂCERII ALBE

40

Tubul de neon cu o lumină palidă din tavan bâzâi şi o uşă se trânti cu zgomot în clinica centralei nucleare de la Cernobîl.

— Aţi văzut, domnule profesor Ribalko, că v-am găsit până la urmă? răsună o voce răguşită.

Ribalko se ridică în capul oaselor. Bărbatul care intrase îi era cunoscut: era căpitanul Melnik, poliţistul care venise la sediul Asociaţiei 1986 după atacul neonaziştilor. Cu toate acestea, ucraineanul nu era uşor de recunoscut: ţeasta şi obrajii îi erau raşi, în vreme ce la prima lor întâlnire căpitanul avea o barbă de tăietor de lemne şi o chică blondă deasă.

Melnik îşi trase un scaun şi se aşeză lângă patul său, pe partea opusă celei unde era legat. Îl legaseră cu cătuşe de marginea patului, ca nu cumva să îi vină ideea de-a o şterge înainte să fie interogat.

— Am stat de vorbă cu colegii mei, cei care v-au găsit în satul Zalisia. După spusele lor, aţi fost atacat de un individ care jefuia ruinele.

Ribalko încuviinţă. Ucraineanul scoase din buzunarul interior un teanc de foi îndoite în patru.

— Agresorul dumneavoastră a fost cumva individul ăsta?

Melnik îi arătă o fotocopie a paşaportului lui Tomik.

— Nu-l recunosc.

— Sunteţi sigur? A fost arestat cu puţin înainte să vă fi găsit.

— Categoric. Agresorul meu purta o ţinută antiradiaţii. Nu i-am văzut faţa.

Poliţistul oftă. Răsuflarea îi mirosea a cafea, a ţigări şi-a nopţi nedormite. Afară, soarele nu răsărise încă. Era undeva între cinci şi şase dimineaţa.

— Aş vrea să ştiu, domnule profesor, cum vă puteţi justifica prezenţa în Zalisia, când întreg sectorul a fost închis?

Ribalko îşi trecu mâna prin păr, de parcă ar fi încercat să-şi pună ordine în gânduri. La scurtă vreme după ce loviturile lui Leonski îl făcuseră să-şi piardă cunoştinţa, se trezise în clădirea căminului cultural şi abia apucase să se extragă din gaura din podea, când o patrulă de poliţie năvălise peste el. Mimase amnezia, afirmând că fusese lovit, îşi pierduse cunoştinţa şi nu îşi amintea nimic. Acum însă, după ce fusese examinat de un medic şi

acesta nu detectase niciun fel de leziuni grave ale craniului, cu greu mai putea să-şi permită să susţină acelaşi lucru pentru a se apăra.

— Voiam să observ animalele nocturne, explică el. Din cauza interdicţiei de circulaţie, e dificil să vezi în acţiune păsările care vânează noaptea.

— Domnule profesor Ribalko, Zona Interzisă din jurul centralei nucleare de la Cernobîl nu-i un loc potrivit pentru plimbări nocturne. E ilegal şi periculos. Noaptea vă puteţi întâlni cu diverse persoane indezirabile.

— Aşa e, am fost imprudent. Sper că asta n-o să mă coste acreditarea, nu-i aşa?

— Nu depinde decât de dumneavoastră, domnule *profesor*.

Poliţistul despături o altă foaie din teanc şi o întoarse spre el. Era o fotocopie a unei pagini ilustrate dintr-un manual de ornitologie. Înfăţişa un soi de vrabie cu o dungă subţire galbenă pe creştetul capului.

— Puteţi să-mi spuneţi cum se numeşte pasărea asta?

— De ce?

— Răspundeţi-mi la întrebare: cărei specii aparţine pasărea asta?

Simţi un nod în stomac. Avea oare Melnik îndoieli în privinţa identităţii sale, sau pur şi simplu descoperise la casa lui Leonski o pasăre pe care voia să o identifice? Şi într-un caz, şi în celălalt, dacă nu ghicea numele speciei, acoperirea sa avea să fie spulberată. Se concentră asupra păsării şi încercă să-şi amintească dacă o văzuse cumva în cartea de ornitologie primită de la Ninel.

— Ei? insistă Melnik.

— Aş spune că e o vrabie.

— Într-adevăr, aparţine ordinului paseriformelor, dar vrăbiile de diferite specii reprezintă jumătate din numărul total de specii de păsări, din câte-am citit. Aşadar, aţi putea fi ceva mai precis: care e numele acestei vrăbii?

Ribalko îşi muşcă interiorul buzelor. Cacealmaua sa nu funcţionase.

— Îmi pare rău, dar nu-mi vine acum în minte denumirea exactă.

— E o presură cu sprâncene galbene. N-aţi studiat specia asta la facultate?

— Mi-e greu să mă concentrez acum, probabil din pricina loviturilor la cap.

— În cazul ăsta, să încercăm ceva mai uşor.

Melnik îi arătă o altă pasăre.

— Ce este asta?

O pasăre cenuşie, cu dungi pe burtă şi în partea inferioară a aripilor – cam asta era tot ce-ar fi putut spune Ribalko.

— Aţi amuţit brusc? E un cuc comun. Ştiţi, păsările acelea care parazitează cuiburile altor specii. Femela cucului depune un ou în cuib şi cealaltă pasăre îi face treaba mai departe. Se pare că puii de cuc împing apoi celelalte ouă din cuib, pentru a fi mai bine hrăniţi. Nişte ticăloase şmechere, păsările astea… Dar în momentul ăsta cucul e departe de-a fi cea mai dăunătoare specie care trăieşte la Cernobîl.

Melnik îi arătă o ultimă imagine. Era o rândunică. Ribalko rămase tăcut.

— Ei? Nu-i nevoie să ai o diplomă de ornitolog pentru a recunoaşte piţigoiul ăsta, nu-i aşa?

— E o rândunică, spuse Ribalko, ezitant.

— Exact. O rândunică.

Melnik puse foile înapoi în buzunar, apoi îşi încrucişă braţele.

— Nu eşti ornitolog. Şi nu te-ai plimbat noaptea prin Zonă ca să observi cucuvele şi alte bufniţe. Cine eşti cu adevărat şi ce naiba cauţi la Cernobîl, Ribalko?

Gândi pe cât de repede îi îngăduia creierul zdruncinat. Melnik se prinsese cu siguranţă că ancheta moartea lui Leonid Sokolov. Nu i-ar fi folosit la nimic să nege. Desigur, ucraineanul nu-l putea acuza de mare lucru. În cel mai rău caz, avea să-l expedieze la tribunalul din Ivankiv, unde avea să se aleagă cu câteva săptămâni de puşcărie. Însă, în starea în care se afla, câteva săptămâni însemnau o veşnicie.

— Amicul tău Tomik nu intră clandestin în Zonă pentru prima oară. Oamenii mei îl interoghează acum şi sunt sigur că va sfârşi prin a ne spune tot adevărul. Aşa că ai face bine să încetezi cu minciunile.

— Am fost angajat pentru a face lumină în privinţa morţii lui Leonid Sokolov, mărturisi Ribalko.

Melnik păru că se destinde.

— De către cine? întrebă el, cu o voce mai blândă.

— De către tatăl său.

— Vektor Sokolov! Ce surpriză, făcu ucraineanul, pe un ton deloc entuziast.

Îşi scoase telefonul şi-l deblocă atingând ecranul de câteva ori.

— Uită-te la astea, spuse el, întinzându-i telefonul.

Pe ecran era afişată o fotografie din interiorul magaziei de lemn din curtea casei de vacanţă a lui Leonski.

— Dă-i drumul, derulează fotografiile, îl încurajă Melnik.

Cu o mişcare a degetului mare, Ribalko trecu la poza următoare, care înfăţişa duşumeaua plină de praf şi rumeguş, pe care se amestecau zeci de urme de paşi. Una dintre ele ieşea în evidenţă, în mijlocul fotografiei: o urmă de talpă gigantică, cu siguranţă numărul 47. Atinse din nou ecranul şi îi apăru imaginea unei etajere plină de bobine de aţă, de foarfece, bisturie şi borcane translucide. Produse chimice, aşchii de lemn, globi oculari de sticlă, conţinutul recipientelor semăna cu ceea ce-i fusese dat să vadă în atelierul taxidermistului din Kiev. Era acolo chiar şi un vaporizator pentru apă, menit să menţină elasticitatea pieilor în timpul în care sunt jupuite.

Îşi dădu seama că magazia era atelierul lui Piotr Leonski.

— De ce îmi arătaţi toate astea?

— Continuă! îi ordonă Melnik.

Următorul clişeu îl înfioră. Pe o planşă mare, sprijinită pe două capre, erau aşezate pe spate două rândunele moarte, cu aripile desfăcute. Ciocul le era astupat cu o bucată de vată, pentru ca fluidele corporale să nu se scurgă în afară şi să păteze penajul.

Următoarele fotografii erau mai banale. O grămadă de crengi care aşteptau să fie transformate în suporturi pentru păsările împăiate. Etajere cu câteva cărţi despre păsările din Europa de Est. Montaje osteologice, schelete descărnate, de o albeaţă dătătoare de fiori. Iar apoi, pe neaşteptate…

Imaginea unui cadavru palid şi descărnat îi agresă retinele. Corpul era întins pe o masă de inox, pătată cu sânge închegat. Faţa. Faţa era încremenită într-un strigăt mut care-i deforma buzele albăstrii, iar în locul unde ar fi trebuit să se afle ochii, două cratere întunecate fixau obiectivul.

Înghiţindu-şi cu greu saliva, Ribalko îi înapoie telefonul lui Melnik.

— Mortul e Ruslan Agopian. E fiul poliţistului care a condus ancheta privind asasinarea Olgăi Sokolov şi a Larissei Leonski, în 1986.

— Pentru numele lui Dumnezeu…

Melnik scoase din buzunar un pachet de ţigări şi îşi aprinse una, ignorând cu nonşalanţă pictograma de pe perete care interzicea categoric

fumatul în spaţiul clinicii.

— Acum, când ne-am lămurit cum stau lucrurile, aş vrea să-mi vorbeşti despre ancheta ta, spuse căpitanul, expirând fumul.

Iată-ne în momentul decisiv. Acum avea să se decidă tot: libertatea sau închisoarea? Trebuia să negocieze la sânge.

— Ce aş avea de câştigat dacă v-aş spune ceea ce ştiu?

— Ar fi de-ajuns să pocnesc din degete ca să te bag la puşcărie dacă refuzi să cooperezi. Ai fost găsit la câteva zeci de metri de locul în care s-a comis o crimă.

— Şi după aceea? În ce fel ar ajuta asta la prinderea ucigaşului?

Melnik se încruntă.

— Ascunzându-mi informaţiile pe care le cunoşti, sprijini în mod indirect un criminal. Dacă acesta va mai face vreo victimă, răspunderea îţi va aparţine.

— Eu pot să trăiesc cu răspunderea asta. Dar dumneata, căpitane? Sfântul Iosif are să te ierte dacă vei lăsa să-ţi scape şansa de a ajunge mai aproape de prinderea ucigaşului?

Iritat, Melnik ridică fermoarul puloverului, astfel încât să ascundă medalionul de la gât, ce purta efigia sfântului.

— Ce vrei în schimbul a ceea ce ştii?

— În primul rând, aş vrea să fiu liber atunci când stăm de vorbă.

Trase de cătuşele care-l legau de pat. Fără prea mare tragere de inimă, Melnik scoase din buzunar o cheiţă şi îndepărtă cătuşele.

— Şi mai departe?

— Vreau să nu luaţi în considerare ceea ce am făcut aseară.

— Doar atât? se înfurie Melnik.

— Nu. Vreau să am şi eu acces la ceea ce aţi aflat.

— N-am de gând să îţi dezvălui absolut nimic.

— Atunci n-am să scot o vorbă.

— Nu întinde prea mult coarda, Ribalko. Aş putea să te trimit chiar acum la închisoarea din Lukyanivska. Cei ca tine nu-s prea iubiţi acolo.

— „Cei ca mine”? Ce trebuie să înţeleg de-aici?

— Că trebuie să fim realişti: un rus negru are o speranţă de viaţă numărabilă în ore într-o puşcărie ucraineană.

— Dacă mă bagi după gratii nu vei fi mai aproape de prinderea lui Leonski. El e principalul suspect şi pentru voi, nu-i aşa?

Melnik îl privi în ochi, lung.

— E-n regulă, spuse poliţistul ucrainean într-un târziu. Vom face schimb de informaţii. Poţi să începi.

— Pot avea garanţia că n-ai să mă arunci în puşcărie după ce-ţi voi fi spus ceea ce ştiu?

— Ai cuvântul meu.

Ribalko nu se putu abţine să izbucnească în râs.

— Cuvântul unui poliţist? Am nevoie de ceva mai palpabil.

— Fie îmi acorzi încredere, fie conversaţia noastră se sfârşeşte aici.

Îl cântări din ochi pe ucrainean, fără să scoată vreo vorbă. Cunoscuse mai mulţi poliţişti mincinoşi, trişori sau hoţi decât cinstiţi. Şi totuşi, ceva îl făcea să simtă că putea să aibă încredere în Melnik. La urma urmei, nu prea avea de ales.

— Aşa cum am spus mai devreme, Vektor Sokolov m-a angajat să-l găsesc pe ucigaşul fiului său…

Povesti cum fusese recrutat de fostul ministru, apoi continuă cu autopsia făcută la Doneţk.

— Stai puţin: cadavrul lui Leonid Sokolov era puternic radioactiv. Credeam c-a fost înmormântat într-un cimitir din Kiev, sub o lespede de beton şi plumb!

— Vektor Sokolov e putred de bogat. În schimbul unei sume de bani, a aranjat ca trupul să fie recuperat înaintea înhumării.

Ribalko trecu în revistă cele aflate în urma autopsiei. Melnik îl ascultă atent, luându-şi notiţe într-un carneţel. Atunci când pomeni de uliul pe care îl descoperise în cadavrul lui Leonid, mai vârstnicul poliţist îi oferi un element pe care nu-l cunoştea:

— Cea de-a doua victimă a lui Leonski se numea Natalia Winograd. A fost găsită moartă într-o piscină din Pripiat. Şi ea avea un uliu în abdomen. La faţa locului am mai găsit şi o altă pasăre…

— O rândunică? îl întrerupse Ribalko.

Melnik încuviinţă. Aşadar, acesta era elementul de legătură între crime: de fiecare dată când ucidea, lăsa în urmă o rândunică împăiată. Melnik îi explică faptul că ucigaşul trimisese una şi la biroul său, de parcă ar fi vrut să-l sfideze. Ribalko căzu pe gânduri: era oare rândunica un soi de fetiş pe care ucigaşul îl folosea ca să-şi sporească plăcerea sadică? Oare se gândea la viitoarele victime atunci când jupuia o rândunică pentru a o împăia?

— Ce anume îl determină să lase întotdeauna pasărea asta în preajma cadavrului? întrebă el.

— Pentru a avea un răspuns, ar trebui să mă transpun în mintea acestui bolnav şi n-am deloc chef să fac asta. Dar am o colegă care e de părere că e o legătură cu primele lui crime. Exista o rândunică împăiată în camera soţilor Leonski.

Melnik îl întrebă dacă legistul reuşise să determine cauza morţii lui Leonid Sokolov.

— A fost otrăvit, îi spuse Ribalko.

— Cianură?

— Nu, arsenic. Să înţeleg că pentru Natalia a folosit cianură?

— Exact. Iar punctul comun al acestor otrăvuri…

— …Este că ambele sunt utilizate în taxidermie. Ceea ce ne confirmă că ucigaşul e Leonski. Ritualul crimelor e legat de pasiunea lui pentru animalele împăiate. De altfel, aşa mi-am dat seama că el e ucigaşul lui Leonid.

Îi explică lui Melnik raţionamentul său: rândunica pe care o găsise la locul comiterii crimei, discuţia avută cu taxidermistul şi apoi cu Sokolov, care îşi amintea că Leonski era pasionat de împăierea animalelor.

— Toate astea mi-au inspirat ideea de a arunca o privire la casa lui de vacanţă, în zonă. Acesta e motivul pentru care mă aflam acolo.

Îi povesti ce se întâmplase la *dacea* lui Leonski.

— I-ai văzut faţa? vru să afle Melnik, plin de speranţă.

— Aşa cum am spus mai devreme, purta un costum antiradiaţii şi mi-a pironit lanterna în ochi.

— Ţi-a spus ceva?

— Nu, doar a aţintit arma asupra mea. Dar n-a tras şi nu înţeleg de ce. Dar tu cum ţi-ai dat seama că el e asasinul lui Leonid?

Melnik îi vorbi despre arhivele pe care le consultase, privind crimele din 1986.

— Am avut şi ocazia să discut cu tipul din KGB care a condus atunci investigaţia. Chiar şi acum, după atâţia ani, era convins că Leonski a fost asasinul celor două.

— Dar, în cazul ăsta, de ce n-a fost arestat atunci?

— Din motive politice. Puterea sovietică nu voia să se mai facă vâlvă în jurul centralei sau în legătură cu angajaţii acesteia. KGB-istului i s-a impus

să îngroape toată povestea, punând crimele în seama unui individ deja condamnat la moarte. Iar Leonski a fost eliberat.

— Înţeleg. Dar cele trei victime de acum? Există o legătură între ele?

— Am o teorie, începu ucraineanul. Arseni Agopian, tatăl celei de-a treia victime, a condus ancheta miliţiei privind dubla crimă din 1986. Anton Winograd, tatăl celei de-a doua victime, era vecin cu Leonski. Mărturia lui a întărit bănuielile miliţiei cu privire la acesta şi a dus la încarcerarea lui. Cât despre Vektor Sokolov, acesta a plătit nişte deţinuţi ca să se „ocupe" de Leonski în puşcărie. Am senzaţia că omul nostru se răzbună pe cei pe care-i consideră răspunzători pentru moartea uneia dintre fiicele sale. Acum treizeci de ani, Leonski a fost arestat la un punct de control al miliţiei, în timp ce fugea din zonă cu gemenele sale. Cele două fete au fost duse înapoi la Pripiat. La scurt timp după aceea, una dintre ele a murit de leucemie.

— Aşadar, rândunica lăsată în apropierea cadavrelor e o modalitate de a-şi semna crimele, dacă ar fi să mă iau după raţionamentul tău.

— Într-adevăr. Mă gândesc că vrea să le dea de înţeles părinţilor victimelor sale că le ucide copiii din cauza a tot ceea ce a avut de îndurat în trecut din cauza lor.

Explicaţia era plauzibilă. Şi totuşi, ceva îl deranja pe Ribalko în acest raţionament. Semnându-şi crimele, Leonski oferea poliţiei ocazia de a-l prinde. Era o alegere sinucigaşă, care fusese pe punctul de a-l pierde în momentul confruntării lor din Zalisia. O alegere sinucigaşă… Ribalko se gândi la traficantul care preluase identitatea lui Piotr Leonski. Chinuit de cangrenă, individul voia să moară, dar nu de propriile mâini. Voia să fie ucis de altcineva.

Ucis de altcineva…

— E bolnav, mormăi Ribalko.

— Puţin spus, se amuză Melnik. Un ucigaş care vâră păsări împăiate în cadavrele victimelor sale…

— Nu. E bolnav în sens propriu. Leonski lucra la centrală atunci când a explodat reactorul 4. Am aflat că primea o pensie în calitate de victimă a catastrofei. Suferă aşadar de o boală care îl condamnă la moarte, pe termen mai mult sau mai puţin lung.

— Spui aşadar că ar simţi că i se apropie sfârşitul? Asta ar fi o explicaţie pentru nepăsarea cu care împrăştie cadavrele peste tot, fără să-i pese de

posibilele consecinţe.

Melnik îşi duse mâna la faţă, de parcă ar fi vrut să-şi mângâie barba. Negăsind nimic, se mulţumi să-şi scarpine bărbia.

— Aşadar, avem de-a face cu un nebun care vrea să se răzbune şi are un timp limitat pentru a o face. Într-un fel, asta simplifică lucrurile. Nu va lovi la întâmplare, ci are cu siguranţă o listă precisă a ţintelor sale.

— Copiii… Ninel, murmură Ribalko.

Îşi aminti de una dintre fotografiile pe care i le arătase Melnik. În atelierul său din inima zonei, Leonski avea două rândunele pregătite pentru împăiere. Asta însemna că, în afara fiului lui Arseni Agopian, mai avea încă o ţintă. Dacă aceasta era Ninel?…

— Dă-mi telefonul! îi ceru el lui Melnik.

— Pentru ce?

— Trebuie să verific ceva. E foarte important.

Poliţistul îi întinse mobilul, fără să înţeleagă mare lucru. Ribalko formă numărul lui Ninel şi îi intră imediat robotul.

— Haide, răspunde odată…

— Pe cine suni?

Ezită. Ninel îl pusese să jure că nu avea să dezvăluie nimănui secretul ei şi susţinuse că nimeni nu ştia despre legătura dintre ea şi Vektor Sokolov. Dar dacă se înşelase, iar Leonski o recunoscuse. În definitiv, semăna mult cu mama sa. Brusc, Ribalko realiză cât de neglijent fusese: nici măcar după treizeci de ani, Leonski nu avea cum să fi uitat chipul Olgăi Sokolov, femeia pe care o ucisese.

— Cred că am făcut o greşeală enormă, rosti el, cu o voce pierită.

Un nou apel. Din nou, robotul. Lăsă un mesaj.

— Ninel, sunt Alexandr. Sună-mă imediat ce vei asculta acest mesaj! Imediat!

Se gândi, îngrozit, că era posibil ca mesajul său să fie adresat unei moarte. Oscilând între speranţă şi neîncredere, se hotărî să o sune pe Sveta. Tânăra femeie răspunse destul de greu.

— Alexandr? Ai văzut cât e ceasul? se lamentă ea cu o voce somnoroasă.

— E urgent! Ştii cumva unde e Ninel?

— La ora asta nu poate fi decât acasă.

— Nu răspunde, îmi intră direct robotul.

— Poate i s-a descărcat telefonul? Dar ce s-a întâmplat?

— Nu pot să-ţi spun decât că e în pericol.

— Sectorul Dreapta, iar?

Neonaziştii… De ăştia chiar uitase.

— Nu ştiu… S-ar putea să fie mai grav… Când ai văzut-o ultima oară?

— N-am mai văzut-o de când a fost închis accesul în Zonă. Dar m-a sunat ieri dimineaţă.

— Pe la ce oră?

— În jur de zece.

— Şi despre ce aţi vorbit?

— Despre închiderea accesului în Zonă, bineînţeles. Voia să ştie dacă demersurile mele pentru reînnoirea autorizaţiilor noastre de acces au avut vreun rezultat… Mă sperii, Alexandr! Ce s-a întâmplat?

— Eu… Am să te sun mai târziu.

— Aşteaptă! Spune-mi de ce…

Închise, fără să îşi ia rămas-bun.

— Trebuie să trimiţi o patrulă la Ninel acasă, îi spuse lui Melnik, înapoindu-i telefonul. Chiar acum.

— Ce legătură are cu Leonski?

— Ninel… Ninel e fiica lui Sokolov.

Ucraineanului nu-i veni să-şi creadă urechilor.

— Fiica lui? răcni el. Dar Sokolov mi-a spus că nu are alţi copii!

— Ea l-a pus să jure că nu-i va divulga originile. Ninel e în conflict cu tatăl ei de ani de zile.

— *Blyad!*

Melnik îşi scoase telefonul.

— Novak? Eşti la Kiev? Perfect! Ai să mergi chiar acum acasă la Ninel. Da, ecologista. Nu, nu-i vorba de o percheziţie, trebuie doar să te asiguri că e teafără. Adresa e…

Se întoarse spre Ribalko, care-i recită strada şi numărul apartamentului, pe care Melnik i le repetă apoi interlocutoarei sale.

— Voi suna la cel mai apropiat comisariat, să-ţi trimită întăriri. Sub nicio formă nu intra acolo de una singură! Dacă nu-s acolo când ajungi, îi aştepţi, te mulţumeşti să supraveghezi intrarea. E posibil ca Ninel să fie una dintre ţintele lui Leonski. Da… Nu… O să-ţi explic.

Închise.

— Ninel n-ar fi trebuit să îmi ascundă asta. Şi nici tu, îl mustră Melnik. Ar fi trebuit să-mi spui că e fiica lui Sokolov. Am fi putut să o protejăm.

— Aşa cum l-aţi protejat şi pe fiul lui Agopian? îi replică ironic Ribalko.

Melnik se enervă:

— Chiar nu eşti persoana potrivită pentru a-mi face astfel de reproşuri! Şi, ca să ştii, Arseni Agopian a refuzat să îl punem pe fiul său sub supraveghere până la arestarea lui Leonski, în ciuda avertismentelor noastre. Hai, mergem la comisariat, adăugă apoi, ridicându-se.

Pe Ribalko îl dezbrăcaseră atunci când ajunsese la clinică, de teama unei posibile contaminări radioactive. Melnik ieşi din încăpere, pornind în căutarea unui schimb de haine pentru rus. Acesta se ridică imediat şi examină fereastra. Era blocată, dar se afla la parter: ar fi putut sparge geamul cu scaunul şi să fugă. Dar ce-ar fi făcut mai departe? Să fure o maşină şi să gonească spre Kiev? Inutil: ar fi fost cu siguranţă oprit la unul dintre punctele de control care împânzeau acum zona. Nu avea de ales: trebuia să aştepte şi să se supună. Melnik era cel care conducea acum dansul.

Ucraineanul se întoarse în sala de consultaţii.

— Îmbracă-te! îi spuse, întinzându-i una dintre salopetele gri-albăstrii cu portocaliu pe care le purtau muncitorii de pe şantierul sarcofagului de la Cernobîl.

Îi adusese şi o pereche de bocanci de lucru, puţin cam mari. Se îmbrăcă fără să protesteze, apoi părăsiră împreună clinica.

Se apropiau de comisariat atunci când telefonul lui Melnik începu să sune. Era Novak. Ignorase ordinul primit şi se dusese ţintă la apartamentul lui Ninel. Superiorul ei o mustră, apoi îi ascultă raportul, fără ca faţa încordată să i se destindă.

— Deci? întrebă Ribalko, presimţind că veştile nu erau bune.

— Ninel nu e acasă şi în apartament se văd urmele unei lupte.

Apoi poliţistul adăugă, cu un glas lipsit de intonaţie:

— Asta nu e tot. Leonski a lăsat un mesaj.

41

Timpul se scurgea cu repeziciune. Două ore Ribalko fu interogat cu privire la ancheta sa. Întrebările reveneau periodic, mereu aceleaşi, fiind menite să-i verifice coerenţa poveştii, iar asta îl scotea din minţi. Ninel nu avea timp de pierdut.

— V-aş fi mult mai de folos afară decât închis aici! se enervă el atunci când i se ceru să povestească din nou cum îl urmărise pe Leonski printre ruinele din Zalisia.

— Asta e procedura, îi replică poliţistul care îl chestiona.

— Unde e căpitanul Melnik? Vreau să vorbesc cu el.

— E ocupat.

— Ce-au găsit acasă la Ninel? Ce conţinea mesajul lui Leonski?

— Nu sunt autorizat să vă spun nimic. Şi, oricum, nu ştiu nimic din toate astea. Acum răspundeţi-mi la întrebare: de unde ştiţi că Leonski e cel care v-a lovit în căminul cultural din Zalisia?

Ribalko pufni, excedat:

— Cine altcineva aţi fi vrut să fie? Blestematul ăsta s-a mutat înapoi în fosta casă de vacanţă. Probabil a instalat un generator, ca să aibă curent electric. Se foloseşte de magazia din curte pentru a prelucra cadavrele. Pentru numele lui Dumnezeu, ştiţi deja toate astea!

Îşi masă tâmplele. Medicamentele primite la clinică începeau să-şi piardă efectul. Îl ardea pielea de pe faţă şi din când în când o durere acută îi traversa creierul.

— N-am să mai spun nimic. Vreau să vorbesc cu Melnik. Chemaţi-l!

— E într-o şedinţă. Nu pot să…

— Chemaţi-l aici!

Poliţistul încercă să-l convingă să revină la sentimente mai bune, dar Ribalko se încăpăţână să tacă. Rămas fără argumente, poliţistul îşi sună un coleg şi-i ceru să îl informeze pe căpitanul Melnik despre atitudinea martorului.

— N-ar trebui să mai faceţi pe deşteptul, îi spuse poliţistul după ce încheie convorbirea. Vă asumaţi un risc serios, aţi putea fi acuzat de obstrucţionarea justiţiei, de rebeliune, de violarea legilor care privesc circulaţia în zona de excluziune…

— Te bag în mă-ta! Poftim, poţi adăuga şi ultrajul pe listă.

Poliţistul se îmbujoră. Din fericire, Melnik tocmai intra în birou.

— E-n regulă, Saşa, mă ocup eu de el, i se adresă el subordonatului său, care stătea să plesnească de furie. Ribalko, urmează-mă.

Melnik îl conduse într-o sală de şedinţe micuţă, cu zugrăveala scorojită. Mai multe scaune pliante erau înghesuite în semicerc în jurul unei servante metalice pe care trona un televizor antic, un model din anii ’90, cu tub catodic. Lângă acesta bâzâia un videocasetofon. Ribalko nu mai văzuse unul de cel puţin un deceniu.

— Mesajul lui Leonski a fost înregistrat pe o videocasetă. A trebuit să aducem vechiturile astea din pivniţă ca să-l putem viziona.

Arătă spre paralelipipedul de plastic negru aşezat pe capacul videocasetofonului. Ribalko îl apucă cu băgare de seamă şi examină eticheta lipită pe el.

— „Pentru căpitanul Melnik şi locotenentul Ribalko”, citi el.

— Aşadar, suntem colegi?! comentă Melnik.

— Da. Lucrez la poliţia din Moscova.

— Şi totuşi, accentul nu se simte.

— N-are de ce să se simtă. Sunt născut aici, la Pripiat.

— Un poliţist care vorbeşte ucraineana şi cunoaşte locurile… acum înţeleg de ce Sokolov te-a angajat tocmai pe tine.

— Da. Dar n-am reuşit să-l prind pe Leonski şi nu ştiu unde-i e fiica. A fost anunţat?

— Da.

— Cum a reacţionat când a aflat că Leonski a răpit-o pe fiica sa?

— Şi-a spart telefonul mobil. A trebuit să îi telefonez din nou, pe linia fixă.

Melnik vârî videocaseta în aparat. Ecranul fu invadat de un vârtej de puncte albe şi gri, apoi imaginea se stabiliză şi pe ecran îşi făcu apariţia o rândunică împăiată, cu aripile pătate de sânge. Imaginea stărui pe ecran vreo zece secunde, apoi dispăru brusc, fiind înlocuită din nou de paraziţi, apoi ecranul se făcu negru.

Ribalko se gândi că înregistrarea se încheiase, dar în întunericul de pe ecran se auzea ceva. Clinchete, sunetul unei respiraţii, fâşâitul unei mâini ce atingea microfonul. Încordarea îi spori, pe măsură ce antica bandă magnetică se derula. Brusc, capacul care obtura obiectivul fu înlăturat.

Timp de o fracţiune de secundă, Ribalko fu convins că avea să vadă o grozăvie: Ninel, moartă, cu ochii scoşi şi o lungă cicatrice pe abdomen. Când colo, în faţa ochilor săi apăru o pivniţă sordidă, cu zidurile de beton acoperite de mucegai. În mijloc, pe un scaun de metal, era legată o femeie.

Ninel.

Capul îi atârna în faţă, iar părul desfăcut îi acoperea faţa. Era moartă sau doar adormită?

— Ridică privirea, îi şopti Ribalko, de parcă ea ar fi putut să îl audă.

Ca la un semn, Ninel îşi înălţă capul şi privi spre cameră. Îşi miji ochii, apoi pupilele i se mişcară dintr-o parte în cealaltă.

Ribalko înţelese că ea tocmai încerca să citească ceva.

— Acest mesaj îi este adresat lui Vektor Sokolov…

Buzele i se strâmbară vreme de-o clipă într-o grimasă, înainte ca ea să continue:

— …Tatăl meu.

În tăcerea care urmă, Melnik se întoarse spre Ribalko, cu o expresie a îngrijorării întipărită pe chip. Vocea lui Ninel, cu o stranie intonaţie spectrală, se făcu din nou auzită:

— Dacă vrea ca fiica sa… Dacă vrea ca eu să trăiesc, va trebui să vină aici, la Cernobîl şi…

Făcu o pauză. Ribalko şi-l imagină pe Leonski în spatele camerei, arătându-i succesiv nişte foi cu textul pe care trebuia să îl recite.

— …Şi să fie pregătit să plătească pentru viaţa fiicei sale… Pentru ca eu să trăiesc. Să aibă pregătită suma de o sută de milioane de ruble…

Ninel se înroşi la faţă, furioasă:

— Aşadar, despre asta e vorba? Despre o blestemată de răscumpărare?

Îl sfidă din privire pe cel din faţa sa. Ecranul se întunecă brusc. Se auzi un ţipăt, apoi nişte plesnete seci. Imaginea reveni. Ninel avea părul răvăşit şi nasul îi sângera.

— Ticălosul, şuieră Ribalko printre dinţi.

Ninel recită mai departe, fără pic de intonaţie în glas:

— Vektor Sokolov are la dispoziţie douăzeci şi patru de ore pentru a veni în Ucraina cu banii. Va trebui să se afle la amiază în Piaţa Lenin din Pripiat. Dacă nu se va prezenta acolo la ora exactă…

Înghiţi în sec.

— *Mă va ucide.*

Imaginea încremeni, cu chipul tinerei femei în prim-plan. Melnik apăsă pe un buton şi o lumină prea puternică scăldă încăperea.

— Ce părere ai? întrebă el.

— Mi se pare absurd. De ce să solicite o răscumpărare abia acum? A ucis deja trei persoane, fără să fi cerut vreun ban.

— Exact aşa m-am gândit şi eu. Nu cred că Leonski o va elibera pe Ninel în schimbul banilor. După părerea mea, încearcă doar să sporească suferinţa lui Sokolov.

Melnik scoase videocaseta din aparat şi o vârî într-o pungă transparentă.

— Şi-acum ce facem? întrebă Ribalko. O să-mi puneţi iar o grămadă de întrebări vreme de câteva ceasuri?

— Nu. Am nevoie de tine ca să îl convingi pe Sokolov să vină mâine la întâlnirea stabilită. Mi-a spus că vrea să stea de vorbă cu tine înainte să ia o hotărâre.

— Aşadar, sunt liber?

— Da, câtă vreme ne vei ajuta să-l prindem pe Leonski.

Melnik îl însoţi până la ieşire. În parcare, Ribalko fu surprins să o vadă pe Sveta. Fuma, vădit încordată, rezemată de maşina Asociaţiei 1986.

— Am chemat-o pe colega lui Ninel aici pentru a-i înregistra depoziţia, explică Melnik. A acceptat să te aştepte şi să te ducă la Kiev. Când vei vorbi cu Sokolov la telefon, spune-i să facă bine să vină la întâlnirea cu Leonski. E o modalitate de-a câştiga puţin timp. Noi continuăm analiza celor găsite în casa de vacanţă a nebunului. Poate că vom reuşi să descoperim ceva care să ne indice noua sa ascunzătoare înainte să o ucidă pe Ninel.

Ribalko se îndoia că aşa ceva avea să se întâmple. Pivniţa în care era închisă Ninel era la fel cu mii de alte beciuri ale clădirilor construite pe vremea comuniştilor. Clădirea în care Leonski o ţinea prizonieră putea fi oriunde în Ucraina. Sau chiar în Belarus.

Ucraineanul îi strânse mâna şi intră înapoi în comisariat. Ribalko se apropie de Sveta.

— E un coşmar, spuse ea. Ninel, răpită de un nebun… Cum e posibil aşa ceva?

Îşi aruncă ţigara şi o strivi sub călcâi, cu o mişcare care-i trăda

nervozitatea. Urcară în maşină şi părăsiră parcarea.

— Îmi poţi împrumuta telefonul? Trebuie să iau legătura cu tatăl lui Ninel.

— Bineînţeles, răspunse ea, apoi scoase din buzunar un telefon mobil îmbrăcat într-o husă în culorile drapelului Ucrainei.

De îndată ce răspunse la apel, fostul ministru începu să răcnească la Ribalko:

— Idiotule! Cum a putut Leonski să o răpească pe fiica mea, câtă vreme tu ar fi trebuit să o păzeşti?

— Nu m-am angajat să o păzesc, ci să anchetez…

— E parte din familia Sokolov, iar Leonski mi-a ucis nevasta şi fiul. Nu ţi-a trecut prin capul ăla că s-ar putea să o atace şi pe fiica mea?

— Ninel mi-a spus că nimeni nu ştie că e fiica dumneavoastră şi…

— Nimeni? Dar Piotr Leonski? Dar Kazimira? Dar toţi cei cărora Leonid ar fi putut să le spună că e sora lui? Toţi ăştia sunt „nimeni”, după părerea ta?

— Sunteţi la fel de răspunzător de cele întâmplate precum sunt eu, protestă Ribalko. Am discutat cu căpitanul Melnik. V-a întrebat dacă mai aveţi şi alţi copii şi nu i-aţi spus nimic despre Ninel. Dacă aţi fi făcut-o, ar fi putut să îi asigure protecţia.

Sokolov încasă lovitura în tăcere, apoi reluă, pe un ton ceva mai calm:

— Bun… Nu e momentul acum să căutăm vinovaţi… Doar Ninel contează. Leonski a făcut o cerere de răscumpărare. Tu o să-i duci banii.

— Leonski vrea să veniţi personal la Pripiat.

— Exclus, rosti tranşant fostul ministru.

— Dar…

— Nu e nimic de negociat. Am să-ţi transmit fondurile prin mijlocirea amicului tău Kaşin, am să vin şi eu în Ucraina, dar n-am de gând să joc rolul de purtător de valiză al lui Leonski.

— A spus că o va ucide pe Ninel dacă…

— O va ucide oricum.

Şocat, Ribalko rămase fără replică. Cum putea tatăl lui Ninel să vorbească atât de calm despre moartea fiicei sale?

— O va ucide orice aş face eu, reluă Sokolov. Alexandr, nu fi naiv! Leonski nu încearcă să obţină o despăgubire financiară pentru ceea ce i-am făcut. Vrea să se răzbune. Vrea să mă dau de ceasul morţii, dar să-mi

păstrez speranţa, pentru ca, în ultima clipă, să îmi refuze cu brutalitate împlinirea ei. Ei bine, refuz să intru în acest joc.

— Dar, dacă există o cât de mică şansă să o salvăm pe Ninel, trebuie să încercăm!

— Exact asta o să facem. O să-i duci banii şi vom vedea dacă funcţionează.

— Dar nu va fi de-ajuns! Vrea ca dumneavoastră să faceţi schimbul.

— Ai pus degetul pe rană, Alexandr: pe mine mă vrea. De ce anume, după părerea ta?

— Credeţi că va încerca să vă ucidă?

— Exact. Nu ţi se pare logic?

I-ar fi plăcut să poată susţine contrariul. Dar Sokolov avea dreptate să se păzească. Cererea de răscumpărare era doar un pretext pentru a-l atrage într-un loc unde Leonski putea să ajungă la el. La Moscova, vila fostului ministru era mai bine păzită decât o bază militară.

— Totuşi, vorbim de fiica dumneavoastră, reluă Ribalko. Dacă aş fi în locul dumneavoastră, aş încerca orice ar fi cu putinţă ca să o salvez. Chiar dacă asta ar însemna să-mi pun propria viaţă în pericol.

— Decizia mea e irevocabilă. Tu vei fi cel care va duce banii. Mâine la amiază să fii la cafeneaua din Cernobîl. Kaşin o să-ţi aducă banii acolo.

— Aşteptaţi…

Sokolov închise.

— Paştele mă-tii, mormăi Ribalko, înapoindu-i Svetei telefonul.

— Deduc că n-a mers prea bine…

— Cel care a răpit-o pe Ninel a cerut ca tatăl ei să aducă personal banii de răscumpărare, dar acesta refuză să o facă.

— Dar asta înseamnă că monstrul o va ucide…

Ribalko încercă să se arate optimist:

— Nu neapărat. Şi-apoi, ne-a mai rămas încă puţin timp ca să o găsim.

Traversară Cernobîlul fără să fie opriţi. Pe străzi întâlniră transportoare de trupe ale armatei. Poliţia ceruse întăriri pentru a putea cerceta cât mai mult teren cu putinţă ca să-i găsească pe Leonski şi ostatica lui. După ce ieşiră din oraş, drumul rămase pustiu. Zona era încă în carantină: niciun vehicul, în afara celor ce aparţineau forţelor de ordine, nu avea permisiunea de a circula, cu câteva rare excepţii.

— Aşadar, tatăl lui Ninel e patronul PetroRus, murmură Sveta, în timp

ce se îndreptau spre Ditiatki pe un drum secundar. Pot să înţeleg de ce evita să vorbească despre el. Ninel participa la toate manifestaţiile împotriva lobby-ului industriei petrolului şi cel al energiei nucleare. Ar fi decredibilizat lupta pe care o ducea. Şi, în egală măsură, asociaţia noastră.

— Dar nu i-ai văzut niciodată numele complet, pe vreun document?

— Ba da. Dar ea semna întotdeauna Ninel Ivanovna Balakirev.

— Balakirev? Eşti sigură?

— Da. De ce?

— Ăsta a fost numele de fată al mamei sale: Olga Ivanovna Balakirev.

Aşadar, Ninel nu se mulţumise doar să rupă orice legătură cu tatăl ei, ci renunţase chiar să-i poarte numele. Ura pe care o nutrea faţă de el părea fără margini.

— Ţi-a povestit vreodată despre tatăl ei, chiar fără să-i pronunţe numele? întrebă Ribalko.

Sveta îl privi, oarecum stânjenită.

— Da, s-a mai întâmplat. Ştiam… Ştiam că a avut probleme cu el.

O vreme păru că îşi caută cuvintele, apoi continuă:

— Mi-a explicat că, practic, a abandonat-o pe când avea zece sau unsprezece ani. Nu se ocupa deloc de ea, abia îi adresa vreun cuvânt. Şi, mai ales, când se întorcea acasă de la serviciu…

Inspiră adânc.

— …O lovea. I-am spus că şi mie mi s-a mai întâmplat să simt palma grea a tatei când făceam vreo prostie, atunci când eram mică. Dar ceea ce mi-a povestit ea… nu era deloc comparabil. De fiecare dată când bea prea mult, îşi vărsa nervii asupra ei.

O maşină îşi făcu apariţia în oglinda retrovizoare, gonind pe asfalt, tot mai aproape. Era o maşină neagră de teren. Sveta se trase, prudentă, spre marginea drumului, făcându-i loc să depăşească.

— Apoi, după ce a împlinit doisprezece ani, a trimis-o la internat şi a încetat să o mai vadă. Chiar şi când revenea acasă, în vacanţe, o expedia mereu în tabere sau pe la diverse cursuri în străinătate. Într-un fel, Ninel a crescut singură. Mi s-a părut cumplit de trist. Dar…

Rămase cu gura deschisă, dar nu îşi termină propoziţia. Maşina neagră de teren tocmai îi depăşea. Geamul din dreapta era coborât şi un bărbat cu faţa ascunsă sub o cagulă avea îndreptată asupra lor o puşcă de vânătoare cu ţeava retezată.

Ribalko reacţionă pe dată. Acţionând „la rupere”, apucă volanul şi-l întoarse brusc spre stânga. Vehiculul se răsuci violent şi izbi caroseria maşinii de teren. Răsună o împuşcătură, iar oglinda retrovizoare centrală explodă, împroşcându-i cu aşchii de sticlă şi plastic. Paralizată de spaimă, Sveta scăpase din mâini volanul. Ribalko continua însă să-l ţină în aceeaşi poziţie, spre stânga, încercând să forţeze maşina agresorilor să iasă în afara carosabilului. Marginea drumului se apropie vertiginos, dimpreună cu copacii care mărgineau şoseaua. Ribalko trase de volan spre sine, iar cele două maşini se desprinseră una de alta. Maşina lor derapă, răsucindu-se pe loc şi lumea întreagă păru a se învârti ameţitor. Când pirueta se încheie, în sfârşit, Ribalko putu să vadă că maşina de teren îşi încheiase cursa într-un copac.

Şocată, Sveta încercă să demareze din nou. Motorul tuşi, dar refuză să pornească. După trei încercări eşuate, Ribalko sări afară din maşină şi alergă spre maşina neagră de teren. Simţea cum adrenalina îi inunda tot corpul. De jur-împrejurul vehiculului agresorilor, atmosfera era încărcată de miros de ulei şi aburi de benzină. Portiera din dreapta şoferului se deschise şi bărbatul cu cagulă se căzni să iasă din habitaclu. Înainte ca acesta să fi avut timp să-şi ridice arma spre el, Ribalko îi repezi un pumn în falcă. Continuă cu o mişcare de judo, punându-l la pământ, şi îi răsuci braţul până când îl fractură, cu un pârâit sinistru. Bărbatul urlă, trezindu-l pe şofer, care îşi pierduse cunoştinţa după declanşarea airbagului. În privirea acestuia, Ribalko putu să citească surpriza, apoi, instinctiv, şoferul îşi duse mâna la tocul de la centură, cu gând să scoată arma. Ribalko se trânti la pământ. Gloanţele şuierară în contact cu aerul, străbătură portiera şi stârniră norişori de praf acolo unde izbiră solul. Alături, în iarbă, zăcea puşca cu ţeava retezată a celui căruia îi frânsese braţul mai devreme. O apucă şi trase la nimereală spre interiorul vehiculului. Ciuli urechile, în tăcerea ce mirosea a praf de puşcă. Dinspre maşină nu se mai auzea niciun zgomot de respiraţie. Un foşnet de iarbă şi paşii celuilalt, care se ridicase şi alerga spre pădure ţinându-şi braţul inert la piept. Ribalko se ridică şi privi în maşină. Cartuşul de vânătoare tras de foarte aproape îi spulberase şoferului o parte din gât şi maxilarul. Sângele împroşcase parbrizul şi geamul portierei, zugrăvindu-le în roşu-închis.

Mai multe cartuşe se împrăştiaseră pe sol. Ribalko adună un pumn, încărcă arma şi privi în jur. Cel de-al doilea atacator dispăruse. Se întoarse

la maşina Svetei. Aceasta reuşise să repornească motorul şi aştepta, cu mâinile încleştate pe volan.

Se aplecă la geam:

— Eşti rănită?

Ea clătină din cap.

— Aşteaptă-mă aici.

— Dar… trebuie să plecăm!

— Nu. A venit timpul să punem lucrurile la punct. Definitiv.

Din portbagaj, Ribalko luă o mână de coliere groase de plastic, pe care Ninel şi Sveta le foloseau pentru a sigila pungile cu mostre pe care le prelevau din zonă. Se îndreptă apoi spre locul în care individul intrase în pădure. Urmele acestuia nu erau greu de găsit: în fugă, culcase la pământ iarba înaltă. Porni prin pădure şi ajunse într-un soi de luminiş unde, în vârful unor movile ca nişte tumuli, tronau obişnuitele panouri triunghiulare ce semnalau o zonă puternic radioactivă.

Individul cu cagulă tocmai se strecura printre doi tumuli. Ribalko trase un foc în aer, iar bărbatul încremeni.

— Nicio mişcare, ordonă el. Şi scoate-ţi cagula.

Individul se supuse, folosindu-se de mâna funcţională, iar de sub cagulă se ivi o frizură de cazac, zburlită.

— Cum te numeşti?

Bărbatul scuipă într-o parte şi răspunse cu o înjurătură. Avea dinţii înroşiţi de sânge şi scotea un sâsâit când vorbea; probabil îşi muşcase limba în momentul impactului.

Ribalko îşi îndreptă arma spre genunchiul acestuia.

— Spune-mi cine te-a plătit ca să mă cureţi sau îţi fac praf rotula.

Individul îl privi lung; ochii lui păreau că aruncă flăcări.

— Dă-i drumul, trage. Ce mai aştepţi? Dacă-ţi spun, şeful meu o să mă ucidă. Un glonte în genunchi, în comparaţie cu ce o să-mi facă, e nimica toată. Aşa că trage, cur de negru! Trage!

Ribalko îşi stăpâni pofta de a-i zbura creierii şi făcu un pas înspre el. Ajuns lângă individ, îl izbi puternic cu patul armei, trântindu-l la pământ. Profită ca să-i răsucească mâna la spate, apoi îl ridică şi-l împinse spre una dintre movile.

— Ce naiba faci? protestă individul.

Fără menajamente, îi legă mâna de stâlpul indicatorului triunghiular,

folosindu-se de unul dintre colierele luate din portbagaj.

— Cine te plăteşte?

— Să te fut!

După înjurătura scrâşnită printre dinţi, individul refuză să mai scoată vreun cuvânt. Trecură câteva minute. Bărbatul începu să se bâţâie de pe-un picior pe altul.

— Ei? Ai de gând să vorbeşti?

— Ai vrea tu.

— Cum vrei. Dacă preferi să mori iradiat, alegerea îţi aparţine.

— Şi tu ai parte de aceleaşi radiaţii aici.

— Eu sunt oricum condamnat. În câteva luni voi fi mort. Aşa că am să rămân aici până când fie o să-mi răspunzi la întrebări, fie o să-ncepi să pişi sânge pe ochi.

Individul îi înfruntă privirea o vreme, apoi scuipă în direcţia lui.

— Tovarăşii mei o să te găsească, ticălosule, şi o să-ţi facă felul.

După aceea, se cufundă din nou în muţenie. Ribalko arătă spre movilele care îi înconjurau.

— Mi-aduc aminte că, înainte de explozie, aici era un sat. Cum totul fusese contaminat, autorităţile au decis să-l îngroape cu totul. Fiecare panou de-aici indică amplasamentul unei gropi. Lichidatorii săpau lângă temelia unei case, apoi aceasta era împinsă în groapă cu un excavator. Uneori azvârleau aici şi cadavrele animalelor moarte sau utilajele care fuseseră expuse prea mult timp la radiaţii pentru a mai putea fi decontaminate.

Făcu o pauză. Tipul continua să-l privească, dar ura din privire era pe cale să se preschimbe în frică.

— Când eram copil, am avut un vecin care-a lucrat exact la treaba asta. Spunea că, după câteva zile de îngropat case, sfârşise prin a-şi pierde de tot pofta de mâncare. Toate i se păreau fade. Ştii de ce? Fiindcă radiaţiile îi zăpăciseră simţurile. Nimic din ce mânca nu mai avea gust. Alţii şi-au pierdut şi mirosul. Chiar aşa, simţi ce frumos miroase a pin?

Instinctiv, bărbatul trase aer în piept dar nu îi răspunse.

— N-o să ai sechele. Dar, dacă stai prea mult aici, adevăratele probleme o să înceapă să apară. Ştiu cum e. Tata a murit din cauza radiaţiilor. A fost unul dintre pompierii din Pripiat. A încasat o doză atât de mare de radiaţii încercând să stingă incendiul, încât părea că-i bronzat. L-

au trimis la un spital specializat din Moscova. Au încercat să-i facă grefe de măduvă osoasă ca să îl salveze, dar nu i-a folosit la nimic. Pielea i se topea şi rămânea lipită de aşternuturi când încerca să se ridice. Spre sfârşit, începuse să îşi vomite organele interne. Aşa vrei să sfârşeşti şi tu?

Vreme de-o clipă, îl simţi pe individ oscilând şi pândi momentul în care pe chip aveau să-i apară semnele capitulării. Dar bărbatul refuza în continuare să vorbească. Ribalko îi întoarse spatele şi porni înapoi spre şosea.

— Unde pleci? strigă tipul în urma sa.

Nu-i răspunse. Sveta era la volan, iar motorul camionetei mergea la ralanti.

— L-ai ucis? întrebă ea.

— Nu încă. Ai cumva un dozimetru?

— În torpedou.

Îl luă şi se întoarse în pădure, lângă movilă. Strâmbându-se de durere, cazacul îşi mişca mâna în sus şi în jos de-a lungul stâlpului indicator, în speranţa că prin frecare plasticul colierului avea să cedeze.

— Problema cu radiaţiile este că-s invizibile, n-au miros şi nici nu fac vreun zgomot. Din fericire, există aparatele astea mici care le pot măsura intensitatea.

Porni dozimetrul şi-l aruncă la picioarele neonazistului. Aparatul începu să pârâie isteric.

De data asta, tipul nu mai rezistă:

— La dracu', nu vreau să crăp aşa… Dezleagă-mă şi-ţi spun tot ce vrei să ştii.

— Mai întâi vorbeşte.

— Şeful meu e Arseni Agopian.

— Agopian? Fostul poliţist?

— Da. El dirijează tot p-aici. Dezleagă-mă naibii odată!

— După ce termini de răspuns la întrebările mele. De ce te-a plătit Agopian ca să le faci necazuri fetelor de la 1986?

— Fiindcă pizdele astea îi stricau afacerea.

Înfierbântat, individul îi explică faptul că Arseni Agopian era starostele unei reţele ample de trafic cu metal iradiat. Ribalko ştia că, pentru mulţi dintre localnici, Cernobîlul şi împrejurimile erau ca un soi de carieră sau ca un magazin uriaş la mâna a doua, de unde puteau să se servească cu tot

ce voiau. Motoare, piese auto, cărămizi, uşi şi ferestre, se fura tot ce putea fi luat de la faţa locului. Dar ceea ce îi dezvălui cazacul îl înfioră: în perioadele de activitate maximă, Agopian şi ai lui scoteau din Zona Interzisă între zece şi cincisprezece tone de metal în fiecare noapte, cu complicitatea poliţiştilor de la punctele de control. „Aurul negru de la Cernobîl" era apoi expediat în estul ţării, unde era retopit în forjele din Donbas, apoi trimis în China sau în India, unde era transformat în caroserii pentru maşini, scări pliante sau trotinete, care erau apoi vândute pe piaţa europeană.

După spusele individului, cei care colectau metalul câştigau o sumă de mizerie pentru munca depusă în Zona Interzisă, în jur de nouă euro pentru fiecare sută de kilograme de marfă. Extrăgeau metalul cu mâinile goale şi-l purtau în spinare, fără vreun fel de protecţie. Cu toate acestea, recrutarea mâinii de lucru pentru munca de jos nu era deloc complicată; satele din împrejurimile Zonei erau ca un soi de Africă albă: lipseau locurile de muncă, viitorul şi speranţa. Oamenii jefuiau zona aşa cum africanii braconează ultimii rinoceri şi puţin le păsa de consecinţe. Îi păsa oare cuiva de ei? Nu. Şi-atunci de ce le-ar fi păsat lor de puştii care aveau să facă leucemie din pricina unei trotinete radioactive?

— Cele două gagici de la Asociaţie au început să sară calul. Acu' o lună, au făcut publice nişte poze cu un camion care trecea noaptea de un punct de control, în ciuda interdicţiei de circulaţie. A ieşit nasol, s-a deschis o anchetă şi trei dintre poliţiştii cu care lucram au fost daţi afară. Aşa că Arseni ne-a spus să le dăm de înţeles că dacă mai continuau să facă pe eroinele, avea să iasă rău. Şi ne-a mai zis să facem presiuni pe toţi cei care lucrează cu 1986.

— Unde-l găsesc acum pe Agopian?

— La Strakholissya. Are o afacere legală acolo, un magazin pentru pescari. Locuieşte chiar alături de prăvălie.

Ribalko îi întoarse spatele şi porni spre şosea. Aflase destule.

— Hei! Încotro? Dezleagă-mă! urlă individul.

Fără să se întoarcă, Ribalko îi arătă un semn obscen cu mâna. Ticălosul ăsta scosese din Zona Interzisă metal iradiat care, cu siguranţă, provocase cancer unei mulţimi de oameni care n-aveau absolut nicio vină. Venise vremea să-şi guste propriul leac.

Însoţit de Sveta, se îndreptă spre punctul de control de la Ditiatki.

Paznicii îi priviră intrigaţi, văzând maşina lovită pe lateral, dar cum Melnik îi prevenise, trecură fără probleme. Ajungând la Strakholissya, Ribalko îi ceru Svetei să parcheze la vreo cincizeci de metri de prăvălia lui Arseni Agopian şi scoase din portbagaj, de sub o prelată, puşca de vânătoare cu ţeava retezată.

— Dacă auzi împuşcături şi nu mă întorc în jumătate de oră, sună-l pe căpitanul Melnik şi povesteşte-i ce s-a întâmplat.

Casa lui Agopian era o vilă mare, aşezată pe marginea „mării" Kievului. Traficantul făcuse avere exploatând mizeria umană. Câţi morţi avea oare pe conştiinţă? Cu arma în mână, Ribalko bătu la uşă. Nu primi răspuns. Se auzea doar scârţâitul obloanelor, în bătaia brizei ce bătea dinspre lac. Apăsă pe clanţă şi constată că uşa nu era încuiată. Dincolo de ea, un hol larg dădea înspre un salon decorat opulent. Cu arma pregătită, Ribalko parcurse pe rând încăperile de la parterul vilei.

Pe Arseni Agopian îl găsi în fundul grădinii, acolo unde iarba lăsa loc unei mici plaje cu nisip fin care se pierdea în apele lacului. Lângă fostul poliţist se afla o sticlă de vodcă pe jumătate goală, afundată în nisip, iar pe o geantă frigorifică aşezată alături se afla un pistol.

— Nu mişca! rosti Ribalko, îndreptând ţeava armei asupra lui.

Agopian se întoarse spre el. Pe faţa lui nu se putea citi nici surpriză, nici îngrijorare, ci doar o tristeţe imensă, amestecată cu oboseala.

— Ia te uită, ornitologul… Ce cauţi aici?

— Am vorbit cu unul dintre oamenii tăi. Mi-a spus tot despre afacerile tale.

Privirea lui Agopian se mută înspre arma aţintită spre el.

— Am ştiut de la bun început că nu eşti un om de ştiinţă oarecare. Lucrezi pentru Vektor, nu-i aşa?

— Cum…

Agopian întinse mâna spre sticla de vodcă. Ribalko îşi ridică arma.

— Calmează-te, spuse fostul poliţist, apucând sticla. N-am de gând să-ţi fac niciun rău.

— Doi dintre oamenii tăi au încercat să mă ucidă.

— E o neînţelegere. Le-am cerut doar să te sperie. N-a fost vorba în niciun moment de moartea ta. Moartea dăunează afacerilor. Chiar aşa, ce s-a întâmplat cu ei?

— Unul e mort, iar celălalt e legat de un stâlp al unui indicator de

radiaţii, deasupra unei gropi radioactive.

Arseni încuviinţă din cap.

— Presupun c-au primit ce meritau.

Trase un gât de vodcă. Era, în mod evident, deja beat.

— Am vorbit la telefon cu Vektor, reluă el.

— Te-a contactat? De ce?

— Fata lui a fost răpită de Leonski. Mi-a cerut să-i găsesc arme şi oameni care să-l ajute la faţa locului, iar eu am acceptat. Acum suntem amândoi în aceeaşi tabără, rânji el, amar.

— Dar tu însuţi ai încercat să te descotoroseşti de Ninel, obiectă Ribalko. De ce l-ai ajuta acum pe Sokolov să-şi găsească fata?

— Am încercat doar să o sperii, să înceteze să se mai amestece în afacerile mele, dar n-aş fi riscat niciodată să îl supăr pe Vektor. Ştiu de ce e în stare atunci când cineva se leagă de familia lui.

— De unde ştiai că e fata lui? Nu-i poartă numele.

— Degeaba au trecut treizeci de ani, o să-mi aduc mereu prea bine aminte de chipul fetei pe care a trebuit s-o anunţ că mama ei e moartă, în ziua exploziei reactorului centralei.

— Nu Vektor a anunţat-o?

— Nu. El era la Pripiat, supraveghea evacuarea oraşului. Toate legăturile telefonice erau întrerupte, era imposibil să vorbeşti cu cineva. Ninel era la *dacea* părinţilor ei în noaptea crimei. Dormea atunci când am început percheziţia în căutarea unor indicii.

— Cine altcineva mai ştie că Ninel e fata lui Sokolov?

— N-am idee. Mai sunt câţiva foşti locuitori ai Pripiatului care au rămas în zonă, dar majoritatea trăiesc acum la Kiev sau sunt morţi demult.

Agopian mai bău o duşcă de vodcă.

— Alcoolul şi armele nu fac casă bună, spuse Ribalko, făcând semn din cap spre revolverul aşezat pe geanta frigorifică.

— Aştept un singur lucru: ca ticălosul ăsta să vină după mine.

Vreme de-o clipă, în ochi i se aprinse o lucire sălbatică, care se stinse aproape imediat.

— Ar fi trebuit să-i dau ascultare lui Vektor în 1986, spuse el, apoi mai bău din nou din sticla de vodcă. Ar fi trebuit să-l ucid pe gunoiul de Leonski.

— Vektor ţi-a cerut asta atunci?

— Ţi-am spus, Vektor n-are nicio milă când e vorba de familia lui. Acum treizeci de ani, când l-am anunţat că Leonski e suspectul nostru principal, mi-a spus că nu voia ca individul ăsta să scape doar cu puşcăria. Îl voia mort. Dar eu l-am refuzat. Nu-s eu un om cinstit, dar am limitele mele. Corupţie, ameninţări, dacă trebuie trimit nişte băieţi să le tragă o mamă de bătaie celor care-mi deranjează afacerea, dar nu ucid cu sânge rece oamenii. Nu sunt la fel cu Vektor sau Leonski.

Ribalko se gândi la Ninel. Îşi pierdea timpul aici. Trebuia să se concentreze să o găsească.

— Dacă aflu că m-ai minţit…

— Da, ştiu, ameninţările obişnuite, spuse Arseni, ducându-şi sticla la gură. Moarte, suferinţă, blablabla…

Goli sticla şi închise ochii. Ribalko îi întoarse spatele. În timp ce se îndrepta spre vilă, îl auzi pe fostul poliţist plângând în hohote.

42

Tic-tac, tic-tac, tic-tac.

Cernobîl, a doua zi după-amiază. Ceasul suspendat pe peretele singurei cafenele din oraş număra secundele cu o precizie atomică. Dacă ar fi putut, Ribalko şi-ar fi scos pistolul şi-ar fi tras în el ca să-l facă să tacă. Îi amintea mult prea acut iminenţa morţii. A sa şi, mai ales, a lui Ninel.

Localul aducea mai degrabă a birt sătesc decât a bar la modă. Mobilierul era rustic, sortimentul de băuturi disponibil era limitat, pereţii erau acoperiţi de lambriuri, iar decoraţiunile se reduceau la o ghirlandă luminoasă care pâlpâia şi câteva reproduceri înrămate ale unor tablouri. Unul dintre acestea înfăţişa nişte cazaci care-i scriau o scrisoare sultanului otoman. Într-o zi din 1676, acesta ceruse cazacilor să i se supună necondiţionat. Cazacii îi răspunseseră cu o scrisoare devenită celebră, în care îl numeau „scroafă armeană", „berar din Ierusalim" sau „biciuitor de capre din Alexandria" şi-l invitau să strivească un arici cu ilustrul său posterior.

Ai dracului, cazacii ăştia, se gândi Ribalko, sorbind din pahar.

Erau puţini muşterii la ora aceea în bar. Majoritatea erau muncitori de la centrală, îmbrăcaţi în salopete militare de camuflaj. Mai toţi urmăreau ştirile la un mic televizor fixat pe perete. Atunci când prezentatorul pomeni despre o nouă dispariţie suspectă în cazul ucigaşului cu rândunele, Ribalko simţi că-i venea să intre în pământ.

Afară ningea cu fulgi mari, pufoşi, care se adunau pe capotele maşinilor şi încovoiau prelatele camioanelor militare, scoţând în evidenţă armăturile metalice care le susţineau, asemenea unor coaste sub o piele subţire, verzuie. Privea în gol ninsoarea, când, pe neaşteptate, o maşină de teren enormă, germană, intră în parcare. Din ea coborî Nikita Kaşin. Purta o şapcă a cărei căptuşeală era din blană de vulpe argintie şi o haină lungă, care-l făcea să semene cu un general în campanie. Era însoţit de un bărbat pe care Ribalko îl recunoscu imediat: era individul care-i găurise pneurile la Poliske, cel cu tatuajul cu vultur pe braţ.

— Ce cauţi în compania rahatului ăsta neonazist, Kita? întrebă el, când cei doi se aşezară pe bancheta din faţa sa.

Kaşin îşi ridică mâinile cu un gest împăciuitor:

— Liniştește-te, Alex. El e Serghei Kamenev. E unul dintre oamenii lui Arseni Agopian. E de partea noastră.

— E un căcat de neonazist, iar eu sunt metis. Nu cumva îţi scapă un blestemat de amănunt?

— Relaxează-te, interveni Kamenev. Suntem cu toţii în aceeaşi tabără. Arseni îl vrea mort pe Leonski, la fel şi patronul tău. Şi să ştii că noi n-avem nimic nici cu negrii şi nici cu rusnacii. Doar că nu-i vrem aici, la noi.

— Important e că avem cu toţii acelaşi obiectiv, adăugă Kaşin. „Duşmanul duşmanului meu e prietenul meu."

— Căcat, mormăi Ribalko printre dinţi. Spune-i să se care de-aici.

— Nu se poate. Sokolov a insistat ca el să te însoţească.

Ribalko îşi încleştă pumnii pe sub masă. Îi venea să şi-i repeadă în mutra lui Kamenev. Cazacii din tablou asta ar fi făcut. Dar, pentru a o salva pe Ninel şi a-şi primi banii, trebuia să tacă din gură şi să se adapteze la deciziile lui Sokolov. Cu toate astea, era convins că acest Kamenev i-ar fi înfipt un cuţit în spate oricând i s-ar fi ivit prilejul, mai ales după ceea ce le făcuse celor doi tovarăşi ai săi.

— Sokolov unde e acum? întrebă Ribalko.

— E-n siguranţă, departe de-aici.

— Nu s-a răzgândit? N-are de gând să vină?

— Nu. E convins că Leonski vrea să-l aducă la Pripiat ca să îl ucidă. Ai o copie a înregistrării?

Ribalko scoase un card de memorie pe care i-l întinse lui Kaşin.

— Am impresia că Ninel se află într-un beci, dar asta e tot ce pot spune. Dacă predarea sumei pentru răscumpărare eşuează, va trebui să o localizăm înainte ca el să o ucidă.

— Clădirea e undeva în Zonă?

— Posibil. Pereţii sunt mucegăiţi, iar zugrăveala scorojită. Dar asta nu înseamnă mare lucru. Sunt o mie de subsoluri care arată aşa, în Ucraina şi Belarus deopotrivă. A fost mobilizată armata pentru a răscoli Zona, dar e vorba de mai bine de două mii de kilometri pătraţi. Ar putea căuta o lună fără să găsească nimic.

Kaşin vârî cardul de memorie în buzunar.

— Am să trimit chestia asta unor tipi pe care-i ştiu la Moscova. S-ar putea să fie în stare să descopere ceva interesant. Leonski apare în înregistrare?

— Nu. E filmată doar Ninel. Cred că nu vrea să ştim cum arată acum. Cea mai recentă fotografie a lui pe care am reuşit să o obţin datează din anii ’80. E posibil ca el să se fi schimbat enorm de atunci. Cine ştie, poate c-ar putea trece pe lângă noi şi să n-avem habar că-i el.

— Mda, foarte încurajator, murmură Kaşin. Cum plănuiesc poliţiştii să-l prindă după ce va avea loc schimbul?

— Au echipe ascunse strategic în mai multe locuri din Pripiat, răspunse Ribalko. De îndată ce Leonski va intra în posesia banilor, poliţiştii vor închide perimetrul şi-l vor prinde în capcană, ca pe un şobolan.

— Tot ar putea să se ascundă în Pripiat, obiectă Kamenev. Un oraş de cincizeci de mii de locuitori, părăsit, oferă destule ascunzişuri pentru un fugar.

— Va trebui cercetat peste tot, cu atenţie, încuviinţă Ribalko. Însă, în cele din urmă, nu va putea să scape.

Kamenev nu părea a fi la fel de optimist.

— De treizeci de ani oraşul ăsta este, chipurile, inaccesibil. Şi totuşi, noi intrăm şi ieşim când vrem. Iar Leonski a avut timp să se pregătească. Dacă v-a dat întâlnire la Pripiat, înseamnă că are un plan de scăpare.

Deşi nu-l încânta deloc, Ribalko se vedea nevoit să-i dea dreptate neonazistului.

— Planul e infailibil? Nu cred. Avem un altul, mai bun? Nu. Aşa că ne vom cânta partitura şi vom vedea dacă funcţionează sau nu.

Kamenev îi adresă un rânjet ironic.

— În orice caz, Puşkin, n-aş vrea să fiu în locul tău. Leonski nu a ales întâmplător locul schimbului. De jur-împrejurul Pieţei Lenin sunt doar clădiri înalte. Cu o puşcă bună, până şi-un puşti ar putea să te doboare.

— Leonski nu mă consideră o ţintă.

Ribalko şi-ar fi dorit ca afirmaţia sa să sune convingător, dar vocii sale îi lipsea fermitatea. Cel mai probabil, răscumpărarea nu era decât o modalitate prin care Leonski spera să-l forţeze pe Sokolov să vină în bârlogul său, pentru a-l putea ucide. Frustrat că nu avea să-şi vadă prada dorită, putea decide să se răzbune pe emisar. Dar Ribalko nu avea de ales, nici de data asta. Trebuia să-şi asume riscul.

Se ridicară. Venise ora să pornească spre Pripiat. Ajuns afară, îi şopti lui Kaşin:

— Kita, dacă lucrurile o să se sfârşească rău pentru mine azi, contez pe

tine ca Sokolov să plătească ceea ce îmi datorează. Banii sunt pentru Tassia, înţelegi…

— În privinţa asta nu trebuie să îţi faci griji, îl asigură fostul său camarad de arme.

Ribalko urcă în maşina de teren. Bancheta din spate era tapiţată cu piele, iar climatizarea difuza în habitaclu o căldură plăcută.

Ar fi putut nimeri într-un dric mult mai incomod.

43

Păsările dispăruseră din văzduh, iar caii de Przewalski se ascunseseră în pădurea de pini. Fulgii de nea pluteau îndelung înainte de-a se aşterne peste codrii tăcuţi ai Polesiei. În depărtare, sub zăpezi, Pripiatul semăna cu orăşelele miniaturale prinse-n bulele de sticlă în care se-nvârtejeşte ninsoarea sintetică.

În mod bizar, Ribalko se gândea la Lenin. Poate era din cauza lui Ninel, poate că de vină era faptul că parcurgeau un bulevard care purta numele liderului comunist, la fel ca piaţa unde urma să se desfăşoare schimbul. Toate oraşele din URSS, sau aproape toate, aveau o stradă Lenin, adesea principala arteră a localităţii. Doar în Pripiat, strada şi piaţa aveau să păstreze acest nume pentru veşnicie. Nu exista niciun risc ca ele să fie rebotezate într-o zi: la Pripiat nu mai locuiau decât fantome.

Maşina de teren se opri la marginea pieţei centrale. Înainte ca Ribalko să coboare, Kaşin îi strecură în mână un pistol.

— Să nu uiţi: Sokolov îl vrea mort pe Leonski.

Interlopul era încordat. Dacă predarea răscumpărării se termina prost, putea să pună cruce posibilei colaborări cu Sokolov în afacerile acestuia din Crimeea.

— Prioritatea e totuşi Ninel, nu? îi replică Ribalko, vârându-şi arma în buzunarul interior al mantalei.

— Bineînţeles, răspunse Kaşin. Bineînţeles.

Un vânt rece biciuia Piaţa Lenin. Ribalko luă din portbagaj servieta cu banii, apoi vehiculul se puse în mişcare, lăsându-l singur în mijlocul oraşului pustiu.

— *Poiekhali!* exclamă el, trăgând aer în piept.

„La drum!” Erau cuvintele pronunţate de Iuri Gagarin chiar înaintea declanşării numărătorii inverse până la decolarea rachetei care avea să-l ducă în spaţiu, făcând din el primul om ce avea să ajungă acolo.

Sub mantia de nea, Piaţa Lenin avea ceva din peisajul lunar. Ribalko aşteptă: un minut, două, cinci, zece minute, aruncând din vreme-n vreme o privire încordată la ceas. Nimic la orizont, cu excepţia scheletelor de clădiri în nuanţe de alb şi cenuşiu. Niciun sunet, cu excepţia scârţâitului ocazional al nacelelor roţii panoramice, legănate de viscol. În toată viaţa

să nu se mai simţise vreodată atât de singur. Avea senzaţia că e unica fiinţă vie pe o rază de sute de kilometri.

Brusc, se auzi o sonerie. Privi în jur, dar nu văzu nimic. Apropiindu-se de sursa sunetului, dădu peste o cutie de plastic ascunsă în zăpadă. În interior găsi un telefon. O voce prelucrată electronic îi asaltă auzul de cum apăsă butonul de răspuns.

— Unde e Vektor?

— N-a venit. Dar am banii de răscumpărare.

Oricât îşi rotea ochii în jur, nu se vedea nici urmă de Leonski. Ribalko întinse mâna în care ţinea servieta, apoi o deschise, pentru a arăta ce conţinea. Făcu o rotaţie completă pe loc, pentru ca Leonski, oriunde se va fi aflat, să poată vedea banii.

— Vezi? Totul e aici.

— Lipseşte ceva. Sokolov nu-i aici. Se pare că nu-şi iubeşte fata îndeajuns încât să-şi rişte viaţa pentru ea.

— Ascultă… Importanţi sunt banii, nu cel care i-a adus şi…

— Sună-l. Spune-i că, dacă nu ajunge aici în cinci minute, am să-i ucid fiica.

— Aşteaptă!

Leonski închise. Cu gesturi febrile, Ribalko îl contactă pe Sokolov pe telefonul cu legătură prin satelit.

— Alexandr? Ce s-a întâmplat? Ai recuperat-o pe Ninel?

— Nu. Spune că o va ucide în cinci minute dacă nu veniţi aici.

— E o cacealma.

— E cât se poate de serios. A demonstrat asta când l-a ucis pe Leonid.

— E o capcană grosolană. Încearcă să ne manipuleze. De fapt, vrea să mă ucidă. Spune-i că n-am de gând să vin.

Poliţistul simţi cum furia punea stăpânire pe el:

— Pentru numele lui Dumnezeu, dacă aş fi în situaţia dumneavoastră aş face orice mi-ar cere ca să-mi salvez fata! Chiar o să mai puteţi trăi, ştiind că aveţi pe conştiinţă moartea ambilor dumneavoastră copii?

— În loc să-mi dai lecţii de morală, mai bine ţi-ai face treaba. Negociază! Găseşte o cale pentru a-l determina să mi-o înapoieze pe Ninel.

Sokolov închise. Ribalko îşi încleştă mâna pe telefon. În acele clipe, ar fi dat fără să ezite cele câteva luni care-i mai rămâneseră de trăit în schimbul

vieţii lui Ninel. Dar el nu valora nimic pentru Leonski. Îi dăduse de înţeles foarte clar acest lucru atunci când avusese arma aţintită asupra sa, în căminul cultural cu podeaua spartă. Ar fi putut să apese pe trăgaci dar nu o făcuse.

Telefonul vibră.

— Dă-mi-l pe Vektor, porunci vocea.

— Nu… Nu va veni.

Un râs metalic se făcu auzit.

— Laş bătrân! Nu mă miră. Mereu i-a lăsat pe alţii să facă treburile murdare în locul lui. Sună-l. Spune-i că fiica pe care o mai avea e moartă.

— Aşteaptă! urlă Ribalko. Ninel n-are nicio vină pentru moartea fiicei tale!

Leonski nu-i răspunse, dar nici nu încheie convorbirea.

— Ştiu că a fost răpusă de leucemie, rosti repede Ribalko. Ştiu că ăsta e motivul pentru care vrei să te răzbuni pe Sokolov, pe Arseni Agopian şi pe toţi ceilalţi. Dar Ninel nu e ca tatăl ei. Ba dimpotrivă! Îl urăşte cu toată fiinţa ei. Şi-a schimbat numele. L-a renegat. Ia banii lui Sokolov şi dă-i drumul!

La celălalt capăt al firului continua să se audă răsuflarea răguşită a ucigaşului. Reuşise oare să-l determine să ezite? Se agăţă de această speranţă firavă de-a lungul veşniciei de care avu nevoie Leonski pentru a-i răspunde.

— Ne întâlnim la Şcoala elementară nr. 3. Ai cinci minute la dispoziţie.

— E prea la limită, cu ninsoarea asta…

— Cinci minute. Am început deja numărătoarea inversă.

Ribalko vârî telefonul în buzunarul mantalei şi o luă la fugă. Şcoala nr. 3 era în spatele blocurilor de pe strada Kurceatova, la câteva sute de metri de locul unde se afla acum. Ţinând servieta cu bani la piept, goni cât de repede putea, temându-se că avea să-şi sucească vreo gleznă în gropile din asfalt, acum ascunse sub zăpadă. Traversă strada Kurceatova, intră între blocurile abandonate şi traversă un stadion părăginit.

Mobilul bâzâi în buzunar. Răspunse imediat.

— Ai ajuns?

— Aproape. Văd… faţada… gâfâi el.

— În holul de la intrare vei găsi un alt telefon. Ia-l şi aruncă-l pe ăsta.

Ajunse în sfârşit în faţa şcolii. Stâlpii de metal care susţineau pergola de

la intrare fuseseră devoraţi de rugină. Vata de sticlă care izola tavanul se desprinsese, iar bucăţile maronii care acopereau solul ascundeau găuri periculoase în pardoseală.

În mijlocul holului de intrare fusese aşezat un scaun, iar pe acesta era un telefon care suna. Răspunse, iar Leonski îi livră un nou set de instrucţiuni.

— Urcă la etajul doi. Există acolo o frescă în culorile galben şi albastru, cu patru personaje. Găseşte-o.

Parcurse culoarul cu zugrăveala scorojită, îndreptându-se spre casa scărilor. În clasele pe lângă care trecea, băncile erau încă aliniate. Pe bănci erau caiete cu coperte roşii, deschise, pline de rânduri scrise de mâinile copiilor. Podeaua era acoperită de foi de hârtie şi de manuale şcolare împrăştiate în praf. Pe catedră, Ribalko văzu un montaj din tije de fier şi bile colorate, dintre cele folosite la orele de chimie. Acesta reprezenta, poate, un atom de uraniu…

Etajul al doilea era împodobit cu steaguri roşii şi panouri cu lozinci comuniste. Tabloul de care pomenise Leonski era atârnat la colţul culoarului. Curios lucru, nu era la fel de deteriorat ca zugrăveala de pe pereţi, care se desprindea în fâşii verzui, ca nişte solzi prelungi.

Îl sună pe Leonski.

— Apelează-l pe Sokolov, pe modul conferinţă, ca să putem purta o discuţie în trei, îi ceru ucigaşul.

Ribalko tastă numărul fostului ministru, care însă nu-i răspunse. Îi trimise un mesaj text, anunţându-l că schimbase telefonul. În secunda care urmă, Sokolov îl sună înapoi:

— Ce se întâmplă, Alexandr? Care-i treaba cu telefonul?

— Bună, Vektor, se auzi vocea metalică.

Sokolov păru îngrozit.

— Leonski… Tu?

— Da, eu sunt. Ar fi trebuit să-mi imaginez că nu vei avea curajul să aduci tu însuţi banii de răscumpărare.

— Nu obişnuiesc să ascult ordinele unor ticăloşi ca tine, Leonski!

— Încearcă să nu uiţi care e miza micii noastre conversaţii, Vektor. Nu pierde din vedere ce pot să fac.

Sokolov rămase tăcut. Leonski continuă:

— Aştept momentul ăsta de treizeci de ani, Vektor. Clipa în care urma

să fim faţă în faţă. Dar m-am gândit că nu vei avea curajul să vii. Mereu ai fost un laş.

Fiind familiarizat deja cu accesele de furie ale lui Sokolov, de teamă ca situaţia să nu escaladeze, Ribalko interveni:

— Unde vrei să las banii? întrebă el.

— Nu te grăbi. Mai bine descrie-i lui Vektor ce vezi aici.

Ribalko se întoarse pentru a privi tabloul. Reprezenta patru personaje: o femeie-cosmonaut, o fată cu un spic de grâu în mână, un bărbat care desena planurile unei rachete şi o altă femeie, cu mâinile împreunate ridicate spre cer, care hrănea astfel o pasăre. În timp ce-i descria acest ultim personaj lui Sokolov, evidenţa îi sări în ochi, cu brutalitate:

— Femeia cu pasărea… e Larissa, nu-i aşa?

Vocea metalică îi răspunse, rece, depersonalizată:

— Ea e. Aici a lucrat soţia mea. Intră în încăperea de alături acum!

Ribalko văzu o uşă înconjurată de un soi de cofraj din lemn. Dincolo de ea se afla o altă sală de clasă, cu geamuri uriaşe, acum făcute ţăndări. Pe pereţi fuseseră atârnate portretele unor personaje istorice, pe care mucegaiul le făcuse, în timp, de nerecunoscut. Fu nevoit să sară peste o hartă a Uniunii Sovietice pentru a ajunge în dreptul catedrei.

— Aici a lucrat Larissa. Era clasa ei. Descrie-o pentru Vektor.

Sokolov începea să-şi piardă răbdarea.

— Ştiu cum arată afurisita aia de sală de clasă, Leonski! Unde vrei să ajungi?

— De ce te plângi, Vektor? Fiecare minut în care discutăm e un minut în plus de viaţă pentru fiica ta, nu-i aşa? Dar mă rog, fie, văd că eşti grăbit, aşa că vom trece la pasul următor. Vreau ca prietenul tău să se ducă la blocul nr. 8, lângă piscina Lazurny. E un telefon în cutia poştală a apartamentului 15. Ai zece minute.

— Apartamentul 15? repetă Sokolov, cu o voce gâtuită.

Ribalko aruncase deja cât colo telefonul şi se repezea afară din şcoală. În pas alergător, parcurse strada Serjanta Lazareva şi ajunse, cu răsuflarea tăiată, în faţa intrării în blocul 8. În cutia poştală ce aparţinea apartamentului 15, un telefon începu să sune.

— Am ajuns, şuieră el în microfon.

Simţea că plămânii îi erau gata să explodeze. Leonski îi ceru din nou să-l introducă în conversaţia lor şi pe Sokolov.

— Ei, Vektor, poţi să-i spui prietenului nostru de ce suntem aici?

— E clădirea în care am locuit înainte de catastrofă, răspunse Sokolov, cu vocea tremurând. Când ai de gând să încetezi cu jocurile astea bolnave?

— Curând. Urcă la apartamentul 15, Alexandr.

Ribalko se încruntă. De unde îi ştia Leonski numele? Acum însă n-avea timp să încerce să-şi dea seama: urcă la apartamentul indicat. Ca mai toate locuinţele din oraş, şi aceasta fusese jefuită şi vandalizată. În camera de zi nu mai rămăsese decât un televizor Elektron 714 cu ecranul spart şi câteva piese de mobilier greoaie şi colţuroase. Un fanion al echipei FC Stroitel Pripiat zăcea pe podea. Clubul de fotbal năzuia la liga a doua sovietică înaintea accidentului de la centrală. Fusese construit chiar şi un stadion mai mare la periferia oraşului, anticipându-se ascensiunea echipei. Ar fi trebuit să fie inaugurat în 1 mai 1986, la fel ca parcul de distracţii, dar în urma exploziei reactorului devenise, la rândul său, inutilizabil. Cei mai mulţi dintre jucători făcuseră parte din echipele de lichidatori în lunile care urmaseră, aşa că era de la sine înţeles că nu mai ajunseseră niciodată să pună iar piciorul pe o minge.

— Ce trebuie să fac acum? întrebă Ribalko.

— Intră în prima cameră din dreapta.

Parcurse culoarul şi intră în ceea ce se dovedi a fi un fost dormitor. Şi de aici, hoţii luaseră tot ceea ce putea fi transportat: salteaua, noptierele, becurile şi cablurile electrice. Pe podea erau o mulţime de jucării: o mascotă Mişa de la Jocurile Olimpice din 1980, cu centura sa ornată cu cercurile olimpice aurite, un ursuleţ Ceburaşka cu urechile lui mari şi crocodilul Ghena, tovarăşul său… Zăceau în praf, aşteptând să fie luate din nou la joacă; era o imagine tulburătoare. Văzu un pulover roz de copil, cu mănuşi de lână cu un deget ce atârnau la capătul mânecilor, şi simţi cum i se strângea inima. Cu siguranţă, fusese al lui Ninel, pe când era mică. Fără îndoială, mama sa i-l tricotase. Ca toate mamele ucrainene, cususe în partea interioară a gulerului o panglică elastică, ce lega între ele mănuşile, astfel încât copilul să nu le uite pe-afară atunci când ieşea la joacă.

— Vezi manechinul? întrebă Leonski.

Lângă geamul spart se afla un manechin din cele întâlnite în toate magazinele de haine din Uniunea Sovietică. Fusese îmbrăcat cu o rochie folosită. Leonski îi ceru să o descrie.

— E albă, cu un rând de flori cusute în partea de jos…

Ribalko se opri, înţelegând cu groază că era o rochie identică cu cea purtată de mama lui Ninel în seara morţii sale. Vektor Sokolov realiză, la rândul său, despre ce era vorba.

— Eşti bolnav, murmură fostul ministru.

— Alexandr, du-te în bucătărie, ordonă Leonski. Vezi sub chiuvetă, am lăsat acolo ceva pentru tine.

Ribalko traversă apartamentul. Conserve goale, sticle sparte, cărţi de bucate sovietice ferfeniţă. Bucătăria era în aceeaşi stare deplorabilă ca restul încăperilor. În dulapul de sub chiuvetă găsi o geantă frigorifică albă, stropită de pete stacojii.

— Ce-i asta? întrebă, înfiorat.

Nu primi răspuns.

— Leonski?

— Ce se întâmplă? întrebă Sokolov.

— Leonski a închis. Sub chiuveta din bucătărie am găsit o geantă frigorifică.

— Deschide-o, porunci Sokolov.

Geanta frigorifică era umedă şi rece la atingere. O bandă adezivă latră, maro, sigila capacul. Ribalko o tăie folosindu-se de o furculiţă găsită pe jos. Ridică puţin capacul şi un miros oribil, amestec de putregai şi lac fixativ, îi invadă nările. Îşi ţinu răsuflarea.

— Ce conţine geanta frigorifică? insistă Sokolov.

Ribalko înlătură capacul încet, de parcă s-ar fi temut ca orice ar fi fost înăuntru să nu-i sară în faţă. Sokolov nu mai avea răbdare:

— Ce-ai găsit, pentru numele lui Dumnezeu?

Ar fi vrut să-l trimită la dracu', dar cuvintele muriră înainte să le pronunţe. Capacul zăcea pe podea, îi alunecase din mâini. În geanta frigorifică se vedea o claie de păr zburlit. Nu era o perucă, ci păr adevărat, pe un cap adevărat: putea să vadă pielea scalpului la rădăcina firelor blonde. Întinse mâinile, dar stomacul i se revoltă şi greaţa îl cotropi. Abia avu timp să se ridice ca să vomite în chiuvetă.

— Alexandr? Ce se întâmplă? gâfâi Sokolov.

Ribalko se ghemui din nou, îşi cufundă degetele în masa de păr blond, apoi ridică capul. Era surprinzător de uşor. Îl întoarse cu precauţie şi se trezi faţă în faţă cu o pereche de ochi albaştri ca apele lacului Baikal.

CEI CE VOR MURI

44

Ajuns afară, Ribalko dădu deoparte zăpada adunată pe-o bancă şi se aşeză, ignorând răceala pătrunzătoare a suprafeţei de beton. Ceva mai târziu, o maşină de poliţie opri în dreptul lui, iar din ea coborî Melnik.

— Îmi pare rău, murmură ucraineanul.

Ribalko ridică privirea. Melnik părea sincer. Chiar îl compătimea.

— Mie… Mie îmi pare rău. Eu…

Nu reuşea să găsească cuvintele potrivite. Cum să-i spună?

— Nu e Ninel. Capul din geanta frigorifică nu e al ei. Leonski i-a scos ochii, la fel ca în cazul celorlalte victime. I-a pus proteze oculare de culoarea ochilor lui Ninel. Dar nu-i ea.

Simţi un fior rece pe şira spinării. N-avea să poată uita niciodată acea privire moartă, de gheaţă.

— Dar… cine e victima?

— E… Novak… Colega ta… E capul ei acolo, în geanta frigorifică…

Mai vârstnicul poliţist rămase o vreme încremenit, incapabil să facă altceva decât să privească cutia de plastic alb, la fel de alb ca zăpada care se aşternuse pe capac. Apoi, într-un târziu, întinse mâna spre geantă.

— N-o deschide, rosti Ribalko, atunci când degetele lui Melnik atinseră capacul genţii.

Dar ucraineanul nu-l mai asculta. Cu un gest calm, reţinut, ca şi cum ar fi mângâiat o piatră de mormânt, mătură stratul subţire de zăpadă ce se depusese pe capac, apoi îl ridică. Înjurătura ce-i stătea pe buze se stinse, nepronunţată. Melnik lăsă să-i scape capacul din mână, care alunecă fără zgomot pe stratul imaculat de zăpadă de pe sol. Cuprins de ameţeală, se aşeză pe bancă. Răsuflarea sacadată forma norişori de aburi în dreptul feţei sale. În ciuda frigului, îşi descheiase haina şi îşi pipăia nervos medalionul cu Sfântul Iosif.

— Era însărcinată… spuse el, după o tăcere îndelungată.

Ribalko se cutremură de groază. Crima lui Leonski era chiar mai odioasă decât îşi imaginase. Melnik luă capacul de pe sol şi închise geanta frigorifică. O aşeză în dreptul portbagajului maşinii sale, pe care nu reuşi să-l deschidă. Cuprins de o furie tăcută, începu să izbească în maşină cu bocancul până când portbagajul, în cele din urmă, se deschise. Stors de

toată furia din sine, Melnik se rezemă de aripa lovită a maşinii de teren şi îşi aprinse o ţigară. Alte câteva maşini ale poliţiei îşi făcură apariţia la capătul străzii. Acum, când devenise limpede că Leonski nu avea să-şi arate faţa, poliţiştii ascunşi în diverse colţuri ale oraşului pustiu se adunau în piaţa centrală. Melnik îi trimise să cerceteze clădirile pe care Ribalko le traversase pe parcursul cursei în care îl angrenase ucigaşul.

— Am să merg la Kiev să duc… O să merg chiar eu la morgă. Şi trebuie să-l sun pe soţul ei, să-i dau vestea… Ar fi trebuit să stea deoparte, în starea în care era…

Îşi muşcă buzele.

— Nu avea experienţă, dar avea toate şansele să devină o bună poliţistă. Ba chiar una excelentă, întări el, clătinând din cap.

Apoi avu o revelaţie:

— Categoric, a descoperit ceva! Nu avea nicio legătură cu Pripiatul. Înainte să fi fost transferată aici nici măcar nu pusese vreodată piciorul în Zona Interzisă. Leonski a ucis până acum doar copiii celor pe care-i consideră răspunzători de nenorocirea sa. Aşa că… Asta e: Novak a descoperit ceva. Ar fi trebuit să rămână la Kiev, ca să nu se expună la radiaţii. Dar lucra cu noi la anchetă… I-am trimis o copie a înregistrării prin care se cerea răscumpărarea. Cu siguranţă a descoperit ceva.

— În cazul ăsta, de ce nu te-a sunat?

— Săptămâni întregi mi-a ascuns faptul că, fără ştirea mea, desfăşura o anchetă paralelă privindu-l pe Leonski. Era convinsă că dacă avea să-l prindă, avea să i se aprobe mult mai repede cererea de transfer în afara Zonei. Poate că i-a descoperit ascunzişul şi a încercat să-l aresteze de una singură.

Ribalko scoase din buzunar telefonul pe care i-l lăsase ucigaşul în cutia poştală a fostului apartament al lui Sokolov.

— Leonski tocmai mi-a trimis un SMS, spuse el, întinzându-i mobilul lui Melnik. Ne adresează un nou ultimatum.

Poliţistul ucrainean citi cu glas tare mesajul:

— „Vektor Sokolov are timp până mâine la amiază să-şi pună singur capăt zilelor. Altfel, fiica sa va muri”… Ce gunoi de om, câtă ticăloşie… Dar îl vom prinde pe ticălos. A făcut greşeala vieţii lui când a ucis-o pe Galina… Îl vom prinde chiar datorită ei, rosti apăsat Melnik, încercând parcă să se convingă pe sine de ceea ce spunea.

45

Coborî din maşina lui Melnik la Cernobîl şi recuperă camioneta asociaţiei. Avu o scurtă convorbire telefonică cu Sokolov.

Fostul ministru refuză categoric târgul propus de Leonski. Era limpede că nu considera că fiica sa merita sacrificiul propriei vieţi.

Ribalko se îndreptă apoi spre Kiev, la apartamentul lui Ninel. După o scurtă percheziţie, porni laptopul împrumutat de la Sveta şi îl conectă la videoproiectorul din camera de zi. Porni redarea înregistrării cu cererea de răscumpărare şi o studie atent timp de două ore, fumând ţigară de la ţigară, urmărind neobosit fiecare cadru, fără însă a găsi niciun detaliu suspect. Toate acestea, până în momentul în care în minte îi veni o idee, în timp ce savura o cafea urmărind pentru a nu ştia a câta oară înregistrarea.

— *Acest mesaj îi este adresat lui Vektor Sokolov… tatăl… tatăl meu…*

Opri înregistrarea. Pe chipul lui Ninel nu se citea spaima, ci mai degrabă un soi de dezgust. „Tatăl meu”: ea nu folosea niciodată acest apelativ pentru a-l desemna pe Sokolov. Vorbea despre Vektor în sus, Vektor în jos. Îl detesta sincer pe cel pe care, sub ameninţare, îl numise „tatăl meu”. Fusese o ameninţare tăcută: vocea lui Leonski nu se auzea deloc în toată înregistrarea. Cu siguranţă, se ferea să îi fie auzit glasul. Ninel părea că citeşte un text scris pe ceva aflat în stânga camerei, probabil un ecran de calculator sau o tabletă.

Dar dacă această înregistrare avea cheia ascunsă în sunete, nu în imagini? Poate că acesta fusese aspectul studiat de Novak. Găsi lângă combina muzicală o pereche de căşti şi le cuplă la laptop. Cu ochii închişi, ascultă înregistrarea. Aproape imediat remarcă în fundal ceva ce-i scăpase mai devreme. Un zgomot de fond regulat, ce semăna cu un cântec. Dădu volumul la maximum. Melodia îi era familiară. Oare unde o auzise?… Ascultă de mai multe ori la rând pasajul respectiv. Zadarnic. Decise să ia o pauză de reflecţie şi îşi scoase căştile, lăsând imaginile să se deruleze mai departe.

Ieşi pe balcon şi îşi aprinse o ţigară. Avea câteva elemente noi de studiat, dar nu ştia în ce fel se legau unele de celelalte. Melodia, faptul că Leonski nu se lăsase văzut sau auzit în înregistrare, expresia de dezgust de

pe chipul lui Ninel, calmul acesteia. Ninel nu era genul de femeie care să leşine de spaimă, dar părea parcă mult prea calmă, dată fiind situaţia în care se afla. De parcă ar fi ştiut că avea să scape cu bine.

Nu.

Nu asta.

Era imposibil. Oboseala îi juca feste. Abia dacă dormise, iar corpul îi era amorţit după cursa improvizată prin Zonă şi după loviturile încasate. Avea o durere de cap pe care analgezicele nu reuşiseră să o potolească pe deplin. Categoric, delira.

Şi totuşi… Leonski nu se vedea nicăieri… Nimeni nu-l văzuse, de fapt…

Îşi aruncă mucul de ţigară încă incandescent şi reveni în apartament pentru a-l suna pe Melnik. Poliţistul nu-i răspunse. Probabil tocmai prezenta condoleanţe familiei lui Novak. Ribalko îi trimise un SMS.

Aţi găsit urme de paşi mărimea 47 pe podeaua pe care am traversat-o în urmărirea lui Leonski?

Răspunsul veni după 5 minute.

Fără urme 47. De ce?

Nu răspunse şi nici nu acceptă apelul atunci când, ceva mai târziu, Melnik încercă să-l sune. Trebuia să se concentreze, să ducă până la capăt raţionamentul nebunesc care i se învârtea în minte. Ca să-i dea o formă concretă, îl formulă cu glas tare, de parcă i-ar fi pus o întrebare lui Ninel, al cărei chip era proiectat în reluare pe perete.

— Tu ai pus la cale toate astea? Tu i-ai ucis pe toţi aceşti oameni?

Privi atent ochii reci ai lui Ninel. De ce îi venise această idee nebunească? Categoric, doar oboseala era de vină.

Şi totuşi, erau o mulţime de mici detalii, care se combinau precum piesele unui puzzle. Ninel îşi ura tatăl şi îşi adorase mama. Avea accese de violenţă. Omisese să-i spună că Leonid era fratele său. Refuzase să urce în apartamentul în care fusese suspendat cadavrul acestuia. Refuzase să-l însoţească acasă la taxidermist. Îşi luase numele mamei şi-l renegase pe cel al tatălui său. Vektor Sokolov o bătea când era mică. Vocea de la telefon era prelucrată electronic, putea fi vocea oricui. Leonski nu apărea deloc în înregistrare. Urmele lui nu fuseseră găsite în căminul cultural. Şi dacă personajul îmbrăcat în costumul antiradiaţii fusese chiar ea? Dacă ea alesese doar să-l facă să-şi piardă cunoştinţa, în loc să îl ucidă?

Dar… de ce îi omorâse pe toţi acei oameni?

Şi-a ucis fratele fiindcă e aidoma tatălui său pe care-l urăşte. L-a ucis pe fiul lui Arseni fiindcă nu l-a arestat pe Leonski, ucigaşul mamei sale. Dar fiica lui Winograd? Nicio idee. Dar Leonski? L-a ucis deja, tot ea?

Mai erau şi păsările. Ea era ornitoloagă. Ar fi putut să ştie cum să prindă nişte şoimi. În ceea ce priveşte rândunelele împăiate, poate că le recuperase din atelierul de taxidermie al lui Leonski.

Nu, nu, nu.

Răscoli întregul apartament în căutarea unor indicii. Într-un dulap, bine ascunsă, găsi o cutie mare cu amintiri de la mama lui Ninel. Fotografii, scrisori, bileţele. Dar nimic care să amintească de tatăl ei.

Nu mai ştia ce să creadă. Se uită la ceas: mai trecuseră încă două ore. Trebuia să se concentreze la altceva. Melodia. Cântecul acela. Era ceva ce mai auzise de curând, era sigur de asta. Dar unde?… părea a fi un cor… Da, un cor de copii… Asta era! Era melodia pe care o cântau copiii de la spitalul la care îl dusese Ninel, atunci când căuta o călăuză care să-l conducă clandestin în Zonă.

Părăsi apartamentul în fugă.

46

Era târziu, iar spitalul urma să-şi închidă în curând porţile pentru vizitatori. La intrare ceru să o vadă pe Maria, prietena lui Ninel. I se spuse că aceasta plecase deja acasă. Insistă să vorbească cu cineva cu autoritate şi, după cincisprezece minute de aşteptare, o femeie scundă şi energică, cu părul blond-roşcat, îi veni în întâmpinare, prezentându-se:

— Doctor Radecki. Mi s-a spus că doriţi să discutăm şi că ar fi ceva urgent?

— Da, e vorba despre Ninel.

— E vreo problemă?

— Aţi auzit vorbindu-se de ucigaşul cu rândunica?

— Nu.

— Pe scurt, e vorba de un bărbat…

Dar dacă e o femeie?

— …Care acţionează în regiunea Cernobîl. El…

Sau ea, Ninel.

— …A ucis deja mai multe persoane. Şi a răpit-o pe Ninel.

Sau aşa a lăsat ea să se creadă.

— Dumnezeule! exclamă doctoriţa. Cu ce vă pot ajuta?

El îşi scoase telefonul.

— Aş vrea să aruncaţi o privire la această înregistrare video şi să-mi spuneţi dacă locul unde a fost filmată vi se pare în vreun fel cunoscut.

Îngrozită încă de la primele cadre, Radecki îşi duse mâna la gură şi aceasta îi rămase lipită de buze de-a lungul vizionării întregii înregistrări.

— Recunoaşteţi locul? întrebă el.

— Eu… ei bine… seamănă cu o încăpere de la subsolul spitalului, dar… Dumnezeule, vă gândiţi că Ninel ar fi putut fi ţinută prizonieră aici? E o nebunie…

— Trebuie să văd încăperea respectivă. Mă puteţi conduce acolo?

Ea acceptă şi îl călăuzi, îngrijorată, cu paşi grăbiţi, spre subsolul spitalului.

— Cine are acces în această parte a clădirii? vru să afle el.

— Personalul care se ocupă de întreţinere şi, dacă vor, şi ceilalţi.

— Pacienţii?

— Nu. Zona aceasta e rezervată doar personalului.

— Şi încăperea respectivă? La ce e folosită?

— E un spaţiu de depozitare, dar nu mai e folosit de ani de zile din cauza problemelor cauzate de umiditate. Tot ce era depozitat acolo sfârşea prin a prinde mucegai.

— E nevoie de o cheie anume pentru a intra acolo?

— La toate uşile de la subsol s-au montat broaşte identice, deci e aceeaşi cheie.

— Şi cine are cheia asta?

— Probabil vreo zece persoane. Ştiu că există o copie a cheii în sala de odihnă a personalului.

Ajungând în faţa uşii cu pricina, doctoriţa scoase o legătură de chei din buzunar. Vârî o cheie în broască, dar aceasta refuză să se întoarcă.

— E ciudat. Sunt sigură că asta e cheia potrivită.

— Daţi-vă la o parte, îi spuse Ribalko, aşezându-i mâna pe umăr.

Scoase pistolul pe care i-l încredinţase Kaşin. Femeia păli.

— Adăpostiţi-vă. E posibil ca ucigaşul să fie şi acum înăuntru.

Femeia făcu câţiva paşi înapoi. El îşi ridică piciorul şi izbi cu toată puterea în dreptul încuietorii. Uşa fusese afectată de umiditate, astfel încât fură de-ajuns doar câteva lovituri pentru ca broasca să cedeze. Ribalko pătrunse în încăpere cu arma în mână. În mijlocul acesteia se afla un scaun, asemănător cu cel pe care era aşezată Ninel în înregistrarea cererii de răscumpărare. La câţiva metri mai în faţă, pe sol, observă trei pete rotunde ce formau un triunghi echilateral. Cu siguranţă, erau urmele trepiedului care susţinuse camera de luat vederi.

Cercetă în grabă încăperea, dar aceasta nu conţinea nimic interesant, în afară de câteva piese de mobilier putrezite.

— Puteţi intra, îi strigă el doctoriţei.

Ea îşi făcu apariţia în cadrul uşii.

— Ucigaşul a utilizat aici o cameră de luat vederi; un model vechi, cu casete. Avea şi un trepied pe care a montat-o. Aţi văzut pe vreunul dintre angajaţii spitalului cu astfel de echipamente?

— Nu.

Şi totuşi, Leonski fusese aici, cu respectivul echipament şi cu Ninel. Cu siguranţă, cineva îi văzuse. Doar dacă nu cumva… *ea intrase aici singură*. Ar fi putut pune mâna cu uşurinţă pe o copie a cheii, având în vedere

munca sa ocazională de voluntariat la spital. Nu trebuia decât să aducă discret trepiedul şi camera, să se aşeze pe scaun şi să-şi joace rolul.

Nu. Uită de prostia asta.

Scoase din buzunar o replică imprimată pe hârtie a unei fotografii alb-negru cu Leonski, ce data din perioada în care acesta lucra la centrală.

— Îl recunoaşteţi pe acest bărbat?

Doctoriţa Radecki scrută îndelung chipul rubicond al lui Leonski, sprâncenele groase şi coama neagră de păr.

— Nu, figura tipului nu-mi spune nimic.

— Acum are treizeci de ani în plus faţă de fotografie. Concentraţi-vă asupra privirii, a ochilor. Nici aşa nu vă spune nimic?

— Poate că… E straniu, dar seamănă cu Hanss.

— Hanss? Cine e?

— E omul nostru bun la toate. Lucrează aici de un an. Sunt convinsă că l-aţi întâlnit, poate pe culoare, prima oară când aţi fost aici. Nu are niciun fir de păr pe cap. Nici măcar sprâncene.

Îşi aminti de tipul în salopetă cu care stătuse de vorbă în vreme ce o aştepta pe Ninel în faţa uşii spaţiului de joacă. Era oare cu putinţă ca acela să fi fost Leonski? Încercă să îşi amintească ochii individului… Da, avea ceva ciudat în priviri… Aşa cum ciudat fusese şi zâmbetul pe care i-l adresase… De parcă l-ar fi cunoscut… Leonski era probabil bolnav şi îşi pierduse părul din pricina vreunui tratament pe care îl urmase…

— Trebuie să-l întâlnesc pe acest Hanss. Unde-l pot găsi?

— În seara asta nu-i aici, dar e o cămăruţă în pod unde doarme în nopţile în care e de serviciu.

— Arătaţi-mi-o.

Urcară spre pod. Cămăruţa omului bun la toate era de dimensiuni modeste şi nu conţinea niciun fel de obiecte personale. Răscoli degeaba, căci nu găsi absolut nimic.

— Acestui Hanss îi place să observe păsările?

— Poftim?

— Ucigaşul cu rândunica e fascinat de păsări. Pasiunea lui e taxidermia.

Ea se gândi o vreme.

— Nu, n-am observat niciodată la el un interes de acest gen.

— Are picioare mari?

Ea păli.

— Da. Chiar foarte mari.

Aproape că răsuflă uşurat. Se înşelase, Ninel era o victimă, nu călăul.

— Ninel şi Sveta fac adesea prezentări despre animale pentru copiii de-aici. El obişnuia să asiste?

— A fost acolo la ultima conferinţă a lui Ninel. A stat în fundul sălii.

— Ştiţi unde locuieşte, atunci când nu e de serviciu?

— N-am idee.

— A lucrat azi?

— Nu. A sunat ca să anunţe că e bolnav.

— Dar ieri?

— Ieri a plecat foarte devreme, a spus că nu se simţea bine.

— L-a vizitat cumva o femeie?

Oribila privire din geanta frigorifică îi reveni în memorie.

— Nu ştiu. Mi-am petrecut o bună parte din zi cu copiii. Ar trebui să o întrebăm pe una dintre secretare, dar la ora asta s-au dus acasă deja.

Avea să se ocupe mai târziu de asta. Cu siguranţă, Novak descoperise într-un fel sau altul legătura dintre Leonski şi spital. În încăperea de la subsol nu existau urme de sânge. Asta însemna fie că Leonski o curăţase temeinic, fie că o ucisese în altă parte pe poliţistă.

— Cu ce vine la muncă? Are maşină?

— Nu. Cred că vine cu autobuzul sau cu vreo variantă de *carsharing*… Oh, Doamne!

Îşi duse mâna la gură, îngrozită.

— Ieri. Ieri l-am văzut plecând împreună cu Maria. Ea se pregătea să plece acasă şi el a întrebat-o dacă nu putea să-l lase şi pe el la apartamentul lui. Iar Maria n-a venit azi la muncă. Credeţi că a atacat-o şi pe ea?

În mintea lui Ribalko, un posibil scenariu prindea contur. *Novak ajunge la spital. Pune întrebări. Leonski o ucide. Ascunde cadavrul, poate chiar în această încăpere. Dar ştie că trebuie să scape de cadavru cât mai curând cu putinţă. Nu are maşină proprie. O roagă pe Maria să-l ducă acasă. Foloseşte un pretext oarecare pentru a o atrage în apartamentul său. Poate că i-a atins coarda sensibilă: el e bolnav, ea e medic… Nu poate să îi refuze ajutorul. Însă, de îndată ce închide uşa, el o ucide. Apoi ia maşina şi vine să ia cadavrul lui Novak. E conştient că, mai devreme sau mai târziu, moartea Mariei va fi descoperită, dar puţin îi pasă: răzbunarea sa e*

aproape de a se împlini. Vrea doar să mai câştige puţin timp.

— Am nevoie de adresa Mariei. *Repede.*

Se îndreptară cu paşi repezi spre secretariat. Odată ajunşi aici, doctoriţa cercetă lista adreselor personalului angajat şi îi oferi adresa Mariei. Locuia la doar zece minute distanţă. Ribalko îi ceru doctoriţei să anunţe poliţia, apoi porni în goană spre apartamentul Mariei. Ajuns în faţa blocului, îl sună pe Melnik. Poliţistul nu-i răspunse. Îi lăsă un mesaj, cerându-i să i se alăture, apoi închise şi intră în clădire.

Soneria de la apartamentul Mariei era stricată. Bătu la uşă, înainte de a constata că uşa nu fusese încuiată. Se strecură în apartament, cu pistolul pregătit. În holul de la intrare mirosea a sânge şi a carne moartă. Când trecu prin dreptul băii, mirosul deveni mai puternic. Cada era ascunsă în spatele unei perdele translucide de duş, iar dincolo de aceasta se putea ghici forma unui corp alungit. Ţinându-şi răsuflarea, dădu la o parte perdeaua, descoperind un corp de femeie. Capul însă lipsea. Găsise restul cadavrului lui Novak. Îşi stăpâni revolta din stomac, se întoarse şi, chiar în fracţiunile de secundă dinainte de a-şi pierde cunoştinţa, putu să vadă o bâtă de baseball care se repezea asupra frunţii sale.

47

Când deschise ochii, era legat pe un scaun. Îşi simţea capul ca un cazan în care ardeau toate durerile lumii. Era în camera de zi a apartamentului. Obloanele erau închise. Aerul era viciat de miros de chimicale şi piele tăbăcită.

Încercă zadarnic să-şi desfacă legăturile. Gleznele şi încheieturile mâinilor îi erau legate strâns de scaunul de lemn. La câţiva metri distanţă, ochiul electronic al unei camere video era aţintit asupra lui.

Leonski intră în încăpere.

— Te-ai trezit deja?

Ribalko încercă să-şi mişte buzele şi îşi dădu seama că îi erau pecetluite cu o bandă adezivă lată.

— E doar o măsură de precauţie, spuse ucigaşul, scoţându-şi pistolul.

Trase de un colţ al benzii adezive care-i era lipită de buze.

— Dacă-ţi scot asta şi începi să strigi, voi fi nevoit să te ucid. S-a înţeles?

Ribalko dădu din cap. Leonski trase scurt de banda adezivă, iar Ribalko îşi stăpâni un geamăt, apoi îşi umezi buzele care-i ardeau.

— Ce-ai făcut cu Maria? întrebă el.

— Exact ce le-am făcut şi celorlalte.

Celorlalte? Un torent de gheaţă i se revărsă în pântece. Era oare Ninel deja moartă? Sau se referise la celelalte trei victime?

— Ninel… e în viaţă?

— Ai face mai bine să-ţi faci griji pentru tine, nu pentru ea.

Aflat în dreptul camerei de luat vederi, Leonski apăsă pe un buton al acesteia şi o luminiţă roşie se aprinse.

— Ce ai de gând să faci?

— Ai venit aici ca să mă arestezi, nu-i aşa? Şi bănuiesc că ai vrea să-mi mărturisesc crimele? Păi… Să-i dăm bătaie.

Îşi trase un scaun şi se aşeză lângă el.

— Numele meu e Piotr Mihailovici Leonski, începu ucigaşul cu rândunica, pe un ton impersonal. M-am născut în 1960 la Kiev. L-am ucis pe Leonid Sokolov. I-am ucis, de asemenea, pe fiica lui Anton Winograd şi pe fiul lui Arseni Agopian. În urmă cu două zile am răpit-o pe Ninel

Sokolov.

— Unde e? întrebă Ribalko.

— Într-un loc anume, la adăpost, în aşteptarea momentului în care tatăl ei îmi va accepta oferta.

— Ştii prea bine că nu va accepta niciodată să facă ce vrei tu.

— Atunci, fiica lui va plăti cu viaţa.

— De ce…

— Vrei să ştii ce mă motivează? E simplu. Răzbunarea. Furia. Ura.

— Pentru ce vrei să te răzbuni?

— Pentru tot ce mi-a făcut Sokolov.

— Ştiu că a plătit nişte indivizi ca să te bată când erai în închisoare. Dar asta nu e o justificare pentru a-i ucide familia.

— „Să mă bată”? E o expresie atât de derizorie pentru a descrie ceea ce am avut de îndurat acolo!

Ridică un colţ al tricoului cu care era îmbrăcat, dezvăluind nişte cicatrici oribile care-i brăzdau torsul.

— Călăii mei m-au tăiat aici cu capacul unei cutii de conserve. Mi-l înfigeau între coaste până când îi imploram să se oprească. Iar ăsta nici măcar n-a fost cel mai rău lucru pe care l-am pătimit. Moartea ticălosului de fiu-său a fost preţul pentru toate astea.

Leonski tăcu. Ribalko intui că aştepta următoarea întrebare.

— Dar Ninel? De ce ai vrea să o ucizi?

— Ca să echilibrez balanţa. Mi-am pierdut o fiică din pricina lui, şi-o va pierde şi el pe-a sa.

— Dar e nevinovată!

— La fel erau şi fiica şi soţia mea.

— Tu ţi-ai ucis soţia.

I se păru că discerne un început de zâmbet în colţul gurii lui Leonski.

— Arseni Agopian ţi-a spus asta, nu-i aşa? Arseni… un gunoi corupt. A urmat întocmai ordinele lui Sokolov. Nici măcar pentru o clipă nu şi-a imaginat că Vektor însuşi a fost ucigaşul.

Şocat, Ribalko reuşi doar să îngaime:

— Dar… Vrei să spui că…

— Nu mi-am ucis soţia. Vektor Sokolov a ucis-o, aşa cum şi-a ucis şi propria soţie, pe Olga.

— Dar de ce…

— Nu prea eşti iute la minte. Ia gândeşte-te puţin? De ce şi-ar fi putut ucide Sokolov soţia în aceeaşi seară în care a ucis-o pe soţia mea?

Poliţistul refăcu în minte scenariul nopţii dublei crime, încercând să îl adauge pe Vektor Sokolov în ecuaţie. Ce căuta acesta acasă la Leonski?

— Vektor era amantul soţiei tale. Olga i-a surprins, cearta a degenerat şi le-a ucis.

Leonski clătină din cap.

— Priveşti triunghiul amoros din unghiul greşit. Încearcă o altă perspectivă. Avem două femei moarte şi un ucigaş. Concluzia?

Două femei moarte… Un triunghi amoros…

— Soţia nu te înşela cu Vektor Sokolov, ci cu Olga. Erau amante!

Chipul lui Leonski se întunecă.

— Până la urmă nu eşti chiar prost. Mie mi-au trebuit săptămâni întregi ca să accept adevărul. Făcând curăţenie într-o cameră din casa de vacanţă, am găsit nişte scrisori de dragoste adresate soţiei mele.

Ieşi pentru câteva clipe din raza camerei de luat vederi şi se întoarse cu o foaie de hârtie îngălbenită.

— Asta e din martie 1986. E una dintre ultimele scrisori trimise de Olga. Vorbeşte de relaţia cu soţul ei, despre gelozia lui maladivă, despre violenţe. Spune că el n-ar ezita să o ucidă dacă ar afla de relaţia lor.

Aşeză cu grijă scrisoarea pe o măsuţă joasă.

— Din păcate, exact aşa s-a întâmplat. Probabil că şi-au petrecut noaptea împreună atunci când au fost ucise. Sokolov a venit să-şi ia soţia să o pună la adăpost de căderile radioactive. Cum n-a găsit-o la casa lor de vacanţă, a venit la noi. Ştia că soţiile noastre erau prietene apropiate. Nu se gândea însă, în acel moment, cât de apropiată era relaţia lor. Pe-atunci, nimeni nu-şi încuia uşa cu cheia. Nu existau hoţi în Uniunea Sovietică, aşa spunea propaganda. Probabil a intrat şi a auzit gemete în dormitor. A recunoscut vocea soţiei sale. A luat un cuţit dintr-un sertar din bucătărie şi a urcat la etaj. Când le-a găsit împreună în pat, a turbat de furie. Cel mai probabil şi-a înjunghiat mai întâi soţia, apoi s-a dezlănţuit asupra Larissei. Ulterior presupun c-a îmbrăcat-o pe Olga şi i-a mutat cadavrul, pentru ca miliţienii să nu poată deduce că ea şi Larissa erau amante.

Vocea lui Leonski era încărcată de emoţie, de parcă ar fi fost el însuşi martor la acea scenă. Ascultând urmarea, Ribalko înţelese de ce:

— La scurt timp după explozia reactorului am fugit de la centrală. Am

mers la apartamentul nostru din Pripiat şi am adunat lucrurile. Am luat fetele, care dormeau la familia Winograd, fusese aniversarea fetei celei mari şi am mers la Zalisia. Când am ajuns la *dacea* noastră, am găsit cele două cadavre. Era sânge peste tot. Larissa mea… Se înverşunase în asemenea măsură asupra ei încât tot corpul îi era scăldat în sânge. Împroşcase tot în jur, salteaua, pereţii…

— Şi rândunica împăiată.

În ochii lui Leonski se ivi o lucire de ură.

— Da. Şi rândunica. Pentru a reaminti crima lui Sokolov am lăsat câte o rândunică lângă fiecare dintre cei pe care i-am ucis. Ştiam că nu se va abţine şi-şi va vârî nasul în anchetă. Voiam să simtă frica. Să îi fie teamă că secretul său avea să iasă la lumină.

— De ce l-ai ucis pe fiul lui Arseni Agopian? Dar pe fiica lui Anton Winograd?

— Agopian n-a încercat nici măcar pentru o clipă să afle adevărul. M-a sacrificat. Cât despre Anton, el le-a spus miliţienilor că aveam sânge pe cămaşă, fără îndoială fiindcă aşa i-au cerut Agopian sau chiar Sokolov. Lui Vektor nu i-a venit greu să-şi ascundă crima. Eram suspectul ideal. N-a trebuit decât să-i încurajeze puţin pe miliţieni ca să mă înfunde. Dar nu i-a fost de-ajuns. A vrut ca eu să mărturisesc, pentru a-l scoate astfel definitiv din cauză. Dar n-am cedat. Mi-am iubit soţia. N-am fost un ucigaş. Nu atunci.

Un zâmbet amar îi strâmbă buzele.

— Mi-am copt răzbunarea vreme de ani de zile. L-am studiat pe acest putregai în cele mai mici detalii. Am înţeles că mi-a ucis soţia fiindcă nu putea să accepte faptul că propria lui soţie era o *lesbiyanka*. Dacă s-ar fi aflat, lumea ar fi râs de el şi l-ar fi arătat cu degetul. Cariera lui ar fi fost terminată. De aceea le-a omorât pe amândouă. Pentru ca ele să nu poată vorbi niciodată. Pentru ca nimeni să nu poată afla adevărul.

Totul se lămurea acum, privind lucrurile într-o nouă lumină. Schimbările bruşte de dispoziţie ale lui Sokolov, violenţa abia stăpânită… era exact genul de individ care ucide sub imperiul furiei de moment şi apoi se înverşunează împotriva cadavrului.

— Pentru a-mi duce la bun sfârşit răzbunarea, am abandonat apartamentul care-mi fusese repartizat de stat şi mi-am asumat identitatea unui om fără familie. Era uşor atunci: Uniunea Sovietică era în

declin şi, cu bani puţini, puteai cumpăra orice. Am plecat în Rusia. Am lucrat în diverse locuri, slujbe mărunte, am reuşit să pun nişte bani deoparte şi mi-am deschis un magazin de electronice care a mers binişor. Mi-am cumpărat o armă. Mă gândisem să-l împuşc pe Sokolov, dar mi-am dat seama că nu aveam cum să ajung la el. Era mereu înconjurat de gărzile de corp, iar eu sunt departe de-a fi un ţintaş de elită. Aşa că am aşteptat momentul potrivit. Am aflat că Ninel înfiinţase o asociaţie la Cernobîl şi atunci m-am hotărât că aveam să îmi ucid victimele aici, în Zonă. Aşa era drept: în definitiv, aici începuse totul. Cel mai greu mi-a fost să-l aduc aici pe Leonid. Pentru a-l convinge, i-am dat de înţeles că adevăratul ucigaş al mamei sale trăia în Zona Interzisă. Recuperasem din vechea casă de vacanţă a lui Sokolov mai multe lucruri care-i aparţinuseră Olgăi. I-am dat lui Leonid un medalion, drept dovadă, iar el a acceptat să plece în Ucraina. Aveam chiar şi un suspect pentru el: eu însumi! L-am trimis să consulte arhivele KGB-ului, astfel încât să afle că eu am fost cel bănuit la vremea respectivă. Ştiam că nu risc mare lucru: Leonid mă cunoştea doar sub identitatea mea falsă şi, chiar de-ar fi existat fotografii cu mine în dosarul de la arhivă, tot nu m-ar fi putut recunoaşte. După cum ai remarcat, înfăţişarea mea nu mai are nimic în comun cu cel care eram în 1986. Apoi am avut nevoie de ceva timp pentru a-l convinge să mă urmeze în Zonă, pentru a vedea locul unde fusese ucisă mama sa. El nu credea că i-ar fi fost de vreun folos. I-am spus că era posibil să găsească acolo indicii trecute cu vederea de poliţie, iar imbecilul s-a lăsat convins, până la urmă. L-am dus în atelierul meu, acolo unde nimeni nu avea să îi audă strigătele. Acolo i-am arătat tot ce învăţasem despre suferinţă, mulţumită tatălui său.

— Dar Ninel? Merită şi ea să plătească pentru crimele părintelui său? A fondat o asociaţie aici. Se luptă pentru a atenua consecinţele unei catastrofe pricinuite de oamenii din generaţia ta. Şi, în plus, îşi urăşte tatăl aproape la fel de mult cât îl urăşti şi tu. O bătea mereu când era mică. Ştiai asta?

Leonski păru aproape dezolat să audă asta:

— E regretabil. Ninel e o fată de treabă. Dar trebuie să moară pentru a ispăşi păcatele tatălui ei.

— Dar Maria? Ea ce-a făcut? Dar Galina Novak?

— Nişte sacrificii necesare. Îmi pare rău. Au văzut ceva ce nu trebuiau

să vadă. Am omorât-o pe poliţistă ca avertisment pentru Sokolov şi colegii ei poliţişti. De Maria… urmează să mă ocup mai târziu.

— Răzbunarea ta a luat-o razna, Leonski! Ai ajuns să ucizi oameni nevinovaţi. Nu eşti cu nimic mai bun decât Sokolov.

— În fiecare război există şi victime colaterale. Ştii asta, nu-i aşa? Doar ai fost în Cecenia.

De unde ştia Leonski asta? Ribalko nu-i vorbise despre asta decât lui Ninel. O torturase oare ca să-i spună tot ce ştia despre el?

— Mi-ai cruţat viaţa în căminul cultural. Ai fi putut să mă împuşti. De ce n-ai tras?

— N-aveam niciun motiv să te ucid. Ancheta ta nu constituia o ameninţare.

Un tic nervos îl determină pe ucigaş să clipească des. Ribalko îi resimţi nervozitatea. De ce tocmai acum?

— Nu te cred. Ai ucis o femeie nevinovată doar ca să nu laşi martori. Există un motiv pentru care nu m-ai omorât…

Privi picioarele fragile ale lui Leonski şi bascheţii enormi care tropăiau nervos pe covorul camerei de zi. Se gândi din nou la urmărirea din acea noapte. Îl revăzu, alergând în faţa sa prin ruinele din Zalisia, silueta lui profilându-se în lumina lanternei. Avu din nou în faţă mâna lui ridicând arma şi îşi aminti de loviturile puternice de picior pe care le încasase în faţă.

Loviturile… urmele… toate îndoielile pe care le avusese în privinţa lui Ninel îi reveniră în minte.

— N-ai fost tu atunci, în seara aceea, în Zona Interzisă! strigă el. Ai avut un complice!

Cu chipul schimonosit de furie, Leonski se ridică şi se îndreptă spre camera de luat vederi.

— Cine e? Cine te-a ajutat? Sveta? Nu! Maria! răcni Ribalko.

— Ţine-ţi gura! îi porunci Leonski, întorcându-i un dos de palmă.

Durerea îi explodă în craniu şi simţi gust de sânge în gură. Leonski reveni la camera video şi scoase caseta din aparat.

— Ai stricat tot. Va trebui acum să o luăm de la capăt, bombăni el.

— De ce a consimţit Maria să te ajute? întrebă Ribalko.

Apoi, pe dată, înţelese.

— Maria e fiica ta! E geamăna care a supravieţuit! Pe ea am urmărit-o

la Zalisia. Spre deosebire de tine, ea nu e o ucigaşă. N-a fost în stare să mă împuşte. Dar ce căuta în vechea ta casă de vacanţă în noaptea aceea?

Leonski îi aruncă o privire înveninată.

— Ştia că vei merge acolo. Aminteşte-ţi, ea a fost cea care ţi-a făcut legătura cu călăuza ta. Când Zona a fost închisă, m-am trezit blocat în exterior. Maria are nişte contacte în rândul paznicilor de la punctele de control. A revenit noaptea în Zonă, pentru a recupera anumite dovezi compromiţătoare pe care le lăsasem lângă cadavrul fiului lui Arseni Agopian.

— Pare o mişcare riscantă.

— Credea că a prevăzut tot. Îşi anunţase prietenii din poliţie că nişte *stalkeri* urmau să traverseze în cursul nopţii podul de lângă satul Cerevaci. Pe tine poliţiştii te-au ratat, însă. Din fericire, a reuşit ea să se descotorosească de tine.

— Ea e cu Ninel? Ea e cea care o ţine prizonieră?

Leonski îi ignoră întrebarea: era ocupat să aprindă focul în şemineu, folosindu-se de câteva lemne şi puţină benzină. De îndată ce flăcările deveniră îndeajuns de puternice, aruncă în foc caseta video pe care tocmai o înregistraseră.

— Cum poţi să-i faci asta propriei tale fiice?

Un miros oribil de plastic ars invadă încăperea, în timp ce caseta ardea cu pocnituri.

— O face pentru a-şi răzbuna mama. Fiindcă ticălosul de Sokolov a ucis-o, a trebuit să crească fără ea. A asistat la întreaga agonie a surorii sale. Îţi poţi imagina prin ce a trecut?

— Şi ea ce rol are în toată afacerea?

— Şi-a găsit o slujbă la spital. A studiat medicina, a avut rezultate excelente, aşa că n-a fost prea greu să se angajeze acolo. Nimeni nu e nebun să refuze un medic tânăr şi bun care acceptă să lucreze pe mai nimic, într-un spital pe jumătate abandonat. Ştiam că munca ei avea să-i faciliteze accesul în Zonă. Era de ajuns să spună că făcea experimente în interesul pacienţilor ei permanenţi.

Ucigaşul vârî altă casetă în video-cameră.

— Vom reface acum înregistrarea. Ai să mă ajuţi, căci altfel voi fi nevoit să te ucid şi să mă filmez singur.

— Vrei să îţi protejezi fiica, dând de înţeles că ai acţionat singur?

— Exact. Apoi voi da foc apartamentului. O voi suna pe Maria, ca s-o ucidă pe Ninel. Apoi, va merge să ceară ajutor, susţinând că am răpit-o şi pe ea cu scopul de a o ucide. Toată lumea o va crede, mai ales după ce poliţia va fi vizionat înregistrarea asta.

O strategie de jucător de şah, se gândi Ribalko. Leonski îşi repetă confesiunea, de parcă ar fi fost prima oară. Ribalko se decise să îi facă voia, cel puţin până când Leonski avea să se ridice pentru a opri camera. În momentul acela intenţiona să strige că Maria e fiica lui, ceea ce avea să îl oblige să refacă, din nou, înregistrarea.

Însă, la doar câteva minute după ce începuseră, se auziră bătăi puternice în uşă.

— Sunt căpitanul Melnik! răsună glasul tunător al poliţistului ucrainean. Deschide!

Înainte ca Leonski să fi apucat să facă vreo mişcare, Ribalko urlă:

— Atenţie! E înarmat!

Leonski îl pocni cu mânerul pistolului, iar el căzu pe spate cu tot cu scaun. I se păru că tavanul se învârtea deasupra lui, în vreme ce lupta pentru a rămâne conştient. Se auzi un pârâit răsunător, de lemn despicat, apoi mai multe împuşcături. Podeaua vibră în momentul în care un corp se prăbuşi, apoi liniştea se lăsă în apartament. După câteva clipe, Ribalko auzi o respiraţie greoaie, întretăiată.

— Melnik?

Scaunul vechi şi şubred se rupsese în cădere. Trase de legături şi una dintre cotiere cedă, apoi şi cea de-a doua. Reuşi să se elibereze de frânghia care-i imobilizase picioarele şi, cu mare greutate, se ridică. Leonski zăcea pe spate pe podea. Gura i se deschidea spasmodic, în vreme ce încerca să respire. Avea pieptul plin de sânge.

Auzi un geamăt.

Ribalko se întoarse spre culoar şi-l văzu pe Melnik, rezemat de perete. Se ţinea cu ambele mâini de pântece. Era palid la faţă şi transpira abundent.

— Melnik! Pentru numele lui Dumnezeu!

Îngenunche lângă poliţistul rănit. Un fir de sânge închis la culoare i se prelingea printre degetele crispate.

— Glonţul ţi-a traversat vesta de protecţie? întrebă Ribalko.

— N-am… n-am vestă anti-glonţ.

Poliţistul se strâmbă de durere. Ribalko îşi luă telefonul şi formă numărul de urgenţă.

— Am aici două persoane rănite în urma unor împuşcături! Trimiteţi ambulanţe!

Indică adresa, apoi închise.

— Ţine-te bine, i se adresă el mai vârstnicului poliţist.

Melnik tremura, dar fruntea îi era îmbrobonită de sudoare. Ribalko parcurse culoarul în sens invers şi găsi o pătură cu care îl înveli.

— Rezistă! Mă duc să văd dacă Leonski mai trăieşte.

Ucraineanul încuviinţă din cap. În încăperea de alături, pieptul lui Leonski continua să se ridice în ritmul respiraţiei, dar nu încăpea îndoială: ucigaşul cu rândunica nu mai avea decât câteva minute de trăit. Ribalko îngenunche lângă el. Dinspre cămaşa sfâşiată acolo unde gloanţele îi străpunseseră pieptul îi invadă nările un miros de sânge şi pânză arsă.

— Răzbunarea ta s-a încheiat, îi şopti el. I-ai luat viaţa fiului lui Sokolov şi întreaga lume va afla măsura ticăloşiei acestuia. Dacă-mi spui unde se află Ninel, voi avea grijă ca adevărul să iasă la lumină.

— Nu-i de-ajuns. Vreau ca el să sufere… vreau să-şi piardă şi el fiica…

Leonski închise ochii. Ribalko îl prinse de cap şi-l scutură uşor.

— Leonski, uită-te la mine.

Ucigaşul ridică pleoapele. Ochii îi deveniseră sticloşi.

— Spune-mi unde sunt Ninel şi Maria! Pentru tine e prea târziu, dar nu şi pentru fiica ta. Ea n-a ucis pe nimeni! Ninel nu trebuie să plătească pentru greşelile voastre. Şi nici Maria! Nu trebuie să plătească ele greşelile părinţilor lor!

Leonski încercă să vorbească, dar vocea îi era mai slabă decât un murmur. Poliţistul îşi plecă urechea aproape de buzele sale pentru a-i auzi ultimele cuvinte:

— Ele sunt… ele sunt…

Fu întrerupt de un sughiţ. În colţul buzelor i se prelingea o spumă însângerată, în vreme ce murmura cuvinte fără noimă.

— Unde? Unde sunt?, mârâi Ribalko.

— Sunt în… în mâinile lui Dumnezeu.

Leonski mai avu o tresărire, apoi rămase nemişcat, la fel de inert ca animalele lui împăiate.

Ribalko reveni pe culoar să vadă cum se simţea Melnik. Pata de sânge

se lăţea pe pătura cu care-l învelise.

— La naiba, Melnik. De ce nu ţi-ai pus vesta anti-glonţ?

Cu o voce scăzută, mai mult un geamăt prelung, veni răspunsul:

— I-am dat-o… fiului meu…

Un ţipăt asurzitor de femeie răsună la intrare. O vecină, alertată de zgomotul împuşcăturilor, venise să vadă ce se întâmplase.

— În loc să răcneşti, mai bine ai chema ajutoare! se răsti Ribalko la ea. E vreun doctor în clădire asta?

— Da… la etajul cinci… se bâlbâi femeia.

— Du-te şi adu-l aici! porunci el.

Se întoarse spre Melnik. Răsuflarea acestuia se preschimbase într-un şuier.

— Rezistă! îi ordonă el.

Medicul sosi curând, înarmat cu o trusă de prim-ajutor voluminoasă.

Melnik era pe mâini bune acum. Ribalko estimă că avea la dispoziţie cel mult cinci minute până la sosirea poliţiei pentru a căuta prin apartament indicii privitoare la locul unde se afla Ninel. După sosirea poliţiştilor avea să fie nevoit să piardă timp preţios explicându-le de ce se afla în apartamentul Mariei.

Împinse cu piciorul arma lui Leonski înspre picioarele acestuia şi căută rapid în buzunarele mortului. Găsi doar cheile unei maşini şi un cuţit cu mecanism.

Încă patru minute.

O luă de la capăt începând din hol şi cercetă fiecare sertar, fiecare raft şi orice obiect care ar fi putut ascunde un indiciu cât de mic: o agendă, nişte bileţele. Încercă să pornească laptopul, încercând diferite parole, de la SOKOLOV şi RÂNDUNICA, dar şi MARIA. Era o încercare pe cât de disperată, pe-atât de idioată şi inutilă, iar el ştia asta.

Mai erau două minute.

Simboluri, simboluri… Pe masa din camera de zi se afla o Biblie.

— Sunt în mâinile lui Dumnezeu, mormăi Ribalko.

Erau cuvintele rostite de Leonski înainte de-a muri. Dar dacă Maria o sechestrase pe Ninel într-o biserică? Ieşi val-vârtej din încăpere. Tot nu se auzea sirena poliţiei, dar ambulanţa sosise, iar în jurul lui Melnik se agitau acum salvatorii.

Îl lăsă pe Melnik în grija echipajului de la salvare şi profită de forfotă

pentru a dispărea discret. Trebuia să o găsească pe Maria înainte ca aceasta să afle despre moartea tatălui său.

48

După ce consideră că se îndepărtase îndeajuns de apartamentul Mariei, Ribalko trase pe dreapta şi formă numărul lui Sokolov. Fostul ministru răspunse imediat.

— Ai noutăţi? întrebă acesta, pe un ton iritat.

— Ţi-ai bătut joc de mine, ticălosule!

— Ce te-a apucat? Ţi-ai pierdut minţile?

— Tocmai am stat de vorbă cu Leonski.

— E viu? întrebă Sokolov, iar în glas i se amestecau uimirea şi spaima.

— Nu mai e. Poliţia…

Se gândi la Melnik, prăbuşit pe culoarul apartamentului, şi simţi un nod în gât.

— Poliţia l-a doborât.

— Ţi-a spus unde e Ninel?

— Nu. Dar mi-a vorbit despre crimele lui. Şi ale tale.

Fostul ministru înţelese imediat.

— Indiferent ce ţi-a spus Leonski, nu mai discuta cu nimeni despre acest subiect, până când nu ne vedem, ordonă el.

— Aşadar, ai vrea să nu spun nimănui că tu ai ucis-o pe Olga? Şi pe Larissa?

— Nu discutăm despre asta la telefon!

— Tot ce s-a petrecut, de la moartea fiului tău şi ale celorlalţi şi până la răpirea fiicei tale, toate s-au întâmplat din pricina ta, din cauza crimelor pe care le-ai comis şi a minciunilor pe care le-ai spus!

— Taci! Ai uitat pentru cine lucrezi? Vrei să-ţi primeşti banii sau nu?

— Te bag în mă-ta, Sokolov! O să-mi dai banii, dacă nu vrei să spun tuturor că eşti un ucigaş.

— N-o să te creadă nimeni.

— Mai vedem. Au mai rămas martori în viaţă. De pildă, tipii pe care i-ai plătit ca să se ocupe de Leonski în puşcărie. Sau Arseni, pe care ai încercat să-l mituieşti ca să-l ucidă… Crezi că ar ezita fie şi o clipă să te toarne după ce va pricepe că din cauza ta şi-a pierdut fiul?

— Ţine-ţi gura!

— Nu, tu o să îţi ţii gura, nenorocitule! Cred că ştiu în ce gen de loc e

prizonieră Ninel. Mai am o şansă să o salvez, dar trebuie să mă mişc repede. Dacă fiica lui Leonski va afla că tatăl ei e mort, riscă să se panicheze şi să o ucidă pe Ninel.

— Fiica lui Leonski? Ea l-a ajutat să-şi comită crimele?

— N-a ucis pe nimeni, doar i-a pus la dispoziţie sprijinul logistic. Cred că Leonski a ales un lăcaş de cult din zonă pentru a o ascunde pe Ninel, iar fiica acestuia o păzeşte. Nu cred că-s aşa multe biserici în zonă, nu?

— Ar fi Biserica Sfântul Ilie, la Cernobîl, unde încă se ţin slujbe, sugeră Sokolov.

— Mă gândeam mai degrabă la o biserică sau o mănăstire abandonată. Ai vreo idee?

— Da, da. Era o biserică frumoasă într-unul dintre satele pe care le-am evacuat. Krasno, mi se pare.

Krasno era situat într-unul dintre colţurile cele mai îndepărtate ale Zonei, într-un loc pe unde nu trecea nimeni, niciodată. Părea locul ideal pentru a ascunde un ostatic.

— Ar putea fi acolo, da. Am să încerc.

— Am să-ţi trimit întăriri, să te sprijine.

— Categoric nu. Voi merge singur.

Se pregăti să închidă, dar Sokolov îl opri:

— Aşteaptă! Aş vrea să faci ceva pentru mine.

— Ce anume?

— Ucide-o pe fată.

— Poftim?

— Ucide-o! Vreau să dispară. Dacă faci asta, am să dublez suma promisă.

Cântări în tăcere oferta. Era oare gata să se mânjească şi mai mult de sânge pentru nişte bani în plus?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Alexandr, spune ceva!

— Am să văd, răspunse el, sec.

— Nu e nimic de văzut: ai s-o lichidezi pe târfa aia sau n-ai să vezi niciun ban! Nu mai face pe deşteptul cu mine! Aş putea să vă strivesc, pe tine şi familia ta, ca pe nişte insecte.

— N-ar trebui să ameninţi cu atâta uşurinţă taman pe cel care ţine în mâini viaţa fiicei tale şi reputaţia ta, deopotrivă.

Sokolov şuieră o înjurătură.

— Ucide-o! Ucide-o pe fata lui Leonski!

Ribalko închise. Gunoiul ăsta îi provoca greaţă. Solokov ucisese două femei şi ruinase vieţile altora, cine ştie câţi, dar nimic din toate astea nu părea să îl mişte. Pentru el, orice problemă putea fi rezolvată cu câteva milioane de ruble în plus. Îi venea rău când se gândea că îşi vânduse ultimele zile de viaţă acestui putregai.

Apăsă pe pedala de acceleraţie şi maşina ţâşni înainte pe şoseaua pustie. Tot drumul se gândi la Maria. Ea îi cruţase viaţa la căminul cultural. Intuia faptul că ea nu fusese decât un pion în jocul tatălui ei. Putea să o salveze.

Se gândi apoi la propunerea lui Sokolov. Cincizeci de milioane pentru a curma o viaţă. El însuşi avea să fie mort în scurt timp, n-avea să suporte prea mult povara remuşcărilor. *Haide, Ribalko! De când îţi faci tu procese de conştiinţă? Gândeşte-te la nefericiţii pe care i-ai lichidat în Cecenia! Ţi s-a spus: „Trage!" şi ai tras în oameni neînarmaţi. Ţi s-a spus: „Arde!" şi ai dat foc unor sate întregi. Ţi s-a spus: „Aruncă!" şi-ai aruncat grenade în case în care trăiau civili. Nu te-aşteaptă raiul de cealaltă parte. De altfel, n-ai crezut niciodată în Dumnezeu. Altminteri, n-ai fi fost în stare să comiţi toate atrocităţile astea.*

Punctul de control din Ditiatki. Îşi prezentă actele şi fu lăsat să treacă, în ciuda orei târzii. Melnik dăduse ordin: „Lăsaţi-l pe ornitolog să treacă, fie noapte, fie zi, fără să-i puneţi întrebări!" Conduse încă mai bine de o oră până să ajungă la Krasno. Parcă departe de centrul aşezării şi parcurse pe jos drumul până la biserica de lemn. Felul în care biserica se ivea din ceaţa care coborâse peste pădure era dătător de fiori. Părea că, în orice clipă, morţii din cimitirul alăturat aveau să se ridice din morminte, iar un demon din Carpaţi avea să se prăvale din coroana vreunui copac, însetat de sânge.

Ajuns în faţa intrării, ezită. Trebuia oare să bată în uşă sau să o strige pe Maria? În cele din urmă, se mulţumi să împingă uşa de lemn, care scârţâi zgomotos. În fundul bisericii, în faţa iconostasului încărcat de imaginile sfinţilor, Ninel stătea în picioare, cu mâinile legate şi un căluş în gură. Alături, Maria aţintise asupra ei ţeava unei puşti de vânătoare.

— Păstrează-ţi calmul, Maria, rosti el.

— Cum m-ai găsit?

— Tatăl tău mi-a cerut să te protejez.

— Tata? E cu neputinţă, nu ţi-ar fi spus niciodată unde mă aflu.

— Şi totuşi, exact asta a făcut.

— Unde e? E la puşcărie? L-ai arestat?

— Nu. E la spital. A tras asupra unui ofiţer de poliţie, care a ripostat.

— La care spital?

— Nu ştiu. Contează doar că vrea ca tu să te predai…

Făcu un pas înainte.

— Nu mişca! strigă ea, îndreptându-şi arma asupra lui.

Continuă să înainteze, în pofida avertismentului. Era surprinzător de calm. Viaţa lui nu avea importanţă. Venise aici pentru a duce la bun sfârşit o ultimă misiune. Apoi n-aveau să mai urmeze decât agonia bolii şi moartea. Ce rost ar fi avut să-i fie teamă?

— Linişteşte-te, Maria. Tu nu eşti o ucigaşă. Când te-am urmărit, la Zalisia, ai ales să-mi cruţi viaţa. Ai fi putut să mă ucizi, dar n-ai făcut-o.

— Trebuia să o fac. Dacă aş fi avut curajul să trag în tine atunci, tata n-ar fi acum la spital.

Acţionă mecanismul armei şi un cartuş plin fu ejectat din încărcător şi căzu pe podea, inofensiv.

— Dacă mă ucizi, îţi vei sfârşi zilele în puşcărie. Dar dacă laşi deoparte arma, vei beneficia de circumstanţe atenuante. N-ai făcut altceva decât să îţi ajuţi tatăl. Erai sub influenţa lui.

— Puţin îmi pasă dacă ajung la puşcărie sau mor. Mi-e totuna.

— Tu nu eşti ca tatăl tău, Maria. La orfelinat n-am văzut o ucigaşă, ci o femeie plină de dragoste şi bunătate. Nu eşti obligată să duci la bun sfârşit răzbunarea tatălui tău.

— Vektor Sokolov trebuie să plătească!

— A plătit deja. Şi-a pierdut fiul. Şi, cât de curând, întreaga lume va afla ce a făcut, dar…

Se opri şi privi spre Ninel. Ştia oare cine îi ucisese mama?

— …Dar numai dacă rămâi în viaţă. Dacă ai să depui mărturie la proces.

— Va reuşi să scape de justiţie. Mereu a scăpat…

— Nu şi de data asta. Acum e în Ucraina, aici nu are proptele politice. Poliţiştii vor fi încântaţi să-l aresteze. Un fost ministru rus acuzat de crimă: n-au cum să rateze aşa ceva. Cu toate milioanele lui, va putrezi în închisoare câte zile va mai avea.

Maria ezită. El continuă să înainteze.

— Dă-mi arma. Tu nu eşti o ucigaşă. Tatăl tău te-a obligat să-l ajuţi să-şi ducă la capăt răzbunarea. L-ai ajutat să îşi întindă capcana, dar nu eşti un om rău…

— N-am avut de ales… Era intangibil în Rusia, trebuia să-l atragem aici…

— Dar celelalte victime?

— Au plătit pentru păcatele părinţilor lor. Din cauza lor, sora mea a murit. Corpul ei a putrezit din interior. Cu fiecare zi, era tot mai slăbită. Aveam senzaţia că mă văd pe mine însămi murind. Poţi să-ţi imaginezi aşa ceva? Meritau să sufere pentru ceea ce ne-au făcut.

— Dar Novak? Şi ea merita să moară?

— Poliţista. E moartă?

— I-am găsit corpul în cadă, în apartamentul tău. Tatăl tău a ucis-o. Nu ţi-a spus asta?

— Nu… Minţi! Spui toate astea doar ca să-mi zăpăceşti minţile!

Îşi lipi ţeava armei de tâmpla lui Ninel.

— Nu!

Înaintă încă un pas.

— Nu te mai mişca! îi ordonă Maria.

Mai făcu un pas.

— Trage în mine dacă vrei, dar las-o pe ea în viaţă.

— Opreşte-te!

— Tu nu eşti o ucigaşă, Maria, repetă el, de parcă ar fi încercat să se convingă pe sine. Lasă deoparte arma şi vino cu mine. N-am de gând să te mint, n-am să-ţi spun că totul va fi bine. Dar pot să îţi jur că, dacă laşi arma deoparte, vom merge împreună la poliţie şi depoziţia ta va fi înregistrată. Sokolov va fi arestat.

Încă un pas.

— Nu… Nu mişca!

— Va avea loc un proces. Vei putea depune mărturie. Vei putea vorbi despre moartea mamei tale şi vei fi ascultată. Toată lumea va afla despre Sokolov. Tatăl tău ţi-a explicat, cu siguranţă, că nimic nu e mai important pentru el decât propria reputaţie. Iar tu i-o vei distruge. Întreaga lume îi va vedea adevărata faţă. Nu asta voia tatăl tău?

Înaintă din nou. Îi mai despărţeau acum doar doi sau trei metri. Brusc, o împuşcătură răsună în biserică. Se opri. Ţeava armei din mâinile Mariei scuipase o jerbă de foc. Ninel căzu în genunchi.

— Nu te mai apropia! Am să te ucid, jur, dacă mai înaintezi am să trag!

Îl luă în cătarea puştii. La picioarele ei, Ninel îşi ascunsese faţa în mâinile legate.

— Hai, dă-i drumul! răcni Ribalko. Trage. Apoi ucide-o şi pe Ninel. Şi mai departe? Ce vei face mai departe?

— Am să… am să-l ucid pe Sokolov.

— Cum ai să faci asta, dacă nu vei mai avea un ostatic cu care să-l momeşti?

— Eu… eu…

— Spune-mi, a venit cumva în persoană să aducă răscumpărarea cerută de tatăl tău?

Ea îngăimă ceva de neînţeles.

— A venit sau nu?

— Nu, şopti ea.

Era pe cale să cedeze. Simţea asta. Prea multă încordare: avea să se prăbuşească şi avea să se predea. Era convins de asta.

— Primul adevăr e că, dacă o ucizi pe Ninel, Vektor Sokolov se va urca într-un avion spre Moscova chiar în seara asta, iar tu nu-l vei mai putea atinge niciodată. Iar cel de-al doilea e că Sokolov nu va risca niciodată nimic pentru a-şi salva fata. Ştii asta, nu-i aşa? N-o va face fiindcă… fiindcă…

O privi pe Ninel. Ceea ce avea să spună îi sfâşia inima, dar nu avea de ales, dacă voia ca ea să trăiască.

— …Fiindcă nu o iubeşte. A ţinut-o mereu la distanţă. Nu fiindcă ar fi urât-o. Dar tu ştii de ce, nu-i aşa? Fiindcă îi amintea mereu de crima pe care a comis-o. Prin simpla ei prezenţă, îi amintea că… că i-a ucis mama.

Lacrimi grele se prelinseră pe obrajii lui Ninel. De sub căluş se făcu auzit un ţipăt lung, înăbuşit, apoi ea izbucni în hohote de plâns şi se lăsă să cadă pe podea.

— Vrei cu adevărat să o ucizi? E amintirea vie a mamei sale. Cât va trăi, Sokolov nu-şi va putea face uitate păcatele.

Maria o privi pe Ninel, iar în ochi i se putea citi compasiunea. Ribalko simţi că era pe cale să câştige.

— Şi ea a suferit. Şi ea este o victimă. La fel ca tine, şi-a pierdut mama. Amândouă sunteţi victimele lui Sokolov. Nu ea trebuie să plătească pentru crimele tatălui ei.

Maria ezită. Apoi, ţeava armei din mâna ei tremură şi începu să coboare. Ribalko făcu un pas înainte, dar, aproape imediat, ura se aprinse iar în ochii Mariei, care ridică din nou arma. Din ţeavă ţâşni o flacără. Se auziră două bubuituri şi suflul fierbinte al unui glonţ trecu pe lângă obrazul lui Ribalko. Până când el apucă să conştientizeze că împuşcătura venise de undeva din spatele său, chipul frumos al Mariei explodă. Şocat, o privi căzând pe spate, pe podeaua care pârâi sinistru atunci când trupul ei fragil izbi solul.

— Bine jucat, rosti o voce din spatele său.

49

Ninel îşi ascunsese faţa în palme. Părul ei de aur era stropit de o ploaie de sânge. Când Ribalko îşi veni în fire, Kaşin tocmai se îndrepta spre cele două femei. Cu o lovitură de picior, împinse deoparte arma căzută lângă trupul neînsufleţit al Mariei, apoi se aplecă înspre Ninel.

— S-a terminat. O să te ducem acasă.

O luă de braţ şi o ridică. Ea se lăsă condusă, de parcă ar fi fost drogată, cu ochii goi. Ribalko vru să-i vorbească, dar simţi atingerea unei mâini pe umăr.

— Bună treabă, Puşkin, îi spuse Kamenev, neonazistul cu vulturul tatuat pe mână. Nu puteam face nimic câtă vreme avea arma aţintită asupra fetei. Te-ai descurcat ca un mare meseriaş.

Ţinea în mână puşca cu lunetă cu care o ucisese pe Maria. Ţeava încă fumega.

— Urma… urma să se predea, îngăimă Ribalko.

— Da, da, sigur că da. Frate, era dusă rău cu sorcova. Ar fi putut să te-mpuşte pe tine şi-apoi pe fată.

Tatuatul îşi mută arma pe umăr şi se îndreptă spre cadavru.

— Bună bucăţică. Păcat de ea, spuse, împingând capul Mariei cu vârful bocancului.

Faţa însângerată se întoarse spre dreapta, scoţând la iveală cutia craniană pe jumătate sfărâmată de glonţ, la ieşire.

— Va trebui să o scoatem de aici. Nu sta locului: ajută-mă s-o ducem în portbagaj, i se adresă Kamenev.

— În… portbagaj? articulă greoi Ribalko.

— Da, da, în portbagaj. Doar nu credeai c-o să o lăsăm aici? Trebuie să facem cadavrul să dispară. Patronul tău vrea să lăsăm cât mai puţine urme cu putinţă.

Tatuatul îi făcu semn să o apuce de picioare, iar el însuşi o prinse de încheieturile mâinilor. Ribalko îi dădu ascultare fără să stea pe gânduri. Transportară corpul de-a curmezişul bisericii, spre ieşire. Părul ei lung, atârnând până la pământ, lăsă o dâră roşie de sânge pe pardoseală. Afară era parcată o maşină de teren cenuşie, cu portbagajul deschis. Aşezară cadavrul înăuntru.

Ribalko deveni brusc conştient că Ninel şi Kaşin dispăruseră.

— Unde e? Unde-i Ninel?

— A luat-o înainte, cu amicul tău şi tatăl ei.

Fusese atât de şocat de cele întâmplate încât nici măcar nu auzise vehiculul demarând.

— Trebuie să vorbesc cu Ninel. E în stare de şoc…

— Mai întâi trebuie să ne descotorosim de cadavru. Apoi îi vom ajunge din urmă. Hai, urcă.

Kamenev se aşeză la volan şi părăsiră satul. Ribalko şi-o imagină pe Ninel aşezată alături de un tată pe care-l detesta şi care-i ucisese mama. Ce era oare în mintea ei acum?

Kamenev se aplecă uşor înspre el.

— Ia zi-mi, Puşkin, ce-ai de gând să faci acum, când ţi-ai terminat treaba aici?

— Am să mă întorc la familia mea, mormăi el.

— E bine. Familia e importantă. Apropo, Sokolov s-a hotărât să ne dea un bonus ca să fim discreţi în privinţa a tot ce s-a întâmplat aici. Drăguţ din partea lui, nu?

Înaintară până la o casă izolată situată la marginea drumului.

— Aici mi se pare în regulă, spuse Kamenev.

Întoarse maşina, astfel încât portbagajul să ajungă în faţa intrării.

— Vom duce cadavrul în casă, apoi o să scoatem nişte benzină din rezervor, ca să stropim coşmelia, explică el. Pe urmă îi dăm foc.

Scoaseră cadavrul din maşină şi intrară în casă.

— E un beci aici, o să-l coborâm acolo.

Lăsând pentru un scurt răgaz mâinile cadavrului, Kamenev deschise uşa spartă a pivniţei şi scoase din buzunar un baton luminiscent. Îl aprinse şi-l aruncă spre baza scărilor.

— Ai grijă cum cobori, să nu ne rupem gâtul. Fii atent pe unde calci. Dacă tu cazi, cad şi eu.

Tatuatul o luă înainte, păşind cu spatele, pipăind cu vârful piciorului treapta următoare. Lumina batonului luminiscent dădea tenului său o tentă roşiatică, preschimbându-l într-un demon scăpat parcă din infern. Coborârea era greoaie şi lentă. Treptele de lemn scârţâiau şi păreau gata să se prăbuşească, dar Kamenev nu se sinchisea de asta.

O presimţire neplăcută îşi făcu loc în mintea lui Ribalko. Tatuatul era

mult prea relaxat. Prea vesel. Îşi aminti ameninţările voalate pe care neonazistul le proferase cu ocazia primei lor întâlniri, la Poliske: „P-aici, curioşii n-au viaţă lungă. Unii-s împuşcaţi şi, uneori, cadavrele nu li se mai găsesc niciodată. Sunt aruncaţi într-o pivniţă, iar cocioabei de deasupra i se dă foc. Având în vedere că totul e iradiat nimeni nu e curios să vadă ce s-a aflat dedesubt, în beci."

Se opri când ajunseseră la jumătatea scării.

— Ce naiba faci? Cântăreşte o tonă! se plânse Kamenev.

— Ăsta ar urma să fie un mormânt pentru doi, nu-i aşa?

Tatuatul se încruntă.

— Termină cu tâmpeniile! Lucrăm împreună.

— Cu cât te-a plătit Sokolov ca să mă ucizi?

Ribalko îşi aţinti privirea asupra lui, pândind o expresie, un tic nervos, o mişcare nelalocul ei care să-l trădeze.

— Hai, gata cu prostiile! Micuţa asta e a naibii de grea, doar n-o să stăm cu ea în braţe la jumătatea scării…

— Ai spus-o chiar tu. Sokolov nu vrea martori de niciun fel. Te-a plătit ca să mă cureţi, nu-i aşa, fiu de curvă?!

O sclipire ucigaşă se ivi pentru o clipă în ochii tatuatului. Înţelesese că era inutil să joace la cacealma. Cu toate astea, neonazistul nu schiţă niciun gest. Amândoi erau înarmaţi. Kamenev avea puşca în spinare, iar Ribalko avea pistolul la centură, la spate. Şi unul şi celălalt erau pe deplin conştienţi că, în momentul în care unul dintre ei avea să lase din mâini cadavrul, aveau să înceapă împuşcăturile.

Ribalko avea însă un avantaj faţă de Kamenev: era deja obişnuit cu ideea propriei morţi iminente.

— E-n regulă. Tu eşti cel deştept, te-ai prins, spuse tatuatul. Patronul tău m-a plătit ca să te curăţ.

— De ce? Ştie că am nevoie de banii lui.

— Şi-o fi zis că poate-ţi va veni cheful să stai de vorbă cu vreun procuror la întoarcerea în Rusia. Despre nevastă-sa. Sau poate c-ai să fii tentat să-l şantajezi, pentru mai mulţi bani.

O picătură de sudoare grasă se formă la rădăcina scalpului lui, apoi se prelinse pe tâmpla dreaptă.

— Crezi că eşti destul de rapid încât să mă dobori înainte ca eu să apuc să te împuşc? întrebă Ribalko, bravând.

— Cred că da, îi răspunse calm Kamenev.

Încordarea spori cu un grad, răsuflările lor deveniră mai repezi. Un tic nervos făcea să tresară sprânceana stângă a lui Kamenev. La baza treptelor, batonul luminiscent fumega în tăcere, împrăştiind un miros acru şi o lumină din ce în ce mai slabă. Amândoi erau conştienţi că aveau să dea drumul cadavrului înainte ca lumina să se stingă şi aveau să deschidă focul.

— Uite ce se va întâmpla mai departe, spuse Ribalko. Voi da drumul cadavrului şi îmi voi scoate arma. Dacă mă imiţi, am să te dobor.

Începeau să-l doară umerii. Cadavrul Mariei părea să cântărească tone.

— Şi mai departe?

— Vom urca înapoi scările. Te voi lega de un copac. Voi lua maşina şi voi merge să îl caut pe Sokolov.

Tatuatul râse nervos.

— Şi ce-ai să-i faci? O să-l omorî? Ce-ai avea de câştigat dacă ai face-o? Tot ce-ai făcut aici n-ar fi servit la nimic. Fiica ta… crezi că va trăi mai bine după asta? Fiindcă, dacă-l ucizi pe Sokolov, poţi să-ţi iei adio de la banii lui.

— De unde ştii că am o fiică?

— De la prietenul tău, Kaşin. Ne-a pus la curent cu toată situaţia. El ne-a zis să te credem. Şi-a bătut joc de tine în stil mare. Ne-a povestit şi despre boala ta.

— Cum…

— Cum a aflat că mai ai de trăit doar câteva luni? Imbecilule, ştia despre asta fiindcă el l-a plătit pe medic ca să te convingă că eşti pe moarte!

Kamenev izbucni în râs, iar Ribalko simţi un fior în tot corpul. Era imposibil. Nu putea fi decât o minciună. Brusc, simţi cum cadavrul Mariei îi scăpa din mâini. Kamenev dăduse drumul încheieturilor mâinilor ei şi-şi mişca mâna spre arma din toc. Ribalko şi-o scoase pe a sa cu o milisecundă de întârziere. Se auzi o bubuitură şi un şoc violent în umăr îi smulse un răcnet de durere. Căzu pe spate, lovindu-se cu spinarea de trepte. Din fericire, nu-şi scăpase arma: degetul i se crispă pe trăgaci şi trase, la rândul său. Proiectilul îl izbi pe tatuat undeva în pântece. Vesta antiglonţ pe care o purta absorbi şocul, dar impactul îl dezechilibră şi căzu pe spate, rostogolindu-se pe trepte până jos, urmat de cadavrul Mariei. Înainte ca neonazistul să fi apucat să se dezmeticească, Ribalko deschise

focul, golindu-şi încărcătorul până când capul lui Kamenev explodă.

Se făcu linişte. Braţul drept îl ardea, iar umărul transmitea în tot corpul salve de durere. Urcă înapoi scările, încet. Afară, portiera maşinii de teren rămăsese deschisă. Se aşeză pe locul pasagerului, aprinse plafoniera şi-şi scoase haina. Aerul rece îi înfioră pielea. Îşi sfâşie cămaşa şi îşi inspectă umărul. Glonţul nu ieşise pe partea cealaltă. Rămăsese prizonier undeva între oasele, tendoanele şi muşchii săi.

Maşina de teren a lui Kaşin lăsase urme în zăpada proaspătă. Le urmă, conducând cât de repede îi permitea starea drumului. Avea impresia că întreg corpul îi era cuprins de fierbinţeală. Era de vină şocul hemoragic? Sau radiaţiile? Se gândi la autopsia lui Leonid, la felul în care-şi cufundase mâinile în măruntaiele lui radioactive, la ceaiul făcut cu apa luată din puţul contaminat pe care-l servise acasă la Kazimira, la praful inhalat atunci când podeaua căminului cultural se prăbuşise sub el, la movila radioactivă…

Gropile din asfalt îi trimiteau lovituri ca de pumnal în umăr, iar trecerea dintr-o viteză într-alta era un adevărat coşmar. Din fericire, combinaţia dintre furie şi adrenalină îl ajuta să se ţină bine. Era hotărât să-i găsească pe Sokolov şi Kaşin şi să-i facă să plătească. Se gândi la Ninel, aflată în compania celor doi ticăloşi. La groaza pe care, cu siguranţă, o resimţea acum, ştiind că tatăl său îi ucisese mama. Îngrijorat, se întrebă dacă Sokolov avea să o reducă şi pe ea la tăcere. Ninel nu era genul care să se lase înduplecată să ascundă sub preş aşa ceva. Avea să refuze să păstreze doar pentru sine ceea ce aflase. Sokolov urma să-şi ucidă fiica dacă nu-i găsea îndeajuns de repede.

Deodată văzu o maşină oprită pe marginea drumului, la capătul unor urme în zigzag săpate în zăpada care acoperea banda de siguranţă. Vehiculul părăsise carosabilul şi se oprise într-un desiş de mesteceni, pe care-i secerase de parcă ar fi fost paie. Ribalko se opri la oarecare distanţă, îşi scoase pistolul şi înaintă precaut. În maşină nu era nimeni. Urme de paşi se vedeau îndepărtându-se spre pădure şi, de-a lungul lor, din loc în loc, se zărea câte o pată de sânge, contrastând cu albul zăpezii. Cineva se rănise în urma accidentului.

Auzi ţipete. Ninel. Ribalko strânse din dinţi şi porni în fugă până în locul unde pădurea se sfârşea în dreptul unei palisade de sârmă ghimpată, ce interzicea accesul pe un enorm teren viran unde erau îngrămădite sute de

vehicule: autoturisme, camioane, chiar şi elicoptere, toate din vremea Uniunii Sovietice. Fuseseră folosite în perioada catastrofei de la Cernobîl. Acum erau tot atâtea epave iradiate.

Era prea târziu ca să se mai întoarcă. Trecu de cealaltă parte printr-o spărtură a gardului de sârmă ghimpată. În timp ce înainta printre carcasele vehiculelor militare, încercă să ignore cifrele înscrise pe capote, care arătau niveluri de radiaţii ameţitor de mari. Avu revelaţia brutală a propriei fragilităţi. Certitudinea unei morţi iminente îl preschimbase într-o maşinărie fără frică. Acum se simţea vulnerabil. Mâinile îi tremurau.

Auzi frânturi de voci undeva în apropiere. Ninel urla. Inima începu să-i bată mai tare, iar durerea pulsatilă din umăr spori. Mânat de adrenalină, înaintă şi mai repede, renunţând la precauţii. După un şir de elicoptere parţial dezasamblate o văzu, în sfârşit, pe Ninel. Era la vreo cincizeci de metri distanţă şi încerca să se desprindă din strânsoarea tatălui ei, care o apucase de gât. Ribalko se pregătea să se avânte înspre ea, când zări o umbră în stânga sa, la doar un metru distanţă. Era Kaşin. Privea scena cu indiferenţă. Puşca îi atârna la spate, inofensivă. Când interlopul îl observă, la rândul lui, chipul îi exprimă pentru o clipă surprinderea. Apoi se aruncă înainte. Ribalko apucă să tragă un foc înainte ca fostul lui camarad să-l placheze ca un jucător de fotbal american.

La impactul cu pământul îngheţat, durerea din umăr explodă. Kaşin îl strivea cu greutatea sa, dar nu profita de poziţia dominantă pentru a-l lovi. Se strâmba de durere. Proiectilul îl atinsese undeva în lateral. Ribalko împinse cât putu de tare cu picioarele şi-l răsturnă. Urcat călare peste el, se apucă să-i care pumni în faţă, până când fu rândul lui Kaşin să îl răstoarne cu o lovitură de picior. Ribalko căzu pe umărul rănit şi urlă de durere.

La capătul aleii îl văzu pe Sokolov întorcând capul în direcţia sa. Ninel profită ca să se desprindă din strânsoare şi încercă să fugă.

Kaşin trecu din nou la atac, repezindu-se asupra lui. Slăbit din pricina glonţului încasat, nu reuşea să lovească cu prea mare putere, dar forţa pumnilor săi era îndeajuns de mare pentru ca Ribalko să vadă stele verzi de câte ori vreunul îl nimerea în umăr. Profitând de momentul în care Kaşin ridică pumnul pentru a-l lovi în faţă, Ribalko lansă un croşeu în coastele interlopului, exact în locul unde se lăţea pata de sânge. Mafiotul urlă. Ribalko îl izbi cu pumnul în gât, iar Kaşin căzu pe spate, sufocându-se.

Sări pe el, îl întoarse pe burtă şi îi împinse faţa în zăpada amestecată cu noroi. Orb de furie, Ribalko ar fi vrut ca pământul moale să-i intre în gură, să-i pătrundă în plămâni, iar particulele radioactiove pe care le conţinea să i se strecoare în adâncul fiecărei celule, ucigându-l lent, dar sigur. Îşi dădu seama apoi că interlopul încetase să se mai zbată. Îi ridică capul. Ochii-i erau sticloşi, ieşiţi din orbite şi injectaţi de sânge. Ribalko se ridică şi îşi privi mâinile. Erau contaminate, murdare de pământ. Tot corpul îi era contaminat, din pricina acestui ticălos care îl făcuse să creadă că nu mai avea de trăit decât câteva luni. Cu cât îşi scurtase oare speranţa de viaţă?

Se auzi o bubuitură şi un proiectil ricoşă din carlinga elicopterului, la câţiva centimetri de el. Se aruncă dincolo de epavă.

— Ieşi de-acolo sau am s-o ucid!

Ribalko riscă o privire prin parbrizul elicopterului. Sokolov îşi ţinea fata ca într-un cleşte, cu arma lipită de tâmpla ei. Ochii lui Ninel erau mari de spaimă. Înţelesese că tatăl său nu glumea, chiar era dispus să o ucidă pentru a se proteja, aşa cum făcuse şi cu mama ei.

— Număr până la trei! strigă Sokolov.

Arma lui Ribalko lucea slab în zăpadă. O ridică. Fostul ministru era la vreo zece metri depărtare. De la această distanţă, în condiţii normale, un poliţist antrenat nu şi-ar fi putut rata ţinta. Doar că acum condiţiile erau departe de-a fi normale: nu putea să-şi ţină arma cu ambele mâini pentru a ţinti.

— Unu…

Verifică dacă mai erau gloanţe în încărcător.

— Doi…

Dacă avea să-şi greşească ţinta, Ninel avea să moară. Dacă nu făcea nimic, Ninel avea să moară. Trebuia să-şi încerce norocul. Să sară afară din ascunzătoare şi să tragă în capul lui Sokolov.

— Trei!

Ţâşni de după elicopter, cu arma ridicată. Surprins, Sokolov îşi desprinse ţeava armei de tâmpla fiicei sale şi o îndreptă spre el. Răsună o împuşcătură; Ribalko simţi un şoc în picior şi căzu în genunchi. Glonţul îl atinsese în coapsă. Un al doilea glonţ ricoşă din carcasa elicopterului. Zbaterile lui Ninel îl împiedicaseră pe tatăl ei să îi dea lovitura de graţie. Ea îi zgârie faţa, iar Sokolov o împinse la pământ, urlând de durere. Ribalko nu-i mai oferi răgazul necesar pentru a-şi ridica din nou pistolul. Trase un

singur glonţ, care îi străpunse pieptul, ucigându-l pe loc.

Apoi pistolul îi alunecă din mână şi simţi cum îl năpădea un frig năprasnic. Pornea din coapsă şi se răspândea încet în întregul corp. Sângele curgea din abundenţă, colorând zăpada în roşu închis. Ameţea. *O venă sau o arteră*, se gândi, în vreme ce se întindea pe pământul îngheţat. Un glonţ în picior te poate ucide. Văzuse aşa ceva în Cecenia.

Ninel îngenunche alături.

— Vom chema ajutoare, spuse ea. O să fie bine. O să fie bine. Unde ţi-e telefonul?

— În haină…

Cu o mână îi desfăcu haina, luă din buzunarul interior telefonul şi formă numărul comisariatului din Cernobîl. De îndată ce un poliţist îi răspunse, urlă în microfon că un om era pe cale să se golească de sânge şi trebuiau să vină de urgenţă acolo.

Ribalko închise ochii vreme de-o clipă. Îşi simţea pleoapele grele. Când era cât pe ce să-şi piardă cunoştinţa, un plesnet sec pe obraz îl trezi. Ninel îl pălmui.

— Rămâi cu mine, îi porunci ea.

Încerca să-i stopeze hemoragia apăsând pe rană.

— Nu trebuie să închizi ochii. Ajutorul va veni curând.

— E prea târziu. Suntem prea departe de toate.

— Nu vorbi prostii! Au un elicopter, vor veni să ne ia de-aici. Trebuie să rezişti doar douăzeci de minute. Vorbeşte-mi. Spune-mi ce ai de gând să faci când te vei întoarce acasă. Spune-mi despre fiica ta… Spune-mi ce vrei să faci împreună cu ea când veţi fi din nou împreună.

— Nu ştiu… Aş vrea… să merg în Cuba… cu ea.

— Cuba, e bine. E o insulă minunată.

— Vrei să vii cu noi?

Ea îşi luă mâna de pe rană şi-i mângâie fruntea înfierbântată.

— Am să vin.

El observă urmele de pe gâtul ei, lăsate de mâinile tatălui său atunci când încercase să o stranguleze. Ea îi observă privirea.

— Mama… Ar fi trebuit să-mi dau seama de la bun început că el a fost. Acum totul mi se pare atât de evident! Când mă bătea, pe ea o lovea, de fapt, prin mine. Ar fi trebuit să ştiu. În maşină a încercat să mă convingă să nu spun nimănui nimic… Cum şi-a putut imagina, fie şi pentru o clipă. Cum

a putut să creadă că aş fi acceptat una ca asta?

Ninel continua să apese pe rană, dar era zadarnic. Ribalko se golea de sânge. Frigul îi pusese de-acum stăpânire pe tot corpul, iar câmpul lui vizual se reducea la un tunel aflat drept în faţa ochilor săi.

Îşi dădu seama că acesta era sfârşitul.

— Nu… nu… ai să trăieşti! protestă Ninel. Nu poţi să pleci aşa… nu poţi…

Izbucni în hohote de plâns. Ajutoarele nu aveau să ajungă la timp. Ştiuse asta de la bun început, dar refuzase să recunoască.

— Promite-mi ceva, îi ceru el. Fiica-mea… promite-mi că o să veghezi asupra ei… operaţia… studiile…

— Îţi promit.

— Spune-i că tatăl ei… că tata…

Nu mai reuşea să articuleze cuvintele.

— Am să-i spun. Nu-ţi face griji.

Îl strânse la piept. Căldura blândă răspândită de trupul femeii îi făcu bine. Pe cer, păsările treceau în zbor planat pe deasupra coroanelor copacilor, cărora soarele amurgului părea că le dă foc. Închise ochii şi simţi cum aluneca în beznă.

Până la urmă, ăsta nu era cel mai rău loc în care să mori.

EPILOG

O nuntă ucraineană n-are cum să fie tristă. În ciuda războiului şi a morţilor, se cântă, se dansează, se urează tinerilor miri tot ce-i mai bun pe lume.

Nikolai şi Oksana Melnik alcătuiau un cuplu superb, chiar dacă mama-soacră, doamna Melnik, era de părere că fiul ei era prea slab. Lunile petrecute pe front îi topiseră obrajii de puşti plesnind de sănătate. Dar cât de bine îi stătea în costum! Şi-apoi, avea să aibă tot timpul din lume pentru a recâştiga kilogramele pierdute. Se hotărâse ca după nuntă să nu se mai întoarcă în Donbas. Oksana era însărcinată. Nu voia să rişte ca fiul lui să se nască orfan. Fără îndoială, cele întâmplate cu tatăl lui îl ajutaseră să-şi schimbe părerea. De altfel, se hotărâse că avea să devină poliţist.

Seara târziu, rămasă singură în sufragerie, Tatiana Melnik răsfoi vechile albume de familie. Cât de repede crescuseră copiii… Pe măsuţa joasă de alături se afla o carte poştală trimisă din Statele Unite de Ninel, tânăra pe care Joseph şi poliţistul rus o smulseseră din ghearele lui Leonski. Ninel scria că operaţia fetei lui Ribalko se încheiase cu succes. Tatiana aşează cartea poştală lângă celelalte scrisori importante, cum era cea prin care familia Galinei Novak îi mulţumea soţului ei pentru cuvintele frumoase rostite la înmormântare.

— *Blyad!*

Înjurătura, urmată de un geamăt, venise din dormitor. Se grăbi într-acolo.

— Eşti bine, Joseph?

Maiorul Melnik se strâmba de durere.

— M-am lovit de blestemata asta de măsuţă, spuse el, în vreme ce-şi masa piciorul.

Era gol până la brâu, iar pe abdomen se putea vedea cicatricea lăsată de glonţul care-i străpunsese pântecele cu câteva luni în urmă. Părul şi barba îi crescuseră la loc, după accidentul din piscina de la Pripiat, dar fusese nevoit să le mai tundă niţel acum, de când lucra într-un birou la Kiev.

— Da’ sensibil mai eşti! glumi Tatiana, cuprinzându-l în braţe.

MULŢUMIRI

Îţi mulţumesc, Sophie, fiindcă m-ai urmărit încă de la primii mei paşi în calitate de romancier.

Îţi mulţumesc, Caroline, pentru răbdarea ta, pentru implicare şi pentru calitatea muncii depuse. Îţi mulţumesc, Lina, fiindcă ai crezut în cartea mea. Le mulţumesc tuturor celor care au făcut eforturi pentru ca acest volum să apară, la Albin Michel.

Îţi mulţumesc, David Khara, pentru sfaturile şi bunăvoinţa ta. Eşti o adevărată binecuvântare.

Mulţumesc familiei mele, prietenilor, colegilor, concitadinilor mei din Cancal, le mulţumesc tuturor celor care şi-au rupt din timp pentru a-mi citi primul roman şi le-au vorbit celor din jur despre el. Fără voi, această a doua carte n-ar fi văzut poate lumina tiparului.

sile sile
VIRTUAL-PROJECT

MORGAN **AUDIC**

Un cadavru mutilat cumplit, suspendat de o clădire. Un oraș sovietic hipnotizant și înspăimântător. Doi anchetatori, împinși de motivații diferite, urmăresc un criminal nebun care își marchează loviturile printr-o rândunică împăiată. Umbra unui dublu asasinat comis în 1986, în noaptea când a explodat reactorul de la Cernobîl. Un thriller care te ține cu sufletul la gură, cu acțiunea petrecându-se într-o Ucraină mustind de conflicte armate, colaps economic și revendicări ecologiste.

Morgan Audic

Un motiv bun pentru a muri

9 782226 441423